9) Victor Vasarely
festő
csoratos formákkal, melyeken a vonalak
hullámzanak, elhajlanak, de nem mét-
nik egymást, nem szakadnak meg, vagy
ilyen szócsoratok önmagukban alkot-
ják egy kép struktúráját.
V. rendszereinek talán legizgatóbb
tulajdonságuk a kötött mivoltukkal
együtt jelentkező szabadságuk.

Haulisch Lenke: Csillag és atom között
Alföld, 1970. I. 51-57.

10) Victor Vásarely
festő

Nem merevedik le egy gondolatnál sem, és ugyanással párhuzamosan több felfedezésszerű folyamat is zajlik művészetében, egyikkel frissíti a másikat. Ilyen, ami közismerté tette, a kinetikus művészet kezdeményezése és gyakorlása.

Haulisch Lenke: Gillag és atom között
Alföld, 1970. T. 51-52

(1) Victor Vasarely
festő

V. V. „szines város" eszméjében a szürke, lehangoló mai lakótelepek és munkahelyek változatos, az érzékszerveknek örömet nyújtó, az életfunkciókat megkönnyítő koncepciónak válna részévé.

A megvalósítást tehát személyes aktusból az újrazakotás kollektív tettei keresztül internacionális méretűvé nő.

Haulisch Lenke: Csillag és atom között
Alföld, 1970. T. 51-57.

12) Victor Vasarely
fertő
veli, éppen úgy, ahogyan a belle-islei
tengermosta kavics képében képes volt
felfedezni az univerzum ismérfüggéseit

Kaulisch Lenke: Csillag és atom között
Alföld, 1970. T. 51-52

2/ Victor Vasarely

festő

ványa inszpirálta, illetve ebből vonta el és szalizálta ún. kristály periódusat. Itt a szögletes, nagyrészt a négyszeres alakzatok az uralkodóak.

A két alapvető formának felismert alakzat (az ellipszis, ill. a kör és a négyszög) kombinációja évekig foglalkoztatta (Denfert kornakában is ez

Hanlisch Lenke: Csillag és atom között

Alföld, 1970. T. 51-57.

3) Victor Vasarely
festő
(usulkodik) és párhuzamos kinetikus
gelfederéseivel együtt, melyekre még
külön kitérünk, képezik plasztikai
ábécéjének alapbázisát. A kör vagy
ellipszis az egyetemes mozgás, a négy-
szög pedig az emberi építés, aktivitás
(építőelem, téglu) szimbólumaként.
Gyakran hivatkozik Malevits-re,
mint akin túllépett.
Haulisch Lenke: Csillag és atom között
Alföld, 1970. T. 51-57.

• u/ Víctor Vasarely
festő

Pécsett Brauer Marcel és Forbáth Alfréd tanítottak sajzolni, festeni.
Ha az 1930-as években végzett Párizsi sekkáingrafikai tevékenységében ott találjuk is a geometrikus formákat, ezek itt még valóban csak dekorativ szinten jelentkeznek, filozófiai mélységet nem hordoznak.
Hanlisch Lenke: Csillag és atom között
Alföld, 1970. T. 51-57.

5) Victor Vasarely
Jestő

V.V. művészete tovább differenciálódik: ez hivatva létre egy minden nép számára egyaránt érthető, őket egymáshoz közelebb hozó, de mégjainak problémáját is felvető plasztikai nyelvezetre való igényt. Egyik legprégnánsabb példája mindennek szinte valószínűtlenül szép CTA 102 sorozata, 1965-ből, amelyet

Hanlisch Lenke: Gillag és atom között
Alföld, 1970. T. 51-57.

6. Victor Vasarely
festő

bizonyos amerikai és szovjet rádióállomá-
sok által 1965-ben felfogott, a kozmosz
ból érkező hullámjelekhez a csillagászok
által CTA 102, 103, 104-nek keresztelt
kibocsájtási helyéről nevezett el, s
melyet az ember kozmikus rendelte-
tése értelmében kiszínezett.

Talán nem kell hangsúlyozzuk,

Haulisch Lenke: Csillag és atom körött
Alföld, 1970. T. 51-57.

7) Victor Vasarely

festő

hogy a tömegek fölé emelkedő, és társa-
itól is elszeparált, „meg nem érthető", és
magát megérteni nem akaró, a köz-
vetlen misztikus intuíciót hungrálgozó
művésztípussal, a polgári társadalom
jellegzetes teremtményével éppen szemben-
álló, élményeit és eredményeit a
kollektívum felé fordító művésztípusról

Kaulisch Lenke: Gillung és atom között
Alföld, 1970. I. 51-57.

8) Oriton Vasarely
Jestő:

Nem szó ebben az esetben, aki nemhogy misztifikálni eredményeit, hanem olyan rendszert gondol ki, amelynek a keretében bárki utánozhatja, újra alkothatja műveit és így az alkotás örömeiben részesülhet.

A geometrikus elemeket tartalmazó ábécé formái gyakran variálódnak rá.

Haulisch Lenke: Csillag és atom között
Alföld, 1970. I. 51-57.

2) Victor Vasarely
festő

Az absztrakciónak a konstruktív útját
választotta, melynek előharcosai klasszik
Lajos, Moholy-Nagy és Bortnyik Sándor.
Már 1935 körül jelentkezni kezdtek gra-
fikai tanulmányaiban az első involu-
ciós effektusok a képeiben, de önludato-
san csak 1950 körül kezdett foglalkozni

Victor Vasarely nyilatkozata
Alföld, 1970. I. 48-50.

3.) Victor Vasarely
festő

a kinetikus hatásokkal. Ezt ám a következő
években kreálta azokat a pozitív-negatív,
fekér-fekete műveket, amelyek manap-
ság világdivattá lettek az op-art el-
nevezés alatt.

Victor Vasarely nyilatkozata
Alföld, 1970. I. 48-50

1) Victor Vasarely / Vásárhelyi Győző / festő

Mélyen, poetikusan, szubjektivitása minden érzékenységével átélt materializmusa olyan szigetszerű szerű művészi alkotások inspirálója, hogy sokan a gótikát. Emlegetik vele kapcsolatban. 1948-ban Gordes-ban, régi délfrancia város (az épülő Vasarely-alapítvány helye) épületeinek, ablakainak lát-

Hanlisch Lenke: Csillag és atom között Alföld, 1970. T. 51-57.

Vasarely, Victor
Arcképe (fénykép.)
Műrei (repr.)

Magvető-almanach 1966/1. 396, 398, 403, 406, 409 l.

Victor Vasarely

Méltatása

1908. apr. 9.-én szül. Pécsett. Érettségi: Bp. en 1926-ban, majd orvostanhallgató. 1927-ben beiratkozik a Podolini-Volkmann-féle magdniskolába. – 1928-29-ben Bortyik Sándor Műhelyében tanul. – 1930. ősze: Párizs. 15 év grafikai munka. Eredménye: 80 műből álló grafikai sorozat. / kiadhítja 1944-ben a Denise René Galériában – 1947-ben Belle-Ile-ben yaral.; 1957: a Gordes-i rombárosban. 1948-ban két üveglapra festett képekkel kísérletezik. 1948-ban írja: „Jegyzetei" (idézetek) 1955-ben adja ki a Sárga manifesztumot (idézetek)

Sík Csaba: Vásárhelyi Viktor
Magvető-almanach 1966/1. 396-410. l.

Vasarely, festő

MDK

Arma Pál kompozícióinak kottacímlapjait világhírű festők – köztük Vasarely – illusztrálták.

Barabás Tamás: Az ellenállás folklórja 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968 jún. 7.

Vasarely, Viktor

Született: Pécs, 1908. – Bp., orvosi egyetem re. iratkozik be (1925), két év múlva már csak a művészet érdekli. Bortnyik Sándor „Műhely"-ében tanul. ~~1925-ben írja~~ „Itt tanult fel előttem 1929-ben a plasztikusság funkcionális jellege" – írja. – 1930-tól Franciaországban él. 1947-ben a konstruktivista, geometrikus absztrakt művészet mellett köteleni el magát.

1955-ben írja a Sárga kialtványt. – Következő korszaka: op-art. – Az utóbbi években az ún. „plasztikai egység". – Hosszú évekig írja a „Nyers jegyzetek"-et.

A cikk szemelvényeket közöl: Integráció – Társadalmi művészet", „A sokszínű város", „A plasztikai egység", „Több példányos művek", „Op-art", „A mű befogadása" címen, valamint 5 db reprodukciót.

Victor Vasarely műveiből. (Összeállította és fordította Köves Erzsébet.)

Valóság XI. (1968) 5. sz. 80–5. l.

Vásárhelyi Józsefné

M.D.K.

A Paskál-früdő tervpályázaton dijxxxx 10ooo Ft-os megvétel

munkatárs.

Tervező: Tolnay Lajos. Tallós Elemér, Kincsi István

Munkatárs: Hivatal Judit, Vásárhelyi Józsefné, Orosz Annamária

Ecsényi Sándor, Szentirmay Sándor, Gramsperger Ilona

Magyar Építőművészet 1968/4, 2-8.l.

Vasarely Victor

1908-ban született Pécsett, 1930-ban telepedett le Párizsban. 1933-ban az Ernst Múzeumban rendezett kiállítást. Az op-art egyik megalapozója.

Írása az Arcueil-ben (1960 dec.)

Csorba Géza: Indulatok és emlékek
Magvető-almanach 1967/1. 211-2. l.

Vasarely, Victor

Szül. Pécs 1908. Bortnyik Sándor műhelyében tanult, Moholy-Nagy előadásaiból ismerkedik Le Corbusier, Mondrian, Gropius munkásságával. 1930-ban Párizsban telepszik le!

Magvető-almanach 1966/3. 395. l.

Victor Vasarely, festő

MDK

A Műcsarnokban megnyílt Victor Vasarely kiállítása.

— : A kiállításokból

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 19.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

LÁTÓHATÁR

VASARELY FILMEN, VAGY A FILM VASARELY MÓDJÁN?

A budapesti Vasarely-kiállítás látogatója, aki azt írta be a vendégkönyvbe, hogy jó lenne ezeket a műveket, mint a röpcédulákat replőgépről a városokra szórni, önkéntelenül is megérezte a művész programjának a lényegét. A „polikróm város", e program monumentális végcélja ugyanis nem sokban különbözik attól a képtől, amit a Vasarely-művekkel beborított utcák nyújtanának.

Vasarely igénye csak első pillanatban hathat extrémnek, alapjában véve régi, kipróbált emlékekre támaszkodik, és a stílus, a vizuálisan elérhető és megfogalmazható azonosság ígérete szól belőle. Ez az azonosság tagadja a környezet esetlegességének a jogosultságát, mert az izolációból kitörő egyén és tárgy terét kívánja megteremteni. A tárgy ezért magába fogadja a tér statisztikus tulajdonságait, fontos szerepet játszik struktúrájában az összetettség, a variációs technika, a végtelen mutációk láncolata. A tér pedig tárgyiasul, megtervezett, egyszeri és állandó lesz, s az egész környezet, az egész város egyetlen emberi kompozíció.

Eközben megváltoznak az alkotáslélektan és a közlés (sőt: a forgalmazás) törvényei is. Vasarely jegyzeteiben ezt olvashatjuk: „A minőség abból fakad, vajon helyesen mér-e a művész; a közös mércének és az anyagnak ez adja a lángész szikráját." És: „Társadalmi művészetről álmodozom. Sokaság, tömeg, az emberek nagy-nagy száma: íme, az új dimenzió, a határtalan tér s az eredendő struktúrák! A művészet tulajdonképpen a közösség plasztikai arculata." E gondolatokból logikusan következik, hogy az izolált egyén megtagadása együtt jár az izolált műtárgy, az egyedi alkotás kiváltságainak elvetésével: „Anélkül, hogy az egyszeri megjelenés alapelvét megtagadnánk, a sokszorosítható mű mellett döntünk, mert ez emberibb és szociálisabb . . . Értéke nem a tárgy ritkaságában rejlik, hanem a benne kifejeződő kvalitás különlegességéből fakad . . . A művészetben a komponálásnak és a technikának ezentúl párhuzamosan kell haladnia a kor élenjáró technikájával és eszméivel . . ." A sokszorosítható mű természetesen eleve más formát ölt, mint az a mű, amit utólag — reprodukció formájában — sokszorosítottak. Milyen formát?

„Minden absztrakt kompozíció méreteiben kiterjeszthető és összesűríthető, a mű funkciójának megfelelően annyi nagyság lehetséges, ahány ideális távolság létezik a szem és a műalkotás között. Csak a nagy információs erővel telített művek állják ki győztesen a mechanikus áttétel útján történő méretváltozás próbáját." És milyen

érzelmekre túlságosan hatni akaró. A film képsorai ilyenkor túláradóak, csaknem dagályosak.

(Filmvilág, 1966. aug.)

Találkoztam boldog cigányokkal is

Petrovics vágta-ritmusban meséli el a történetet, *(Találkoztam boldog cigányokkal is)* és ez a ritmus megfelel hősei vitalitásának és robbanékony ösztöneinek. A történést csak ritkán lassítják le a kocsmajelenetek, amelyekbe a cigánydalok éppen annyi „helyi színt" hoznak, amennyire szükség van. Mert Petrovics cseppet sem hajlamos az egzotikumban való tobzódásra, vagy a folklorikus festőiségre: mindig idejében áll meg, a szükséges pillanatban szakítva félbe a jelenetet, hogy elkerülje a túlzást, vagy az érzékenykedést. Innen a film szaggatott jellege, de innen az ereje is, amely elsősorban a gyorsaságból és a mozgásból, vagyis a ritmusból ered, függetlenül a témának és a bonyodalomnak az erőteljességétől.

Petrovics színfelfogása megérdemli, hogy felhívjuk rá a figyelmet: semleges és diszkrét színskálája, amelyet gyakran uralnak halványkékek, semlegesít minden külső festőiséget, és olyan formai egységet hoz létre, amely növeli a mű kohézióját.

Ezt a filmet, még akkor is, ha társadalmi és emberi valóságot mutat be, nem nevezhetjük szociológiai dokumentumnak. A cím ironikus, húzta alá sajtóértekezletén a rendező: minden bizonnyal előfordul, hogy vannak boldog cigányok, feltéve, hogy elbódítják magukat az alkohollal, a kiabálással és a verekedéssel, vagy ősi fatalizmusukban megtalálják a lemondáson alapuló optimizmus erőforrásait... Túl a vizuális lendületén és a drámai erején, a film letagadhatatlan érzékenységével és igazságával fog meg bennünket.

(Marcel Martin, Cinéma 67, jún.)

...Valóban ilyen dolgokat vár el az ember a cigányoktól. Amit kevésbé vár, az a nyomor, a szabadsághiány és világidegenség nyomasztó hangulata Petrovics filmjében. Ha nem konfrontálná figuráit mindig egy — legtöbbnyire brutális — valósággal, azt hihetnénk, hogy a cigányok élete egy idegen csillagon játszódik le. Azonban Petrovics mégsem mutatja cigányait aszociális, tehát gonosz emberekként. Ha közvetve is, sokkal inkább sorsuk társadalmi okaira igyekszik rámutatni.

(Alf Brustellin, Film, 1968. jún.)

Esik a falumban

A film történetét *(Esik a falumban)* népi dalok mesélik el nekünk, amelyeket két falusi ad elő. Az az életbölcsesség, amelyet leszűrnek belőlük, nincs híjával a költészetnek, de nincs benne semmi gyengédség. Jaj a gyengéknek, ez a törvény. Jaj a viskóikba, sáros utcáikba, szociális elnyomorodásukba bezárt parasztoknak. Jaj a pópának romos templomában, a hívőknek, akiket szép elveik nem fognak megmenteni, a félbolond lánynak, aki az emberek szeszélyének áldozata, a disznópásztornak, aki egy nő kényének-kedvének van kitéve, a disznóknak, amelyek szabadon kóborolnak, amikor gazdájuk szabadjukra engedi őket. Ezek a fekete disznók már a *Boldog cigányok*-ban is a társadalom páriáit jelképezték...

Ez a tiszta, világos festmény (amelyen az előre haladás a cinizmus és a képmutatás szinonimája, a természetes vagy a keresztényi szeretet pedig elértéktelenedett és elveszett) pontos ecsetvonásokkal, csodálatos színekkel van festve, amelyekhez a naiv festmények néhány villanása és fülbemászó népi zene társul.

(Téléciné, 1969. július.)

technika alkalmas a megsokszorozó áttételre? „Ha azt nézzük, hogy azoknak az elöregedett városoknak az arculatát akarjuk megváltoztatni, amelyekben pillanatnyilag élünk, akkor a terjesztésnek ez a módja elégtelennek is bizonyul. Ki kell lépnünk szűkebb kereteink közül."

Aki csak felületesen is ismerte Vasarelynek az itt vázolt gondolatait, az már érthető érdeklődéssel tekinthetett Vasarely filmjére is. A filmet a Denisse René Galéria gondozásában Vasarely személyes közreműködésével készítették, s nálunk a művész budapesti kiállításával egyidejűleg, az Iparművészeti Főiskolán rendezett ünnepség keretében vetítették le. A kópiát Vasarely a főiskolának ajándékozta.

A film mint a „sokszorosított mű" legsikeresebb típusa, s mint széles közönségrétegekhez szóló, demokratikus műfaj egyike lehet azoknak az irányoknak, amelyeket követve Vasarely a „szűkebb keretek" elhagyását megkísérelheti. A film nem ismer egyedi példányt, nincs kiváltságos, „első" kópiája, csak sokszorosított formában létezik, a sokaság és a megszokszorosíthatóság lényegéhez tartozik. Másrészt a film nem ismer „eredeti" méreteket sem. Ki lehet vetíteni egy szoba falára, és egy városrésznyi felületre is. A film kompozíciójának csak belső méretei vannak, az arányok hitelességét mindvégig megőrzi. Ezzel szemben nem tesz eleget két másik Vasarely támasztotta követelménynek. Izolált felület, amely nem olvad bele a környező világba; ellenkezőleg, megszünteti a környezetet, mikor a sötétség leplét borítja rá. Másrészt: időben nem konstans, nem válik a környezet állandó komponensévé. Elképzelhető ugyan egy olyan dekoratív film, amely végtelen szalagként körbe-körbe járva ugyanazt a motívumot ismétli, de mennyivel egyszerűbb az ilyen kompozíciót fizikai testekből mint mobilt, vagy mint kinetikus művészeti alkotást összeállítani! Összegezve: a film a sokszorosíthatóság és a monumentalitás előnyeit az izolált térképezés és a tűnékeny optikai jelenség hátrányaival egyesíti. Mit kezdhet vele egy Vasarely-típusú művész?

Akik azt várták, hogy a „polikrom filmet" fogják látni, vagy pedig a „plasztikus egység mozgóképét", azok tévedtek. Vasarely nem adaptálta a filmre a síkművészeten kidolgozott elveit, nem készített Op Art filmet, hanem tiszteletben tartva e műfaj tömegkommunikációs célra kifejlesztett funkcióit, propagandára használta fel a celluloid szalagot. A Vasarely-film népszerűsítő kisfilm, önéletrajzi vázzal és szigorúan didaktikus gondolatmenettel. Csak annyival több a „lefényképezett" képzőművészeti kompozícióknál, amennyiben azok logikai struktúráját, felépítésüknek gondolati rendjét az idő több fázisára széttolva mutatja be.

Külön látjuk a kört, s külön a beléje metsző négyzetet; majd a megcsonkult köröket látjuk, lemetszett cikkelyeik helyén a képzetes négyzetek negatív formáit is sejtve. Ugyanígy: látjuk a fehér kört a fekete négyzetben és a fekete kört a fehér négyzetben. A kép ezután megcserélődik, a szereplők egymás helyére ugranak. Az elemi motívumok ilyen helycserés játéka után már könnyű követni a nagyobb kompozíciók logikáját. A rácsos váz megduplázódik, s az egyik duplikát kilencven fokos szögben elfordul: új, két-szimmetriatengelyes kép keletkezik, és a rácsok bonyolultabb rendszere alakul ki. A fekete-fehér képre bordás fénytörésű katedrál-üveg csúszik, s a fekete-fehér vonalak hullámzó játékba kezdenek. Vasarely magyaráz: ez katedrál üveg, ilyen és ilyen optikai tulajdonságai vannak. Ugyanígy jár el a színekkel is. Bemutatja az alapszíneket, s azok tónusbeli árnyalatait. A tónusokat sorban megszámozza. Ezután sakktáblaszerű négyzetrácsra osztja a felületet, és a tónusokat a számozás sorrendjében vízszintesen-függőlegesen szétosztja. Először csak számtáblákat látunk, majd azok színekben realizálható eredményét is. Természetesen nemcsak a színeket, hanem a plasztikai formákat is fokozatokba lehet osztani és számokkal ellátni, a körtől a nyújtott ellipszisig, a négyzettől a kihegyezetten karcsú rombuszig. És az elemek variálhatósága ezzel még nem merült ki. A négyzetrács egyes kockáiba három-négy szám is kerül, különböző színű ceruzával

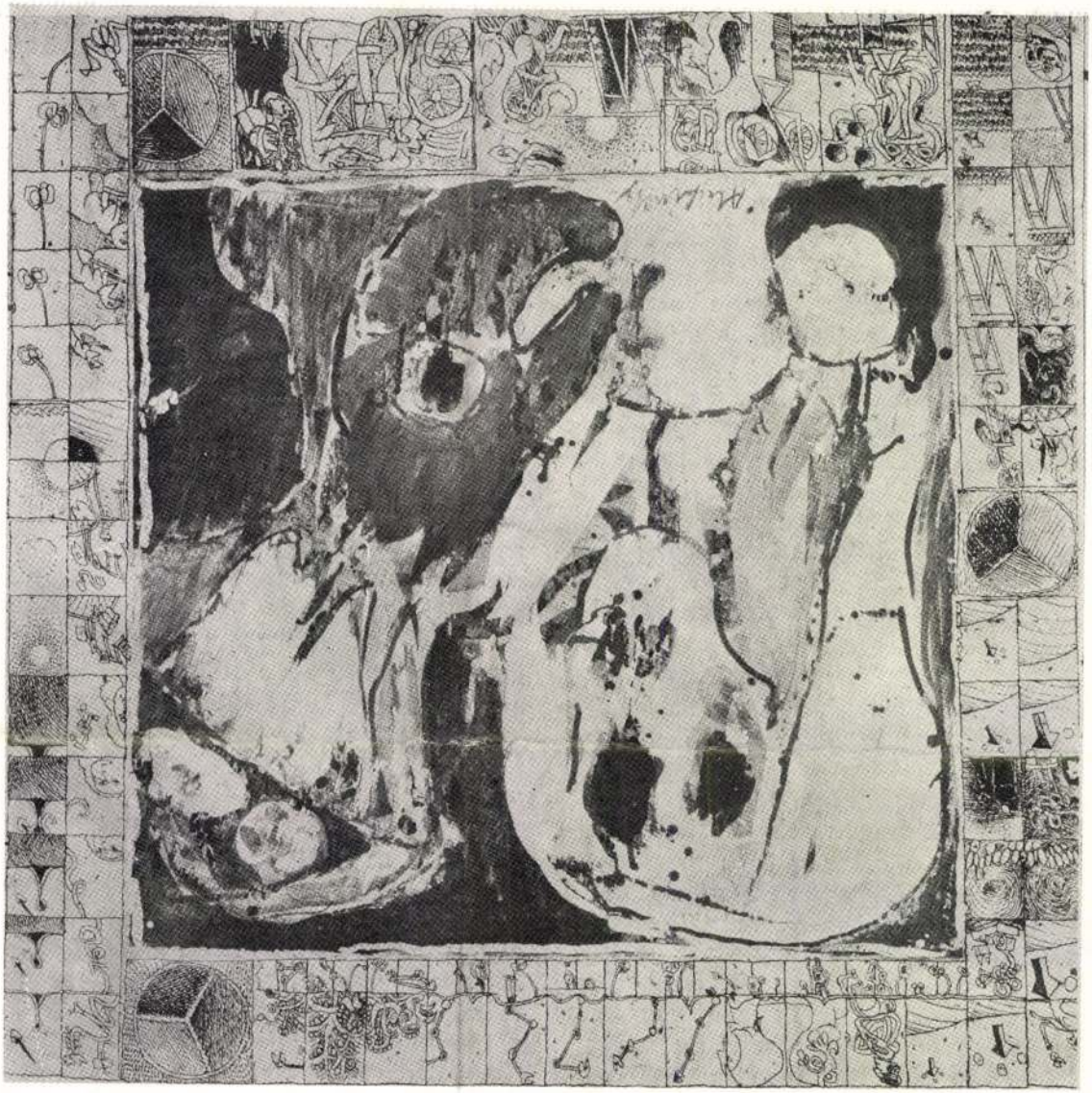

Alechinsky: Alechinsky-ország. 1968. Példa a filmszerű mozgásfázisok jelentkezésére a figurális grafikában.

odajegyezve, a négyzetekbe foglalt kisebb idomok jelölésére, és még annyiban is módosulhat, hogy maga a rács is kiöblösödik és beszűkül, mintegy hullámzó szférikus felületet sejtetve az emberi szemben.

Itt már tényleg káprázik a szem, de anélkül, hogy becsapták volna, — aki figyelmesen követte a filmet, az mindent ért, és a szenzuális élmény mellé a logikai játékok, a struktúrák épülésének szellemi örömét is átélheti. Vasarely nem a fantasztikus véletlenekkel akar hatni, hanem a rend fantasztikus gazdagságával. Logikája minden elvontsága, absztrakt váza ellenére is élményszerű tapasztalat. Bebizonyítja, hogy a szokásosnál nagyobb gazdagságú látvány a megszokottnál mélyebb absztrakcióban gyökerezik, és hogy a gondolkodás bonyolultsága, ha hibátlanul van megszerkesztve, rendkívül szemléletes eredményekhez és egyszerre áttekinthető összképhez vezet. Az önéletrajzi epizódokban Vasarely nem titkolja, hogy hosszú ideig éppen az ellenkező úton járt, mint amit végül is helyesnek tartott. Bemutatja gyengébb vagy egyenesen rossz képeit is

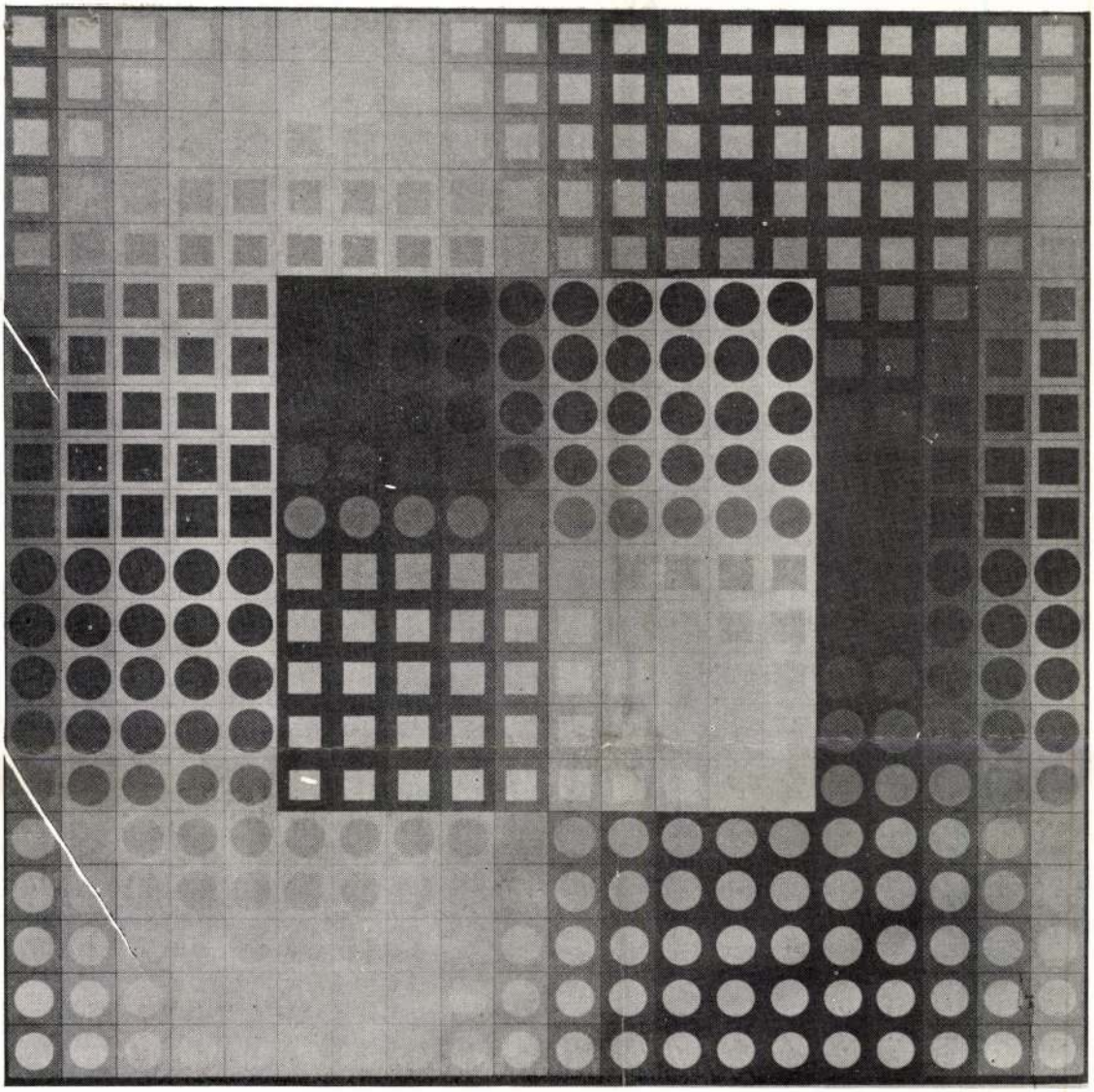

Vasarely Kompozíció-ján a fázisra bontás már a nonfiguratív elemek fokozatos tónuskülönbségeiben jelentkezik.

(bár bámulatos felfedezésre ad alkalmat akkor, amikor egyes — 1931—32 táján készült — műveinek részleteiből kinagyítja későbbi művészetének összes fontos elemét). „A háború durván félbeszakította kutatásaim és tanulmányaim gondos láncát, festői tévutakra kalandoztam" — mondja a film kísérőszövegében, s valószínűleg azért, mert fontos dolognak tartja a tévedésekből való kilábolás képességét. Nem csupán a maga esetében, hanem a társadalom számára is, hiszen a film oktató, nevelő jellegének jól érezhető célja: az embereket hasonló művek megalkotására ösztönözni.

A film vázlatos ismertetése és Vasarely céljának áttekintése után érdemes az eredményt kissé részletesebben is megvizsgálni.

A klasszikus konstruktivizmus alig ismerte a mozgás élményét vagy illúzióját, többnyire statikus képi harmóniára törekedett. Egyes művészek, mint Léger, készítettek ugyan filmet, de az ilyen mechanikus

balettek is megmaradtak a mozgás viszonylag szűkebb regiszterében, a hintaszerű lengés, vagy a ritmikusan visszatérő azonos képek rendszerében. Először talán csak Moholy Nagy kísérleteiben és forgatókönyvvázlataiban érezhető a dinamikus karakterű mozgás, az állandó változás igénye. „A nagyváros dinamikája" című forgatókönyvének mozgásigénye azonban még mindig bizonyos szűkebb határok közt marad; az egyes képek minősége nem változik meg, a szereplők mozgásáról nem esik szó, csupán ezek sorrendjében érezhető fokozás, mint mikor a szimfónikus zenekarok a tétel végéhez közeledve egyre hatalmasabb és erősebb hangon intonált motívumokat szólaltatnak meg. Nyilvánvaló, hogy Moholy Nagy is a statikus foto-montázsokból indult ki, és az egyes felvételeken belül nem képzelt el dinamikus crescendókat. Némileg naiv módszernek tűnik — bár nagyon jellegzetes a húszas évek stílusára —, hogy a fokozatos növekedést az egyes figurális fotók közé iktatott absztrakt jelekkel, például táguló geometrikus formákkal, hullámzó raszterekkel, bombaként lehulló sötét, kerek foltokkal igyekezett biztosítani. Ha ez az eljárás egyáltalán kapcsolatba hozható a játékfilmek felépítésével, akkor a némafilm struktúrájára kell visszavezetnünk; a konkrét képek közé, mint „feliratok" kerülnek a geometrikus absztrakció dinamikát jelző, a képeket „magyarázó" elemei.

A konstruktivizmus mai fokát képviselő kinetizmus ezzel szemben a mű belső kompozíciós törvényévé iktatja a dinamikus mozgás, az állandó minőségi változás igényét. A mozgás lehet valóságos, vagy csupán illuzórikus (szemtévesztő technikák eredménye), és lehet folyamatos vagy szakaszos. Az utóbbi, a fázisokra bontott mozgás áll legközelebb a film belső technikájához, a pergő kockák adta mutációs sorhoz. Máris itt vagyunk Vasarely kompozíciós technikájának a közelében.

Érdekes viszont, hogy ha ennek a kvantált, fázisokra osztott mozgásnak az első képzőművészeti megjelenését akarnánk felleln!, valószínű, hogy nem a geometrikus absztrakció területén kellene kutatásainkat elkezdenünk. Az 1960 körüli képzőművészeti lapokat forgatva inkább figurális kompozíciókon lelnénk fel a filmkockákhoz hasonló fázisra-bontást. A felületet négy-hat vagy nyolc részre osztva egy-egy figurális jelenet ugyanannyi fázisát rajzolták meg a művészek, — a film hatása teljesen nyilvánvaló, hiszen a szóba jöhető másik példakép, a comics-képek között már nem fáziskülönbség, hanem állapot- és helyzetkülönbség van. A módszer termékenynek bizonyult, de elsősorban nem a figurális ábrázolás számára. A figuratívok között hamarosan hegemóniára jutó Pop Art ugyanis csak az egymás mellé helyezett képek ritmusát tartotta meg, így tehát nem mozgást, hanem csak ismétlést produkált, a módszer a banalitások sulykolását és metafizikus méretű halmozását szolgálta. Ugyanakkor a nonfiguratívok eredményesen vették át a folyamatos mozgás alkalmazását. A mobilok és a színes felületek összekompilálásából készítette Schöffer az emlékezetes lumino-dinamikus szerkezeteit. Az ilyen valóságosan mozgó és vibráló, lüktető optikai képet adó kompozíciók Duchamp rotoreliefjéig mennek vissza. A rotorelief a kinetikus illúziók primér formáját használta fel, működése sokban hasonlított a film őséhez, a Faraday-kerékhez és a többi mozgásillúziót keltő forgó koronghoz. Mint látható, a film és a képzőművészet e területen állandóan egymás kezét keresték, de klasszikusan megoldott kézfogásra nem került sor (említsük meg még a kanadai Mac Laren közvetlenül a filmbe karcolt, fázisonként újra és újra megalkotott „grafikáit", melyek rajzfilmszerűen levetítve váltak mozgóvá).

Vasarely a film egydimenziós (időbeli) kvantáltságát kétdimenziós (sík) fázishálóvá bővítette, és az időben lepergő egységeket a képre kiterítve mutatta be. Ez a megoldás mindmáig a film és a képzőművészet legautentikusabb találkozása, mert a strukturális hasonlóságokat mind megőrzi, ugyanakkor a műfaj alapvető tulajdonságait — a filmnél az időbeli osztást, a képzőművészetnél a térbeli felsorakoztatást — változatlanul meghagyja. A for-

mák és színtónusok permutált sorai a háló rendjét követve bomlanak ki, ám egyúttal közös nevezőre hozhatók az egész kompozíció nagyobb rendjében és összképében. A műhelymunka filmszerű logikája mellett figyelemreméltó a közönségreakció hasonlósága is. Minden képzőművészeti kompozíciónak van bizonyos időbeli dimenziója, ahogy a néző szeme végigkalandozik a kép felületén, és tudomásul veszi a narratív elemek jelentését és a formaelemek összjátékát. Bizonyos fokon — például a középkori művészetben — gyakori a comicsszerű komponálás is: egyetlen képmezőbe ugyanannak a történetnek több fázisát is elhelyezték, mintegy elmesélve, mi történt a szereplőkkel. Vasarely megőrizte a „szereplők" sorsának ezt a narratív bemutatását. Formaelemei a négyzetháló szemeiben alakjukat változtatják, színeiket módosítják, s a néző nem térhet ki a „történet" végigolvasása elől. Persze Vasarely történetei absztraktok, a képzőművészet és a matematikai szemlélet különös szintézisei. Ez az immanencia és teljes egyeduralma tulajdonképpen új dolognak számít, nehezen befogadható közlésnek. Csakhogy Vasarelynél a ritmus, a színek, s a többi immanens elem a sortechnika alkalmazásával „cselekményessé" váltak, és a szenzualitás himnikus szépségébe, mítikus rajongású köntösébe öltöztek. Az átlagnéző figyelmét végső soron ez a rajongó hang, az elvont viszonylatok „megfilmesítése", és történetbe fűzése köti le. Mintha Vasarely ösztönösen is érezné, hogy a korszak vezető műfaja és legnagyobb közönséget toborzó megnyilatkozási formája a film, s ezért a képzőművészet további létjogosultságát is a képfelületnek a filmhez közeledő asszimilációjával próbálná megőrizni.

Képzőművészetnek és filmnek ez az olajozottan sima együttműködése joggal ébresztheti bennünk azt a gyanút, hogy itt egyúttal valami jellegzetesen civilizációs manipuláció is folyik. Persze ösztönösen. De a kérdést nehéz lenne elaltatni: a szenzuális fogyasztói igényt kiszolgáló és a piac karakteréhez igazodó, a filmtől a „szórakoztatás" fogásait eltanuló Vasarely életműve vajon nevezhető-e még kulturális progressziónak? Sokat írtak az új vizualitás (televízió, film, comics, stb.) tartalmatlanságáról és passzív, kritikátlan befo-

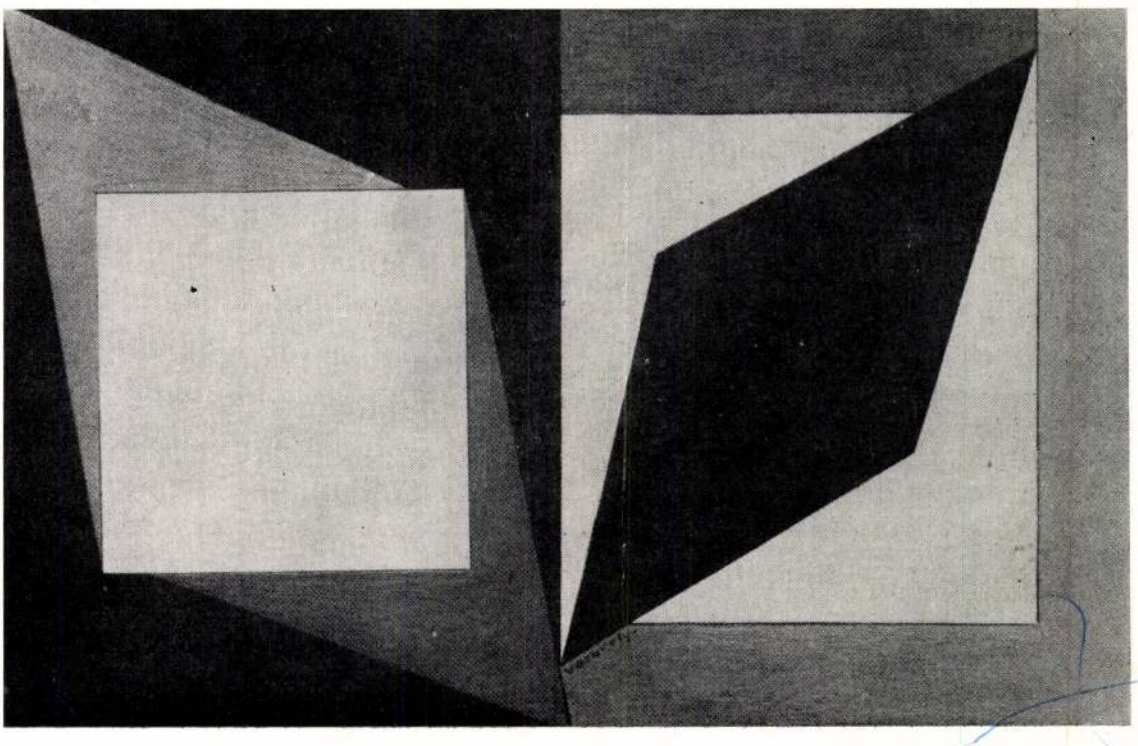

gadására nevelő demagógiájáról. Hogy az Op Art káprázata is rokon a szolgáltatóipar konjunktúrájával, az nem kétséges. Vasarely művei nemcsak a retinán okoznak vibrációt, hanem a tudatban is: vizualitásra nevelnek, vagy vizualitással kábítanak el? — e két funkció az Op Art-raszterek jellegzetes megfoghatatlanságával vibrál a mérlegelő kritika előtt.

Jómagam mégis a pozitív válasz felé hajlok, a nevelői és építői funkció elismerésére, és ebben nem annyira Vasarely humánus programja erősít meg, hanem a gyakorlatban megvalósult Vasarely-művek sorsa és karaktere. A szóban forgó Vasarely-film is inkább progresszív szándékú alkotás és nem káprázat — erről már fentebb szó esett —, mennyivel könnyebb lett volna az Op Art elemeiből a racionális szerkezet helyett csupán a végeredményként szolgáló szenzuális mámort bemutatni! Vasarely ez esetben a psychedelic-art egy műfaját teremtette volna meg, tobzódó szín- és formaörvényekkel — s valószínűleg jóval nagyobb üzleti haszonnal. A didaktika racionalizmusa azonban egyensúlyt keres a vizualitás „fogyasztói karaktere" és a befogadás tudatos, alkotói-ösztönöket felébresztő formája között. Mintha Vasarely mindenütt engedne a nyomásnak, ahol az a szenzuális tapasztalatok gazdagodása felé tör, csupán az egész mechanizmus kontrollált szerkezetének a kérdésében maradna hajthatatlan; ez a színvarázs nem narkotikum, hanem tevékeny öröm — mondja — gondold át, csináld utánam!

Vasarelynek ez az igénye túllép a filmművészet ismert kollektivitásának a fokán is. A művein kidolgozott rendszer a rendkívül egyszerű alapegységek és végtelen gazdagságában kombinálható struktúrák készletét kínálja a „fogyasztóknak" és az elkövetkező generációknak. A népművészethez hasonló variálási technika mindenki számára lehetővé teszi, hogy a készletet a maga ízlése, szín- és formaigénye szerint használja fel, ahogy Vasarely mondja: „az egyéni, valamint az etnikai jelleg kibontakoztatására is módot ad." A város-léptékű exteriőrben így „... a kísérletező plasztikai szakember, a vegyész, a mérnök, a kibernetikus, gyártásvezető, pszichológus, szociológus és természetesen a városépítész mind egyetértésben dolgoznak... Világos előttem, hogy algoritmusaimmal, az úgynevezett planetáris folklórral a plasztikus struktúrák programozását végeztem el, pontosabban első fontos lépését ennek a folyamatnak, s mindezzel megnyitottam az utat a kibernetika alkalmazása számára. Bízom benne, hogy módszerem hamarosan általános alkalmazásra kerül."

Az alkotó ezen a ponton persze újra szembe kell hogy nézzen magával és terveivel: mi marad meg a tehetség munkájából, életműve mennyire személyes teljesítmény? Vasarely igyekszik nagyvonalú lenni: „Termeljünk inkább és fogyasszunk, a metafizikai dadogásnak nincs helye, most az emberiség fizikai és pszichikai fejletlensége ellen kell küzdenünk. A halhatatlanság nem az élők sorából eltávozott zseni megmerevedett képét jelenti immár, hanem a legyezőszerűen emelkedő és az új generációkban szétáruló gazdag üzenet folytatását és megújítását... Néhány találmány, valóban konstans dolgok, mint a kerék, a síkmértan, a rendszerek és módszerek, az ábécé, a szolfézs élik túl a századok múlását... Aztán itt vannak az állandó mennyiségek, maradandók, mint a gránit, s itt a növekvő számok, szaporák, mint a gabonaszemek. Nem ide kapcsolódnak-e kissé multiplikált műveink is, melyeket az ember kelt életre?"

Az ígéret nagy, a teljesítmény további sorsa azonban nemcsak Vasarelyn múlik. Az itt közölt idézeteket abból a sokszorosított és a közönség soraiban szétosztott füzetből vettem, melyeket Vasarely az Iparművészeti Főiskolán rendezett filmvetítésre állított össze. A film francia nyelvű szövegének fordításán kívül egy terjedelmesebb szöveg is szerepelt ebben a füzetben, Vasarelynek a SIGMA 1967-es konferenciáján elmondott beszéde. A képzőművészet és a társadalom kapcsolatait új normákkal gazdagító felszólalás azokhoz szólt, akik-

nek a kezében e program megvalósításának a legfontosabb eszközei vannak — az építészekhez. Vasarely nem riadt vissza attól sem, hogy a beszéd végén ezt a közönséget megpróbálja megnyerni magának. Tanulságos ebből is idézni: „Befejezésül egy felvillanó kép. Egy ésszerűen táplált, egészséges, s ebből fakadóan szép fiatal leány a parkban ül, testén konfekciós papírruha, s integrált számol. Távolban a polikrom város tündököl... Áram hajtotta járműből egy atlétatermetű építész ugrik ki, nekiiramodik, hóna alatt a megsokszorozott művek egyikével, s karját a lánynak nyújtja... stb."

E reklámkép banalitása, s jelentkezésének súlyos problémája tulajdonképpen már nem érinti Vasarely képeinek belső értékvilágát. Valószínűbb, hogy tükör, melyben magunkat látjuk, vágyainkat, igényeinket és egyúttal „mozivászon" is, mely előtt ülve elfogadjuk a polikron város ideáját, s talán teszünk is érte valamit. Lehet, hogy Vasarely — miután a képzőművészeti vonatkozású problémákat megoldotta — ennél többet nem tehet, s hogy itt már a képzőművészet érvényességi határaiba ütközünk. Mert ha a társadalom nem képes ezt a felvillantott képet tartalmasabbá korrigálni, akkor kétséges, hogy a polikrom város — melyen egyelőre ott díszeleg a fogyasztói társadalom reklámcédulája is — igazi alkotói örömmel és szabadsággal ajándékozhat-e meg bennünket.

Perneczky Géza

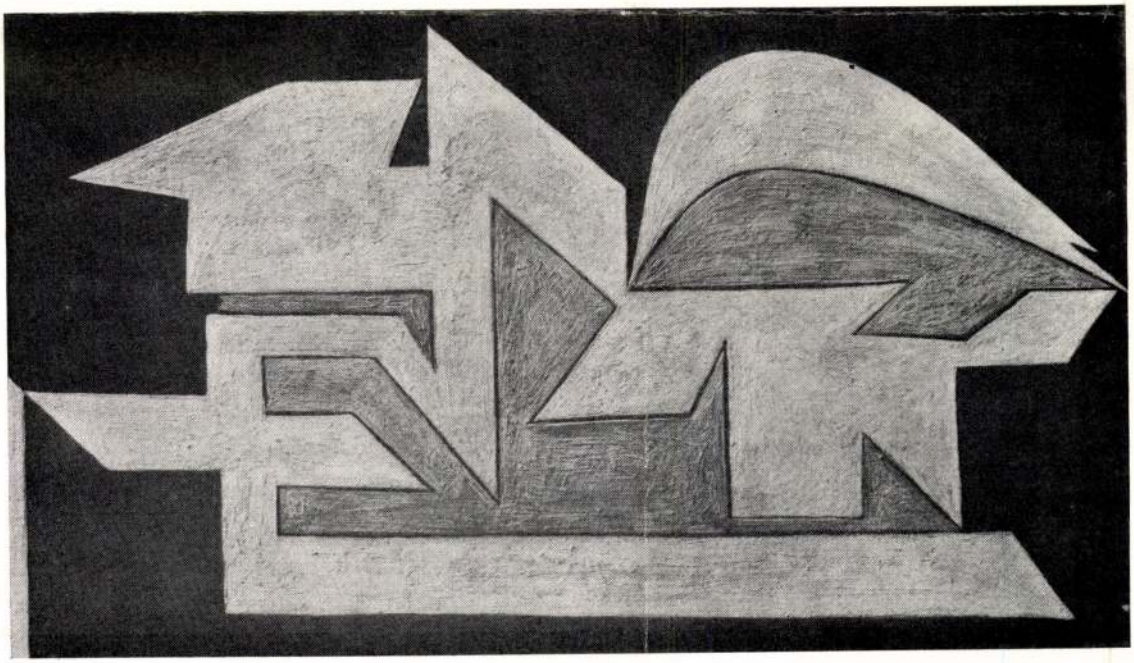

KÜLFÖLDI FOLYÓIRAT

Moszkvai beszélgetés Tarkovszkijjal

A *Positif* munkatársai, Michel Ciment, Luda és Jean Schnitzer, meginterjúvolták Andrej Tarkovszkijt, az *Andrej Rubljov* rendezőjét. A rendkívül érdekes beszélgetés szövege a folyóirat 1969. októberi számában olvasható. Az alábbiakban Tarkovszkij nyilatkozatának legfontosabb, művészi önvallomás számba menő részleteit közöljük.

— Ami a történelmi hűséget illeti, erről a kérdésről nem szívesen beszélek. Valóságos dokumentum-hegyeken rágtuk keresztül magukat, hogy a lehető legjobban megközelítsük a történelmi igazságot. Egyébként jónéhány szaktanácsadónk volt, ők látták, mit csinálunk, és fenntartás nélkül elfogadták szempontjainkat. Másrészt hadd mondjam el, mi a véleményem erről a kérdéskomplexumról: *nem voltunk hűtlenek a történelmi valósághoz,* viszont forgatás közben elgondolásainknak megfelelően bizonyos mértékben megváltoztattuk az egyes tények hangsúlyát. Nem akartuk részletesen ábrázolni a kor minden eseményét. Arra törekedtünk, hogy képet adjunk róla: milyen utat tett meg Rubljov azokban a szörnyű években, amelyeket megélt, és megmutassuk, hogyan emelkedett saját kora fölé. Emiatt bizonyos értelemben sűrítenünk kellett az eseményeket, vagy helyesebben, *hangsúlyokat kellett képeznünk,* s ily módon elkerülhetetlenné vált, hogy kiemeljük azokat a mindenekelőtt erkölcsi természetű nehézségeket, amelyeket Rubljovnek le kellett küzdenie. Enélkül végül is nem kelthettük volna a nézőben a győzelem érzését, pedig éppen ez volt filmünk célja.

Egy kis kitérő: Engels fogalmazta meg azt a csodálatos gondolatot, hogy a műalkotás annál magasabbrendű, *minél mélyebbre rejti,* minél jobban elleplezi benne a művész *az eszmét,* amelyet ki akar fejezni. Mi ezt a utat választottuk. Arra törekedtünk, hogy eszmei mondandónkat a környezetben, a jellemekben, a különféle jellemek közötti konfliktusokban rejtsük el. Lehet, hogy a tiszta, közvetlen történelem emiatt feloldódik a korszak légkörében, bár semmiképpen sem szorul háttérbe. Lehet, hogy szokatlannak hat, ha valaki így közelíti meg a történelmi tárgyat, és ez indított egyeseket arra, hogy a történelmi hűség megsértéséről beszéljenek. Véleményem szerint ebben rejlik a félreértés oka.

— Meggyőződésem, hogy a film a legrealistább művészet, s ebben az értelemben elvei a valósággal való azonosságon alapulnak, azon, hogy minden külön felvett képsorban a valóságot rögzíti. Eizenstein legelső művei is erről a felfogásról tanúskodnak. Egyébként a közöttem és Eizenstein között vont párhuzam a kritikusok dolga. Jómagamnak személy szerint nehéz lenne ebből a szempontból megítélnem filmemet. Ami a két alapelvet, egyrészt a kép, másrészt a montázs realizmusát illeti, úgy vélem, e tekintetben útjaink, mármint Eizensteiné és az enyém, elválnak... A filmművészet sajátossága abban rejlik, hogy rögzíti az időt, a film ezzel a megragadott idővel dolgozik, akárha egyfajta esztétikai mértékegység volna, amelyet végtelenül sokszor el lehet ismételni. Más művészet nem rendelkezik ezzel az eszközzel. És *minél realistább a kép,* minél jobban megközelíti az életet, az idő *annál hitelesebbé,* vagyis annál kevésbé preparálttá, annál kevésbé reprodukálttá válik...

Vasarely, Victor

Kassák kérdéseire adott válaszai

Nagyvető-almanach 1966/3. 393-5. l.

Vasarely

Sonia Delaunay említi Kassák kérdéseire adott válaszában

Magyar-almanach 1966/3. 361. l.

Vasarely

kompozicióit kemény anyagokba,
kerámiába, zománcba tette át

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 57 o.

Perneczky: Ly Atak

MDK

Victor Vasarely, festő (1)

Okt. 18-án nyílt meg a Műcsarnokban a Franciaországban élő festőművész reprezentatív kiállítása. Mintegy 500 mű látható a tárlaton.

–: Megnyílt Victor Vasarely kiállítása a Műcsarnokban 6.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 19.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

SAJTÓFIG
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI
Telefon: 138-068, 337-74

DAILY NEWS-NE
NACHRICHTE
Budapest

1969 AUG 26

to a market

1021

VASARELY'S 'UNIVERSAL MAN': The world symbol for International Education Year 1970 has been designed by Hungarian-born French artist Victor Vasarely. The design, composed of concentric rings, represents an abstract head of universal man, illuminated by knowledge originating from a point in the centre of the forehead

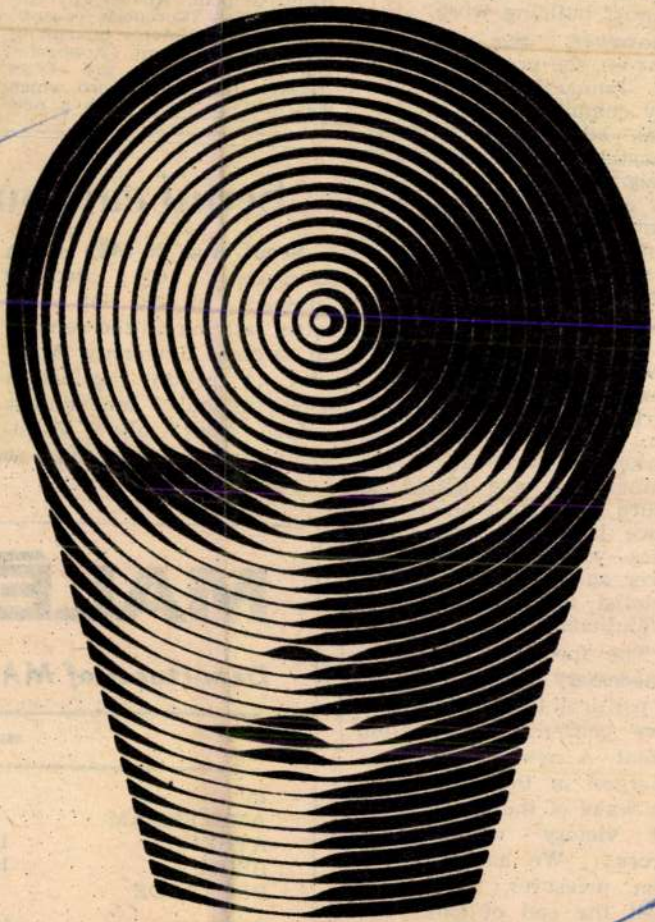

Vasarely

ideological problems of socialist building work.

However, the Premier went on, the process starting last January soon became very complicated itself. Political adventurers, rightist opportunists, domestic and foreign enemies of socialism saw an opening for an overall attack against the foundations of socialism, at a time when unity was unfortunately lacking. This had produced a critical situation.

"In the past few days," the Premier continued, "irresponsible, anti-social elements carried out acts of vandalism. The just anger of the workers required the Government to take action to assure the public order and peace in Prague and other cities—whose streets must never again be free to anti-socialist forces for counter-revolutionary purposes.

"The forces, which made it necessary for us to engage in political fight with them, have suffered annihilating defeat. A new situation has emerged in the country in the wake of the great political victory of socialist forces... We have adopted firm measures, to operate until the end of this year, in order to consolidate and

4X200 metres f
(Belitz-Geiman,
likow) 7:54.5 (E
The Soviet Ur
Bure, Belitz-Gei
and Kulikov br
freestyle Europe
was held by th

Seou

Seoul, Aug.
estimated 1
clashed with
after rallying
of Korea Ur
day in prot
constitutional
which would
dent Park C

M

Depart

	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursda
to				
AMSTERDAM	—	12.50	07.50	—
ATHENS	19.50	—	19.50	—
BEIRUT	16.00	—	—	14.30
BELGRADE	—	—	—	06.30
BERLIN	12.50	11.25 12.00	09.00 10.15	12.50
		08.50	—	—

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

1969 OKT 21

Vasarely

1021

4

Az op-art „feltalálója" a Műcsarnokban

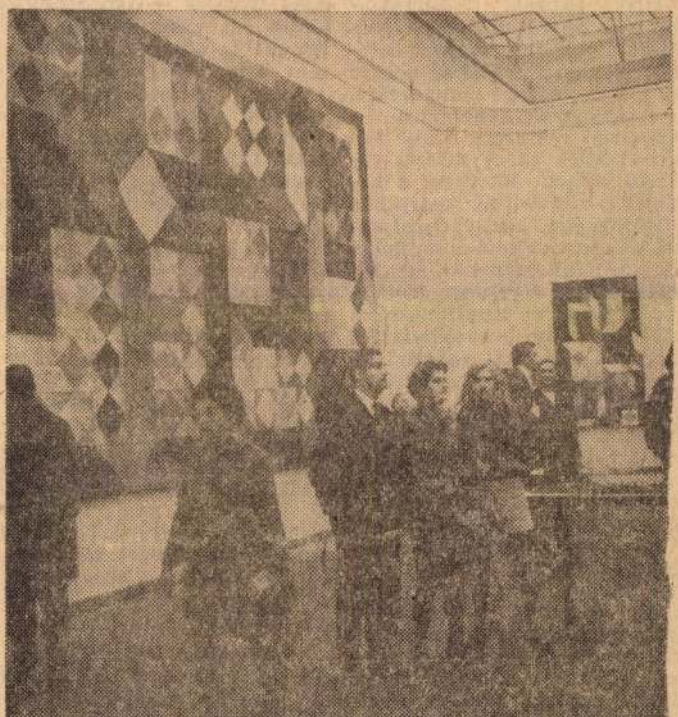

Világhírű hazánkfia, a Franciaországban élő Victor Vasarely kiállítása nyílt meg nagyszámú érdeklődő jelenlétében szombaton a Műcsarnokban. A festőművész, tárlatának megnyitására Magyarországra látogatott. Raymond Gastambide Franciaország budapesti nagykövete is megtekintette a kiállításon látható, mintegy 500 alkotást.

Társak ... vagy ellenségek?

Egyes városok túlzsúfoltsága, más helységek elnéptelenedése, a roppant méretű ingázás, bizonyos vidékek éhsége az iparra és a munkaerőre, nyersanyagra, energiára — megannyi régi, meg újabb keletű kérdés és egymással feleselő válasz. Röviden: a városfejlesztés és az iparosítás összefüggései, amiről izgalmas tanácskozás zajlott a minap a Magyar Tudományos Akadémián. Azért izgalmas, mert a kérdésekre megfogalmazódott válaszok alig hasonlítottak a tárgyban akárcsak néhány évvel ezelőtt adott válaszokra.

Vizsgáljuk mindenekelőtt magát a nagyvárost, a metropolist, amelyet napjainkban már annyira át- meg átszőtt, elborított az ipar és a velejáró por, füst, bűz és zaj, hogy mind kevésbé képes lakóinak nyugodt otthont nyújtani. Innen van az, hogy amíg egyre több dolgozót, munkaerőt vonz magához, addig mindinkább taszítja is az embereket, a lakosokat. Ez az egyidejű vonzás és taszítás mind érezhetőbbé válik nálunk is, egyrészt az ingázásban, másrészt a települési, lakásépítési törekvésekben.

Am ennél is bonyolultabb a kérdés, főleg mert számolni kell a tudományos-technikai forradalom által érlelődő, szüntelen jelentős változásokkal a város fejlődésében és általában a települések elhelyezésével ugyanis — bármennyire fontos és kikerülhetetlen folyamat is adott esetekben — nem lehet megváltani a mai teljesen iparosodott várost. Nagyobb segítséget ígér a gyártási technológiák forradalmi fejlődése, amely fokozatosan kiiktatja a gyári munkából és környezetéből a káros gázokat, gőzöket, szennyező, mérgező anyagokat, s az egészségre ártalmas munkafolyamatokat. Ez pedig, most már a lakásépítkezések szempontjából, túlhaladottá teszi a munka- és a lakóhely merev szétválasztását, az úgynevezett alvó- vagy bolygóvárosok létesítését, amire a modern városépítészet sokáig annyira hajlamos volt. A mukahely és a lakás lehetséges közelítése, sőt párosítása pedig lényeges gyakorlati haszonnal jár, mert nagyobb lehetőséget ad a szabad idő lehető legjobb kihasználására, a korszerűen kényelmes életmód kialakítására.

A századunk második felében bekövetkezett gazdasági és szociális, valamint tudományos-technikai fejlődés tehát — amint azt Perényi Imre professzor a konferencia bevezető előadásában kifejtette — új helyzetet teremtett a városfejlesztés és az ipar kapcsolatában. Ezt az új helyzetet, minden bonyolultsága és sokféle irányzata ellenére is, az ipari decentralizáció jócskán megnőtt -lehetősége jel-

Vasarely

1021

6

Vasarely káprázatai

Vasarely meghódította Budapestet. A kiállítás hétköznap is zsúfolt, a vendégkönyv hódoló sorokkal teli, a termekben izgatott művészek és tíz éve kiállításra nem járók vitatkoznak a „planetáris folklórról" és a teremőröket mindenki katalógusért ostromolja (nem lehet kapni). A szakmai és a közönségsiker teljes.

És ezen legfeljebb azok csodálkozhatnak, akik még nem látták *Victor Vasarely* kiállítását a *Műcsarnokban*. Mert ha az ember belép az első terembe, már bizonysággal tudja, hogy az elismerés nem csupán a külföldön karriert csináló hazánk szülöttének szól, nem is csak a világhír csiholta ki; a lelkesedés legfőbb oka a látnivaló : az első terem káprázatos. Az a többi is, mind a kilenc, az életművet Budapesttől Budapestig (az 1929-es Bortnyik-iskolától az 1969-es reprezentatív kiállításig) bemutató egész válogatás. Hiszen Vasarely olyan örömet szerző optikai hatásokkal, olyan tökélyig fejlesztett gyönyörködtető műtárgyakkal töltötte meg a Műcsarnokot (s töltené meg szándéka szerint az egész világot), amilnek látó, szép színekben és szellemes formákban örömét lelő ember, ha akarna sem tudna ellenállni. A színek-formák káprázata, a variációs lehetőségeikben ezerféle, technikai megoldásukban is végtelenül változatos kompozíciók lefegyverzik az előítélettel érkezőt is.

S lefegyverzik a művész nem kevésbé vonzó elméletei, a látványhoz hasonlóan ígéretes logikai fejtegetései is. Vasarely ezt a megnyerő látványt a jelen és a jövő új művészetének szánja, a modern ember ízlését és a modern kor technikáját megtestesítő kifejezési formának tekinti. Derűs városok színes távlatát, örömet szerző optikai élvezetek győzelmet ígéri egy társadalmi optimizmus, egy kommunisztikus gondolat jegyében, mindenkinek az önálló alkotás örömét szánja a műélvezésen túl, egy modern népművészetet — „planetáris folklórt" — kínál. Mindez érthetően vonzó és valóban új gondolat is. Vasarely megvalósította a gyakorlatban azt a tételt, amit a Bauhaus és a korai szovjet konstruktivizmus csak szeretett volna elérni, összekapcsolta a modern művészetet a modern technikával. A fémcsillogású, eloxált tónusokkal gazdag, plexiből készült, profilüveg alá applikált, legkorszerűbb nyomdatechnikai eszközökkel sokszorosított op-art kompozíciók valóban első látásra sugallják a modern technika szellemét. És a technikával való kapcsolat nemcsak szellemi jelentőségű: ez teszi sokszorosíthatóvá, terjeszthetővé a műveket. Azaz, Vasarely művészete nemcsak modern, eredeti és technikával kapcsolatot tartó: demokratikus, demokratikusan hozzáférhető is. Demokratikus formai megoldásaiban, egyszerű motívumkincsében is, hiszen a körök, körcikkek, négyzetek és háromszögek, meg a kristálytiszta, derűs, ízléssel összeválogatott színeknek elemi hatását befogadni bárki képes.

A néző tehát nemcsak harmonikus, érdekes és kulturált látvány *élményével* távozik a kiállításról, azzal a *tudattal* is, hogy a számára eddig csak bosszantó, ellentmondásokra ingerlő, érthetetlen modern művészettől végre élményeket, méghozzá derűs, harmonikus, elringatóan kellemes és megrázkódtatást nem okozó élményeket kapott. *Az átlagnéző úgy érzi, hogy a Vasarely-művek révén végre bejutott a modern képzőművészet világába.*

Mentségére szóljon az átlagnézőnek, hogy ez a káprázatos optikai csalódás magát a művészt is hatalmába keríti. Az op-art elemi szín- és formahatásai meg a modern képzőművészet *lényegi azonosításáról* szóló tétel Vasarely megfogalmazásában természetesen nem úgy hangzik, hogy ezek a szellemesen és kellemesen variált színek, formák, ritmusok kifejezik mindazt a lelki és gondolati gazdagságot, amelyet *Picasso, Klee, Miró, Braque, Chagall* művészete magában hordozott. Hanem olyaténképpen, hogy a modern művészeteknek már éppúgy nem feladata ezeket az emberi tartalmakat, gondolatokat és érzelmeket kifejezni, mint az op-art káprázatos mustráinak: a műfajok határai elmosódtak. A tétel nem új, látszólagos bizonyítékai éppúgy félszáz évesek idestova, mint az ellenérvek, amelyekkel megcáfolhatnánk. De nem is ez a kiinduló ötlet érdekes számunkra, hanem az az elmélet, amelyet az op-art erre épít.

Minthogy a művészet „hagyományos" emberi tartalmak sűrítésében már nem mondhat újat — így folytatódik az op-art érvelése —, *új feladatát a tudománnyal közösségre lépve, a modern technikával szövetkezve kell megtalálnia.* E törekvés jegyében kerülnek Vasarely könyvébe (s a könyv nyomán a Vasarely-méltatásokba) a „bináris struktúra" és a „fizikai tér pszichikai dimenziója" kifejezések, nyilatkozatába a sűrűn emlegetett „univerzum", „csillagkép", „Idő", „Tér"; katalógus-előszó írójának szövegébe, pedig ezért oly gyakori kifejezés a „struktúra", „integrálszámítás" és „algoritmus". Ezek a — jórészt kibernetikától és strukturalizmustól kölcsönzött — műszavak azonban mégoly gyakran alkalmazva sem magyarázzák meg, *hogyan fűződik a tudományhoz ez a művészet*, s gyakori előfordulásuk mintha önmagában akarná *illusztrálni*, hogy az ilyen szavakat használó művész a tudománnyal lépett szövetségre. Hiszen nem bizonyítják értelmileg azt a tételt sem, hogy az op-art az űrkutatással kitárult emberi horizontot, az atomkorban élő emberiség világképét, a tudományos-technikai forradalom korának problémáit sűríti magába — holott a kiáltványok általában ezt is megállapítják.

A művészet, persze, sosem egy elmélet tökéletes illusztrációja, a műalkotás értékét nem az dönti el, mit mond róla alkotója, a mű önmagáért beszél — vetik ellene sokan. Valóban! S ha eltekintünk a nyilatkozatoktól és a magyarázatoktól, ha nem készítjük fel ezekkel a nézőt, ha prekoncepciók nélkül odaállítjuk az op-art varázslatosan szép szín- és formajátékai elé, vajon eszébe jut-e, hogy ezekben a szín- és formajátékokban *„manifesztálódik legtisztábban a fizikai tér pszichikai dimenziója; az a dimenzió, amely megfelelőjéhez, korunk társadalmi szerkezetéhez is szorosan kapcsolódik"*? Vagyis, levezethető-e tudományos — akár: strukturalista — műelemzéssel ez az *általános* állítás bármelyik *konkrét* műből vagy művek sorozatából. Olyanformán például, amint kimutatható egy-egy reneszánsz alkotásban vagy modern *képzőművészeti* műben egyszerű elemzéssel, ha nem is a dimenzió, a kor társadalma. Sajnos ilyen konkrét példákkal nem szolgálhat ez az irányzat, a művek és a hozzájuk kapcsolt gondolatok külön élnek: külön megszületett egy *tetszetős tétel*, külön egy *látványos irányzat*, de a kettő közötti *kapcsolatot konkrétan kimutatni nem lehet*. Legfőbb bizonyítója ennek maga Vasarely, aki többször utal arra, hogy elvont motívumaiba, objektív tudományossággal kidolgozott rendszereibe a néző teljesen szubjektíven érez bele tartalmakat. „... Így aztán a néző képzelete, vágya és akarata műveimet — melyek szigorúan dialektikus módon érthetők csak meg — a metafizika ködével övezheti" —, panaszkodik egy helyütt, és „Minden plasztikai formaszín egy mérhető és objektív fizikai állandót képvisel, értelmezése azonban mégis szubjektív" — írja máshol.

És ezzel elérkeztünk az op-art *közérthetőségének* problémájához, ami ebben a megvilágításban már nem is látszik problémának. Ha ugyanis az op-art geometrikus színes rendszere *valóban tartalmazza* azokat a mélyen tudományos, technikai és filozófiai összefüggéseket, amelyekre hirdetői hivatkoznak, már nem lehet olyan pofonegyszerű és demokratikusan közérthető, amint olvassuk. Hiszen nemcsak a nagyközönség, a „beavatottak" számára is rejtett marad a bináris perspektívák, algoritmusok és az optikai csalódások közötti kapcsolat. Ha viszont az optikai játékok nem tartalmazzák ezeket a titokzatos dolgokat, ha valójában a színes körök, káprázatos kockarendszerek nem jelentenek mást, mint színes köröket és káprázatos kockarendszereket — akkor nincs mit megérteni.

Ezért ringatja hamis illúziókba magát a néző, ha úgy érzi, miután valóban tetszik neki az op-art, betört a modern művészet világába. Csak a *modern dekoráció* világába tört be. Éppen úgy, miként a reneszánsz dekorációk, tetszetős füzérek, gyümölcskoszorúk és akantuszlevelek élvezője sem kap kulcsot Michelangelo vagy Leonardo művészetének mélységeihez. Ez is optikai csalódás. „Úgy vagyok ezzel, mint Ignotus a Fekete zongorával: nem értem, de tetszik" — írta egy látogató, frappánsan megfogalmazva azt a látszatellentmondást és látszatfeloldást, amit az op-art ideológiája és látványa a közönségben kialakít. A közönség nagy része ugyanis nyilatkozatok, szóbeszéd, cikkek által *manipulált tudattal* érkezik a kiállításra, s a manipuláció azt sugallja, hogy *itt valamit érteni kell*. Amit állítólag érteni kellene, azt ugyan a közönség nem érti, de amit lát, az nagyon tetszik. S minthogy a *látvány* rokonszenves számára, igazolás, bizonyítás nélkül elfogadja a *látványhoz kapcsolt ideológiát* is. A kettő közötti ellentmondást pedig engedelmesen feloldja azzal, hogy benne van a hiba. Holott az előbbi kulcsmondat manipulálás nélkül így hangzik helyesen: nincs mit megérteni; *nem kell értenem, azért tetszik.*

S ha tudomásul vesszük, hogy nincs mit érteni, ha eltekintünk a kibernetikus és strukturalista ötletektől, amelyek csak az op-art ideológiai magyarázataiban találhatók meg, az op-art művekben nem — máris úgy értékeljük a kiállítást, ahogy kell. Megértjük, hogy az op-art valóban sokszorosítható, demokratikus és géppel előállítható művészet. Csakhogy az a művészet, amit ilyen módon sokszorosítanak és ilyen módon állítanak elő géppel, már nem azonos az érzelmi és gondolati tartalmakat hordozó *képzőművészettel*, már *dekoráció*. Dekorációvá kellett átalakítani ahhoz, hogy sokszorosítható, demokratikus és géppel előállítható legyen.

Ezek a káprázatok, ezek az optikai csalódások is hozzátartoznak az op-art művészetéhez. Ami semmit nem von le a *vizuális* káprázatok értékéből, nem cáfolja azt, hogy Victor Vasarely egy szociális üdvtan és jövőbe tekintés *szándékával* készíti műveit, s még kevésbé jelenti azt, hogy az *eredmény* nem tökéletesen megoldott, szenzációs dekoráció. A jövő városa is felhasználja majd bizonyosan, és valamiféle játékos, modern folklór is születhet belőle. Egyszóval nagyszerű ornamentális találmány.

De az utóbbit bizonygatni, az op-art valóságos értékeit hangsúlyozni aligha kell. Aki belép a Műcsarnok első termébe, már bizonyossággal tudja, hogy az elismerés legfőbb oka a látnivaló: a dekoratív hatás káprázatos.

RÓZSA GYULA

MÓDOS PÉTER

NÉPSZABADSÁG • VASÁRNAPI MELLÉKLET

N SZÜLŐFÖLDJÉN

gi népiskolák inspektora lett — mondta Szergej Maximovics. Majd a kegyetlen küzdelemről beszélt, amelyet a táj haladó emberei vívtak az elnyomás, a butaság, a maradiság ellen.

Szergej Maximovics megállt egy kis faház kerítése előtt, s görbebotjával ábrákat rajzolt a porba.

— Nem az egyetlen sötét pontja volt ez a nagy, szent Oroszországnak. S talán nem is nálunk volt a legsűrűbb a homály — mondta elgondolkozva. — De higgye el, barátom, mégis sorsszerűnek tartom, hogy ez a küzdelmes világ szülte meg Lenint.

S a fáradhatatlan öreg újabb és újabb irányokat szabott görbebotjával. Jártunk az iskolában, ahol Lenin tanult, s a könyvtárban, ahol a millió kötet közé

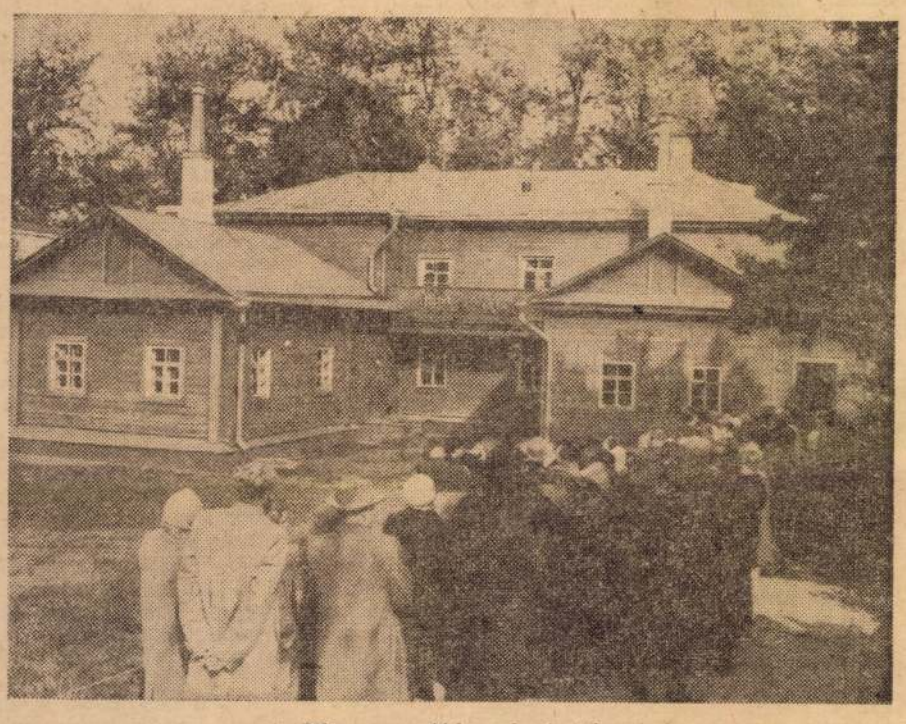

Az Uljanov család egykori otthona.

zött sok értékes, egyedülálló kiadványt őriznek. Megtudtam, hogy a város ipari termékeit, a nagyméretű esztergapadokat és egyéb munkagépeket, valamint a híres uljanovszki kis méretű teherautókat a határokon túl is keresik. Voltunk az ezer nézőt befogadó színházban, ahol a gorkiji művészek vendégszerepeltek

lála után — az Uljanov család Kazánba költözött, eladták a házat, s a holmik java részét is. Majd negyven esztendővel később kezdték újból berendezni a múzeummá nyilvánított egykori otthont. A bútorok, a használati tárgyak kis híján mind előkerültek. Lenin nővéreinek, öccsének, Dmitrijnek segítségével régi állapotban állították helyre a lakást.

MINDEZT PONTOSAN MEGTUDTAM múzeumi kísérőnktől, Szergej Maximovics azonban elégedetlen volt a kissé hivatalosnak tetsző magyarázattal. Azt javasolta, hogy a látottak alapján inkább beszélgessünk Leninről.

— Nézze csak Lenin apjának az íróasztalát — mondta. — Ez ám nem múzeumi rend. A népiskolák tanfelügyelője pedáns ember volt. Szigorú naprend szerint dolgozott. A reggelinek, ebédnek, vacsorának is pontos ideje volt, aki elkésett, nem is mert asztalhoz ülni.

— Tehetséges család volt — mondta később Lenin anyjának egyszerű kis szobájában. — Bár Marija Uljanova leningrádi orvos gyermeke volt, nem iskoláztatták. Fiatalsága javát kis eldugott faluban, Kokuskinóban töltötte. Már asszonykorában tett tanítónői vizsgát, felnőttfejjel tanult meg németül, angolul, franciául, hogy a férje által annyira becsült Goethét, Shakespeare-t, Hugót eredetiben olvashassa és segíthessen a gyerekeknek is a tanulásban.

A három legidősebb gyerek, Anna, Alekszandr és Vlagyimir külön szobában lakott. Anna, a legidősebb lány, nyilván apja hatására, már gimnazista korában a forradalmi demokraták műveit olvasta. Heine volt a kedvenc költője, eredetiben olvasta verseit.

Alekszandr, a legidősebb fiú tudósnak készült. A kémia érdekelte leginkább, de Mengyelejevet és Darwint is jól ismerte. Gimnáziumi vizsgáit aranymedáliával jutalmazta a bizottság és a peterburgi egyetemen fényes tudományos jövőt jósoltak neki.

— A társadalom gondjai, az orosz nép sorsa jobban érdekelték, mint a karrier — magyarázta szenvedélyesen Szergej Maximovics.

ISMERT TÖRTÉNELMI TÉNY: Alekszandr forradalmár lett, s mint a III. Sándor cár elleni merénylet részesét, 1887-ben a slisszelburgi erődben kivégezték.

— Nem vitás — fűzte hozzá Avakumov —, hogy a szeretett testvér forradalmi tette meghatározta Vlagyimir Iljics útját, aki Alekszandr módszerét ugyan nem helyeselte, de bátorság, forradalmi hit dolgában mindig példaképnek tekintette vértanú bátyját.

Olga, Dmitrij és Mária közös gyerekszobában lakott, könyvek, maguk készítette játékok, rajzok között. Olga a Vlagyimir Iljicshez legközelebb álló testvér különösen fényes tehetségnek indult. Kitűnően rajzolt, zongorázott. Tizenkilenc éves korában folyékonyan beszélte az angol, a német, a francia, a svéd nyelvet. Az egyetemen a társadalomtudományokkal ismerkedett; sajnos a tífusz korán véget vetett életének.

Lenin szobájában vagyunk. A falon a maga készítette könyvespolc könyvek-

kel. M
így feh
Az eur
liája, a
től. Aka
kitüntetéssel, aranymedáliával végezte a gimnáziumot.

Ebben a szobában már a látogatók sokasága szorongott körülöttünk. Avakumov magyarázatai általános figyelmet keltettek.

— Ismerte Lenint? — kérdezte tőle valaki.

— Szimbirszkben nem ismerhettem, hiszen 1887-ben elkerült innen. Én jóval később születtem. Akkor Vlagyimir Iljics már Szibériában élt száműzetésben.

— Később találkozott vele?

— Igen! Mint a forradalmi harcok részvevőjét — a hajdemákok Petljura, a fehérlengyelek és a Muravjov-bandák elleni győztes összecsapások után — a Kremlbe vezényeltek szolgálatra. Lenin dolgozószobája előtt álltam őrséget.

— Tudta Lenin, hogy a földije vigyáz rá? — érdeklődött egy külföldi vendég.

— Csak én tudtam, hogy földik vagyunk. Nagy munkájában nem akartam személyes dolgaimmal zavarni.

S EZUTÁN EGYMÁS UTÁN HANGZOTTAK EL A KÉRDÉSEK. Végeredményben azt firtatva, milyen ember, milyen vezető volt Lenin. Szergej Maximovics mintha megunta volna a sok bonyolult beszédet, türelmetlenül koppantott görbebotjával, majd csak annyit mondott:

— Egyszerű volt, mint az igazság.

Kifelé menet még elmondta, hogy Lenin igazságának nagyszerűségét is módjában volt kitapasztalnia. A második világháborúban mint partizánvezető szolgált és német fogságba esett. Kegyetlen sorsa volt, az életét az elvtársi összefogás ellenére is csak a véletlen mentette meg. S amikor hazakerült, mégis gyanúba fogták. Miért került fogságba? Hogyan úszta meg élve?

— Szégyellnem kellett, hogy éltem, amíg Vlagyimir Iljics eszméi el nem oszlatták a körülöttünk gomolygó homályt.

S a Leninről való beszélgetést érdekes módon egy volgai szárnyashajón folytathattam, egy meisseni német munkással. Kujbisev felé robogtunk a száguldó alkotmányon, arrafelé, ahol 40 kilométer széles tengerré terebélyesedik a Volga. A német férfi, Arnold Schneider elég jól beszélvén az orosz nyelvet, hamar összebarátkozott az utasokkal.

— Inturiszt-csoporttal vagyok — mondta, amikor úti célja felől érdeklődtem. — Szeretném mindjobban megismerni ezt a népet.

Szó szót követett és Schneider elmondta, hogy annak idején közkatonaként részt vett Leningrád ostromában. Mint a kilencszáz napos német acélgyűrű egyik atomja szinte lélegzetvisszafojtva figyelte a leningrádiak élethalálharcát.

— Járt Leningrádban a Csornaja Recskán? — kérdezte. — Ahol Dantes halálra sebezte Puskint?

— Igen — feleltem. — A liget szinte minden bokrára emlékszem.

— Én is így vagyok vele — folytatta Schneider. — Tudja, ahogy néztem a költő emlékére emelt obeliszket, folyton az járt az eszemben, hogy az akkori pétervári a kisujjukat sem mozdították azért, aki Oroszországot a világ szemében megtestesítette.

NEM ÉRTETTEM, HOVA AKAR KILYUKADNI, de nem is hagyott időt a töprengésre.

— Bizonyára járt a liget közelében, a hősök temetőjében is, ahol a leningrádi ostrom tíz- és tízezer szovjet áldozata fekszik. Ezrével haltak meg naponta. Az ágyúzás, a fagy, az éhség, a járvány pusztította őket. Parancsnokaink szinte mindennap kezükben érezték már a várost, s a leningrádiakat újra és újra talpra állította valami, számunkra titokzatos erő. Már-már babonás félelem lett rajtunk úrrá, Lenin városát nem lehetett bevenni. A város fiai megtanulták becsülni értékeiket, eszményeiket és önmagukat is Lenintől.

A hajó visszasuhant a kikötőbe, s néhány perc múlva már ott álltunk a város főterén. A Volga fölött Lenin szobra állt a sztyeppei szélben. Szeme előtt a nevében épülő negyedmilliós város. Mögötte jelképpé növekedve a nagy ország gondjait, örömeit hömpölygető óriás folyó.

MDK

Victor Vasarely, festő

(2)

Kompozíció: Rep.

–: Megnyílt Victor Vasarely kiállítása a Műcsarnokban 6.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 19.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Hasarely

a kontrasztos lokálszinek szembeállításával jelölte az egymást váltó sík felületeket

Képszőnmű v. Almanach Bp. 1969. 58 o.

Perneczky: Uj utak

Victor Vasarely, festő

MDK

Kiállítása a Műcsarnokban
tekinthető meg.

– : A hét napi kulturális programjai

8.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 7.

Victor Vasarely, Pertő

MDK

Nov. 16-án zárul kiállítása.
(Műcsarnok.)

– : A hét népi kulturális programjából

8.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 15.

MDK

Vasarelly [Vásárhelyi], grafikus

A magyar származású festő-
művész rajzai, akvarelljei
is láthatók lesznek a buda-
pesti tárlaton. (Műcsarnok.)

–: Francia rajz- és akvarell kiállítás
Budapesten 9.

Népszabadság, bp. 1967. szept. 8.

MDK

Vasarely [Vásárhelyi], festő grafikus

Grafikai műveitől kiállítanak a Műszaroktan a francia grafikai kiállításon.

(f.f.): Chagall Budapesten 2

ESTI HIRLAP, Sp. 1967. nept. 12

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1990 JUL 29

TÜKÖR
Budapest

Victor Vasarely

eredeti nevén Vásárhelyi Viktor pécsi születésű, 1930 óta Párizsban élő festőművész 118 lapot ajándékozott grafikáiból Szépművészeti Múzeumunknak. Ebből az anyagból korábbi s későbbi korszakából kiválogatott kisebb sorozat került most kiállításra. Ezúttal nyílik először alkalma a hazai közönségnek, hogy megismerkedjék „kinetikus absztrakció"-jellegű, OP-ART néven sajátosan eredeti, új stílust teremtő, fokozatosan tért hódító művészetével, amelylyel világhírre tett szert.

Vasarely Bortnyik Sándor magániskolájában ismerkedett meg a modern irányzatokkal, hatott rá Kassák Lajos, valamint Moholy-Nagy László, majd Párizsban letelepedve, önállóan folytatta kísérleteit. Az optikai (rövidítve „OP") megjelölés arra utal, hogy megváltozott a képnézés folyamata. A műélvező hosszú évszázadok során megszokta, hogy a feltáruló képi látvány nyugvó ponthoz érkezett, amikor véglegesen lezárt, befejezett állapotot, jelenetet, lírai hangulatot, epikát vagy drámát rögzített. Abban a pillanatban, amikor elkészült a mű: megállt az idő. S a megindult párbeszéd a kép és a néző között legföljebb elmélyíthette a szemlélődést, kihangsúlyozva a személyes élményt. A kinetikus absztrakció viszont, amely kisméretű, de nagyszámú geometriai formákból álló kompozíció: bizonyos távolságból és szögből szemlélve, azt a hatást kelti, mintha maga az ábra mozogna.

Vasarely kompozíciói futó pillantásra látszólag pusztán dekoratívek. Céljuk azonban nem az elpihentető illúziókeltés. Tartalmilag gondolatébresztő és tettre serkentő együttműködést várnak a nézőtől. Az apró, mértani pontossággal egymástól egyenlő távolságban, főleg körökből és négyzetekből leleményes vonalhálózatba szerkesztett képmezőt rendkívüli intuícióval, lélektanilag kiértékelt finom színárnyalatokkal vonja be. A mű előtt, különböző nézőpontból, sétálva, a mozgásban levő színek villódzó fényeikkel: a megállás nélkül történés — levés-fejlődés — folyamatában részesítik, valóságos szereplőként a nézőt és végső fokon a diadalmas életérzés áramlását sugalmazzák. Újabb alkotásainál az egyszerűségében csaknem észrevétlennek tűnő vonalszerkezet dinamikus fokozással emeli ki az elemezhetetlen, meghatározhatatlan fények kiapadhatatlan szellemiségét.

Haits Géza

A GIBRALTÁRI „CSATA"

Miközben az USA-val meghosszabbította kato még inkább mélyíti a barátságot Franco tábor nyolország ura, Angliával egyre inkább elmér latai. Az angol–spanyol viszony neuralgiku amely tudvalevően évszázadok óta nemzetkö ben tartozik Nagy-Britanniához, ám Franco merni. Legutóbb megtiltotta a Gibraltárba kásoknak, hogy továbbra is angol fennhatós munkát. Ezzel egyébként saját spanyoljain veszteséget, minthogy Gibraltárban lényeg életszínvonal. Képünk a spanyol vegzaturák raltár lakosságának tüntető felvonulását ábr

Vasarelyho nová syntéza

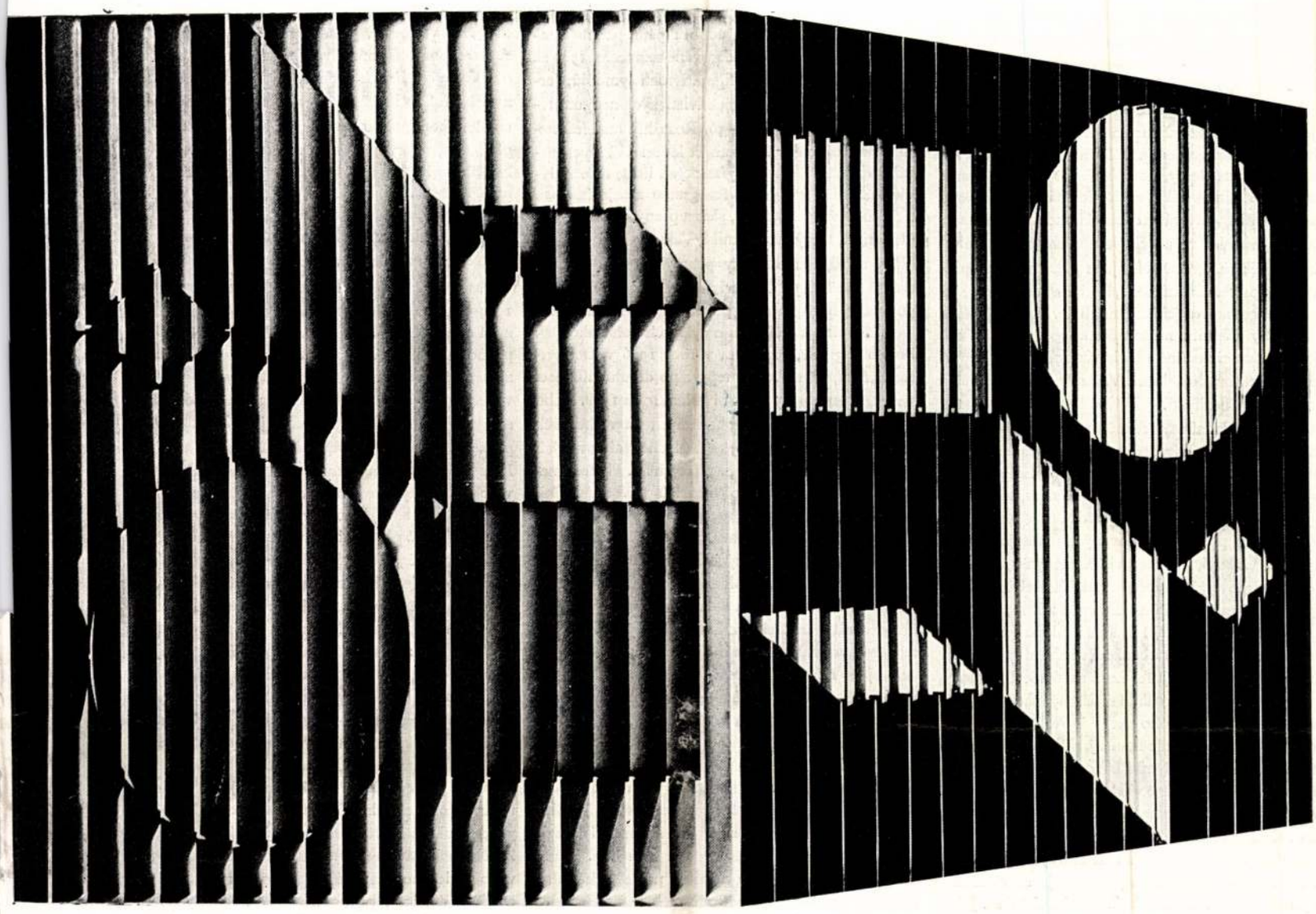

Vasarely, úvod Marcel Joray, texty a grafická úprava Victor Vasarely. Edition du Griffon, Neuchâtel 1965, 194 str., 197 černobílých a barevných reprodukcí.

Victor Vasarely patří k těm několika zjevům současného evropského umění, jejichž závažnost potvrdila teprve nedávná historie. Před patnácti lety byl tento malíř maďarského původu, od roku 1930 usazený ve Francii, teprve na prahu prvních skutečných objevů. Dnes je jeho jméno světovým pojmem, označujícím nejenom rozsáhlé osobní dílo, ale i určitou kolektivní myšlenku. Její přísně konceptuální, programatický charakter představuje přímo jednu z os současných výtvarných snah. Chce být vědomě, tvůrčím činem i slovem, manifestací nového rozumového umění, které smiřuje starý romantický svár mezi člověkem a jeho civilizací na bázi rozlehlé integrální plastické jednoty, odpovídající požadavkům vědeckotechnické orientace dnešní společnosti. Historicky souvisí tento program s některými z někdejších postulátů suprematismu, ruského konstruktivismu, holandského de Stijlu, německého Bauhausu a v širším slova smyslu s tradicí geometrické abstrakce z první poloviny století. Jejich dnešní verze jsou ovšem namnoze radikálně přepracovány právě zásluhou několika nových pionýrů, mezi něž patří i Vasarely. Vlna nového formalismu, kterou tito lidé v padesátých letech zdvihli, byla z velké části umožněna postupným vyžitím ideálů abstraktního expresionismu, tachismu a informálního malířství. Dnes se těší rostoucí pozornosti a stále častěji je v ní viděn lék proti ostře pociťované krizi romantického vědomí, rozpolceného mezi „já" a světem – mezi psychickými zájmy a ryze praktickým směřováním denního života. Po pravdě řečeno, neděje se tak bez jednostrannosti, jež se někdy nebezpečně blíží k oné hranici, kde končí jeden druh dogmatismu a začíná jiný – kde se starý diktát iracionalismu převrací v obrozené dogma racionalismu. To je ale průvodním zjevem, který nikoho nepřekvapí v tomto století prudkých ideologických konfliktů, jež je pravou líhní dogmatismů všeho druhu. Vasarelyho dílo nemá s nimi samo o sobě nic společného, stejně jako kdysi dílo Picassovo s názory ortodoxních extremistů kubismu pravého a nepravého, či dílo Mondrianovo se strážci svatyně funkcionalismu.

Na této skutečnosti nic nemění okolnost, že svou existencí klade řadu otázek, jež ho nutně stavějí do polemické situace. Už sama myšlenka abstraktního formalismu, k němuž se toto dílo hlásí, obrací se celou svou tradicí ostře kriticky ke svému okolí. Jako každá převážně rozumová manifestace vyniká intolerancí a argumentací à la thèse. Vasarely si navíc klade problémy, které daleko přesahují meze osobní estetiky a etiky, aspirujíce na širokou, perspektivní platnost v rámci dnešní i budoucí civilizace. Nadto je uvádí ve svých početných textech velmi kategoricky a útočně. Netají se přitom svou nedůvěrou k profesionální teorii, kritice a žurnalismu, jež podle jeho názoru jen zatemňují a vulgarizují jasné myšlenky dnešního umění. S takovou radikální bojovnou pozicí nedílně souvisí nutnost autointerpretace vlastního díla, které Vasarely důsledně užívá při každé příležitosti.

Jejím posledním a řekněme rovnou že zatím nejdokonalejším výtvorem je monografie vydaná švýcarským nakladatelstvím Griffon. Edice, v níž vychází, má dnes už určitou proslulost, zajištěnou vydáním Seuphorova díla o plastice 20. století a sérií vynikajících publikací věnovaných mimo jiné Brancusimu, Gabovi, Pevsnerovi, Kemenymu, Schöfferovi, Agamovi, Hepworthové ad. Vasarelyho monografie je jejím posledním článkem a zdá se, že zatím i vrcholem. Už po vnější stránce vzhledu a úpravy je tato kniha skutečným zázrakem moderní typografie. Editoři využili při její realizaci snad všech technických možností, které nabízí současný ofset, knihtisk a sérigrafie. Kromě toho zkombinovali nejrozmanitější materiály, počínaje matovými, lesklými, pergamenovými papíry, bílými i barevnými, a konče průhlednými fóliemi, volně vkládanými do svazku. Neméně rozmanitá a komplikovaná byla práce s barvou. Celá řada stránek byla uskutečněna soutiskem jednoho černého a dvou až tří šedivých tónů. Některé barevné předlohy šly do stroje až osmkrát. Výsledkem je luxusní, dokonalé tiskařské dílo. Jeho koncepci i technické provedení vymyslel sám Vasarely od A až do Z – od živé a důvtipné kompozice, v níž se střídají nejrozmanitější vizuální senzace, až po usazení každého jednotlivého štočku na stránku. Originály obrazových předloh ve skutečném slova smyslu neexistují. Vasarely jim v duchu své estetiky říká „prototypy", to znamená výtvory určené k libovolnému zmnožení, zvětšení či převedení do rozmanitých materiálů seriálními postupy technické výroby. Většinu z nich umělec speciálně pro knihu upravil, ať už překreslením či přizpůsobením potřebám tisku. Text, jehož autorem je rovněž Vasarely (s výjimkou krátkého edičního úvodu z pera Marcela Joraye), spíše jen doprovází obrazovou část v podobě uzavřených kapitol, autobiografických komentářů, estetických vyznání, programů a manifestů, včetně sestřihů a výňatků z dříve publikovaných proklamací, chronologicky sestavených v jakousi mozaiku výroků. Takto vzniklý knižní celek je neobyčejně rozmanitý a dynamický. Přesahuje většinu navyklých konvencí monografické práce. Stává se svébytnou syntézou, která chce být stejně autentická jako dílo samo – což odpovídá jednomu ze základních požadavků Vasarelyho estetiky, programově rušící tradiční pojem originality a přisuzující dokonalé reprodukci stejný význam jako původní práci na ateliérovém „prototypu".

Publikovaný materiál je jinak omezen na údobí mezi rokem 1947 a dneškem, z důvodů, které Vasarely vysvětluje: „Ke skutečnému objevu ‚abstrakce' jsem dospěl až v roce 1947, kdy jsem si uvědomil, že čistá forma–barva může znamenat svět." Vše, co předcházelo, byla doba příprav, počínaje studiem na odbočce Bauhausu v Budapešti v letech 1929–30, přes grafické dílo a experimenty na poli užitého umění v letech 1931–39, údobí tápání, jemuž Vasarely říká „falešné cesty", datované rozmezím 1940 až 1943, až po periodu tzv. figurativních symbolů, černobílých kompozic a subjektivistických nefigurativních výtvorů z let 1944–46. Rozsáhlý materiál nashromážděný za oněch patnáct let sestává z nesmírného množství obrazů, grafických listů, dekorativních návrhů, fotografií, fotogramů a zejména pak z tisíců drobných kreseb, skic a psaných poznámek. Depozitář, který takto vznikl, Vasarely pečlivě chránil a třídil, systematicky promýšleje jeho možné tvárné důsledky. Definitivní realizace někdejších podnětů přišly často až po deseti nebo dvaceti letech. To platí kupříkladu o cyklu čistých linkových kreseb a grafik, vzniklém v roce 1936 v Deufert-Rochereau, jež se vtělily teprve po dlouhé inkubaci v abstraktní obrazy z údobí kolem roku 1948. Nebo o zárodcích kinetismu, obsažených už v kresbách postav a zvířat z roku 1938 a důsledně realizovaných až v díle druhé poloviny padesátých let. Plynulé metodické rozvíjení těchto impulsů umožnila však teprve zásadní proměna názoru a stanoviska, o níž Vasarely mluví v citovaném výroku. Došlo k ní v roce 1948 v přímořských lázních Belle-Isle, kde Vasarely strávil léto vyplněné intenzívní tvorbou a meditací. Zde, v těsném soužití s přírodou a jejími živly, uzrál v umělci kvalitativně nový pocit porozumění „vnitřní geometrii přírody", připravovaný celou jeho minulou zkušeností. Vasarely ho domýšlí do filosofických důsledků a dospívá k názoru, že nelze nadále připustit „svět vnitřní a jiný, vnější o sobě", protože „pojmy venku a uvnitř harmonizuje osmóza, či lépe řečeno: svět prostor-hmota, energetika-život, myšlení-cítění formují vše neviditelné". Výsledkem tohoto poznání byly nejprve originální koláže z oblázků a mušlí a zároveň abstraktní obrazy založené na geometrickém prvku elipsoidu. Podle Vasarelyho vyjadřují „oceánský pocit" ideálního souznění s přímořskou přírodou.

Umělec se jimi staví na stanovisko geometrické abstrakce a vstupuje tak v přímé spojení s tradicí, které se dosud dotýkal jen nepřímo a zdráhavě. V následujícím roce 1949 objevy pokračují. Vasarely nově promýšlí princip axonometrické kompozice, která, jak tvrdí, byla jeho denním chlebem už v budapešťském Bauhausu na konci dvacátých let. Elipsy z jeho obrazů mizí, vystřídány hranatými a půlkruhovými formami. Geometrický pořádek se utužuje. Vasarelyho obrazy se stávají architekturami z plošných plánů. Vane jimi nový, čistý, chladný vzduch. Lidská dimenze je v nich rozpuštěna v rozlehlosti ducha obecnějšího řádu, než je přírodní. „Už nejde o to inspirovat se věcmi a bytostmi vyvolanými vzpomínkou, ale o vynalezení světů, které dosud unikaly námaze smyslů: svět biochemie, vlny, pole, relativity; ale tento esoterický svět je pro většinu z nás nepřiblížitelný. Bylo proto třeba stvořit plastické struktury, jež by byly jeho senzibilním ekvivalentem a asimilovatelnou intuicí." Řešení, které nabízela dosud tradice „klasické" geometrické abstrakce, ve světle tohoto výroku náhle končí. Pojetí obrazu jako jednoty formy a prostoru, jak je uvedl Mondrian, jeví se v této fázi jako příliš statické, uzavřené ve dvou dimenzích. Vasarely dochází k názoru, že plošná geometrie vázaná na dvojdimenzionální plán čtverce není schopna reálně podat ideu prostoru, který je trojdimenzionální, nikoliv statický, ale dynamický. „Nechme však točit čtverec kolem některé z jeho os a rázem vznikne nový prostorový efekt a tím i nový zdroj forem. Stejně tak kruh, který nám dá nekonečné množství variant elipsoidů," říká Vasarely v jedné ze svých tehdejších úvah. A tento poznatek mu otvírá novou cestu k obrazu-objektu a posléze k tvorbě barevných architektur z variabilních článků. Výtvarné dílo už není od této chvíle „koncentrací všech hodnot v jedinečném předmětu, ale stvořením výchozího prototypu, obsahujícího zvláštní kvality zdokonalitelné v progresívních číslech". Jeho základem je stvoření nového čistě plastického jazyka, který „vychází od nuly, nechce mít nic společného s minulostí a tvoří vlastní silou svůj humanismus a poezii".

Vasarely k němu dospívá postupně v letech 1954–59, jimiž je datován jeho dosud nejvýznamnější objev kinetické struktury. Umělec v této době přímo hltá nesmírné množství odborné literatury z různých oborů a nasycuje se duchem současného vědeckého myšlení. Zajímá ho zejména fyzika, která se zjevuje jeho oslněným očím jako „nový zdroj poezie". Současně nově promýšlí odkaz tradice: Kleeovu definici struktury, objevy, s nimiž přišli v oblasti formy a prostoru Pevsner a Albers.

Pojem plastické jednoty nabývá v této fázi definitivně své nové platnosti, rozvedené v nesmírně rozsáhlé výtvarné produkci. Jejím základem je myšlenka neoddělitelnosti formy od barvy, již dříve tušená a nyní přesně definovaná slovy: „Každá forma je substrátem barvy a každá barva je atributem formy" – a dále: „Každá forma-barva představuje fyzickou konstantu, měřitelnou a objektivní, ale její výklad bude subjektivní, závislý na fenoménu proměn kvality a kvantity – a v zásadě podmíněný senzibilitou diváka." Takto chápaná forma-barva se stává základním stavebním článkem, písmenem nové plastické abecedy, která dává pomocí jejich vzájemných permutací a kombinací prakticky nekonečný počet možností strukturované výstavby a členění. Z něho pak v úhrnu plyne požadavek ustavení „nového fyzického barevného prostoru s novou psychickou dimenzí, přímo závislou na pohybovém zrakovém efektu". Vasarely ho nadále realizuje ve stovkách plošných i trojrozměrných výtvorů, počínaje známými variacemi na kosmická témata (Eridan, Betelgeuse, Andromeda ad.), a zatím končí barevnými mobilními architektonickými syntézami. Svého vrcholu dosahuje tato aktivita v propozicích univerzálního planetárního folkloru a v prospektech polychromních měst, jimiž se Vasarelyho ambice programově umísťují v širokých společensko-sociálních souvislostech, usilujíce o nové pojetí syntézy a integrace umění na bázi dnešní i příští civilizace.

A jimi je také u konce materiál monografie, která je jako celek dokonalou ilustrací i plastickou evokací dosavadního Vasarelyho díla. Na její hodnotě, myslím, nijak neubírá vyloučení podílu jakékoliv cizí teorie a heuristické práce, jež s sebou přineslo důsledně autobiografické pojetí. Opak by se patrně protivil samému duchu Vasarelyho tvorby, která se bytostně vzpírá jakémukoliv muzeálnímu chápání umění jako zkatalogizované sbírky unikátů.

Jiří Padrta

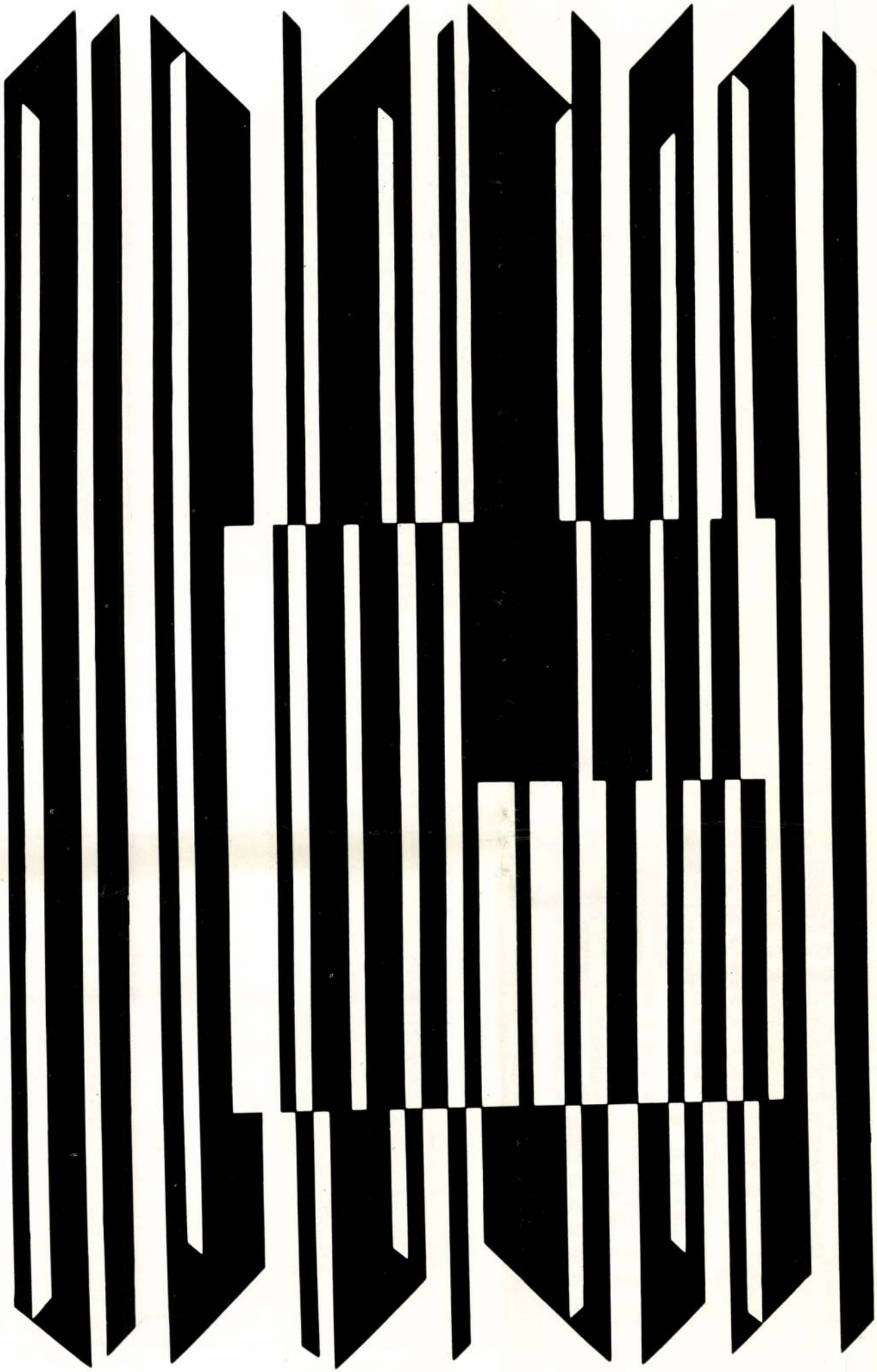

Victor Vasarely: Leyre, olej, 195×130 cm, 1956–62

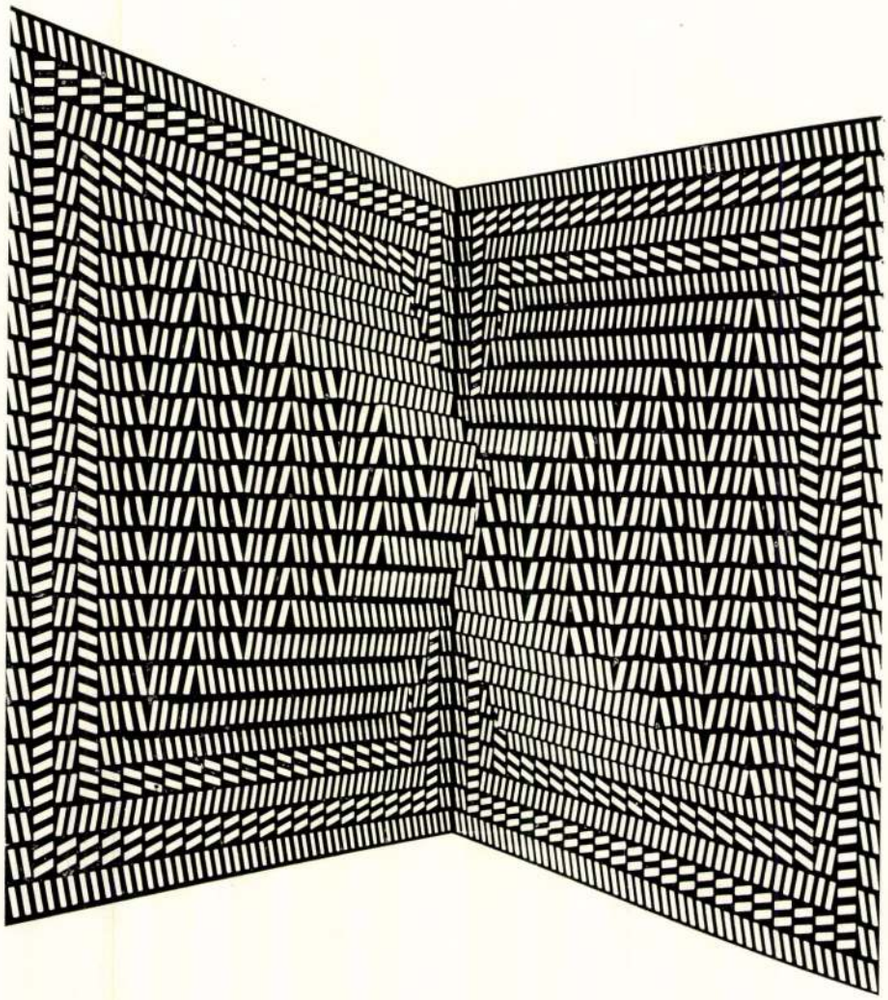

Victor Vasarely: Kovové pyramidy v jednotkách, 250×250×90 cm, 1964

Victor Vasarely: Pleïonne, olej, 210×200 cm, 1961–63

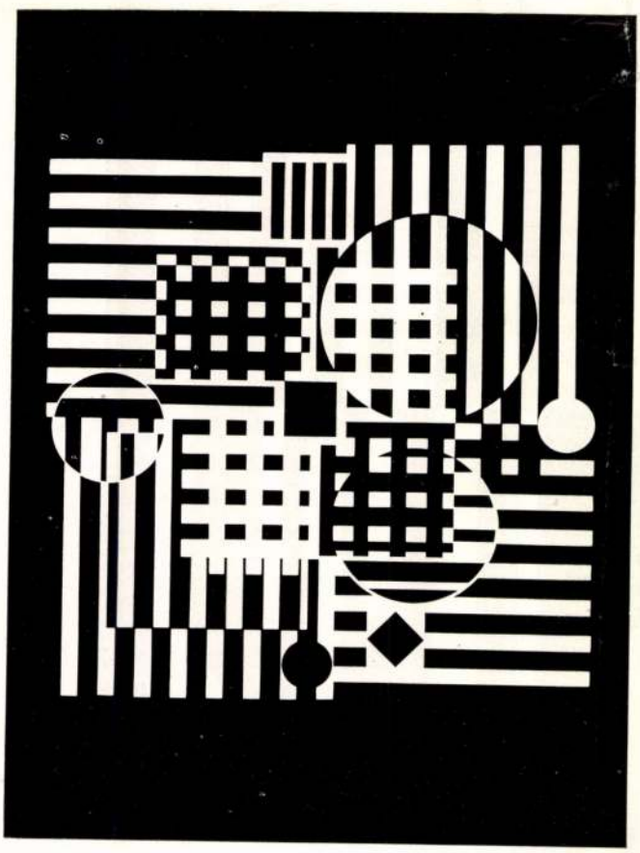

Victor Vasarely: Zsolt, olej, 120×100 cm, 1953

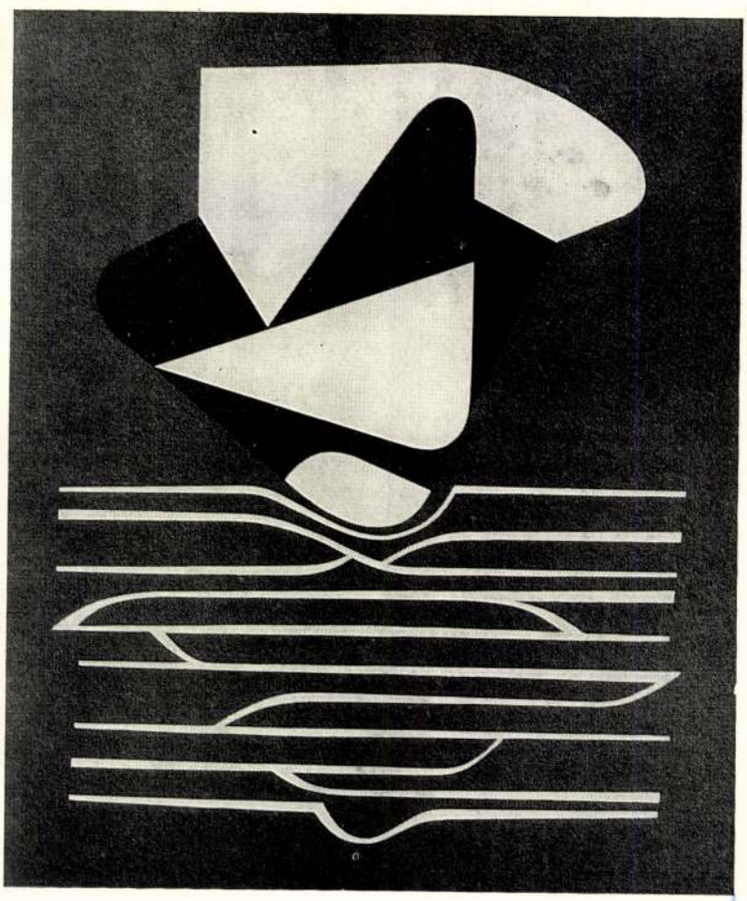

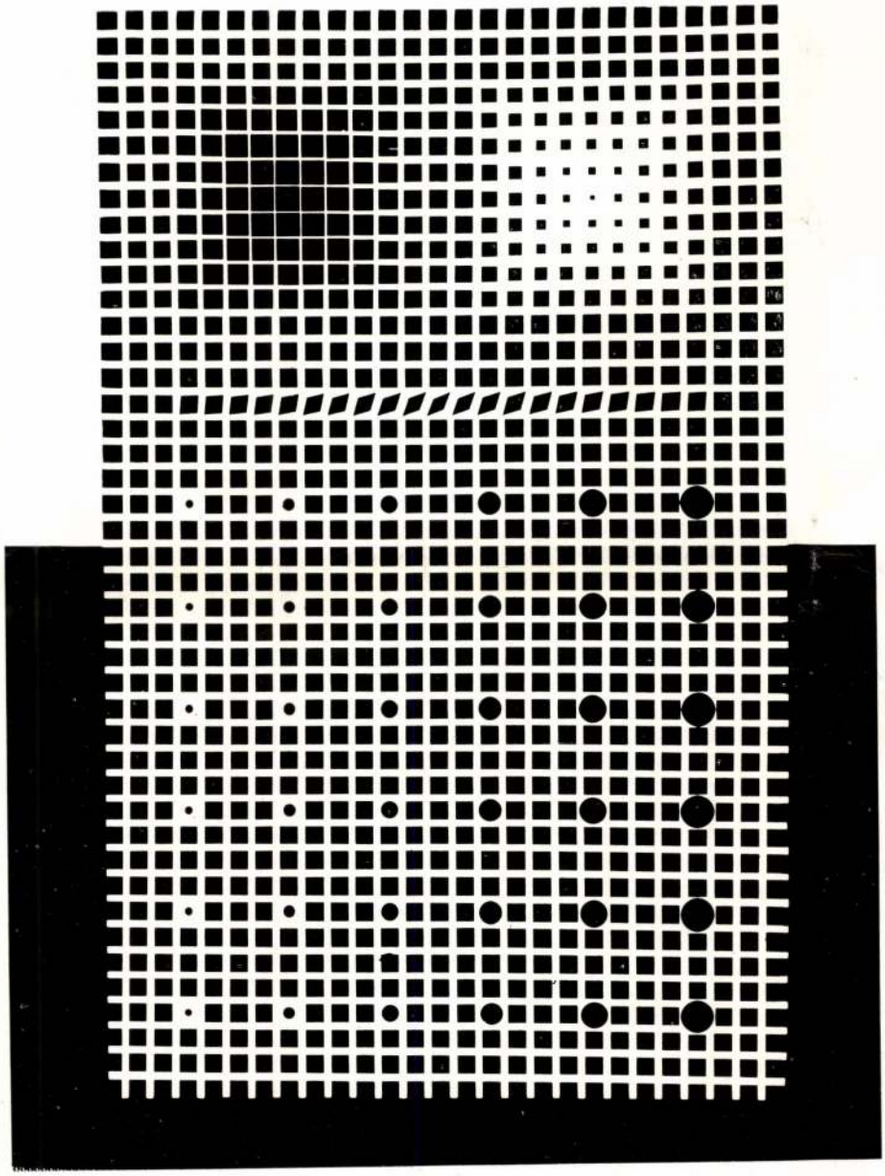

Victor Vasarely: Supernovae, olej, 242×152 cm, 1959–61

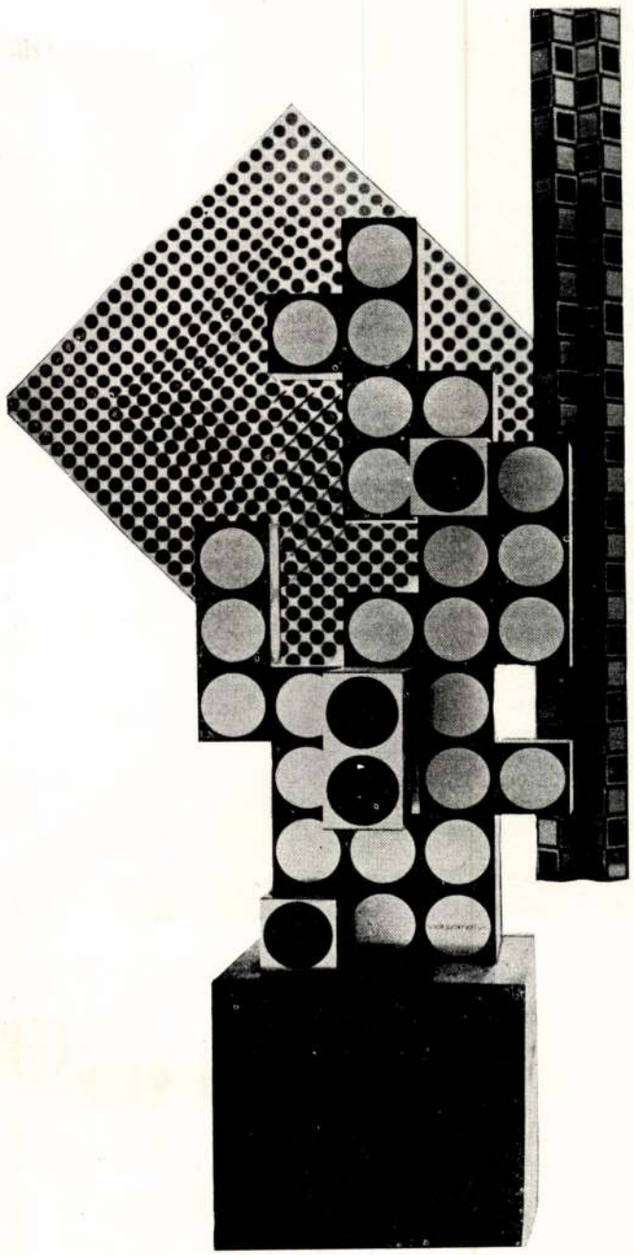

Z Vasarelyho expozice na výstavě Documenta III v Kasselu, v popředí Prostorový rozvoj v jednotkách, kov, 160×70×70 cm, 1964

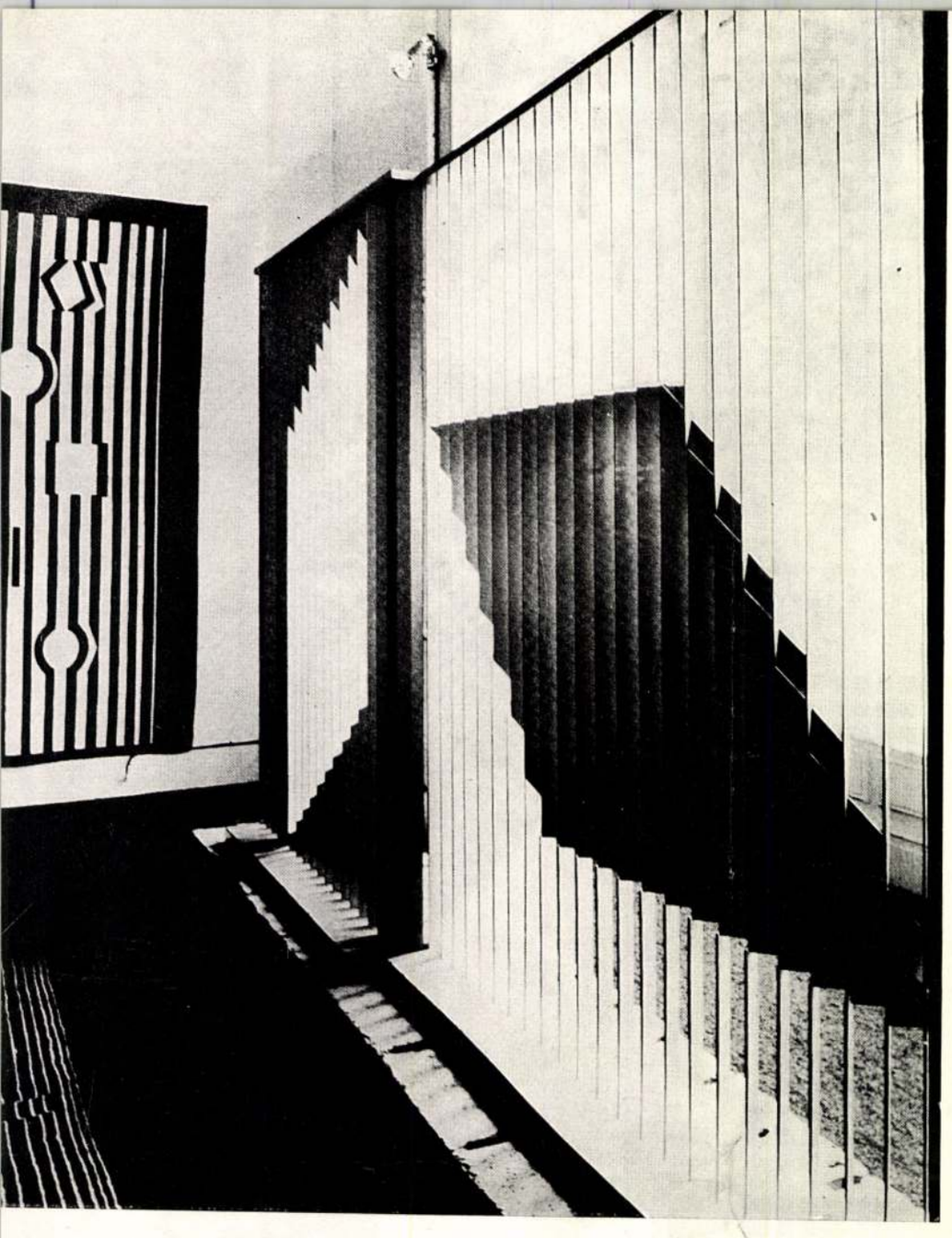

Victor Vasarely: Kovová mříž, pozitiv a negativ, 200×300×30 cm, 1952–63

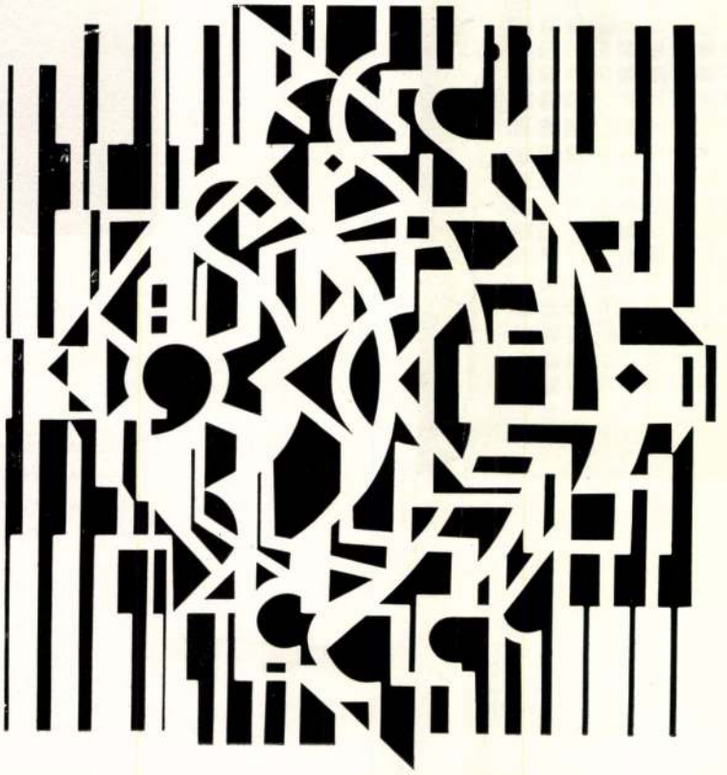

Victor Vasarely: Sorata, olej, 108×100 cm, 1956

Světlo a pohyb

Jedna z výstav, sestavených koprodukcí několika velkých evropských muzeí. Toulá se už delší dobu Evropou. Světlo světa spatřila v Bernu, křtem mezinárodní publicity prošla v Baden-Badenu, vrchol své kariéry dožívala v jarních měsících roku 1966 v Düsseldorfu ve staré budově Kunsthalle. Mnohé exponáty jsou už sešlé a špinavé, některé vypínače a mechanismy přestaly fungovat. Jednou ze zvláštností této velké přehlídky kinetického umění byly totiž právě vypínače, jimiž byl opatřen skoro každý vystavený objekt. Zaváděly jaksi moment „samoobsluhy", který působí zezačátku trochu nezvykle na poslušného diváka, navyklého respektovat muzejní cedulky s tradičním nápisem: „Je zakázáno dotýkati se exponátů!" Tady se žádal opak. Jinak by zůstala polovička výstavy němá a neživá jako ztichlý hrací stroj. Stisknutím knoflíku se daly do pohybu hřmotící stroje Tinguelyho i nehlučné světelné projekce skupiny Zéro. Výstavními sály se ozývala kovová skřípění, šramoty, svištění, chřestění, vrnění strojů i strojků a dunivé rány. Název Světlo a pohyb nebyl zcela přesný. Chyběl v něm právě ten třetí prvek – zvuk. Byl stejně nápadný jako oba předchozí, a dokonce určoval první dojmy.

Trvá chvíli, než si divák na takové divadlo zvykne. Než praskne tuhý krunýř skrupulí a vezme zasvé školní disciplína z pražských galerií. Pak se ho zmocňuje zvědavost a vášeň této nové hry s pohybem, světlem a zvukem. Místní publikum, zejména mladí, zábrany zjevně vůbec nezná. Spouštělo si mechanismy a strojky každý zvlášť i několik najednou. Královsky se při tom bavilo. Skoro jako v lokále s hracími automaty. Tato naprostá neochota k tiché meditaci před „zázrakem" umění a neúcta k jakékoliv jeho metafyzické hodnotě nikomu nevadila. Stovky návštěvníků objevily totiž na výstavě něco velmi blízkého a zdánlivě zcela profánního: moment hry. A okamžitě si ho přivlastnily. Jde však v tomto novém umění skutečně jen o hru? Jen zčásti a ve smyslu, který je jedním z mnohých.

Cílem výstavy bylo podle slov Franka Poppera, otištěných v katalogu, prozkoumat oblast vztahů mezi novými druhy umělecké objektivace reálného pohybu a skutečného světla. Tedy program odlišný, zároveň přesnější i širší, než jaký sledovala kupříkladu loňská newyorská výstava optického umění, nazvaná „Citlivé oko." V Düsseldorfu ho představovaly zhruba tři druhy realizací. K prvnímu patří kinetické umění, které pracuje výhradně s rozmanitými prvky reálného pohybu. Jeho ukázky byly zastoupeny v bohatém a velmi rozmanitém výběru – od slavného Rotoreliéfu Marcela Duchampa (který bohužel nebylo dovoleno spouštět) přes Tinguelyho stroje až po Takisova elektromagnetická kyvadla a důmyslné pohybové hry Pola Buryho. V druhé kategorii se pohyb spojoval bezprostředně se světelnou projekcí. Skutečnými klasiky na poli takové syntézy jsou dnes Nicolas Schöffer a Frank Malina, ale už i západoněmecká skupina Zéro se svými „světelnými balety". Účast všech byla v Düsseldorfu prvotřídní. Konečně třetí druh výtvorů pracuje s nepřímým kinetickým efektem. Vlastní realizace je statická a iluze pohybu vzniká prací oka při změnách divákova nazí-

racího stanoviště. Je to onen dobře známý druh sítnicového umění, které má své velké pionýry v Agamovi a Vasarelym – a své početné stoupence na rozlehlém poli současného op-artu. Vedle několika drobných Agamových reliéfů a kovové mříže Vasarelyho zastupoval tuto kategorii na výstavě vynikajícím způsobem zejména Venezuelan Jésus Raphael Soto.

K tomuto rozlišení, uvedenému Frankem Popperem v katalogu, bylo by však zjevně třeba připojit ještě čtvrtou kategorii děl, pracujících se zvukem. Zčásti by do ní patřily Tinguelyho hřmotící a vrnící mechanismy, u nichž hraje zvuk roli akustického doprovodu, či některé Schöfferovy světelné projekce, spojené s fónickými efekty (na výstavě bohužel nezastoupené), nebo Ueckerova Newyorská tanečnice, chřestící při pohybu hřebíky a plechem – a především několik výtvorů, v nichž je zvuk přímo determinantou tvorby. To platilo zejména o Optophoniu Hermanna Goepferta, který z alumínia a dřeva vytvořil jakýsi zvukový stroj či přesněji stroj na konkrétní hudbu.

Jak je patrno už jen z tohoto stručného náznaku, šlo o rozlehlou oblast tvůrčích zájmů, které ve sféře pohybu-světla-zvuku hledají a nalézají nové možnosti uměleckého výrazu. Zdají se být stejně nevyčerpatelné jako ty, jež se po staletí pěstovaly v „klasických museích" tradiční malby a plastiky. Jsou zároveň namnoze tak nové a nezvyklé, že si přímo žádají i nový typ diváka. Vysoce aktivní, otevřený ne pouze zrakovému, ale polysenzoriálnímu vnímání, schopnému současně registrovat a emocionálně uchopovat senzace velmi rozmanitého druhu. Pod zorným úhlem tohoto umění ztrácí svůj konvenční navyklý význam celá řada tradičních pojmů. Sama představa pohybu, světla a zvuku jeví se tu v netušené multiplicitě významů, přístupných nejrozmanitějším výkladům.

Groteskně ironické strojové výtvory Tinguelyho mají kupříkladu zřetelně symbolický základ. Jsou zcela či alespoň z velké části výplodem romantického vědomí, protestujícího proti přízraku moderního mašinismu. Zároveň manifestují z celé výstavy snad nejvýrazněji zmíněný moment hry. Jejich autor, vášnivý, neuvěřitelně důmyslný a trpělivý konstruktér, je přímo prototypem moderního vydání druhu označovaného v literatuře jako „homo ludens". Z rodu nových romantiků je i jiný Pařížan, Pol Bury, posedlý „pomalým pohybem". Pohyb je v jeho pojetí nejspíše projevem biologických aktivit s častými ztajenými sexuálními významy. Iracionálními aspekty pohybové akce je zaujat Řek Takis, obnovující někdy v nové poloze cosi z myšlenky někdejších surrealistických matematických objektů.

Neméně početná byla v Düsseldorfu účast umělců, kteří naopak vylučují ze své tvorby jakýkoliv podíl romantického vědomí s jeho afektivními evidencemi a symbolickými aparáty. Většina z nich se hlásí k mezinárodnímu hnutí tzv. Nové tendence. Sem patří kupříkladu mobilní reliéfy Gerharda Gravenitze, variabilní struktury Paula Talmana, včetně řady dalších autorů a prací. Zvláštní rodinu mezi nimi tvoří strůjci syntetických luminodynamických děl v čele

Pol Bury: Erectiles, dřevo, drát, elektromagnet, 31,5×31,5 cm, 1956

s Schöfferem, který se ve svých posledních výtvorech nově soustřeďuje na experimentaci s prvky času a časoprostoru. Zčásti, a spíše jen volně, souvisí s podobnou orientací aktivita nejvýznamnější západoněmecké skupiny Zéro. Mack, Piene a Uecker, kteří tvoří její užší jádro, pracují jak každý samostatně, tak kolektivně. Obsesí všech tří je vedle pohybu především světlo. Mack je chápe ve svých Stříbrných rotorech jako rytmické vlnění s proměnlivými frekvencemi, Uecker jako jemnou monochrómní vibraci rytmovanou pohybem, proudícím hustými poli hřebíků zatlučených do dřevěných desek. Piene, autor Světelného stroje, pracuje se světelnými projekcemi vysílanými skrze otvory v kruhových deskách rotorů. Podíl všech tří se spojil ve zvláštním sále, kde byl instalován jejich Stříbrný mlýn – stroj předvádějící světelný balet.

Vedle čistě optického, sítnicového kinetismu, který představoval zároveň s Vasarelym a Agamem jaksi už tradiční složku výstavy a jenž v dílech Sotových dosahuje až neuvěřitelných rafines ve střídání rastrů a „moaré" efektů, zdály se být skutečně novým přínosem zejména dva typy děl. O jednom, pracujícím se zvukem, jsme už hovořili. Nejdále ho dovedl Goepfert ve zmíněném Optophoniu – zvukovém stroji. Cesta, na kterou vstoupil, zdá se otvírat podivuhodné možnosti. Současně však klade zvláště naléhavě starou otázku hranic mezi jednotlivými tvůrčími disciplínami. Goepfertův výtvor je totiž spíše novým hudebním nástrojem než výtvarně plastickým dílem. K druhému typu patřilo konečně několik kinetických experimentů, vázaných na zvláštní druh haptických pocitů, vzbuzovaných pohybem a osmózami barevných kapalin. Polák Piotr Kowalski vystavil kupříkladu výtvor, který nazval Pseudodiktický stroj. Jeho funkce spočívala v proudění těžké rtuťovité tekutiny na zborcené ploše z impregnovaného plátna, nepravidelně vydouvané pulsacemi elektromotorů. Jiný pokus podobného druhu předvedl Hans Haake s trubicemi z plexiskla, naplněnými na obou koncích různě barevnou směsí oleje a vody, přelévanou pouhým převrácením nádoby. Jak je patrno, nevyčerpávala se aktivita diváka vždy jen stisknutím vypínače. V tomto případě musil brát vystavené objekty do ruky a dát jim sám pohybový impuls. Totéž platilo i o jiných exponátech. Kupříkladu o „artikulovaných" skulpturách Lygie Clarkové, složených z variabilních částí a vybízejících ke hře podobné skládance či stavebnici.

Závěrem je nasnadě otázka, co vlastně chce toto nové umění a kam směřuje. Odpověď je svízelná, jako ostatně u většiny oněch typů dnešní tvorby, které překračují stará tradiční omezení, smazávají hranice mezi jednotlivými druhy umění a pracují s evidencemi, které do nich dosud nepatřily. Zdá se být zatím zjevné, že namnoze otvírají skutečně kvalitativně nové zkušenosti. Už tím, že kupříkladu objektivují pocit a poznání prostoru, času, světla a hmoty způsobem, který se vymyká všem mírám starého mechanického myšlení. Zároveň proto, že útočí na nové sektory smyslových a pocitových senzací, podmiňujíce nově senzibilitu diváka. Z hlediska historie umění, ale i kritiky je dosud těžké mnohé vystavené výtvory hodnotit. Jsou často působivější myšlenkou, nápadem než provedením. To ale neznamená, že se tím automaticky ocitají mimo veškeré možné kategorie uměleckých hodnot. Spíše bude potřeba tyto kategorie nově modifikovat, ne-li vůbec změnit. Příkladem může být dílo Jeana Tinguelyho. Ještě před třemi lety šokovalo málem jako nesmyslná, nejapná hra. Loňského roku bylo už středem obdivu na bienále v São Paulu. V Düsseldorfu působilo už málem klasicky a tradičně. Zhruba totéž platí i o Burym či Sotovi. Z hlediska publicity zraje dnešní avantgardní umění pro muzea neobyčejně rychle. O kinetismu to platí možná dvojnásob. Jeho výstavy mají totiž rostoucí popularitu a obrovskou návštěvnost. Lidé na nich ztrácejí strach z umění a komplexy snobství, jimiž tak často zastírají nedostatek skutečně hlubokého pochopení. Tady jsou náhle zbytečné. Kdo chce, může se prostě bavit nebo si hrát, aniž se znemožní jako v Louvru. Tato zábava a hra má však zároveň hluboké a daleké pozadí. Stojíme zatím asi teprve na samém jeho začátku.

Jiří Padrta

Jésus Raphael Soto: Písmo, výřez, dřevo, železo, nylon, celek 102×172×16 cm, 1965

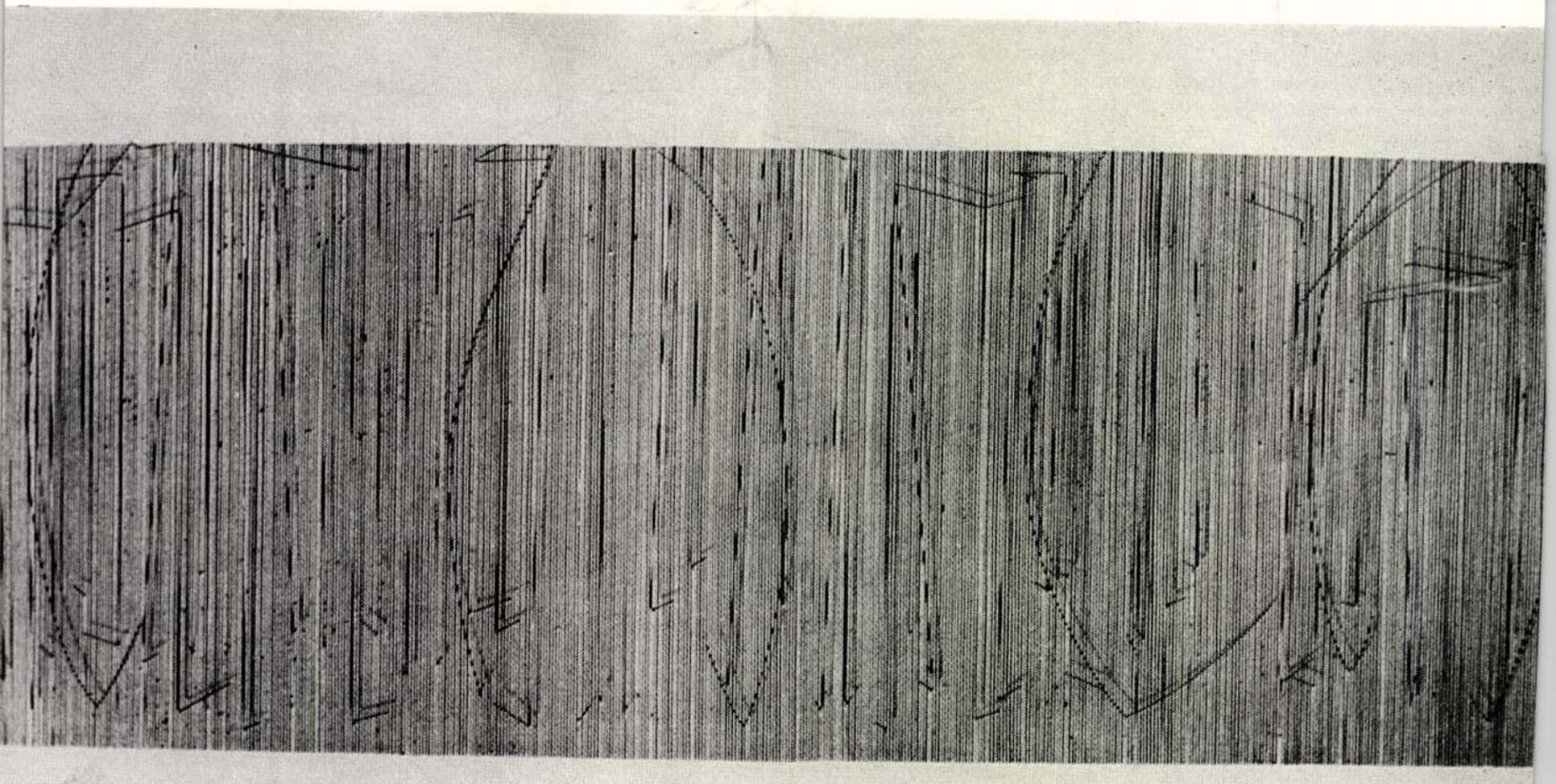

Nicolas Schöffer: Mikročas 9, aluminium, ocel, dřevo, elektromagnet, 55×100×50 cm, 1964

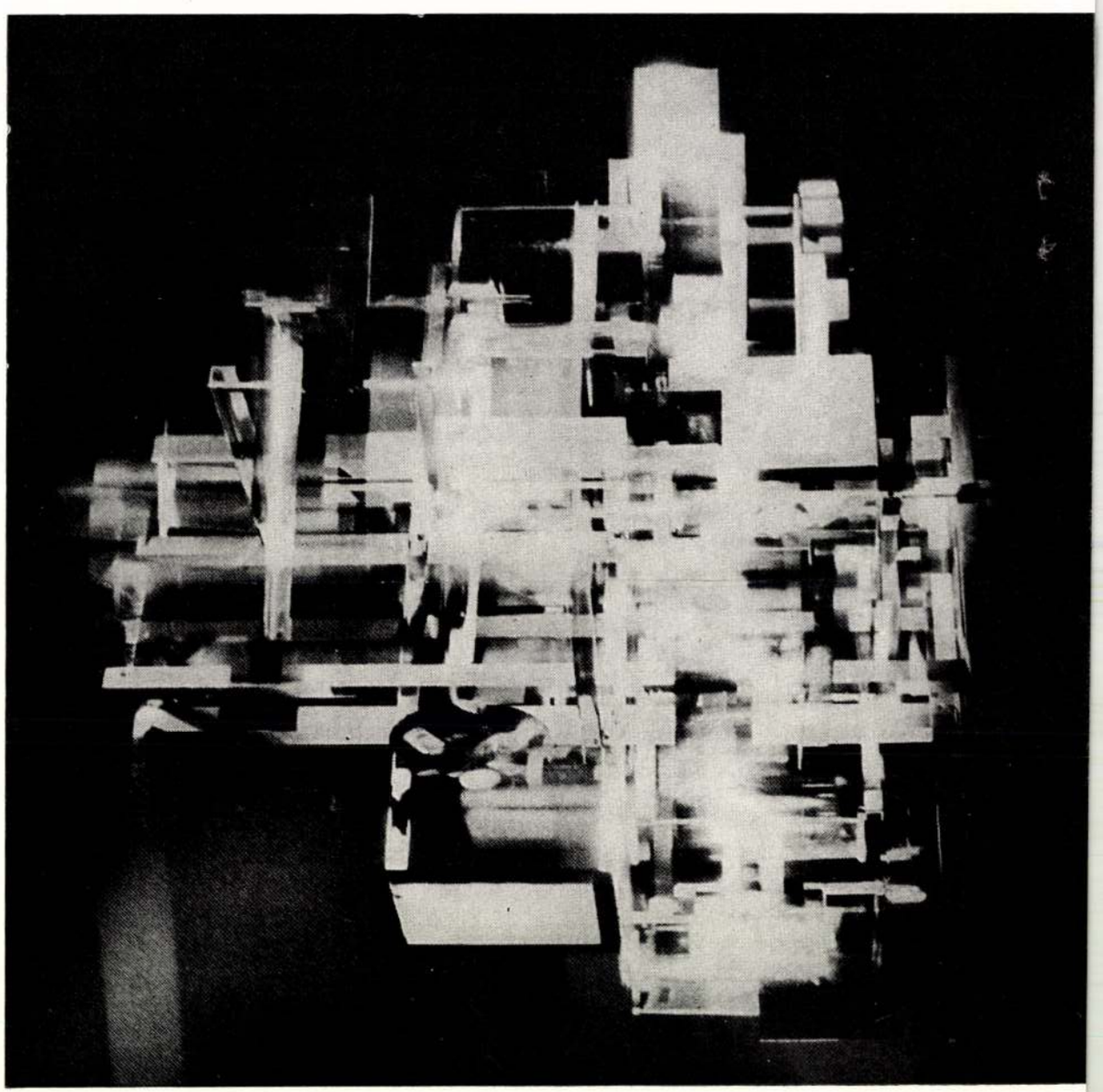

Nicolas Schöffer: Chronos 5, aluminium, ocel, plastická hmota, 200×185 cm

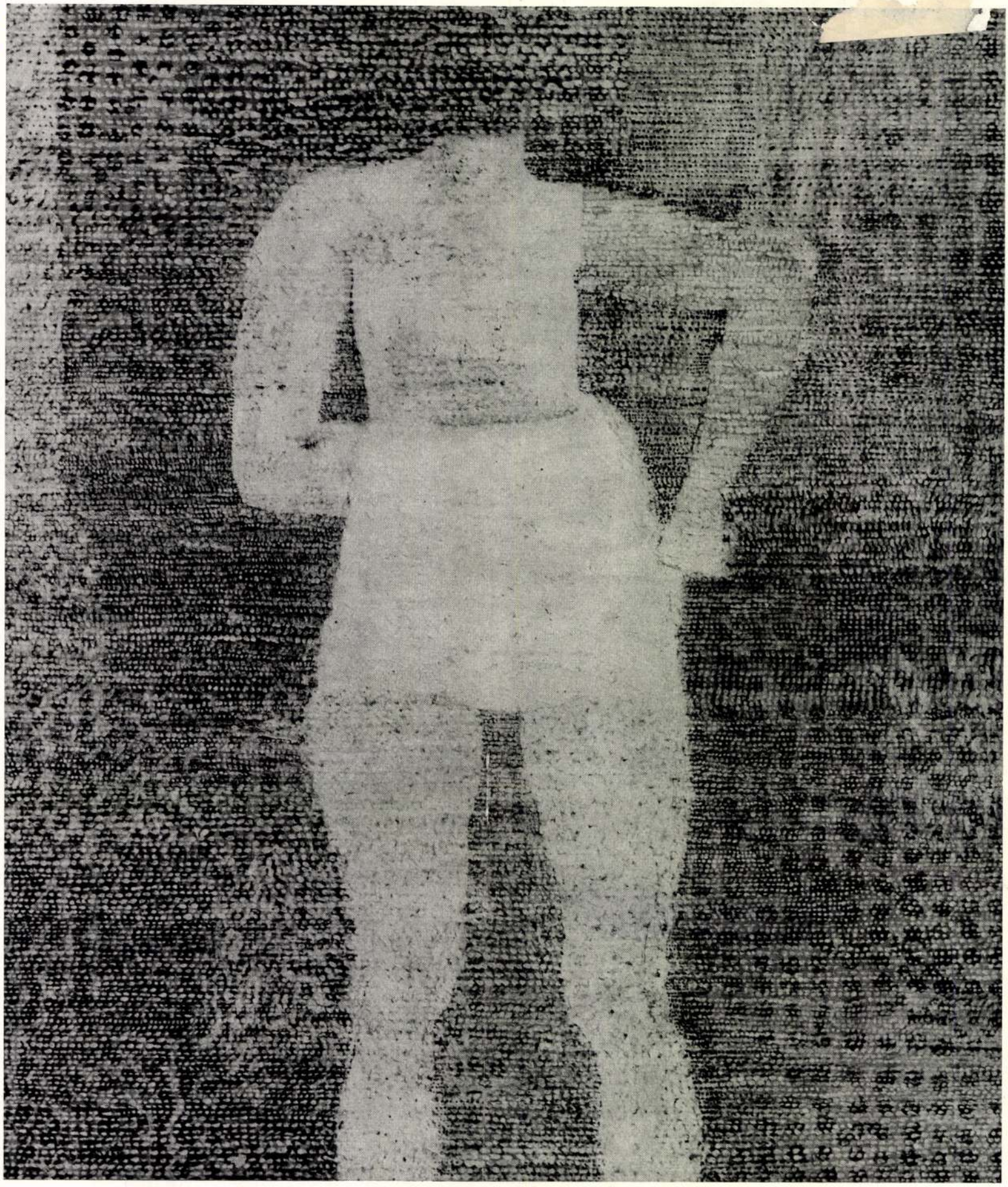

Otakar Slavík: Stojící, olej, 110×92 cm, 1964 – z autorovy výstavy v Galerii mladých, duben–květen 1966

Vasareli [Vásárhelyi] Victor, festő

A Brüsszelben megjelent francia nyelvű Kassák kötetet (1963) Vasarely két lapja ékesíti.

Tüskés Tibor: Beszélgetés Kassák Lajossal a szép könyvről 131-132.l

1965. április

KÖNYV, Bn.

MDK

IV

Vasarely Viktor

Szerepel a párisi modern Muzeum kiállításán

Sz. Z: Csáky József 80 éves

Tiszatáj 1968 III. n. 268 old.

M.D.Y.

Vasarely Viktor
festő

Méltatás -

Perneczky géza: Kassák festői hagyatéka
Élet és Irodalom, 1968. aug. 14 - 8 lap.

MDK

Vasarely [Victor], festő

A pécsi múzeumnak a Francia országban első festőművein 42 grafikai [nagyméretű] lapból álló gyűjteményt adományozott a János Pannonius Múzeum-nak.

— : Victor Vasarely adománya a pécsi múzeumnak 7

Népszabadság. Bp. 1968. okt. 29.

MDK

Vasarely [Victor], festő

„A magyar származású festő Vasarely művét" is bemutatják.

–: Francia vándorkiállítás Budapesten 8

Népszabadság, Bp. 1968 [illegible] t. 18.

66° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
MILANO
Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - Telegr.: Ecostampa - Milano
Conto Corrente Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

IL RESTO DEL CARLINO - Bologna

20 MAG. 1968

Vasarely

MOST

CRO

OLTR

no

Vasarely

L'arte è un fenomeno sociale. Sotto questo aspetto — ci dice Vasarely — l'opera unica artigianale non è fine a se stessa ma inizio: è concepita per essere ricreata, moltiplicata, trasmessa, diffusa con i mezzi tecnici della nostra civilizzazione. L'opera d'arte (concentrazione di tutte le qualità in una sola) appartiene al passato; ora incomincia l'èra delle qualità plastiche, perfettibili nei numeri progressivi. Se ieri l'arte significava *sentire* e *fare* — ci assicura l'artista — oggi significa forse *concepire* e *far fare*. Se ir passato la durabilità dell'opera si basava sull'ottima qualit dei materiali, sulla perfezion tecnica e sulla abilità manuale, oggi risiede nella coscienza di una possibilità di *ricreare, moltiplicare* e *diffondere*. Così sparirà, con l'artigianato, il mito del pezzo unico e trionferà infine l'opera che può essere diffusa grazie alla meccanizzazione. Non bisogna temere i nuovi mezzi che la tecnica ci ha dato; non possiamo vivere che nella nostra epoca.

Per Vasarely il fatto più importante accaduto negli ultimi decenni è senza dubbio l'avvento della nuova policromia architettonica. Con buona pace per chi vorrebbe veder morir l'arte ad ogni momento (per alcuni è già defunta e sepolta) egli è del parere che con la nascita della policromia architettonica ci è data la rara felicità di assistere a uno dei grandi fenomeni di mutazione dell'arte, se è il caso alla sua sopravvivenza.

Victor Vasarely, 60, ungherese di nascita, da trent'anni francese, medico mancato ma indiscusso maestro di alcune delle tendenze più razionali dell'arte contemporanea. Cominciò a dipingere nel 1944, dedicando i quindici anni precedenti esclusivamente alla grafica. Una ventina di opere di varia fattura sono esposte in questi giorni alla galleria de' Foscherari (via Goidànich 1): oli, tecniche miste, collages, metalli, in cui il maestro franco-ungherese distilla con estremo raziocinio elaborati Op animati e moltiplicati al servizio di una più moderna concezione del mondo.

porta se qua e la ...

giano esperienze comuni, l'artista sembra voler prendere le mosse da un estremo bisogno di chiarezza, da una presa di conoscenza delle tecniche di esecuzione, come una verifica per riuscire ad articolare un discorso preciso. A me sembra che Mascalchi parta da una sorta di tabula rasa per riacquistare una verginità conoscitiva. Attraverso la più grande rivoluzione culturale del nostro secolo — l'industrial design — e con l'impiego di materiali che l'industria gli fornisce, l'artista riscopre il valore della linea, del cerchio, degli angoli e quasi per gioco li compone in forme elementari che tuttavia partecipano della tecnica moderna. Nuove armonie tecnologiche, sì, in un'aura asettica e solo apparentemente frigida. Solo nelle mani dell'artista nuovo la tecnica può diventare uno strumento docile. Mascalchi lo dimostra e dice anche — a differenza di altri che dallo stesso versante dell'arte ripetono che la « poesia » è un pregiudizio ottocentesco — con i suoi manufatti, puri elementi della visibilità plastica dettati da una logica categorica ed essenziale, che non è alieno l'incanto poetico.

Nel presentare l'artista, Accame pone l'accento sul rigore operativo che « rischia a volte di irrigidirsi troppo », che però non impedisce a Mascalchi di avere una libertà assoluta nella scelta delle

incorni... le un gusto scenografico, ... ve la materia informale si anima fra il contrasto luminoso degli ottoni levigati o smaltati e gli anfratti oscuri del magma. In Fajardo è lo spazio architettonico a guidargli la mano attraverso elementari moduli geometrici, liberamente accostati in un movimento compositivo. Tre artisti, dunque, che si presentano insieme, pur operando in direzioni opposte.

Colliva

Alberto Colliva è un giovane e serio pittore, intento a portare avanti con estrema cautela un suo particolare discorso pittorico. Sono in genere ampie superfici bianche che in un punto si dischiudono a un empito di vita improvvisa. Quadri che si ripetono come variazioni di uno stesso tema attentamente studiate, senza monotonia, e con alta perizia risolte. Al di là di questi traguardi formali così ben raggiunti, si cela un artista meditativo, anche se non è ben chiaro l'animus del giovane artista bolognese. Mi si dice che abbia in uggia la critica. Non ha torto se si pensa alle volte in cui essa si mostra inadeguata, confusionaria e petulante.

g. ru.

olivetti

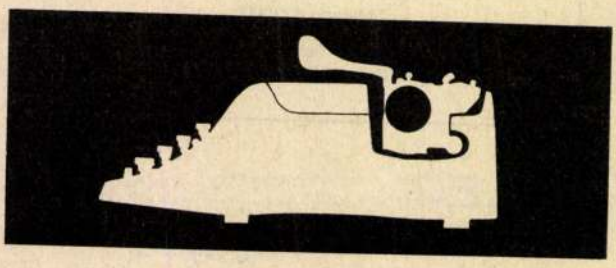

Studio 44
è la macchina
per lo studio professionale
per il piccolo ufficio
per il minore lavoro
del grande ufficio.

...lta ma non eccezio...

...RE QUARANTOT...
...n hanno ancora e...

La percentuale in città è stata dell'86,82 per cento - Più alta in provincia dove ha raggiunto l'89,07

Plumbea e a tratti piovosa la prima giornata elettorale per i bolognesi, che invece alla precedente consultazione politica, il 28 aprile di cinque anni fa, erano andati a votare sotto un bel sole di primavera. Probabilmente è stata proprio l'incertezza meteorologica, scoraggiando le gite fuori città, a favorire un'affluenza alle urne che, nella prima giornata, si è mantenuta su valori notevolmente alti. Dei 366 mila 945 elettori del Comune di Bologna, hanno votato nella prima giornata 318.597, pari all'86,82 per cento. Percentuale leggermente più alta, se si aggiungono gli elettori della provincia: in complesso hanno votato 582 mila elettori, pari all'87,79 per cento. Escludendo il capoluogo, la percentuale in provincia è stata ieri dell'89,07 per cento. Nel '63, le percentuali di affluenza della prima giornata erano state rispettivamente dell'87,3 e del 90,35 per cento.

Alle 17 di ieri si era potuta constatare una maggiore affluenza dei bolognesi alle urne nella prima giornata, rispetto al '63. Nelle prime dieci ore di apertura dei seggi, a Bologna città aveva votato il 63,36 per cento degli elettori; in provincia (compreso il capoluogo), il 64,5 per cento. I dati corrispondenti, cinque anni fa, sempre riferiti alla

aperti agli elettori prima delle 7, non appena gli addetti alla sezione hanno infilato le loro schede nelle urne. L'affluenza si è fatta notevole nelle ore centrali della mattinata, quando famiglie al completo si sono presentate ai seggi.

Alle 11, quasi un quarto degli elettori bolognesi, precisamente il 23 per cento, aveva già infilato le schede nelle urne delle 676 sezioni cittadine. Qualche coda ai seggi anche nelle ore del pomeriggio, ma l'alto numero di sezioni ha evitato disagi.

In piazza Maggiore, intanto, sono già stati installati i due grandi tabelloni sui quali questa sera e questa notte i bolognesi potranno seguire l'andamento dei risultati parziali via via aggiornati dallo spoglio delle schede. Sulla facciata del palazzo d'Accursio è stato sistemato il tabellone che accoglierà i risultati del voto di Bologna per la Camera dei deputati; i risultati che si riferiscono al Senato troveranno invece posto in un tabellone montato sul palazzo del Podestà.

E' noto che i risultati per il Senato arriveranno per primi: alla chiusura dei seggi infatti, cioè alle 14 di oggi, s'inizierà lo spoglio delle schede che raccolgono il voto per palazzo Madama. A tarda sera si conosceranno i risultati. Per la

Il voto di alcuni personagg...

VOLT...
un'au...

E' gravissi...
ta da una...

M.D.K.

Vásárhelyi [Vasarelly Viktor], festő

művészetéről szerző ug veleredik, hog „azi az ornamentika történetében hiesit is járatos, az tartózhodik az op art alkotásainak hilértézelésétől... ha egébként nem ül fel a divathóbort-nak."

Szij Rozsö: Tépelődések az ipari forma problémái fölött.

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 9. az. 75. old.

Vasarely V.

Nem kevés szót érdemel

A hallgatás művészete

1021

Kettős meglepetésben volt részünk a Szépművészeti Múzeum új kiállításán.

1

A Grafikai Osztály, amely Leonardo, Raffaello, Tiziano, Rembrandt, Dürer csodálatos remekműveit őrzi gyűjteményében s mutatja be, időről időre, tárlóiban, most non-figuratív, informel, op-art művekkel lepi meg közönségét.

A *„modern francia grafikával"*, ahogyan erről a plakát és a katalógus tájékoztat bennünket.

Vasarely műveivel például, amelyekben az optikai hatások, az általuk felkeltett mozgásérzetek, a fekete-fehér felületi vibrálások dominálnak. Ezek dominálnak, s rajtuk kívül semmi más. Nem úgy, mint Leonardo, Raffaello, Tiziano, Rembrandt, vagy Dürer lapjain a felemelő emberi érzések és a mély, emberi gondolatok. Vasarely művei „hallgatnak": „nem beszélnek" érzésekről és gondolatokról. Vasarely nem érez és nem gondolkodik. Vasarely lát.

2

Az első meglepődésen felülemelkedve, nyugodtan elmondhatjuk, hogy végeredményben nincs „fennakadni való" azon, ha a Szépművészeti Múzeum látni engedi közönségének a Vasarely-féle „meglátásokat". Nem árt tudni, hogy ilyen is van a XX. században, s hogy „mi fán terem" a non-figuratív, informel, op-art irányzat. Még akkor sem árt ezt látni és tudni, ha a modern művészetek „őshazájában", Franciaországban ma már kellő fenntartással s nem csekély iróniával beszélnek az olyan tartalmatlan „látványosságról", minamilyen az op-art; már-már kiiktatva ennek az irányzatnak a mintadarabjait nemcsak a remekművek fogalomköréből, hanem — egyáltalán — a képzőművészetből is.

A mi meglepődésünk viszont, itt folytatódik. Mert a Szépművészeti Múzeum remekművekhez szokott közönsége, most igen-igen egyoldalúan tájékozódhat. Megtudhatja, hogy van, s hogy milyen is valójában az op-art irányzat. Találkozhat vele. De azt nem tudhatja meg, hogy milyen az op-art esztétikai-művészettörténeti értékelése manapság már — világszerte. Erről ugyanis nem tájékoztat a — felettébb reprezentatív — katalógus, amelynek — nem nagyon rövid — előszava mindent elmond a modern francia grafikáról, csak éppen a modern francia grafika különböző irányzatainak valóságos értékéről-értéktelenségéről, mélységesen hallgat.

A Szépművészeti Múzeumnak ez a kötelességmulasztása: a legmeglepőbb ezen a kiállításon.

Simon Gy. Ferenc

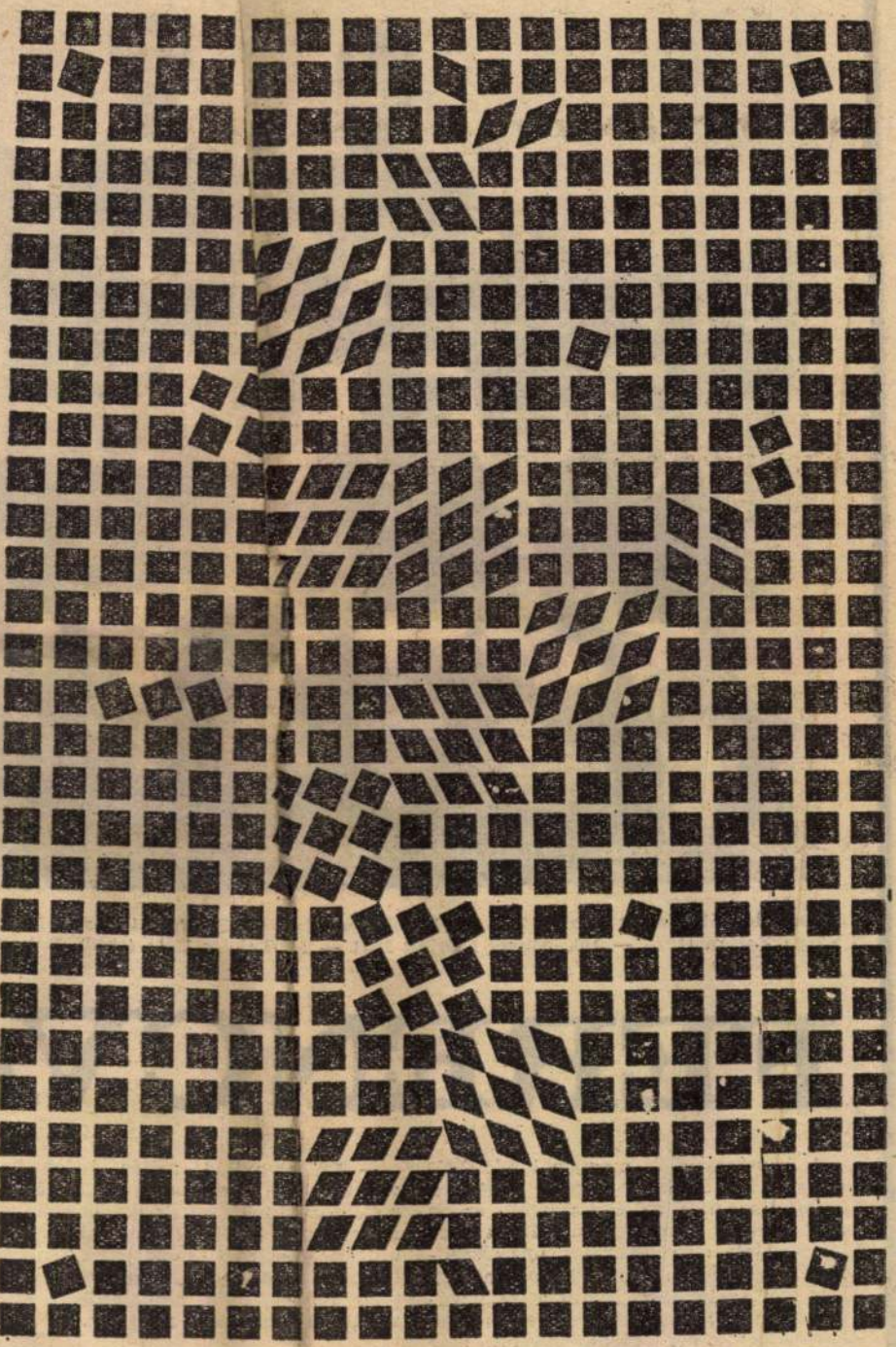

Ezt a művet — Vasarely: Kompozició című alkotását — a Szépművészeti Múzeumban láttuk. Mégpedig a remekműveiről messze földön is híres Grafikai Osztály nemrég megnyílt kiállításán. Az előbbiekben szóvá kellett tennünk, hogy meglepetésünk — kettős volt...

1 csapat - 16 kér

Állnak, balról: Novák Dezső (1939 — 7), Juhász István (1945), Bálint László (1948), Szűcs Lajos (1943 — 6), Horváth László (1944). Guggol Varga Zoltán (1945 — 10), Albert Flórián 1941 — 65, Takács Béla (1940), Rákosi Gyula (1938 — 39), dr. Fenyvesi Máté (1933 — 76).

FERENCVÁROS

A legnépszerűbb magyar labdarúgócsapat. Dr. Springer Ferenc 1899-ben alakította meg az egyesületet és a zöld-fehérek 1900. március 25-én már lejátszották első hivatalos mérkőzésüket. Az 1901-ben kiírt első bajnokságban már esélyesként indult a ferencvárosi csapat. Bár az első szereplés csak harmadik helyet eredményezett, már látszott, hogy nagy reményekre jogosító együttes indult el.

A Ferencváros az első bajnokságtól kezdve a magyar labdarúgás legmagasabb osztályában szerepel. Húsz alkalommal nyert bajnokságot, s a több mint hat évtized alatt páratlan bravúrokkal rukkolt ki. 1929. június 21-én Montevideóban 3:2-re legyőzte a világ legjobbjának tartott uruguayi válogatottat, 1931—32-ben úgy nyert bajnokságot, hogy

— Pillanatnyilag nehéz helyzetben vagyunk. Amíg rendbejövünk, érzékeny pontveszteségek érhetnek bennünket. Három-négy hét szükséges ahhoz, hogy kulcsjátékosaink felépüljenek, illetve formába lendüljenek, s valószínű még több idő is eltelik, amíg erőben, színvonalban a csapat a régi lesz.

3 Hány pontot veszíthet az a klub, amely bajnokságot szeretne nyerni?

— Az első fordulók tanúsága szerint minden pályázó együttest értek már kellemetlen meglepetések. Éppen ezért, úgy gondolom, az idén sokkal kisebb pontszámmal is lehet bajnokságot nyerni. Az idei bajnoknak véleményem szerint legalább 10—12 pont veszteség[e] [lesz]. Több csapat jogos pályázó, mi [pe]-

— Hat évtized alatt a klubnak hat úgynevezett aranycsapata volt. Az az első, amely Payer, Blum, Pataki és a többiek vezérletével 1908 és 1913 között egymás után 5 bajnokságot nyert. A hatodik a mostani bajnokcsapat, amelynek képességeit a jelenlegi hullámvölgy ellenére is el kell ismerni. A legjobb Ferencváros az 1931—32-ben százszázalékos bajnokságot nyert együttes, Háda, Korányi, Lyka, Sárosi dr., Lázár, Takács II, Toldi, Turay és a többiek...

8 Minden idők legjobb ferencvárosi tizenegye?

— Válogatottat összeállítani sohasem szerettem... Nagyon sok jó játékossal rendelkeztünk, s talán ez volt a leg-

lálkozó döntő már nincsenel de ez nem jel partnerünk, a kétséges, szer ni.

12 Csapatából ajánlja a

— Az állan Varga, Albert, mellett felelős Novákot. Óriás

13 Hogyan l Varga és séges Braniko csapatba?

— Branikov lenül helye szerkezeti vál dolkodom azo játékos közül adatkörét tölt sorral hátrább

Vasarely

Szerepelt a budapesti Nemzeti Szalonban a mácielőcsi kiállításon 1948-ban

Bodri Ferenc: Csáky József szobrászkutvési 80 éves

Jelenkor 1968 IV. 331 old.

1021
WYCINKI PRASOWE GLOB RSW „PRASA"
BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH
Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 8-59-59
Vasarely Victor
TYGODNIK POWSZECHNY
KRAKÓW, UL. WIŚLNA 12
wydanie
Nr 11 z dn. 17. III. 68

PLASTYKA

GALERIA «PRYZMAT» czyli okno na świat

W nieustannym, jubileuszowo-okolicznościowym życiu artystycznym Krakowa wydarzyła się rzecz niezwykła: 29 stycznia rozpoczęła swoją działalność nowa galeria — jedyny w Polsce salon plastyki światowej — Galeria „Pryzmat". Wprawdzie wystawy zagranicznych artystów nie są już obecnie rzadkością, ale nie było dotąd instytucji, która by niejako programowo zajmowała się prezentacją polskiej publiczności najciekawszych i najważniejszych wydarzeń artystycznych z całego świata w postaci oryginalnych prac. W Galerii zobaczymy także ekspozycje polskich twórców, dzieła oryginalne, problemowe, które zajmują w naszym życiu artystycznym ważną pozycję. I tak na przykład przewiduje się między innymi przypomnienie twórczości Wróblewskiego, a także ekspozycję dzieł Lebensteina. Jednak głównym założeniem Galerii jest możliwie szeroki przegląd nurtów i tendencji plastyki światowej. O nowych prądach w sztuce dowiadujemy się na ogół dość późno, i to z drugiej ręki. Echa burzliwych wydarzeń artystycznych docierają do nas już zaadaptowane, już wtórne i na siłę doczepione do tzw. „dorobków" wielu profesjonalnych naśladowców. Możliwość poznania oryginalnych dzieł, a także teoretycznych przesłanek nowych poszukiwań ułatwi zrozumienie problemów współczesnej plastyki. Brak konfrontacji, nieznajomość różnych kontrowersyjnych postaw — stępia zainteresowanie sztuką, obniża poziom naszego życia kulturalnego. Niedosyt informacji i wiedzy o sztuce odbija się szczególnie na intelektualnym rozwoju młodzieży. Dlatego wydaje się, że sens i kapitalne znaczenie Galerii „Pryzmat" kryje się właśnie w wypełnieniu luki bezpośrednich, osobistych kontaktów z wybitnymi zjawiskami plastycznymi.

Ta galeria marzeń, ten salon wystawowy ze znakiem jakości powstał z inicjatywy i pod dachem krakowskiego Oddziału Związku Plastyków. Jest to jednocześnie znakomity lokal wystawowy — o doskonałym oświetleniu — i czynny w godzinach niejako europejskich — od 11 do 22, z wyjątkiem niedziel, ale za to dostępny w poniedziałki. I jeszcze dokładny adres: ul. Łobzowska 3, Dom Plastyków! Trzeba ten adres zapamiętać i trzeba poszerzyć o kilkadziesiąt metrów plantowe granice Krakowa. Odwiedzanie Galerii „Pryzmat" stanie się bowiem modą, cennym snobizmem, który każdemu przyniesie tylko zaszczyt. Już pierwsze ekspozycje nowej Galerii upoważniają recenzenta do ogłoszenia gorącego apelu: warto stoczyć małą bitwę z obojętnością i lenistwem kulturalnym, warto zobaczyć Galerię „Pryzmat".

A teraz kilka uwag mniej reklamowych. Przywykliśmy już do administracyjnych paradoksów, trudno jednak pogodzić się z postawą władz finansowych, które odmawiają kierownictwu Galerii prawa do pobierania wstępów. Nawiązywanie, utrzymywanie kontaktów z czołowymi galeriami i wybitnymi artystami galeriami i wybitnymi artystami różnych krajów, a przede wszystkim sprowadzanie dzieł i organizowanie wystaw to, jak wiadomo, musi drogo kosztować. Szczególnie w wypadku tego typu galerii. I oto jakaś urzędnicza dusza podcina już na początku korzenie tej arcysłusznej inicjatywy. Kto, wobec tego, ma finansować tę imprezę? Czyżby Związek Plastyków ze składek członkowskich?

Galeria potrzebuje odpowiedniej oprawy, niezbędne są plakaty, katalogi. Galeria musi mieć środki, aby zaprasząć zagranicznych artystów do Polski, aby organizować im wernisaże, spotkania autorskie. Oto piękny przykład: krakowski Wydział Kultury zakupując trzy grafiki Masuo Ikedy, umożliwił japońskiemu grafikowi przyjazd i obecność na otwarciu jego wystawy w Galerii „Pryzmat". Tu nie chodzi o wielkie zastupy i nakłady finansowe — każda pomoc udzielona Galerii, ze strony różnych instytucji, jest cenna. Działalnością Galerii „Pryzmat" powinny zainteresować się muzea — nie tylko krakowskie. Muzea dysponują zarówno doświadczeniem, jak i fachowym aparatem, który wydatnie mógłby pomóc Galerii w sprowadzaniu wystaw. W zamian Galeria stałaby się niebagatelnym źródłem wzbogacenia zbiorów muzealnych interesującymi eksponatami współczesnej plastyki.

Mieimy nadzieję, że główny „manager" Galerii, Stanisław Cieński, zdoła mimo licznych kłopotów szeroko otworzyć krakowskie okno na światową plastykę.

*

Obecnie w Galerii prezentuje swoje grafiki Victor Vasarely — współtwórca op-artu, Węgier z pochodzenia, ur. w 1908 r., a zamieszkały na stałe w Paryżu. Jego znakomita twórczość jest klasycznym przykładem abstrakcji geometrycznej. Z czystych barw i lapidarnych form powstają układy o szlachetnym brzmieniu kolorystycznym. Jest to intelektualna przygoda, miła dla oka i pouczająca zabawa. Vasarely brał udział we wszystkich ważnych wystawach międzynarodowych, otrzymując liczne czołowe nagrody.

STEFAN PAPP

YKI
NEJ
IV)

GRA

zas podejmuje grę. I oto okazuje się eraz jak bardzo rozległy jest dziś ob-zar gier muzycznych, tak rozległy, że ego górna granica rozpływa się gdzieś nieskończoności.

Grę uprawia więc dziś zarówno ry-orystycznie nastawiony Lutosławski który powiada: „...bogactwo, jakie ryje w sobie indywidualna psychika ażdego z wykonawców stanowi ele-ent, który pragnę włączyć do reper-uaru mych środków kompozytorskich"; ównocześnie jednak zastrzega: „Jes-em zwolennikiem jasnego podziału ról omiędzy kompozytora i wykonawcę nie pragnę nawet częściowo rezygno-wać z autorstwa napisanej przeze mnie uzyki"), jak i Cage zakładający, mię-dzy innymi, nieograniczoną możliwość dźwiękowych, stawiający niejako znak ówności między muzyką a jej nega-ją, Cage marzący o uwolnieniu mu-yki z wszelkich więzów czasowych „Każda chwila przedstawia to, co się darza. Jakże różne jest takie poczu-ie formy od poczucia związanego z pa-więcią"). Grę uprawiają zarówno Hen-Pousseur i Maurizio Cagel, ze swo-mniej lub bardziej ścisłą reżyserią eatru instrumentalnego, jak i z dru-

Xenakis, który ostatnio w dodatku o-kazał się inicjatorem rzeczywistych gier przestrzennych (por. utwór wykonany na ostatniej Warszawskiej Jesieni).

Ta różnorodność gier muzycznych dzisiaj wprawia piszącego o tych spra-wach w niejakie zakłopotanie. Bardziej precyzyjne i syntetyzujące określenie ciągle się nam, jak gdyby wymyka. Zwięzła odpowiedź na pytanie o same reguły gry wydaje się wręcz niemożli-wa. Należałoby wyliczać i opisywać szereg indywidualnych przypadków po kolei, a to zajęłoby ogromnie dużo miejsca.

Spróbujmy więc może przynajmniej określić podstawowe elementy i wa-runki istnienia gry muzycznej.

Samym materiałem gry muzycznej jest dźwięk — powiedzieć by może na-leżało: tworzenie, robienie, wywoływa-nie dźwięku — w skrajnych wypad-kach, jak u Cage'a, jest to dźwięk po-daj potencjalny. Podstawowe elemen-ty zaś to: 1) punkty wyjścia, determi-nanty albo reguły; 2) rozegranie, czyli właściwy przebieg gry; 3) konkretyzu-jący się poprzez rozgrywanie wynik To są zresztą elementy (lub — inaczej mó-wiąc — części lub też — w aspekcie cza-sowym — fazy) każdej gry, w każdej

ją się tutaj do słownego określenia sy-tuacji wyjściowej („Kompozycja zapi-sana jest na pojedynczej pięciolinii u-mieszczonej na obracającym się kole. Szybkość obrotu koła jest zmienna, sta-le wzrastająca. Ilość wykonawców do-wolna, dowolny jest także rodzaj in-strumentów. Wykonawcy, z chwilą, gdy zapis nutowy przesuwa się przed ich oczami, grają daną grupę nut tak szyb-ko jak tylko to możliwe. Wraz z wzra-stającą szybkością obrotu koła zmniej-szają się przerwy pomiędzy grupami nut, przez co utwór staje się coraz bar-dziej zagęszczony dźwiękami").

Tu już zresztą zaczynamy przekra-czać „barierę dźwięku". Gra przestaje być grą muzyczną tylko; staje się grą audiowizualną, happeningiem muzycz-nym, ciągiem rozgrywanych zdarzeń, szczególną formą teatru muzycznego. Sama sytuacja wyjściowa naładowa-na jest — jeżeli to można tak określić — mniejszym lub większym potencja-łem dziwności, niezwykłości czy na-wet niesamowitości. Gra się kompli-kuje i gmatwa, jej trzy składowe ele-menty można tylko teoretycznie wy-odrębnić. W skrajnych wypadkach punkty wyjścia (reguły) redukują się do minimum. Wynik utożsamia się nie-jako z samym przebiegiem, rozegra-nie jest równoznaczne z samą formą gry.

Przyjrzyjmy się jeszcze transcendent-

(Dokończenie na str. 4)

---

ełko z nadzieją, że kiedyś, jak będzie ięcej forsy, dostawi się coś jeszcze: lsze izby, pomieszczenia sanitarne i spodarcze, może piętro, może balkon

pomyślnie rozwijających się regio-nach, zwłaszcza na Górnym Śląsku i w Małopolsce, wznosi się zabudowania

dawnych, prasarmackich tradycji) — to jednak miał ogromną wartość, dziś zresztą już historyczną: po prostu stał się rzeczywiście stylem. A naszej epo-

Vasarely, Victor
festő

Kassák Lajosnak közönbeli múltját,
jellemét.

Brendel János: Kassák életműének ki-
állítása Debrecenben
Alföld, 1969. X. 92–95.

Victor Vasarely, festő

Magar származású művész. 1968 tavaszán az Union des Arts Plastiques de France grafikai kiállitásán a Szegedi Móra Ferenc Múz-ban müveivel szerepelt. 148. old 76. jegyz

Szeleczi Zoltán: Párizsba induló szegedi művészek a század elején 131. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged. 1967. Szegedi Nyomda

Vasarely Victor

Fehete-fehér reprodukciók: „Kék tanulmány, 1939; „Axonometriai tanulmány II", 1939. gouache.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971.

Vasarely, Victor, festő

Petőfi-est plakátjait tervezte.

— : Petőfi-est Párizsban

1.

ESTI HIRLAP, B. 1973. ápr. 11.

Vasarely [Victor], Jestő

A Szépmű vészeti Múzeum Vasarely alkotá-
-sokkal gyarapodott.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 19.

Vasvirely

Magyarországról elszármazott művész, aki Párizsban él, de az egész világ ismeri nevét.

Éli Krónika

1943. X. 16. Kossuth 12.00

Victor Vasarely; festő

A Szépmüvészeti Múzeum XX. národot bemutató bárlatán szerepel.

— : Új szerzemények

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 11

Vasarely, Victor, Jestő

A tévé bemutatta Racine drámáját a győri színház előadásában Vasarely díszleteivel.

(barabás): Tv - notesz 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. okt. 26.

Vasarely, Victor, festő

Victor Vasarely új képeskönyve alcím alatt a művész új albumának: Vasarely II. Neuchatel, Ed. Griffon, 1970.) ismertetését, részletekre kiterjedő bemutatását adja a recensens. Bevezetésként a Vasarely I. c. monografikus képeskönyvet és a a műalkotás számba menő Vasarely-katalógusokat is elemzi.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti könyvszemle

517-519

JELENKOR, Pécs, 1971. június

XIV/6.

Vasarely, Victor, festő

Herend első önálló kiállításának plakát-
jait készítette. Ugyanakkor elvállalta
a kiállítás védnökségét is. (1970, Párizs.)

Bajkóné Révész 2 sorra: Herendi minták Bérsben
2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. ápr. 12.

Vasarely, Victor, festő

A XX. s.-i gyűjteményben több műve található ↓

— : □ A Szépművészeti Múzeum 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 19.

Vasarely, Victor, festő

Vasarely-kiállítás lesz Debrecenben
ápr. 26. s' máj. 30. közt.

— : □ Vasarely ...

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 25.

Vasarely, Victor, Jestő

Nerepel a Scenographia Hungaricaban.

– : Válogatott dinletek 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. ápr. 26.

Vasarely, Victor, festő

A müncheni olimpia emblémája:
[A Nap s' az ég gondolatát kifejező
Kék-sárga-barna-csigavonal.) Repr.

Takács Ferenc: A sport s' a képző művészet 1760-1766.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. IX. 15. XXVII/37.

Vasarely, Victor, festő

A müncheni olimpia művészeti pályázatain díjat nyert.

Ő tervezte az emblémát is.

Takács Ferenc: A sport és a képzőművészet

(3) 1760-1766.

Élet és Tudomány, Sp. 1972. szept. 15.

XXVII

37.

Vasarely, Victor, Pestő

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
Nagy Gálo tárlatai
1014 – 1016.

Jelenkor, Pécs, 1971. november XIV
11.

Vasarely (Vásárhelyi) Victor, festő

1

Párizsban élő magyar festő. A dinamikus nem léltető hatású tér-ábrázolás az ún. optikai tér-ábrázolás kidolgozója. Az ilyen kompozíciók elsősorban ipar-művészeti (belső-építészeti) díszítő feladatokra alkalmasak.

Dr. Makray László: a tér a festészetben (2)
166 - 173.

Élet és Tudomány, Gy. 1972. T. 28.

XXVII
4.

Vasarely, Victor, Jestő

2

Zebra c. kompozíció: Repr.

Dr. Maksay László: a tér a festészetben (2)
166 - 173.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. T. 28.

XXVII
4.

Vasarely, Victor, festő

3

Op-art kompozíciói :
(optikai térérzékeltetés)

Repr.

Dr. Makray László: a tér a festészetben (2)
166 - 173.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. T. 28.

XXVII
4.

VASARELY VICTOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
49./.-VASARELY VICTOR,- Zint,-papir,szerigráfia.
70+50 cm. -Ltsz.69.18.-Fekete repr. 305.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

VASARELY VICTOR, festő

A pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
47./.- VASARELY VICTOR,- Zebrák.-papir,szerigráfia.
66+ 51 cm.-Ltsz.69.23.-Fekete repr. 305.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Új szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

Vasarely, Victor

Az 1956-ban készült művei során a Tlinko, Eridan és a Citra c. emlékre.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 64p.

Vaszarely, Victor

A kályha. 1945, olaj, 42 X 34 cm.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vaszarely – Bp. 1973. 32p.

Vasarely, Victor

Az 1960-ban készített Vablapur c. műve
megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – 3 p. 1975. 59 p.

Vasarely, Victor

Az 1957-ben készült Vega, s az 1959-ben készült Zapet c. műve említve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1975 59p.

Vasarely, Victor

1955-ös művei körül a Bug és Monastir megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1975. 59 p.

Vasarely Victor

Az 1956-os művei közül az Arnadyr, Luçon, Kara megenlitve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 59p.

Vasarely Victor

Az 1957-es művei során az Altuka és a Vanina megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 59 p.

Vasarely, Victor

Az 1958-as művei körül az Altair és a Tlinko megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 59p.

Vaszarely, Victor

Az 1959-es művei közül a Calcis, Germinorium, Syrom és a Kantaral megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 59p.

Vasarely, Victor

A Transparencia, Kettős forma, Ixion, Kona c. művei említve.

Gordon Diehl: Vasarely – 3p. 1973 57p.

Vasarely, Victor

A Zilah, Lomna, Tlinko, Születések c.
művei megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 59 p.

Vasarely, Victor

1962-ben befejezetl festményei az Ibadan, Manipur, Ilile.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 59p.

Vasarely, Victor

1959. novemberében a Denise René galériában 116 kinetikus festményt mutat be.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 59 p.

Vasarely, Victor

1967-ben a Frank Popper rendezte „Fény és mozgás" c. kiállításban vett részt.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 57. p.

Vasarely, Victor

A Fotografizmusok, Sirontaim, Sonata-T
c. művei megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely - 3p. 1973. 57p.

Vasarely /Vásárhelyi Viktor/

A müvész munkásságát idézi Douglas Davis, az uj tipusu városképek kialakitásával kapcsolatban, a "Müvészet és jövő" c. albumban közölt egyik fejezetben, melyet a New York-i Praeger Kiadó jelentetett meg. Felsorol néhány magyar müvészt a külföldiek mellett, akik "komputerizált fényfalak, különféle szinességü neoncsövek és sugarak müvészi alkalmazásával foglalkoznak.

Bodri Ferenc: Müvészet és tudomány c. beszámolójában hivatkozik a Gondolat Kiadónál megjelent Müvészet és társadalom c. müre.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 9.
XVIII. évf. lo. sz. 7. lap.

Vasarely

Bodri Ferenc ír a német Vasarely albumról.

Nagyvilág 73/9 1432. o.

Vasarely

neve anlítve

Bódri Ferenc: Bortnyik
képarchitektúrái

Nagyvilág 71/12 1909.o

Vasarely

Mezei Otto elemzése

Nagyvilág 71/7 1083.o.

Vasarely

neve említve

S. Nagy Katalin: Falistőnyeg és
építészet

Nagynilág 71/~~3~~2 3 11. o.

Vasarely

Interju jelent meg vele
az l'Espressben.

Nagyvilág 70/10 1592.0.

Vasarely

Dentázs

Nagynilás 70/2 254.o.

Vasarely

68 őszén kiállítása volt a
Szépművészeti Múzeumban

Sik Csaba értékelése

Napvilág 68/10 1582.o.

P

neve említve

Sik Csaba: Vasarely grafikái

Nagyvilág 69/10 1591. old.

Vasarely, Victor

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 460 p.

Vasarely, Victor

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 318 p.

Vasarely, Victor

Grafika

Konink, 1974. apr. 33. erf. 4m. 617p.

Vasarely, Victor

Bortnyik Sándor magániskolájának, a Magyar Bauhausé-
nak 2 évig volt növendéke.

A Hét, 1973. júl. 13. 4. evf. 28 sz. 11 p.

V. Vasarely falképe

Intégration murale

Nagyvilág 73/2 177-0.

Victor Vasarely műve

Nagymiklós 70/6 924.o.

Vasarely
munkái kerülnek kiállításra a
város vívásának 700 éves jubileu-
mát ünneplő Győrben.

D. Y. Képzőművészek.
Vigilia 1971/10 416 old.

[Victor] Vasarely, festő

Önarchépe:

Repr

(. kelvőséges példája, hogy
„A hullámzó vízfelület...
hogyan jelenhet meg az
emberi arcva vonatkoztava..")

Vitányi Iván: Kis esztétika
5. Művészet - alkotás - tudomány
1284 - 1286.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. júl. 2. XXVI/27.

Vasarely, [Victor], festő

Megemlítve.

Dr. Lénárt Sándor: Moholy-Nagy László 2230-2236.

Élet és Tudomány, 1971. nov. 19. XXVI/47.

[Victor,] Vasarely, festő

Néhány napos látogatásra hazánkba érkezett.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 12.

Vasarely, [Victor], festő

Megemlítve: „mintha Vasarely díszletezte volna be ...."

Jovánovics Miklós: Kánikula Szibériában 6–7.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 5.

Vasarely Victor

További kiállításai: 1961-ben: Düsseldorf, Milano, London; 1962: Oslo, Boston, Helsinki. Kiállításai nyomán számos követője akadt.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

50/a

Vasarely Victor

1936-ból származó „Lány-Virágok", meg 1934-32-és „Folklore" sorozata hazai hagyományokban gazdag alkotások,

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

811

Vasarely Viktor

1964-ben New Yorkban a Guggenheim dijjal tüntetik ki. további dijai: Ljubljana, São Paulo 1963; 1967: Tokio, Pittsburgh a Carnegie dij. Cagnes 1969.

Gaston Diehl: Vasarely: Budapest-Lugano, 1972

811

Vasarely Victor

Ujabb és ujabb művei: Vega MC", „Ondho", megkőzeliti a „Pop-Art" szellemét, a mű szerzője szerint.

Gaston Dicht: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

811

Vasarely Victor

„Radio-források", kóprázatos finomságú, 1966-tól kezdődő" sorozatával a távolatba ható hatágú csillag variációkkal „Hódolat a hatágú csillagnak" c. ismerkedünk meg.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

811

Vasarely Viktor

Majd következnek további művei:
„Deuton", Ion és „Meh", majd fém-
lemezekből összeállított „Trichjm".

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-
Lugano, 1972

Vasarely Victor

A neo-plasztikus, konstruktivista irányzat örökösének tartja magát, de nyább fogalmakat vis abba.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Pécsett született 1908-ban. 1925-ben érettségizik. 1927 Képző-művészeti Főiskola. 1928-29 „Műhely" Budapest. 1930-ban megnősül és Párizsban telepszik le

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

931

57

Vasarely Victor

1930-40: Grafikát művel; 1944: a festészet felé fordul. 1947: „Belle-Isle" szakasz; 1951: „Denfert" „ periódus.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

931

Vasarely Victor

1948: „Cristal" szakasz; 1955: Sárga manifesztuma – Cinétika periodus; – Épitészeti munkálatok – Körpit művei – Művészi filmek –.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

1955: A kritika dija, Bruxelles. 1955: Aranyérem Milano. 1955: Nemzetközi dij Venezuela. 1961: Elhagyja Arcueil s letelepedik Annet-sur-Marne-ban.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

9.3 l

Vasarely Victor.

1964: Guggenheim New York; 1965: a francia Művelődésügyi minisztérium felkéri a "Művészet és Társadalom" rendjébe.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

1965: a Ljubljanai VI. nemzetközi grafikai kiállítás nagydíja; 1965: a São Pauló-i VIII-ik Biennale nagydíja.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Sugano, 1972

Vasarely Victor

1965: a párizsi a Művészet és Ipar öp-
tönzésére alapított társaság, aranyolja; 1966:
az északamerikai Louisiana-ban szerepel.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Luga-
no, 1972

Victor Vasarely

1966: a krakkói első nemzetközi grafikai Biennálé díja; 1966: a rimini II-ik nemzetközi entétikai kollokvium oranydíja.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

1967: a tokiói IX. Biennálé külügyministeri díja; a pittsburgh-i Museum of Art, Carnegie intézet festészeti díja.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

1968: Párizs, „Prestige du Papier" díja;
1969: a Krakkói II-ik nemzetközi grafikai
Biennale első díj.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

1969: a francia Cagnes-sur-Mer, a nemzetközi festépeti fesztivál első arany palettája;
1969: a bp-i iparművépeti főiskola tíntelet-beli tanára.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

1970: Megnyitja a Gordes-i kastélyónak alapítási ünnepségét. – Építészeti integrációi: a venezuelai Caracas egyetemi város: „Hódolat Malevitch"-nek. kerámia.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

„Sophia" kerámia; „Positif-Negatív"-aluminium lemezekből. Caracas: „Áttetszőség": cinetika térhatással „Securit"-ból képezve.

Gaston Dichl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Jean Ginsberg épitésszel együtt alkotott művek: Paris, 59-65, boulevard Lannes, Rue Camou, 6-8; Cergy-Pontoise, Versailles, 54-56 épületek.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

93 f

70

Vasarely Victor

Az esseni pedagógiai Főiskola: 4×7 m. fal integráció. A Montpellier-i bölcsész és természettudományi egyetem: bejárati kapu fém rácsozata, 22×2.15 m.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

931

71

Vasarely Victor

A párizsi Tudomány-egyetem: k 23-12 sz. a. alumínium műve 32 x 20 m méretben. A jeruzsalémi muzeum: acél lemez pozitív-negatív cinetikus mű, méret 2.50 x 4.50 m.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

93 l

72

Vasarely Victor

1967. a montréali nemzetközi kiállítás francia pavillonja: prikrám belsőépítészet. A bruxelles-i Hilton szálló: cinétikus mű. 10 x 3 m.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

931

Vasarely Victor

A grenoble-i sportlétesítmény alumínium lemezekkel képzett 300 m^2 „mü"; „ORTF" Hall; „Dak" fémalkotás 270 x 120 x 70 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

A bonni egyetem homlokzat beton-üveg-fekete-fehérben, 22 x 7 m; az ottawai a Művészet nemzeti központjának ballet díszlete Ivaral munkatársával.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

A maubeuge-i városházán relief műve 700 m²; Rádió-Luxemburg: az épület homlokzata. A flaines-i téli-sport épület polikrám monomentális szobrászati mű.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Bibliográfia: Degand Leon: Vasarely, „Art d'aujourdhui, 1952. v.; Dewasne Jean: Vasarely. Les Presses Littéraires de France, Paris, 1952.

Gaston Diehl: Vasarely. Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Gindertael R. V.: Passage de la Ligne. „Art d'aujourd'hui" 2, 1953. Mordier Roger: L'Art et la Manière. Art d'aujourd'hui. 1954. I.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Ashton Dore: The other Extreme. Art and Architecture, augusztus 1955. Gnegen Pierre: Vasarely, le Blanc et le Noir. Aujourd'hui. 1956. I.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Habasque Guy: Vasarely et la plastique cinétique. Quadrum, 3. 1957. Bjaier J. Vasarely et la plastique cinétique. La Tribune de Genève, 1958. jun. 3.

Gaston Diehl: Vasarely, Neuchatel-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Ragon Michel: Tapisseries de Vasarely, Cimaise, 45-46, 1959. Legrand Francine: Vasarely. Catalogue exposition. Palais des Beaux-Arts, Bruxelles. 1960.

Gaston Diehl: Vasarely. Budapest-Luxembourg, 1972

Vasarely Victor

Pán Ipre: Vasarely et le Constructivisme „Signe", 1960. 13, 14. 15. Henze Jan-ton: Victor Vasarely. Das Kunstwerk, 1961. 10-11.

Gaston Diehl: Vasarely. Budapest-Lugano. 1972

Vasarely Victor

Johannson Einar: Vasarely, Louisiana. Revy, 1961. I; Legrand Francine: Vasarely, XXe siècle, 1962, 20.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Bellotti Carlo: Vasarelye Integrazione, Metro, 1962, 4-5; Minguet Philippe: Le Propos de l'Art. Tournai, Ed. Casterman, 1963. pp. 50-58.

Gaston Diehl: Vasarely: Budapest-Lugano, 1972

941

Vasarely Victor

Mignuet Philippe: Vasarely devant l'Architecture. Connaissance des Arts, 1963. mess. Damase J.: des Pièges à regards de Vasarely. Maison et Jardin, 1963. 96.

Gaston Diehl: Vasarely, Neuchâtel-Lugano, 1972

971

Vasarely Victor

Damase J.: Vasarely y la pintura social, Goya, 1964 julius; Boissonas Edith: Vasarely, Nouvelle Revue Française, 1964 sept. 1.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Singo-no, 1972.

941

Vasarely Victor

Clay Jean: La Géométrie mouvante de Vasarely, Réalités, 1965, 230. Hoog Michel: Vasarely, Cimaise, 1965, 72.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Vom Lier Henri: Vasarely, Quadrum, 1965, 17. Ragon Michel: Vasarely et le Cinétisme. Jardin des Arts, 1965, 132.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano. 1972

Vasarely Victor

Ragon Michel: Vasarely, Neuchâtel, Ed. Griffon, 1965. Apollonio Umbro: Vasarely, 1965, 11, 12, 13. Fezzien Jean-Louis: Une géométrie de la nature. La Quinzaine, 1966.15. Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

941

Vasarely Victor

Clay Jean: Vasarely, a Survey of his Work. Studio International, 1967. 889.

Moles Abraham A.: Victor Vasarely, Fema nueva, 1967. 16.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

941

Vasarely Victor

Levèque Jean-Jacques: Vasarely, pilote de l'art du XX siècle; Arts, 1967, 47.

Moles Abraham A: Vasarely and the Triumph of Structuralism, 1968. Form 7.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Alfieri Bruno: Realismo di Vasarely, Metro, 1968, 13. Ferrier Jean Louis: Entretiens avec Vasarely, Paris, Ed. Belfond, 1969.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Spies Werner: Vasarely, Stuttgart, Verlag, Gerd Hatje, 1969. Jaworzycki F.: Vasarely Seigneur de Vauchise; Plaisir de France, 1969. okt.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Shaine J.: Vasarely ou la forme-couleur; Construire, 1969. jun. 4. Legrand Francine: L'art de notre Temps. Bruxelles, Éditions de la Connaissance, 1969. pp. 190-206.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

Vasarely Victor

Ragon Michel : Vasarely, Préface catalogue exposition ; Galerie Denise René, Paris, 1970.

Vasarely II., Neuchâtel, Ed. Griffon. 1970.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

A mester szerzője: Optique, Graphisme et Publicité; Art Présent, 1947, 4-5.

Que pensent les peintres; Art et Lettres, 1952. 17.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely új kiállítása

Nouvel Observateur

A festők többsége számára a kiállítás erőfeszítéseik megkoronázása. Victor Vasarely számára csupán kiindulópont. Ez a művész hallatlan sikereket ért el, és majdnem olyan híres, mint Picasso. A zseniális spanyol azonban anarchisztikus magmából formálta ki személyiségét, míg a magyar a stratéga módján dolgozik

Meggyőződése, hogy művészete a szocializmus első szakasza a képzőművészetben. Célul a tevékenység hatékonyságát tűzte ki. A Denise René galériában legújabb polikróm szobrait állította ki, amelyeket „Bi-Dim" és „Tri-Dim" névvel illet — tehát két- és háromdimenziósoknak nevezi őket.

— A házak belsejének ki kell lépnie az utcára, az utcák pedig legyenek mindenki számára hozzáférhető remekművekké — mondja a művész.

Vasarely mesterséges tüzekben lobogó „pasztell városok" alkotását jósolja. Vasarely szerint a sok színű és demokratikus város: abszolút szükségszerűség.

— A természet mindenütt visszavonul hadállásaiból — mondja Vasarely. — A modern embernek kárpótolnia kell magát ezért a veszteségért, világot kell teremtenie maga körül műanyagokból,

Világunk rugalmasabbá válására várva, Vasarely a maga laboratóriumában olyan művészetet teremt, amellyel már nem a műgyűjtőkre vagy a múzeumi közönségre gondol. Funkcionális művészetet teremt, amely közvetlen kapcsolatban van az utcával, a stadionnal vagy a repülőtérrel.

E művészet csírája már megvan: De Gordes reneszánsz kastélya Vaucluse megyében. Vasarely restaurálta a kastélyt, klimatizációs berendezéseket és elektronikus készülékeket szereltetett be, amelyek segítségével azonnal nagy mennyiségű dokumentumhoz juthat. Ez a kastély lesz Vasarely terveinek és vázlatainak gyűjtőhelye. Itt kap helyet egész munkássága.

Júniusban a kastély múzeumi részét átadják a nagyközönségnek; ezután a művész megkezdi a munkát a kastélytól két kilométerre tervezett, általa alapított központ épületein.

Vasarelyt már tíz éve foglalkoztatja az a gondolat, hogy megteremti a Képzőművészeti Kutató Központot, ahol a művészek összevethetik gondolataikat a szociológusok, városépítészek és pszichológusok véleményével.

VICTOR VASARELY
Polikróm Tri–Dim

Mivel járult hozzá Vasarely a modern művészethez? Az a helyzet, hogy semmi sem egyszerű nála. Befolyások? Nem ismer el semmifélét. Alapvető intuíciói állítólag a természettel való érintkezésből születnek és sohasem — mint rendszerint történik — az elődök eredményei sugallják őket.

Érdekes, milyen nagy figyelmet szentel a természet jelenségeinek, ugyanakkor sajátos vakságot árul el, ha a festészetről van szó. Igen, felismeri az axonometrikus perspektívát, ha kinéz az ablakon, de nem veszi észre sem Albersnél, aki 35 éve használja, sem Paul Kleenél, akinek az mindennapi kenyere. E sajátos tulajdonsága teszi lehetővé számára, hogy könnyűszerrel átugorjon fél évszázadot és kortársaink előtt a nagy oroszok közvetlen utódaként jelentkezzék.

Vasarely mellesleg feltalálta a multiple-t, amelynek elvét harminc évvel ezelőtt a nagy Moholy-Nagy László fogalmazta meg. Felfedezte a korlátlan teret, amelyet Takis már négy éve használ Londonban ipari célokra. Létrehozta a színes város tervét, amely a megszólalásig emlékeztet Léger színes városára.

Ez az ember, akinek rendkívüli tehetsége van ahhoz, hogy mindent mindennel összekeverjen (munkáin ilyen dátumok vannak: 1934—52, 1939—52, 1944—62) kultiválja saját énjét, amivel csökkentheti kísérleteinek értékét. Jelenlegi kiállítása, amely lendületében és színében továbbfejleszti Albers 1942—45-ös Vice Versa és Kinetics című alkotásait, igazi siker lenne, ha nem akarnának belőle mindenáron szuper újdonságot csinálni.

A

Reális

A technikai fejlődés, a tudományos eredmények alkalmazása nyújtotta lehetőségek megsokszorozták az ember eszközeit és hihetetlenül megnövelték a termelékenységet a szükségletek kielégítése érdekében: élelem, ruházat, lakás. A létminimum megszerzéséhez szükséges munka időtartama jelentősen csökkent; az emberiség kiváltságos harmadrésze — tehát annyian, mint a világ lakossága a XIX. század közepén — nagy többségében olyan jólétben él, mint hajdan csak egy parányi kisebbség. Aki III. Napóleon korában azt jósolta volna, hogy alig egy évszázaddal később annyian, mint az egész földkerekség akkori lakossága, hozzájutnak majd a jólét és a komfort mindazon elemeihez, amelyek akkoriban csak egy hercegnőnek jutottak — azt legalábbis utópistának tartották volna.

A jólét és a kényelem a szórakozások kibővülésével járt együtt. A televízió megvalósította, ami hajdan annyi ember álma volt: a látványosságot odahaza —

sok. Az utazás mindenki számára elérhető. A gépkocsi kielégíti nomád ösztöneinket, a hétmérföldes csizma boldogságában részesít.

Ezek az új lehetőségek egy egész nemzedéket megrészegítettek, különösen azokat, akik 25 évvel ezelőtt ismerték a koncentrációs táborok borzalmait, átélték London, Berlin, Drezda bombázását vagy Hirosimát.

E megpróbáltatások után, a megőrzés ösztönétől vezéreltetve, az emberiség belevetette magát az újjáépítés és fejlesztés nagy kalandjába. Ez a nemzedék ma már kifárad. S akik nem ismerték a megpróbáltatásokat, a háborúkat, a betegbiztosítás és fizetett szabadság nélküli időket, hajlamosak rá, hogy ne lássanak meg semmi egyebet, csak az ember és a világ tökéletlenségét.

A fejlődés egyenlőtlenségének következtében sok elmében zűrzavar támadt, és növekszik a gazdagság és szegénység közötti különbség az emberi közösségek között, amelyeket

20 é

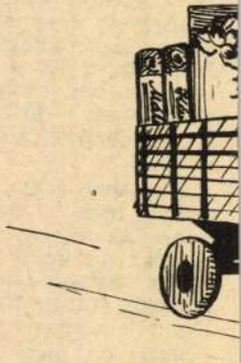

füszért

1969 NOV 13

1021

Vasarely

Victor Vasarely kiállítása a Műcsarnokban

Victor Vasarely, azaz: Vásárhelyi Győző neve talán a legtöbbet emlegetett, a legdivatosabb név napjaink nemzetközi képzőművészeti életében. Ne tévesszen meg bennünket a divatos szó, ezúttal, ritka kivételképpen, a jelzőhöz nem tapad negatív értelmezés. Vasarely művészete azért divatos, mert korszerű, mert hű kifejezője a hatvanas évek világának, annak a világnak, melyet a maga képére és hasonlatosságára formált a szociális — az ő esetében nyugodtan leírhatjuk: a szocialista — gondolkodás és a modern technika. Vasarely célja, hogy a művészeti alkotást a közösség tulajdonává tegye, az emberi környezet alkotóelemévé, műveit tehát nem az ún. „értőknek" szánja, hanem a tömegeknek.

■

Bortnyik Sándor „Műhely"-ében 1928—29-ben kezdte képzőművészeti tanulmányait. Megismerkedett a konstruktivizmussal, azzal a művészeti irányzattal, mely a geometrikus formákból alkotott rend segítségével akart úrrá lenni a kor szellemi életében dúló zűrzavar felett. Természetesen a Horthy-rezsimben nem érhetett célt ez a mozgalom, a tisztaságot, fegyelmet kifejező műalkotásokkal díszített egészséges munkás-lakónegyedek megmaradtak tervnek. Vasarely ebből a fojtó légkörből Párizsba menekült. A siker nem hullott az ölébe: 15 éven át alkalmazott grafikai munkákból élt, plakátot rajzolt, könyvet tervezett. De szabadságot csinált a szükségszerűségből, ezekben a munkákban egész életművének a tervét vázolta fel; a műcsarnokbeli kiállításon meglepetve fedezi fel a látogató a művész első munkáiban az életmű egész tervét. S a mű hátterében meghúzódó, azt ihlető gondolkodást is. Vasarely ugyanis azért fordult a plakát, a könyvburkoló felé, azért tette munkáit sokszorosításra alkalmassá, mert azokhoz kívánt szólni, akiknek a hirdetőoszlop, a tűzfal, a kirakat pótolja a múzeumokat, elegáns kiállítási termeket. Tiszteletre méltó az a hűség, mellyel ifjúkori tervéhez mindig következetesen ragaszkodott.

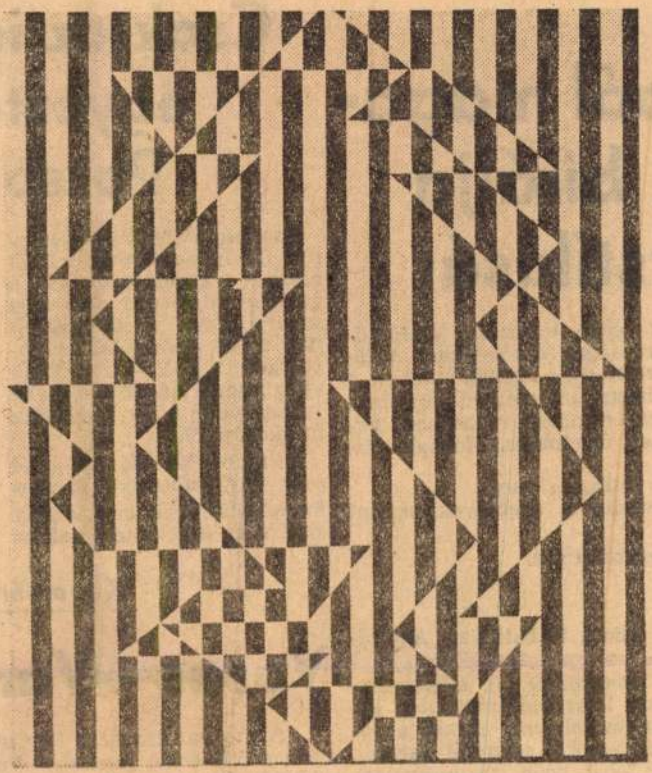

KOMPOZÍCIÓ

■

A háború után — részt vett az ellenállási mozgalomban — láthatott hozzá a grafikai munkáiban kidolgozott terv megvalósításához. Munkásságának az esztétikán túlmutató jelentőségét így fogalmazta meg: „A mozgáson alapuló műalkotások olyan humanista tartalommal töltik meg a plasztikus művészeteket, mely egyaránt kihat ezek esztétikai, erkölcsi, gazdasági, társadalmi arculatára... Ez a művészet lendületet ad a gépi eljárások alkalmazásának, a művészi gondolatok cseréjének, közösségi terjesztésének... Ez a bolygó új folklore-ja..."

■

A Műcsarnokban látható budapesti kiállítása talán a legteljesebb, amit a művész valaha is, a világ bármely pontján rendezett. S ez nem véletlen. Vasarely ma is magyarnak vallaja magát, mindent, amit elért, megvalósított, szeretné megosztani azzal a közösséggel, mely útnak indította.

SÍK CSABA

ból maga- a bírálja kstílusát

ajd olyan utasítást játékosai- durvaságra durvasággal vála- iszteletben fogják tartani a abban az esetben azonban, ezető mindent megenged, ak- nnek értelmében fognak ját-

em állhatta meg: mindig a szabályok szerint

megszakította.

ve, mióta futball van Angliá-

ár megkezdte az előkészüle- ával. Harminc játékosból ál- kar összehozni, akiket a to- már együtt szeretne tartani. m tehát már megkezdődött, k szóban. Az esélyeket már Kétségtelen, a védő Anglia visszavenni készülő Brazília Mi még nem érezhetjük „pá- unkat a 16-os döntőt illetően, nt válogatottunkban, hogy si- olniuk a hátralevő döntő fon- őzésen a legjobbak közé való ha ez sikerül, már minden . Saldanha és Romsey pedig csak egymással. A brazilok- leszteni valójuk, az angolok ék a régi magyar csapat em- lexikóban szeretnénk majd ni.

ányok, utason

atos ilyen lehetőségek mel-

■

an újból kezdhetik a fa- ét van szakember, aki felké- izálni szerető székkutasi fia-

Csak az időp an egyeztek meg Pozsonyban

Szerdán délelőtt a pozsonyi Devin Szállóban ültek össze a csehszlovák és a magyar labdarúgó szövetség vezetői, hogy megállapodjanak a két ország lablarúgóválogatottjának — a mexikói világbajnoki 16-os mezőnybe jutást eldöntő — harmadik mérkőzéséről.

A több órás tárgyalásról csak egy szűkszavú hivatalos közlés jelent meg, amely szerint az érdekeltek csak az időpontban tudtak megegyezni, a december 3-ában. A színhely tehát továbbra is vitás.

A kialakult helyzet szerint — a nemzetközi szabályok alapján — a két szövetség még november 14-ig megállapodhat a mérkőzés színhelyében, ha ez délelőtt 10 óráig nem történik meg, akkor 48 órán belül a nemzetközi labdarúgó szövetség (FIFA) dönt.

Kupamérkőzések

Vasas—Vardar 1:1 (1:0)

A magyar csapat a Fáy utcában mérkőzött tegnap délután a KK-ért a jugoszláv Vardar csapatával. Ötezer néző előtt Wöhler osztrák játékvezető irányította a mérkőzést. Vasas: Mészáros — Bakos, Mészöly, Vidáts, Ihász, Antal, Müller, Somogyvári, Molnár, Puskás, Farkas összeállításban kezdett, majd Antal helyett Radics, Müller helyett Mathesz került a csapatba. Hazai támadások voltak már az első percekben, de Bakos hibájából majdnem a jugoszlávok jutottak vezetéshez. A 10. percben Puskás az alapvonal közeléből visszajátszott, és Antal az üresen hagyott kapuba helyezte az első Vasas-gólt. Félidőig már nem változott az eredmény, bár több Vasas-helyzet alakult ki a vendégek kapuja előtt.

Szünet után az 50. percben parázs jelenet adódott Balevszki és Puskás között, utánrúgás miatt a Vardar csapatának játékosát kiállították. A tíz emberrel játszó vendégek mindent megtettek az egyenlítő gólért, ami mintegy 30 méterről jutott Mészáros hálójába. Ezután a jugoszlávok keményen védekeztek és hiába volt a mérkőzés végére több jó helyzete a piros-kék együttesnek, a vezetést már nem sikerült megszerezni. A Vasas csapata ezzel csalódást okozott, hiszen a jugoszláv bajnokság 16. helyezettjével játszott. A visszavágó mérkőzésre november 26-án, Szkopljében kerül sor.

Leeds United— Ferencváros 3:0 (3:0)

Tegnap este a Ferencváros Géczi — Novák, Páncsics, Bálint, Meggyesi, Horváth Á., Szőke, Juhász, Branikovics, Szűcs, Katona összeállításban játszott a leedsi Elland Road stadionban. Az angol csapat a 3. percben Lorimer révén szerzett vezetést, majd a 35. percben Clarke fejesgólja növelte előnyét. A 44. percben Lorimer harmadik találata végleges eredményt hozott.

A második félidőben a Ferencváros is támadott, de csak egy-két lövése veszélyeztette az angolok kapuját. A 35. percben a sáros talajon sokkal biztosabban mozgó hazai együttes újabb gólt ért el.

Vasarely

Kerepel a „Vasarely és a modern grafikák" c. tárlatom a Szép-művészeti Múzeumban

Magyar Hírlap 1969 V. 17.

Vasarelyi

A szépművészeti hurcumban szerepel a „Vasarely és modern grafikák" c. tárlaton

Magyar Hirlap 1969 VIII. 13

Vasarely

Szerepel Lajos Nemeth: „Moderne ungarische Kunst" c. könyvében

Werner Spies: Moderne Kunst in Ungarn

Frankfurter Allgemeine 1969 XII. 9

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vasarely

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Székesfehérvár

NOV 2 3

Elkészült a „Vasarely" című színes rövidfilm, melynek rendezője és operatőre Herskó Anna, dramaturg-riportere Vas Judit.

A filmet a Műcsarnokban rendezett Vasarely-kiállításon forgatták. Victor Vasarely, aki negyven éve él külföldön, a kísérőszövegben magyarul kommentálja képeit, ismerteti művészeti nézeteit, elemzi stílusának jellegzetességeit.

1974

tetszeleg önmaga előtt, ha

Vasarely

Említve

Arnai Tamás: A pécsi képzőművészeti studió kiállítása a Miskolci Galériában
Dunántúli Napló, Pécs 1970. jún. 17.

Magvető Almanach, 1966/1.

A Magvető Könyvkiadó almanach-sorozatának új kötetét lényegesen több gonddal, hozzáértésel szerkesztették, mint az egyébként szintén nem jelentéktelen korábbiakat.* Változatosságával, sokszínűségével a művészetek és tudományok legkülönbözőbb területeire nyújt bepillantást.

Az írások egyenkénti értékelése egy recenzió keretében nemcsak lehetetlen, hanem a szerzőkre nézve méltatlan eljárás is volna. Rövid ismertetésünkben inkább mint egységes vállalkozásról próbálunk meg szólni a kötetről, annál is inkább, mert a szerző azokat az írásokat sorolta be a kötetbe, amelyek együtt, egészbe összeállva mondanak valamit az olvasónak.

A kötet három, egymástól eléggé elhatárolt részre oszlik. Az első rész a szépirodalomnak jutott. Öt költő szerepel itt: *Kassák Lajos, Rába György, Vitezslav Nezval, Bihari Sándor* és *Csanádi Imre*. A válogatás valamennyi esetben sikerült. Kassák Lajosnak és Csanádi Imrének a közelmúltban napvilágot látott versei közül itt a legszebbek szerepelnek. Bihari Sándor örvendetesen nagy fejlődésről tesz tanúságot e verseivel. De a legnagyobb öröm Vitezslav Nezvál *A műtőasztal abrosza* c. verse, *Rákos Sándor* szép fordításában.

A prózai írások rovata új írót is avat: *Gulyás János* kitűnő novellája, az *Emlék*, komoly és érett íróra valló alkotás. Örömmel láttuk itt *Fejes Endre* azóta kötetben is megjelent forgatókönyvét, amelyet *Mocorgó* c. novellájából írt. Lehet, hogy a szakértők egy másik forgatókönyv közlését célszerűbbnek tartották volna. A mi számunkra azonban ez esetben az az aktuálisan fontos, hogy az almanachban forgatókönyv *is* megjelent. A szépirodalmi folyóiratokban közölt forgatókönyvek minimális száma ugyanis azt mutatja, hogy ez még nem „bevett" műfaj, ettől még tartózkodnak az irodalmi berkekben. E tartózkodással a legmesszebbmenően nem lehet egyetérteni. A forgatókönyv — akár a filmhez soroljuk, akár az irodalomhoz — nélkülözhetetlen eleme mai művészetünknek. Közlése a legnépszerűbb művészet, a film számára nevelhet értő és tudatos közönséget.

A kötet második fele további két részre osztódik, az első *Figyelő*, a második *Átló* címmel. Az első *Dienes Valéria* Babits Mihályról írott szép visszaemlékezésével kezdődik, Dienes Valériát pedig *Vezér Erzsébet* ismerteti.

Itt egy pillanatra meg kell állnunk. Dienes Valéria nem az egyedüli olyan alakja a századforduló magyar értelmiségének, akinek élettörténete, munkássága — hibáival és tévedéseivel együtt is — marxista történelemszemléletünket gazdagítaná. Néhány, összefoglaló jellegű munka megkezdte már e sajátosan izgalmas kor feltárását (elsősorban Horváth Zoltán, Kelen Jolán, Tömöry Márta, Fukász György könyveire gondolunk). Az egyes szereplők tanulságos életútjáról azonban keveset tudunk. Szabó Ervin, épp úgy, mint Pogány József, csupán egy vékonyka válogatott kötetet kapott tőlünk, a „hálás utókor"-tól.

Ebben a rovatban ismerjük meg a nemzetközi munkásmozgalom egy sajátosan tragikus, tévedésektől sem mentes, de mindezekkel együtt hősi életét, Simone Weil-ét. *Jusztusz Pál* szép ismertetése után néhány részletet

* Szerkesztette *Sik Csaba*.

olvashatunk a szerző önéletrajzi visszaemlékezéseiből: *Vasmunkás élet és vasmunkás-sztrájk* címmel, a francia vasmunkások életéből. A rovatban a sort *Peterdi Gábor* festő és grafikus — Várnai Zseni és Peterdi Andor fia, a Yale egyetem művészettörténeti tanszékének tanára — zárja *Tájaim életrajza* c. visszaemlékezésével és a *Művész és a rajz* c. előadásával.

Ha válogatni kellene, akkor a kötet utolsó ciklusát, az *Átló* címűt emelnénk ki, ezt tartanánk a legizgalmasabbnak. *Vekerdi László „Két kultúra" és a harmadik* című tanulmánya — úgy véljük — a kötet egész alaphangját elsősorban meghatározó írás. Vekerdi László, C. P. Snow-nak a két kultúráról szóló elméletéből kiindulva, a technika, a tudomány és a művészetek egymáshoz való viszonyát elemzi. Elsősorban e tanulmány mondanivalójának kapcsán véljük szükségesnek megjegyezni azt, hogy miért fontos, érdekes és hasznos napjainkban az almanach-műfaj.

A múlt század elején az almanachok, emlékkönyvek, zsebkönyvek a kialakulóban levő nemzeti-polgárosodó öntudat irodalmi szószólói, mozgósítói voltak. Mi szükség van ilyen könyvre a XX. század közepén, egészen más társadalmi helyzetben, egészen más történelmi-irodalmi körülmények között? Ha van erre ténybeli s kézzelfogható felelet, akkor ezt éppen ez a kötet adja meg. Lényegesen többről van itt szó annál, hogy „a közönség igényli, olvassa, kéri". Az almanach — azaz nem antológia, nem egyszerű írásgyűjtemény, hanem számos közérdekű társadalmi-művészeti problémát összefoglaló kötet — korunk embere világképének problémájához vezet el bennünket. A humán- és természettudományok egymáshoz való viszonyát, a specializálódás és az egységes világkép kérdését veti fel. A mai műveltebb olvasó két vonzás hatáskörében él: a technokratának a kultúrát lebecsülő barbarizmusa, s a holdvilágfaló sznob széplelkek arisztokrata gőgje között. Felesleges szót ejteni arról, hogy a marxizmushoz egyiknek sincs semmi köze, hogy ma már csak az a probléma, melyik az avatagabban korszerűtlen nézet a kettő közül. De e nézetek között élünk, harcunk van velük, nem haszon nélkül való hát, ha ellenérvként ennyi, szépen kifejtett tárgyi bizonyítékot kapunk.

A problémát, s a rá adandó feleletet Vekerdi László említett tanulmánya így fogalmazza meg: „Azt a türelmet és rugalmasságot, intelligenciát, ami a technika — a semleges technika — jó irányba való vezetéséhez szükséges, semmi olyan hatásosan nem olthatja az emberekbe, mint a művészet..." „...A technika semlegességét feloldja a művészet ember iránti *elkötelezettsége*. A technika és a tudomány mindig semleges, de a művészet mindig »pártos«..." „...Minél inkább fejlődik a technika, annál inkább szükség van a művészetre, mely nem »esztétikum«, hanem az élet értelméhez és lényegéhez tartozó valóság."

Ez az idézet egyúttal ezt a kötetet is jellemzi. Mindjárt utána *Bognár József* igen gazdag dokumentumanyagra épülő, érdekesen megírt tanulmánya olvasható *A fejlődő országok helyzete és szerepe a következő évtizedek világgazdaságában* címmel. *Sárosi Bálint* etiópiai népdalgyűjtő útjáról ír útirajzot. *Major Máté Találkozásaim Le Corbusier-val* című tanulmányát néhány jól választott Le Corbusier-szemelvény követi *Granasztói György* fordításában. Végül *Sik Csaba* szép tanulmányát találjuk *Vásárhelyi Viktor* magyar származású amerikai festőről. Idézünk néhány sort ebből a tanulmányból is, nemcsak és nem elsősorban önmagáért, hanem azért, hogy az előbbi, Vekerdi László tanulmányából vett idézetet kiegészítsük és továbbvigyük:

„Vásárhelyi érzi »napjaink tragikus jelenségeit«, mégis lemondott arról, hogy a hétköznapi szorongásokban, tetszetős tragédiákban keresssen ihletforrást. A kétségbeesés helyett a hitet, a torz helyett az egészségeset választotta ki modellnek a jelenségek birodalmából. A tudományban keresett bátorító példát, s Janus helyett a logikát hívta segítségül, mely a művészet univerzumában is képes rendet teremteni a dolgok között. Korunkat ő az ember értelmi és érzelmi felszabadulása korának látja, s művészetét a felszabadítás szolgálatába állította."

Emberközpontú koncepció az, amely a szerkesztőt e kötet összeállításában vezette. Mintha nem is Vásárhelyiről, hanem kötete szerkesztési elveiről szólna itt. Ez a koncepció adta meg azt a lehetőséget, hogy a kötet valóban betöltse az eléje kitűzött célt: a ma emberének a meglevő eszközökkel (és ezekből a nyomdatechnika és terjedelem problémáját sem felejtjük ki) minél teljesebb képet adni a ma világáról. S azt hisszük, ennek fontosságát nem lehet eléggé méltatni. Vannak folyóirataink, lapjaink. Ezek — a szükségszerű specializálódás következtében — a magyar irodalommal, a világirodalommal, a zenével, a filmmel, a képzőművészetekkel foglalkoznak. Nem is igen tehetnek mást. S szólnak a pedagógusoknak, az irodalom, a zene, a képzőművészetek iránt érdeklődőknek, íródnak az úttörőknek, a kisdobosoknak, a nőknek — leginkább csak *egy* rétegnek vagy csoportnak. Az almanach lehetőséget teremt arra, hogy mindenkinek mindenről beszéljünk. S ma, mikor az egyes szakmabelit vagy akár csak az érdeklődőt is a szakfolyóiratok elolvashatatlan mennyiségű tömege önti el, akkor kevesen vannak, akik a többi „szakma" kérdéseiről is tájékozódni tudnának. Az almanach kézbe adja ennek a kulcsát. Az egyik írás kedvéért elolvassuk a másikat is.

S végül néhány, a kötet értékének egészét nem csorbító kifogás. Az Almanachban örvendetesen sok és kiváló metszet s grafika kapott helyet: a szöveggel is szereplő Peterdi Gábor és Vásárhelyi mellett *Hornyánszky Gyula, Gyulai Liviusz, Kálmánchey Zoltán, Magyar József, Lenkey Zoltán, Jamis Fayad, Engel-Tevan István, Gross Arnold, Kováts Albert, Szabóki Zsolt, Szigethy István, Vargha Hajdu István* és *Varga László* metszetei, grafikái. Nem ártott volna e művészekről néhány tájékoztató szót írni. Ez csak egy, természetesen ide nem sorolható esetben történt meg: a kötet legmegrázóbb részében, az *„Ismeretlen gyermek"* című gyűjtemény esetében. E néhány rajz az Auschwitzban elpusztított gyermekek alkotása. *Jólesz László* írt hozzá pár soros bevezetést. Igaz, e képek — elsősorban *Raja Engländerova Félelem* c. rajza — magukért beszélnek. Mégis úgy véljük, hogy ezekkel sem ártott volna valamivel nagyobb terjedelemben foglalkozni. Sok művészi termék vallott már e borzalomról. De aligha lehet megrendítőbben bemutatni a borzalmasságot, mint azzal a torzulással, amelyet a gyermeki lélekben okozott.

És még egy, technikai jellegű megjegyzés: Az Almanach időszaki kiadvány ugyan, nem folyóirat. Mégis — népszerűsége is emellett szól — valamilyen rendszerbe kellene fogni ezt az időszakiságot, s nem ennyire ötletszerűen, hanem az év bizonyos hónapjaiban megjelentetni az egyes köteteket. Az olvasó így megszokná, tudná, hogy mikor keresheti, s a kevesebb ötletszerűség még nagyobb olvasottságot eredményezhetne.

Bessenyei György

Testvérlapjainkból

CAHIERS DU COMMUNISME

Május—Június

Vita az ideológiai és kulturális problémákról. (Az FKP KB-a ülésének anyaga):

E. Fajon: *A vita jelentősége.*

R. Garaudy: *Dogmatizmus, többpártrendszer, a vallás kérdései.*

V. Joannes: *Az egység és a demokrácia.*

A. Stil: *A párt és az irodalmi és művészeti alkotás.*

H. Jourdain: *Korunk gazdasági kérdései és a marxizmus.*

E. Fajon: *A marxizmus gazdagsága.*

L. Seve: *A marxizmus alkotó továbbfejlesztéséért.*

M. Simon: *Egyre gyümölcsözőbb munkát, egyre biztosabb elméleti alapokon.*

P. Juquin: *Közoktatás, tudomány és vallás.*

H. Krasucki: *A kultúra, az értelmiség és a nemzet.*

G. Besse: *Kommunizmus, kultúra és párbeszéd.*

J. Kanapa: *Pártunk elméleti feladatai.*

J. Duclos: *A marxizmus kisugárzása és a konkrét problémák.*

J. Burles: *Marxizmus, elmélet és gyakorlat.*

J. Chambaz: *Kultúra és demokrácia.*

G. Bordu: *A filozófia és a társadalmi átalakulások.*

J. Roux: *Tudomány, párbeszéd és cselekvés.*

J. Suret-Canale: *A marxizmus egyszerre tudomány és humanizmus.*

Aragon: *A határozatról.*

Határozat az ideológiai és kulturális problémákról.

W. Rochet: *A marxizmus és a jövő útjai.* (Zárszó)

A demokratikus erők egységéért. (Határozat)

A követelések teljesítéséért vívott harcok támogatása. (Határozat)

CRITICA MARXISTA

Március—Április

G. Amendola: *A köztársaság születése.* (Az 1946. júniusi népszavazásról.)

E. Sereni: *Demokrácia és szocializmus Togliatti műveiben és tevékenységében.*

G. Berlinguer, P. Ciofi: *A munkásosztály és a társadalombiztosí-*

MDK

Vásárhelyi Győző

plakátja a kiállítason. (Műcsarnok)

Florián László: Magyar plakáttörténeti kiállítás

Magyar Grafika, 1960. 4. évf. 6 sz. 438 l

szövarok 20.- 201.lap

Vásárhelyi Győző.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeom 1933-ban

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

NDK

Vásárhelyi Győző, graf.ü ip.m.

francias finomságu munkákkal szerepel.

Rosner Károly: Reklámgrafika.-MIP.1943.94.-96.l.
Az Ipm.Társ. kiáll.-ról.

Vásárhelyi Győző

Plakátjait állitotta ki a Kovács-szalonban.

U.N.930.X.5.

Vásárhelyi Győző

Est, 930.X.5.
Ujság, 930.X.5.

— **Két fiatal reklámgrafikus kiállítása.** Szinte szimbólum az a kis kiállítás, amely ma délután nyílik meg a Bank utca 7. szám alatti képszalónban: két tehetséges fiatal művész — *Spinner* Klári és *Vásárhelyi Győző* — plakátokat s más reklámgrafikát állít ki. Plakát a képszalónba nem véletlenül kerül ma. Mialatt festő és kép agitálni akart, azalatt szinte észrevétlenül művészi formába öltözött a legmaibb propaganda, *az üzleti reklám*. És megszületett a legaktuálisabb, legegészségesebb *agitativ művészet*, amely tökeletesen belekapcsolódik a mai életbe, *amelyre szükség van*, amelynek *hivatása, célja, feladata van*.

A fiatal művészet két fiatal művelője kitünő eredményekről számol be. *Spinner* Klári, akinek egy-két képét már régebbi tárlatokról is ismerjük, bravúrosan egyezteti a legfinomabb művészi eszközöket az erőteljes dekoratív hatásossággal. Egyéni értékekkel, ötlettel és ízléssel gazdagítja az új magyar plakátstílust.

Vásárhelyi Győző

Est, 933. IX. 24.
M. 933. IX. 24.
N.U. 933. IX. 26.
P.H. 933. IX. 24.
N.U. 933. IX. 24.

— **Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban.** Örömmel látjuk, hogy a modern magyar művészet legigazibb otthona, az Ernst-múzeum, minden ellenkező híresztelés dacára, idén is megnyitotta kapuit és a télre az eddigiekhez hasonló termékeny programot igér. Első tárlatának legérdekesebb művésze *Vásárhelyi* Győző Párizsban élő reklámgrafikus, akinek ízléses, modern plakáttervei ötletességükkel hosszú időre lekötik a néző figyelmét. Finom eszközeivel is szuggesztíven tud hatni. Legszebb tervei a »Transatlantique«, a »Pompei« idegenforgalmi és a »Braziliai kávé«-plakátok. *Kákay Szabó* György művészete a quattrocento imádatából sarjad. Bár nagyobb kompozicióiban nem tudja magától távoltartani egy bizonyos preraffaelita ornamentalizmus kísértéseit, főleg arcképeiben sikerül neki a quattrocentót egyéni és realisztikus szemszögből megragadni. Zöldruhás lányarcképe és egyik önarcképe erős, érdekes munkák, amelyek sokat igérnek. *Kern* Andor sokat termelő, nem mindig meggyőzően modern művész. *Jobbágyi Geiger* Miklós pasztelljei jobbak, mint olajképei. *Rónay* Kázmér akadémikus és szecesszionisztikus gobelinkartonokat és temperákat, *Kotász* Károly kisméretű tájképeket állít ki. *(G.)*

M.D.V.

Vásárhelyi Győző
grafikus

Bortnyik Sándor szabadiskolájában
tanult.

Frank János: Szántó Tibornál
Élet és Irodalom, 1968. aug. 24-8 lap.

MDK

CVásárhelyi Győző. ip.m.

tehetséges reklám-művész.

Az Ernst Muzeum csoportkiállitásai.
Művész-Élet.1933 14-15.sz. 6.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Vásárhelyi (Vasarely) V.

1967 APR 29.

1021

Vasarely az op-art megszületéséről

Victor Vasarely (Vásárhelyi Viktor), magyar származású művész, 1930-ban telepedett le Párizsban. Az optika törvényszerűségeit felhasználó kompozícióival az o p - a r t-nak nevezett képzőművészeti irányzat világhírű megalapítója, a mai avantgard művészet egyik vezető alakja. Párizsban a Díszítő Művészeti Múzeumban rendezte meg kiállítását, s ebből az alkalomból sajtókonferencián beszélt munkásságáról, művészeti elveiről. Ezt a konferenciát ismerteti a Lettres Francaises és a Nouvelles Litteraires.

Az *op-art*-ral kapcsolatban föltett kérdésre válaszolva Vasarely beszélt ennek történetéről. Kísérleteit, amelyeket „kinetikai kutatásoknak" nevez, 1955-ben kezdte el. Csak fehérrel és feketével dolgozott. Abból az elgondolásból indult ki, hogy egy képen általában túl sok elem, túl sok információ található, s így olvashatatlanná válik. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy egyszerűsíteni, egyre egyszerűsíteni kell. Műhelyében lassanként kialakult egyfajta ábécé, kizárólag geometriai formákból. 1959-ben érezte szükségét annak, hogy áttérjen a színes ábrázolásra. Amikor ábécéjéhez hozzáadta a színt, plasztikai egységeket kapott. Ezekkel kezdődött 1960-ban a változatok készítésének korszaka. Mintegy tizenöt ilyen elem variálásával végtelen számú kombinációt tudott elérni.

Kompozícióinak jellegzetessége a mozgás. Azt a hatást igyekszik kelteni a néző előtt, mintha állandóan változnának. Ha egy kört nem szemből mutat be, hanem elfordítja egy átlós tengely körül, ezzel olyan hatást tud kelteni, mintha a kör, a kompozíció többi eleméhez képest mozgásban volna.

A *Nouvelles Litteraires* tudósítójának kérdésére: „Hogy határozná meg a saját helyét a múlt festői között?" Vasarely így válaszolt: „Nem ugyanahhoz a világegyetemhez tartozunk. Mi a galaktikák, metagalaktikák és az atom világában élünk. Ők, még az olyanok is, mint Klee, Mondrian vagy Malevics, a kis ház, a kert, a fa világához tartoztak..." „A természet közelségében éltek" — vágott közbe itt az újságíró. Vasarely így válaszolt erre: „Hiszen a galaktikák, az atom, véleményem szerint, ez sem más, mint a természet!"

ése. Földrajzi helyváltoztatása
át is jelképezi: hiszen utolsó
Szalontát sem feledi, már
költője is lett. S bár „vigaszért
ltakba fordul", a világgal ön-
kodó, érzékeny, bonyolult lel-
nné teszi, az első modern ma-

zetével nemzetnevlői feladatot
eni, a világirodalomból első-
zikusokat választotta mintáiul.
kból lemondott tehát arról,
mélyeinek oly gátlástalan fel-
lkozzon, mint nagy francia
sorban Baudelaire. Tudni tu-
t-ről is, Baudelaire-ről is, a
dalom új irányairól, de hozzá
hogy elutasította őket; az ő
az írócsoport, melyhez tarto-
rbet és Baudelaire, hanem G.
szményített szép, jó és igaz
egységének klasszicista hirde-
ezt az ideált akarja megva-
érzékeny fájvirág" lelke ke-
tészete mégsem hideg már-
anem életmeleg, fájdalom-
izmus. Nyelvének költőisége
kusok eget-földet összevillan-
eglepetéseire pályázik, hanem
ét követi, s inkább a szavak-
giák felszabadításával, elhe-
verziókkal ér el hatást, mint
z bizony dalolva ment Láng-
árd", amely fenséges sor si-
csuklana, ha így szólna szabá-
: „Ötszáz walesi bárd bizony
ángsírba".

mert n
rítése
életénel
uralom
az elny
sősorba
hogy A
a társa

többek voltak, mint a többé-kevésbé megoldott nemzeti kérdés. De ma túlvagyunk azon az egyoldalúságon, amely a költőtől azt követelte, hogy minden korban és minden helyzetben forradalmat sürgessen. Minekünk éppen elég szeretni- és becsülnivalót ad Arany azáltal, hogy a maga nemes emberségén átszűrve, tökéletes művészettel fejezte ki kezdetben a nép, majd a nemzet felszabadulási törekvéseit és egy művelt és finom humanista fájdalmait: a magáét, hogy a magyar nyelv törvénykönyvéül szolgáló nyelven, klasszikus és igaz képekben ábrázolta a magyar életet és jellemet. Arany él, sőt mai törekvéseink egy részében folytatjuk is munkáját.

Az irodalomtörténész számára különben sincs vízválasztó, ő kincsnek tekinti a hegy mindkét oldalán futó vizeket. A mi szemünkben egyformán érték — ha különböző időpontokban hol az egyikhez, hol a másikhoz húzunk is jobban —, egyformán érték, mondom, az ellenséges várfalat ostromló vezér és a házunk kincseit óvó és gyarapító gazda. Társaságunk büszke rá, hogy a költő születésének százötvenedik évfordulóján Nagykőrös falai közt nemcsak a magunk, de nyilván a magyar irodalom minden barátja nevében szolgáltathatunk igazságot neki mi-

1021 VICTOR VASARELY

Iparművészet

Zugligeti sasfészek

Világhírű vendégtanárok

Egy főiskola centenáriuma

„A váza egy asztalon áll, az asztal egy szobában, s a szoba egy háznak a része. A ház pedig a városé. Mind, mind egymással összefüggő tárgy. S mi emberek ebben a környezetben — életünk színpadán — éljük mindennapos színjátékunkat. Hogy ez a színpad milyen, tőlünk függ, akik alakítjuk a tárgyakat, a környezetet..." Dr. Pogány Frigyes, az Iparművészeti Főiskola főigazgatója így fogalmazta meg az iparművészet helyét napjainkban.

Ez a sokat vitatott, s talán még mindig nem eléggé méltányolt művészet Magyarországon is tért hódított, egy lépcsővel sikerült előbbre rukkolnia. Lassan elcsitulnak a csatazajok az iparművészek és a képzőművészek között. A két társművészet — egyre többen így vélekednek — nem alá-fölérendelt, hanem mellérendelt viszonyban áll. S ez az elismerés konkrétan mérhető lendületet adott a hazai képzésnek.

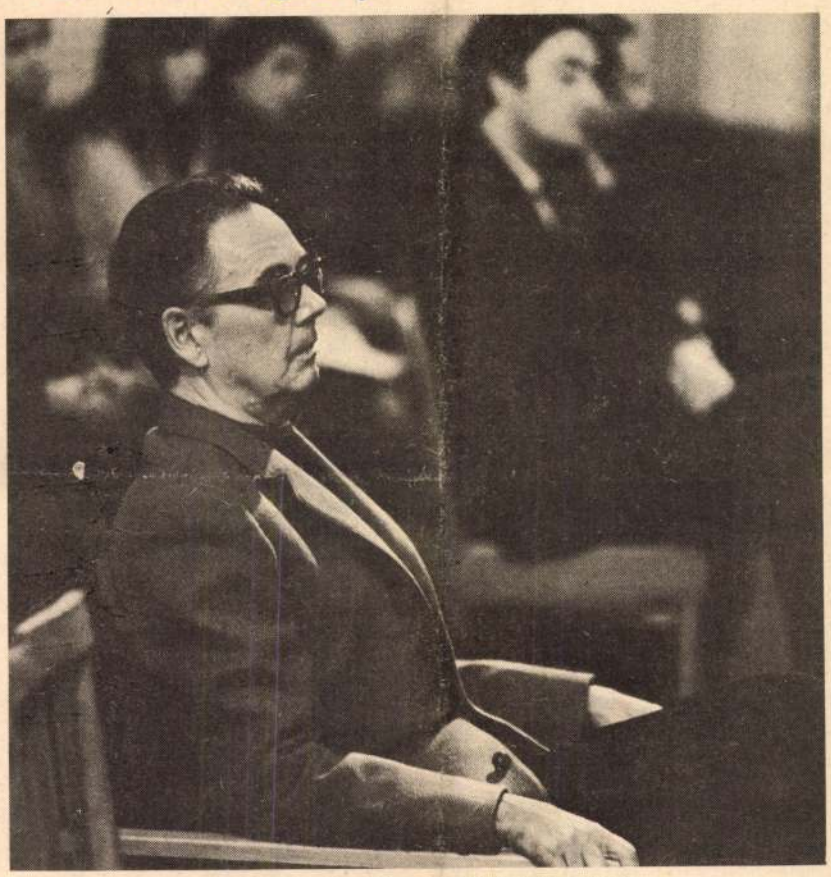

VICTOR VASARELY: TISZTELETBELI TANÁR

Hinni sem akarta, hogy elsőévesek vizsgamunkái

Műiparosok a tanodából

Kevéssé ismert tény: Magyarországon éppen száz éves a szervezett iparművészeti oktatás. 1870-ben nyitotta meg kapuit — Keleti Gusztáv vezetésével —, igaz, még az Országos Magyar Királyi Mintarajz Iskola és Rajztanárképző keretén belül, albérletben, az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Tanoda. A kiegyezés utáni időszak Magyarországában az elődcéljai és tanítási módszerei csak kis mértékben hasonlítottak a maihoz. Akkoriban főleg jól képzett, több művészeti stílust ismerő műiparosok nevelése volt a lényeg. A hároméves „tanodából" műfaragók, bútoripari, építőipari díszítőszobrászok kerültek ki. Mindössze néhány tárgyat tanítottak: figurális rajzot, gipszöntést és élő modell utáni rajzot. De már e hőskorban is célul tűzték ki a társadalmi közízlés emelését. (Ennek érdekében az első végzett hallgatóknak amolyan hírverő házi kiállítást rendeztek, amelynek sikere nemcsak az iparművészet népszerűsítését, hanem a művész-mesteremberek elhelyezkedését is elősegítette.)

A századforduló jelentős változást hozott az iskola történetében. Új nevet vett fel. Magyar Királyi Iparművészeti Iskola. Az oktatási időt háromról öt évre emelték fel. 1904-ben fektették le először írásban is a hazai oktatás teljes programját. A heti 48 órás időből 24 órát szakmai munkával töltöttek. Ekkor került az oktatott tárgyak sorába a díszítő festészet, díszítő szobrászat, kisplasztika, ötvösség, zománcozó és rézmetsző szak és a lakberendezés. S ami e művészeti ág forradalmát jelentette, az a tehetségek igényes, magas szintű kiválasztása, az esetlegesség háttérbe szorítása. Az 1900-as évek elején ugyanis bevezették a hatnapos felvételi vizsgarendet.

Az iskola (még mindig nem főiskola) magára vállalta a művésznevelésen belül az általános műveltség emelését is. A tantervekben szerepel: „... az egyén valamennyi képességének arányos fejlesztése és szakszerű, intenzív kiművelése...", ezért új tárgyakat vezetnek be, a többi között: magyar fogalmazást, irodalomtörténetet, népművészetet. (Az érettségi 1910 körül távolról sem volt mindennapos jelenségnek tekinthető.)

Az iskola jellege változik az első világháború után. Lendítené (de 133 nap alatt hogyan sikerülhetett volna teljes eredményt elérni?!) a Tanácsköztársaság. A művészeti direktórium Beck Ö. Fülöpöt, Vadas Márkot és Pór Bertalant bízta meg a reform végrehajtásával. Az esti tanfolyamokra sorra jelentkeztek a tehetséges munkásfiatalok, akik a szakma titkait Uitz Bélától és Medgyesi Ferenctől leshették el.

A felszabadulás után új lapok kerültek az iskola történelemkönyvébe. Schubert Ernő vezetésével haladó szellemű tanárok és növendékek újjászervezték kívül és belül az iskolát és háromnegyed évszázad után végre megszületett a felsőfokú iparművész-képzés — az Iparművészeti Akadémián. Alig 20 esztendeje, hogy az alapító okmányba — rangját, fontosságát elismerve — bejegyezték az új nevet: Magyar Iparművészeti Főiskola.

Diplomás iparművészek

S mi van ma? Évről évre 16 tanszékről kerülnek ki a diplomás iparművészek. A legnagyobb tanszék az építészeti. Korábban helytelenül belső építészetnek titulálták. Pedig az itt végzettek nemcsak az épületek intim belső környezetét tervezik, hanem parkokat, épület-előtereket is. Sőt egyes speciális épületeket is: kiállítási csarnokot, mozit stb. A textil-tervező tanszék kebelében tanulnak a szövött anyag, a kötött hurkolt anyag, a kézi festők és nyomott anyag, a gobelin tervezők, és az öltözködési és bőrtárgyak formatervezői. Hogy divat-iparunk valamit előrelépett, abban jelentős szerepet játszottak azok a fiatal iparművészek, akik innen kerültek ki. Külön tanszék irányítja a szilikáttal-kerámiával, porcelánnal, üveggel foglalkozó hallgatókat. Jelentős sikereket arattak már a könyvművészetet és alkalmazott grafikát tanuló hallgatók is.

Ami pedig az iparművész-képzésben meghozta a forradalmi ugrást, az ipari formatervezés előretörése és szakosodása volt. A szerszám- és gépipari, a jármű- és bútortervezők hada sikeresen üzent hadat a maradiságnak. A lakásokba egyre több ízléses bútor kerül, követve a hazai vásárló közönség ízlésének fejlődését. A tanszékek felsorolása igazolja dr. Pogány Frigyes főigazgató megállapítását az iparművészet lényegéről: „Formálják a tárgyakat, a körülöttünk levő világot szinte varázslatos bensőséggel, az emberért, hogy jobban érezzük magunkat a nagy természetre épülő második »mesterséges« természetben, közvetlen környezetünkben."

Zugliget ősi fái között rejtőzik a főiskola. Bár falait már kinőtte a differenciált, igényes oktatás térhódítása miatt —, hangulata szinte árasztja az inspirációt az alkotáshoz. A környezet festőisége egy nemes, előretörő művészetnek igazi otthonává válhatott. Már eddig is sok kiemelkedő hallgatója szerzett elévülhetetlen dicsőséget az öreg falaknak. (Növendéke volt Amerigo Tot is, bár nem itt fejezte be tanulmányait, mégis a nemzeti büszkeség, a nosztalgia visszaszólította a zugligeti főiskola falai közé. Jóllehet, most már nem mint hallgatót, hanem mint világhírű képzőművészt, aki örömmel vállalta a főiskola tiszteletbeli tanári címét. Előadásokat tartott és részt vett eddig is több tudományos ülésszakon. Magyarországon épülő házának tervezésére az Iparművészeti Főiskola kollektíváját kérte fel. Nemrégiben, amikor az intézetben járt, elismeréssel szemlélt néhány bronz alkotást, amelyet jól képzett, híres művészek munkájának tulajdonított. Hinni sem akarta, hogy elsőéves hallgatók vizsgamunkái! Amerigo Tot mellett tiszteletbeli tanáruk még Lukin professzor, a Leningrádi Iparművészeti Főiskola rektora és Victor Vasarely.)

Nem könnyű bekerülni a főiskolára. Az 1970—71-es tanévre háromezernél többen jelentkeztek, de csak alig 10 százalékukat vették fel. Lassan a népgazdaság is felfigyelt: milyen óriási jelentősége van az ipari formatervezésnek. Néhány sikeres alkotásukról, amelyet mindenki ismer: itt készült a kétcsuklós villamos terve, az új vízibusz-testé, itt formálták a Medicor Művek (azóta több nagydíjat nyert) orvosi műszereit, röntgenkészülékeit és műtőberendezéseit. A főiskola vezetői javasolták, hogy dolgozzanak ki közös programot az ipar vezetőivel. Derítsék fel azokat a területeket, ahol a magyar ipar versenyképes a nemzetközi piacon. Megfelelő szakemberekkel tervezzenek sokkal tetszetősebb, a célnak megfelelőbb formákat az árucikkeknek. Az eredmény: mindezt magasabb áron lehet értékesíteni a világpiacon. Közismert, hogy a csomagolás, a köntös, még egy közepes minőségű árunak is alaposan megemeli az ázsióját.

Helyük az életben

Legnehezebb még mindig a tudat formálása, hogy az illetékesek közül többen értsék meg: közérdeket szolgáló művészeket nevelnek a zugligeti sasfészekben. Miként az iparművészet egésze is hosszúhosszú küzdelem után jutott el mai helyéhez, ugyanolyan problémákkal találják rendszerint szemben magukat a friss diplomás iparművészek is. Helyükről a társadalmi életben még ma is sokan és sokat vitatkoznak. Útjuk általában: kétirányú kacskaringós vonal.

Egy részük tanult hivatásának megfelelően megkeresi azt az állást, ahol hasznosíthatja tudását. Némelyik gyár vezetője csak mostanában fedezte fel a formatervezés szükségszerűségét. A textilgyárak, a fehérneműgyárak és általában a divattal foglalkozó üzemek már tárt karokkal — de kevésbé telt erszénnyel — várják a fiatalokat. Másutt — gyakran ismétlődnek az összecsapások, amelyek elkeseritik a gyengébbeket. („Alapvető problémánk a főiskolai kérdésben megkövetelni a maximális igényességet, s ezt összeegyeztetni a valóságos lehetőségekkel. Még ha nem is valósíthatja meg minden főiskolás tanulóéveinek álmát, akkor is úgy érzem, hogy igényeinket nem szabad leszállítani, hanem emelni kell" — mondja dr. Pogány Frigyes.)

Szeptember végén megkezdődött az új tanév; most 300 eltökélt ifjú ostromolja lelkes és tehetséges tanári kar irányításával az iparművészetet. Évszázad kellett hozzá, hogy eloszlassák a misztifikációt, s végre mindenki előtt világossá váljék alapvető sajátossága, a környezetet átalakító szerepe.

REGŐS ISTVÁN

A titok

Hatmillió versenyző

Az utóbbi hetek világversenyeinek nagy meglepetése a Német Demokratikus Köztársaság sportolóinak kitűnő szereplése.

Női atlétikai Európa Kupa-döntő Budapesten: győztes az NDK csapata. Férfi atlétikai EK-döntő Stockholmban: első helyezett az NDK csapata. Evezős VB Kanadában: az NDK evezősei ott vannak mind a hét döntőben, és három arany-, valamint négy ezüstérmükkel fölényesen nyerik a pontversenyt. Universiade Torinóban: az NDK csapata a pontversenyben harmadik helyen végez a Szovjetunió és az Egyesült Államok sportolói mögött. Úszó EB Barcelónában: az NDK úszói brilíroznak, csak kettővel nyernek kevesebb aranyérmet (szám szerint 16-ot), mint az összes többi résztvevő ország együttvéve.

S ha mindehhez hozzávesszük, hogy az NDK fiatal sportolói vezető szerepet játszottak az utánpótlás, az ifjúságiak vagy a junirok részére rendezett világversenyeken is (például az ifjúsági evezős EB minden számát az NDK sportolói nyerték, és első helyre kerültek az öreg párizsi colombes-i stadionban megtartott atlétikai ifjúsági EB-n is), akkor érzékelhetjük igazán azt a helyet, amit jelenleg az NDK sportja foglal el a nemzetközi sportéletben.

Általános feltűnés

Sokan kutatják, mi az NDK nagyszerű sporteredményeinek a titka? Az NDK sportvezetői a hozzájuk intézett kérdésekre rendszerint azt válaszolják, hogy eredményeik abból a helyzetből fakadnak, amelyet a sport országukban betölt. Elmondják, hogy az NDK-ban a sport a nemzeti kultúra önálló része, és hogy náluk mindenki komolyan veszi az új alkotmány ama rendelkezését, hogy a testnevelés és a sport minden állampolgárnak joga. Azt sem titkolják, hogy 1968-ban húsz esztendő tapasztalatait felhasználva, kidolgozták a testnevelés és a sport távlati fejlesztési tervét, amelynek alapvető célja, hogy a lakosság 35 százalékát (több mint hatmillió állampolgárt) megnyerjék a rendszeres, versenyszerű sportnak.

A terv sok egyéb rendelkezés mellett azt is kimondja, hogy ebből a hatalmas tömegből három és fél millió ifjú és leány tagja lesz a Német Torna és Sportszövetség egyesületeinek, a többiek pedig az üzemek és a területek sportcsoportjaiban, valamint az iskolai sportegyesületekben edzenek és versenyeznek.

GYERMEK BAJNOKOK AZ NDK-BAN

Egészen más utakon járnak

Mindezeken túl, óriási hatással van még mindig az ifjúságra az NDK sportolóinak nagyszerű szereplése a mexikói nyári olimpiai játékokon. Az NDK olimpián Mexikóban szerepelt először önálló csapattal, és a nem hivatalos pontversenyben — általános feltűnést keltve — az Egyesült Államok és a Szovjetunió mögött a harmadik helyre került. A német sportvezetők úgy értékelik, hogy ez a nagy siker a versenyzők lelkesedésén, tehetségén és akaratán túl elsősorban annak köszönhető, hogy megfelelően koncentrálták az erőket. (Az NDK sportolói 5 sportágban nyertek aranyérmet, 7 sportágban szereztek érmet és pontjaikat 16 sportág küzdelmeiben gyűjtötték össze.)

Bátor lépés

A mexikói sikeren okulva, az NDK sportvezetése tovább folytatta az olimpiai előkészületek koncentrálását. Abból indultak ki, hogy azoknak a sportágaknak kell megadni a legtöbb támogatást, amelyek tömegesíthetők és amelyekkel sok pontot, érmet lehet nyerni az olimpiai játékokon. Ezért került előtérbe az atlétika, az úszás, a torna, a birkózás, az ökölvívás és az evezés. Ezeknek egyébként a német sportéletben nagy hagyományaik is vannak. A szelektálás azonban áldozatokat is követelt. Olyan bátor lépésre szánták magukat, hogy például lemondtak a vízilabdázás, az öttusa és egy-két labdajáték gyorsabb iramú fejlesztéséről, mert úgy érezték, hogy ezekben a sportágakban a befektetett munka és pénz nem hozza meg a megfelelő sikert. Pedig a vízilabdázóik már felnőttek a jugoszláv—szovjet—olasz—magyar négyeshez, és öttusázóik is a legjobbak nyomában lépkedtek.

Az NDK sportéletének gazdagsága elsősorban az ifjúság sportszeretetéből, másodsorban pedig a szocialista társadalom áldozatkészségéből fakad. Bámulatos eredményeket érnek el főként az ifjúság részére rendezett tömegversenyekkel. Ezek szervezésekor abból indulnak ki, hogy futni, dobni és ugrani mindenütt lehet, tehát a tömegsport alapjául csak az atlétikát lehet választani. Tavasszal rendezik meg például az ifjúsági mezei futóversenyeket, amelyeken évente átlagban 800 000 fiatal vesz részt. Egy ilyen versenyen tűnt fel 1965-ben többek között az a Dieter Fromm, aki 1968-ban a mexikói olimpián már hatodik helyezést ért el síkfutásban, 1969-ben pedig 1:46.4-es teljesítményével új fedettpályás világcsúcsot állított fel.

Kétévenként tartják meg a gyermek- és ifjúsági spartakiádokat átlagban másfél millió fiatal sportoló részvételével. A spartakiád küzdelmeinek a középpontjában az atlétikai versenyek állnak és ezek mindig nagyszerű eredményeket hoznak. Ennek az a titka, hogy az országos döntőre csak azok juthatnak el, akik bizonyos szintet elérnek. A mérce pedig magas. Egy tizenöt éves fiúnak például 1,75 métert kell ugrania magasba, ha el akar jutni a döntőre. Súlylökésben a 17 éves lányok korcsoportjában 12 méter a szint. Ilyen teljesítményeket a tehetségesek is csak tervszerű, huzamos időn át tartó és intenzív felkészülés után érhetnek el. Mégis a legutóbbi döntőre háromezer fiatal atléta minősíttette magát.

A fiatalok versenyrendszerét tudományos alapossággal úgy dolgoz- [illegible], távolugrásból és kislabdadobásból áll, az eredményeket pontokkal értékelik.

Távversenyek

Nagyon érdekes és sikeres kezdeményezés a községek úgynevezett távversenye. A községek legjobb sportolói, két férfiból, egy nőből, tíz fiúból és öt leányból álló csapat, futásban, ugrásban és dobásban méri össze az erejét. A versenyeket nem sportpályán, hanem a falu utcáin vagy a közeli réteken rendezik. Az eredményeket szakemberek által összeállított pontértéktáblázat szerint hasonlítják össze egymással.

De nemcsak az atlétikával törődnek. Az úszásban például egészen más utakon járnak. Roland Matthes, a mexikói olimpia ifjú hátúszó bajnoka, az újságírók kérdésére, hogy hogyan került kapcsolatba az úszással, ezt válaszolta: „Ez nálunk kötelező!"

Valóban: az NDK-ban minden általános iskolásnak meg kell tanulnia úszni és hetenként háromszor részt kell vennie az úszóórákon. Azt tartják, hogy az úszás a legfiatalabbak sportága, azért az úszás oktatását már az első osztályban megkezdik. Úgy gondolkoznak, hogy az a kisgyerek, aki három évet már „eltöltött a vízben", a legcsodálatosabb nyersanyag minden más sportág számára.

ARDAI ALADÁR

Tökéletes szerkezet, ragyogó hangminőség

ez a hagyományos formájú,
közép-, hosszú- és rövid hullámsávon működő

Melodija-luxus rádiókészülék

Gazdag fémdíszítésével új színfolt a lakásokban.

Forgalomba hozza az

ECHO ELEKTROAKUSZTIKAI SZALON

Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 19.

Telefon: 117–698.

RAVILL

VASARELY

ŒUVRE ORIGINALE

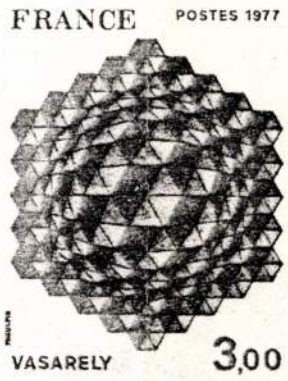

Valeur : 3,00 F

Couleurs : vert, violet clair

25 timbres à la feuille

Gravé en taille-douce
par Jean PHEULPIN

d'après une œuvre originale
de Victor VASARELY

Format vertical 36,85 × 48
(dentelé 12 × 13)

VENTE

anticipée, le 7 avril 1977, à PARIS;

générale, le 8 avril 1977.

Né en 1908 à Pécs (Hongrie), Vasarely étudia au Mühely de Budapest comparable au Bauhaus allemand.

Son œuvre se découpe en périodes, autant d'étapes vers l'élaboration d'un vocabulaire et d'une méthode qu'illustrent ses recherches picturales : période Denfert, Belle-Isle, période Cristal, période Noir et Blanc, Folklore planétaire, Permutation et Algorithmes, Hommage à l'hexagone, période Vonal, Structures universelles.

Son art est lié à la multiplicité, à la permutation, à la diffusion : à partir d'un alphabet plastique, l'expression picturale est fonction d'un programme fixé à l'avance, à l'aide d'un jeu de couleurs et de formes.

Dépassant les limites classiques de la peinture, l'œuvre de Vasarely veut intégrer la beauté plastique à tous les niveaux de la société.

Au château de Gordes, le musée didactique Vasarely présente et explique l'évolution de l'œuvre jusqu'à la période actuelle dont témoigne cette œuvre originale reproduite en timbre-poste qui associe le mouvement graphique aux vibrations nées de l'interaction des couleurs.

La géométrie colorée de la sphère intégrée à l'hexagone crée un relief et un mouvement, auxquels le spectateur doit participer pour une véritable expérience cinétique.

Cet art pictural, où le plan n'est plus seulement un plan, correspond à une architectonique, que Vasarely présente en sa fondation d'Aix-en-Provence implantée au « Jas de Bouffans », où vécut Cézanne, reconnu par lui comme « le génial initiateur des arts plastiques du présent ».

Secrétariat d'État aux Postes et Télécommunications. — 1977. — N° 13.

Reproduction interdite sans autorisation de l'Administration.

Vasarely

Dr. Soós Imre ajándéka
1061 Bp. Nagyatádi u. 28

Vasarely [Victor], festő

MDK

„Az Op-Art magyar származású „atyja" igazi optikai szórakozást szerez ..... gyűjteményével."

Rózsa Gyula: Modern francia grafika

Bp. 1968. máj. 24.

Népszabadság,

Vasarely, Victor

A kinetikus élményadó a gyorsaság tapasztalata domináns. Vasarelynek a modern táblaképfestészet és a kinetikus művészet közötti sikeriült kapcsolatot teremtenie.

Nezri Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 77. l.

Vasarely, Victor

Zebrák. 1944. 70x50 cm
Gotha". 1958. 195x130 cm
"Vonal-4. 1967. 84x78 cm
Quasar. 1965-1966. 175x175 cm
Oud I 1968. 140x140 cm

Világ művészeti Almanach 3, Corvina 1972

Vasarely, Victor

1.

Világhírnevet szerzett. Tagja volt a Mozgás-csoportnak, szerepelt a Fény és Mozgás című kiállításon (1967) a Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris-ban. Nemzetközi kitüntetéseket kapott.

Mezei Ottó: Victor Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 75. l.

Vasarely, Victor

A 60-as évek közepén dolgozza ki a két- és háromdimenziós tárgyak gépi úton történő multiplikálási módszerét. A. Moles ezt a permutációs műveletet "pompás játéknak" nevezi, s a fogyasztói társadalomban fontos szerepet tulajdonít neki.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 75. l.

Vasarely, Victor

A gép program alkalmazásával rengetegy variánsot ad. A kiállítás erre is adott példát, bár az ilyen művek pontos megjelölése nélkül. A gép iránti rokonszenve régóta megnyilatkozik. Írásaiban felbukkan szembenállása az 50-es évek gesztusfestészetével („individuális önkény").

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 75. l.

4.

Vasarely, Victor

A „plasztikai egység" megalkotása óta útja ebbe az irányba kalandt. A kibernetikus művészet áramába kapcsolódik. A geometrikus alapformák iránti vonzalmát a Bortnyik-féle szabadiskolából hozta magával.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 15. 1.

Vasarely, Victor

Bortnyik szabadiskolája a Bauhaus eleve épült, s ezek végighúzódnak egész eddigi pályáján. Párizsban másfél évtizeden át alkalmazott grafikusként dolgozott. Szabatossága, mérnöki pontossága ezekben az években gyökerezik.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 73. l.

Vasarely, Victor

A 30-as évek stúdiumai jobbára optikai játékok. A. Molos, Pierre Restany a kibernetikus művészet egyik mozgatóját a játékösztön megnyilatkozásában látja. „Festői felszabadulása" a II. világháború idejére esik.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 76. l.

7.

Vasarely, Victor

A 40-es évek elején kezd festeni komolyabb igénnyel. A kiállításon ez az anyag nem játszott nagyobb szerepet. Ezt a korszakát „tévútnak" minősíti. Gaston Diehl elemzi ezt a periódust.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 76. l.

8.

Vasarely, Victor

A olaszoktól vagy a szürrealizmustól módszerbeli inspirációt kapott. Magasabb szinten kapcsolódott a múltjához, amint a Denfert-, a Belle-Isle- és a „Kristály-periódus" darabjai mutatják.

Mezei Ott: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 76. l.

Vasarely, Victor

A „Denfert"-darabokról a „kiindulási prototípus" a csempelapok véletlen rajzolási folytán létrejött rajzolat, a Belle-Isle-nél egy darabszerű formatanulmány, a „kristály-periódusnál" a fény-árnyék hatásból született perspektivikus játék.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 46. l.

10.

Vasarely, Victor

A három kiindulás („repedés"; „érintetlen kő, kanics"; „ablak") a modern művészet pszichoforma-típusai, a szürrealizmus bőven élt velük. Vasarely nem erre az útra lépett, megmaradt a mitinům változatos kimunkálásánál.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 76. l.

Vasarely, Victor 11.

A „Kristály-periódus" darabjaiban a budapesti Műhely gyakorlatából kifejlesztett elgondolás ismerhető fel, a szinfelületeket fokozott térhatás felkeltésére használja fel. A sokkszerű hatás még nem érvényesül.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, 76-77 l.

12.

Vasarely, Victor

Mondrian, Delomnay, Kandinszkij vagy Klee megrlolásainal szemben „kész helyzet" elé állítja a szemlélőt, ez az alapja „optikai kinetizmusának"! A „mély kinetikus" művek is ilyen jellegűek. Használja a fekete-fehér ellentétet is.

Mezei Ottó: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 77. l.

Vasarely, Victor 13.

Vialakítja a síkrendszereit, felhasználja a sokszorosító eljárást, ill. az átmetsződéssel, elforgatással, csúsztatással. Relicfjeit „előregyártott elemekből" építi fel, oszlopain is az elemek jelennek meg.

Mezei Ott.: V. Vasarely a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 77. o.

Victor Vasarely, festő

A Ifjú Műcsomborátok klubjában ápr. 25-én levetítik a Vasarely c. filmet.

– : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 22.

Victor Vasarely, festő

Máj. 22-én bemutatják a V. Vasarely-ről készült filmet

↓

-: A Szép művészeti Múzeum filmvetítései 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 19.

Vasarely, Victor, festő

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvnemle
Képzőművészeti Almanach 3,
283–286.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI 3.

Vasarely, Victor, Jestő

Egy plakátja hadányi lakását díszíti.

Bertha Bulcsu: Interjú hadányi Mihállyal

295–304.

JELENKOR, Pécs, 1973. április XVI/4.

Vasarely, Victor, festő

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika

Sík Csaba: Rend és haland 340-342

JELENKOR, Pécs, 1973. április XVI/4.

Victor Vasarely, „Jestő"

Az Ifjú Múzeum barátok klubjában levetítik a Vasarely-filmet.

– : Közlemények 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr.

Victor Vasarely, Jestő

A Szépműv. Múzeumban vetítik le a Vasarely-filmet.

—: Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 25.

No.

VASARELY VICTOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek anyagából.
A közölt képek jegyzéke:
50./.-VASARELY VICTOR,- Altal,-papir,szerográfia.
58+ 49 cm. Ltzs.69.11.-Fekete repr. 305.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

VASARELY VICTOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új.szerzeményeinek anyagából.

A közölt képek jegyzéke:

48./.-VASARELY VICTOR,- Capella II.-papír,szerigráfia.-80+50 cm. 69.25.Ltsz.- Fekete repr. 305.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzeménynek, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Vasorely Victor

Sur le Collage; Art d'aujourd'hui, 1954, 2-3. Ecrits d'Artiste; Cimaise, 1954, 4. L'Artiste et l'Ethique. Art d'aujourd'hui 1954, 7.

Gaston Diehl: Vasorely, Budapest-Tugono, 1972.

Vasarely Victor

97

Evolution ou Rupture. Aspect, 1955. 3.

Notes pour un manifeste. Catalogue exposition „Mouvement," Galerie Denise René, Paris, 1955. Aujourd'hui, 1955. 2.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

95 f

Vasarely Victor

De l'invention à la re-création. Catalogue exposition personelle. 1955. Sur le divorce entre l'architecture et la peinture. Aspect, 1955. 11.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

Vasarely Victor

Sur la Sérigraphie, Aujourd'hui, 1957, 12. Aphorismes, Catalogue exposition à Cologne. 1959. La Plastique cinétique. Arte vivo, 1959. I.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

951

100

Vasarely Victor

Album III. cinétique; Paris, Ed. Denise René, 1959. La Forme-Couleur intégrée dans la cité par la technique des revêtments muraux, Paris, 1959

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

951

Vasarely Victor

Ce que devrait être la critique d'art. Les Beaux-Arts, 1960. 907-908. Trésor commun; Art Construit, 1960. I. Album Kassák-Vasarely, Paris, Ed. Denise René, 1961. Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

957

Vasarely Victor

Notes, réflexions. Bulletin culturel de l'Ecole nationale supérieure des Beaux-Arts, Paris 1964. Ecrits ; Graphis, 122. Vol. 21, 1966. 460-71 f.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

Vasarely Victor

La lutte pour le Nouveau, Chexbres, 1968.

I. Reflections; Art and Artists. 1960. jun.

Plasti-cité - Beauté plastique dans notre vie quotidienne. Paris, Casterman poche, 1970.

Gaston Diehl: Vasarely; Budapest-Lugano, 1972

951

104

Vasarely Victor

Közölt művei: belső címlap, fekete-fehér reprodukció egész táblán: Hódolat Malevitchnek I. 1953, olaj, 35 x 34 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

3~~4~~1

105

Vasarely Victor

Belső oldalon fejléc alatt; színes reprodukció: Önarckép, 1946, olaj, 116 x 89 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

41

Vasarely Victor

Kínes reprodukció: Líneáris tanulmány I, 1935, tinta, 35 x 58 cm; „Mozgás tanulmány, 1935, rajz, 49 x 53 cm.

Gaston Dichl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

5, 71

107

Vasarely Victor

Lines reprodukció egész táblán:

„Fénytanulmány II", 1936, rajz, 20x20cm

„Siris", 1952-58, olaj, 195x130cm

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

9-10 f

108

Vasarely Victor

Kínes reprodukció egész táblán:
„Pompari, 1951. olaj, 31 x 36 cm.
„Leány-Virág, 1932-45, gouache, 56 x 43 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

11 - 12 f

109

Vasarely Victor

Színes reprodukció egész táblán:

„Kék tonulmány," 1930, gouache, 28x20 cm.

„Martien", 1937-38, Rajz, 30x25 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

13-141

110

Vasarely Victor

Ki nes reprodukció egész táblón:

„MC" tonulmány," 1936, gouache, 61 x 56 cm.

„Arlequin," 1935. gouache, 60 x 40 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

16-17 cm

111

Vasarely Victor

Reprodukciók:

„Anyag V." tanulmány, 1936, rajz, 32x30 cm.

„Tigrisek", 1938, olaj, 82x122 cm.

Gaston Dichl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

19-201

112

Vasarely Victor

Reprodukciók fekete-fehérben:

„Távlati tanulmány," 1935, tinta, 40 x 59 cm

„Zebrák," 1938, tinta, 40 x 60 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

21-221

113

Vasarely Victor

Reprodukció egész lapon:

„Zebrák", 1943, gouache, 51 x 43 cm.

„Vonyaglómozgás II", 1939, gouache, 32 x 31 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

23-24

114

Vasarely Victor

Színes reprodukciók egész táblán:

„A nyag tanulmánya," III. 1939, gouache
32 x 31 cm

„Szemfényvesztés tanulmánya," 1936,
gouache, 36 x 34 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

25-261

115

Vasarely Victor

Reprodukciók, nincs, egész táblón:
„Axonométrikus tanulmány I," 1937, gouache, 43 x 37 cm.
„A kályha," 1945, olaj, 42 x 34 cm.

Gaston Dichl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

27-281

Vasarely Victor

Reprodukciók egész sorban:

„Cotch", 1945, gouache, 45 x 33 cm.

„Bükk", olaj, 1953, 200 x 100 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

30, 32 l

117

Vasárely Victor

Kínes reprodukciók egész táblán:

„Az vak", 1946, olaj, 130 x 97 cm.

„Az ozsonna", 1947, olaj, 46 x 34 cm.

Gaston Diehl: Vasarely. Budapest-Lugano, 1972

34-

Vasarely Victor

Reprodukciók egyes táblén:

„Marsbeli", 1946, tinta, 60 x 40 cm.

„Marsbeli, 1946, tinta, 30 x 20 cm.

Gaston Diehl: Vasarely. Budapest-Szege-
ne, 1972

38, 39.

119

Vasarely Victor

Kínes reprodukciók, egép táblán:

„Donan II", 1951, olaj, 130 x 76 cm.

„Imbituba", 1951-58, olaj, 130 x 97 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

41,421

120

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblán:

„Chillan", 1952, olaj, 87 x 80 cm.

„Izoh-III," 1652-60 olaj, 195 x 130 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Gondolat-Kiadó, 1972

43, 45

Vasarely Victor

Színes reprodukciók egész táblán:

„Ouk", 1956, olaj, 130 x 97 cm.

„Dorjiling", 1952-53, olaj, 108 x 100 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

46,471

Vasarely Victor

Lejnes reprodukciók egész táblán:

„Nagy", 1947, olaj, 27 x 35 cm.

„Az angyal" 1945-46, olaj, 130 x 97 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

48, 491

123

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblán:

„Iol," 1952-59, olaj, 89x130 cm.

„Bhopal," 1949, olaj, 130x79 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

50,511

124

Vasarely Victor

Színes reprodukciók egész táblán:

„Kandahar", 1951, olaj, 100 x 108 cm.

„Belle-Isle", 1949-50, olaj, 97 x 130 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Genf, 1972

52,541

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblán:

„Elbrouz-II", 1956, olaj, 195 x 130 cm.

„Mirador-II", 1954-56, olaj, 195 x 130 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

56, 57 p

126

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblón:

„Mindanao", 1955, olaj, 43 x 35 cm.

„Ondho", 1960, olaj, 220 x 180 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

58,591

127

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblán:

„Tavasz", 1958, olaj, 62 x 130 cm.

„Epidon", 1956, olaj, 130 x 195 cm.

Jaston Dichl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

61

Vasarely Victor

Reprodukciók egyes táblák:

„Tlinko-II", 1956, olaj, 195 x 130 cm

„Arcturus", 1964-65, olaj, 160 x 160 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972.

63-65 f

129

Vasarely Victor

Kínes reprodukciók egész táblón:

„Turkiz-III", 1965, vinyl, 86 x 80 cm;

„Beryll", 1963, vinyl, 160 x 160 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

66,671

130

Vasarely Victor

Színes reprodukció egész táblán:

„Zett", 1966, vinyl, 170 x 170 cm;

„Zett-RG" 1966, vinyl, 170 x 170 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Genf, 1972

68,691

131

Vasarely Victor

Szines reprodukciók egész táblón:

„Vega-S.C.", 1967, vinyl, 100 x 100 cm.

„Vega-WA-3", 1968, vinyl, 85 x 55 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

70, 71-1

132

Vasarely Victor

Színes reprodukció egész kapon:
ION-DR, 1967, vinyl, 100 x 100 cm.
ION-3, 1967, vinyl, 140 x 140 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

72-730

133

Vasarely Victor

Bemutatott művei, színes reprodukció:

„Sikra," 1966, vinyl, 170 x 170 cm

„Sikra-Z," 1966, vinyl, 80 x 80 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

74-751

Vasarely Victor

Színes sokszorosító, egész táblák:
„Zofir-Z," 1966, vinyl, 180x180cm;
„Kalóka MC," 1967, vinyl, 150 x 100 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lausanne, 1972

76, 771

135

Vasarely Victor

Kinesreprodukció, egész táblán:

„Vonal zoeld", 1968, vinyl, 180 x 180 cm;

„Oeroegn", 1968, vinyl, 43 x 43 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

78, 79 p

136

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblán:

„Tridim F." 1968, vinyl, 260 x 140 cm

„Manipuk", 1952-60, olaj, 162 x 152 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Genf, 1972.

80, 821

137

Vasarely Victor

Reprodukciók egész táblán:

„Zint," 1952-61, olaj, 108 x 100 cm

„Vega-II," 1957-59, olaj, 195 x 130 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

84, 85

1381

Vasarely Victor

Zimes reprodukciók egész táblán:

„Tridim R-R", 1968, vinyl, 100 x 46 cm

„Pauk 101, 1968, vinyl, 90 x 90 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

86,871

Vasarely Victor

Szines reprodukciók egész táblán:

„Gestalt III", 1969, vinyl, 200 x 153 cm

„Supernovae", 1959-61, olaj, 242 x 152 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

140

Vasarely Victor

Bemutatott műve, reprodukció, sekete-sehérben:

„Capella I", 1964, olaj, 200 x 100 cm.

Gaston Diehl: Vasarely, Budapest-Lugano, 1972

911

Vasarely Victor

Aradi Nóra Uj művészet - uj társadalom c. kulturpolitikai cikkében említve.

Kortárs 1970/4 579. old.

Victor Vasarely
grafikus - építész

Méltatás

Németh Lajos: Csontváry Muzeum - problémákkal.
MŰVÉSZET, 1973.december - 46.oldal

Victor Vasarely
grafikus

Méltatás

(B- c): Tendenciák 5.
Művészet, 1974. február – 36 oldal.

Vasarely. 1.

Végül utalok századunk egészen uj-
fajta térábrázolásmódjára az op-artra.
Vasarely nonfigurativ kompozíciói a
legszemléletesebb példák rá. Vasarely fel-
ismerte, hogy századunk sebességéhez di-
namikus képekhez, vibráló fényekhez szokott
embere a Mondrian-szerű absztrakt konstrukti-
vista, sikyellegű kompozícióknál izgalmasabb;
dinamikusabb vizuális hatásokra vágyik. Te-
hát olyan bonyolult, vibráló geometriai kompo-
zíciókat hozott létre, amelyeket mélységi irányban
is megmozgatott; azaz olyan optikai elemekből
állította össze, amelyek térillúziót tudnak kelteni.

Dr. Maksay László: A térábrázolás alakulása
századunkban.

Raptanitás 1970/4 14 old.

Vasarely

2

Nem kevesebbről van tehát szó, mint arról, hogy a reneszánsz óta megszokott perspektivikus, majd átvágásos térábrázolással szemben egészen ujfajta optikai hatásokon alapuló térérzetetést hudott elérni. Az ilyen fajta op-art kompozíciók díszítő feladatokra is kitünően felhasználhatók. Nyilvánvaló, hogy ezt az ujfajta térérzetetést optikai térábrázolásnak kell neveznünk.

Dr. Maksay László: A térábrázolás alakulása századunkban

Raptanitás 1970/4 14 old.

Vasarely 3

Ha már szó esett az op-artról, közelebbről Vasarely műveiről, egy értelmüen le kell szögezni, hogy geometrikus jellegü absztrakt kompoziciói nem a képzőművészet, hanem diszitőművészet körébe tartoznak, mert szubjektiv vallomást nem fejeznek ki. Diszitőművészeti jellegüket szemléletesen igazolja az a tény, hogy mind több ilyen mü kap elhelyezést a modern épitészeti enteriörökben.

Dr. Maksay László: A térábrázolás alakulása századunkban.

Rajztanitás 1970/4 14 old.

Vasarely 4

Másrészt gondolunk arra, hogy a gótikus reneszánsz, barokk stb. építészettel együtt egyidőben kialakult minden egyiknek is megvan a sajátos művészete, arra mentünk is. csak a modern építészetnek nem. A hiányzó modern díszítőművészet helyére Vasarely képhez hasonló monumentális festészetben találtuk meg.

Dr. Maksay László: A kiértékelés alapkérdései szakdolgozatunkban

Victor Vasarely 1.

A magyar származású mester felfedezése az op-art. Az op-art, amint a neve is mutatja, optikai feltételekkel dolgozó művészet. Kaleidoszkópszerű képeket hoz létre geometrikus elemek szabályszerű mozgatásával, variálásával. Sikban tartott minták ezek, amelyek az optikai csalódás eszközével élve térhatást váltanak ki.

Vinkler László: Évszázadunk stiláris metamorfózisai.

Rajztanítás 1970/4 3 old.

Victor Vasarely

2

A sikon marad, kinetikus úton szár-
maztatott variáció it egy sikmintaszerű
eredmény tartalmazza. Az impresszionizmus-
nak sokat emlegetett hiláydonsága a vélet-
len jelenségre való szorítkozás is. Nos Vasare-
ly egy maga által készített motívumnak ki-
bernetikai úton hozza létre variánsait, vá-
lasztást engedi a kívülálló nézőközönségnek, és
a „közvélemény-kutatás" ilyenfajta eredményét
statisztikai bizonyítéknak fogja fel.

Vinkler László: Évszázadunk stiláris.
metamorfózisai.

Rajztanítás 1970/4 3 old.

Vasarely

Kompozíció

Az op-art a reneszánsz óta megszokott perspektivikus térérzékeléssel szemben felfüggesztett rendszerű, optikai eszközökkel érzékelhető térmélységek.

Dr. Maksay László: A térábrázolás alakulása századunkban.

Rajztanítás 1970/4 14 old.

Vasarely, Victor

42 grafikáját ajándékozta
a pécsi Modern Magyar Képtárnak

Népszava 1972 október 31
7. old.

vasarely Viktor
festő

Méltatás

Kristó Nagy István: Bernáth Aurél.
MŰVÉSZET, 1972.december - 28.oldal

Victor Vasarely
grafikus

A krakkói grafikai biennálére
díjat nyert Victor Vasarely

Névay Katalin: IV.Nemzetközi Grafikai Biennálé.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 50.oldal

Victor Vasarelly
grafikus

Részt vett a 36. Velencei Biennalen
Victor Vasarelly is

Horváth György: A 36.Velencei Biennalé.
MŰVÉSZET, 1972.október-november 43.oldal

VICTOS VASARELY, festő

Kis gyermekkorát Pécsett töltötte/Vásárhelyi Győző/ 42 darabból álló együttest ajánlott fel a Pécsi Modern Magyar Képtárnak szerigráfiáiból. Pécs, Káptalan u. 3.- egy öreg udvarház, távolabb egy négytornyu templom, egy domb, A Tettyi.. összes emlékei egy kis gyermeknek Pécsről./47.48.49.50.sz.képek/. 302.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. ~~xxx~~ 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Victor Vasarely

a pécsi Janus Pannonius Múzeum
Modern Magyar Képtárának él-
landó galériájában kompozícióját
látható.

Képszabadság, 1942. okt. 31.

Victor Vasarely

1969-ben nagyszabású kiállítása volt Budapesten.
A Francia-Magyar Baráti Társaságnak tervezte meg a mostani Petőfi-ünnepség plakátját. A Petőfi-évfordulón a Petőfi-Bizottság tagjaként szerepel a művész.

A magyar kultura követei Párizsban.
1973. ápr. 27. Kossuth 16.05 |11|K Gyné.

Vasarely, Victor, festő

Levelei kerültek a Petőfi Nad.
Múzeum birtokába.

–: Kilencmilliónál több látogató a
múzeumok ben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 13.

Vasarely, Victor, festő

Róla is készült monográfiás mű.

(k.m.): Megújult Művészet 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 28.

Vasarely, Victor, festő

Szülővárosának (Pécs) felajánlott
gyűjteménye a Vasarely-
házba kerül.

–: Műemléki-múzeumi negyedet alakí-
tanak ki Pécsett 7.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 11.

Vasarelli, [Victor], festő

A margitszigeti szálloda vendége volt.

Kőbányai György: Szigeti szálloda 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. nov. 16.

09

Vasarely

Kompozició a fekete fehér korszakból

Magyar Hirlap 1969/303/11

Vasarely

évtizedek óta Franciaországban élő magyar származásu festőművész kiállitása nyilt meg a Mücsarnokban.

Magyar Hirlap 1969/289/9

Vasarely

A párizsi sárkány képtárban kiállítást rendeztek a brazíliai szabadságharcosok érdekében. A kiállítók közt szerepelt Vasarely is.

Nagyvilág

Magyar Ifvlap 1972/231 6 old.

Vasarely Viktor

Tlinkó repr.

XX. Századi Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Viktor Vasarely

Magyarországra érkezett. A világhírű, Franciországban elő. Magyar származású képzőművész néhány napos itt-tartozkodása során több dunántúli városba, így szülővárosába, Pécsre is ellátogat.

Magyar Hírlap 1972/130 Sold.

Victor Vasarely

Tlinkó p. serigr. 670×503

XX. Országos Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Vasarely, Victor, Jestő

Lakott a Margitnigeti
Szállóban.

György István: A házéve, szálloda és
vendégei M. 9.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 15.

Vasarely, Victor, festő

Összehasonlításként megemlítve.
[V.-ben „a törvény igézete" a megragadó.]

Bodri Ferenc: Kiállítási napló
— Chagall-tárlat 1104-1107.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Vasarely, Victor, Jestő

Megemlítve: Sík Csaba tanulmánya Vasarelyről.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvszemle – Sík Csaba: ..... 1108-1111.

JELENKOR, Pécs, 1972 december XV/12.

Vasarely, Victor, festő

Kornisszról nóbra: megemlítve.

[Jegyzetek ....] ↓

Dévényi Iván: Képző művészeti könyvszemle 692-695.

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug. XV 7-8.

Victor Vasarely

grafikus

Méltálics

Garas Klára: „Hidegbe zárt hépek ünügyén"

Művészet, 1973. junius – 9 oldal.

Victor Vasarelly
építész

Méltatás

Nemeth Rajos Szines vonalak.
Nőkhapja, 1973. jan 6. – 14 old.

Victor Vasarely

grafikus

Keserü Ilona egyik - mexikói
hiépe Victor Vasarelyt petattya
erzüvelbe.

Szabó Julia: Keserü Ilona.

Müvészet, 1973. május - 13.oldal

Vasarely

Sík Gabi „Rend és kaland" c. könyvében bemutatja a modern művészet magyarországról elszármazott protagonistájának munkásságát.

D. Y.: Képzőművészeti dolgok.
Vigilia, Budapest, 1943. jul.

Victor Vasarely

Az idei könyvhétre megjelent Scenographia Hungarica című könyv a mai magyar színházi díszlet- és jelmeztervezés művészi eredményeiről kíván áttekintést adni az utóbbi, mintegy másfél évtized alapján. – A művész színházi tervezéseiről is közöl a könyv adatokat.

Magyari Vilmos: Scenographia Hungarica

Hajdúbihari Napló 1973. jún. 10.

Vasarely

A tárlaton szerepel három Vasarely mü: Marsan, Gixch, Hokkaido.

Bodri Ferenc: A modern művészet állandó tárlata Budapesten

Raptanitás 1974/1 28 old

Vasarely

Kiállítottak Párizsban Vasarely hatalmas, olimpiai emblémával díszített falszőnyegét, amelyet a világhírű művész a münchení nyári olimpiai játékokra készített.

Magyar Hírlap 1972/34 8 old

Vasarely, Victor

1947. Belle-Isle-konnak.

In Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Vasarely, Victor

Tigrisek. 1938, olaj, 82×122 cm. (mines pté)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 24p.

Vasarely, Victor

~~Bez~~ Perspektivatanulmány. 1935, tus,
40 × 59 cm. (fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 25 p.

Vasarely, Victor

Anyagtanulmány II. 1939, gouache, 32X31 cm. (nincs fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 28p.

Vasarely, Victor

Anyagtanulmány III. 1939, gouache, 32X31cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 29p.

Vasarely Victor

Korunk 1974/2

VICTOR VASARELY ARS PLANETARIS

A művészek közötti viszony roppant összetettségének számos oka van: származás, életkor, nevelési és kulturális szint, a társadalmi és anyagi helyzet, ideológiai és politikai hovatartozás, a választott iskola vagy irányzat, az elismerés foka (a mű szentesítése, a művész rangja); hogy a szubjektív, lélektani és jellembeli tényezőkről ne is beszéljünk. Ezek az adottságok keresztezik, kiegészítik, erősítik vagy gyengítik egymást, hatnak egymásra, ellentmondanak egymásnak, összeütköznek, megsemmisítik egymást; fejlődésük a művészetek életének beláthatatlan területein viszonylagos állandóságban nyilvánul meg.

Az életkor, pontosabban a „generációk harca" egyike a legnyugtalanítóbb tényezőknek. A kortárs művészek nem feltétlenül egyidősek is; negyed, fél vagy akár egy egész emberöltővel is fiatalabbak vagy idősebbek lehetnek egymásnál. De hát kit nevezzünk „fiatal"-nak és kit „öreg"-nek? Hiszen a veterán avantgarde alkotó „fiatalos" művet fog létrehozni, míg az akadémizmus ifjú követőjének műve mindenképp avitt lesz.[1]

Kik hát a mesterek? És kik az én mestereim? Hosszú érlelődésünk alatt a változékony fogalmak, bizonytalan vélemények összekeveredtek bennünk. Tudatosan vagy sem, egymást követi bennünk a sokféle hatás. Az ember elkezdi, aztán újrakezdi az építkezést, a fáradhatatlan teremtést. Egy ígéretes út zsákutcának bizonyul, egy szűk ösvény pedig diadalúttá szélesedik. Ünnepelt művek elértéktelenednek és eltűnnek nyomtalanul, mások a nemlétből emelkednek ki, hogy iskolát teremtsenek. Hiszen múlik az idő, egy-két évtized alatt az egykori „tartalmak" kiürülnek, alapjaiban változik meg az etika, az esztétika, a funkció. Csodálatunkat ellenállás váltja fel, s végül megvonjuk egykori „mestereinktől" a bámulatot, hogy mások, addig mellőzöttek emelkedjenek fel tiszteletünk magaslataira. Teljesen szubjektív lenne, hogy fejlődésünk végére így kikristályosodik bennünk kedvenceink kiválogatása? Biztosan nem. Végül is — csak kapásból — Hérakleitosz, Descartes, Engels — Euklidész, Kepler, Einstein — Lulli, Wagner, Armstrong — Ucello, Cézanne, Klee munkássága örökre ellenáll az időnek.

AZ ALKOTÓK SZÍNPOMPÁS FAUNÁJA

Beszélhetünk-e szerencsés indulásról? Akik „nyugatiaknak" születnek, erős alapokra építhetnek, de akik „gyengén fejlett országokból" jönnek, azoknak verhetetlen lehet a genetikai képletük. Természetük szerint lehetnek közöttük lusták, kábítószerrel élők, pesszimisták éppúgy, mint egészségesek, harcra készek és természetesen optimisták. Egy részük még a „tegnap"-ot éli, más részük már a „holnap"-ot. Egyesek „analizáló" típusok, másokban megvan a „szintézis" képessége. Vannak közöttük aszociálisok, egocentrikusok, nagyzási hóbortban szenvedők, kegyetlenül individualisták; mások pedig nagylelkűek, humanisták, egyetemesség felé törekvők. Az egyiknek az „eredmény" pénzt, sikert, nevének vagy személyének hírességét jelenti, a másiknál egyedül a mű számít. Vannak, akik „érzik" a határtalant, a fejezetvéget, a végtelen utakat. Ők a jö-

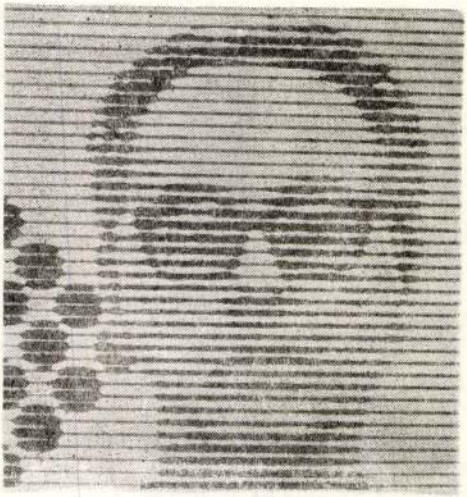

vőért fel fogják áldozni a jelenüket, képesek lesznek eljutni az ismeretlenig, hogy elhozzák a megújuláshoz szükséges magot. Mások, a hagyomány és a kultúra szerelmesei, az örök, változatlan témák, tartalmak és értékek hívei, egyhelyben topogók lesznek. A szélsőségeket csupán példaként idéztük, hiszen a művészek nagy többsége valahol a középúton található, a jó és rossz tulajdonságok más-más arányban keverednek bennük. Bárki elképzelheti, hogy milyen változatosság uralkodik az alkotók színpompás faunájában, amelyet a *képzőművészet* gyűjtőnévvel jelölünk.

Minden művész tevékenységének rugója a bizonyosság, a saját „zsenijébe" vetett hit, de a választott út ismeretlensége, az eredmények elérésének lassúsága óvatossá teszi a művészt társaival szemben, eklektikus magatartásra kényszeríti. Megszokott dolog a szalonok, csoportok, iskolák alapítása. Az induláskor még minden egyezik, de aztán megjelennek a különbségek, felbukkannak a hangadók, ellentmondanak egymásnak, és a csoportok megoszlanak vagy szétesnek. Így válnak a társak vetélytársakká, az indulás közös elvét már különbözőképpen értelmezik; ellenfelekké lesznek a párhuzamos vagy eltérő törekvésűek, illetve ellenségekké az ellentétes célkitűzéseket vallók. A művész, aki azt hiszi, hogy már kimondta, vagy aki ténylegesen ki is mondta a véleményét, magára marad, a művésztársi vagy mesterségbeli kapcsolatok megszűnnek, megkeseredne az emlékek is. A *kultúra* tabu marad. Az emberiség nagy része ádázul ragaszkodik a múlthoz érzelmi szükséglete, az „anyához való rögződés komplexusa" miatt. Mint szimbólumok, a bölcső, a templom, a palota, a könyvtár és a múzeum tovább élnek, különböző formában beszívódnak minden emberi lénybe, teljesen függetlenül a származástól, a felvilágosultság fokától. Avagy nincs-e mindenhol és mindig jelen a történelem előtti idő és a középkor, a fejletlenség és az újszerűség? Az emberiségnek csupán 1%-a tekint a jövőbe, ők a fejlődés előfutárai az élet minden területén. Amíg az egzakt tudományokban és a technológiában a régi kiküszöbölése automatikus, addig a humán tudományok és a művészetek magukkal cipelik a nehéz örökséget végtelenül, bizonytalan időkig. Ehhez kapcsolható az értékek revíziójának és a művelődési forradalmak értelmezésének bölcs szükségszerűsége.[2]

De térjünk csak vissza a művészek közötti ellentétekhez! Nem szükségszerű, hogy a járt utakat követő művészet rossz legyen. A szépművészetek technikájának változatossága, az egyéninek mondott érzékenység és nem utolsósorban a reális tehetség a megújhodás illúzióját keltheti egy olyan műfajban is, amely már rég elérte végső határait[3]. Még mindig igen sokan vannak az ilyen megkésett és mégis kortárs alkotók, akik valamilyen félelmetes „mikro-világot" képezve kétségessé teszik az igazi újítók erőfeszítéseit. Annál is inkább, mivel a műpártolók, a kritikusok és a vásárlók még mindig túlságosan kedveznek nekik.

A MÚLT ELŐÍRÁSAI ÉS A JELEN FELFEDEZÉSEI

Az alapvető mutációk, azaz a megfordíthatatlan változások az igen ritka előfutárok nevéhez fűződnek, ezért a művészek tömege két pont között ingadozik: óvatosan egyezteti a múlt előírásait a jelen felfedezéseivel. Míg a *kubizmus* és a *Dada* — destruktív, a *Stijl*, a *purizmus* és mindenekelőtt a *Bauhaus* — konstruktív forradalmak voltak, addig a *szürrealizmus*, a *nonfiguratív*, a *formális*, *lírai* vagy *tassista absztrakció* és kétségkívül a *pop* csak átmeneti megmozdulást jelentettek, múló elragadtatást idéztek elő, hatásuk inkább lírai, mint plasztikai, és a szerepük hosszú távon anekdotikus jellegű. Más szempontok: régen a *mesterség* pontosan körülhatárolt volt. A kézműves mester kiválóan gyakorolt

tudását átadta a következő nemzedékeknek. A „szabadelvű" modernség a mozgás felgyorsulását, a plasztikai funkciók skálájának kiszélesedését eredményezte[4], gépesítette a szakmai eljárásokat, megszázszorozta a művészek számát, és megváltoztatta az erkölcsüket. Ezentúl saját magukat nevezik *mesternek*. Tehát: a főművek módszeres, lassú kivitelezése, a művészek alázatossága (lásd: névtelenség) — a múltban; ultra-gyors mennyiségi termelés, a hírverés minden eszközét felhasználó viharos siker-keresés — ma. A nagy plasztikai szakok körvonalai elmosódnak, más, nem plasztikus funkciókkal bővülnek, nyugtalanságot, idegenkedést keltve a nézőkben. A műbírálat sem tudja már, kinek hódoljon. Lényegében a plexidoboz-selejtek, a poliészter-tárgyak sorozata, a nylonba csomagolt hegyek, a felfújt és préselt tárgyak, a *minimal-art* és az *eat-art*, a mechanika, a kibernetika, a mágnesség, a neon, a lézer, az ultrahangok, a szagok, a gigantizmus, a tagadás és a *happening* igénybevétele megannyi érdekes kísérletnek számít — de jellegüknél fogva túllépnek a képzőművészet megszokott területén. Ezeknek a szórakoztató, izgató vagy vitára késztető megnyilvánulásoknak kevés köze van a festészet—szobrászat—építőművészet hármashoz, már nem gyönyörködtetni akarnak minket, hanem megpróbálnak felszabadítani az átélt változások szorongásai alól.

A MŰVÉSZ MEGOSZLÁSA A „DIVAT" ÉS A „STÍLUS" KÖZÖTT

A kimeríthetetlen *jövő* tartalékaiból peregnek a pillanatok, percek, órák, napok, hetek, hónapok és évek, hogy kérlelhetetlenül *múlttá* alakuljanak. Évtizedekből évszázadok lesznek, évszázadokból évezredek, s a történelem lassan történelem előttivé homályosul, hogy végül elenyésszen a biológiai, geológiai, csillagászati korokban. A jelen pedig végtelenül kicsi, s ezért az ember mindig szerette volna megragadni, meghosszabbítani, „örökkévalóvá tenni". Hiszen tudta, hogy ez a jelen véges, hogy a fizikai mindenség folytonos, éppúgy, mint ahogy az emberiség testileg-lelkileg örök. Mesterséges „tartós" időt teremtett magának: szokásokhoz, erkölcsökhöz, törvényekhez, felfedezésekhez igazodót, alkotásokkal mért és építkezések szerinti időt. A mikro-idő szubjektív és személyhez kötődő: az élet mindennapi eseményei halmozódnak fel az emlékezetben, hogy tovább éljenek, hogy az emlékekben megszépüljenek. A civilizáció, az emberiség kultúráinak megőrzött vagy elfelejtett gazdagsága elárasztja és csodálatra készteti a művészt, és ugyanakkor szorongással tölti el; ezt az örökséget áthelyezi és összeveti a saját hozzájárulásával, leélt életének tapasztalataival, amire minduntalan visszaréved, miközben önmagát faggatja a még hátralévő időről. Nem választja, csak elfogadja ezt a múlékony vagy „örök" művészsorsot. És ez az ő megoszlása a divat és a stílus között. Pedig ez a kettő lényegében kiegészíti egymást. Az egyik a mindennapokat élteti, a másik pedig a minőséget sugározza tartósan: egyformán szép a szappanbuborék — egy pillanatig, és a színes üvegablak — századokon át.[5] A művész „passzív — költői" vagy „aktív — építő" módszerek között választ, és ez meghatározza az alkotásának jellegét. A mulandót vagy a tartósat, az érzékenyen csapongót vagy a kitartóan gondolatit, a csillogót vagy a sugárzót, a kellemesen könnyűt vagy a nehezen megközelíthetőt, a felületesen vidámat vagy a mélységesen leigázót ugyanabból az alapanyagból hozza létre. Divat, avagy stílus? Nem lehet kizárólagosan az egyiket vagy a másikat választani, csak váltakozva, hol az egyiket, hol a másikat[6]. A természet példát mutat erre a maga szélsőséges ellentéteivel, a szárazföldi vagy óceáni, fullasztó vagy szelíd, grandiózus vagy jelentéktelen tájaival.

AZ EMBERI ALKOTÁS CÉLJA: TÁRSADALMI

Most pedig megkísérlem mozdulatlanná tenni a jelent és bebizonyítani, hogy napjaink stílusa a „véletlen és a szükségszerűség" következménye. A piramisok ragyogásában, az Akropolisz, a Forum Romanum szépségeiben, a katedrálisok, kastélyok, paloták pompájában a művelt ember sohasem az emberi zsenialitás *állandóit* értékelte: a geometriát, a struktúrát és a jeleket. Márpedig a

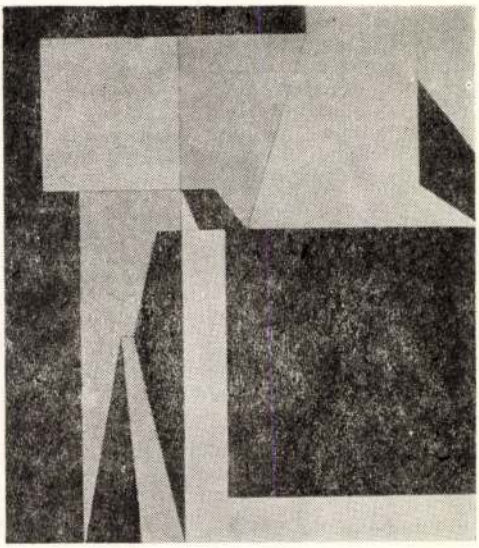

kör (kerék, sebesség, kommunikáció, gépek, haladás), a *négyzet* (papírlap, nyomdászat, sakktábla, bútorok, építmények, világra nyíló ablakok), a *spektrum* (színek, árnyalatok, színskálák, polikrómia, vizuális élvezetek), a *szolfézs* (ének, zene, harmónia, polifónia, auditív élvezetek), az *ábécé* (nyelvek, vers, irodalom, könyvtárak, újságok, ismeretek összessége), a *számok* (a zérótól a végtelen tudományokig) — minden emberi alkotás alapegységei. A világegyetem egységes állandókból épül fel, akár a homokszemet, a legegyszerűbbet, akár az emberi agyat, a legbonyolultabbat figyeljük. Meg kell egyeznünk végre a művészet eredetének kérdésében is! Az alkotás kollektív volt mindig, és az is marad: Leonardo da Vinci nélkül nem lett volna Cézanne; Cézanne nélkül nem lett volna Mondrian... Végül is minden emberi mű célja — függetlenül attól, hogy a megtermékenyítés tudatosul-e a kihordásban — nem lehet más, mint társadalmi[7].

Kihez szól a művész? A közönség, a sokaság, ez a hatalmas ismeretlen összegezve foglalja magába a különböző típusokat, a „művelteket", „műértőket", „műkedvelőket", az „érdeklődőket", „résztvevőket", a „ráharapókat", a „jólértesülteket", „sznobokat", „vitatkozókat", az „ellentmondókat", „ellenségeskedőket", „mindenmindegyeket": a „hallgató többséget", amely végső fokon egyik vagy másik oldalára billentheti a mérleget. Egyszóval az egész „liberálisnak" nevezett, ingatag társadalmat magába foglalja a közönség, amelyet a hírverés, a propaganda, az anyagi, politikai, morális hatás vagy egyszerűen a divat befolyásol. Most nem az elhibázott egyéni siker siratásáról van szó. A múlékony többség ügyeskedéssel megszerzett sikere — alig számít... Az igaziak esetében pedig — a világ nagyvonalúan megnyugtatja magát az utólagos szentesítéssel. Értsük meg végre: az igazi, újító művész nem az önkielégítésre, hanem az emberiség gazdagítására törekszik. Márpedig az új elmélet, az új mű csak hosszú fejlődés, érlelődés eredménye lehet. Az alkotáshoz, a mű megszilárdulásához, a funkcióknak a korstílusba való beágyazódásához, anyagiakon és időn kívül a közönség többségének beleegyezése, az államvezetőség közreműködése is szükséges. A tunya vagy diktatórikus vagy pepecselő társadalom megfullasztja a legjobb szándékokat is, intellektuális és művészi elmaradottságba taszítja az állampolgárait.

Egy káros, undorító és lelkiismeretet bénító fogalom, a „fogyasztói társadalom" fogalma rendkívül divatos lett napjainkban. Természetesen minden emberi lény „fogyaszt", hogy megmaradjon. Oxigént, kalóriákat, vitaminokat, ipari termékeket, épületeket, energiát, és — bonyolult szinten — tudományt és művészetet, de nem erről a fogyasztásról, minden lény vitális szükségletéről van szó, hanem a fogyasztói elidegenedésről, arról, ahogy a fogyasztó visszaél ezzel a szükséglettel. A „l'art pour l'art"-nak nevezett, áruvá, spekuláció tárgyává degradálódott művek megszüntetését nemrég javasolni! A zsebkönyvek, lemezek, sokszorosítások, video-kazetták és a sokszínű városok egy olyan kor közeli szakaszát alkotják, melyben a fogyasztás, a mesterséges szépségek fogyasztása — az emberi alkotás fogyasztása — ingyenes lesz, mint ahogy a természeté is az. Még csak a kezdetén vagyunk az egyetemes öntudatnak, hiszen az értő ember pár évezredes története csupán pillanatát alkotja az elkövetkező koroknak.

Szeretem a jelent! A tudás arányai szerint borzalmak és pazar szépségek váltakoznak. Ha éjszaka New-York felé közeledünk, a város anyagtalannak, mennyeinek tűnik a *smog* fölött milliónyi fény-színű ablakával. De ha odaértél, lidércnyomássá változik az elragadtatás. Éjszaka igazgyöngy- és gyémántékszerekké nemesednek repülőgépünk alatt a Ruhr-vidéki és svédországi elszomorító kombinátok. És ha az autóútról, száguldás közben, a gyászos tömbházak-

ra tekintünk, a lebukó nap fényében egy mesés elefántcsont-nagyváros ragyog fel a szemünk előtt. Az új megszüntette az emberi mértékeket, az aranymetszés szabályait, megváltoztatta az értékek sorrendjét, viszonylagossá tette a szépet.

A MODERN VÁROS „VIZUÁLIS ÁRTALMAI" ELLEN HARCOLOK

Az elmondottakból már következtetni lehet a programomra, amely kézzelfogható és ellenőrizhető tényekre támaszkodik. Két évvel ezelőtt a gordes-i Didaktikai Múzeumban, Vaucluse-ban bemutattam kutatásaim menetét a szükségszerű kerülőkkel és a meggyőző eredményekkel együtt. A mű végkonklúziója a tömeghasznosság elismeréséből következő pontos cél: harcolni a modern város „vizuális ártalmai" ellen. Ez az elv most testet ölt Aix-en-Provence épülő házaiban, itt csupán a program lényegét kívánom vázolni.

Kezdetnek: 1) a „belső terek" beilleszkedési példáinak bemutatása; 2) a „külső terek" beépítésének bemutatása; 3) a „nagy egységeknek" nevezett „mesterséges tájak" ismertetése; 4) a „légi tájak", egy egész vidék „légi tájainak" bemutatása, a mi falpéldáinkkal és kiállításunk állandóan megújuló anyagával igazolva; 5) látogatóinknak felajánljuk brosúráinkat, plakettjeiket, könyveinket és kép-dokumentumanyagunkat; 6) konferenciákat, eszmecseréket és szemináriumokat szervezünk, a megbeszéléseket magnószalagon rögzítjük az utólagos, széles körű terjesztés érdekében. Ezek után: 7) bemutatjuk audio-vizuális programunkat; 8) elektronikus képernyő segítségével megvalósítjuk a közönség aktív részvételét, biztosítva a szabad esztétikai választás lehetőségét. Ez az akció a kísérleti lélektanba torkollva lehetővé teszi a különböző etnikumok vizuális hajlandóságainak statisztikailag hiteles kiderítését — ez a „folklore planétaire" gondolata.

A TERMÉSZET VISSZASZORÍTÁSA MEGFOSZTJA AZ EMBERT A SZEM GYÖNYÖREITŐL

Alapítványunk első akciójaként bebizonyítanók, hogy Sarcelles, La Courneuve, Ivry, Pantin, Saint-Denis (és természetesen az egész világ) új negyedei sokkal emberibbek, sokkal szebbek s lakályosabbak lennének, ha a tömegükbe belefoglalták volna — szeretettel és ízléssel — az elemi esztétikát. Nem a műépítészeket hibáztatom, mert ők áldozatai és nem előidézői voltak egy módszernek. Egyelőre el kell fogadni az adott helyzetet, de le kell vonni a tanulságait, és meg kell keresni a lehetőségeket ezeknek a létesítményeknek a kijavítására; — ez a legégetőbb feladatunk.

A második akció: példák segítségével hatni mindazokra, akiknek valamilyen szerepük lehet a jövő építészetében. Ennek a második akciónak a feladata a megelőzés, és ezt elképzeléseink megvalósítása érdekében ugyanolyan fontosnak tartjuk, mint az elsőt. Ez a két pont (megoldások a már meglévő sémák kijavítására és javaslatok az elkövetkezendőkre) nem csupán a városi környezet egyre számosabb épületének megszépülését fogja eredményezni, hanem korunk stílusának igazi felfokozásához vezet. Mi több, megteremtve összhangját, kielégíti majd az emberiség egyik lényeges lelki szükségletét: a szem gyönyörét, amitől megfosztotta a természet visszaszorítása.

Mivel a nagy egységek felépítése sokrétű és beláthatatlanul szerteágazó feladatot jelent — a szükségletekhez igazodó elképzelés, a kisajátítások, meghatalmazások, az egészségügyi előírások betartása, a tartósság, az építőanyagok biztosítása, alaprajzok, tervek, devízek elkészítése, árak megállapítása, szerződések megkötése, munkamenet, közszolgáltatások megállapítása stb. —, ajánlatosnak tartjuk tevékenységünk pontos meghatározását. *A célkitűzésünk csakis esztétikai lehet!* Arra törekszünk, hogy:

1) közismertté tegyük a plasztikai funkciók elméletéről alkotott nézeteinket;

2) elfogadtassuk a plasztika ABC-jének gondolatát, azaz: a) határozott formai egység; b) kettős alapú módszer; c) a feketétől a fehérig terjedő tizenegy színnek, valamint minden szín huszonkét árnyalatának használata; d) a szín—forma egységeink cserélhetősége; e) a közönsé-

ges épületelemek szigorú kompozíciókba való programálásának módja; f) paramétereink és kikísérletezett vetületeink használata: négyzet, egyenlő oldalú háromszög, rombusz, hatszög, axonometrikus hatszög és nyolcszög;

3) megvalósítani egy plasztikai, tehát tisztán művészi elképzelés áttételét a műépítészetbe: a) makettek készítése 1/20-as és 1/50-es léptékben; b) a kiválasztott anyagok meghatározása (színezett cement, kőpor, kerámia, üvegpaszta, mozaik, festékek, kezelt fémek, szintetikus anyagok stb.)[8]. Mindezek a változatok belefoglaltatnak majd a falainkba, a maketteket pedig állandó jelleggel kiállítjuk, és időről időre felújítjuk.

Ha a *kiadói* szekciónk működni fog majd, az elemi iskolák rendelkezésére bocsátjuk az 1., 2., 3. és 4. „folklore planétaire" játékokat, hogy a fiatalok szeme hozzászokjon a tiszta formákhoz. A papírból kivágott permutálható kettős egységeinket — 222 színárnyalat minden idomát —, a színskáláinkat és a permutáció különböző, általunk javasolt lehetőségeit az erre szakosított iskolák rendelkezésére fogjuk bocsátani.

A GOMBA-VÁROSOK PLASZTIKÁJÁNAK MEGJAVÍTÁSA

Tudatában vagyunk annak, hogy indítványunk — elsőrendű fontossága ellenére — nem foglalja magába a város összes megoldásra váró problémáit. Építenek „javított" kényelmi fokú és magas igényeket kielégítő lakásokat. Szaporodnak a villanegyedek, a nyári- és télilakok. Magánkezdeményezők becsvágyó megvalósításait láthatjuk: bankházakat és irodaházakat; az ipar és a kereskedelem nagy megnyilvánulásai létrehozzák a nemzetközi kiállítási és vásárcsarnokokat. Ezekben az esetekben a befektetések többnyire hatalmasak, az építész nem győz válogatni a nemesebbnél nemesebb építőanyagok között, az épület formaművész közreműködése nélkül is szép lehet; esetleg a formaművész részleges, az építész által előre meghatározott helyeken történő beavatkozása szükséges. Ilyenkor nem az épület „beillesztéséről" van szó, hanem a dekorációról. Gondoltunk az elkerülhetetlen „kompromisszumok"-ra is, a restaurációkra és a múlt értékes maradványai követelte egyeztetésekre.

Programunk sajátos jellegének rövid bemutatása után szeretnék körvonalazni egy korlátozást, amelyet magamra erőltettem, s amely a valóságban nem is egyedülálló: mérsékelt bérű lakások — nagy lakótelepek —, valóságos gombavárosok nőnek a külvárosokban, és elárasztják a vidéket a föld minden szélességi fokán Murmanszktól Cape Townig, Tokiótól Los Angelesig, Rio de Janeirótól Pekingig. Korunk stílusa „a véletlen és a szükségszerű" között ezekben a szüntelenül sokasodó épületekben kristályosodik ki. A népszaporulati görbe világszerte emelkedik, a gyengénfejlettség még fennáll, márpedig ahhoz, hogy az embereknek lakást biztosítsanak, építkezni kell. Az ellentétes ideológiák világméretű szembenállása, a társadalmi válságok, a fegyveres vagy gazdasági háborúk nem tudják elrejteni az igazságot: a jövőben a problémákat nem egyéni, hanem közösségi szinten kell megoldani. A halandó egyén csupán egy hasznos vagy káros sejtje az emberiség testének. Az emberek fizikai és lelki szükségleteinek megoszlása nem egyenletes, a többség, a legszegényebbek laktak mindig a legrosszabbul, és így van ez még ma is. Ezek az „új" lakások mindenhol megtalálhatók, a régi város közepéről éppúgy látszanak, mint távolról, ha vonattal, autóval vagy repülőgéppel közeledünk a város felé. A természet elűzetett a lakónegyedek övezetéből, az épületek szerkezete egyhangú, külsejük szomorú, gyakran csúf, vizuális ártalmára vannak kivétel nélkül mindenkinek.

GENERÁCIÓRÓL GENERÁCIÓRA KÖZVETÍTENI AZ ÜZENETET

A lakóterületek berendezése, városrendezés a vidékek viszonylatában, a közlekedési utak, az állomások, repülőterek, üzemek és kombinátok elhelyezése, a technológiai munkálatok megszervezése, iskolák, fakultások, egyetemek, múzeumok, stadionok építése, a harmadrangú feladatok: irodák, adminisztratív épületek, közösségi és presztízsműemlékek építése, egyszóval az egész műépítészeti kutatás rendkívüli hozzáértést és szakosodást igényel. Ezt a listát egy közelebbi elmélyülés érdekében jegyeztük fel naptárunkban — a nagy egységek plasz-

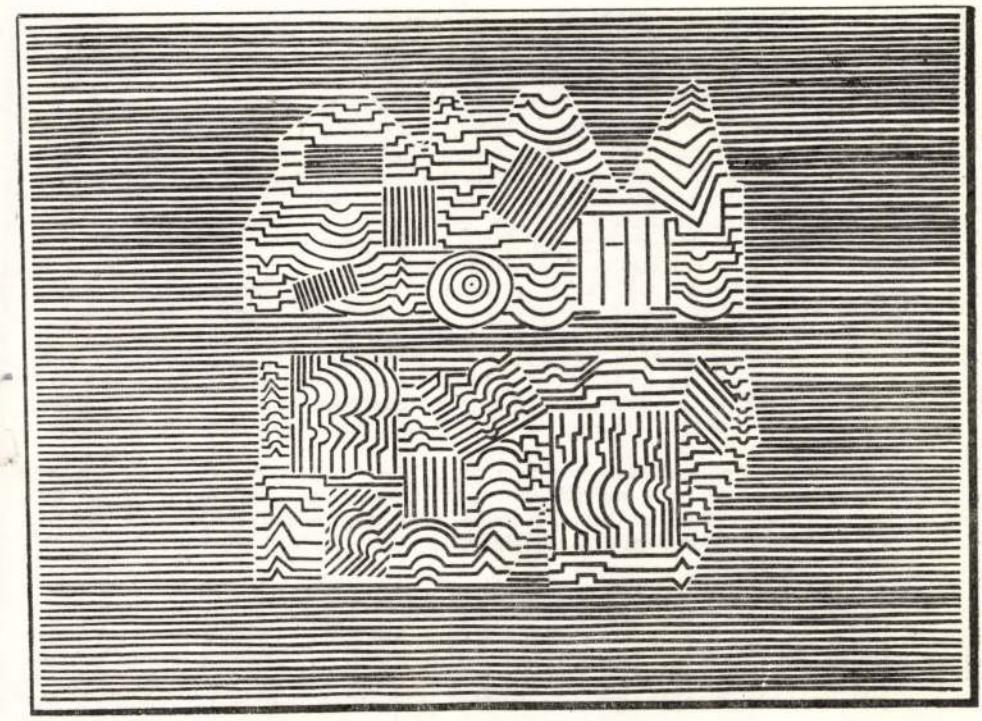

tikájának megjavítására törekszünk, ez a szakmánk. Mert *divat* és *stílus* meghatározhatatlan a maga pillanatnyiságában; a mohó, fantaszta, tudományoskodó avantgarde egyazon időben alkotja meg csodáit és borzalmait, a művész álma megelőzi a megvalósítást; mi pedig nem vitázni akarunk a végtelenségig, hanem cselekedni azonnal.

Nem hiszünk a varázsvesszőben. Az ilyen szavak, mint: igény, zsenialitás, nagyzási hóbort, nem szerepelnek szótárainkban. Átalakítani a kitagadottság mindennapos, siralmasan szürke képét egy vidám és szép világgá, ez a feladat sokkal fontosabb lehet, mint „csodákat" építeni, mégha Chandigarh-ról vagy Brasiliáról van is szó.

Befejezésül szeretnék eloszlatni egy félreértést és kifejezésre juttatni egy óhajt. Én az „elméletem"-ről, az „ábécém"-ről, „mintáim"-ról beszélek, de az eredmény azoké a művészeké is, akik előttem jártak. Az egzakt tudományágakban annyira nyilvánvaló törvényt: az alapismeretek továbbítását nemzedékről nemzedékre — a ma művésze nem fogadja el. És ezt korunk művészi stílusa szenvedi meg. Én a plasztikai értékek dialektikus fontosságáról álmodom, elterjedésükről az egész világon, az etnikumok szintjén megvalósuló szétágazásukról, elfogadásukról az egyén viszonylatában. Az emberi boldogság részben azon múlik, meghallják-e szavamat a fiatalok.

Györffi Kálmán fordítása

JEGYZETEK

1. A kollázsok nyolcvanéves Matisse-a egyike lett legfiatalabb mestereimnek. A fiatalon meghalt Seurat örökifjú marad. Ami pedig azokat a fiatalokat illeti, akik úgy vélik, hogy csupán életkoruk érdemén az élvonalban vannak, hamarosan rájönnek majd, hogy ehhez nem elég holmi furcsaságot kiállítani vagy hibás elképzelésekből létrehozni egy alkotást. Ha fennmaradt is némi atmoszféra Duchamp-Villon vagy Yves Klein körül, a tulajdonképpeni plasztikai művük elenyésző.

2. Az emberiség nagy része idejét múlt istenek, bálványok és védőszellemek rabszolgája maradt.
3. Gondoljunk csak a fiatal Bernard Buffet sikereire és Giacometti érett munkáira.
4. A szokott rendszerezésen kívül — szépművészet (festészet-szobrászat-műépítészet), díszítő művészetek, alkalmazott művészetek, művészet és kézművesség — a párhuzamos szakok feltűnő, néha egyenesen elképesztő kibővülésének vagyunk tanúi: plasztikusok, kolorista-tanácsadók, stilizátorok, lakberendezők, tájművészek, ipari tervezők. Többé már nem követik vakon az elit megkülönböztetést a nagy művészet és az alacsonyabb rangú művek között. A jövőben „plasticité"-nek nevezett festészet a műépítészettel egyenlő szintre emelkedik: „PLASTI-CITÉ-style".
5. Megtorpanást eredményez, ha a stílus hosszú ideig fennmarad; ha viszont a divat marad meg — minthogy sajátsága önmagát megsemmisíteni —, akkor a civilizáció hanyatlik.
6. „Tournedos Henri IV" és „potée" — „Versailles" és „caravane-camping" — „hegedű szólószonáta" és „La java bleue" — „a Cid" és „a megöntözött öntöző" — „a Sixtusi kápolna" és „Szívem, Juliette" — „a Patyomkin cirkáló" és a „Mickey Mouse" — a maïeutika vagy „A fej meg a lábak"...

   Saját műveimben is roppant változatosságot látok. Kompozícióim egy része nagyon szigorú: mértéktartó vagy éppenséggel klasszicizáló; más része könnyebben megközelíthető: különös vagy egyszerűen mulatságos. Kétségtelenül ösztönösen fordulok az ízlés széles skálája felé, eljutva a „műértők"-től mindenkihez.
7. Az idő és a szükséges ismeretek híján nem térhetek ki az állandó tényezők egészére. Én nem a „nagy műveltségűek"-hez fordulok, hanem a „műveletlen"-nek mondott tömeghez, az igazi, egyetemes, új közönséghez. A civilizáció válságban van. Az irodalom, a költészet, az opera, a humántudományok háttérbe szorulnak. Arisztophanész, Shakespeare, Corneille már csak azokat érdekli, akik kívülről tudják igazi vagy hamis történetüket. Téves lenne a múlt kultúrájának egész, hatalmas mennyiségét elsajátíttatni a tömegekkel, melyeknek sem lehetősége, sem pedig szüksége nincs a holt ismeretek megszerzésére. Azt, ami Homéroszban, Ciceróban, Erasmusban érték volt, addig ismételgették, idézték, szűrték, névtelenítették, amíg a mass-media közvetítésével minden ismeret magába foglalta. Soha nem létezett olyan gazdag jelen, mint a miénk! Civilizált az, aki a jelen fizikai és szellemi termékeit fogyasztja. Minden újat hozó lény magatartása szembefordulás a múlt kultuszával. Közben elkerülhetetlenül létrehozza a saját múltját is.
8. Az építészeti technikák alapvetően megváltoznak. A hajdani kőműves mesterséget egyre inkább az építészeti elemek előregyártása váltja fel, ami — gyakorlatilag — megfelel a mi elgondolásunknak a plasztikai elemekről.

   Az építkezés folyamat. Évszázados lakónegyedeket nem lehet egycsapásra eltörölni, csak kiterjeszteni a külvárosokat, a szükségnek megfelelően, széltében és hosszában, föld alatt és vízen gombavárosokat létrehozni. Az építkezés technológiája tökéletesedik, változik, változatosabbá válik az épületek külseje, de a mennyiségtan és a méterrendszer létrehozta alapegységek érvényesek maradnak. Tisztában vagyunk a városi szövevénynek, a lakosság sejtburjánzásszerű torlódásának a tartósságával.

Vasarely, Victor

Zebrák. 1943. gouache, 51×43 cm (fot.)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 27 p.

Vasarely, Victor

Zebrake. 1938, tus. 40 X 60 cm. (fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 26 p.

Vasarely, Victor

Szemfényvesztő tanulmány. 1936, gouache, 36 X 34 cm. (színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 30p.

Vasardy, Yvaral

Victor Vasardy fia. Karsák emlékére művet készített.

Losonci Miklós: A Karsák-emlékház gyűjteménye; Műgyűjtő, 1973/4. 12-23 l.

Vasarelly Victor

Képeink reprói a 282, 284, 287. oldalakon

Korunk 1974/2 Kolozsvár

Vasarely, Victor

Neve megemlítve.

Bernáth Aurél: Kisebb világok — Bp. 1974.

171p.

Vasarely, Victor

1960-ban Brüsszelben rendez egyéni kiállítást.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1975 64p.

Vasarely, Victor

1961-ben Kölnben, Milánóban és New Yorkban és Londonban sender egyéni kiállítások.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 64p.

Vasarely, Victor

1962-ben Oslóban, Bostonban és Helsinkiben
rendez egyéni kiállításokat.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 64p.

Vasarely, Victor

Az 1963 márciusában a Musée des Arts Décoratifs kiállítása emlitve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 68 p.

Vasarely, Victor

A Leány-virágok (1936) és a „Folklór" (1934-42) c. sorozata említve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 85p.

Vasarely, Victor

1964- ben Guggenheim-díjat nyert New York-ban.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 85 p.

Vasarely, Victor

1965-ben Ljubljana és São Paulo Zürichtel
ki, 1967-ben pedig Tókió

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 85 p.

Vasarely, Victor

1967-ben Pittsburgh-ban Carnegie-díjat kapott.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 85p.

Vasarely, Victor

1969-ben Cagnesben az „Arany paletta"-
mal jutalmazták meg.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 85 p.

Vasarely, Victor

A Vega MC és Onaho alapján készült sorozatok megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – 3p. 1973 85p.

Vasarely Victor

Zebrák c. képe megemlítve.

Szabados Árpád: Metszés és nyomtatás. 27 p.

Vasarely, Victor

1944 Festői munkásságának kezdete.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor.

Capella I. 1964, olaj, 200 X 100 cm.
(foto)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 95p.

Vasarely, Victor

A harmadik caracasi műve a „+ −", azaz, Pozitív – Negatív.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 40p.

Vasarely, Victor

1955. áprilisában a „Mozgás (Le Mouvement)
c. kollektív kiállításon vett részt.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 40p.

Vasarely, Victor

A Sophia c. műve említve, mint a második caracasi műve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 39p.

Vasarely, Victor

1970-ben megnyílt a Gordes-i alapítvány,
Vasarelynek mintegy 550 alkotása látható
itt.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 85p.

Vasarely Victor

A Sugárfonások és a Tridim sorozatok megerősítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 85p.

Vaszarely, Victor

A Hatszög dicsérete, a Deuton, Jon és Mek c. verselő sorozatok említve.

Gaston Diehl: Vaszarely – Bp. 1973. 85p.

Vasarely, Victor

Ouv. 1956; olaj, 130 X 97 cm. Kersten-sen-gyűjtemény, Dánia
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely, – Bp. 1973. 50 p.

Vasarely Victor

Uzrok-III. 1952-60, olaj, 195 x 130 cm.
(nincs fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 49 p.

Vasarely, Victor

Csillan. 1952, olaj, 87 X 80 cm. Museu de Modema Arte de São Paulo.
(foto)

Gaston Diehl: Vasarely — 3p. 1973.

47p.

Vasarely, Victor

Imbitura. 1951-58, olaj, 130 X 97 cm.
(nincs fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973.

46p.

Vasarely Victor

Donar II. 1951, olaj, 130 X 76 cm.
Statens Museum for Kunst, Koppenhaga
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 44p.

Vasarely, Victor

Marslakó. 1946, zus, 30X20 cm.
(fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 43p.

Vasarely, Victor

Marszałek. 1946, zus. 60 X 40 cm.
(fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973.

42p.

Vasarely, Victor

Az uzsonna. 1947, olaj, 46 X 34 cm.
(mines fotó.)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973.

41p.

Vasarely. Victor

A mak. 1946, olaj, 130 x 97 cm. (mines lot6)

Gaston Diehl: Vasarely - 197 3p. 38p.

Vasarely, Victor

Vega-IG. 1967, vinyl, 100×100 cm.
J. H. Clark-gyűjtemény, New York.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 174p.

Vasarely Victor

Vega-Wa-3. 1968, vinyl. 58 X 55 cm.
(mines pb)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 75p.

Vasarely, Victor

Jon - DR. 1967, vinyl, 100 X 100 cm.
J. H. Hirshhorn-gyűjtemény, New York.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 76 p.

Vasarely, Victor

Jon-3. 1967, vinyl, 140 x 140 cm.
(coines ptd)

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 77 p.

Vasarely, Victor

Sikra 1966, vinyl, 170 X 170 cm.
(mínes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 78 p.

Vasarely, Victor

Sikra-Z. 1966, vinyl, 80 X 80 cm.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – 3p. 1973. 79p..

Vasarely, Victor

Zafir-Z. 1966, vinyl, 180 X 180 cm.
Esselier-gyűjtemény, Lausanne.
(nincs fotó)

Gaston Diehl: Vasarely. – Bp. 1973. 80 p.

Vasarely, Victor

Erdinan - III., 1956, daj., 195 X 130 cm.
Detroit Institute of Arts. (fot)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. CCp.

Vasarely, Victor

Taymir. 1958, olaj, 102 X 130 cm.
Museum Boymans, Rotterdam.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 65p.

Vasarely, Victor

Ondho. 1960. olaj, 220 X 180 cm. Museum of Modern Art, New York.

(fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. • 63p.

Vasarely, Victor

Mindanao. 1955, olaj, 43 X 35 cm.
Albright-Knox Art Gallery, Buffalo.
(fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973 Cikp.

Vasarely, Victor

Mindono - II. 1954-56, olaj, 195 X 130 cm.
Musée National d'Art Moderne, Paris
(fotó)

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. Glp.

Vasarely, Victor

Elbrouz - II. 1956, olaj, 195 X 130 cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 60p.

Vasarely, Victor

Belle-isle. 1949-50, olaj, 97 X 130 cm.
Betty Parson-gyűjtemény, New York.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 58 p.

Vasarely, Victor

Kandahar. 1951, olaj, 100 X 108 cm.
Solomon R. Guggenheim Museum, New York.
(nincs kiállítva)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 57 p.

Vasarely, Victor

Bhopal 1949, olaj, 130 X 79 cm.
Musée des Beaux-Arts, Liége.
(sines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973 55p.

Vasarely, Victor

Ulje 1952-59, dlaj. 89 X 130 cm.
Skopje Muzeum (fotk)

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1913. 54p.

Vasarely, Victor

Angyal. 1945-46, olaj, 130 X 97 cm.
(nincs fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 53p.

Vasarely, Victor

Nap. 1947, olaj, 27 X 35 cm. (nincs fotó)

Gaston Diehl :- Vasarely — Bp. 1973. 52p.

Vasarely, Victor

Darjiling. 1952-53, olaj, 108 x 100 cm.
Museum des 20. Jahrhunderts, Bécs.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Fr. 1973. 51 p.

Vasarely, Victor

Axonometrikus szerkezet I. 1937, gouache,
43 X 37 cm. (nincs fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 31 p.

Vásárhelyi Viktor

1925-ben tett érettségi vizsgát.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Vaskarely, Victor

1930-ban hagyta el Magyarországot, s telepedett le Párizsban.

Gaston Diehl: Vaskarely – 1973 Bp. 5p.

Vasarely, Victor

1908-ban született Pécsett.

Gaston Diehl: Vasarely – 1973 Bp. 5p.

Vasarely, Victor

Neve emlitve.

Gaston Diehl: Vasarely – Br. 1973. 7 p.

Vasarely, Victor

Neve entitve

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 8 p.

Vasarely, Victor

1934-ben részt vett a Galerie Pléiade
egyik csoportkiállításán

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 10p.

Vasarely, Victor

Neve emlékre.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 8 p.

Vasarely, Victor

A Denise René - galériában volt első önálló kiállítása 1944 júniusában és őszén.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 10 p.

Vasarely, Victor

Neve említve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 12p.

Vasarely, Victor

Neve emlitve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 19p.

Vasarely, Victor

1946-ból származó képei: Istálló Cocherel-ben, A kályha, Az uzsonna.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 19p.

Vasarely, Victor

Neve emlitve.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 22p.

Vasarely, Victor

Az 1947-es belle-isle-i tartózkodás hatása
a Sauzon, Longsor, Locmaria c. képeire.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 33p.

Vasarely, Victor

1950 - ben csoportkiállítása Göteborgban, Koppenhágában, Malmöben.

Gaston Diehl : Vasarely – Bp. 1973. 22p.

Vasarely, Victor

1949-ben festette a Lom-Lan c. képét.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 33 p.

Vasarely, Victor

1948-ból való Nagasaki, Yamada Taïna
c. képei.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 33 p.

Vasarely, Victor

Naï, Nivos, Garam, Zorda, Aquila c.
képei megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

1949-ben festette az Izpahan és Ilava c. képeket.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

Ab Ezinor, Camocim c. képei emlitve.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

A Minho, Alba, Vellan c. képei megem.
Élve.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

Dallas, Banitoë, Pamir c. absztrakt meg-
említve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35p.

Vasarely Victor

1950-ben keletkezett képe a Santorin, Xingou és Taska.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35p.

Vasarely, Victor

Az 1951. júniusában rendezett kiállításon Fotografizmusok néven mutatja be lefényképezett és fényérzékeny papírra felhagyított toll-rajz sorozatát

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

1951 júniusában „Murális formák és színek" (Formes et couleurs murales) címmel Dewasne és Jacobsen társaságában kiállítást rendez.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

A Méandre, Latona, Oltcia, Zsolt c. művei említve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 37 p.

Vasarely, Victor

A Hommage à Malevitch c. kompozíciója emlékére.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 35 p.

Vasarely, Victor

1951-52-ben készült művei a Bantoë, Kandahar, Csillan, Hazang.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 39 p.

Vasarely, Victor

Sophia c. kompozíciója a caracasi egyetemi város falán készült elhelyezésére.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 37p.

Vasarely, Victor

1954-ben Carlos Raul Villanueva épitén az épülő caracasi egyetemi város részére egy nagyobb kompozíciót alkar. Vasarely 3 művét ad be.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 39p.

Vasarely, Victor

1952-ben a „Klar Form" csoporttal valamennyi
északeurópai fővárosban bemutatkozik.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 39p.

Vasarely, Victor

Az Hommage à Malevitch c. műve
említve, mint az első caracasi mű.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 39p.

Vasarely, Victor

1954-ben részt vesz Biot-ban a „Tér" (Espace) c. csoportkiállításon.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 45p.

Vasarely, Victor

1955. novemberében a Denise René-nél megrendezi egyéni kiállítását.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 40 p.

Vasarely, Victor

A Zebra, Zebra fekete alapon, Zebrák, Tigrisek c. művei említve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 48 p.

Vasarely, Victor

Br 1935-ös Harlequinek és az 1946-ban
készült Marslakók c. sorozatai megemlítve.

Gaston Diehl Vasarely - Bp. 1973. 48p.

Vasarely, Victor

A Külvános, Hullám, Kártyák, Sakktábla

c. művei említve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 48 p.

Vasarely, Victor

1955 áprilisában közreadja A mozgás c. manifesztumát.

Gaston Diehl : Vasarely — Bp. 1973. 48 p.

Vasarely, Victor

Kalota MC. 1967, vinyl, 150 X 100 cm.
Ludwig-gyűjtemény Wallraf-Richartz-
Museum, Köln. (nincs fotó)

Gaston Diehl; Vasarely — Bp. 1973. 81 p.

Vasarely, Victor

Vonal Zöld 1968, vinyl, 180×180 cm.
(saját gyűjt.)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 82p.

Vaszarely, Victor

Örvény. 1968, vinyl. 43X43 cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vaszarely — Bp. 1973. 83p.

Vasarely, Victor

Tridim F. 1968, vinyl, 260 x 140 cm.
(mines fels)

Gaston Diehl : Vasarely – Bp. 1973. 84p.

Vasarely, Victor

Manipur. 1952-60, olaj, 162 x 152 cm.
(fotó)

Gaston Diehl : Vasarely — Bp. 1973. 86 p.

Vasarely, Victor

Zint. 1952-61, olaj, 108 X 100 cm.
(fekete)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 87p.

Vasarely, Victor

Eredeti neve Vásárhelyi Győző

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 5p.

Vasarely, Victor

1956-ban a Denise René-ben rendez vele a 12 országot képviselő 51 művész kiállítását.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 48 p.

Vasarely, Victor

Catch. 1945, aquache, 45 X 33 cm.
(lot 6)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 34 p.

Vaszarely, Victor.

Bukk. 1953; olaj, 200 X 100 cm. Honyvoux-gyűjtemény, Brüsszel.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vaszarely — Bp. 1973. 36p.

Vaszary János

Kezdeményezésére 1902-ben Szolnokon is létrejön a művésztelep.

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 15 p.
Bp. 1973.

Vaszary János

Parkban. 1936. olaj, rászon, 69 X 80,5 cm.
1937 óta a M. Nemzeti Galéria Zulajdona.
(színes repro.)

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában.
Bp. 1973.

29. kép

Vásárhelyi Viktor

1930-ban házasságot köt és Párizsban
telepedik le.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Vásárhelyi Viktor

1927-ben a Podolini-Volkmann-féle festőiskolát, 1928-ban Bortnyik „Műhely" nevű iskoláját látogatja.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Vasarely, Victor

Vega - II. 1957-59, olaj, 195 X 130 cm.
Tel Aviv Múzeum. (fotó)

Gaston Diehl : Vasarely — Bp. 1973. 88 p.

Vasarely, Victor

Hármas. 1964. Kollázs, 210 X 200 cm.
Sidney Janis Gallery, New York.
(mines fold)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 89 p.

Vasarely, Victor

Tridim R-R. 1968. vinyl, 100 X 46 cm.
(sines fold)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 90p.

Victor Vasarely

2

Kiállítása nyílt a Műcsarnokban

Képtárművészet

Vigília 1969 decemb.
852. old.

Victor Vasarely

szerepel „A mai párizsi
iskola c. kiállításon a Műcsarnokban

Képzőművészet

Vizuális 1969 oktatás
706. dd

Victor Vasarely

a 20-as évek végén Bortnyik
Sándor magániskolájának, a „Műhely"-nek
volt növendéke

Képtőművészet

Vigília 1969 május
347. old.

Victor Vasarelly

nove emlitve

Képrőmüvészet

Vigilia 1969 január
60. old.

Victor Vasarely

grafikus

Jelentős eseménye volt művészeti életünknek Victor Vasarely kiállítása.

D.J.: Jankay Tibor kiállítása Békéscsabán.
Művészet, 1971. április - 47.oldal

Vasarely, Victor

1.

A szerző Jean-Louis Ternier könyvét (Entretiens avec V. Vasarely, Paris, 1969) említi és Vasarelyét (Plasti-cité — l'oeuvre plastique dans notre vie quotidienne, Paris, 1970).

Miklós Pál: Vasarely ars poeticái; Valóság, 1970. 9. sz. 101. l.

2.

Vasarely, Victor

A Denise René galériában legújabban polikróm plasztikáit állította ki.

Miklós Pál: Vasarely ars poeticái; Valóság, 1970. 9. sz. 107. l.

Vasarely, Victor

Vélemènye szerint Malevics képe – fehèr négyzet fehér alapon – a hagyomàny végpontja és az új művészet kezdete.

Miklós Pál: V. ars poeticái; Valóság, 1970. 9. sz. 107. l.

L L O

GY. ÁR: 2,70 FT

: PIÉRT V.

Vasarely, Victor

Az első impulzusokat Bortnyik Műhelyében kapta, a továbbiak: a Denfert-Rochereau metróállomás faliesempe repedései, a Belle-Isle-i nyaralás, a gordei-i tartózkodás.

Miklós Pál: Vasarely ars poeticái; Valóság, 1970. 9. sz. 107. f.

Vasarely, Victor

A népművészetre hivatkozik: planetáris folklórnak nevezi geometrikus elemekből összeállított dekoratív hatású kompozícióit.

Galambos Tamásnál; Műpűjtő, 1970. 1. sz. 38. l.

Vasarely

A Szépművészeti Múzeum a külföldön élő magyar művész életművével gazdagodott.

Kádár Márta: Új szerzemények a múzeumokban.

Kelet Magyarország, 1971. júl. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1971 SEP 20

Victor Vasarely festménye

A Kalevalától a IV. Henrikig

1021

A tv őszi—téli színházi közvetítései

Számos sikeres színházi produkció szerepel a televízió őszi-téli műsorán. A Körszínház előadásában Kazimir Károly adaptációjában és rendezésében bemutatják a Kalevalát. Szegedről közvetítik Madách Imre „Mária királynő" című drámáját, amelyet Gyárfás Miklós dolgozott át. A Vígszínház tavalyi évadjának egyik legnagyobb sikerét Luigi Pirandello IV. Henrik című színművét is műsorára tűzte a televízió. A címszerepet Latinovits Zoltán alakítja. Novemberben ugyancsak a Vígszínházat „kapcsolják", ahonnan képfelvételről Csehov: Ványa bácsija kel életre.

A Nemzeti Színházból Örkény István: Sötét galamb című színműve kerül képernyőre. A tv színházi közvetítéseinek tervében a romantika nagymesterének, Victor Hugónak a neve is szerepel. A Királyasszony lovagját Veszprémből láthatjuk. Racine „Berenice" című tragédiájának győri előadását a 2-es kísérleti adás is átveszi. Ez itt azért is különleges csemegének ígérkezik, mert a díszleteket a Franciaországban élő világhírű festőművész, Victor Vasarely tervezte. A Színház- és Filmművészeti Főiskola Bródy Sándor „A medikus" című színművével „képviselteti" magát a képernyőn.

A gyulai Várszínház premierjét, Moretto „Donna Diana"-ját ugyancsak a télen tekinthetik meg a nézők. A Katona József Színházból Raffai Sarolta „Az utolsó tét" című drámáját sugározza a televízió. A kicsinyek számára a „Rab ember fiai" színpadi változatának bemutatását tervezik, a Bartók gyermek színház művészeinek közreműködésével.

hajókürt. Akit zavart, az úgy tett, mintha gyönyörködtetné, esetenként fizetett is érte. Aztán egyszerre csak abbahagyta, mire a kanász is, messze elkerülte a környéket, mondván hogy majd bolond lesz ingyen fújni.

Hát valahogy így kellene nekünk is tenni a csattogó srácokkal és lányokkal. Jó képet vágni hozzá mintha tetszene, a markukba nyomni esetenként egy forintot, hogy ide csattogjanak a fülünkbe.

Aztán egyszerre abbahagyni az adakozást. Majd meglátják, a gyerekek is úgy gondolkoznak, hogy bolondok lesznek ingyen csattogni. Addig is az a pár forint nem vág bennünket földhöz. Inkább kibírjuk, mint az idegkezelést.

Árkus József

senyei. A K
középiskolák
tok KISZ
csapatai össz
mi versenyen
tudásukat. L
dobás szerepe
majd teszt
bizonyítaniok tájékozottságukat. A Kilián György Úttörő Honvédelmi Zászlóalj pajtásai által bemutatott hadijáték nemcsak a fiatalokat, de sok felnőttet is kíváncsivá tett. S míg a piros nyakkendős úttörők, mezbe öltözött kiszesek vetélkedtek a pontokért, a strand mellett rögtönzött tűzhelyeken főtt a bográcsgulyás, az újházi tyúkleves, készült a frissensült. A kis szakácsokat anyukák, nagyobb testvérek állták körül, akik ezúttal csak szurkolhattak, a tanácsokat korábban kellett megadniok. A szakácsverseny zsűrijének ugyancsak

ciztak, kézilabdáztak. Ritkán tapasztalható nagyüzem volt amerre csak a szem ellátott. A felhők mögül elő-elő bújó nap is bearanyozta a délutánt, vidáman búcsúzott a fiataloktól, akik ekkor már a divatbemutató szebbnél szebb ruháiban gyönyörködtek. A leszálló est így találta a IX. Tiszaligeti Napok résztvevőit, jókedvűnek, vidámnak. A legkisebbek már hiányoztak e kavalkádból, amikor megszólalt a Lidons együttes zenéje, hogy kezdetét vegye a nap záró eseménye, a medence bál.

Látnivaló, érdekesség a mai napra is maradt. Foly-

Vasarely Victor

"Kassák-mü franciául" cimmel Bodri Ferenc ismerteti a Franciaországban megjelent Kassák kiadványt, melynek számozott példányaihoz "Vasarely aláirt, remek szerigráfiája szolgál külön boritóban mellékletül, a boritón ugyancsak egy Vasarely-mü vaknyomott változatá"-val.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 5.
XVI. évf. 6. sz. 6. lap

Vasarely, Victor

Prága, Vasarely-kiállitás. - Ism: Bozóky Mária, Kortárs, 1968.4.sz.67o.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. -Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

Vasarely, Victor

művéből. - (Összeáll. és ford.: Kövesi Erzsébet.)
Valóság, 1968. 5. sz. 81-85. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

182. l.

Victor Vasarely
festő

Életrajz.

Pogány Ö. Gábor: Művészet, ifjúság.
Művészet, 1971. december - 3 oldal.

Victor Vasarely

A győri Kisfaludy Szinházban mutatták be Racine: Berenice c. müvét. Az előadáshoz tervezett diszleteinél "hires, geometrikus formaelemeit alkalmazza...kör és négyszög váltakozik az épitményen, kék és aranyszin csillogtat sokféle árnyalatot",-irja kritikájában D.L.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. márc. 13.
XV. évf. 11. sz. 12. lap.

Vasarely

1

Nevéhez fűződik az Op-art, nemrégen 118 darabból álló értékes gyűjteményt ajándékozott a múzeumnak. Egyébként ő az, aki mindig büszkén tett hitet magyar mesterei - Bortnyik, Kassák, Moholy-Nagy - mellett. Most kiállított lapjai eidekes bepillantást adnak művészetének kifejlődéséről, arról a következetes törekvésről, amely a technikai gépi civilizáció konzekvenciait igyekszik érvényrejuttatni a művészetben.

P.S. A Szépművészeti Múzeum újabb kiállításai.

Népművelés 1969/9 37 old.

Vasarely

Geometrikus formák, körök, négyszögek pitmikus rendjével tölti ki az ábrázolandó felületet, ennek során olyan szinbeli és valörbeli fokozatokat alkalmaz, hogy azok dinamikus mozgásélinényeket ébresztenek a szemlélőben. Ezt nevezi „kinetikus absztrakciónak. Müveit szerográfia nevü fotografikai eljárással sokszorosítja úgy, hogy minden lap hatásában eltér a másiktól tehát egyedi darabnak számít.

P.S.: A Szépmüvészeti Múzeum újabb kiállításai

Népmüvelés 1969/9 37old

Vasarely

Vasarely körül ugabban egész iskola alakult ki, és mint ismeretes, műveszetének konzekvenciái az ipar számos területén is alkalmazásra találnak

P.S.: A Szépművészeti Múzeum ugabb kiállításai

Népművelés 1969/9 37 old.

Vasarely

Lelbrák

Népművelés 1969/9 37 old.

Victor Vasarely

Nemcsak hazántznak, hanem a világ képzőművészetének is eseménye Victor Vasarely – Vásárhelyi Győző – gyűjteményes kiállítása. A Műcsarnok hatalmas termeiben szelesen bontakozik ki művészete az arány, rend és harmonia minden szépségében. Mint korunkat vállaló, hidalos, szinte mérnök-művészt tartja számon a szakma, ezt támasztja alá.

Haulisch Lenke: Victor Vasarely gyűjteményes kiállítása

Népművelés 1969/12 42 old.

Victor Vasarely.

Számtalan művészetelméleti és filozofiai publikációja, kiáltványa, nyilatkozata. A táblaképfestészet műfaján messze túllép, koncepciója az intim belsőtér alakításától a nagy települések és a természeti környezet formálásáig terjed. Nagy kutató és felfedező. Korunk új terdimenziói nak, dinamozmusának művészi megfogalmazására vállalkozott.

Haulisch Lenke: Victor Vasarely gyűjteményes kiállítása.

Népművelés 1969/12 42old.

Victor Vasarely

Művei

Népművelés 1969/12. borítólap 48 old.

Victor Vasarely

A negyven éve Párizsban élő magyar származású művész eddigi legnagyobb kiállítása volt a művészeti hetek alkalmából

Fodor Lajos: Budapesti művészeti hetek.

Népművelés 1969/12 40 old.

Vasarely, Victor

Boglar-kolláza 1966; olaj, vászon, 252x 252 cm, Párizs Galerie Denise René

Képzőművészeti Almanach 2, Comina 1970

Vasarely, Victor 1.

Pécsett született 19o8-ban, 193o-ban ment ki Párizsba, ahol eleinte a Havas, Draeger és Devambez cégeknek dolgozott, 194o-ig. Fontosabb periódusai - Belle-Isle, Kristály és Denfert. A müvek festmények, grafikák, szerigrafikák, kárpitok, filmek, murális müvek, szobrok és irások.

D. Willy Rotzler cikkének /Graphis 1971/72/153/ ismertetése; Ipari Művészet, 1971/6, 23. l.

1964-ben Guggenheim-dijat kapott, 1967-ben a Sao Paoló-i Biennálén nagydijat, 197o-ben a francia becsületrend keresztjét. A lap fotóban közli a bonni egyetem fehér-fekete beton-üveg falát, az esseni főiskola 1966-ben készült falát. 1965-ben Brüsszelben, 1969-ben Budapesten kiállitása volt.

D. Willy Rotzler cikkének /Graphis 1971/72/153/ ismertetése; Ipari Művészet, 1971/6, 23. l.

Vasarely, Victor

Vasarely, Victor 3.

Művészetének eredetét a szerző a Stijlben és az orosz avantgardizmusban jelöli meg. Az 196o-as évektől kezdődően nagyban hozzájárult a pop art, az ujrealizmus, a konkrét művészet, az op art, a kinetikus művészet, a hard edge, a minimal art és az ős-konstrukciók kifejletéhez.

D. Willy Rotzler cikkének /Graphis 1971/72/153/ ismertetése; Ipari Művészet, 1971/6, 23. l.

Lényegében 1944-től kezdeve fest, 1955-ben kiadja a Manifeste pour Mouvement-t. Fő támogatója Denise René, első konstruktivista képe az Hommage a Malevics /1952/. Legujabban un. mélyképeket alkot, amelyek a néző előtt nehezen megfejthető árnytestekből és árnyterekből állnak. A M. Joray-féle Vasarely album /Griffon, Neuchatel/ valóságos Vasarely-mü, az oldalak tipográfiailag önálló kompoziciók.

D. Willy Rotzler cikkének /Graphis 1971/72/153/ ismertetése; Ipari Müvészet, 1971/6, 23. l.

Vasarely, Victor

Kölnben kiállitása volt.

Ipari Művészet, 1971/6, 23. l.

Vasarely, Victor

május 10-én néhány napra

Magyarországra érkezett.

Magyar Nemzet 1972 május 12

4. old.

Viktor Vasarely
festő - grafikus

Méltatás.

Kurtág Sándor: Le Mouvement művészet világa
Művészet, 1972 március - 8 oldal.

Viktor Vasarely
épitész - grafikus

Méltatis.

Boldizsár Iván: Művészeti kártúzkézben! —
Művészet, 1972. februar — 10 oldal.

Vasarely

neve emlitve a „Dictionnaire de l'art contemporain" c. Ziadvány-ban

Magyar Nemzet 1972 január 6
4. old

Victor Vasarely

Művei

Népművelés 1969/12 42 old.

Victor Vasarely.
Bortnyik Sándor tanítványa volt.

Bodri Ferenc: Bortnyik Sándor

Látóhatár 1971/5-6 559 old.

Vasarely, Victor

Az op-art iskolaalapítója.

Nérony Katalin: Tájékoztatás a XXXIV. Velencei Biennaléról; Köpiömű, Almanach 1, Corvina 1969, 93. l.

25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
rtási ideje alatt látogathassa
ályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
őigazgatóhelyettes

Vasarely, Victor

A magyar modern „világképteremtők" közt Gyarmathy Tihamér kiemelt helyet biztosít számára.

Körkérdés; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 119.l

25.

Magyar Iparmüvészeti Főiskola
rtási ideje alatt látogathassa
ályok betartása mellett igénybe

.nap.

Farkas Domonkos sk.
őigazgatóhelyettes

Vasarely, Victor

Bartha László szerint az op-art az ő szaniális Peloménye.

Körkérdés; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 115. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11-

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvata
és a könyvtárra vonatkozó szab
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó. .

Vasarely, Victor

Az ízlésváltozást jelzi, hogy kiállításának nem kellett megbukni.

Vitányi Iván: A közmüvelődés dinamikája; Valóság, 1971. 12. sz. 101. l.

Vasarely, Victor

A 60-as években a Denise René kiadásában hat litográfiája jelent meg hat Kassák sarcs litográfiával együtt.

Bálint Endre: Kassák Lajosról; Képzőművészeti Almanach 1, Corvina, 1969; 53. l.

Vasarely, Victor

Neve Kassák mellett együtt szerepel Mahly-Nagygyal, Vajdával, Kemény Zoltánnal és Schöffer Miklóssal.

Bálint Endre: Kassák Lajosról; Képző művé. Almanach 1, Corvina, 1969; 53. l.

Vasarely, Victor

Hencze Tamás helyenként túllép a Vasarely-kör mai fázisán.

Pernecsky Géza: A láraisány és a konstruktivizmus újjáj a magyar festészetben; Képzőmű-Almanach 1, Corvina 1969, 58. C.

Vasarely, Victor

A geometrikus absztraktoktól Vasarelyig mindenki (ebben a nemben működő nyilván) a kontrasztos lokálszínek szembeállításával jelölte az egymást váltó sík felületeket.

Pernecsky Géza: A líraiság és a konstruktivizmus újrétjai a mappa festészetben; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 58. l.

Vasarely, Victor

Fajó Jánosnál mint tanítványnál monumentális dekoratőrként említve szemben Kassákkal, a táblaképfestő esetével.

Perneczky Géza: A lírainsóy és a konstruktivizmus új útjai a magyarfestészetben; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 57. l.

Vasarely, Victor

Az aktinista Bortnyik tanítványaként szerezte meg a konszerű képzőművészeti alapműveltséget. Kevés hazai konstruktivistának sikerült – mint neki – kompozícióikat kemény anyagba áttenni.

Perneczky: A lúzaiság és a konstruktivizmus új útjai a magyar festészetben; Képzőműv. Almanach 1, Corvina 1969, 57 l.

Vasarely, Victor

A Lapszemlében ambitett cikkben kerül elő a neve (René Parola: Az op-art fantasztikus megnyilvánulásai; Graphis 151).

Ipari Művészet, 1971. h. sz. 31. l.

Vasarely, Victor

A Lapszemében ismertetett cikk hozza a nevét

(Klaus – Dieter Stoffers: Művészet, kereskedelem és gicces; Form 1971/1).

Ipari Művészet, 1971. 4. sz. 32. l.

Vasarely, Victor

Három konstruktív és három op-art szellemű műve szerepelt. A 2 op-art legjelentősebb képviselője.

Passuth K.: Modern francia grafika, Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 80 l.

Vasarely, Victor

André Blockal és Kassákkal veti egybe a szerző. Kassákkal közösen (ti. Vasarely) 6-6 lapból álló albumot adott ki.

Passuth Krisztina: Modern francia grafika, Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 80. l

Vásárhelyi győző

Kiállítása volt a műcsarnokban

Bajár Iván: „Mindig tű sokon"

Magyar Hírlap 1969 XI. 16

Vásárhelyi Viktor

Külföldön mint non-figurativ művész vált ismertté.

Szmith Lajos: Modern magyar műnév, Corvina 1968, 103. l.

Vasarely Victor

konstruktivista művehet alkotott.

Kerékgyártó István: „Two Exhibitions".

The New Hungarian Quarterly, Budapest.

1968. 29. k.

1891

Vasarely Victor
festő

Halott vía Kussát Lajos, Moholy
Nagy László, Klee, Ceranne és Pleyssen
Művészete

Haits Géza: Victor Vasarely
Művészet, 1970. január – 38 lap.

Vasarely Victor
festő

Vasarely Borbnyik Sándor iskolájában
ismerkedett meg a modern irány-
zatokkal.

Kaits Géza: Victor Vasarely
Műrészet, 1970. január – 38 kap

Vasarely Victor

festő

Kiállitásán bemutatott festményeket, collage-ok-at, szőnyeget, fenien még muntalt absztrakciót, üvegplasztikat, idom épitményeket.

Háits Géza: Victor Vasarely
Művészet, 1970. január – 38 lap

Vasarely Victor
festő

A Múcsarnok termeiben rendezett mintegy 400 kisebb-magyobb és monum entális alkotásból kiállítást.

Haits Géza: Victor Vasarely
Művészet, 1970. január - 38 kap.

Vasarely Victor
festő.

Hosszú távollét után hara
látogatott hogy életútjának
munkásságával megismertesse
honfitársait.

Haits Géza: Victor Vasarely
Művészet, 1970. január - 38 tap.

Vásárhelyi Györö, Victor Vasarely
festő, gráfikus

A pécsi sinkétésű Vasarely közel 40 éve él Párisban. A világhírű festő az OP-ART nevű újstilus teremtője.

Haits Géza: Victor Vasarely
Művészet, 1970. január – 38 lap.

Vasarely Victor

festő

Tíz évig tartott míg kísérletezések eredményeként összhangba hozott a kompozicion, szint, fényt, árnyékot.

Kaits Géza: Victor Vasarely
Művészet, 1970. január – 38 lap

Vásárhelyi Pál

vizi mérnök

~~m épitéssz~~

épitész

MDK

függőhid tervét az Athaeneum 1838 évi számában közölte.

25.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Vásárhelyi Pál

MDK

mérnök XIX. sz.

a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960. 11.o.

70° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

HARPER'S BAZAAR
CORSO DI PORTA NUOVA 46
20121 - M I L A N O

15 APR. 1971

15 MAG 1971

VICTOR VASARELY
Galleria Arte Borgogna
Via Borgogna, 7
Milano

Senso storico e analisi scientifica interagiscono da circa quarant'anni nell'opera di Victor Vasarely (Pécs, Ungheria, 1908), il più grande pittore «concreto» del nostro tempo.
Vasarely ha reinventato il modo di scomporre e di ricomporre le forme primarie della natura, realizzando un ciclo di operazioni costruttive che dalla prospettiva rinascimentale pervengono alla odierna propettiva «concreta» (ottico-percettiva, comunemente assunta nella *Optical art*). Cioè, prospettiva non più quale «forma simbolica» ma in quanto «forma psicologica» (*Gestalt*): si-

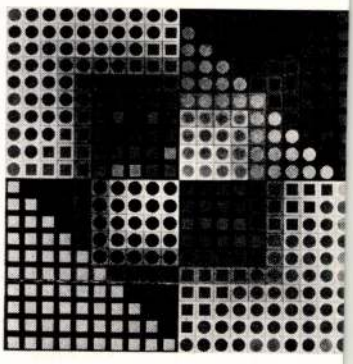

Victor Vasarely, « Banat », 1966
acrilico, cm. 80 x 80.

stema di relazioni empatiche, interne all'attuarsi della sintesi fra figure o moduli primari (archetipi geometrici) e scale cromatiche di pari estensione armonica. Vasarely propone la relatività dell'assoluto attraverso i tempi diversi di durata, costringendo a fissare l'immagine non più a fuoco fisso ma a percezione variabile, a seconda della posizione assunta dal riguardante. E la variabilità del «punto di vista» consente di astrarre dal rigore compositivo la relatività di un processo di «lettura» apparentemente acquisito in assoluto. E' lecito dunque parlare di linguaggio plastico, inteso quale filosofia della forma-colore nell'ordine evolutivo di un sistema di valori fondato sulla continuità del movimento nello spazio programmato della rappresentazione visuale. «Linguaggio planetario», come egli opportunamente sostiene, che permette all'arte di interferire nella vita reale per estrinsecarsi, in concreto, nell'unità forma-colore ma anche nella sfera psico-fisica dell'uomo.
Tutto ciò viene ampiamente confermato dall'ottima mostra allestita all'Arte Borgogna. Una rassegna di qualità che presenta il miglior Vasarely, attraverso un arco temporale che va dal 1952 al 1970. Indubbiamente di fronte a questa sintesi di esempi spettacolari i suoi epigoni (e in Italia ve ne sono parecchi...) spariscono alla vista, vittime del loro stesso modo parassitario di vedere senza capire.

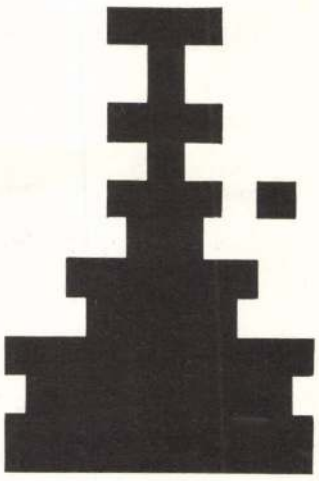

Vasarely

OLIVETTI MICROCOMPUTER

Per le loro dimensioni, il basso costo e la semplicità operativa, i microcomputer Olivetti rendono accessibili a tutti i vantaggi dell'elaborazione elettronica. Modelli da tavolo e da ufficio, per applicazioni scientifiche, tecniche, statistiche, amministrative. Istruzioni di programma registrabili su schede magnetiche, sempre riutilizzabili a tempo indeterminato. Nessun bisogno di operatori specializzati.

prima volta a Milano nel 1946, Meloni abbandonava un certo spontaneismo umanitario per in-

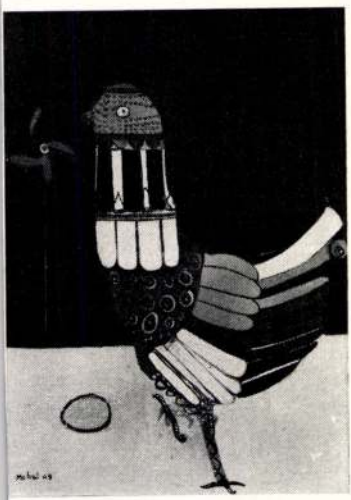

Gino Meloni, « Gallo di mezzanotte », 1949, olio cm. 62 x 76.

traprendere nuovi allacciamenti formali al postcubismo. La novità consisteva nel variare schemi e gamme di colori, mentre altri (es. i « neorealisti ») indugiavano sulla presa ideologica dei contenuti. Questo è forse il suo ciclo più qualificante, unitamente a quello icastico dei « galli ». I passaggi più evidenti si avvertono nelle « Venezie » espressionistiche (e qui il nome di Kokoschka non è arbitrario) e nelle contemporanee « immagini » astratto-informali del periodo 1954-58, quest'ultime prossime a una certa ideologia venturiana allora in auge. Poi, a partire dal 1959, la cultura informale (soprattutto Fautrier) viene assimilata da Meloni attraverso vari stadi evocativi, passando dal ritmo gestuale al sensibilismo naturalistico delle monocromie.
Dopo questo concitato assedio subentra, con la decantazione dei valori informali, la riflessione articolata sulle cose che restano, arrivando al « ricupero » di certi valori o di certe istanze in corrispondenza a quanto avviene sul fronte internazionale della cosiddetta « nuova figurazione ». Dal « Piccolo giardino di città » (1966) a « Una visita » (1970) il pittore procede alla messa a fuoco dei suoi temi esistenziali come si trattasse di apparizioni furtive, di presenze e di eventi testimoniali: una specie di « giardino » dei sogni perduti. Ora, nonostante i pressochè unanimi apprezzamenti della critica, Gino Meloni resta comunque un pittore « minore », chiuso in se stesso, senza lampeggiamenti geniali o intuizioni precorritrici. Mediocre nel segno, egli si riscatta nel colore, istintivamente: ed è questa, appunto, la somma delle sue risultanze pittoriche, pur sempre accettabili senza ulteriori consensi critici a sfondo apologetico.

A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE

Részlet: VÁGÓ PÁL /1853-1928/ A HUSZÁRSÁG TÖRTÉNETE c. Magyarország második legnagyobb méretű /18x3,5m/, az 1900-as Párizsi Világkiállításra készült nagydíjat nyert festményéből.
A művészt francia Becsületrenddel is kitüntették.
Megtekinthető a Hadtörténeti Múzeumban, Budapesten.

Part of the masterpiece — HISTORY OF HUSARS — painted by PÁL VÁGÓ — awarded for this masterwork the French Medal of Honour.
This monumental work won the International First Price at the Paris World Exhibition in 1900.
War History Museum - Budapest

Fotó: Mudrák Attila

Fk.: Dr. Vágó Judit, H-1536 Budapest, Pf. 402.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG

1971 APR 7

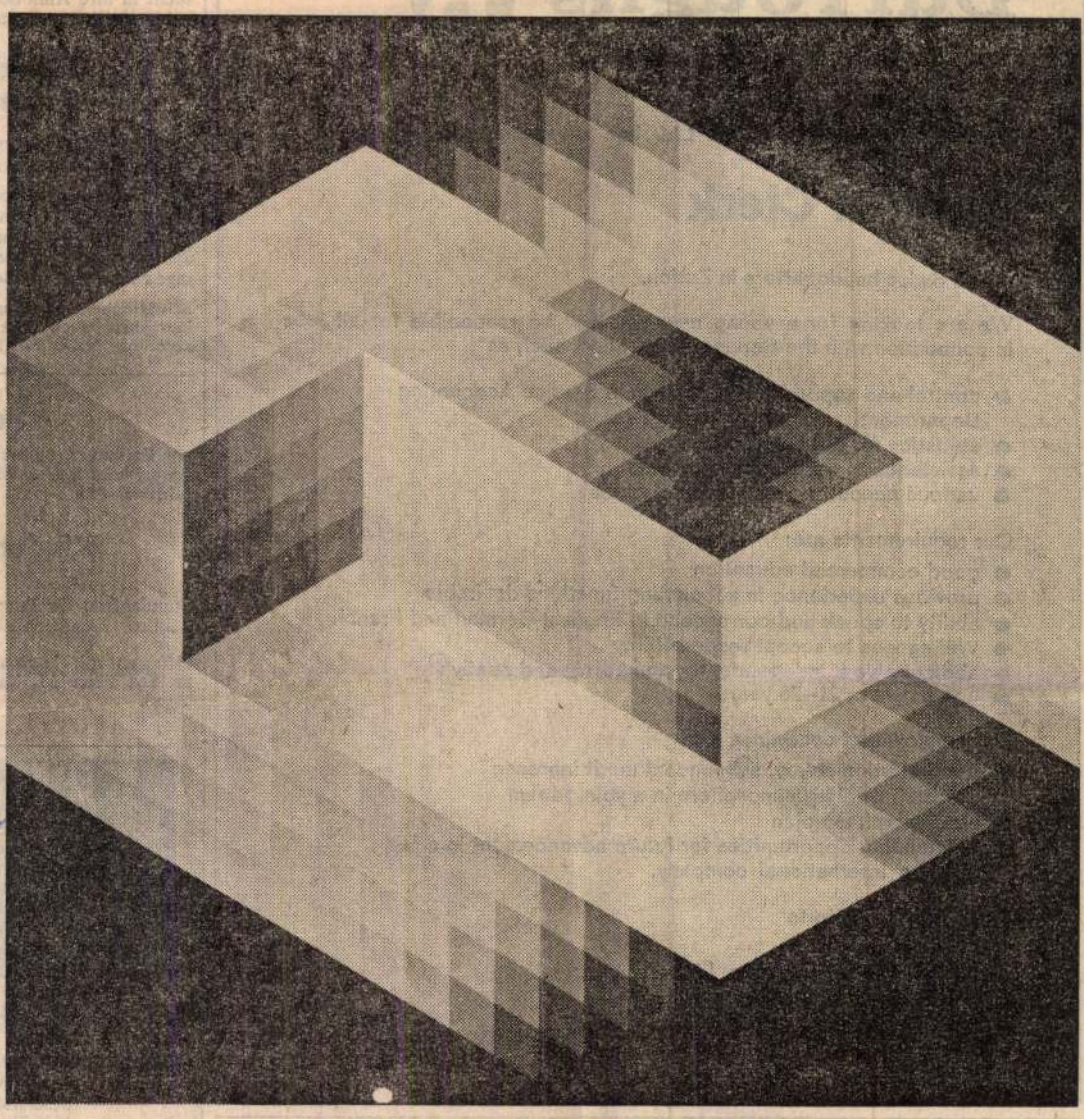

Wandbild von Vasarely in Uster, Zellweger AG.

Wandbilder Vasarelys in Uster

P. Wd. Für die Eingangshalle des Verwaltungsgebäudes der *Zellweger AG,* Apparate- und Maschinenfabriken in *Uster,* hat *Victor Vasarely* (Paris) vier Wandbilder geschaffen, die in mancherlei Hinsicht beachtenswert sind. Die großflächigen Bilder in den Grundtönen Rot, Grün, Blau und Gelb, je durch größere Zwischenräume getrennt, so daß der Betrachter wohl die andern Glieder der Gruppe überblicken kann, sich jedoch neu auf das einzelne einstellen muß, sind gegen die große Fensterfront gekehrt, und da sich dahinter überdies eine Wasserfläche ausbreitet, empfangen sie eine Fülle wechselnden Lichtes, das sie, jede Wand auf ihre Weise, verändert widerspiegeln. Jede baut sich auf aus 960 Kunststoffplättchen in der Form eines gleichseitigen Dreiecks als «unité plastique»: die «reine» Farbe wird in je sechs gleichschrittigen Stufen gegen das Helle und das Dunkle hin schattiert. Die Plättchen sind sodann, makellos gegeneinander gefügt, entweder bänderartig geordnet oder fortschreitend verzahnt, so daß streckenweise die perspektivische Illusion von Stufe, Nische und vorstoßendem Balken entsteht, das gleiche Bild abwechselnd zweimal stehend und liegend, auf diese Weise Konstanz und Wechsel verbindend. Gegen die Ränder verliert sich die Raumillusion, mündet ein in den allgemeinen Raum, der den Dingen ihre Ausdehnung gewährt. Die vier Panneaux klingen zusammen, wirken darum befreiend, lassen wohl gerade um dieser Wirkung willen System und Konsequenz der Komposition zurück.

Hans C. Bechtler, Präsident des Verwaltungsrates, schilderte an der Einweihungsfeier die Entstehung des Werks. Der Auftrag war ursprünglich an Kemeny ergangen, dem eine Lösung vorschwebte, für die er Bauelemente verwenden wollte, die aus der Produktion des Unternehmens anfallen. Vasarely, der nach dem Tod Kemenys den Auftrag übernommen hatte, entnahm das Thema seinem Form- und Problemvorrat, und so entstand ein Werk, das auf seine Weise parallel zur industriellen Fertigung steht. Der Künstler stellte seine Forderungen an das Kunststoffwerk, ein Material zu erfinden, dem dreizehn Farbschattierungen in identischer Stufung mitgegeben werden können; der Guß der Elemente geschah mit Maschinen, die Montage durch geschulte Spezialisten. Es war naheliegend, den Problemkreis «Kunst, Künstler und Industrie» in all seinen Zusammenhängen zu erörtern. *Willy Rotzler* zeigte die vielen Aspekte auf, und an seinen Vortrag schloß sich eine *Diskussion,* an der nach den pädagogischen Möglichkeiten von Kunst am Arbeitsplatz gefragt und beispielsweise auf die Möglichkeit hingewiesen worden ist, für die Ausführung eines in gewissem Sinne «vorfabrizierten» und damit anonymen Kunstwerkes Mitarbeiter aus dem Unternehmen zu engagieren. Man darf — das geht aus der Entstehungsgeschichte hervor — nicht von einem integrierten Kunstwerk in strengem Sinne sprechen; die vier Panneaux bestätigen aber den Raum und rufen ein Wohlbefinden hervor, welches jeder auf seine Art begründen wird.

Burroughs

Burroughs (Switzerland) Co. Ltd. has an immediate opening for a

Control Clerk

for its Swiss headquarters in Zurich.

We are looking for a young man who will be responible for all jobs in connection with the Service Accounting, such as

- control and supervision of the whole Service Accounting Department
- statistics for our home office
- assistance in our monthly closings
- various accounting and inventory jobs

Our requirements are:

- good commercial education
- previous experience in accounting functions desirable
- ability to speak and correspond in English, German and French
- Willingness to accept responsibility
- ability to work independently, accurately and neatly
- age between 21—26 years

Our employment conditions are:

- good starting salary, subsequent merit increase
- pleasant working atmosphere in a young team
- stock purchase plan
- outstanding opportunities for future advancement in a fast growing international company.

Please call or write to

Mr. A. Helfenberger
Burroughs (Switzerland) Co. Ltd.
Giesshübelstrasse 62, **8045 Zürich**
Telefon 051/35 68 15, intern 30

Wir sind eine Handelsfirma mit sehr lebhaftem Auslandgeschäft und suchen jüngere

Sekretärin/Telefonistin

zur Erledigung vorwiegend deutscher Korrespondenz und Mithilfe bei Telefon- und Telexbedienung. Fremdsprachen erwünscht.

Unsere modernen Büros befinden sich Nähe Bellevue. Wir offerieren gutes Salär, Fünftagewoche, Arbeitsbeginn 08.15 Uhr.

Bitte schreiben Sie uns unter Chiffre E 11330 der Annoncenabteilung NZZ, 8021 Zürich, oder telefonieren Sie uns unter (051) 34 81 80.

Die Größe dieser Anzeige

steht in umgekehrtem Verhältnis zu den beruflichen Möglichkeiten, die einem jungen Kaufmann zwischen 24 und 30 Jahren
mit solider kaufmännischer Ausbildung (KV, Handelsdiplom oder Matura)
mit Kontaktfreudigkeit
mit überdurchschnittlicher Einsatzbereitschaft und Initiative
in unserem multinationalen Unternehmen von Weltruf offen stehen.

---

baldigen Eintritt junge

Mitarb
für Kontro

in der Fakturierabteilu
turieren auf modern

Junger Schweizerin od
Kontrollpflicht entlass
speditiv zu wirken, bie
Stelle mit vorbildlichen
tagewoche, eigener Bet

Schriftliche Bewerbung
haltsansprüchen an de
abteilung NZZ, Postfa

Su

zur Betreuung unserer
Jahre) und etwas Mit
fahrene

Kinderp

Stundenfrau für Putz-
handen. Familienansch

Offerten mit kurzem
an **Dr. Peter M. Sut**
Basel.

Wenn
tempora
suchen,
32 31 4

top

topwork AG für Stellen
Personalau
Seilergrabe
8023 Züric
Telefon 05

Gesucht Herbst 1971

Praxissch
Arztg

in moderne Landpraxi
Salär. Möblierte 1-Zim
ster Nähe.

Handgeschriebene Be
Chiffre H 11308, A
8021 Zürich.

Wir suchen auf 1. Ju
unser Architekturbüro
lässige, flinke

Sekr

mit guter Auffassung
Praxis für allgemeine
Empfang usw. Fremd
lich. Wir bitten Inte
Lehre oder gleichwert
an selbständiges Arbei
und sicher maschine
Freude an einem lebh
zu melden bei

Architekten A. F.
dipl. Arch. SIA, Klau
Telefon 32 5

---

sofo
Zürich
MANP

Dänemark ist e

1021

IL MONDO
1974. 10. 16.

Victor Vasarely

L'ECO DELLA
DELLA STAMP
STAMPA - MIL
MILANO - L'E
L'ECO DELLA
DELLA STAMP
STAMPA - MIL
MILANO - L'E

ARTE

Luce accesa

L'arte di Victor Vasarely, salvata solo dai colori luminosi, è tutta un gioco

MILANO. Alla Galleria Annunciata, mostra del pittore ungherese Victor Vasarely, il quale piace subito a tutti, compresi i ragazzi e i bambini. Ha sessantasei anni, ed ha conseguito nel suo genere una bravura di alto grado, perfino smaccata, direi.

Non sono le figure geometriche, la moltiplicazione di esse, nemmeno la ridda di colori, che lo fanno riconoscere di colpo. Se mai, i rilievi di serie di figure, ondulanti, come gonfiati e pronti a prendere il volo. Ma non solo ciò. Cose simili se ne sono già viste, anche straviste; sebbene Vasarely abbia senza dubbio la specialità della levitazione, di un gas portante ed esilarante scoperto appunto da lui. Questa sua magia, bianca, previene le critiche, le osservazioni acute, la voglia di discutere e di disapprovare; ed induce le persone adulte ad allietarsi e i fanciulli a battere le mani.

E pur non essendo pubblicitaria di proposito, certo è ricca di suggerimenti alla pubblicità e può essere pubblicità, ottima, essa medesima. Basta che una ditta stampi la sua scritta su uno di questi quadri e il gioco è fatto. Vasarely ha partecipato a molte e grandi mostre ed ha preso molti premi. Numerose sue opere sono nei musei, in ogni parte del mondo. I suoi prezzi sono saliti e continuano a salire: più milioni per un olio, 600.000 lire per una serigrafia. Nelle abitazioni, i suoi quadri sono la prima cosa che l'ospite vede. Se è giovane, se ne rallegra; se è anziano o vecchio, scuote sorridendo il capo. Insomma, un'indole felice, un carattere artistico fortunato.

Forse anche troppa fortuna; dalla quale baldanza e un abuso perdonabile e perdonato. Come si può guardare di traverso questi grandi dadi fatti di piccoli dadi multicolori, queste reti o tende mosse da un vento vivace e metodico, queste mongolfiere che stanno per staccarsi da un mondo così affine e minacciano festosamente di portarlo via con esse, queste danze di cubi, queste città fondate su una geometria che non ha nulla di euclideo né di pascaliano, questi salti alla quaglia di losanghe, di rombi, eccetera?

Nonostante l'innegabile fantasia di Vasarely, la sua pittura cadrebbe alla fine, se non nel monotono, nelle combinazioni caleidoscopiche, innumerevoli e pure sazievoli, se una cosa non la salvasse, sempre o quasi sempre; come l'attrezzo che gli giunge all'istante giusto salva l'acrobata che lavora senza rete. Ho fatto un paragone bislacco: perché ciò che salva Vasarely è la luce. Il colore pervaso di luce, il colore che è luce.

E non è detto tutto: devo essere più preciso, devo fare un'osservazione essenziale. La luce dei quadri di Vasarely (inferiore il bianco e nero) non rompe il buio, non riconforta scacciando l'oscurità attorno a sé. E' una luce accesa di giorno, generosamente ed abbondantemente superfina; come in certe feste, sagre, dove non si ha la pazienza di attendere la sera ma si illumina il paese in pieno sole e si fanno i fuochi artificiali anche la mattina Figuriamoci che cosa si vedrà di notte. Il paese è ricco pur appartenendo a una zona depressa, è prodigo almeno in quell'occasione, al diavolo la miseria, viva la cuccagna.

Siamo sempre al « lasciatemi divertire » di Palazzeschi, vera formula-chiave dell'arte di avanguardia, che ha infuso audacia in tanti pittori, scultori architetti, poeti, musicisti; ed ha determinato, anche, illusioni e delusioni, eccessi facili o difficili, errori reparabili o irreparabili.

Proprio come Palazzeschi, o in certo Palazzeschi giovane e avventato (meno avventato, lui, di quel che si pensi) Vasarely è un edonista, rappresentante tipico di un'arte tutta ludi; e ciò in tempi nei quali anche i pagliacci fanno il muso, e tengono il muso, perennemente.

C'è infatti in Vasarely il ricordo, e qualche cosa di più, del sorgere dei primi movimenti artistici rivoluzionarii, gaio futurismo, nato e già soddisfatto cubismo. Oltre a una sistematicità che allora era in formazione e a una maestria che allora non sarebbe stata possibile.

Vicino ai 70 anni, ci si può divertire ancora; e Vasarely è un bell'esempio. Ma la sua opera non denota sforzo alcuno? E' agevole come pare?

Emilio Radius

TRIBUNE DE GENEVE

Vasarely

Les expositions à Genève

Vasarely le technocrate

« Selon les certitudes statistiques, 99,9 % des artistes contemporains sont médiocres, mais nous n'avons pas le droit de juger un vivant, de déclarer non valable une œuvre qui n'est pas encore finie. » (Plasti-Cité, p. 32) (1). Cette constatation abrupte et lapidaire est énoncée avec la tranquillité sereine des puristes. Vasarely le technocrate a dit. Nous souscririons volontiers à ce résultat, s'il nous était donné de savoir quelles furent les informations fournies à l'ordinateur ou à l'équipe de statisticiens. En effet... tout est question de fourchette... les données, les éléments,

Vasarely est bien connu et trop connu pour Ses multiples et Sa théorie du multiple, aboutissant CQFD (ce qu'il

Par
Dominique Bord

fallait démontrer) à l'Unité. L'apôtre des cités polychromes, de l'art servant et galvanisant la multitude, de l'intégration de l'œuvre à la communauté, de la dénonciation de l'éhonté commerce d'un art viscéral et poétiquement sensible, séquelles d'un faux naturalisme, le tenant de la programmation de la plasticité structuraliste, le théoricien de l'œuvre indestructible, le chantre lyrique de la plasticité pure (cf Plasti-Cité, p. 28), le balayeur de fausses poésies, le tenant du multiple « prototype-départ » de mille possibilités plastiques expose ou exposé dans une galerie genevoise pour l'unique, soit l'œuvre unique : des peintures, sans multiplication, des peintures très simples de chevalet, de table ou de mur, bref des huiles sur bois, sur toile, comme au bon vieux temps. Cette exposition a le mérite de nous faire découvrir Vasarely... car à trop parler de multiples l'on songe à l'industrie. Pour une fois l'on peut contempler la gratuité d'un style pour la simple et bonne raison qu'il choisit d'être unique ! Vasarely accepterait, sans doute, que n'importe quel élève des Beaux-Arts le copie et vende cette copie : « Seule l'œuvre neuve ou identiquement recréable est vraie ». Mais le théoricien et le peintre peuvent-ils accorder leurs violons ?

Le parfait du parfait

« La parfaite raison fuit toute extrémité et veut que l'on soit sage avec sobriété. » (Molière) ... Que l'on codifie un art, certes, que l'on retrouve en Herbin ou Malévitch des qualités artistiques indestructibles, que l'on stigmatise l'œuvre ressemblant à la nature, par définition passagère, comme inutile, que l'on soit touché, dans l'héritage culturel passé, par la structure et non par le sujet, certes, mais où peuvent aboutir ces prises de position ?

Ce purisme peut, à certains égards, être une preuve de santé. Il est vrai et vérifiable que l'homme contemporain a la tentation légitime d'emmagasiner, d'accepter toute forme lui paraissant crédible ou parlante. La façon qu'a Va-

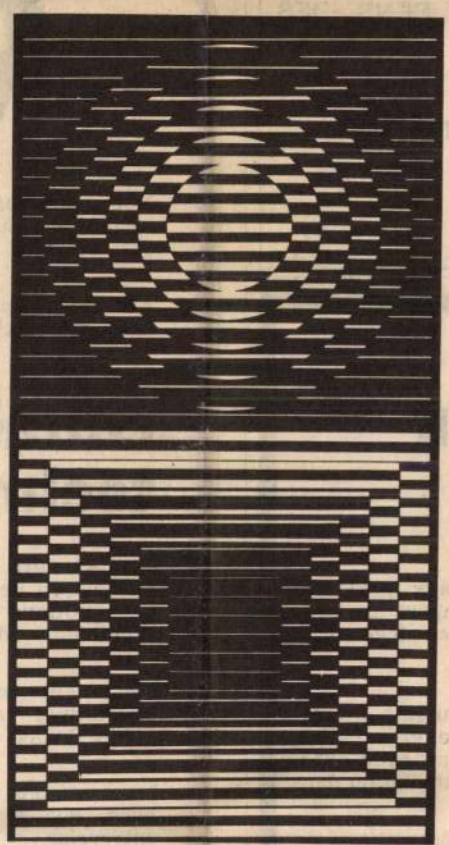

« Capella-22 » par Vasarely (huile sur bois, 57 x 27 cm). L'art de la science n'est pas forcément la science de l'art...

sarely d'être outrancier dans ses jugements, soi-disant basés sur la science, est une réaction saine en soi. Il fait table rase, prône l'unicité, plus la vérité future, niant allégrement le tâtonnement des lyriques, des personnels, des « ego » exprimés, au profit d'une dépersonnalisation de l'œuvre, d'une sorte d'épuration de tous signes par trop organiques.

Sa recherche d'un Eden rationnel, valable pour une collectivité entière, n'est-elle pas utopie ? Cette conscience totale, ces champs nouveaux proposés à l'investigation du mental « entre atomes et nébuleuses » ne sont-ils pas simple négation du quotidien réel vécu ? L'on ne peut nier ni la lèpre, ni la maladie, ni les bidonvilles.

L'émotion échappe au rationnel

L'exposition que présente Marie-Louise Jeanneret est intéressante pour deux raisons : il s'agit d'un ensemble de toiles de Vasarely témoins d'un perfectionnisme. La deuxième raison tient en une petite note discordante, une huile sur bois, « Acoris », 1951, qui détonne dans l'ensemble: Vassarely se trahit-il ? Cette huile laisse échapper l'émotion. Que n'a-t-il persévéré dans cette voie ! Il ne s'agit pas de renier les autres toiles ou bois. Beaucoup sont fort beaux, encore qu'ils sollicitent plus l'intellect que la sensibilité. Prenons l'exemple du No 53 « Koska-Nb-Neg «, 1972, huile sur bois. Le bois est cerné par un cadre métallique, non à fleur de bois, ce dernier est enfoncé à quelque 3 cm. La composition est simple, quatre carrés en relief, d'une épaisseur moindre que le cadre, carrés distribués, deux en haut (un noir, un blanc), deux en bas. Séparant ces deux fois deux carrés en relief, un dessin, exprimant graphiquement cet « accaparement » de la profondeur. Graphisme témoin.

Cette description peut être valable pour le No 14, soit « Etax », 1957, à la différence près qu'il s'agit dans le second cas de deux cercles, relief et creux, avec toujours la séparation graphique rythmée.

Nous avons sous les yeux une trame somme toute logique : A est B, or tu es A donc tu es B... Ceci est un schème. Arbitraire et codifié. Il peut en être de même des lignes, des points, des couleurs et des surfaces. Forme et couleur sont un, l'unicité est forme et couleurs. Le tout garanti, retenu, purifié par le vaillant intellect...

Cette exposition est à voir parce qu'elle témoigne de l'unique vasarélien dans toute son ambiguïté : l'image non multipliée... Elle permet en outre de découvrir comment un artiste a pu théoriser sa propre production, trop-plus-que-parfaite au demeurant.

(Galerie Marie-Louise Jeanneret, jusqu'au 1er septembre.)

(1) Vasarely : « Plasti-Cité » coll. M. O. Casterman.

NOUS CHERCHONS POUR ENTRÉE IMMÉDIATE OU A CONVENIR

une télexiste

QUI AIME TRAVAILLER AU SEIN D'UNE PETITE ÉQUIPE.

NOUS OFFRONS : PLACE STABLE, TRAVAIL INTÉRESSANT, HORAIRE VARIÉ, SEMAINE DE 5 JOURS, TRÈS BONNES PRESTATIONS SOCIALES, FUTUR BUREAU AU CENTRE DE LA VILLE.

NOUS DEMANDONS : BONNE FORMATION PROFESSIONNELLE, CONNAISSANCE DE L'ANGLAIS, SENS DES RESPONSABILITÉS.

FAIRE OFFRE A

International General Electric SA
21, RUE DU RHÔNE
TÉL. 42 40 00.

2417 Te

Nous cherchons

COLLABORATEUR

pour notre département « Collectivités » Suisse romande

Nous sommes un des principaux fabricants italien de meubles contemporains pour collectivités et habitation, avec siège social pour la Suisse à Genève.

Ce poste à responsabilités pourrait intéresser une personne dynamique et créative, ayant une formation technique avec expérience de la vente dans ce domaine ou dans une branche similaire.

La tâche principale consiste à visiter les architectes, à coordonner les efforts de notre réseau de vente existant et de développer les affaires en étroite collaboration avec nos revendeurs.

Salaire fixe, commission, voiture.

Discrétion assurée.

CASTELLI S.C.S. S.A.
Genève
Tél. 21 87 77

4917 Te

SOCIÉTÉ FINANC
à Genève

engagerait pour en

SECRÉTAIRE

de nationalité suiss
française, ayant si

Nous offrons un poste stable et des conditions de travail intéressantes dans une équipe réduite et une ambiance agréable. Possibilité de logement.

Prière d'adresser offre, accompagnée de curriculum vitae et photo, à Publicitas SA, sous chiffre Q 61476-18, 1211 Genève 3.

Notre entreprise est en plein développement, surtout en Suisse romande, où notre production est très appréciée des architectes.

Afin de compléter notre département de vente, nous cherchons un

collaborateur technique

Celui-ci aura de l'expérience dans la branche du bois ou de la construction, ainsi que quelques notions commerciales. Excellente occasion d'apprendre l'allemand.

Notre entreprise est située au bord du lac de Hallwil (AG) à peu de distance de Lucerne, Zurich ou Aarau.

Nous offrons une place stable, très bien rétribuée, des assurances sociales d'une grande entreprise.

Faites-nous parvenir votre offre avec curriculum vitae, copies de certificats et prétention de salaire.

R. Haeusermann AG

5707 Seengen
(064) 54 25 25

75-82

Magyar Nemzet 1976. VI. 25.

VASARELY

VASARELY HÁZAI

ELKÉPZELEM, hogy egy piros kocka közepében lakom, amelynek oldalait átlósan kék háromszögekre bontották. Ebből a kék-vörös optikai dobozból bújok elő napjában többször is, ide térek meg este nyugovóra. Utam egy zöld fal mellett vezet el és sárga járdán közlekedem, mint a gyermekkori film, az Óz könnyen rozsdásodó bádogembere, vagy okos szalmabábuja. Emeleti ablakomból olyan ez a látvány, mint egy színes Vasarely-kép. Szerkesztett formáit először egyetlen látványként próbálja felfogni a szem, egyszerre hat rá a színek és a formák harmóniája. Azután a képet elemeire bontja, felfedezni az építkezés rendjét, a körök és a négyszögek váltakozásának ritmusát, árnyalatait. Észreveszi, hogy ezt a változatosságot alig három elem és szín alkotja, s ez a néhány alapelem fordul át egymásba, ez a kevés szín olvad össze ebben a káprázatba.

Megyek a szürke pécsi aszfalton és tudom, hogy felvidítana egy ilyen színes városkép. Nem tudnám kivonni magam hatása alól, rámtukmálná a harmóniáját, ritmusát, optikai törvényeit ez az erőszakos szépség. Átérezném napjában többször is a vörös drámaiságát, a kék hűvösét. Ahogy ez a szűk, és sivár utca is rámtelepedne egyhangúságával, ha nem futnának gyerekek csapatostúl a lejtőn a Széchenyi tér és a Dzsámi felé. Kopasz kis utca ez, amely a Dzsámitól a Káptalan sor felé visz, egyetlen előnye, hogy mire megunná az ember, már véget is ér. Ekkora méretben még egy unalmas utca is elviselhető — de nem tudom, vajon hogy hatna rám egy városrésznyi méretben megszerkesztett kép. Feledtetni tudná-e derült színeivel az épületek nyomasztó tömegét, és jól érezném-e magam, ha napjában többször is rámerőszakolná széles jókedvét?

SZÍVESEN LAKNÉK-E Vasarely színes városában, ezen töprengek, amíg a Vasarely-múzeum felé tartok. Egy ilyen mesterien kiagyalt harmónia részesévé válhatnék-e naponsem elhanyagolható esemény. Természetes ezekután, hogy márványtábla örökíti meg a lépcsőfordulóban annak a pár órának az emlékét is, amelyet Ferencz József töltött a házban. De bármennyire pöffeszkedik is a sok adat, hogy meddig viselte a ház a 4-es számot, és mikortól a jelenlegi 3-ast —, ez a ház mégis ezektől az apróságoktól kapja egyéniségét. Ettől egyedüli példány. Magán viseli valamennyi lakójának, építőjének keze nyomát. A szakavatott mesterét, s a kontár kőművesét egyaránt.

Viseli most az átalakítók elgondolását is. S ahogy az előzőekben, az átalakítás most sem volt mindig szerencsés. A felső traktus mennyezetét műszaki okok miatt fél méterrel alacsonyabbra kellett süllyeszteni, s a szobák belső tere már megérzi ezt az arányeltolódást. De a ház mégis így mindenestül nyújtja azt az élményt, amely elvonatkoztathatatlan a Tettyétől, a püspöki palotától, a tájtól, a város történelmétől, atmoszférájától.

VASARELY MŰVEIVEL, a ház szülöttének nagylelkű ajándékával birkózik most ez az egyedi ház. Olyan művekkel, amelyeknek alapelve éppen a sorozatgyártás. A művész akarata szerint itt minden eredeti tárgy ipari úton sokszorosítható. Az egyediből itt standard lesz, mégpedig úgy, hogy a korszerű technikai folyamatban nemhogy veszítene értékeiből, hanem mind teljesebbé válik. A másolat szebb az eredetinél. A szeriográfiák, a selyemszita segítségével készített színes nyomtatványok vagy a fémlapokból, plexiből álló multiplikák sokadik darabjai ugyanolyan teljes esztétikai élményt nyújthatnak, mint az első példányok. A Bauhaus magyar követői közül induló Vasarely világhírűvé válva sem feledte el azt, amit Bortnyik Sándor Műhely-ében tanult. Azt, hogy a szépség nem összeegyeztethetetlen az ipari előállítással, a sorozatgyártással. Az elveszített egyediségért kárpótolhat, a művészi tervezés. Ebben a folyamatban a művész — a képzőművész is — tervezővé válik. De nem egyéniségétől megfosztott tervezővé. A festő ecsetvonásánál, aláírásánál is jellemzőbb egyedi vonások ott maradnak a sokszorosított művön is: ott marad a gondolata, ott vannak a ritmusok, a színek, ott a kompozíció, amely minden darabon Vasarelyt jellemzi. Másként építkezne ugyanezekből az elemekből L. Tomasello, Yvaral, vagy Cruz-Diez Carlos. Másként komponálnak a kortársak, akik Vasarely formateremtő útját követik, s akiknek egy-egy jellegzetes alkotását ugyancsak itt láthatjuk, Vasarely nagylelkű ajándékaként. Vasarely színei vidámak, építőkedve harmóniát szül a legpuritánabb vonalakból, a fekete-fehér váltakozásából is. A technika emberhez szelídített, derűssé épített rendje néz ránk minden művéről. S olyan fölényesen játszik a racionális mértani elemekkel, a pucér körökkel, a vázukra bontott testekkel, üres négyszögekkel, olyan szellemesen bizonyít, hogy elhisszük neki: nem az elemeken, hanem az építkezés módján múlik minden.

Az új technikához az új formanyelvet is meg kellett találni. S Vasarely jelentősége éppen abban van, hogy megtalálta és 1955-től kezdődően egyre gazdagabban és színesebben bontakoztatta ki azt a formarendet, amely a sokszorosításra alkalmas technikai eljárással és az anyaggal összhangot alkot. Olyan művek ezek, amelyek azonban csak a tökéletes technikával együtt teljesek. A szeriográfia sem őrzi meg szépségét rossz festékkel, rossz papírra nyomva, a multiplika nem barkácsolható házilag. A hazai követők ezért nem állják az összehasonlítást: nem áll mögöttük az a magasfokúan szervezett és korszerűen kiszolgáló, a hibátlan másolatot gyártó ipar, amely Vasarely művei mögött ott van. S ha így hajolunk oda ezekhez a tükröző lapokból láthatatlanul összeszerelt multiplikákhoz, fényes oldalukon meglát-hatjuk társadalmuk ipari jellemzőit éppen úgy, ahogy a saját arcmásunkat. A csillogó multiplikákat mégis Vasarely magánalapítású műhelyeiben gyártják. Vasarely színes városa nem születhetett volna meg — Vasarely pénze nélkül.

IDEKÉPZELEM Aix színes házait a Káptalan utcai múzeumba, csak képzelni tudom ide, mert a városról készült fotókat az egyébként gondos rendezők a kiállítótermekből kifelejtették. Ideképzelem Pécsre, ahol az elemekből épült lakóházak nem olyan riasztóak, mint Kelenföldön vagy Óbudán. Ebbe a városba, ahol az építészek azt tartják, hogy az elemekből épült ház sem mondhat ellent a tájnak, nem felejtheti el városának sajátosságait, hovatartozását.

A méretek emberhez szelídített és derűssé szépített rendje hiányzik itt, a modern városrészekből. S a rossz arányokat, a tér kellemetlen élményét a látvány, a legszebb Vasarely-kép is csupán enyhíteni tudja. Feledtetni majd csak az építészek fogják. Ha a házakra nemcsak ráfestik Vasarely formáit-színeit, hanem megtanulják tőle a sablonosan egyforma elemeknek játékosan szép építkezési rendjét. Addig, nem bánom, ellakhatom egy vidámra festett kocka közepén. De Vasarely tulipános házaiban is csak akkor szeretnék lakni, ha fa nőtt előtte. Ha a szerkesztett szépet ilyen szertelen szépséggel tudom összemérni.

Fekete Judit

AZ ÉPÜLET TÖRTÉNETE is helyi szenzációval szolgált a szenzációs napra: kiderült, hogy a ház a püspöki könyvtárral egyidőben épült. Tervezőjük is azonos: Piatsek József. Eddig úgy tudták, hogy a neves pécsi építésznek csak egyetlen épülete maradt ránk, a püspöki könyvtár. Pécs most nemcsak új múzeumot, hanem új műtörténeti nevezetességet is kapott. A ház 1830—1831 között épült, jóllehet a telket már a törökök előtt is beépítették. S a Kanonok sor szerény épületéről — nem ez volt a sorban a legrégibb, sem a legpompásabb — most már úgyszólván, mindent tudunk. Ismerjük valamennyi lakójának a nevét, tudjuk, ki hogyan alakítgatta az épületet és miért, s még Pécs 1849. június 15-i ostromával kapcsolatban is találunk róla feljegyzést. Igaz, nem többet ennél: „a Kanonok-ház mellett, több elszaggatott golyódarabokat találtunk". De egy ilyen szerény vidéki ház életében egy ekkorka eset

talmi értékét jobban megőrizzük. A termékek minőségének javítását bizonyára elősegíti, hogy fokozatosan bevezetjük az olyan átvételi rendszert, amely a kiváló minőségű alapanyag szállítását előnyben részesíti. Bővítjük a vitaminokkal és ásványi anyagokkal, illetve különféle eredetű fehérjékkel dúsított, kalóriaszegény élelmiszerek és a diabetikus készítmények, valamint a gyermektápszerek körét. Nagyobb figyelmet fordítunk a fogyasztói igényekhez jobban igazodó csomagolási módok és adagméretek választékának bővítésére.

— Az V. ötéves terv időszakában a mezőgazdasági és élelmiszeripari exportot 40 százalékkal tervezzük növelni. Ez igen jelentős feladat, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy egyik-másik élelmiszeripari ágazatban a külkereskedelmi részarány igen tetemes. A konzervipar termelésének csaknem háromnegyede, a vágómarha és a baromfiipar termékeink 30—40 százaléka, a boripari termelésnek pedig a negyede kerül külföldi piacokra. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelmében a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan fontos helyet foglalnak el a szocialista országok. Közöttük is a legjelentősebb a Szovjetunió, amellyel a közelmúltban írtunk alá hosszú lejáratú szerződést mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek szállítá-

A T. Ház — 1976 június

A folyosón Klaukó Mátyást, a Békés megyei tanács elnökét kérdeztük: merre találjuk Békéscsaba 1. kerületének új országgyűlési képviselőjét, Hankó Mihályt? — A kupolacsarnokban beszélget a feleségével, könnyen megismerni őket, mindketten fiatalok — kaptuk a felvilágosítást. Valóban az egyik oszlop mellett találtuk a házaspárt.

Kit választottak a megyei székhely egyik kerületében a Kovács Pál elhunytával megüresedett helyre?

— Négy éve vagyok a Lenin Termelőszövetkezet elnöke, 1969-ben végeztem el az Agrártudományi Egyetemet Gödöllőn — mutatkozott be a rendkívül rokonszenves törvényhozó.

A továbbiakból kitűnt, jártas a közéleti munkában, a városi pártbizottság tagja. A városrész fejlesztésében a szövetkezet tagsága igen aktívan dolgozik, óvodai építésből, útjavításból kiveszik a részüket, legutóbb aranyplakettet és emléklapot kaptak.

A parlamenti ülésszakot megelőzően a mezőgazdasági bizottságban sokszor szerepelt a hatékonyabb gazdálkodás, a terméshozamok növelése. — Hogyan vizsgázott az elmúlt évben ilyen tekintetben a békéscsabai szövetkezet — kérdeztük. — Búzából 44 métermázsa volt az átlagunk, kukoricából 73 mázsát takarítottunk be. Mindkét eredmény túlhaladta a megyei és az országos átlagot is. Az idén kukoricából a háztájival együtt 1000 hektárt vetettünk, cukorrépából 384 hektárt, ez a szántóterület 13 százalékát teszi ki.

— Aratási előkészület? — érdeklődtünk. — Kombájnparkunkat idejében rendbehoztuk és úgy tervezzük, hogy tíz nap alatt betakarítjuk a gabonát — hangzott a fiatal országgyűlési képviselő biztató ígérete.

*

A képviselő beszédét mondja. Kissé elfogódottan. Ez az első. Számok, eredmények, módszerek — egy gyár életének rövid, tényszerű listája. Angyal Imre, a Balatonfüredi Hajógyár öntőmunkása. Nem a szavak — legalábbis —, nem a nagy szavak embere. Erről már korábbi beszélgetéseink során is meggyőződtem. Most arra vagyok kíváncsi, milyen érzés országos gondokról, tervekről tárgyalva helyi ügyek képviselőjének lenni?

— Megfordítanám a gondolatmenetet: akkor tudom csak igazán jól képviselni a helyi ügyeket, ha az országos teendőkben is el tudok igazodni. Persze ott, az öntőműhelyben vagy a szerelőcsarnokban mindez nem ilyen ünnepélyes, ennyire „kifinomult." Sok részkérdésből — majdnem azt mondtam, magánügyből — áll össze a mi házi költségvetésünk. Kialakultak azok a fórumok, ahol a munkások mindezekről a kérdésekről nyíltan elmondhatják a véleményüket, s azt hiszem, az én képviselői munkám egy kicsit azzal is mérhető, hogy ezeket a lehetőségeket mennyire veszik igénybe.

Láttam a szünetben, kissé izgatott volt. Képviselőtársai biztatták.

— Más az, amikor valaki „otthon" elvégzi a már begyakorolt műveleteket, s megint más, amikor az ország nyilvánossága előtt erről számot kell adnia. Melyik könnyebb, beszélni vagy dolgozni? Nekem az utóbbiban nagyobb a gyakorlatom. De hát egy képviselőnek beszélni is meg kell tanulni...

*

Az élelmiszerekről szóló törvényjavaslatról tartott miniszteri expozé a T. Ház folyosóin tovább gyűrűzik. Különben is időszerű téma jelenleg a termés, hiszen maholnap megkezdődik az aratás.

— Mifelénk gabonafélékből nagyon jó esztendőre számítunk, — mondja egy Duna—Tisza-közi téesz elnöke. — Csak az a baj, hogy ezt nem mondhatom el a zöldségfélékről.

— Gépek! — szól közbe valaki a hallgatóság közül, szakértelmét fitogtatva. — Azok kellenének. És akkor több zöldség teremne!

Ebben a pillanatban ér oda dr. Gergely István államtitkár, az OVH elnöke. Megáll, meghallgatja a szakvéleményt és azt mondja csendesen:

— Most víz kellene. Öntözni és öntözni, mert nagy a szárazság.

— Hát nincs elég víz? — fogják körül.

— Víz lenne elegendő, hiszen Magyarországon 450 ezer hektárnyi területet tudnánk öntözni. De ennek a felére sem kértek a gazdaságok öntözést. Igen, jól értették a képviselő elvtársak: a felére sem. Pedig ott a víz a barázdában.

Hirtelen nagy csend támadt. A hallottak fölött mindenki elgondolkozott. Mert olyan a téma, hogy azon érdemes elgondolkozni. És cselekedni, sürgősen, kihasználni az öntözés adta lehetőségeket, növelni a termést, mert ezzel segíthetjük leginkább az élelmiszertörvény megvalósítását a gyakorlatban.

*

— Édes fiam, ha annyit keresel majd, hogy jóllakhatsz, boldog leszek...

— ...én pedig — emlékszem — egy zsákravaló életmet gyűjtöttem a heti munkához, tudjátok, akkor a létbizonytalanság...

Dr. Lakatos Pál Komárom megyei és dr. Nezvál Ferenc budapesti képviselők közös emlékezésének többen vagyunk tanúi. Mindenkinek van valami a tarsolyában, olyan téma ez, ami mindannyiunkat közvetlenül érint: a gyomrunkról van szó. Pontosabban arról, ami oda bekerül. A körhöz újonnan csatlakozó képviselőtársának letörten jegyzi meg dr. Nezvál Ferenc:

— Tudod, Bandikám, az az igazság, hogy egyre rosszabb a helyzet... (Rövid hatásszünet, a kolléga némileg elkomorul, nem érti, miről van szó.) — Régen ugye azért nem ehettünk, mert nem tellett rá, ma pedig azért, mert ezek az irigy orvosok lassan mindenről lebeszélnek bennünket...

Dr. Lakatos Pál érti a célzást: — Félretéve a tréfát, komolyan el kellene már ezen gondolkoznunk. Elhízás, keringési betegségek, gyomorfekély — az egészségünk forog kockán. Sokan hajdani nélkülözésüket vélik kompenzálni a roskadásig terített asztallal, s ezt tudatosítják a gyerekeikben is. Pedig ideje volna észrevenni, nemcsak a disznónak van húsa... Remélem, az élelmiszeripari törvény egyúttal hathatós szemléletformáló, ízlésnevelő is lesz. Nem ártana valami táplálkozási KRESZ kidolgozása. Nem akarok én erőnek erejével senkitől semmit megvonni, de úgy vélem, mégiscsak jobb az, ha valaki egészségesen elhiszi amit mondok, mintha a rendelőben vagy — ne adj' isten — műtét után döbben rá.

Két perccel később az ebédlőben. A pincér udvariasan meghajol az egyik asztal előtt: — Óhajtanak valamit?

A válasz: — Természetesen pörköltet. (A magas, karcsú fiatalember — amilyennek dr. Lakatos Pál az egészséges férfiembert elképzeli — máris fordul, amikor megszólal egy hang.) — És ha lehet, jó zsírosan, magyarosan...

*

Kevesen akarták elhinni, amikor az első szünetben egy beszélgető csoportban kiderült, hogy dr. Dabrónaki Gyula államtitkár, a KNEB — és „másodállásban" —, a Velencei-tavi Intéző Bizottság elnöke a napokban ünnepli hatvanadik születésnapját. Valóban nehéz elhinni, hogy a fiatalos mozgású, rendkívül aktivitással tevékenykedő államtitkárhonatya már hat évtizedet tudhat maga mögött. A gratulálók közül egy budapesti képviselő feltette a kérdést, milyen születésnapi ajándékot fogadna legszívesebben? A gyors és szellemes replikáiról ismert államtitkár gondolkodás nélkül válaszolt:

— Egy hétig horgászni a már teljesen kiépült velencei-tavi üdülőtájon, azután bemenni a hivatalba és megtudni, hogy nyugodtan visszamehetek, mert mindenütt minden a legnagyobb rendben van...

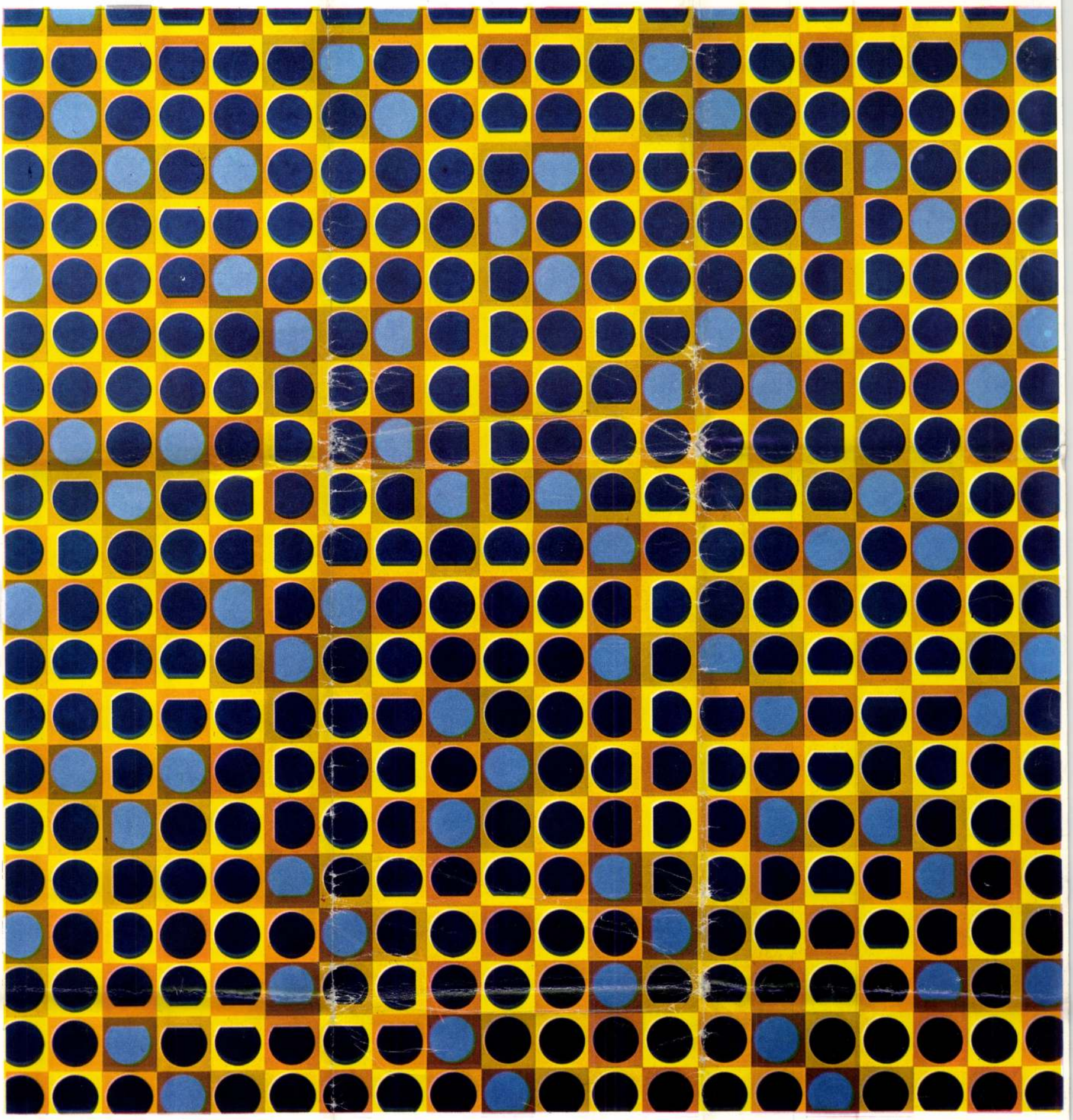

Victor Vasarely: « 0540 - Haynal ».

Nelle vetrine, sui vestiti di ragazze e di signore, sulle tendine, si moltiplicano i reticolati regolari, il nero e il bianco dei quadrati, dei rettangoli, delle losanghe cui, come un leggero capriccio, è stato impresso un movimento ellittico. Insomma, il regno delle forme geometriche sembra volersi giustificare con una illusione ottica più o meno maliziosa. Era ora, diranno le persone semplici, di ritornare a qualche cosa di pulito, di netto, di preciso, dopo l'orgia della « Pop-Art » col suo corteggio di gomme d'automobile inchiodate sulle tele, di oggetti sventrati, di spropositi pittorici, di libertà totale, talvolta ripugnante. Per il momento dunque la *op* è alla portata delle borse più modeste. Molto di rado l'arte vera ha invaso così velocemente — e senza la minima resistenza — le arti decorative, al livello più quotidiano. Colui che deve soffrirne di più è uno degli uomini più stupefacenti della nostra epoca, l'iniziatore di questo ritorno alla geometria: Victor Vasarely.

Nato a Pecs, in Ungheria, nel 1908, Victor Vasarely si avvia dapprima agli studi di medicina. In breve tempo, egli preferisce a loro i corsi dell'Accademia Poldini — Voldkmann, a Budapest, scuola tradizionale che abbandona alcuni mesi dopo per l'accademia Mu-

Victor Vasarely: « Erebo ».

hely, equivalente del celebre Bauhaus. I suoi inizi di pittore sono molto caratteristici per un giovane dell'Europa centrale. Si possono reperire in lui tracce d'espressionismo — con, molto presto, una repulsione naturale per i sentimenti spinti all'esagerazione — qualche cosa di comparabile a Kandinsky a Malevitch, e a un cubismo aereo, più prossimo a quello di Juan Gris che a quello di Picasso.

Nel 1930, va a Parigi. Non è facile la vita per lui e non si può dire che Vasarely trovi di primo acchito la sua strada. Trascorrono cinque o sei anni in tentativi esitanti. Un guazzo del 1935 determina tuttavia quella che sarà la sua maniera: « Arlecchino » che rappresenta effettivamente una specie di burattino, la cui testa, le mani e i piedi sono indicati da forme geometriche riconoscibili e stilizzate. Quello che importa, è che il resto della figura è composto da una scacchiera e che il fondo della tela è, anch'essa una scacchiera, l'una che continua l'altra e se ne distacca a malapena per un leggero rigonfiamento che appare qua e là L'illusione ottica è creata: il movimento dei quadrati è piú importante del soggetto dipinto, e l'astrazione geometrica fa scomparire, si potrebbe dire, tutto quanto la tela esprime ancora di figurativo.

Il primo vero periodo di Vasarely pittore — diciamo: ancora esclusivamente pittore — è costituito dalla mirabile serie delle « tigri » e delle « zebre » soprattutto negli anni che vanno dal 1936 al 1938. In modo sempre più sistematico, i corpi degli animali sono strettamente legati a linee, curve, disposizioni ondulatorie che coprono lo insieme della tela. E proprio alla convergenza di questa o di quella striscia si deve la presenza di una testa, di un dorso, di una groppa. Si produce un prodigioso rovesciamento, in rapporto al cubismo di sempre; si trattava allora di prendere l'oggetto-chitarra, giornale, pipa, bottiglia, persino un volto — e di analizzarlo dispiegandolo e frammentandolo. Per Vasarely, attorno agli anni '30 il processo mentale è totalmente diverso: la geometria, con le sue dure leggi, regge l'universo, tanto quello cosmico, quanto quello sensibile. Bisogna che egli possa dunque assimilare il visibile, il concreto, il riconoscibile, lasciandogli soltanto una parte secondaria, pronto del resto a sopprimere del tutto in breve tempo.

Cofondatore della galleria Denise René — dove continua a esporre — Vasarely non abbandona, subito dopo la liberazione, l'allusione al reale, che in modo molto progressivo. Dipinge forme che si possono ancora interpretare: personaggi disincarnati, oggetti privi di una identità precisa: paesaggi al di là dei loro limiti stessi. Il disegno è di una fermezza impietosa e, in-

sieme, si concede ondeggiamenti audacissimi. Il mondo conosciuto è già assente dalla sua rappresentazione, ma Vasarely vi ha lasciato dei fantasmi, dei riferimenti difficili a leggersi, delle sagome che ricordano come ci si dimentica dei corpi che designano. L'arte astratta, costruttiva, o costruttivista e geometrica, cosí come Vasarely la esalta fin dal 1947, non sarà definitamente la sua che agli inizi del 1950. Per il momento la nostalgia dello spettacolo non si è totalmente dissolta.

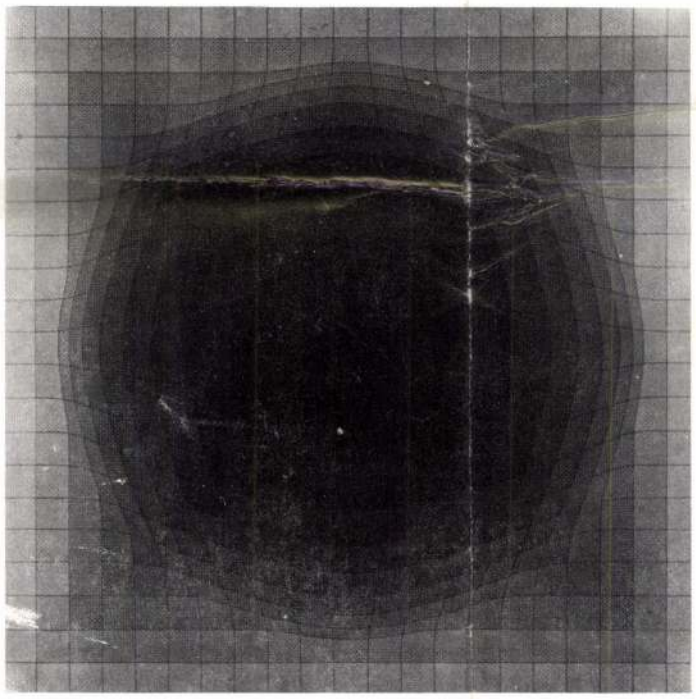

Victor Vasarely: « Vega noir ».

Un periodo detto di « Belle-Isle » insegna a Vasarely a trovare naturali astrazioni che sono spesso nate dalla volontà più che dei sensi: impeccabili e struggenti collages riproducono, si direbbe quasi, un paesaggio di ciottoli. Dopo il ciottolo, ideale in se stesso, ecco il cristallo, che anch'esso determina un preciso periodo nell'opera del pittore. Ciò che era forma e componente di numerose forme, diventa bisogno di riflessione, di rifrazione e di trasparenza. A Vasarely non basta più suggerire una terza dimensione: bisogna che numerose altre dimensioni vengano scoperte, almeno in potenza, in un movimento di forme ben regolato e coordinato.

Nulla vieta naturalmente che per il profano — che deve giudicare — non la storicità del quadro e neppure la filosofia che ne emana, ma per l'urto che ne riceve — nasca un curioso incontro: tutto ciò che Vasarely dipinge è di una sicurezza perfetta, e nulla di quanto egli dipinge dà pace all'anima. Dietro a tanta abilità, di una autorità talvolta ostentatoria e direi di calcolo volontario, c'è come una rabbia o una enorme inquietudine. Ed è un bene che dal 1950, in particolare se vogliamo dal 1955, data in cui il pittore ha la sua prima consacrazione, Vasarely dimentichi tale potere, diciamo malefico, con delizie — che egli esercita sugli altri attraverso opere che vogliono essere tutte intelletto e una specie di accomodamento metodico dell'universo. Ma piace a tal punto a Vasarely questa specie di ipnotismo dell'astrazione? È il prezzo, o, se si preferisce, l'imprevisto di un'impresa così accurata, e così completa.

Da dieci anni a questa parte, per Vasarely, si tratta soprattutto di animare le sue forme geometriche. Cinetica, dinamismo, proiezione, giochi ottici: quale importanza hanno le etichette! Oppure, più profondamente ancora, è forse un gigantesco riflesso della materia, decomposta in quadrati e in circoli che Vasarely ci offre? L'astrazione ha sempre tale virtù un poco inquietante: definisce dei rapporti e non distingue l'infinitamente grande dall'infinitamente piccolo. Enuncia leggi e ignora le speci. Sovrapporre, aggiungere, sottrarre, confrontare, questo vuole Vasarely. Che si prenda una superficie piana traslucida, fatta di figure geometriche, e che la si faccia scivolare sopra un'altra superficie piana, fatta di figure geometriche molto analoghe alle prime, il passaggio delle une sulle altre creerà un'impressione violenta, che sollecita volta a volta tutti i sensi, ma che non si fissa su alcuno. Ed è cosí tuttavia che si acquisisce una specie di coscienza dell'universale: è possibile che uno stesso movimento si perpetui fino alle galassie invisibili.

Bisogna rifarsi soltanto all'astratto, si è costretti di dare tutto all'astratto in movimento.

Le forme girano, caprioleggiano, si riflettono ormai, nelle costruzioni di Vasarely, che, senza abbandonare la pittura, la considera spesso come una semplice sorgente di modelli: a partire da essi, tutto un gruppo di collaboratori può, secondo dimensioni diverse, costruire oggetti di divertimento o muri che le città future adopreranno. A Vasarely ripugna abbandonare l'arte — è una nozione che egli respinge — nelle mani dell'individuo. Il modello deve servire, non fosse altro che per l'edificazione di folle in un dominio pieno d'azzardo: la conoscenza del possibile rinchiusa in una visione dinamica dell'universo. Talvolta, la giusta posizione di masse e di forme fa nascere la sensazione di un'impressione ricercata di *unità plastica*. Questa è una delle ambizioni di Vasarely, a condizione che il risultato costituisca la somma di numerosi sforzi anonimi. Si può oggettivamente, chiedersi, se non sia raggiunto anche l'altro parossismo: la sensazione dell'esplosione e della fissione plastica. Ma il fatto principale è che l'osservatore non prevenuto si colloca, immediatamente, all'estrema punta dell'irritazione o del rapimento.

Architetto dello spazio, analista della materia, filosofo della cinetica, pensatore che non si accontenta del suo secolo, Vasarely possiede mezzi potenti e tutto un intero arsenale di apparecchi ottici. Ci si prenda la pena di ritrovarsi soli fra quattro delle sue tele o dei suoi modelli, fissi o a rotazione lenta. In breve tempo si resterà terrorizzati. Quei quadrati si metteranno a camminare. Quei triangoli avranno come sguardi di bestie feroci. Le ombre rettilinee faranno colare sudori freddi. I colori anche, benché ammirevolmente domati, si sostituiranno gli uni agli altri con grigi fallaci e irreali fra due orli di parallelepipedi neri. Comincerà una danza folle, senza alcuna pietà, poiché in nessuna parte la presenza animale o vegetale non verrà ad apportare il minimo indizio di vita. Tale è il potere dell'uomo. Abbia ragione o torto nelle sue teorie, — ne elabora molte — è una faccenda del tutto secondaria. Ed è indubbiamente la prima volta nella storia, che con tanto talento e meravigliosa destrezza un creatore ci convince dell'ostilità universale: quella delle forme e dei movimenti, dove nulla è fatto a nostra immagine. Ora, paradosso supremo, non è possibile a Vasarely esercitare tale potenza soltanto perché egli possiede un temperamento e una vitalità eccezionale. Quanto egli ci infligge ci abbatte o ci trasporta di millenni in avanti. Questo *pittore venuto dal freddo* vola dunque al soccorso di ciò che noi saremo quando non ci rassomiglieremo più.

Alain Bosquet

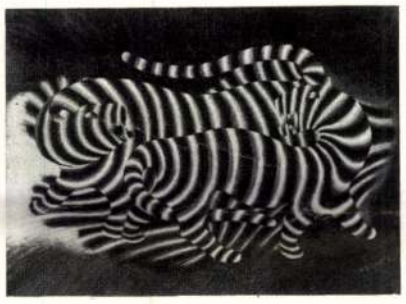

Vasarely: « Tigri », 1945.

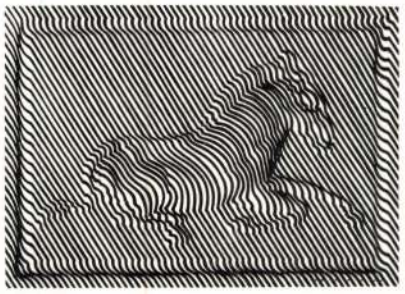

Vasarely: « Zebra », 1938.

Vasarely: « Arlecchino ».

Domenico Cantatore: « Donne del sud », 1959. Coll. Zamuzzi, Pordenone. (Mostra di Sacile).

Domenico Cantatore

I maestri che hanno avuto maggiore influsso sulla formazione di Domenico Cantatore sono quattro: Giotto, Rembrandt, Cézanne, Modigliani. Modigliani fu il primo amore. Ritornò da Parigi, dove aveva vissuto circa un anno, fanatico di Cézanne. Nelle tele che dipinse in seguito si avvertiva il giro di vite che aveva dato ai corpi: anche la materia era più consistente. Sotto la cenere dei suoi grigi si sentivano i cristalli di Cézanne. La luce del vespro continuava le sue combinazioni, ma il chiaroscuro era più intenso e i rapporti tonali meglio specificati. Dopo il '50 le figure di Cantatore hanno spigoli e curve e un andamento quasi sonoro. La monumentalità delle donne di Picasso e taluni timbri tonali di Matisse sono facilmente leggibili nelle sue nuove forme. Ma non bisogna fermarsi alle apparenze e alle predilezioni della mente. Cantatore non si è mai arreso ai risultati raggiunti, non ha riposato sul già fatto, sul ben fatto. Il piccolo risparmio quotidiano dei doni e delle doti che altri pittori amministrano con tanto sussiego, non è affar suo. Né scialacquone né avaro: semplicemente responsabile del duro mestiere del dipingere. Nessuna tecnica acquisita ha reso agevole la sua mano. Le tecniche si logorano con l'uso come i guanti, le mani restano.

Il repertorio dei soggetti di Cantatore è limitato a poche voci: donne, contadini di Ruvo, paesi, natura morta. Le donne hanno una destinazione quasi fissa, familiare. Stanno sedute con fisionomie tranquille, solide come lo spazio che hanno intorno, come gli oggetti, come le pesanti sagome nelle quali sono incastrate. Una interminabile famiglia di sorelle nubili, tutte fisse, chiuse, tutte con gli occhi aperti. Ne ho rintracciate più d'una nella scultura medioevale pugliese: le pietre arcaiche di San Nicola a Bari, i leoni e le vergini delle cattedrali di Molfetta, di Altamura, di Trani. Cattedrali costiere e cattedrali di retroterra piene di fierissimi Arcangeli e di Madonne mute. Un mutismo generale che tiene ferme e chiuse le pietre, la luce, i peccati, le condanne: laconico è l'Inferno e altrettanto laconico il Paradiso!

Il rosso calcareo, il blu, il grigio, il nero che funziona da piombatura come nelle immagini ritagliate delle antiche vetrate: il mobile e l'immobile fissati da una identica simmetria. Le leggi che reggono questa simmetria non sono automatiche. Una volta stabilito uno spazio, dentro questo spazio si ordinano le forme. Il colore non vi scorre, si appoggia, le determina e le esprime. Un colore denso e asciutto che procede per stratificazioni parallele e laterali come il fitto intreccio di una fibra.

I primi contadini pugliesi dipinti da Cantatore risalgono al tempo della sua adolescenza a Ruvo, quando era pittore di stanze, poco più di un imbianchino. Trent'anni dopo, precisamente nel 1959, riprese a dipingerli. I contadini di Ruvo seduti sui gradini della Chiesa Madre potrebbero da un momento all'altro rientrare nelle pietre senza perdere niente della loro maestà. I più giovani potrebbero reggere le colonne senza profferire parole nel silenzio solare dei millenni. Così è sempre stato e continuerà ad essere. Quale di queste ragazze romperà la crosta di luce per entrare nel coro dei Serafini?

Si possono attraversare gli spazi di Cantatore e i suoi blocchi d'ombra: le figure si incastrano sempre allo stesso modo e restano irremovibili, anche quando le ragazze sono odalische riposano senza astio. Una Turchia nostrana con forte odore pecorino, una Turchia agricola con musulmane coricate con gli occhi aperti, sempre aperti qualsiasi cosa facciano. Poco prima hanno scaricato sacchi di grano e dopo la siesta ne scaricheranno ancora. Perché dalle nostre parti anche le donne sono attive e di grande resistenza.

Dall'apparenza affabile, quasi tenera, quest'uomo tutto di un pezzo, questa gentile e umanissima natura è di una tenacia straordinaria: arrendevole nella vita, pronto più a dare che a ricevere, sprovvisto di ogni malizia, un po' chiuso e come assopito nella sua innocenza, non si concede tregua per quel che concerne la pittura. La pittura primo ed ultimo affanno della sua giornata. La pittura come mestiere. La pittura come dovere, come vocazione: come guerra e come pace. La pittura come coscienza.

Raffaele Carrieri

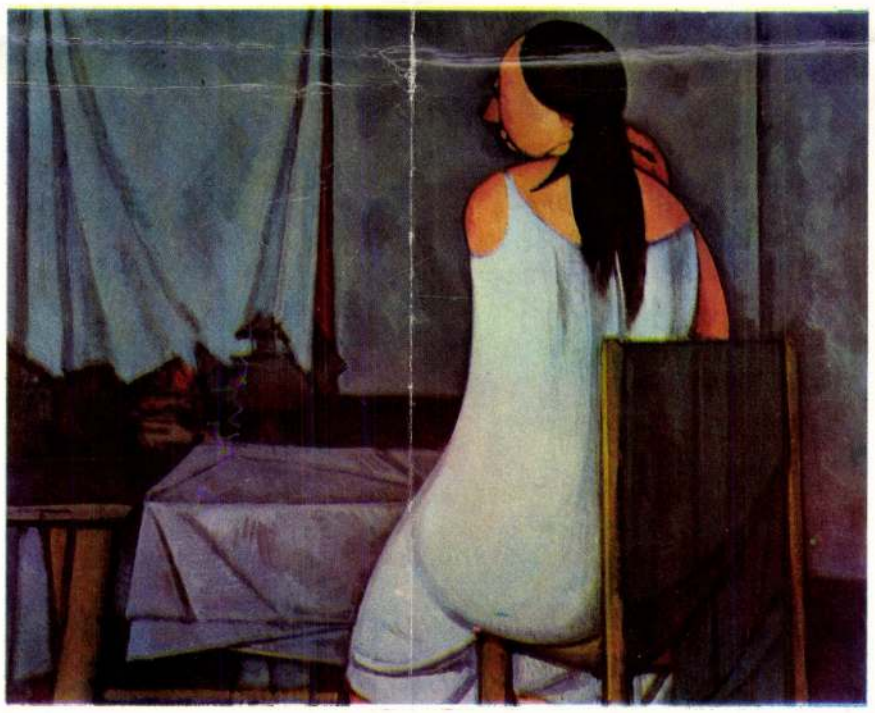

Domenico Cantatore: « Donna di schiena ». Collezione Buttazzi, Conegliano.

Victor Vasarely: « Mach-C ».

Vasarely: un ritorno alla geometria

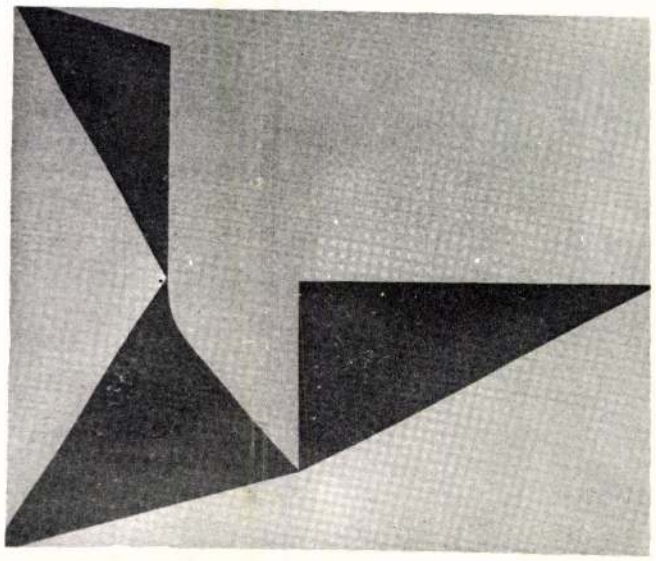

Arturo Bonfanti: « Struttura 184-T ».

Premio Michetti

Il ventesimo premio Michetti quest'anno ha presentato l'opera grafica di Pier Paolo Michetti, intendendo così fare omaggio al Maestro cui s'intitola il premio stesso. Accanto, la mostra delle opere premiate dal 1947 al 1965. La Giuria del Premio (Arcangeli, Menna, Russo, Valsecchi, Venturoli) ha diviso, non senza dissensi e discussioni, il primo Premio Michetti di un milione, fra Giannetto Fieschi e Marcolino Gandini. Gli altri premiati sono stati, nell'ordine: Arturo Bonfanti, Carlo Mattioli, Bice Lazzari, Giuseppe De Gregorio, Alfredo Del Greco, Carmine di Ruggiero, Bruno Caraceni, Titina Maselli, Mario Nanni e Aldo Turchiaro.

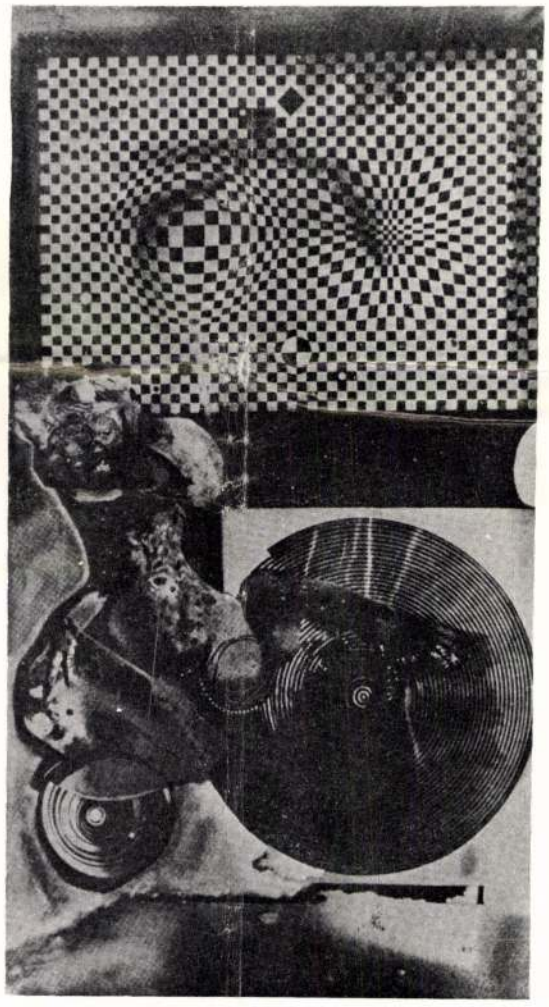

Giannetto Fieschi: « Geometria perfino subumana ».

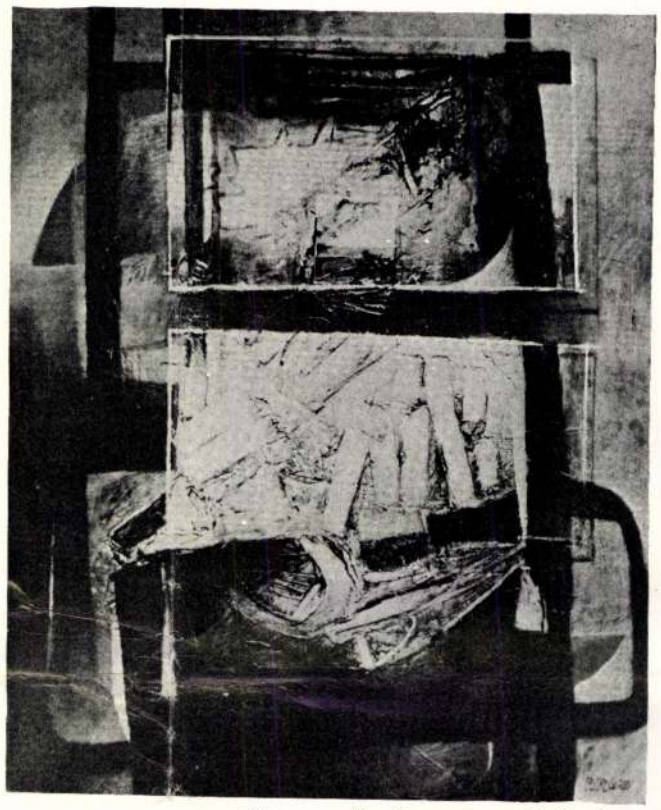

Giuseppe De Gregorio: « Reliquie ».

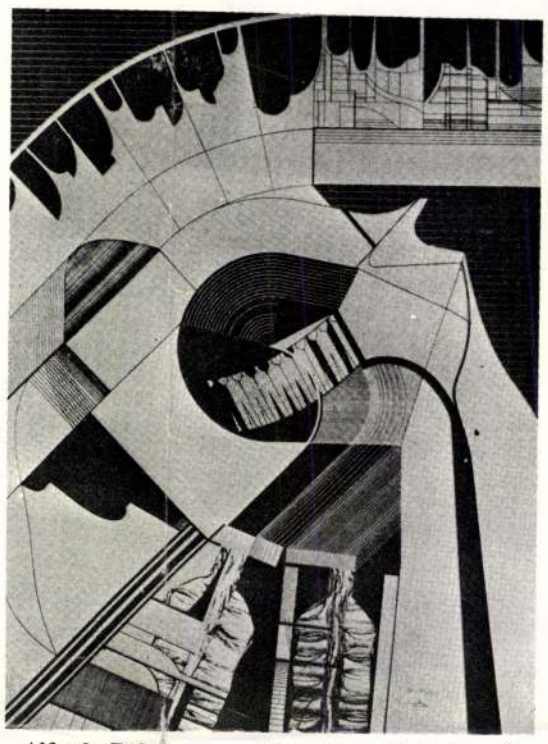

Alfredo Del Greco: « Situazione - Relazione Sp. Cs. n. 4 ».

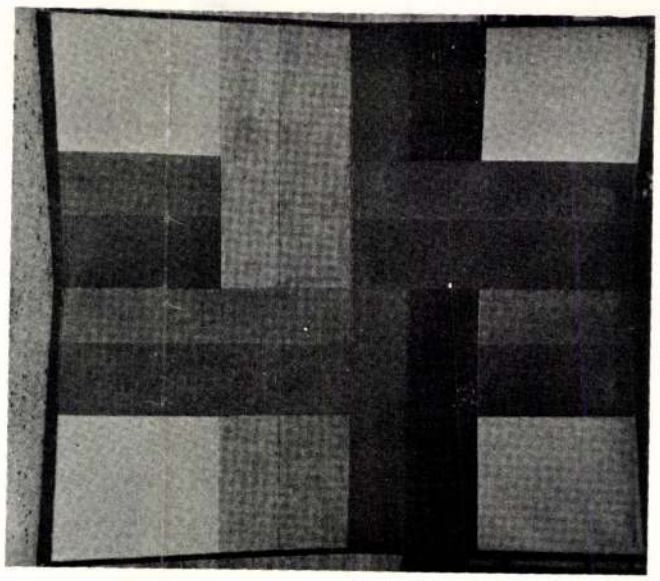

Marcolino Gandini: Olio su tela modellata concava.

Számlagyári rajtaütés

Ukrán testőrök védték a bűnszervezet könyvelőjét

Csütörtökön kommandósok vették őrizetbe a vecsési számlagyárként elhíresült bűnszervezet egyik könyvelőjét. Burillák Attila APEH-szóvivő nem kívánta kommentálni a Népszabadság értesülését, miszerint K. Ágnest felfegyverzett ukrán testőrök védték, ezért volt szükség a terrorelhárító szolgálat bevetésére. A vecsési számlagyár ügyében eljáró adónyomozók eddig több mint száz, fiktív számlákat kibocsátó céget azonosítottak.

K. Ágnest egyszer már elfogták a hatóságok. Akkor azonban az első fokon eljáró bíróság őt és két gyanúsított-társát azonnali hatállyal szabadlábra helyezte. Az ügyészség fellebbezése nyomán [illegible] eljáró bíróság el-

[illegible]

munkakapcsolatban állt a mindmáig a vecsési számlagyár elindítójának és irányítójának tartott *Holánszky Péterrel.*

A vecsési számlagyárról augusztus óta jelennek meg híradások a sajtóban, miután a bíróság másokkal együtt adócsalásra szakosodott bűnszervezetben, szervezetten és üzletszerűen, különösen nagy értékre elkövetett adócsalás alapos gyanúja miatt előzetes letartóztatásba helyezte *Balázsi Tamást,* az MSZP vecsési szervezetének elnökét, aki azóta minden párttisztségéről lemondott. Az ügy előzményei azonban hónapokkal korábbra nyúlnak vissza. Még 2000 márciusában látott napvilágot a Holánszky család felhívása, miszerint ötmillió forint jutalmat fizetnek annak, aki segít az emberrablók áldozatául esett Holánszky Pétert felkutatni. Csakhogy a rendőrségnek nem si-

[illegible]

Elsikkasztott Vasarely-pénzek?

Egykori elnöke fosztogatta a világhírű festő alapítványát

PÁRIZSI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Hároméves börtönbüntetést, ebből 12 hónapos felfüggesztett szabadságvesztést indítványozott pénteken az ügyész abban az aix-en-provence-i büntetőbíróság előtt zajló perben, amelyben több mint hárommillió frankos sikkasztással, okirat-hamisítással és festmények jogtalan eltulajdonításával vádolják *Charles Debbascht*, a Vasarely Alapítvány egykori elnökét. Debbasch – aki egykoron *Valéry Giscard d'Estaing* köztársasági elnök tanácsadója volt, majd az aix-marseille-i egyetemi kar élén állt – 1981–1993 között irányította a négy évvel ezelőtt elhunyt híres magyar származású festőművész által létrehozott Vasarely Alapítványt.

Annie Brunet-Fuster államügyész indítványában úgy fogalmazott, hogy Debbasch a személyébe fektetett bizalommal visszaélve módszeresen fosztotta ki a Vasarely Alapítványt. A hárommillió frank mellett több képet is „eltüntetett", amelyben segítségére volt a per másodrendű vádlottja – *Pierre Lucas,* az alapítvány volt ügyvezető igazgatója. Az ügyészség szerint Debbasch 2,3 millió frankot sikkasztott el egy panamai székhelyű, de svájci bankszámlával is rendelkező cég közbeiktatásával. Emellett az alapítvány pénzéből finanszírozta párizsi lakásának felújítását, a politikai karrierjét támogatni hivatott dél-franciaországi helyi rádióadót, valamint személyes kiadásait.

A szabadságvesztés mellett az ügyészség 2,5 millió frankos pénzbüntetés kiszabását indítványozta Debbaschra, illetve azt, hogy öt évre fosszák meg állampolgári jogainak gyakorlásától. Lucas esetében az indítvány két év börtön, ebből 12 hónapos felfüggesztett szabadságvesztés, másfél millió frank pénzbüntetés, és az állampolgári jogok gyakorlásának ötéves felfüggesztése volt.

Debbasch a nagy port kavaró perben gyalázatos becstelenségnek nevezte az ellene felhozott vádakat, s azt hangoztatta, hogy éppen ellenkezőleg, a Vasarely család volt az, amely módszeresen kifosztotta az alapítványt.

D. A.

Lopáson kapták Winona Rydert

Kegyetlen német női négyes

Hitelkártyáért öltek a türingiai fiatalok

Meiningenben, a kelet-németországi Dél-Türingiában példás szigorral ítélték el egy bestiális rablógyilkosság négy tettesét, fiatal nőket. A két főkolompos, két fiatalasszony (22 és 21 évesek), életfogytiglant kapott, 21, illetve 19 esztendős cinkosaik nyolc, illetve három év, fiatalkorúak börtönében letöltendő szabadságvesztésre ítéltettek.

BERLINI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A Bad Salzungenbe valósi négyes csapat közösen szórakozott az áldozattal, *Ernst Steinmannal*, a 34 éves elektrotechnikus-tűzoltóval. A férfi ismerte gyilkosait, akikkel korábban több ízben mulatozott. A férfit a négy nő méreghából, megszerezhesse hitelkártyáját. A méregkeverő kvartett először egy háztartási tisztítószerekből és tablettákból kotyvasztott löttyöt erőltetett le a megfélemlített áldozat torkán, majd bezárták a kocsi csomagtartójában, és iszogatással, csevellyel múlatták az időt, várván a méreg hatását.

Mikor látták, hogy az összekötözött áldozat a kocsicsomagtartóban láthatóan életben van, változtattak a taktikán. Dühbe gurultak, és egy svájci bicskával kezdték nyiszálni Ernst S.-t. A férfi tetemén az orvos szakértő 28 vágott sebet talált. Ernst S. két órán át harcolt az életéért, míg a súlyos vérveszteség miatt meghalt.

A bíróság nem méltányolta a vádlottak védekezését, hogy nehéz gyermekkor lumpenszülők csemetéiként nőttek fel. A tárgyaláson az is kiderült, hogy a négytagú bandát *Beatrice K.* (alias André), egy transzsexuális vezette, akihez a három másik tettest leszbikus kapcsolat fűzte.

Daniela K., (aki 21 éves kora ellenére viszonylag mérsékelt büntetéssel, nyolc évvel megúszta) volt a kvartett legkegyetlenebbje, négyszer mártotta az áldozat szívébe a pengét. „Olyan könnyen ment, mintha csak egy matracba döfködtem volna" – ecsetelte a szíven szúrás körülményeit Daniela K., akiről a bűnügyi tudósítók feljegyezték, hogy az ítélethozatal után közel került az áldozat összetört, 67 éves édesapjához, az öreg szemébe nézett és jóízűen elnevette magát.

Dunai Péter

Merényletek Csancsiangban

PEKINGI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Két halálos áldozata volt péntek estig egy robbantássorozatnak a dél-kínai, gazdaságilag fejlett Kuantung tartomány Csancsiang városában – közölte tegnap este az *Új Kína* hírügynökség. Értesüléseik szerint kora reggel, öt óra tájban, rövid időeltéréssel, a tengerparti város tizenhárom pontján, szállodák, hivatali épületek és villanegyedek közelében volt robbantás. A rendőrségi közlés szerint több sérültet kórházba szállítottak.

Folyik a nyomozás, hogy ki vagy kik hajthatták végre a robbantásokat, a Kantontól 400 kilométerre lévő városban. Az egyik dinamitos csomag Csancsiang hajózási irodája épületének nagy részét lerombolta. Az első feltételezések nem tartanak valószínűnek politikai motivációt.

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

Magyar Tudományos Akadémia
Művészettörténeti Kutatóintézet
Könyvtár
Budapest
26 757

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

VASARELY, VICTOR
1908 - 1997

Magyar származású festő, grafikus, az op-art egyik megteremtője. 1927-ben Podolini-Volkmann Artúrnál, 1928 és 1929 között Bortnyik Sándornál tanult. 1930-ban Párizsban telepedett le.

Jellegzetes, az optikai hatásokra épülő alkotóstílusát a negyvenes évek második felében alakította ki. Korunk egyik legismertebb mestereként művei jelen vannak a világ minden jelentősebb közgyűjteményében. Tiszteletbeli professzor, akadémikus, számos díj, kitüntetés birtokosa volt. Saját múzeuma van Gordes-ban, Aixan-Provence-ban, Pécsett, Budapesten, Oszlóban.

KOMPOZÍCIÓ, 1951
papír, tus, 284x310 mm.
j.k.l.: Vasarely 1951
Ltsz.: K. 85.127.1.

ZEBRÁK
papír, szerigráfia, 505x500 mm.
j.k.l.: EA - Vasarely
Ltsz.: K. 85.152.1.

MUSIQUE HONGROISE
papír, szitanyomat, 270x250 mm.
j.j.l.: Co. VASARELY
Ltsz.: K. 85.546.1.

"Én valójában csak 1947-ben fedeztem föl magamnak az absztrakciót, amikor rájöttem, hogy a tiszta forma és a tiszta szín is jelenthet világot. Azóta festészeti kompozícióim a színforma egységek összhatásából születnek, a «plasztikai űr» színterében" -

Victor Vasarely

IRODALOM

Haits Géza: Victor Vasarely. Művészet. 1970. I. évf., 1. sz., 38-39.o.
Diehl, Gaston: Vasarely. Corvina Kiadó, Budapest, 1973.
Egri János: Vasarelynél... Művészet. 1974. XV. évf., 8. sz., 42-44.o.
Bodri Ferenc: Victor Vasarely... Művészet. 1979. XX. évf., 10. sz., 42-43.o.
Sík Csaba: Program és ideológia. Művészet. 1981. XXII. évf., 8. sz., 10-15.o.
Ferrier, Jean-Louis: Négyszemközt Victor Vasarelyvel. Corvina Kiadó, Budapest, 1982.
Vasarely, Victor: Színes város. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
Cifka Péterné: Vasarely a Szépművészeti Múzeumban. Művészet. 1983. XXIV. évf., 1. sz., 42-44.o.
Vasarely, Victor: Gea. Corvina Kiadó, Budapest, 1986.
Mezei Ottó: Vasarely. Művészet. 1988. XXIX. évf., 1. sz., 30-34.o.

Vasarely

Magyar Hirlap 1977/7o/8

Vasarely ajándéka szülővárosának

Vasarely-szoborkompozíciót állítanak fel Pécsett. A Párizsban élő világhírű képzőművész, akinek múzeuma van szülővárosában, *egy köztéri plasztika tervét ajándékozta a mecsekaljai város tanácsának.* A terv alapján a Zsolnay Porcelángyár készíti el a szobrot. *A több szögű térplasztika körülbelül embermagasságú,* a betonmagra magastűzön égetett, különböző színű kerámialapokat helyeznek el. Vasarely legutóbbi, pécsi látogatásakor megnézte a munkát a Zsolnay-gyárban, és elégedett volt vele. A díszítőplasztikát ez év tavaszán állítják fel a Mecsek-oldalban, az észak—déli és a kelet—nyugati mecseki utak találkozópontjánál.

Vasarely

— **Vasarely-térplasztikát** adtak át szombaton Pécsett, a Pálos-templom előtti parkban. A város Párizsban élő szülöttének tervei alapján, a színes pirogránit lapok a Zsolnay Porcelángyárban készültek.

Térplasztika Pécsett

1977.
Nészava, 1978. december 18./ 12.oldal.

~~Domanovszky Endre~~
~~festőművész~~

L'EXPRESS
1976. VIII. 29.
1021

Victor Vasarely

ART

Une Fondation Vasarely en Hongrie

« Je suis contre la notion d'héritage : voyez la sinistre affaire Picasso », déclare Varasely, qui vient d'ouvrir son troisième musée à Pécs, dans le sud de la Hongrie.

Le gouvernement de Budapest lui avait proposé de choisir un des nombreux châteaux qui bordent le Danube, mais l'artiste a préféré montrer ses œuvres dans sa maison natale. Il s'agit d'un ancien presbytère que l'empereur François-Joseph visita au siècle dernier. Lors de la naissance de Vasarely, le bâtiment fut converti en appartements.

Il a été remis dans son état d'origine et repeint en blanc immaculé. Vasarely y expose une dizaine de tapisseries, une centaine d'œuvres originales et d'innombrables estampes : « L'art doit être le bien de tous, et non de quelques spéculateurs millionnaires », dit-il.

Dans son pays natal, Vasarely a été accueilli comme un chef d'Etat. A Györ, on lui a commandé la décoration du nouveau théâtre : deux surfaces de 500 m2. A Budapest, les ministres le reçoivent. A Pécs, tous les dignitaires assistent à l'inauguration, même l'évêque, qui s'approche de Vasarely pour lui confier : « Je possède une de vos œuvres datant de vos débuts. Il faudrait que vous passiez pour la signer. »

Centre universitaire, Pécs est une ville pittoresque qui garde des vestiges romains et de nombreux témoignages d'une séculaire occupation turque. Elle compte de nombreux musées, dont celui d'un peintre étonnant, Tivadar Csontvary. Pharmacien, il s'était mis à peindre à l'âge de 40 ans, au début du siècle. Ses tableaux rappellent à la fois ceux de Chagall et du Douanier Rousseau.

Une photo suffit...

Le musée Vasarely ouvre une brèche dans le conformisme artistique en vigueur dans les pays de l'Est. En Hongrie, aucune tendance n'est brimée, mais, dans les magasins d'Etat, les musées, les manifestations officielles, on ne voit que de l'art raisonnable. Il n'existe pas de structures d'accueil pour l'avant-garde. Cependant, le chercheur n'est pas abandonné à sa solitude : il devient graphiste, metteur en pages ou professeur de dessin, tout en restant libre, son travail achevé, de faire ce

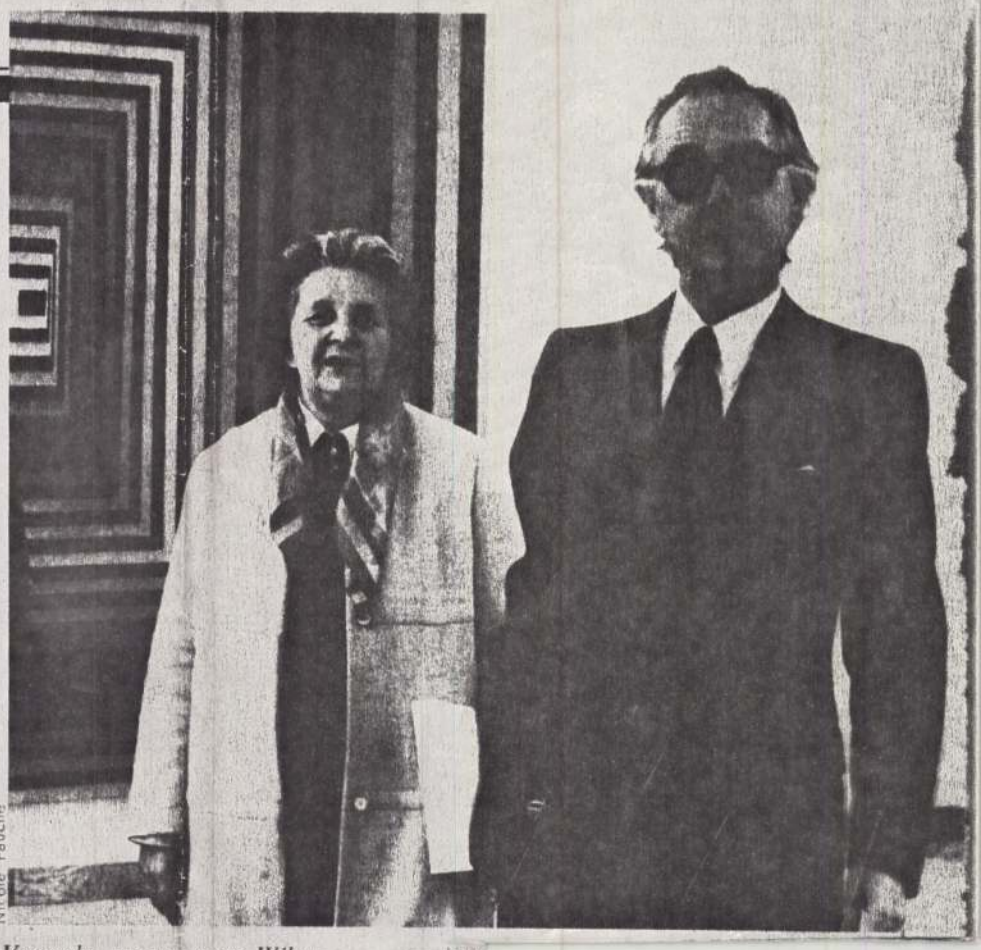

Nicole Fauche

Vasarely, avec sa sœur Wilma, dans son musée de Pécs (Hongrie), édifié dans sa maison natale.

que bon lui semble. Ce n'est que lorsqu'il veut montrer ses œuvres qu'il rencontre des difficultés.

Pourtant, à Pécs, un groupe de travail autour de Sandor Pincehelyi a pu exposer au musée. A Budapest, Gabor Attalaï peint dans la lignée de Supports-Surfaces, et Endre Tôt poursuit une réflexion conceptuelle. Tôt et Attalaï résolvent leurs problèmes d'exposition par le concept. Il leur suffit d'une photo, de quelques lignes tapées à la machine, et cent personnes, à travers le monde, sont tenues au courant de leurs recherches.

Dans l'intention d'introduire en Hongrie ces nouveaux courants, Vasarely a ouvert son musée à une quinzaine d'artistes travaillant dans le même sens que lui : Marcelle Cahn, Dewasne, Yvaral, Seuphor, Morellet...

A ceux qui lui reprochent, après son musée de Gordes, sa Fondation d'Aix-en-Provence, de poursuivre son autocélébration, il répond : « Si j'avais mis ces œuvres sur le marché, tout le monde aurait trouvé cela normal. Je les donne, et on me le reproche. » Mais il pousse néanmoins un soupir : « Voilà mon dernier musée ; ensuite, j'écrirai mon livre. » Peintre comblé, c'est la réussite littéraire qui maintenant le fascine.

OTTO HAHN ■

Vasarely

Kiállítása említve

Romváry Ferenc
1969 a kiállításod tü krében
Dunántúli Napló, Pécs 1970. feb. 4.
3. l.

Victor Vasarely

A művész 1908-ban született egy hajdani pécsi házban, a mai Vasarely Múzeum mellett. Csaknem félévszázada Párizs-ban él.

Sz. A.: Vasarely
Új Tükör, 1978. julius 16-22. lap

Victor Vasarely

1978 április 9-én, 70 éves születésnapján kapta Victor Vasarely a Magyar Népköztársaság Zászlórendje kitüntetést.

Sz. A.: Vasarely
Nyíregyházi, 1978. július 16 – 22 lap.

Victor Vasarely

Méltatás

— : Vasarely gondolataiból.
Új Tükör, 1978. július 16 – 23. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 JUL 28

ARBEITER ZEITUNG

Vasarely

1021

AZ-Gespräch mit Georg Eisler — Rückblick eines Secessionspräsidenten:

Anschluß an den Kunstkreislauf fehlt

VON HARALD STERK

Das Gespräch mit Georg Eisler war schon fixiert, ehe man noch ahnen konnte, welche Schwierigkeiten bei und nach der Wahl seines Nachfolgers auftauchen würden, die nun möglicherweise für ungültig erklärt und neu ausgeschrieben wird. Natürlich werfen aber jetzt die jüngsten Ereignisse ihre Schatten auch auf die Fragen, die aus der Rückschau auftauchen, die man gemeinsam vornehmen wollte. Georg Eisler war vier Jahre Präsident der Wiener Secession. Als er gewählt wurde, brachten die meisten Blätter eine Dreizeilennotiz, in der Turbulenz rund um die Wahl Anton Tuschs sieht daher Eisler doch auch etwas Positives: Endlich gebe es nicht nur um den neuen Burgtheater- oder Staatsoperndirektor Krach ...

Wir wollten aber über die Erfahrungen sprechen, die der Präsident einer der beiden großen Wiener Künstlervereinigungen sammelt, wenn er vier Jahre im Amt ist, über die Probleme und Gefahren, die auf ihn lauern, wenn er im Dschungelkrieg des Kunstbetriebes die Übersicht behalten will. Also muß zunächst von den Subventionen die Rede sein: „Das Denken über bildende Kunst beruft sich bei uns auf einen Verteilerschlüssel, der schon lang nicht mehr aktuell ist. Nach 1945 hat es zwei große Impulse gegeben: in der Literatur und in der bildenden Kunst. Die Dotationen tragen dem in keiner Weise Rechnung."

KUNSTFÖRDERUNG IST MEHR ALS ANKAUFEN

Kunstförderung, findet Eisler, darf sich nicht in Ankäufen erschöpfen, obwohl er nicht der Ansicht ist, daß zuviel angekauft wird. Aber: „Die Gelder für Unternehmen, die Kunst als notwendigen Bestandteil unserer zeitgenössischen Lebensform zeigen, sind viel zu gering. Wien muß an den internationalen Kunstkreislauf angeschlossen werden." Beispiele? Die leidige, immer wieder beklagte Tatsache, daß immer weniger große internationale Ausstellungen nach Wien finden. In Paris und Düsseldorf war die große Bacon-Ausstellung zu sehen. Für 1 bis 2 Millionen, schätzt Eisler, hätte man sie vielleicht auch nach Wien bringen können. Moore war in Preßburg, Vasarely in Budapest zu sehen, beide nicht in Wien. Aber ebenso wichtig sei der Export. Die große Secessionsausstellung, die in London Anfang 1970 Furore gemacht hat, könnte noch heute unterwegs sein, wenn nicht die neuen Bestimmungen das Verleihen bestimmter Bilder verhinderten. Sie könnte sich jetzt schon bezahlt machen. Ein weiteres positives Beispiel: Alfred Hrdlickas didaktische Ausstellung „Zeichnen heute", die in Deutschland Aufsehen erregte.

NICHT IMMER NUR SCHLECHTER WILLE

Finanzierungsprobleme also. Eisler konnte sie in der Secession nur zum Teil lösen. Man vermietet das Haus, aber man müsse da vorsichtig dosieren, damit das Ausstellungsgebäude nicht zur Messehalle wird. Spenden von seiten der Industrie und finanzstarker Geldgeber fließen spärlich: „Es gibt bei uns keine Reemtsma und Bührle." Das Großkapital ist weitgehend nationalisiert, die verstaatlichte Industrie zeigte bisher wenig Interesse. Vielleicht liegt es an den Besteuerungsprinzipien, aber auch daran, daß es keine Präzedenzfälle gibt: „Man soll nicht immer schlechten Willen voraussetzen." Möglicherweise liege die Lösung doch in einem weit über das bisherige hinausgehenden Kunstprogramm der öffentlichen Hand.

DAS BRITISH COUNCIL ALS BEISPIEL

Der in England aufgewachsene Eisler führt England als Beispiel an: „Ich habe öfter neiderfüllt in der Abteilung des British Council für bildende Kunst zu tun gehabt. Sie ist so etwas wie ein Umschlagplatz für englische Kunst und zugleich Ausdruck einer prinzipiellen Einstellung des Staates. Vor dem Krieg war die englische Kunst international unbekannt. Seit 1945 hat der Staat eine weltweite Etablierung der englischen Kunst erreicht." Eine solche Institution, die von Beamten geleitet werden müßte, fehle bei uns.

OHNE RÜCKSICHT AUF DAS MARKETING

Und ebenso fehle eine zentrale, internationale, regelmäßig stattfindende große Ausstellung, eine Art Biennale, mit einem Wort. Ein erster Ansatz dazu könne die große internationale Graphikausstellung sein, die das Secessionsmitglied Mario Decleva in Zusammenarbeit mit dem Europahaus im Herbst in der Secession veranstalten wird.

Was kann eine Künstlervereinigung heute zur Verbesserung der Lage beitragen? Sie müsse sich, frei von kommerziellen Erwägungen, mit der Darstellung der Situation der bildenden Kunst unserer Zeit beschäftigen, soweit ihr dies in ihrem Bereich zukommt. Sowohl durch Präsentation einzelner Künstler in einem größeren Umfang, als dies in einer Galerie möglich ist, und ohne Rücksicht auf das Marketing, aber auch in Ausstellungen prinzipiellerer Natur: etwa durch Konfrontation der eigenen Kräfte mit der „großen Welt". Die Secession habe da mit Ausstellungen wie „Zeichnen heute" oder „Bilder" doch wichtige Beispiele gegeben. Man müsse aber noch mehr aus der „Künstlervölkchenbetrachtungsweise" herauskommen, aktive Kontakte zu Wissenschaftern, Technikern und Philosophen suchen, zeigen, „daß der Künstler kein isolierter Bestandteil der Wohlfahrtsgesellschaft sei".

Und weil gerade jetzt davon die Rede war, kommt es Eisler noch sehr darauf an, auch das festzuhalten: Man sei in der Secession nie unter irgendwelchem politischen Druck gestanden, dies zu machen oder jenes zu unterlassen: „Der Vorwurf, daß die Secession an die Gemeinde Wien verkauft werden soll, hätte vielleicht vor 75 Jahren Berechtigung gehabt, als das schlüsselfertige Secessionsgebäude von dem berühmtesten meiner Vorgänger, Gustav Klimt, an die Gemeinde Wien, deren Bürgermeister damals, meines Wissens, Karl Lueger war, übergeben wurde ..."

In der stürmischen Secessions-Pressekonferenz, über die wir berichtet haben, wurde auch reichlich Schmutzwäsche gewaschen. Beschuldigungen von seiten der Anhänger Anton Tuschs gipfelten in dem Vorwurf, die Secession hätte während der Ära Eisler an die BAWAG beziehungsweise die Gemeinde Wien „verschachert" werden sollen.

Dazu Eisler: „Wir wollten nicht die Secession verkaufen, sondern ihr etwas kaufen. Über die Euro-Art wurden Kontakte zur BAWAG aufgenommen, um

1. eine Rentabilitätsforschung anzustellen, das heißt zu überprüfen, was die Secession auf Grund des neuen Preisindexes als Mietobjekt für Ausstellungen, die sich nicht mit Kunst befassen, wert ist;

2. wollten wir eine Stelle finden, die uns aus dem bekannten finanziellen Engpaß hilft; die uns auf Grund einer Subventionszusage bis zur Auszahlung einen Kredit gewährt;

3. sollte uns Herr Habarta von der Euro-Art seine Kenntnisse als Kunstmanager zur Verfügung stellen.

All das wurde in einer Ausschußsitzung zunächst beschlossen und in der nächsten wieder abgelehnt. Was jetzt gesagt wird, ist ein Versuch, die Rote Katze unter das Goldene Krauthappel zu schmuggeln."

Rote Katze

DIE PREISE DER STADT WIEN für Kunst, Wissenschaft und Volksbildung — im Jahre 1947 vom Gemeinderat gestiftet — wurden von 20.000 auf 40.000 Schilling bis zu einem Gesamtbetrag von bisher 200.000 auf 400.000 Schilling aufgestockt. Weiter wurde beschlossen, daß künftighin Preise auch an Ausländer verliehen werden können.

HERBERT LEDERER bringt in seinem „Theater am Schwedenplatz" von 1. Juli bis 2. September täglich außer Sonntag das Programm „Wien Anno dazumal".

EIN 16 SEITEN STARKES MANUSKRIPT Friedlich Hölderlins wurde bei einer Versteigerung in Marburg von einer privaten Sammlerin um 1,5 Millionen Schilling erworben.

DER WIENER ORGANIST HERBERT METZKER, ein Schüler Professor Forers, gewann beim 4. internationalen Bach-Wettbewerb in Leipzig den ersten Preis.

DAS THEATER DER COURAGE wurde zur neunten Woche der Werkraumtheater, die während der Olympischen Spiele in München veranstaltet wird, mit „Wildwechsel" von Franz Xaver Kroetz eingeladen.

Keine neuen Ghettos schaffen

AZ-Interview mit Käte Strobel, Familien- und Gesundheitsministerin der BRD

VON AZ-MITARBEITERIN KARIN OBHOLZER

Käte Strobel glaubt an die Vernunft: Durch Aufklärung auf allen Gebieten will sie den einzelnen informieren. Verbote sollen nur dort erlassen werden, wo mehrere Menschen betroffen sein können. Dies erklärte der deutsche Bundesminister für Jugend, Familie und Gesundheit in einem Interview mit der AZ.

AZ: *Frau Minister, Sie sind durch Ihre Initiativen in bezug auf sexuelle Aufklärung auch über die Grenzen der Bundesrepublik hinaus bekanntgeworden: Durch den sogenannten „Sexualatlas", den Aufklärungsfilm „Helga" und durch die kürzlich herausgekommene Broschüre „Wunschkinder". Von vielen Seiten sind Sie deswegen angegriffen worden. Was war das Hauptargument gegen Ihre Aufklärungskampagne?*

STROBEL: Am meisten wurde kritisiert, daß unserer Aufklärungskampagne die moralischen Grundlagen fehlen. Gegen dieses Argument habe ich immer nur folgendes einwenden können: In unserer pluralistischen Gesellschaft gibt es keine ethische Betrachtungsweise, die absolute Gültigkeit für sich beanspruchen kann.

ANDERE INITIATIVEN

AZ: *Es ist verständlich, daß Ihre Aufklärungskampagne die meiste Aufmerksamkeit erregt hat. Welche Ihrer sonstigen Initiativen würden Sie, Frau Minister, als wichtig erachten?*

STROBEL: Sehr wichtig ist zum Beispiel das Krankenhausfinanzierungsgesetz... Ich glaube, es ist uns hiebei gelungen, der Bevölkerung klarzumachen, daß größere soziale Leistungen ohne eine stärkere finanzielle Beteiligung des einzelnen nicht durchzuführen sind... Wir haben das einer Meinungsumfrage entnommen. Und das halte ich für sehr wichtig, daß gerade solche Maßnahmen genügend Rückhalt in der Bevölkerung finden. Dann haben wir verschiedene Vorschriften für die Werbung erlassen...

AZ: *Sie sind von den Werbefachleuten deswegen heftig kritisiert worden. Glauben Sie nicht, daß deren Einwand, Konsumverhalten sei eine Bedingung für das Florieren der Wirtschaft, einiges für sich hat?*

AUFGABE DES POLITIKERS

STROBEL: Ja, natürlich. Trotzdem muß es die Aufgabe des Politikers sein, ein gesundes Verhältnis zwischen allgemeinem Wohlstand und einer genügenden Qualifizierung der Produkte herzustellen. Gegen die von Vance Packard beschriebenen „geheimen Verführer" müssen wir uns wenden. Da, wo der Konsument in seiner Urteilsfähigkeit eingeschränkt ist, müssen wir von der Werbung Ehrlichkeit verlangen. Wenn irgend etwas wissenschaftlich erwiesen ist, kann man einfach nicht dulden, wenn dann in der Werbung genau das Gegenteil behauptet wird...

GROSSFAMILIE

AZ: *Ein bekannter Psychiater in Österreich hat einen gesetzlichen Schutz für die Großfamilie verlangt. Gibt es in Deutschland ähnliche Initiativen?*

STROBEL: Nein, bisher nicht. — Im übrigen steht es einer größeren Gruppe von Leuten doch jederzeit frei, gemeinsam in eine Wohnung zu ziehen...

AZ: *Der Kleinfamilie werden steuerliche Vorteile eingeräumt, der Großfamilie nicht.*

STROBEL: Wir können bei unserer Gesetzgebung den Grundsatz der Monogamie nicht außer acht lassen. Im übrigen ist der Schutz der Familie in unserem Grundgesetz verankert. Ich als Minister kann mich natürlich nicht zu einer Verfassungsänderung bekennen.

AZ: *Und Ihre persönliche Meinung zum Thema Großfamilie?*

MEHR GELD FÜR DIE FAMILIE

STROBEL: Ich persönlich bin der Ansicht, daß man mehr Möglichkeiten für die Kleinfamilie schaffen sollte. Bessere Sorge für die Kleinkinder, das heißt mehr Entlastung für die berufstätige Mutter, mehr Gemeinschaftseinrichtungen und so weiter... Ich bin dagegen, neue Ghettos zu schaffen. Und auch die Großfamilie kann zum Ghetto werden, nicht wahr?

Im übrigen sind die Kinder immer das Hauptproblem bei diesen Fragen. Und da kann ich Ihnen nur sagen: Bei uns in der Bundesrepublik wird bei der bevorstehenden Steuerreform bei Familien, wo nur ein Elternteil existiert, dieser Elternteil bessergestellt werden.

AZ: *Ihrer gesamten Arbeit, Frau Minister, kann man entnehmen, daß Aufklärung der Bevölkerung auf jedem Gebiet zu Ihren Hauptanliegen gehört. Gibt es eine theoretische Erkenntnis, die hinter diesem Vorgehen steht?*

STROBEL: Solange Verbote den einzelnen selbst betreffen, sind sie überflüssig. Man kann niemand zu seinem Glück zwingen. Und ich glaube, daß der einzelne auch die Möglichkeit haben muß, sich für etwas zu entscheiden, was ihm schadet. Erst wo andere betroffen sind, muß die Freiheit eingeschränkt werden. Hier muß die Gesetzgebung einsetzen. Der einzelne selbst kann in seiner Entscheidung nur durch ausreichende Information beeinflußt werden. Entscheiden muß er dann selbst...

AZ: *Frau Minister, herzlichen Dank für das Gespräch.*

Die deutsche Familienministerin Käte Strobel kam zur Konferenz des Internationalen Rates der Sozialdemokratischen Frauen nach Wien

Äther, Etat, man, Inka, NATO, Lias, Turm, Pilleп, O. — Senkrecht: Hals, akkurat, rd., Nase, Operball, Paragraf, Rhein, Aetna, Traktor, Tao, Te, un, Mo.

1021

1972 DEC

Vasarely

VASARELY REVISITED

After 25–30 years of strenuous work Vasarely is beginning to be recognized: not many twentieth-century artists have been loaded with honours and prizes in such quick succession. In a very few years, art critics likewise have changed the tone of their judgements. Earlier, opinions differed: some critics (Herbert Read in 1959, Nello Ponente in 1960 and recently, Dora Vallier in 1967) saw in Vasarely's art only a revival of the geometrical abstraction which was in vogue at the beginning of the century, while others (M. Brion in 1960) recognized the specifically supported body of favourable criticism in recent years (H. H. Arnason, 1969; R. Huyghe-Jean Rudel, 1970; Klaus Hoffmann, 1970; E. de Keyser 1970). Vasarely's own somewhat propagandist writings (Vasarely–Marcel Joray, Brussels), 1965; Jean-Louis Ferrier: *Entretiens avec Victor Vasarely, Paris*, 1969; Vasarely: *Plasti-cité, l'oeuvre plastique dans votre vie quotidienne*, Tournai, 1970; *Le Musée Didactique Vasarely au château de Gordes*, 1971) have also played a considerable part in bringing about a more positive attitude in books on the history and theory of art. Therefore, it is worth taking a closer look at the components of his art, the intensity of his adherence to tradition, and such new features as already point to the future.

Vasarely is amazingly conscious as an artist whose aims are bolstered by theories which represent an amalgam of ideas by artists, theoreticians and scientists and it is, sometimes, not at all easy to separate out the various concepts. Like many other artists, Vasarely makes up his theories for his own use which do not necessarily have general validity in all respects. It could well happen that there were earlier precedents for things he believed to be his own invention. A theory—whether it is a preconceived one or comes into being in the course of artistic activity—takes time to coalesce into a whole with the gradual enrichment of his oeuvre. In his writings, by now we are interested mainly in the ideas which are of direct relevance to his work and which explain why he is so much better appreciated today.

When Vasarely left Hungary in 1930, he explored first Berlin and then Paris, and found to his satisfaction that at home he had acquired a large proportion of the skills and attitudes which an artist of European ambitions could have found at the time. Before leaving, he had been a pupil of Bortnyik's private school, the *Műhely* (Workshop) during 1928–29 and absorbed, in addition to practical skills, an artistic atmosphere which —as he himself noted—had a decisive effect on his later years. During his stay in Vienna, in the early twenties, Sándor Bortnyik had belonged to the circle of Lajos Kassák's avant-garde journal *Ma* (Today); Farkas Molnár has drawn his attention to the newly established Bauhaus movement. In Weimar, Bortnyik came to know the ideas and the teaching method of this School. After his return home he founded the *Műhely*, with a programme by and large modelled on that of the Bauhaus. Of the subjects taught, applied graphic art was most important, and Bortnyik himself was an eminent poster designer. When the master and his pupils arranged a collective exhibiton at the Book and Poster Exhibition in 1930, the press noted, among others, Győző Vásárhelyi (Vasarely's original Hungarian name).

In the final analysis Vasarely's concept of art is rooted in the teaching of the Bauhaus. The basis of his theory, the idea of the unity of arts, can be traced to the tenets of the Bauhaus; the theoretical and practical activity of the latter centred on this idea, which was formulated by Walter Gropius in his programme of 1923; in this he refers to Gothic art as a fine example of the unity which inspires all branches of the arts in the centre of which the cathedral towers towards the heavens. This attractive image recurs in

Vasarely's writings, though differently expressed, involving the higher standard of scientific knowledge of our day and in accordance with the wider horizons revealed to architects after the Second World War. He thinks in terms of urban planning when he flashes the image of a polychrome town to a reader who believes in the fruitful cooperation of the scientific, technical and artistic. One of his books mentioned earlier also bears the title: *Plasti-cité*, that is, "the artistically developed town". The polychrome town is in Vasarely's eyes a work of art, the kind of "architectonic synthesis" which a single building or residential district may have represtented to a progressive-minded architect years ago.

The importance of the artist as maker has been particularly emphasized by teachers of the Bauhaus. The school broke away from traditional academic teaching methods; Gropius declared straight out that what was needed was not imitators of Raphael but craftsmen in precise command of materials and technique who would know how to translate their ideas and plans, based on useful practical foundations, into objects. The scientific approach of the Bauhaus has also left its mark on the contemporary painting of Klee and Kandinsky; the former has even taught projective geometry. On the other hand, the *direct* relationship between basic principles of modern physics and Vasarely's works—stressed by Kandinsky—is debatable, indicating at best the significance he attributes to the exact sciences in his creative work. Later he is not as interested in this relationship but rather in the doctrinarian standardization of the process as a whole; this is the clue to the development of both the individual work and the polychromic town.

The comparison can be carried further. The eminent Bauhaus professor, Johannes Itten, has worked out a "general theorem of contrasts" formulating the various contrasts indispensable to the successful effect of a composition. In the mid-fifties, considering the possibilities of the "plastic unity" or "Oneness of colour and form", that is, how "form nucleus" and "background" could be successfully combined, Vasarely relies finally on the theorem of contrasts. He attaches particular significance to black-and-white contrast and refers to one of his creative periods as the "Periode noir-blanc"; others such as the cold-and-warm contrast, the supplementary contrast, the simultaneous and qualitative contrast are references to his world of colours and methods. Attempting to further refine his technique, he works out a permutation system consisting of six colour scales. The basis of this was probably acquired in Bortnyik's *Műhely*, the "Budapest Bauhaus", where rhythmical accentuation of form, colour and line was emphasized. In retrospect, it is not out of indifference that under the influence of the Budapest Bauhaus he doesn't cultivate natural forms—as reported in his writings—but is drawn towards the cube projected on a plane, representing the original spatial configuration in axiometric perspective—which is more akin to the "constructivist" spirit.

In his writings, artist and didactician blend, the latter ready to assume the role of a social reformer. In the Bauhaus, Moholy-Nagy stressed the importance of collaboration—which Vasarely practised in his workshop at Anet-sur-Marne—and severely criticized the deficiencies of capitalist production. Vasarely is one of the few West European artist who condemned those art-dealers always searching for novelty. But both Vasarely and Moholy-Nagy understand man's inherent artistic inclinations. Indeed Vasarely wanted to give pupils building elements similar to dies—"plastic units" of various colour and form—thereby encouraging original compositions. Vasarely endorses "folklore of the globe," the application of "plastic units" as a way of interpreting the artistic character of entire cultures. The release of man's creative energies and the interpretation of architecture as a dialectic

process were important in the programme of the Bauhaus. Employed as a graphics designer in Paris for fifteen years, Vasarely grew quite proficient in the graphic arts. Eventually he opened his own workshop. He did not associate with specific artistic circles but professionally met the standards of the *Abstraction-Creation* or of the *Cercle et Carré*. His work of this period could be considered studies or optical games at best. In 1943 he proceeded to study Futurism which he says influenced his work of the next few years. He also experimented with Surrealism which may have been due either to the depressing atmosphere of the war or to the possibilities it uncovered for freer expression of colour and form. He refers to this period as "a blind alley" believing that his artistic "renascence" started with the Denfert period leading straight to the synthesis of later aims.

And, yet, he owes a great deal to what he calls a "blind alley". The tenets of the Bauhaus made a lasting impression on Vasarely leading directly to his development of the idea of the "plastic unit". According to Vasarely, experience that inspired the Denfert period was his observation of the hairline cracks on the glazed tiles covering the walls of the Denfert Metro station in Paris. He applied this surrealistic technique first in smaller drawings and later in large-scale painting in a manner similar to Max Ernst, the difference being that Vasarely left nothing to chance—rather the principle of systematism prevailed in his work. The early pieces of the Belle-Isle period (1947) were pseudo-Dada, pseudo-Surrealistic collages, and material studies of a frequently recurring oval form patterned after the fine pebbles found on the Belle-Isle beach. In shaping, the oval is further processed in the same manner as in the case of the Denfert-Rochereau hair cracks, the ovals being transformed into simple standard elements.

The divorce from natural experiences and the elimination of latent Dadaistic-surrealistic motives begins with the Crystal period. At the end of the forties he reverts to the "constructivist" spirit of the Bauhaus, and to the use of colour and form as he studied in the Budapest *Műhely* and refined during his career as a graphic designer. Gradually a kind of optical kinetism becomes the driving force of his art due to which Vasarely is generally rated among the representatives of Op-Art. The works of the black-and-white period fit into this initial process, the optical kinetism breaking out with elemental force striving for maximum contrast.

He begins to crystallize his method of design accentuating, compacting and overlapping colour and form in a manner to the montage technique taken over from Dadaism and Surrealism. During this time Matisse made his large-scale compositions out of tinted paper. All this, however, is of secondary importance, his affinity to Malevich and Mondrian was far more influential in the development of his "plastic unity". Well before Vasarely appeared on the scene, these artists led the way to the gradual simplification of scientific methods and apparatuses. Vasarely employs Malevich's idea of composition in the "architectonic movement" he created for Caracas University by projecting the composition, originally a plane, into space. Vasarely attributes his inspiration for the "plastic unit" to Malevich's series: *black square on white ground* and *white square on black ground*. Mondrian's "pure compositions" were apparently too simple for Vasarely's use.

The functional—mural—application of abstract painting is associated with Delaunay who took a simple distribution of geometrical forms, and arranged them in a mobile design. The theoretical and practical work of Herbin, similar to that of Vasarely, should be noted. Herbin also conceived a "plastic alphabet" seeking the addition of corresponding letters and sounds to colour and form. Vasarely, of course, did not follow suit. His painting grew increasingly kinetic characterized by the striking use of colour and form. It appears that pioneers of the plastic unit preceded Vasarely but they sought to convey

human-visual experiences in activity while he was concerned with the creation of standard elements. In this respect it suffices to point to the work of either Malevich or Mondrian.

With his variable yet simple "plastic units" Vasarely provided for an endless series of compositional possibilities. The advent of mechanization made it possible to realize the precision and accuracy of such primary importance to the "constructor". Design and execution involve "flawless quality", an unlimited number of copies and formal representation according to individual taste. The dream of the polychromic town becomes a reality in this light. Vasarely has certainly progressed beyond Malevichian and Mondrianian impulses and through his adaptation of the latest scientific and technical developments he has even transcended the original impulses of the Bauhaus.

Much can be learned from the study of optical kinetism and its most classical representative, Vasarely. Optical kinetism is distinct from original kinetic art—which includes such artist as Marcel Duchamp, Tatlin, Naum Gabo, Moholy-Nagy and Calder, who have not made "snapshots" of motion but rather materialized movement in the form of machines, structures and models of buildings whether movement has been induced by man, electric power or a gust of wind. In the last decade attempts have been made to establish a morphological classification of the types of movement depicted by these structures, on one side are the mechanisms realizing movement with formula-like purity, while the structure itself is absorbed in the phenomenon of movement and seems to wipe out its material existence. On the other side are the objects inducing phenomena; these are stationary objects and sensation results from the viewer changing his point of view or through movement of some part of the mechanism Vasarely's optical kinetism and Op-Art set an example from the viewpoint of *morphology*. Kinetic art is a phenomenon of the twentieth century, only very few earlier experiments are known; this school of art is the manifestation of *physically measurable* time of the fourth dimension. Often mentioned in connection with the painting of our century, it has generally been narrowly interpreted and is the manifestation of a *real*, morphologically developed sense of time akin to music and dance. Kinetic art, originally inspired by nature, owes its realization to technical civilization. Ceaseless motion, active life materialized on a physical plane, is the basic law of life and the world, forced into static shackles by human intellect for simplicity's sake.

Vasarely is and has been aware of this from the beginning. In his writings he reconstructs perceptions of movement from the naive, instinctive games of his childhood. Graphical experiments of later years were attributed to optical illusion. Peculiar though it may seem, this has been the basis of optical kinetism. As far as he can remember, the varied "form nucleus" of "plastic units" owes its existence not only to direct sensation but to the movement of bi-dimensional figures. Thus, the square becomes rhomb, as presented *in statu nascendi*, his composition paying homage to Malevich's spirit, the circle as an ellipse, etc. He is not interested in producing plastic objects in motion, his "deep kinetic works" consist of planes with lattices placed behind each other. And although one plane moves, the visual force of the object relies on an optical effect.

It was interesting to learn from a conversation with Vasarely that a lattice applied on two plexi-glasses projected into space made him realize the presence of physical space which he was able to depict without depending upon either the Euclidian or the axonometric perspective. In the final analysis he thinks in planes even today. He had no other choice but to "strain to the utmost" the shock effect of colours. This he continues to do and in this lies his indisputable force and significance.

Thus, Vasarely ranks among the kinetic

artists such as Duchamp, Calder, Agam, Soto, Schöffer, etc. and although they arranged a collective exhibition in 1955 and 1965, common aims do not yet mean complete identity of principles. He remains, by and large, within the pale of what he learnt from the *Műhely* and the Bauhaus, but has expanded his knowledge and style through his attention to innovations of science and technique. Vasarely's art is a marginal case: he draws upon abstract panel pictures imbued with meaning, at the same time joining the battle line of kinetic art possibilities provided by machine technique and mass production. He does not really conquer space or become the absolute master of four dimensions, he only gives an illusion of space produced, however, with wonderful force. It is up to the viewer left in a state of uncertainty and convenient freedom of decision, to establish the unit of time. His achievement is truly significant even in his peculiar marginal case. He does not exclude other possibilites and aesthetic endeavours, those which continue to aim at a more fuller human meaning and another kind of emotional and intellectual content; however, the path of kinetic art is unimaginable without his pioneering work and propagative activity.

OTTÓ MEZEI

LAJOS SVÁBY — A MERCILESS PAINTER

Lajos Sváby was born in 1935. He graduated from the Budapest Academy of Fine Arts in 1960, János Kmetty and Bertalan Pór were his teachers, both of them outstanding Hungarian painters. Kmetty had been a member of the poet-artist Lajos Kassák's constructivist group, associated with the magazines *Tett* (1915–1916) and *Ma* (1916–1925), Pór had been one of *The Eight* (1908–1911). *The Eight* could be said to be related to the Fauves.

Sváby was first a member of the Studio of Young Artists. In 1963 he was awarded a Derkovits-scholarship—a grant given to young artists for a period of three years—and he settled in Dunaújváros, a centre of the iron-smelting industry. He continued to take part in the Studio's collective exhibitions, his portrait of the poet Árpád Tóth being awarded a prize. In 1970 his portrait of Lenin received the first prize in a competition arranged on occasion of the Lenin centenary. He also designed the decorations for two buildings, cartoons for the culture house in Mezőcsát and sgraffito work for the façade of the general school in Sárospatak. He had a one-man show at the Budapest *Műcsarnok* in May 1972. This showed that the past ten years had been a period of preparation. The hard struggle to develop a formal language of his own lent his paintings a latent tension and burdened them with a disturbing heavyhandedness.

The exhibiton includes work done in the last three years. It appears that he has changed both his style and also the subject of his works. He has transcended his dulled world of colours and heavy forms and replaced monochromes and dark hues by eye-catching mauves, whites, yellows, reds and greens which seem to argue with each other. The backgrounds of his pictures are frequently divided into large colour surfaces often reminding of the daubing of the outside wall of a house. These strips of colour, despite their texture, seem lifeless on occasion and the preponderance of horizontal elements stops them from being organically linked

with each other and with the figures on the picture. Sváby's more recent work shows a better arrangement of forms with closer links, replacing the large rustic surfaces by interwined multicoloured spots. He has learned to be more economic with colours, his lively, brilliant hues are now accompanied by blacks and darker tones. This ensures a balance of colours and avoids the risk of gaudiness.

He still paints many self-portraits but traditional poses are now complemented by elements taken from sport—swimming, racing, weight-lifting—with fantastic situations and with literary associations. The expressivity and colour combination of faces still play a major role but they are no longer predominant. Dynamics and the movements of figures gained in importance. The subjects and structure of the pictures have also changed. His latest work, especially pictures painted in 1972, does not express clear-cut feelings any more: the faces are anonymous, grotesque masks, empty of feeling. The change of the role of faces is partly a sign that the structure of the paintings is be-

[redacted] portrait of a Tin"

allows one to suspect.

Sváby is a poetic personality, he expresses himself in a sovereign manner with the help of tools inherited from expressionism. His most attractive quality is his merciless attitude toward himself, the unvarnished revelation of his inner conflicts. With a growing mastery of his craft he is becoming more balanced, he takes a calmer look at the world, pathos has been replaced by self-irony and mockery. This change becomes clear if the excruciating, brutal erotism of his 1971 pictures is compared with the grotesque 1972 figures. His grotesques, however, are also very varied. In "Rembrandt's Small Angel" the source of grotesqueness is the exaggeration of the poses of the pantomime-like figures. The same grotesque poses are mere formalities, devoid of all significance, in "Curious procession."

Z. N.

THE COPPER AGE FINDS IN THE CARPATHIAN BASIN

IDA BOGNÁR-KUTZIÁN: *The Early Copper Age Tiszapolgár Culture in the Carpathian Basin.* (Arch. Hung. XLVIII. Akadémiai Könyvkiadó, Budapest, 1972, 253 pp. 36 figures, 74 plates, 2 supplements.) (In English.)

The book deals with the appr. 1500 years long history of the copper age in the Carpathian basin (IV–III. mill), those who lived then and there, their dwellings, burial customs and way of life. The first chapter describes the two hundred and fifty sites of the *Tiszapolgár* culture. The descriptions of the sites and findings are complemented by drawings or photos of all worthwhile objects. In addition to drawings of burial places and burial ground maps there is a map of all the sites provided as a supplement which helps general orientation; it also shows the Great Plain prior to the regulation of waterways and drainage works, this giving an approximate picture of the network of water-courses in the prehistoric age. Easier orientation is helped by a bibliography with about 500 entries and an index.

The analysis of all the sites, of the

74° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttore: Ignazio Frugiuele

1021 VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
20129 MILANO

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

Viktor Vasarely

LA PREALPINA
q 21100 VARESE
VIALE TAMAGNO 13
DIR. RESP. MARIO LODI

28 AGO 1974

L'ECO DELLA STAMP MILANO
L'ECO DELLA STAMP MILANO

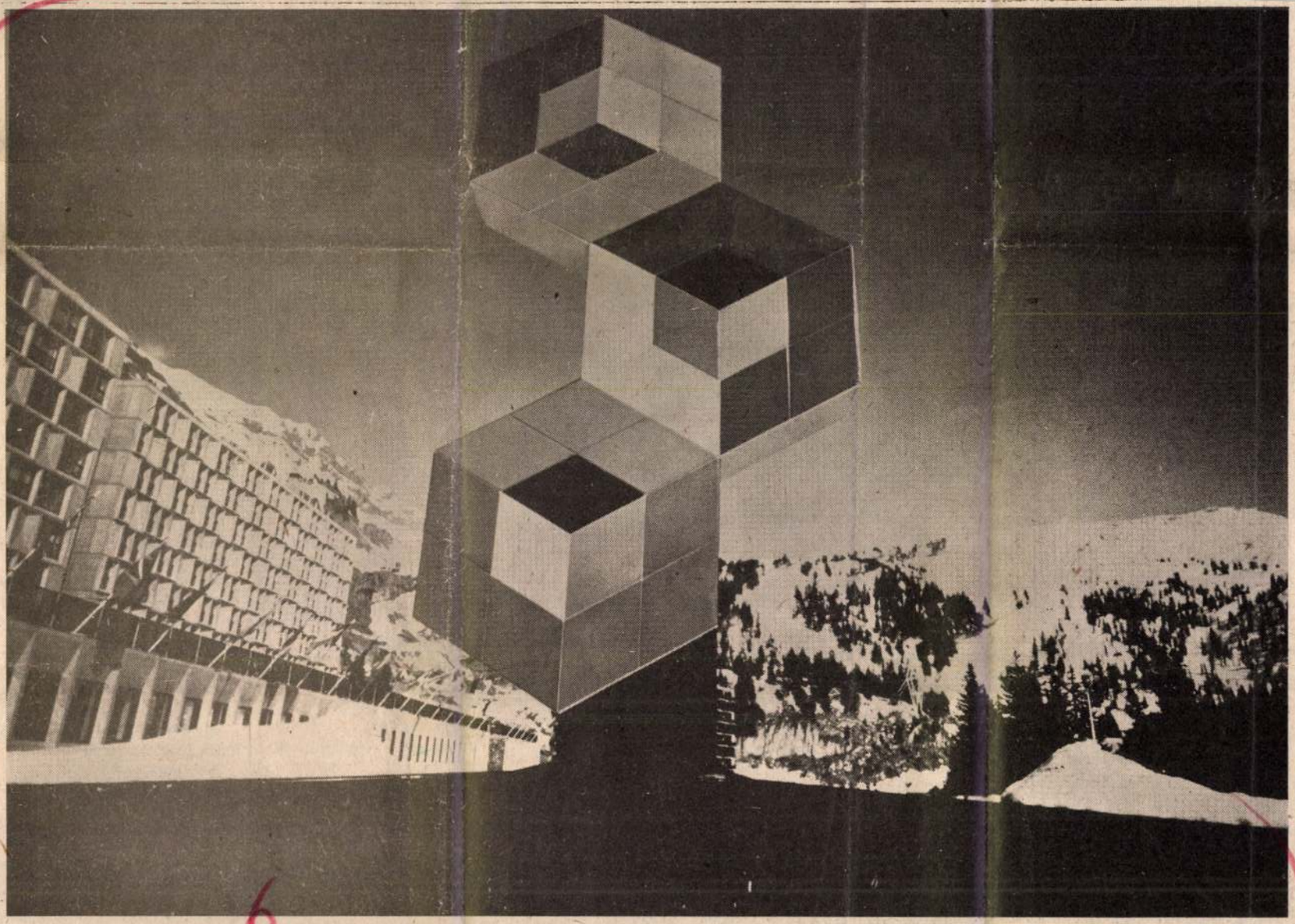

FLAINE (Alta Savoia) — Nella piazza centrale della famosa stazione alpina è stato inaugurato un monumento policromo di Victor Vasarely, l'artista ungherese trapiantato a Parigi, formatosi alla cosiddetta Bauhaus di Budapest ed esponente del neo-costruttivismo. Si tratta di una sovrapposizione di elementi geometrici che ripropongono in forma tridimensionale, i caratteri essenziali della pittura cinetica di Vasarely: rigore costruttivo ed illusione ottica.

Olivetti copiatrici
Una linea completa di copiatrici elettrostatiche per risolvere nel modo più razionale ed economico ogni problema di riprografia. Per chi vuole la copiatrice a portata di mano; per il servizio centralizzato di copiatura. In ogni caso copiatrici Olivetti: sicure, robuste e facili da usare. Copie di alta qualità da originali di qualunque tipo, anche a tre dimensioni, anche di grande formato.

olivetti

lub Verbano invitano il pubblico
1,15 al Circolo Bar Sestese Siai
proiettati film di autori sestesi. Il
erba di Bruno Melone; Horcaeva
tosci di Vittorio Tosi; Niagara di
Aicramatruc di Furlani Norberto;
to Milano.

******

orsi per giovani calciatori – La
anno di partecipare al campiona-
adre. Pertanto si invitano tutti i
1961, 1962, 1963 e 1964 a
giovani calciatori che si terranno
dal 31 agosto prossimo, alle ore
portivo comunale.

******

esta del villeggiante – Sabato
inizio alle ore 21 avrà luogo alla
radizionale Festa del Villeggiante
ne tradizione i proprietari del
zano in onore di tutti i simpatiz-
ella località. La novità di quest'
chi popolari, è costituita da un
rrà con la partecipazione della
pagna e del complesso «Gavirate
lizzolini.

******

nza per il vice-presidente della
reto del Presidente della Repub-
Monciardini è stato promosso
al merito della Repubblica». Il
è vice presidente della Società
la quale da anni dedica un'intelli-
onale. Si deve al suo spirito di
ento degli impianti sportivi di

senza paura

Giovanni Porlezza (a sinistra) quando fu insignito del cavalierato di Vittorio Veneto dal sindaco prof. Giudici

VIGGIU', 27

Giovanni Porlezza festeggia domani il suo ottantesimo compleanno. Insignito del cavalierato di Vittorio Veneto, il Porlezza è più conosciuto dai viggiutesi come «Giuvan» il sagrestano. Da 46 anni il Porlezza dà la sveglia ai viggiutesi con il suono dei bronzi del campanile della parrocchia.

Tanti pigri dormiglioni, in più di un'occasione, hanno sperato che il «Giuvan» si dimenticasse di suonare le campane, ma l'arzillo e simpatico sagrestano non è mai venuto meno al suo impegno.

Il Porlezza non ha mai perso la calma, nemmeno quando, a metà agosto, un anonimo aveva segnalato telefonicamente la presenza di una bomba in chiesa. Se tra i fedeli ci fu un po' di panico, il Porlezza proseguì metodicamente il suo lavoro. Anzi, collaborò con gli inquirenti nel «setacciare» la parrocchia alla ricerca dell'eventuale pacco esplosivo.

Domani il sagrestano festeggerà le sue ottanta primavere in compagnia dei figli e dei nipoti, pensando orgoglioso che fra qualche giorno diventerà bisnonno.

venga ad
nota ed
L'opera è
più noti
nei, Ernes

Anche
moderno
re l'invito, a suo tempo rivoltogli, di venire a far parte del qualificato gruppo dei «Maestri di Arcumeggia», fra i quali figurano i nomi di Remo Brindisi, Giovanni Brancaccio, Aldo Carpi, Gianni Dova, Achille Funi, Giuseppe Migneco, Sante Monachesi, Fiorenzo Tomea, Gianfilippo Usellini, Giuseppe Montanari, ed altri pur importanti.

Ernesto Treccani che, nato a Milano nel 1920, è stato tra i promotori di «Corrente» e di «Realismo», presenterà per la circostanza anche una sua personale nella Bottega del pittore di Arcumeggia (l'inaugurazione si avrà il 7 settembre). Si tratta di circa quaranta opere di pittura tutte recentissime; sono state realizzate nel periodo inverno '73 - estate '74 ad illustrazione del paesaggio intorno a Varese.

Altro interessante avvenimento che non mancherà di richiamare l'attenzione di quanti si interessano all'arte ed alle sue più qualificate ed attuali manifestazioni nella regione lombarda e nella provincia di Varese.

— **Maddalena Scola d'anni 33, domiciliata a Somma Lombardo in via Briante 45, per frattura base V metacarpo sinistro, escoriazioni multiple, a seguito di caduto accidentale. Prognosi 25 giorni.**

(a.s.) — Nella luce dell'Anno Santo Induno Olona festeggerà domenica prossima 1 settembre, la «sua» Madonna di San Bernardino. E' la tradizionale «festa» che richiama nel bel santuario, che sorge sulla strada per la Brughiera, tutti gli indunesi.

Il programma religioso predisposto è veramente nutrito e si propone un avvicinamento alla fede di molte persone di ogni ceto. Ieri si sono iniziati gli «incontri» per le mamme, oggi hanno avuto luogo quelli per i ragazzi, domani ci sarà la giornata dedicata agli ammalati.

Giovedì 29 agosto alle ore 20,45 nel Santuario di San Bernardino solenne concelebrazione cui parteciperà il Vicario Episcopale mons. Bernardo Citterio e tutti i sacerdoti del Decanato della Valceresio. Venerdì 30 agosto nel pomeriggio una celebrazione per i ragazzi che nel corrente anno hanno ricevuto la prima comunione e la cresima. Sabato le confessioni.

Infine la giornata di domenica 1 settembre, quella della grande festa. Sante messe in parrocchia alle 7,30, 9, 11; a S. Paolo alle 8 e alle 10 ed a San Bernardino alle 9,30 quella solenne.

Nel pomeriggio alle ore 14 dalla piazza Giovanni XXIII muoverà la tradizionale processione dei canestri. Gli indunesi come è consuetudine da anni, faranno a gara per offrire i canestri più belli, originali e ricchi. Dopo l'offerta simbolica fatta da ognuno, ragazzi e bambini in testa, nel Santuario, i canestri verranno messi all'incanto.

Victor Vasarely
grafikus

Pár képe és grafikája szerepel
a tárlaton

Horváth György: Magyar származású művészek külföldön
Nők Lapja, 1970 szeptember — 39 szám.

Victor Vasarely

festő.

Victor Vasarely avax Vásárhelyi
győző Pécs szülötte, Parcs polgára.
A világhírű művésznek a Mű-
csarnokban volt tárlata.

Földes Anna: A lábváng öröme.
Nők Lapja, 1969. december – 49 szám.

Victor Vasarely
festő

A művészkép erre jellemző a szinorgia.
Minden képsorozat hol szint, formát,
ötletet, elválaszthatlan egységben.

Földes Anna: A látóány öröme.
Nők Lapja, 1969. december – 49szám

Victor Vasarely

festő

A művész képeinek lenyege, hogy
művei vizuális ingereket váltanak
ki és rendeltetésüket a modern város-
kép szépítésében kell hogy elnyerjék.

Foldes Anna A látvány erőme.
Nők Lapja, 1969. december - 49 szám

Vasarably Victor

festő

A művészek a budapesti Szépmű-
vészeti Múzeumban és a pécsi Janus
Pannonius Múzeum Modern Képtá-
rában vannak művei.

Földes Anna: A bátvány örökre.
Nők Lapja, 1969. december - 49. szám

Victor Vasarely festőművész

a Franciaországban élő magyar származású művész nyári képkiállítás bemutatkozását tervezik a Kulturális Kapcsolatok Intézetének vezetésében.

Népszabadság, 1969. febr. 13.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vasarely Viktor festő

HÉTFŐI HIREK

művész

1969 JAN 21

1021

VASARELY VIKTOR, a magyar származású világhírű festőművész nemrégiben értékes grafikákat ajándékozott szülővárosa, Pécs múzeumának, valamint a budapesti Szépművészeti Múzeumnak. E műveket, valamint a művész 118 grafikáját február közepén a Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Szépművészeti Múzeum közös budapesti kiállításán láthatja a közönség.

Victor Vasarely
festő

2 éve ellátogatott Magyarországra a művész. Különböző helyeket felkeresett végül is úgy döntött, hogy szülővárosában Pécsett létesít múzeumot.

Egri János: Vasarelyiel . . .
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
Jellő-

1958-ban volt Magyarországon
Vasarely. Lassan már 5 éve
lesz hogy kiállítása volt a Mű-
csarnokban.

Egri János: Vasarelyiek . . .
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
grafikus

Vasarely a Bauhus iskolából in-
dult ki, de nem jelenti azt, hogy
a Bauhaus teoriát folytatja.

Egri János: Vasarelyről . . .
Művészet, 1974. augusztus – 42 lap.

Victor Vasarely

grafikus

Vasarely 1930-ban érkezett Párizsba és azóta ott él. Ekkor 22 éves volt, és akkor azt mondotta, hogy mindent megtanult, amit az absztrakt müvészet meglevezetett.

Egri János: Vasarelyről . . .
Müvészet, 1974. augusztus – 42 lap.

Victor Vasarely
grafikus

1951-től kezdve különböző tanul-
mányokból kiin etir must csinált
a művész fekete-fehérben. Amerikában
ezt Op-Art-nak hívták,

Egri János: Vasarelyről...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
festő

Vasarely első absztrakt képeinek fold-
rajzi ruvehet adott, így lett Ob, Chino-
boraró, Aconcagua nevű műve
a művészek.

Egri János: Vasarelyről...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
grafikus

1945-ben csinalt egy kiállitást
Denis René-nél, ahunk a barása
hőzel volt a Champs Elysée-hez,
itt egy galeria létesült

Egri János: Vasarelynél . . .
Müvészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
festő

1948-1955 ~~ig~~ között az elnevezések forrása a Vasarely műveknél a görög és egyptomi várasok neve volt.

Egri János: Vasarelyről...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
fessö

Egy időben a képek csillaghépekről
kapták neveiket, mint Vega, Cas-
siopeia, Szupernova.

Egri János: Vasarelyiel...
Művészet, 1974. augusztus – 42 lap.

Victor Vasarely

festő

Victor Vaserly egy időben magyar nevehet francnasan adott képeinek, mint pl. „Sbolya", „Csalfa", „Félvilág".

Egri János: Vasarelyiel...

Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
fellő

Egy időben képeit „Son", „Vent-
ron", „Proton" animel látta el
Victor Vasarely

Egri János: Vasarelyiel...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
festő

Victor Vasarely hatalmas falfelületeket díszít dekoratív művével.

Egri János: Vasarelyről...
Művészet, 1974. augusztus – 42 lap.

Victor Vasarely
festő

Victor Vasarely adományozott egy pár képet az Elysee Palota részére és csinált 3-4 kartont, amiből szőnyeget szövettek.

Egri János: Vasarelynél...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

BOLAFFIARTE
VIA RIVALTA 34
10141 TORINO

Vasarely

- OTT. 1972

L'ECO DE... DELLA STAMPA - MILANO
DELLA ST... NO - L'ECO
STAMPA - ...ECO DELLA
MILANO - ...A STAMPA
L'ECO DE... - MILANO
DELLA ST... NO - L'ECO
STAMPA - ...ECO DELLA
MILANO - ...A STAMPA

VASARELY IN FILM E IN MUSEO. *"Vasarely, la sua vita e la sua opera" è il titolo di un film che questo esponente dell'optical art ha realizzato sulla propria attività, sottolineando le possibilità di applicazione dell'arte moderna come mezzo di modificazione dell'ambiente quotidiano, secondo la nota tesi dell'artista sulla "socialità" dell'astrattismo. Inoltre, in collaborazione con lo Stato ungherese (Vasarely è nato in Ungheria, a Pecs, nel 1908) egli si occuperà di allestire un Museo d'Arti Visive in Ungheria, che sarà reso possibile da una donazione iniziale da parte dell'artista stesso.*

UN NUOVO MUSEO D'ARTE MODERNA A MONACO. *Un nuovo*

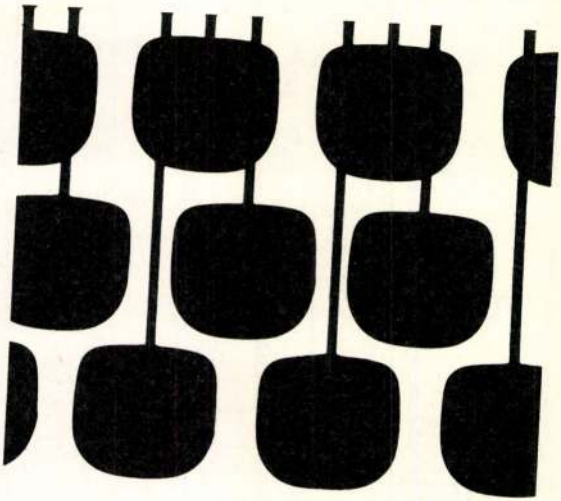

OLIVETTI PORTATILI

A chi vuole una bella macchina per scrivere portatile diciamo naturalmente: scegliete una Olivetti. Sceglierete una macchina collaudata dal successo in ogni mercato del mondo, una macchina che durerà molti anni. Potrete anche scegliere fra modelli diversi a prezzi diversi. Sceglierete comunque una Olivetti.

poeta gitano addormentato, rapito in sogno presso un ruscello. Su di una nuvola appariva Nuestra Señora del Amor Hermosa, e un cartiglio spiegava che la Madonna s'era rivelata « al poeta granadino Federico Garcia Lorca ». Con la guerra civile, la sparizione e la morte per fucilazione (ancora ammantata di ombre) del poeta, del quadro si sono perdute le tracce, forse distrutto, forse trattenuto da qualche ex-combattente, che non è in grado di valutarne la singolarità, il peso umano e poetico.

Proprio su questa rivista abbiamo a lungo indagato le corrispondenze, i nessi esistenti fra la poesia e le arti figurative, illustrandone gli esempi più persuasivi, e certamente quello di Rafael Alberti è uno di essi. Ora, il pittore spagnolo firma, ed è già una dichiarazione programmatica, una affermazione di fede, le sue opere: Rafael Alberti poeta.

I rapporti fra pittura e poesia sono divenuti piú fertili, vivaci, proprio in coincidenza col soggiorno romano dell'artista. I primi versi che Alberti ha scritto e illustrato in Italia, sono dieci sonetti preceduti da un prologo e accompagnati da undici incisioni. Presentando il catalogo, con la consueta sensibilità e precisione, Giancarlo Vigorelli scrisse che: « ... la sua pittura, in Italia, Rafael Alberti l'ha ritrovata attraverso la parola di un poeta. Non è forse vero che i sonetti del Belli sono il più grande affresco romano? Roma, che è una capitale universale della pittura, dalle sue viscere ha tirato soltanto un paio di pittori. In compenso, ha dato vita al Belli, che è il poeta-pittore di Roma... Alberti di colpo ha scoperto il Belli. Non è stata soltanto una lettura: come non sono una traduzione questi suoi versi, ma una trasmigrazione belliana. Rafael e Gioachino s'incontrano, tutte le mattine, al Mercato di Campo de' Fiori, e avviene quel che Alberti ha già raccontato per Garcia Lorca: Quando due poeti si conoscono e si danno la mano per la prima volta, è come se due correnti transangeliche si scontrassero e si fondessero ».

La poesia e la pittura, in questa estrema, stagione romana, si sono felicemente composte negli esperimenti di « liricografia-». Sui grandi fogli dal suono umano, incisioni e parole s'accoppiano fertilmente, in un gioco inesausto, che è alla radice della personalità di Alberti, impegno di contenuti e di forme, suoni e colori.

La verità della pittura, come quella della poesia, ha sempre abitato lo spirito di Rafael Alberti. In uno dei suoi più drammatici testi teatrali, il pittore e poeta spagnolo immagina una « Notte di guerra al museo del Prado: sulla scena si animano i personaggi dei quadri di Tiziano, Goya, Rubens, Beato Angelico, Velasquez, usciti dalla compostezza, dal sonno magnifico delle cornici, per partecipare alla lotta popolare, per le strade di Madrid, nell'estate del 1936 contro le truppe franchiste.

Sulla scena, in un gioco incessante di analogie, dal passato al presente (ed al futuro, come proiezione d'una tesa passione civile), il poeta, il pittore, e l'uomo, che ha sempre combattuto per la libertà e la dignità dell'individuo, si fondono e si esaltano. « Il centro è il punto che segna la metà della luce e dell'ombra ».

Alberico Sala

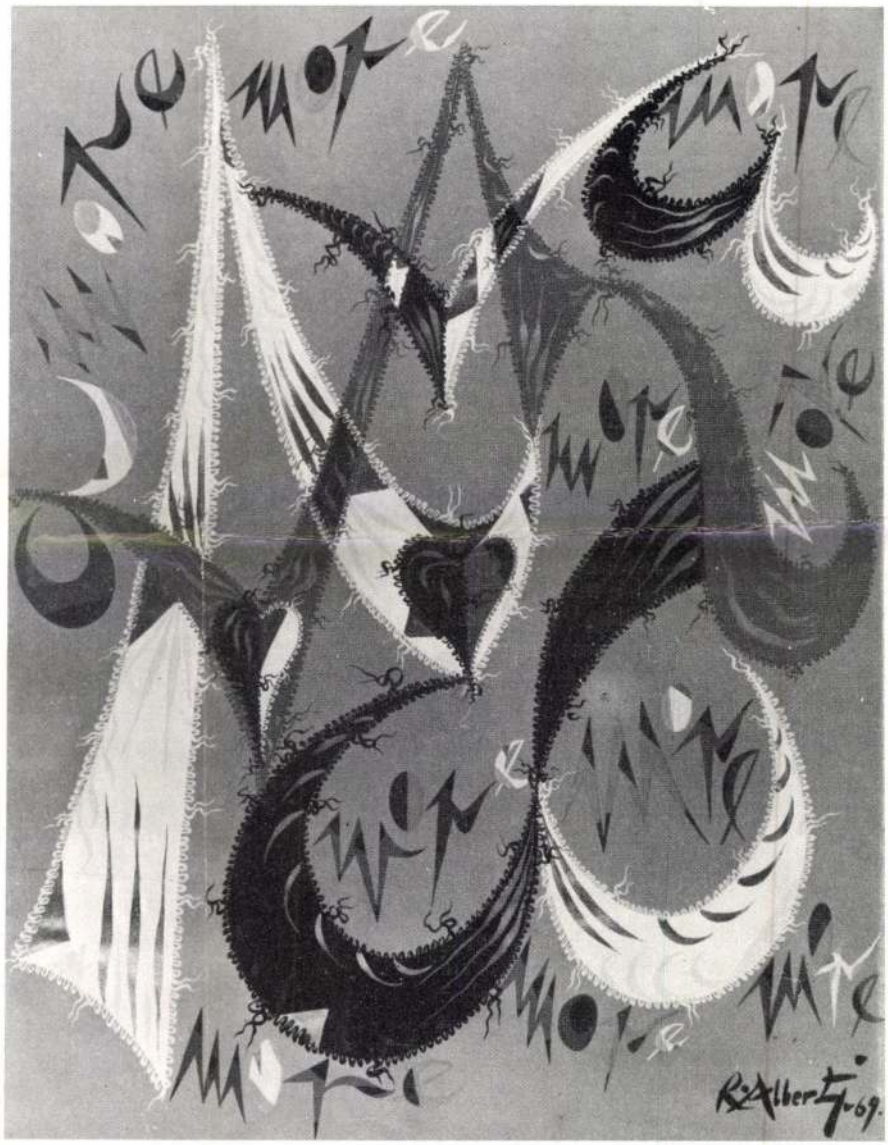

RAPHAEL ALBERTI - Amore, 1969

come assicurarsi le litografie in omaggio

Cari Aderenti, anche quest'anno la campagna di rinnovo delle adesioni è accompagnata da una promozione particolare: il dono di una stampa d'arte, rigorosamente numerata, da scegliersi tra due espressamente eseguite per il Club da due noti artisti, Dangelo e Van Ellinkhuizen.

Dangelo ha realizzato una bella litografia con quel suo spirito di surrealista attento alle sollecitazioni emanate dagli oggetti trovati, pronti ad essere utilizzati pur che s'abbia una sensibilità fantastica e fantasiosa; Van Ellinkhuizen ha voluto eseguire uno dei suoi misteriosi e suggestivi paesaggi di sogno affidando al legno il suo segno incisivo e delicato. Due fogli di cm 25 x 35, a scelta.

Una promozione per favorire e premiare quegli Amici che da tempo ci seguono con attenzione e passione e che sanno che la realizzazione degli scopi del Club si fonda esclusivamente sulla sua forza di penetrazione, sul numero degli Aderenti, sulla unione e compattezza di quanti condividono la passione per l'arte contemporanea. È una forma di difesa da tutti i rischi impliciti nel collezionismo, rischi che il Club Amici dell'Arte intende eliminare. La validità della sua azione è già stata da tutti ampiamente sperimentata. Ecco perché, in occasione del rinnovo per il 1973, deve essere desiderio di tutti contribuire alla diffusione dell'idea C.A.A. invitando un amico all'adesione.

Da questo gesto, semplice ma convincente, la nostra famiglia ne uscirà ulteriormente rafforzata e l'Aderente potrà scegliere una delle due opere grafiche qui presentate. Sono un semplice pensiero di gratitudine che pure costittuiscono il valore di almeno il 50% in più del costo della quota di adesione. Un riconoscimento tangibile, dunque, che consente, già in partenza, di assicurarsi la copertura della propria quota. Cari Amici, accogliete perciò il nostro invito a rafforzare il Club nel comune interesse: rinnovando la vostra adesione convincete un amico ad aderire con voi.

SERGIO DANGELO - Port à genoux, litografia, 1972

BERTUS VAN ELLINKHUIZEN - Città da mille e una notte, xilografia, 1972

LITO DEL MESE

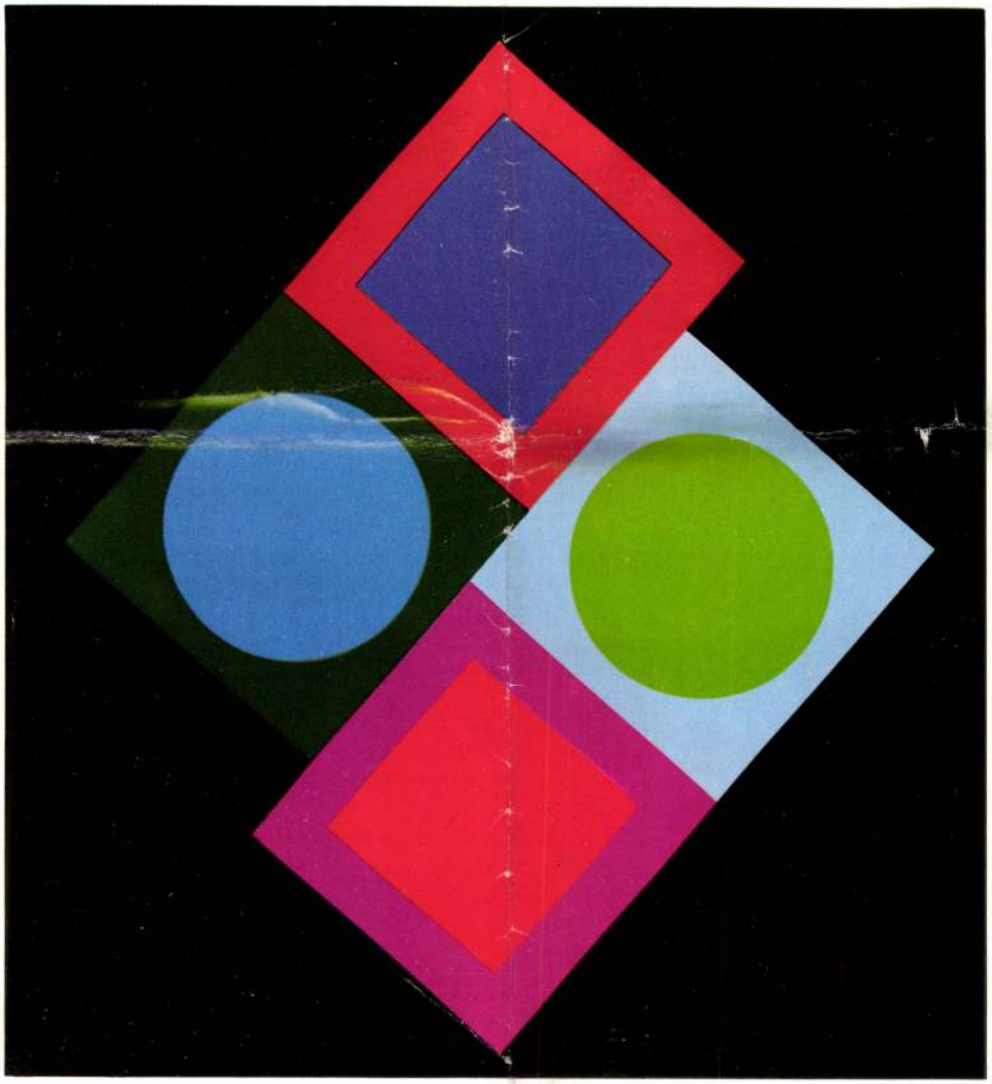

VASARELY VICTOR - Composizione, 1969
57 LI-serigrafia cm 44 x 40,5 foglio cm 50 x 65
Tiratura 250 esemplari - Lire 220.000

Victor Vasarely è senza dubbio uno degli artisti che più hanno polarizzato l'attenzione internazionale in questi ultimi anni. Nato a Pecs nel 1908 e iniziati gli studi di medicina preferì subito l'arte e assorbì le lezioni di Moholy Nagy che propagava gli insegnamenti della Bauhaus in Ungheria. Il rigore di Mondrian e del costruttivismo si rivelarono i più aderenti alla sua misura armoniosa e sapiente e li svolse giungendo a quella struttura cinetica di cui, questo foglio serigrafico, è immagine esemplare.

Per richiedere questa opera compilare l'apposita cartolina a pagina 51.

j. michel

le collezioni 1

A demolire la ridicola boutade di una « brutta Milano » basterebbe ad un pedone non disattento percorrere la piccola strada dove mi trovo adesso: case unifamigliari sviluppate su vari piani con una scala interna che, come in ogni città del nord che abbia un fiume, collega tra loro le varie stanze. Un giardino quieto e muri ricoperti di piante rampicanti, ora rosse per la stagione, una chiesa dal muro di cinta intonacato in giallo, una piazza quasi deserta con una casermetta dei pompieri; altre case « 1900 » dietro le cui facciate si indovinano i giardini e l'acqua anche se a Milano l'acqua scorre ormai solamente sotto l'asfalto. Ma l'architettura, l'aria, le facciate sono quelle che conosciamo di Amsterdam, della Bruxelles dell'Escaut,di tutte le città europee con un fiume. Nella casa longilinea, dal piccolo portone grigio, mi aspetta Guido Rossi, avvocato e collezionista, viaggiatore, gran lettore del Surrealismo e scopritore di documenti rari; la casa è arredata da Rosanna Monzini e tavoli e librerie, ad ogni piano, in ogni stanza, sono costruiti con panforte « masticato » non dipinto: assi e tavole di almeno 5 cm. di spessore di un bel color paglia, caldo. Assi, tavoli, e librerie che ospitano una delle piú importanti raccolte di libri, faire-parts, monografie, scritti originali e testi teorici da Kandinsky a Carlo Belli, da Dotremont a Waldberg, riguardanti l'arte « Moderna » in genere, i suoi creatori in particolare. Con un rilievo ampio dato ai tre « ismi » base della cultura artistica del « 900 »: Futurismo, Dada, Surrealismo. Alle pareti i quadri di Masson, Picabia, Larionov, Gontcharova, Mesens, Man Ray. Su un tavolo rotondo accanto al telefono e ad alcune ceramiche « Déco » il magico « Omaggio a Paganini », il violino di Maurice Henry avvolto nelle bende, a creare una natura morta da copiare mentalmente. Professore di diritto commerciale all'Università di Pavia Guido Rossi, quarant'anni, ha cominciato a « raccogliere » nel 1960. Vedremo poi come, sbalorditivo, in soli dieci anni egli abbia riunito senza errori e di certo non per ragioni speculative, un numero così vasto di opere, così tante pagine scritte che molti musei potrebbero invidiargli.

LA BIBLIOTECA

Rossi mi fa accomodare in una accogliente poltrona ed inizia la « classica intervista ». Accanto a me, su un piccolo mobile inglese, il bicchiere con il bianco secco francese ghiacciato. Lui di fronte e, alle sue spalle, una delle librerie: quella che ospita *tutta* l'opera in prosa, poesia, ed invenzione pura di Francis Picabia.

« Ho cominciato ad avvicinarmi all'arte quasi per caso. Al seguito di un incontro con Mattioli, per ragioni professionali, parlai con lui di un dono che avrei dovuto fare a mia moglie in occasione del suo compleanno. Mattioli mi mostrò un disegno di Giacomo Manzù. Gli chiesi se poteva cedermelo ed egli, con atto generosissimo, me l'offrì. Non accettò denaro. Il Manzù incorniciato fu appeso a una parete, le altre praticamente vuote, e fu seguito quasi immediatamente da un piccolo Sironi; l'arte contagia. Altri fogli di grafica si aggiunsero. Intanto attraverso le letture scoprii l'esistenza di forme espressive, per modo di dire, diverse e ancora più moderne. A mio parere non si può dissociare l'arte attuale da tutta la letteratura, sia saggistica che critica o poetica,che ne è l'esatto contorno o viceversa.

Occorre cioè per comprendere, o almeno io ne ebbi la necessità, una preparazione per così dire « storica ». Rammento che una mostra del Guercino mi lasciò insoddisfatto in quanto io non conoscevo abbastanza bene il tempo incui questo pitto-

Victor Vasarely
festőművésznek.

Meghívó

Pécs m. j. város Tanácsa és a Janus Pannonius Múzeum
rendezésében
1969. március 30-án délelőtt 11 órakor
kiállítás nyílik a múzeum Széchenyi tér 12. számú épületében

Victor Vasarely

festőművész grafikai műveiből

Ünnepélyes megnyitót mond:

Passuth Krisztina művészettörténész,
a Szépművészeti Múzeum munkatársa

A Párizsban élő festőművész e kiállítás anyagát szülővárosának,
a pécsi Modern Magyar Képtár gyűjteményének adományozta

F. k.: dr. Dankó Imre
69-1258 Pécsi Szikra Nyomda

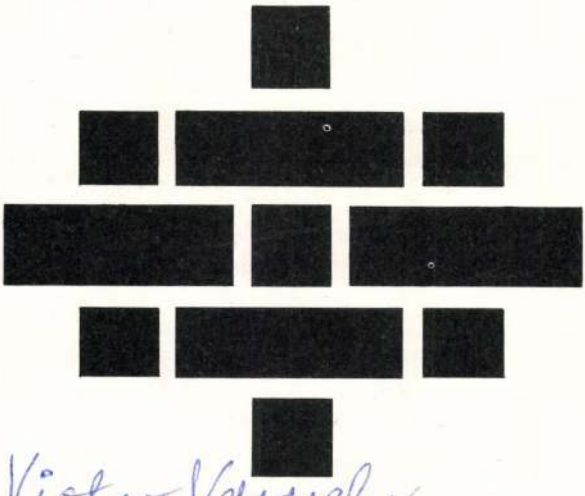

Victor Vasarely

OLIVETTI ADDIZIONATRICI

Le macchine che fanno semplici i vostri conti: conti di cassa, conti di casa. E sempre conti scritti. Addizionatrici portatili manuali ed elettriche. Addizionatrici per piccoli negozi e laboratori artigiani. Addizionatrici professionali e da ufficio.

la poesia visiva).

✦ **Giordano Amigoni,** il « pittore autunnale », è stato presentato in catalogo dal critico **Manlio Masci,** in occasione di una sua mostra personale allestita nella capitale siciliana dal 27 maggio al 7 giugno 1972. **Amigoni** è nato a Trieste, ma risiede in Abruzzo, a Pescara, da molti anni. Ha tenuto « personali » di pittura in diverse città italiane.

✦ **Antonella Attanasio,** pittrice-scultrice, ha tenuto a Palermo una mostra personale. Della pittrice sorrentina, discepola dello scultore **Gelli,** hanno scritto: **Antonio Massari, Bonifacio Malandrino, Aldo Agrillo, Franco Farro, Luigi Pupo, Ernesto Cirelli, Salvatore Violante** ed altri. La [illegible] di pittura. Presentazione in catalogo di **Epifanio Disma Tumminello.**

✦ La pittrice **Annamaria Gentilini** ha allestito una mostra personale di pittura, dal 4 al 16 marzo 1972, alla Galleria d'Arte « S. Jacopo » di Firenze. **Gentilini** ha partecipato alla « Prima Mostra Nazionale delle Pittrici », allestita al « Centro ASLA di Cultura » di Palermo, dal 20 al 30 maggio 1972. La presentazione in catalogo della pittrice è stata curata da **Lopez.**

✦ Il pittore siciliano **Aurelio**

La Monaca

addalena „

71° Anno 1021 N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

I QUADERNI
PRESSO LE EDIZIONI ORIENTE
VIA CESARE BATTISTI 13
20122 MILANO

7 OTT. 1972

✦ E' stata allestita a Roma, dal 17 febbraio al 18 marzo 1972, alla « Galerie Rive Gauche » diretta da **Wanda e Vittoria Augustini,** una Mostra Internazionale di Grafica. Alla interessante rassegna hanno partecipato: **Hort Antes** (Heppenheim - Germania), **Enrico Baj** (Milano - Italia), **Franco Berdini** (Roma - Italia), **Antonio Berni** (Rosario - Argentina), **Martin Brandley** (Richmond - Inghilterra), **Theo Braun** (Karbitz - Cecoslovacchia), **Victor Brauned** (Piatra - Romania), **Massimo Campigli** (Firenze - Italia), **Augusto Cernigoj** (Gorizia - Italia), **John Christoforou** (Londra - Inghilterra), **Antoni Clavè** (Barcellona - Sagna), **Cornelle** (Liegi - Belgio), **Djak Zivko** (Belgrado - Jugoslavia), **Jean Dubuffet** (Le Havre - Francia), **Max Ernst** (Brühl - Germania), **G. Johnny Friedlaender** (Pless - Alta Slesia), **Franco Gentilini** (Faenza - Italia), **Ezio Gribaudo** (Torino - Italia), **Günther Graus** (Klangenfurt - Austria), **Andrè Lanskoy** (Mosca - Russia), **Bengt Lindiström** (Svezia), **Alberto Magnelli** (Firenze - Italia), **Marino Marini** (Pistoia - Italia), **José Ortega** (Arroba de los Montes - Spagna), **Faiga Ostrower** (Lodz - Polonia), **Arthur Luiz Piza** (S. Paolo - Brasile), **Angelo Savelli** (Pizzo Calabro - Italia), **Ronald Searle** (Cambridge - Inghilterra), **Gino Severini** (Cortona - Italia), **Gail Singer** (Galveston - Stati Uniti d'America), **Luigi Spacal** (Trieste - Italia), **Victor Vasarely** (Pécs - Ungheria), **Antony Virduzzo** (Greenwich - Village - Stati Uniti d'America), **K. Witold** (Varsavia - Polonia), **Paul Wunderlich** (Berlino - Germania), **Ossip Zadkine** (Smodensk - Russia).

Victor Vasarely
(Vásárhelyi Győző) Parizsban
élő magyar képzőművész.

Hegedüs Géza: Parizsi látogatás Csató György
műtermében

Ország - Világ 1967/15 17 old.

Victor Vasarely 1

A világhírű, magyar származású, Párizsban élő festőművész világgá röpítette a színes város gondolatát. Ittjártakor, a Műcsarnokban rendezett gyűjteményes kiállítása megnyitója után, megkérdeztük: mi vezette a színes város gondolatához?

Bajkóné Révész Zsuzsa: Színes város

Ország-Világ 1972/19 15 old.

Victor Vasarely

Kompaziciója.
Szines város

Orszaig - Vilaig 1972/19 borítólap 1 old.

Victor Vasarely

művei, tervei,

a színes városhoz.

Országos Vízügyi 1972/19 15 old.

Victor Vasarely

Eléggé tanulmányozták már a harmonikus színek kiegyensúlyozó hatását és a kontrasztos színek izgató voltát. Adagolni lehet így a színek hatását a környékek rendeltetése szerint. A sokszínű (polychrom) város létesítéséhez A-tól Z-ig mindent pontosan meg kell tervezni. A város művészete teljességgel szociális gondolat.

Bajkóné Révész Zsuzsa: Színes város

Ország-Világ 1972/19 16 old.

Victor Vasarely 5

Számolni kell sok etnikai és folklorisztikus Lényezővel, mert a színeket a népek karaktere szerint kell kiválasztani. Nagyon gondos vagyok a színek megválasztásánál. Ismerni kell, hogyan hat a sokszínűség a városban. Vannak éleik zónák és békés zónák. Milyen színt alkalmazzunk a játszógyermekeknél, a fáradt öregeknél, a dolgozóknál és a pihenő emberekknél?

Bajkóné Révész Zsuzsa: Színes város

Országi Világ 1972/19 15-16 old.

Victor Vasarely 4.

S miképp tervezi a jövő színes városainak megvalósítását? A színek pszihikai hatásával kapcsolatban már régen folynak kísérletek; többek között a mi kísérleti központunkban is. Ezek alapján, a különböző vidékek hangulati adottságainak megfelelően kell a színeket alkalmazni a jövő színes városaiban - mondta Vasarely.

Bajkóné Révész Zsuzsa: Színes Város

Országs-Világ 1972/19 15 old.

Victor Vasarely

Ezek érdekében tartom szükségesnek a szépség szétárasztását, diffúzióját. Azt kell elérni, hogy a művészet mindenkié legyen, mindenki életéhez hozzá tartozzék. A körültekintően tervezett színes városokkal szeretném az emberek életébe bekapcsolni a szépet, a derűt, a művészetet a szint.

Bajkóné Revész Zsuzsa: Színes város

Országs-Világ 1972/19 15 old.

Victor Vasarely 2

Az - felete - hogy az emberek élete, a civilizáció által mindjobban kiszorított természet helyett a mind sivárabb, az idő által mindjobban elnyűtt városok körengetegeiben zajlik. Munkásvárosainkban a dermedt épitmények veszélyeztetik azoknak harmoniáját, akik bennük laknak.

Bajkóné Révész Zsuzsa: Szines város

Ország-Világ 1972/19 15 old.

Victor Vasarely
grafikus

Vasarely művészete Bak Imre
első lépcsive, munkásságára
hatással volt.

Szegedi István: Beszélgetés Bak Imréval
Művészet, 1974 május - 30 lap.

Victor Vasarely
grafikus

A Modern Magyar Képtár gyűjteményét Victor Vasarely alapozta meg 42 szerigráfiájával.

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár...
Művészet, 1974 junius – 16 lap.

Vasarelly Victor

Grafikájáért melynek vételi ára
4000 ft volt, 34000 ft-ot fizetett
a BAV 32. aukciójukon

Művészet 1974/2
47. old.

Victor Vasarely
a Magyar Iparművészeti Főiskola, Győr
Város Tanácsa V.B. művelődésügyi osztálya
és a Kiállítási Intézmények rendezésében a
magyar származású Victor Vasarely festőmű-
vész alkotásaiból vasárnap kiállítás nyílt
a győri Műcsarnokban.

Vasarely alkotásai a győri Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1971/46 6 old.

Victor Vasarely

2

Victor Vasarelyvel a győri közönség hamarosan személyesen is találkozik, mivel a művész tervezte a Kisfaludy Szinház részére a díszleteket a francia drámairodalom klasszikusa, Racine három száz évvel ezelőtt írt Berenice' című drámájához, amelynek magyarországi ösbemutatójára a honap végén kerül sor a győri szinházban.

Vasarely alkotásai a győri Műcsarnokban.

Magyar Hírlap 1971/46 6 old.

Victor Vasarely
a világhírű magyar származású mű-
vész tervezi a győri Kisfaludy Szinház-
ban a díszleteket Racine Berenicec
darabjának februári ösbemutatójára

Magyar Hírlap 1971/12 Sold.

Vasarely /Vásárhelyi Győző/

Vadas József: "Rendhagyó kaland" cimmel ismerteti Sik Csaba:"Rend és kaland" c. könyvét , melyben -néhány itthon élő magyar művészen kivül, javarészt- külföldi magyar művészekről ir.
A könyvismertetés során szó esik arról, hogy a fiatal Vásárhelyi Győzőt, a Weimarból hazatért Bortnyik Sándor tanitotta, s később "az ellenforradalmi Magyarország nyomasztó szellemi légköre elől menekült külföldre."

Élet és Irodalom, Bp. 1973, juni. 9.
XVII. évf. 23. sz. 12. lap.

Vasarely.
Sik Csaba Rend és kaland ciminü kötetében (Magvető 1972) a közelmult és a jelenkor képzőművészetével – főleg az avantgarde mozgalmakkal és mesterekkel – foglalkozó esszék és cikkek sorakoznak. Sik imponáló felkészültséggel mutatja be könyve lapjain a modern művészet Magyarországról elszármazott protagonistáinak (Vasarely stb.) munkásságát.

D. I. Képzőművészeti könyvek.

Vigilia 1973/7 496 old.

Vásárhelyi (Vasarely)

Kommunist, konstruktiv abstrakt festő volt.

Bojár Iván: A gondolat formája

Magyar Helikon 1971/65. III old

Vasarely (Vásárhelyi):

Erővonalak (rajz)

Magyar Műhely 1971/72. IV. old

Vasarely, Victor

Hencze Tamás képeit egyik véleményezője vele hosta többek közt kapcsolatba.

Sík Csaba: Fiatal művészek fővárosi társlatokban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 55 l.

Vasarely, Victor

Amit iskolája sürál, „esztétikai stressz".

Magyarok a XXXV. Velencei Biennálén; Beszélgetés Hincz Gyulával; Képzőművészeti Almanach 3; 46.l.

14

Vasarely Victor

Kőzölt reprodukció, egész táblán, színes: „Csalfa tanulmány." 36 × 34 cm, 1936.

Mezei Ottó: „Vasarely revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48. sz.

208 P

Vasarely Victor

Műveivel nem hódítja meg a „tér"-t avagy a tökéletes mesterkéltá negy dimenziónak – csupán azok illuzióját kelti a nézőben. Műveivel a Hőrője egy új irányzatnak.

Mezei Otto: „Vasarely-revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48 p.

1971

Vasarely Victor

Az optikai kinetikónak klasszikus képviselője a festő –, ki ezidőszerint is sikokban gondolkodik. A „Műhely" és a Bauhausban tanultak kötik le még mindig figyelmét.

Mezei Ottó: „Vasarely-revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48 p.

1971

Vasarely Victor

Malevich kompozíciós gondolata érvényesült a mesternek Caracas-i egyetemben alkotott művén. Irányzatának jelszava: fehete négyszög fehete alapon és fordítva.

Mezei Ottó: „Vasarely – revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48. sz.

1958

Vasarely Victor

Szín és formát mutat be mintahogy ezt még a budapesti „Műhely"-ben tanulmányozta. Malevich és Mondrian művészete hatott rá leginkább.

Mezei Ottó: „Vasarely-revisited." The New Hungarian Quarterly. Budapest, 1972. 48 p.

1958

Vasarely Victor

A Crystal korszakkal eltünnek a Dada-ipztikus motívumok; a negyvenes évek végén visszatér a Bauhaus konstruktivista szellemé-hez.

Mezei Ottó: „Vasarely-revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48 sz.

1958

Vasarely Victor

Korai Belle-Isle periodusának (1947) művei pseudo Dada, pseudo Szürrealista kollázsok voltak. Ovális formák a Belle-Isle-i fővény kavicsaira emlékeztetőn.

Mezei Ottó: „Vasarely - revisited." The New Hungarian Quarterly. Budapest, 1972. 48 sz.

1951

Vasarely Victor

Ehhez inspirációt a Denfert metroállomás csempeinek repedései adtak. Először kisebb grafikain szerepeltette újabb stílusát – majd nagyméretben alkalmazta azt.

Mezei Ottó: Vasarely revisited. "The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48 p.

1951

Vasarely Victor

Szürrealizmussal is kísérletezett – e korpzakot „vak völgy"-nek nevezi – ujjászületése a Denfert idővel kezdődott – a mester véleménye szerint.

Mezei Otto: „Vasarely revisited" The New Hungarian Quarterly. Budapest, 1972. 48 p.

1951

Vasarely Victor

Grafikus tervezőként Párizsban 15 éven át működött. 1943-ban a futurista irányzatot tanulmányozta – az a következő években érez-tette hatását a mester művein

Mezei Ottó: „Vasarely revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48 k.

1951

Vasarely Victor

Párizsi tartózkodása alatt jelent meg könyve: „Plasti-cité"; a polykrom városnak „architektonikus synthesis" nevet is ad. Anet-sur-Marne-ban volt műhelye a mesternek.

Mezei Ottó: „Vasarely revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972 48. sz.

1941

Vasarely Victor

Az 1930-évi „Könyv és reklám" kiállítás-alkalmából a sajtó említette Vásárhelyi Gyöző nevét.

Mezei Ottó: „Vasarely revisited." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48. sz.

1931

Vasarely Victor

1930-ban hagyta el Magyarországot, először Berlinben tanult, majd Párizsba tette át székhelyét. Budapesten Bortnyik Sándor tanítványa volt 1928-29-ig.

Mezei Ottó: „Vasarely rejtélye." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 48. p.

1931

Vasarely, Victor

Egyik 1968-as műve szerepelt a zürichi műgyűjtők idei találatán.

Néray Katalin: Hajnal Gabriella foliószőnyege a zürichi műgyűjtők találatán; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 54. l.

Vasarely, Victor

A müncheni Weinmüllernél számosott grafikákkal szerepelt (500-3000 márka közötti áraken).

Engel Károly: Bécsi, müncheni, párizsi és londoni képárak; Műgyűjtő, 1971/3. sz. 32. l.

Vasarely

neve említve a

117. oldalon

Bálint Endre Hasugrást naplójából
Bp. Magvető 1972

Vasarely, Victor

nevét a Bauhaus-szal kapcsolatban álló magyar építészek, ill. művészek felsorolásában említi

Timon Kálmán: Egy korszak lezárult?
Magy.Ép.műv. 1972.5.sz.58-59.l.

Vasarely
a világhírű magyar származású francia
művész (Vasárhelyi Győző), akinek az elmúlt
két év során már két könyve jelent meg,
most ujabb művel jelentkezett a Denoël
kiadónál: Nyers jegyzetek a címe, s a festő
gondolatait, ötleteit tartalmazza, számos
reprodukcióval.

Nagyvilág

Magyar Hírlap 1973/77 Gold.

Victor Vasarely

a Pécsett született és Párizsban élő képzőművész munkáinak gyűjteményét ajándékozta fel szülővárosának s ez a leendő Vasarely-Múzeumba kerül.

Dolgozók Lapja, Komárom, 1973. dec. 11.

Vasarely, Victor

Müveinek egy része a Szépmüvészeti Muzeum - ban bemutatásra került /1969. VI. 3--VII. 15./. Szerografikus müveiből 118 darabot a- jándékozott a muzeumnak. Koloristaként elő- ször mutatkozott be a magyar közönség előtt.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 56.l.

Vasarely, Victor

Boglar-collage c. müve képviselte az op art törekvéseket.

Havas Lujza; A Montreali EXPO 68 Francia festészeti kiállitás; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 61.l.

Vasarely, Victor

Nem képzelhető el Tatlin, Liszickij, Rodcsenko nélkül.

Körner Éva; Az orosz avantgarde művészet a szovjet gyüjteményekben és kiállitásokon; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 1o3.l.

Vásárhelyi Győző (Victor Vasarely)

Bortnyik Sándor alkalmazott grafikai és festészeti szabadiskolájában tanult.

("Szántó Tibor:) Bortnyik S. 75 éves; Magyar Grafika, 1968. 5. sz. 15. l.

Victor, Vasarely, festő

A Müncheni Olimpiai Játékok at népszerevüsítő plakátok kiállítá-ván szerepel Vasarely műve is.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 31.

Vasarely

Bauhaus mühely és iskola nevelte ki.

Bodri Ferenc:Moholy Nagy László munkásságáról
Rajztanitád 1968/5-6. 51.old.

V. Vasarely.

A tarista jellegü müvek sorában V. Vasarely-vel találkozunk.

Lz. Virki Katalin: Modern és dinamikus képzömüvészeti alkotások Párizs, Köln, Amszterdam müzeumaiban

Alföld 1971/9 976old.

Victor Vasarely · műve

Rayz. (rajz)

Uj irás 1971/8 boríték 1.

V. Vasarely

Részt vett a Modern Múzeum kiállításán

Sz. Kürti Katalin: Modern és divatos képzőmű-vészeti alkotások Párizs, Köln, Amszterdam múzeumaiban

Alföld 1971/9 96 old.

Victor Vasarely munkája

Diszlet (kép)

Uj Iras 1971/8 borito 2.

Victor Vasarely. munkája

Díszlet. (terv)

Uj irás 1971/8 92.

Victor Vasarely

Magyar származású világhírű művész. A győri Kisfaludy Színház Racine, Berenice című hagédiájának díszleteit tervezte

Uj írás 1971/8, 93

Victor Vasarely mintája

Dísztek (kép)

Uj irás 1971/8 96.

Victor Vasarely.

Munkája

Uj irás 1971/8 boritó 3

Victor Vasarely

Münkája

Uj irás 1971/8 borító 4.

Victor Vasarely

foto"

„Zebrák"

1944. 70×50 cm.

Repr.

Képzőművészet Almanach 3.

Corvina 1972.

Victor Vasarely

festő

„Sotha"

1958. 195 x 130 cm.

Repr.

Képzőmű v. Almanach 3.
corvina 1972.

Victor Vasarely
festő

„Ond. T."

1968. 140 X 140 cm.

Repr.

Képrőmű. Almanach 3.
Corvina 1972.

Victor Vasarely

festő

„Vonal – 4"

1967. 84 X 78 cm.

Repr.

Képzőmű. Almanach 3.

Corvina 1972.

V. Vasarely

festö

Gestalt ill. Repr.

Képrőmű v. Almanach 3.

Corvina 1972.

3) V. Vasarely

fotó

~ kiállítása volt a Műcsarnokban /1969/

Képzőművészeti Almanach 3. 77 -

Corvina 1972.

2) V. Vasarely

festő

A 40-es évek elején kezd festem.

Gaston Diehl – Vasarely monográfiája.

Képrőmű v. Almanach 3. 76.

Corvina 1972.

1) Victor Vasarely

festő

Bortnyik szabadiskolájában tanult.

Párizsban másfél évtizeden keresztül alkalmazott grafikusként dolgozott.

Képzőmű v. Almanach 3. 75.

Corvina 1972.

Vasarely

festő

~ városterezéssel is foglalkozik.

Képmű. Almanach 3. 46.

Corvina 1972.

Vasarely, Victor

Kepes György „kinetikus fényfala" (18 x 7 m, New York KLM-székház) az ő elyncmű munkáival vetkető egybe.

Bodri Ferenc: A látvány nyelve; Ipari Művészet, 1972. 3. sz. 27. l.

Vasarely, Victor

Példájára Bak Imre a súnt a szerkezet fő elemévé tette.

Sík Csaba: Fiatal művészek főnárasi tárlatokra; Vajszönü-vészeti Almanach 3, 53. l.

Vasarely, Victor

Gestalt III. (1965)

Világirodalmi Almanach 3, Corvina 1972, 78–79. l. kép

Vasarely, Victor

Perneczky Géza és Rózsa Gyula cikkeinek /a Fiatal Képzőművészek Studiója kiállításáról/ a ~~Penti~~ Fajó festő művészre vonatkozó megjegyzéseit bírálja

(hogy t.i. díjutott Vasarely-ig)

Ujvári Béla recenziója /Képzőművészeti Almanach, 1970 / 2.
Művtört.Ért.1972.2.sz.156-160.l.

158.l.

Vasarely, Victor

Gordesben Vasarely-múzeumot jitott meg Mme Pompidou
Szó van V. alapítványról és kutatóintézetről is.

Supplément a la Gaz.des Beaux-Arts:
La Chronique des Arts.

IX. 3. l.

Bedő Rudolf: Az 1970-ben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. Művtört.Ért.1972.1.sz.71-82.1.

77.l.

Vasarely, Victor

megkapta a Légion d'Honneur kitüntetést.

Supplément a la Gaz.des Beaux-Arts:
La Chronique des Arts. IX. 7.l.

Bodó Rudolf: Az 1970-ben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. Művtört.Ért.1972.1.sz.71-82.l.

77.l.

Vasarely, Victor

budapesti kiállításait regisztrálja:

Supplément a la Gaz.des Beaux-Arts:
La Chronique des Arts.

II. 13.11

Bedő Rudolf: Az 1970-ben megjelent külföldi folyóiratok szemléje. - Művtört.Írt.1972.1.sz.71-82.l.

Victor Vasarely
Grafikus

Vasarely a Vecsey céguélt alál-
kozott először Bortnyik Sándor-
ral. Bortnyik műhelye a Bauhaus
hatása alatt állott.

Egri János: Vasarelyről...
Műrészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
grafikus

Vasarely Podolinyi Volkmann-
nál tanult, majd később a Vecsey
cégnél segédkönyvelőlett. Itt a
cégplakátjait, a hirdetésekhez a
rajzokat csinálta.

Egri János: Vasarelyről...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap

Victor Vasarely
grafikus

Vasarelly érettebb kori mestre
Bortnyik Sándor Kossuth díjas
művészi volt.

Egri János: Vasarelyrel...
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
Grafikus

Titokban Podolinyi-Volkmann
Artúr iskolájába járt akkor raj-
zolni.

Egri János: Vasarelyről . . .
Művészet, 1974. augusztus - 42 lap.

Victor Vasarely
grafikus

Picassóhoz hasonló an Vasarely
már 7 éves korában rendkívuli
rajztehetséget árult el, érettsége
ut án mégis az orvos egyetemre
ment.

Egri János: Vasarelynél, Annes sur-Marne-ban.
Müvészet, 1974. augusztus-42 lap.

Victor Vasarely
grafikus

„Manipour"
" repro

Egri János: Vasarelyiel, Annes sur-Marne-ban.
Müvesiet, 1974. augusttus - 42 lap.

Vasarely.

Kiállítása volt készült.

D. Gy.: Napló, képzőművészet.

Vigilia, Budapest, 1971. okt. (?)

Vasarely

Minden külföldi művészeti lexikonban szerepel neve.

d. m.: Magyar képzőművészet francia lexikonban.

Magyar Nemzet, 1972. jan. 6.

Vasárnap

A Képzőművészeti Múzeum modern gyűjteménye alkotásával gazdagodott.

Kádár Klára: Új szerzemények a múzeumokban.

Nógrád, Salgótarján, 1974. június 2.

Vasarely Victor (Vásárhelyi Győző)

magyar származású világhírű festő grafikáiból
nevezetes délelőtt kiállítás nyílt a pécsi
Janus Pannonius múzeumban.
A katalógus előszavában a művész szól ma
op-art-nak nevezett művészeti kísérleteiről is.
Negyven év óta ez az első Vasarely-kiállítás
Magyarországon.

Megnyitották a Vasarely-kiállítást Pécsett

Magyar Hírlap, 1969. március 31. 6. l.

Victor Vasarely

tervezi a gyöngi Kisfaludy
Színház Racine „Berenice" c. bemuta-
tójának díszletét.

Néptava 1971 január 12
2. old.

Viktor Vasarely
festő

Első alkalommal állította ki
a Múzeum a művész mun-
kát.

Sik Csaba: Hidegbe zárt képek ürügyén.
MÜVÉSZET, 1973.április - 10.oldal

Viktor Vasarely
festő
Horiskó Anna 1969-ben készítette
Vasarely fehnyet

-.-: MAFILM képzőmüvészeti jegyzéke.
MÜVÉSZET, 1973.március - 12.oldal

Vasarely Victor

metszetei díszítik a Párizsban legutóbb megjelent Bach Sebestyén művet.

Névnélkül: Mit Gravüren etc. Neueste Nachrichten, Budapest, 1973. szept. 7.

21

Vasarely Victor

Műveit megtalálhatjuk a párizsi Musée d'Art Moderne termeiben.

Sik Csaba: Czóbel, Csáky, Vörös. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 51 p.

Vasarely, Victor, festő

A Corvina kiadta Gaston Diel Vasarely-tanulmányát.

— : □ Vasarely 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 24.

Vasarely, Victor, Jestő

Megemlítve.

— : Művészet címszavakban 6.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. okt. 11.

Vasarely, Victor, festő

Szerepel a Budapest-kiállításon.

–: Budapest bemutatkozik Párizsban

9.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 17.

Vasarely, Victor, festő
[Vásárhelyi Viktor]

Művészetét bemutató kisfilmet
vetítenek a Népművészeti Múzeumban.

—: A hét népi kulturális programjából 9.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 6.

Vasarely, Victor, festő
Vásárhelyi Viktor,
Idénye, megemlítve.

Vekerdi László: Sík Csaba: Rend és kaland
86-89.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Victor Vasarely
festő

Kompozíció
(terv)

A könyvben
Művészet, 1974. augusztus.

Vasarely, Victor, festő

Megemlítve.

B.M.: Egy lektor naplója 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. nov. 29.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Vasarely

Magyar Nemzet

1973 ÁPR 19

A Szépművészeti Múzeum XX. századi gyűjteménye, amely a téli időszakban fűtés hiányában nem volt látható, ismét megnyílt. A tárlat időközben újabb művekkel gazdagodott: Chagall, Vasarely, Schöffer, Bloc, Kolos-Vary, Le Corbusier, Kokoschka, Amerigo Tot és mások műveivel.

1021

televíziós

Victor Vasarely

1969-ben szülővárosának, Pécsnek, a Modern Magyar Képtárnak 42 grafikát ajándékozott.

Dunántúli Napló, 1942. okt. 29.

Vasarely Victor

technikáját alkalmazza Csikszentmihályi Róbert műveinek kidolgozásánál.

Nagy Zoltán: Studio 72 – Exhibition of young artists. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 50. szám.

1911

Vasdrelly

Az elmúlt években a külföldön élő művész kiállításait rendezték meg itthon.

Képes leírás a
1943. márc. 14. Televízió 14.40/II/K Gyné

Vasarely

Nov. 9.-án „Budapest bemutatkozik Párizsban" c. magyar kiállítás nyílik Párizsban, melyen szerepelnek művei, reprodukciói.

Magyar Nemzet, 1973. okt. 17.

Vásárhelyi

Kassák Lajos nagy hatással volt Vásárhelyire.

Magyar Hirlap 2.évf.216/7 Bojár

Vasarely Viktor

magyar származásu festő,szobrász
/1908- /

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 176.old.

Vasarely, Victor

A művészet közkincsé tételének számdékát, amit a formacpség megteremtésével is szolgálni kívánt, a szerző a bécsi szecesszióban (Ver Sacrum, 1898) gyökereztetti.

Cseserü Katalin: Lantos Ferencről, Müpajtó, 1973/2 sz. 48. o.

Vasarely, Victor

Vasarely-múzeum nyílt Vaucluse-ben, a Château de Gordes-ban.

Keserű Katalin: Külföldi lapszemle; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 58-59. l.

Vasarely, Victor

Szerigráfiája Csíky Tibor tulajdonában. (Párizsban szerélte Pán Imrével.)

Frank János: Csíky T. gyűjteményében; Műgyűjtő, 1972. 4. sz. 51. l.

Vasarely, Victor

Szerepelt a 28. képaukció listáján.

Engel Károly: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972. 4. sz. 57. l.

Vasarely, Victor

Szerepelt a magyar származású XX. századi művészeket bemutató kiállításon (Szépművészeti Múzeum).

Magyar Hírlap 1970. II. 28. 7. l.

Vasarely, Victor

Herskó Anna filmet készített róla.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra – filmvásznon; Magyar Hírlap 1970.11.25.
g.l.

Vasarely, Victor

Művei kerültek a Szépművészeti Múzeum tulajdonába.

Magyar Hírlap 1970. III. 13. 6. l.

Vasárdy, Victor

Herskó Annának a róla készült filmjét bemutatják
a Párizsi Magyar Intézetben.

Magyar Hírlap, 1970. III. 7. 8. l.

Victor Vasarely
grafikus

"Kompozíció"
" (repro)

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Victor Vasarely

grafikus

A művész alkotásaiból is vannak
művek a múzeumban.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Vasarely, Victor

A Corvina a Dichl-monográfia kiadását tervezi.

Bojár Iván: Magyar klasszikusok a világ számára; Magyar Hírlap 1970. I. 5. 9. l.

Vasarely, Victor

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

76, 77, 320, 323, 328. old.

Vasarely 1.

„Pécs Kaptalan u 3. egy öreg udvarház
távolabb egy négytornyú nagy épület, még
messzebb egy domb, talán hegy? A Tettye...
Ez az összes emléke egy háromeves kisfiú-
nak szülővárosáról. Ujabban hírek, ujság-
cikkek, könyvek tudomásamra hozták,
hogy Pécs Város fejlődött, terjeszkedett,
épült-szépült és belépett korba.
Selmeczi Tóth János: Vasarely-képek
Pécsett és Budapesten.

Ország-Világ 1969/32 19 old.

Vasarely 2

Nem állítja-e ki a pécsi Janus Pannonius Múzeum távolba szakadt és merészfiának műveit? Ez a tény mélységes öröm és nagy megtiszteltetés számomra."
A művés e néhány szép mondatával kezdődik a pécsi Vasarely-kiállítás katalogusa, a kiállítás a Pécs városának ajándékozott 42 művét mutatja be. Az Op-Art irányzat megalapítójának ez volt az első hazai bemutatkozása.
Selmeczi Tóth János: Vasarely-képek Pécsett és Budapesten.

Országg. Világ 1969/32 19 old.

Vasarely 3

Vasarely vagyis Vasárhelyi Gyözö azt vallja hogy az uj müvészet az uj élmények kifejezési formája mai nem lehet az ábrázolás hanem az érzékeltetés. Az idö dönti majd él. Kassák, Moholy-Nagy és Bortnyik utodjának igazát. A fövárosiak a Szépmüvészeti Müzeumnak ajándékozott Vasarely-müveket nézhetik meg ezekben a hetekben.

Selmeczi Tóth János: Vasarely-képek Pécsett és Budapesten.

Orszag Világ 1969/32 19 old.

V. Vasarely

grafikai kiállitása nyilt ma, Passuth Krisztina rendezésében. A világhirü magyar származásu franvia müvész 118 grafikai lapját ajándékozta a Szépmüvészeti Muzeumnak.

Magyar Hirlap 2.évf.183/9.old.

V. Vasarely

A Szépmüvészeti Muzeumnak adományozott 118 lapjából kiállitás nyilt Budapesten

Magyar Hirlap 2.évf. 186sz.9.old.

Vasarelli

Idegenbe szakadt sott gyökeret vert magyar festők, szobrászok és grafikusok munkáit mutatja be a Magyarok Világszövetsége által rendezett kiállítás. Vasarelli szemkápráztató, dekorativ hatású táblái komoly művészi élményt nyujtanak.

(b.e.) Magyar művészek a nagyvilágból

Ország-Világ 1970/39 23 old.

Vasarely

olyan jól a köztársaságok hagyományait, hogy azokhoz viszonyíthatnánk. Mégis úgy véljük, hogy amint a földrajzi elhelyezés meghatározó, vagyis hogy más színeket lát a leningrádi művész, mint az odesszai, hát még a grúz, azerbajdzsán, türkmén stb.: úgy az éghajlat és kulturális eltérések is meghatározók a művészetben. Ezen, úgy hisszük – bár van rá ellenpélda, Muradjan –, az iskolák, mármint az orosz iskolák sem sokat változtatnak, ha a művész szülőföldjén és nevelőközegében él és dolgozik. Ami bennük közös, az a szocialista humanizmus.

A nálunk, Budapesten nemrég lezajlott, igen tanulságos nemzetközi művészettörténeti tanácskozás a modernség és a hagyomány kérdését feszegette a szocialista országokban. A francia küldött – jónevű progresszív kritikus – csodálkozott, hogy olyan fontosnak és égetőnek tartjuk Kelet-Európában a nemzeti hagyományokat. Hiszen – mondta – programunkban az internacionalizmus áll, és éppen nem az, ami elválaszt.

A választ ezen a szovjet kiállításon találta volna meg, hiszen a nemzeti forma nem választ el, ha szocialista tartalom hordozója, mint a leningrádi Petrovék és a jakutszk Munhalov művei biztosítják. Sokszólamú, nagyerejű kórus a Szovjetunió népeinek művészete.

OELMACHER ANNA

1021

FALISZŐNYEG ÉS ÉPÍTÉSZET

Modern faliszőnyeg kiállításra invitált a meghívó. Úgy tetszett, különös örömben lesz részünk, és a várható esztétikai élményt még erősíteni fogja, hogy a Műcsarnokban a külföldön élő magyar képzőművészek alkotásaival egyszerre láthatjuk a neves franciák (Picasso, Le Corbusier, Léger, Soulages, Arp) műveiből összeállított textilanyagot. Várakozásunkat, kíváncsiságunkat növelte az a meggyőződés, hogy a képzőművészet olyan komplex egész, amely nem szűkülhet le olajfestményre, kisplasztikára, hanem magába foglalja az épületet díszítő kerámiafalat csakúgy, mint a belső térben különös jelentőséget kapó üvegplasztikát vagy textil-faliképet is. Az alkalmazott jellegtől, attól, hogy maradéktalanul szolgálja az építész koncepcióját, a mű értéke nem csökken; akkor is kifejez, közöl valamit a korból, amelyben létrejött, ha nem vállalkozik arra, hogy összefoglalója legyen bonyolult összefüggéseknek. A jelzés hitelességének feltétele: a szuggesztivitás, a műből áradó igazság biztonsága, a természetes beszéd, jártasság abban a formanyelvben, amelyet az alkotó választott. A francia textil-faliképanyag nem tudta kitölteni a kiállítási termek terét, és összességében nem mutatta egy nagy lehetőségekkel rendelkező műfaj megújhodását. Valójában zavarodottan topogott a látogató, mert dadogáson kapta rajta kedves mestereit.

A XX. század második felében zajló forradalom alapja az anyagokban rejlő megsejthetetlenül számtalan variációs lehetőség. Új anyagok előállítása, felfedezése mellett a megszokottban, hagyományosban szunnyadó ötletek gazdagítják a vizuális kiteljesedést. Különös szeretettel dédelgethetjük a textilt, amelynek skálája a parasztvászontól a hajlékony műszálakig terjed, a legharsányabbtól a szinte alig érzékelhető finom esztétikai hatásig differenciálódhat. Az itt kiállított művek meglepően egyhangúak, ötletszerények, javarészük olyan, mintha absztrakt festményeket nagyítottak volna fel, szőttek volna meg (L. Gischia, R. Ubac). Jó bizonyság ez arra, hogy az absztrakt kép nem egyszerű dekoráció és azok a törvényszerűségek, melyek meghatározóak a festményre, nem azonosak más anyag kívánta igényekkel. Itt zömében festmény indíttatású textilekkel találkoztunk, valójában tehát az alkotók lemondtak arról, hogy a műfajnak megfelelő új technikával, új anyagokkal kísérletezzenek. A formaalkotó J. Arp plasztikájából ismert figurája itt érvényét veszti, elhalványul, mint ahogy az egzakt, következetesen, élesen okos Vasarely is felpuhul, összeesik, és a nagy újító Le Corbusier szőnyegein Léger-t utánozza.

Maradéktalan vizuális élményt a bemutatott művek közül csak Vera Székely kompozíciója és Pierre Székely Nehéz egyensúlya nyújtott. Az előbbi vastag kadmiumnarancs-

fehér-lila gyapjúszálból tűvel hímzett szőnye
adásmód frissesége, az izgalmas technika, a
igényesség és az anyagismeret kézműveseket
azt, amit néző, belsőépítész és építész a ma
lóbőrből készült munkája nemcsak a nemes
kivitelezés minőségétől válik létezővé az érdek
figyelnünk a Székely-házaspár széleskörű tevékenységére, hiszen a külföldi magyar anyag bemutatóján is meglepetést okoztak.

Érdekes, újszerű kísérlet F. Chapius (sz. 1928) fehéres-szürkés textil kollázsa (Űrvonalak), melyből az anyagban gondolkodó művész összhangkereső izgalma volt érzékelhető.

Az itthoni képzőművészeti törekvések ismeretében – minden nemzeti túlértékeléstől mentesen – óhatatlanul felvetődik a kérdés, miért nem gyűjtjük össze és mutatjuk be azokat a textillel dolgozó művészeinket (Szilvitzky Margit, Keserű Ilona, Szenes Zsuzsa, Attalai Gábor stb.), akik fel- és megújítva ezt a régi kifejezési eszközt, versenyképes művekkel léphetnének az európai építészek és iparművészek elé? Nem beszélve arról, hogy véleményem szerint például M. Prossinos (sz. 1916) akantusz-leveles szőnyegeinél mennyivel eredetibb, átgondoltabb és a közép-európai kultúrkört Nyugat felé reprezentálni képes Szilvitzky Margit bármelyik faliképe.

Lehet, az elhangzott kritikának, az elvárásnak ellentmondó adalék, hogy a kiállító művészek szőnyegei Franciaország-szerte díszítenek tanácstermeket, egyetemi előadótermeket, fontos közirodákat stb. (L. Gichia, sz. 1913; J. Lagrange, sz. 1917; Y. Millecamps, sz. 1930), sőt, nagy részük – az európai avantgarde klasszikusain kívül is – ismert, rendszeres megbízásokra dolgozó festő, szobrász, grafikus is egyben (J. Guitet, sz. 1925; F. Stahly, sz. 1911; A. Baudin, sz. 1895). Jelen vannak tehát a mindennapok képzőművészeti életében, funkcionálnak e művek, sőt – talán csak N. Marez-Darley rongy-applikációit kivéve – szépek is, líraiak és kellemesek, de nemhogy túllépnék közös ősüket: Jean Lurçat-t, hanem el sem érik őt. A felnagyított, gyapjúszállal font „festmények" nem adhatnak valós feleletet az építészet és képzőművészet kapcsolatának lényeges problémáira.

Nem hagyhatjuk el megjegyzésünket a katalógushoz mellékelt ismertetőről, mely népművelési szempontból igen célszerű, akárcsak a kiállításon folyamatosan vetített dia-anyag. Míg ott hiba volt, hogy nem lehetett tudni, mikor kit vetített az automata, abból a szövegből viszont megállapítható, hogy aki írta, nem állt feladata magaslatán. Vera Székely 12 soros ismertetőjében hatszor szerepel a „készít" ige, nem is beszélve a magyartalanságokról.

S. NAGY KATALIN

KIRÁLY ISTVÁN FELSZÓLALÁSA A ZÁGRÁBI NEMZETKÖZI ÍRÓTALÁLKOZÓN

A horvát írók egyesülete az elmúlt hetekben tartotta meg immár rendszeressé váló „zágrábi beszélgetéseit". A téma ezúttal a „művelődési integráció a kis népek életében" volt. A találkozón az egyes jugoszláviai köztársaságok íróküldöttein kívül összesen tizennégy ország képviselői vettek részt, köztük a Szovjetunió (grúz, ukrán és fehérorosz) és a szocialista országok küldöttei is. A magyar írótársadalmat *Darvas József*, *Király István* és *Simon István* képviselte.

A felszólalásokból kiemeljük *Ivo Frangeš* horvát irodalomtörténésznek, a Jugoszláv Írószövetség elnökének bevezetőjét, *Slavko Mihelić*, költőnek, a Jugoszláv Írószövetség főtitkárának előadását. Valamennyi felszólalást tapintatos, nyugodt és megértő hang jellemezte. A magyar íróküldöttség nevében felszólaló *Király István* fejtegetéseit általános elismerés és megértés fogadta. Felszólalásának lényege a következő:

Fontosnak tartja a művelődési integráció kérdését, ezt maga a valóság, a történelem vetette fel: valamilyen formában ki kell alakítani az egységes emberiséget. De minden kis

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Vasarely Victor festőművész

MAGYAR NEMZET

1972 FEB 6

Nemzetközi KALEIDOSZKÓP

Nagy feltűnést keltett a France Soir egyik cikke, amely megírta, hogy a párizsi Boulevard St. Germain egyik vendéglője feketéket nem szolgál ki. A lap ezek közül megszólaltatott néhány vendéget, akikhez nem jött a pincér, s amidőn az illető felvilágosításért a tulajdonoshoz fordult, az közölte: „Fekete bőrű vendégeket nem szolgálunk ki." A párizsi lapokban az üggyel kapcsolatban vita indult, hogy uj fajgyülölő hullám kezdődött-e el a francia fővárosban?

A **Frankfurter Allgemeine Zeitung** egyik cikkében az ökölvívás veszélyeire hívta fel a figyelmet. Több orvospro-fesszor véleményét közölte, amelyben azok a sportág veszélyességéről nyilatkoztak. Véleményük szerint az ütések következtében maradandó elváltozások léphetnek fel az agyvelőben. Az egyik bonni professzor kifejtette, hogy egy fejre mért ütés néha egy autóbalesettel ér fel.

A **Queen Elizabeth** angol luxusgőzös szomorú végéről cikkeznek még mindig a lapok, egyebek között a Bunte Illustrierte. Az „óceánok királynője" a tenger mélyén pihen. A lap megszólaltatta a hajó legutóbbi gazdáját, a hongkongi Tungot, aki könnyezve mesélte el, hogy új Queen Elizabeth-et szándékozik felépíteni, hasonlót az elpusztulthoz, de még szebbet, modernebbet. A biztosító kártérítési összege segítségére lesz ebben. A lap megjegyezte, hogy Tungnak több hajója van, mint a két görög milliárdosnak, Onassisnak és Niarchosnak együttvéve.

„Megnyitották a XXI. század egyik legfényűzőbb építészeti remekművét" — irta az Aurore, a luxemburgi rádió és televízió átalakított székházára célozva. Az épület fémből és márványból készült hatalmas lokzatát pop-art stílusú emblémával díszitették, amelyet a magyar származású Victor Vasarely, az ismert festőművész tervezett.

bözö rétegeiben
fokon él az
hazaszeretet,
szocialista ha
sága, a szoci
országi építés
részvállalás
követelmény
fogalmazás,
a is ki, már bizonyos
eti különbséget sejtet az örök
hazához való kötődés érzése és
mai, szocialista hazához fű-
ödő honszeretetünk között.

Ezt a kérdést a tanulmány nem veti föl, csupán én kérdem: általában szeretjük-e azt, ami magyar, vagy a magyarban — művészetben, történelemben, életvitelében — azt szeretjük csupán, ami már szocialista jellegű? Vagy — más változatot és emberi alkatot idézve — egyszerre, egyidőben, egyforma hőfokon szeretjük múltunk nagy hagyományait és jelenünk szocialista vívmányait? Vagy — harmadik lelki és magatartásbeli alternatíva — másként, jobban szeretjük az ezer évet, mint benne az eltelt huszonhetet? Vagy — s van ilyen is — huszonhét esztendőnk fénye elhomályosítja

vagy
pen nevelt
Vagy — s nem szere
ezzel nevetséget keltenék —
azt az Erzsi nénit tartom haza-
finak, aki a házat, amelyben
lakom, oly szépen tisztán tart-
ja, pedig már nem fiatal, pedig
már megérdemelt nyugalom
várhatna rá. Én a jelentelen,
névtelen, tiszta, egyszerű cse-
lekedeteket tartom hazafias
cselekedeteknek, s ezeket az
embereket a szocialista hazafi-
ság forrásainak. Azt a szige-
váry magyartanárt — nagyon
kevés szó esett róla —, aki
igyekezetével, konok szenvedé-
lyével, megszállott honszere-
tetével húsz év alatt valóság-
gal megszépített egy dunántúli
kisvárost. Azzal, hogy egy lel-
kes társaság élén szorgalmaz-
ni kezdte a műemlékvédelmet,
kiemelkedő személyiségek
szobrainak felállítását, a pety-

Victor Vasarely

Művészet, Budapest,
1973. sept. 21.

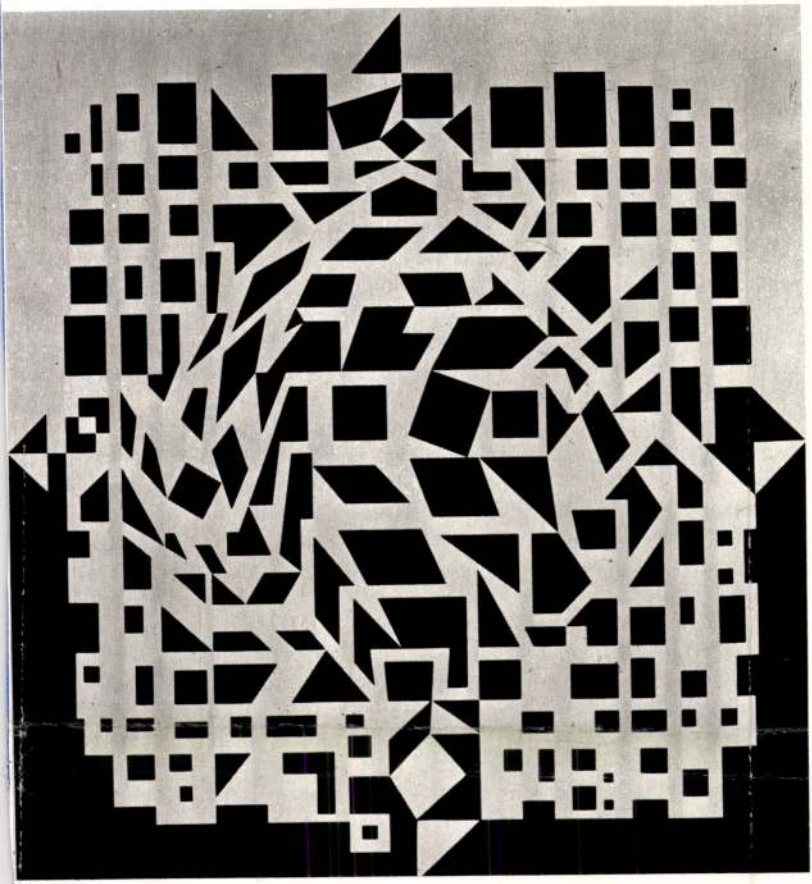

Victor Vasarely: Kompozíció

múzeum vezetését, hogy keresse a gyűjteménygyarapítás hasonló módozatait. Több kisebb egyéni adomány után 1967-ben került Pécsre a Városi Tanács áldozatkész segítségével *Tompa Kálmán* mintegy 400 darabból álló, nemzeti érdekű magángyűjteménye. 1968-ban *Kunvári Bella* 333 darabot kitevő kollekciója, majd 1969-től kezdve a Bedő-gyűjtemény egy része is fokozatosan a Modern Magyar Képtárba kerül. 1971-ben *Dénes Zsófia* kis gyűjteményét sikerült megszerezni, ezt követőleg *Lázár Béla* művészeti író özvegye végrendeleti úton közel 60 festményt hagyott a múzeumra. Forgách Hann Erzsébet, *Gábor Jenő* és *Martinszky János* teljes életműve mellett jelentős anyag került *Martyn Ferenctől*, *Victor Vasarelytől* és külföldön élő más magyar művészektől is Pécsre. Az így véletlenszerűen összegyűlt képek és szobrok együttese végül is szerencsésen egészíti ki egymást. Jó példa erre a Tompa-gyűjtemény: az addig szinte teljesen hiányzó nagybányai anyag jóformán kizárólag innen került a képtárba. Ugyanakkor például majd mindegyik gyűjtőtől jelentős *Mednyánszky*, *Gulácsy*, *Egry* és *Barcsay* képek kerültek Pécsre.

A gyűjtemény egészét és a gyűjtés koncepcióját tükröző állandó kiállítás szemléletesen érzékelteti a XX. századi magyar festészet alakulását, annak sokrétű gazdagságát. A különböző irányzatokat és felfogásokat, az iskolák és stílusok egymás mellett élését s folytonosságát, egy-egy művész szemléletbeli következetességét vagy ennek épp az ellenkezőjét. A festészeti anyaggal párhuzamosan a szobrászati kollekció is bemutatásra került, sőt az éremművészet is, *Beck Ö. Fülöptől* a legújabb generációkig és irányzatokig bezárólag.

A nagybányai festészettel indít a képtár, ezután következnek a XIX—XX. századot összekötő mesterek, *Mednyánszky*, *Csontváry* és *Rippl-Rónai*. Őket követi a század első évtizede Párizsának Fauvestanulságait is magába fogadó *Nyolcak* művészcsoportot bemutató egység, majd a közvetlen utánuk jövő forradalmár generáció, melyet *Kassák* tömörített a MA és a TETT révén maga köré: *Uitz*, *Bortnyik*, *Nemes Lampérth*, *Mattis Teutsch* és *Kmetty* művészete. Az aktivizmussal párhuzamosan kerül bemutatásra az alföldi iskola is: *Koszta*, *Tornyai*, *Rudnay* és *Holló* múlt századi örökséget tovább-plántáló, hatásában máig követhető festészete.

A második teremben a két világháború közti időszak meghatározó jelentőségű művészei, *Derkovits* és *Egry* kiemelt hangsúllyal szerepelnek. Mellettük a *Gresham* tagjai és a szentendreiek, valamint *Nagy István* és *Dési Huber István*. A szobrászati anyagból kiemelkedik a Szocialista Művészcsoport vezető mesterének, *Goldmann Györgynek* és *Bokros Birman Dezsőnek* a munkássága, *Beöthy*, az idősebb *Szervátiusz*, *Mikus* és *Kerényi* egy-egy kisplasztikája.

Vasarely, Victor

A herendi porcelán reprezentatív kiállításának (Párizs, IV.7–14.) védnöke, a plakát tervezője.

Magyar Hírlap, 1970. III. 31. 6. l.

Vasarely, Victor

Franciául megjelent kötete (Plasti-cité) 1946 óta összegyűlt műhelynaplóját is tartalmazza. - Az egyik nagy párizsi galériában reprezentatív kiállítása arra, amely élénk sajtóvisszhangot váltott ki.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 6. 6. l.

Vasarely Viktor

1959-ben Kölnben és Caracasban rendez egyéni kiállítást.

Gaston Diehl: Vasarely - . Bp. 1973. 64p.

Vasarely, Viktor

1958-ban Milánóban, New Yorkban, Montevideo-ban, Buenos Airesben rendez egyéni kiállítást.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 64p.

Vasarely, Victor

1963 márciusában a párizsi Musée des Arts Décoratifs-ban kiállítást rendezett.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 64p.

Vasarely, Victor

A CTA 102 c. viselő sorozata emlékére.

Gaston Diehl: Vasarely – Bn. 1973, 64p.

Vasarely, Victor

Az 1961-ben készült művei körül a Metagalaxis és a Supernovae c. megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 64p.

Vasarely, Victor

Az 1957-ben készült művei közül a Bétel-
geuse és a Kassiopeia megemlítve.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 64p.

Vaszarely, Victor.

Marslakó. 1937-38, rajz, 30 X 25 cm.
(fotó)

Gaston Diehl :Vaszarely -Bp.1973.

18p.

Vaszarely Viktor

MC-Zanulmány. 1936, gouache, 61 X 56 cm.
(színes fotó)

Gaston Diehl :Vaszarely -Bp.1973.

20 p.

Vasarely, Victor

Anyagtanulmány V. 1936, rajz, 32x35 cm.
(fotó)

Gaston Diehl :Vaszarely -Bp.1973.

23p.

Vaszarely, Victor

Harlequin. 1935, gouache, 60 X 40 cm.
(nincs fotó)

Gaston Diehl :Vaszarely -Bp.1973..

21p.

Vaszarely, Victor

Leány - virág. 1932-45, gouache, 56X43 cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vaszarely - Bp.1973.

16p.

Vaszarely, Victor

Kék-Zanulmány. 1930, gouache, 28 X 20 cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vaszarely - Bp.1973.

17p.

Vaszarely, Viktor.

Siris. 1952-58, olaj, 195 X 130 cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vaszarely - Bp.1973.

14p.

Vasarely, Victor

Pompani. 1951, olaj, 31 x 36 cm.
(színes fotó.)

Gaston Diehl: Vaszarely - Bp.1973.

15 p.

Vasarely, Victor

Mozgástanulmány. 1935, rajz, 49 x 53 cm.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 11 p.

Vasarely, Victor

Fénytanulmány II. 1936, rajz, 20X20 cm.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 13p.

Vasarely, Victor

Vonaltanulmány I. 1935, tus, 35 X 58 cm.
(saját fotó)

Gaston Diel: Vasarely — Bp. 1973. 9p.

Vasarely Victor

Önarckép. 1946, olaj, 116 X 89 cm.
(nincs jobb)

Gaston Diel: Vasarely – Bp. 1973. címoldal.

Vasarely, Victor.

1969-ben a budapesti Iparművészeti Főiskola tiszteletbeli professzorává avatja.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97 p.

Quartier Tivoli : Verbindung – Br. 1915.

Vasarely, Victor

Hommage à Malevitch I. 1953,
dáj, 35 x 34 cm. (fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. első oldal.

Vasarely, Victor

1969. A krakkói II. Nemzetközi Grafikai kiállítás első díja.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 97 p.

Quarter Table: Vorderseite – Br. 1873.

Vasarely, Victor

1969. Cagnes-sur-Mer, Nemzetközi Festészeti Fesztivál, első aranypaletta.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

1967 Festészeti díj, Carnegie Institute, Museum of Art – Pittsburgh, USA.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Quarter Diehl : Vorwerk – Br. 1973.

Vasarely, Victor

1968. „Prestige du Papier" - díj — Párizs

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 97p.

Vasarely, Victor

1966-ban megkapja a II. Nemzetközi Esztétikai kongresszus aranyérmét Riminiben.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97 p.

Quarter Deck : Vancouver – Fr. 1975.

Vasarely, Victor

1967-ben a IX. Tokiói Biennale Kiállításminisztériumi díját kapja meg.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

1966-ban elnyeri a krakkói I. Nemzetközi Grafikai Biennale díját.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Capitan Diego Velasquez - Bn 1473.

Vasarely, Victor

1965-ben elnyeri a São Paulói VIII. Képző-
művészeti Biennale nagydíját

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Vasarely, Victor

1966-ban New Orleans díszpolgárává avatják.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp 1973. 97p.

Vasarely, Victor

1965. A Művészet és Ipar támogatására alakult Társaság által adatített aranyérem — Párizs.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 197 p.

Vasarely, Victor

1965 Művészeti és Irodalmi díj (Ordre des Arts et des Lettres) — Párizs

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973 97p.

Vasarely, Victor

1965-ben megkapja a Ljubljanai VI. Nemzetközi Grafikai kiállítás nagydíját.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

1955. Arany érem — Milánóban.

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

1961- ben átköltözik Arcueil-ből Annet-sur-Marne-ba.

Gaston Diehl: Vasarely - Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

1955. A kritikusok díja – Brüssel.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97p.

Vasarely, Victor

1955. Nemzetközi díj – Venezuela

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

1948 Kristály - kozsak.

1951. Denfert - kozsak.

Gaston Diehl : Vasarely - Bp. 1973. 97p.

Vasarely, Victor

1930-40 között grafikai tevékenységének időrendje.

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 97 p.

Vasarely, Victor

Zetl-RG. 1966, vinyl, 170 X 170 cm.
Peter Stuyvesant-gyűjtemény.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 73p.

Vasarely, Victor

Zett. 1966, vinyl, 170 X 170 cm. Museum of Contemporary Art, Montreal.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973 72p.

Vasarely, Victor

Benill 1963. vinyl, 160 X 160 cm.
J. H. Hirshhorn - gyűjtemény, New York.
(színes fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 71 p.

Vasarely, Victor

Türkiz - III. 1965, vinyl, 86 X 80 cm.
Stedelijk Museum, Amsterdam.
(mines jdb)

Gaston Diehl: Vasarely - Br. 1973 70.p.

Vasarely, Victor

Arcturus. 1964-65, vinyl, 160 X 160 cm.
J. H. Hirshhorn - gyűjtemény, New York.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Bp. 1973. 69 p.

Vasarely, Victor

Tlinko - II. 1956, olaj, 195 X 130 cm.
Kunstmuseum, Bázel. (fotó)

Gaston Diehl: Vasarely — Fr. 1973. 67p.

Vasarely, Victor

Supernovae. 1959-61. olaj. 242 X 152 cm.
Tate Gallery, London (306)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973. 93p.

Vasarely, Victor

Gestalt III. 1969, vinyl, 200X153 cm.
(mines fotó)

Gaston Diehl: Vasarely – Bp. 1973 92p.

Vasarely, Victor

Paule 101. 1968, vinyl, 90×90 cm.
(mines fab)

Gaston Diehl : Vasarely - Bp. 1973. 91 p.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP
Budapest

Vasarely

1021

1969 OKT 2 0

A képzelet a végtelenbe visz

Beszélgetés Victor Vasarelyvel Budapesten

Victor Vasarely, azaz *Vásárhelyi Viktor*, az op-art atyja, a kinetikus művészet megteremtője Budapestre látogatott, gyűjteményes tárlatának megnyitására. E kiállítás, s a mester nagyvonalú ajándékozásai is bizonyították: szülőhazájával sohasem szűnt meg a kapcsolata. Ilyen nagy, egész munkásságát bemutató kiállítása még sehol sem volt. A műcsarnokbeli ünnepélyes megnyitó után beszélgettem a világhírű művésszel.

— Régóta foglalkoztat a kérdés: művészete különböző *elgondolások* eredményeként, vagy alkatából következő *ösztönösségből* született meg?

Számrendszer,

— Vannak bizonyos törvények, például a *számrendszer*. Az egytől tízig terjedő számokkal, valamint a zéróval az összes lehetséges matematikai kombinációt fel lehet írni. Vagy itt van az ABC. Attól függően, hogy a betűket hogyan rakjuk egymás mellé, az egyik mondat technikai definició lesz, a másik költészet. Nos, a tér világában is vannak ilyen alapelemek. Miért ne választhatnánk ki bizonyos mennyiségű formát és színt? Erre gondoltam, amikor kísérletezni kezdtem. S a kísérlet minden bizonnyal sikerült, mert a világ felfigyelt munkáimra. Most már nagyon sok fiatal művész tette magáévá ezt az irányzatot, amely *kétségtelenül a történelmi folyamat terméke*. Minden korábban élt művésznek és gondolkodónak szerepe van benne. *Piero della Francescának*, aki elsőként geometriai törvények szerint rendezte a teret, éppúgy, mint *Keplernek*, aki felfedezte, hogy a négyzet több oldalról szemlélhető. Ezer és ezer információ kristályosodik ki tehát egy-egy individuumban — jelen esetben bennem —, amíg rájön egy új felismerésre.

Idő és Tér

— Ön a létezést a tér változatos betöltésében látja?

— A fénykép, a film és a televízió megjelenéséig más volt a művészi alkotás szerepe, mint napjainkban. Az egyik legfontosabb közlésmód a figurális ábrázolás — freskó, faliszőnyeg, mozaik — formájában élt. Az emberek ezeken át szereztek képi ismeretet más tájak lakóiról, embertípusáról, divatjáról, szokásairól. De az ember feltalálta a gépet és a festő feladata lassan megváltozott. A közvetlen képi ismeretet már nem ő adta, hanem a fényképész, a filmoperatőr. A technikai eszközök is képesek lettek mesterművek „alkotására". A figurális festészetet így háttérbe szorították, s bizonyos szempontból fölöslegessé tették. A múlt festője ihletet merített abból, ha körülnézett a szobájában, a természetben. De ennél nem ment tovább. *A tudomány, a technika megmutatta az Idő és a Tér nagy végtelenjét.* A tárgytól eljutottunk az atomvilágba, a tájképtől pedig a világűrbe és tovább... *A természet kitágulása rávezette a művészt a felismerésre: az eddigi korlátolt művészet korlátlan univerzummá alakult át. Atomot, távoli csillagképet nem lehet ábrázolni. Fantázia kellett, hogy a teret, az univerzumot egyértelműen próbálja a művész, embertársai tudomására hozni.* Én ezt próbáltam meg. Ilyen jellegű munkáimat *kinetikus műveknek* neveztem el... A régi forma szétbomlott, a jelek megszűntek. *Ha ma egy viros kört fest valaki, az többé nem alma és nem a lenyugvó Nap, hanem az egyetemes világmindenség egy alkatrésze.*

Plaszticitás

— Művészete — formáját tekintve is — sok kérdést indít el a nézőben. Mi is valójában: ornamentika, festészet vagy grafika?

— Egyik sem! A fogalmak, mint „dekoratív" vagy „ornamentális", megváltoztak, mert új fogalom lépett a köztudatba s ez a *plaszticitás*, a térhatás. A belső művészi tartalom plasztikai fogalommá alakult, amely nem az értelem, hanem az érzelem világához szól. Ehhez egész sor hatást kap a művész a természet plasztikájától, az ásványi és a növényi világ rendjétől. S a csúcson ott van maga az ember és világa! A mai alkotó felfedezte az új térhatású világot, amelynek elemei a szín és a forma, s ezekkel alkot új univerzumot, új, vizuális világot. Az embernek joga van a haladást megkövetelni, és szüksége van pszichikai hatásokra is. Ezeket megkapta, de feltámad benne régi természete, amely nem elégszik meg az objektív magyarázattal. A néző tehát tovább szövi az érzelem világát: ugyanaz a kép a legfantasztikusabb végletekbe viszi a különböző szemlélőt. Ujnak, izgalmasnak, mélynek tartják a látszólag egyszerű műveket. Vagyis: az alkotás két részre szakadt. A művész megalkotja művét, s amikor a kép kiröppen, *a néző befogadja, s magában újrateremti.* S ez vitathatatlanul gazdagodást jelent.

— Mi a véleménye a régi és az új művészet közönséghatásáról?

— A régi művészet az elithez szólt. Azokhoz, akiknek módjukban volt a képet és a szobrot megvásárolni. A világ folytonos előrehaladása megköveteli, hogy *az anyagi javak elosztását a művészi és a szellemi javak igazságos elosztása kövesse.* És ez benne van az új plasztikai gondolatban. A mennyiség nem rombolja a minőséget. Mire gondolok? A művészetek demokratizálására, sokszorosítására, a polikron városra, amely a sokszínűséget, a rendkívüli változatosságot testesíti meg. És ezek hozzásegítik az embert az új formák, az új vizuális világ megértéséhez, érzelmi befogadásához — fejezte be nyilatkozatát *Victor Vasarely.*

Harangozó Mária

folyam, 245. szám
któber 20., hétfő

lap
ILAP

Kádár János fo
az NDK kat
küldöttség

Ma délelőtt a *Katonai Tanács* fogadta a Német Demokratikus Köztársaság nemzeti néphadseregének küldöttségét, amely *Heinz Hoffmann* hadseregtábornok, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetvédelmi minisztere vezetésével tartózkodik hazánkban. *Czinege Lajos* vezérezredes, honvédelmi miniszter magas kitüntetéseket adott át *Heinz Hoffmann* hadseregtábornoknak, a Német Demokratikus Köztársaság nemzetvédelmi miniszterének, valamint a delegáció tagjainak.

Az NDK katonai küldöttsége ezután felkereste a Magyar Szocialista Mun-

lalása
zetek
zusán

gy a lehető legaktívabban gyék ki részüket az *Imerialista Ellenes Erők Vigkongresszusának* és az *rópai Népek Békéért és ztonságért* tartandó kongsszusának előkészítésében.
apzártakor a plenáris ülés rt.)

NDK-miniszter Bagdadban

Horst Sölle külgazdasági miniszter vezetésével egyhetes látogatásra a Német Demokratikus Köztársaság küldöttsége október 22-én *Bagdadba* érkezik.

Pekingbe
a szovjet d

Kuznyecov külügyminiszter-helyettes vezetésével *Pekingbe* érkezett az a szovjet delegáció, amely *a Szovjetunió és a Kínai*

GYZÉKE
TKÁRÁHOZ

olgálatot az izraeli fegyeres erők kötelékében,
lehetőséget adnak nekik arra, hogy izraeli zászló alatt harcoljanak olyan országok ellen, amelyek nincsenek hadiállapotban az Egyesült Államokkal" — mutat rá a jegyzék.
melyet *Hasszan El-Zajt*, az EAK ENSZ nagyövete adott át a világszervezet főtitkárának.

Fontos szerződéskötésre számítana

Csehszlovák
és kormányküld
utazik Moszk

Moszkva, október 20.

Hável József, az MTI tudósítója jelenti:

A csehszlovák párt- és kormányküldöttség ma kezdődő moszkvai látogatása áll a szovjet főváros politikai körei figyelmének központjában. A Pravda — a ma reggel megjelenő egyetlen moszkvai lap — nagy címbetűkkel köszönti a csehszlovák párt- és kormányküldöttséget, amely az SZKP Központi Bizottsága, a Legfelsőbb Tanács Elnöksége és a kormány meghívására érkezik a *Szovjetunióba*. A szovjet sajtó vezető lapja közli *Gustáv Husáknak*, a *CSKP KB* első titkárának és *Ludvik Svobodának*, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnökének arcképét és életrajzát.

A szovjet és a csehszlovák vezetők az idén több találkozóval találkoztak, de **a mostani lesz az első ilyen magas szintű láto-**

Victor Vasarely

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg
1969 AUG 3 1

1021

Gazdag program a Budapesti Művészeti Hetek idei rendezvényein

A nyár jelentős vidéki kultúrprogramjai után ősztől ismét a főváros kínálja a legtöbb hazai érdekességet, elsősorban a Budapesti Művészeti Hetek szeptember 20-a és október 26-a között sorrakerülő rendezvényei jóvoltából.

Mit is kínál a „BMH — 1969"? Zenét, színházat, jelentős filmbemutatókat, tévés és képzőművészeti érdekességeket. Első helyre a szeptember 25-től kezdődő Budapesti Zenei Hetek kívánkoznak a programban. A részt vevő zenei együttesek, szólisták, karmesterek gazdag névsorából az *I musici di Roma* együttesét, a *Krakkói Filharmónikusokat*, a *Magyar Állami Hangversenyzenekart*, a *Tátrai-* és a *Sebestyén-vonósnégyest*, illetve *Ferencsik János*, *Kovács Dénes*, *Henryk Szeryng* lengyel hegedűművész, *Lamberto Gardelli* karmester és többek közt *Gerard Souzay* énekes nevét emelnénk ki, a program színvonalát illusztrálandó.

Az Operaházban és az Erkel Színházban október 19—26-a között megrendezendő Magyar Operák Hete alkalmával Bartók *A kékszakállú herceg vára* című operáját, illetve a nagy magyar zeneszerző *A fából faragott királyfi* és *A csodálatos mandarin* című művét, továbbá Erkel *Bánk bán* és *Hunyadi László*, Szokolay Sándor *Hamlet* és *Vérnász*, Petrovics Emil *Bűn és bűnhődés* (ősbemutató!) című operáját, valamint Kodály *Háry János* és *Székelyfonó* című daljátékát láthatja még a zenekedvelő közönség — rangos szereposztásban.

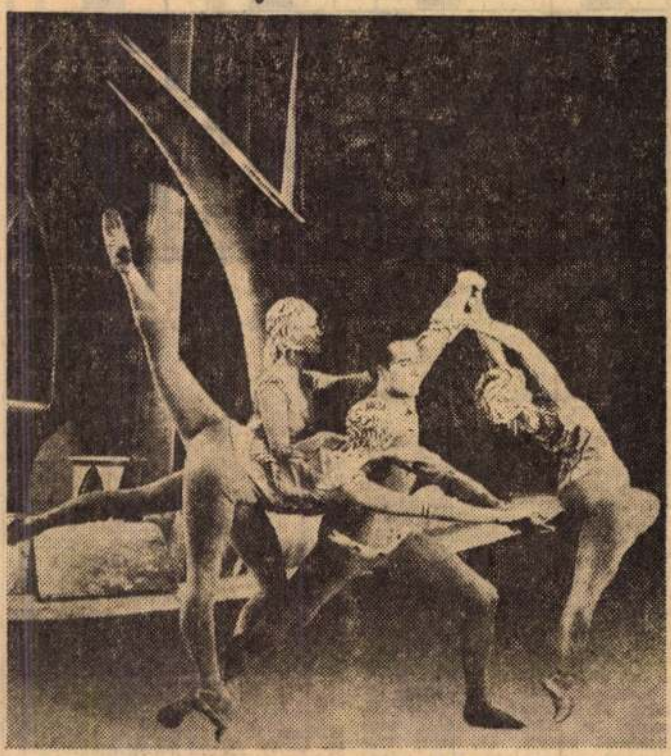

Jelenet A fából faragott királyfiból.

A tánc művészei a programsorozat keretében szeptember 20-a és október 5-e között lépnek fel a fővárosi színpadokon. A Pécsi Balett *Pokoljárás*, az Állami Népi Együttes *Jeles napok* címmel mutatja be a fővárosi közönség előtt új műsorát, sor kerül az amatőr táncegyüttesek estjére, illetve a *kubai Nemzeti Modern Táncegyüttes* vendégjátékára. A Magyar Drámák Hete — október 12—18 — alkalmából fővárosi és vidéki színházak produkcióit — Illyés *Kegyencét*, Jókai Anna *Fejünk felől a tetőt* és Goda Gábor *A planétás ember című művét* —, továbbá a *bolgár Állami Szatirikus Színház* bemutatkozását láthatják az egyes színi-produkciók nézői.

A televízió több, hazai szerző művéből készített tévé-játék bemutatójával járul hozzá a Művészeti Hetek sikeréhez. Köztük Gelléri Andor Endre *Egy önérzet története* című művének tévéjáték-változatát, Örkény István *A Hanákné-ügy*, Sánta Ferenc *Nácik* című művét, illetve Szinetár Miklós vállalkozását, *Az ember tragédiája* tévéadaptációját is sugározzák. A mozikban díjnyertes magyar kisfilmeket, szovjet, lengyel, bolgár stb. rövidfilmeket mutatnak be, s két nagyfilmpremier az ünnepi sorozatból: *A holtak nem vénülnek* című NDK alkotás és a *Hattyúk tava* című szovjet balett-film.

A múzeumok és a kiállítási termek is több érdekes bemutatót tartogatnak a Budapesti Művészeti Hetekre. A fővárosi Fotóklubban szeptember 27-én nyílik a *Nemzetközi Amatőr Fotókiállítás*, a Szépművészeti Múzeum október 11-én *Rembrandt emlékkiállítást* nyit a nagy festő halálának 300. évfordulója alkalmából, egy héttel később pedig a Műcsarnokban adják át a közönségnek Viktor Vasarely, a világhírű, magyar származású festőművész tárlatát.

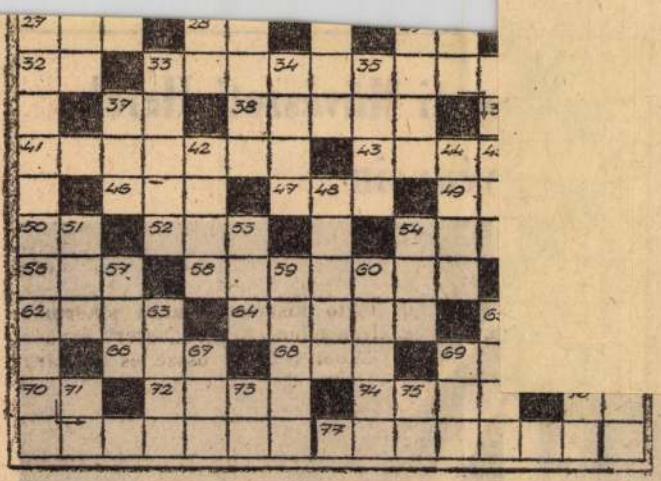

Gyümölccsel megrakott szekér
[döcög mögöttem,
rajta a nyárvég jelvényei:..."

kezdetű vers folytatása rejtvényünk vízszintes 1., és függőleges 12. számú soraiban; a vers szerzője vízszintes 33., a vers címe: vízszintes 77.

Vízszintes: 12. Személyes névmás. 13. Afrikai nép. 14. A Lett SzSzK fővárosa. 15. Nyugat-európai nép. 16. Dísze. 17. Indíték. 19. Amerikai hírügynökség. 21. Szőlőtámasz. 23. Spanyolország legjelentősebb művészeti gyűjteménye. 25. Eleged van belőle. 27. Építészeti stílus. 28. Fordított számnév. 29. Kérdő névmás. 31. Vonatkozó névmás. 32. Megszólítás. 33. Az idézett vers költője. 36. Tisztelt Cím! 37. Kettős betű. 38. Utolsó betűjét megkettőzve: vágta. 39. Sir. 41. Hónap (az ékezet rossz helyen van!) 43. Velencei festő (1696—1770). 46. Fohász. 47. Elenged a kezéből. 49. Vúgány. 50. Szóösszetételek előtagjaként: kettős. 52. Mint vízszintes 31. számú. 54. Vita vége! 55. Juttat. 56. Arra a helyre. 58. Hawai-i pengetős hangszer. 61. Török férfinév. 62. Tó — angolul. 64. Lélek — latinul. 65. Előjel. 66. Az Északi-tengerbe ömlő folyó. 68. A függőleges 51. kevert betűi. 69. A Duna mellékvize. 70. Mesefilm. 72. Súly — egység (—'). 74. Bács megyei község. 76. Ágyvég! 77. Az idézett vers címe.

Függőleges: 2. Kettőzve: cukorka. 3. Lakásbérlő. 4. Őrzője. 5. Kettőzve: szülő. 6. Gárdonyi Géza színpadi műve. 7. Emelkedik a vízállása. 8. Mint függőleges 2. számú. 9. Súg kevert betűi. 10. Útszéli haraszínövény. 11. Ludolf-féle szám. 16. Tudomásul vesz, felfog. 18. Észak-afrikai nép. 20. Izomkötője. 22. Időjelző kevert betűi. 23. Hetyke kis kalap jelzője. 24. Zsiráffal rokon afrikai állat (+'). 26. Hónap rövidítése. 28. Edzőtábor fele. 30. A vízszintes 50. fordítottja. 33. Békés megyei község. 34. Svájci folyó. 35. Isten — németül. 37. Ezen a helyen (ford.). 40. Elektromos töltésű atom. 42. Olajközpont a Kaspi-tó partján. 44. A nap egyik szakában. 45. Ital — pestiesen. 48. Rómeó szerelme. 51. Női név. 53. A vízszintes 31. fordítottja. 54. Becézett női név. 55. Angol sör. 57. Skandináv férfi név. 59. Iszony. 60. Ezen a módon. 61. Hivatal — németül. 63. Körúti kávéház. 65. Igaz (ford.) 67. Lapos. 69. Az arcon van. 71. Kettős betű. 73. Folyadék. 75. A teljes magyar ABC kezdete. 76. Egyforma betűk.

Beküldendő: a vízszintes 1., függőleges 12., valamint a vízszintes 33., és 77. számú sorok megfejtése.

E. B.

A megfejtéseket szerkesztőségünk címére kérjük beküldeni. Beküldési határidő: 1969. szeptember 6. Legjobb rejtvényfejtőink között minden hónapban könyveket sorsolunk ki. Az augusztus 20. illetve 24-i számunkban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Barna a héja, s úgy fogom marokra, mint megszorítok egy parasztkezet; Kuczka.

Amikor borozni kezdek, jeleskedő jó kupákkal az eszem vidámra váltom.

Az eset nem rendnagyo. Az ehhez hasonló incidensek az utóbbi időben mind sűrűbben fordulnak elő.

A határkövet talán a múlt év tavasza jelentette, a tory szélsőjobb nagy ágyújának: Enoch Powellnek, fasiszta hangvételű beszéde. Powell akkor kijelentette: „A színesek beletúrnak a fehérek magánéletébe. Úgy tesznek, mintha otthon lennének, holott ők csak vendégségben vannak ná-

Miska, az utolsó

Középkori állatvilágunknak legnagyobb példányai az őstulkok (vagy ősbivalyok), s a bölények voltak. Pannonia faunájával kapcsolatban megemlékezik róluk az őskori Strabo és az i. sz. kezdetén Plinius műve is. A hatalmas, mintegy 1,8—1,9 méter marmagasságú őstulok — amelyet kegyetlenül irtottak — írott fe

Paradicsomérlelés – gáz

A laikus számára meglepő új mezőgazdasági eljárások közül is kiemelkednek a kertészetek modern berendezései. Képzeljünk csak el egy 150—200 méter hosszú, 9 méter széles és 2 és fél méter magas alagutat, amelynek falát áttetsző műanyagfólia alkotja. Ebben az „építményben" már kényelmesen befférnek a munkagépek, belsejében tetszés szerint szabályozhatják a klímát és a különféle kertészeti kultúrákat magas jövedelmezőség mellett termeszthetik. Nincs tehát szükség a költséges üvegházakra.

A fólia-sátrak alatt érdekes kísérletsorozat kezdődött a Kertészeti Egyetemen. A kutatók megállapították, hogy a paradicsom érése tulajdonképpen már korábban befejeződik, de a bogyók nem megfelelő színe miatt néhány napot még várni kell a szedéssel. Kiderült az is, hogy a növény érés közben etilén-gázt termel és ennek a folyamatnak köze van a színeződéshez.

A legújabb próbák szerint az üvegházat helyettesítő műanyag „sátrak" alá kismennyiségű etilén-gázt fuvatnak, és ezzel közvetlenül is elősegítik a likopin képződését. Ennek az anyagnak ugyanis döntő szerepe van a paradicsom pirosodásánál. Ilymódon akár

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vasarely

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1969 AUG 4

BESZÉLGETÉSEK VASARELYVEL címmel Jean-Louis Ferrier tollából 184 oldalas könyv jelent meg a párizsi Belfond kiadónál. Illusztris hazánkfia kijelentette: „A Louvre? Meg kellene őrizni, mint vadállatok rezervátumát. A művészet? Mindenki műve legyen, nem egy emberé." Vásárhelyi Győző hosszan ismerteti pályáját, elmondja, hogyan jutott el a mai kinetikus (mozgó) művészetéig, s hangoztatja, hogy manapság szükség van a festők, építészek, városrendezők, társadalomtudósok és lélekbúvárok szoros együttműködésére.

kája szerinti anyagi, erkölcsi
szokat a vezetés *őszinte és c*
nem hiábavaló ez a szociológ
kevesebben ülnek majd fel
munkahelyi közszellem, és t
minhamarabb tisztázni.

De az elején említett koni
szeretném, pusztán ilyen

MAGYAR HÍRKÖZLŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

1021
1969 JUL 9

Vasarely

HAzai TÁRlat

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS

„Vasarely és modern grafikák 1969" címmel első alkalommal került bemutatásra az a rendkívül érdekes grafikai anyag, amelyet Victor Vasarely ajándékozott a Szépművészeti Múzeumnak. A 118 lapnak csak egy része szerepel a hathetes tárlaton, azok a művek, amelyek legjobban képviselik a művész sajátos felfogását, különböző alkotó módszereit, fejlődési periódusait. Vasarely — eredeti nevén Vásárhelyi Viktor — pécsi születésű, és stílusának alapelveit magyar festőktől nyerte. Mesterének Kassák Lajost, Moholy-Nagy Lászlót, Bortnyik Sándort vallja. Későbbi korszakában teljesen elszakad a tárgyi ábrázolástól, előfutára, s egyik megteremtője lesz annak a művészeti irányzatnak, amely „op art" néven az utóbbi időben világszerte ismertté vált a művészetben, és köznapi életben egyaránt.

KALOCSAI NAPOK A FŐVÁROSBAN

Az idegenforgalmi nevezetességnek számító kalocsai népművészeti ház több mestere, a közeljövőben Budapestre látogat, hogy a fővárosban mutassa be művészetét. A Népművészeti és Háziipari Vállalat július 15-től július 27-ig a Rákóczi út 53. szám alatti üz-

— **A vadászati** világkiállítás hét vidéki bemutatója közül a legnagyobb szabásút Tata-Remeteségpusztán rendezik. Az Erdőterv már el is készítette a bemutató tanulmánytervét. Eszerint csupán az élővadbemutatók 16 hektáros területet foglalnak majd el. Felvonultatják az állami erdőgazdaságokban vadászható összes állatfajtát, mégpedig oly módon, hogy az egyes gazdaságok specialitásait is tükrözzék. Így például a lábodi gazdaság a szarvas-, a kecskeméti a fogoly-, a tatai pedig a fácántenyésztést mutatja be. Külön területet kap Európa legnagyobb vadmadara, a már kihaló-

— **Napsütésben** címmel szépirodalmi antológia jelent meg Salgótarjánban, a Nógrád megyei Tanács V. B. kiadásában. Az antológia huszonkét nógrádi vagy onnan elszármazott író felszabadulás utáni alkotásaiból mutat be egy csokorravalót. Az antológiát nógrádi képzőművészek illusztrálták.

— **Gépjármű-tulajdonosok** által okozott, vagy elszenvedett károk után több, mint kétmillió forintot fizetett ki az Állami Biztosító megyei Igazgatósága az év első öt hónapjában a károsultaknak. Ebből a kötelező gépjárműbiztosítás alapján 337 károsult csaknem egymillió 300 ezer forintot kapott.

Victor Vasarely, festő

MDK

Kiállítása okt. 18-án
nyílik meg a Műcsarnokban.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1969. okt. 16.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1963 NOV 21

Vasárely

MAGYAR KONZERVIPAR

Budapest

A MŰCSARNOKI VASARELY-KIÁLLÍTÁST tekintették meg a Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Tanintézet II. éves konzerves tanulói. Ezt követően a Mezőgazdasági Kiállításra is ellátogattak.

Negyed[illegible]

SALTÓFGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR KONZERVIPAR

Budapest

Victor Vasarely

festő

M. DK

A magyar származású festő-
egy másfel évtizede készült ab-
sztrakt foltfestménnyel „Poprád"
dal szerepel a Műcsarnokban.

Artur Tivadar: Mai francia festők kiállítása a Műcsarnok-
ban

Élet és Irodalom, 1966. junius 4 - 9 lap

Vas arey / Vásárhelyi Viktor / M.D.K.

művészetét ismertető album jelent meg a svájci Griffon kiadónál

Magyar Nemzet 1965. dec. 21. 4.1.

Vas arey / vásárhelyi Viktor / M.N.K.

művészetét ismertető album jelent meg a svájci

Griffon kiadónál

Magyar Hamnet 1965. dec. 21. 4.1.

Vasarely

Szerepelni fog összel az alábbi tárlaton

S. M.: Szándunk külföldre szakadt nagy magyar művészeinek kiállítása Bp-en

Magyar Hírek 1970 I. 24

Vásárhelyi Viktor

grafikus

Életrajz

K. [illegible]
[illegible]-XII-10

Nagyságos

Dr Schoen Arnold
művészeti író úrnak

Mezőkeresztes

A nagymélt. Vallás- és Közokt. Miniszter Úr f. évi november hó 29-én kelt 340-4 / 71-1931. szám rendeletével Nagyságodnak a székesfehérvári cistercita templom monografiájára újabb előlegül 1200 P.-t méltóztatott kiutalni.

Miről szíves tudomásavégett ezennel van szerencsém értesíteni.

Bpest 1931 dec. 5.

Dr Szentiványi

Br2 931. Divald graf. műint.

Victor de Vasarely

1908 ápr.9-én született Pécsett./Magyarország/ 1926-ban érettségizett Budapesten.Orvos tanhallgató volt, ugyanekkor a Podolini Folkmann vezetése alatt álló szabad rajz- és festőiskolát látogatta.1929-ben beiratkozott egy különleges reklám-és dekorációs iskolába /Bortnyik Sándornak, a Bauhaus követőjének iskolájába /. Egy év mulva elhagyja hazáját, hogy Párisba menjen. 1930-tól 1944-ig az iparmüvészet minden ágával foglalkozott ,különösen reklámmüvészettel. Ez alatt az idő alatt egy igen nagy grafikai munkát irányitott, melynek célja az iparmüvészet oktatása, magasabb fokon. Nagyon részletes cikket közölt az Art présentben, az optikáról,irásmódról és a reklámról. E tárgyról terjedelmes munkát is irt.

1945-ben ugy látta, hogy ujságirói müködésének nincs más eredménye, mint az anyagi siker, ezért lemondott róla és a festészetre adta magát. Első képei fekete-fehérben/"Az angyal", "Az ördög", " Hóember," "Catch" / expresszionisták, bizonyos sikert érnek el. Több ut nyilt akkor a számára: vagy követni Picassot, Braqueot, Matisset, mint Pignon és Fougeron; vagy a tulcicomázott szürrealizmus felé haladni, Labisse, Cassandre,Dali módjára; az ő virtuozitásával ez könnyü lett volna; vagy mindent összerombolni: technikát, eleganciát, a zérótól elindulni.

Az utolsó utat választotta és automatikus rajzokhoz,festményekhez kezdett, tekintet nélkül a papirra vagy a vászonra. Ezek- a Schneiderrel és de Deyrolle-al való érintkezés révén- az absztrakt müvészethez vezették.

Ugy hiszi, tul sokat beszélnek az absztrakt müvészetről, holott a munka még készülőben van és egyáltalán nincs befejezve.

Pierre Descargues: Petit dictionnaire des artistes contemporains. "Arts" 1948.jun.11.

Önarckeppel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

1969 NOV 13

1021

KÉT KIÁLLÍTÁS

Vasárnap volt *Vasarely* kiállításának utolsó, *Mestrovic* kiállításának első napja. Nyilván a búcsúzás és a fogadtatás érzései vitték olyan nagy tömegben a budapestieket a Párizsban élő világhírű magyar művész képeihez a *Műcsarnok*ba, és az ugyancsak világhírű jugoszláv szobrász alkotásaihoz a *Szépművészeti Múzeum* szemben álló hatalmas épületébe. A pesti kiállításokon nem ritkaság a nagy tömeg, annyi látogatót azonban, mint vasárnap, tárlaton még nem láttunk. Mintha villamoson vagy autóbuszon lettünk volna, úgy tolongtak-tülekedtek a művek előtt az emberek.

Ez a Pesten is szokatlan hevességű érdeklődés nem oktalan: a két kiállítás valóban *páratlan* eseménye Vasarely és Mestrovic művei önmagukban is érdekesek lennének, de a két tárlatot *egyszerre*, szinte egy időben látni még inyenceknek, a fáradt, szakembereknek is *különleges élmény*. Vasarely nyugtalan, újító szellemét, Mestrovic klasszikus nyugalmát és bölcsességét egymás után látni valóban páratlanul izgalmas tanulmány. Vasarely művei előtt több az izgatott vitatkozó-magyarázó, Mestrovic szobrainál pedig az elmélyült szemlélődő.

Valóban Vasarely műveit első pillanatban nem is tudja hova tenni a járatlan látogató. Aki netalántán képeket, festményeket várt volna, a szó hagyományos értelmében, csakugyan nem tud mit kezdeni a művész különleges alkotásaival. Nemcsak arról van szó, hogy Vasarely nem ábrázol, hiszen ezt már megszokhatták a látogatók, hanem arról, hogy tulajdonképpen nem is fest, hanem műanyagból, üvegből, vasból és szövött textilből állít össze formákat, szabályos négyzetekből és téglalapokból, a látvány olyan illúzióit keltve, mint amilyeneket annakidején gyerekkorunkban *Grätzer Siccé*ben, később lélektani tankönyveinkben láttunk, mint példákat az észlelésnek, a tárgy kiemelésének és megkülönböztetésének nehézségeire.

Vasarelyről majdnem mindenki tudja, hogy az *op-art* megteremtője, reprodukciókat is bőven láthattunk a műveiből, mégis szemtől-szembe találkozni ezekkel az alkotásokkal, e sok ismeret után is *meghökkentő élmény*, mert egészen mások ezek a művek a valóságban, mint képzeltük.

Az op-art persze *csak egy része* Vasarely munkásságának. A Műcsarnok hatalmas termeiben egy mennyiségében is hatalmas életmű sokféle dokumentuma látható. Az egyik termében például, amelyet — jobb szó híján —, *kavics-korszak*nak is nevezhetnénk, azokat a műveit látjuk, amelyekben a szabályos mértani formák helyett a művész a jellegzetes kavics-forma felhasználásával dolgozott. Egy másik teremben a *grafikai korszak* — a művész elnevezése — műveit látjuk. Itt tolongtak vasárnap legtöbben. Egyrészt nyilván azért, mert ennek a teremnek az alkotásai állnak legközelebb a hagyományosan felfogható festészethez, másrészt pedig azért, mert itt olyan bravúrokat mutat be Vasarely, hogy arra szinte alig tudunk példákat. Fésűk, dominókockák, billiárdgolyók, gombok, pamutgombolyagok szerepelnek e képeken egyebek közt, olyan tökéletes technikával és illuziókeltően megfestve, hogy a néző szinte értük nyúl. Szellemükben persze nem naturalista művek ezek, hanem szürrealisták.

Mestrovic —, mint már mondottuk —, nem ilyen nyugtalanító, hanem ellenkezőleg, nyugalmat árasztó művész. Talán ő volt századunk utolsó olyan nagy modern szobrásza, akinek munkásságában tényleges szerepet kaptak a hagyományok, aki ezt a régi téma- és formavilágot mai — tartalmi és eszközbeli — stilizációval tudta megjeleníteni.

A pesti kiállításon 45 *szobor* és néhány rajz látható. A szobrok többsége reprodukciókból jól ismert nagy alkotás: *Horváth történelem, Anyám, Lukács evangélista, Önarckép, Jób, Asszony lanttal, Anya és gyermeke.*

Mestrovic szobrai *Párizsból* kerültek hozzánk. A francia fővárosban négy hónapig zarándokoltak hozzájuk a párizsiak. Látva az első nap sikerét, azt hiszem, Pesten sem lesz kisebb az érdeklődés.

Ökrös László

zötti függ-
smeretségét
ság célját-
en" 1199.
jtóházba.

É B

Újszeged,

ó. Párizsi
Telefon:
x

iskolásokat
minden
szból is.
rdítás. Jó-
t. 4., fszt.

lember ál-
„Szeged"
a Sajtó-

lakásomon
zeged, Fürj

takarítási
inék válla-
em havi
év körü-
rére a Saj-

nusz névre
rnap dél-
óra között
tyámat —
vágott
id farok-
sárgás-bar-
Szemtanú
gy 170 cm
bőrkabátos
bátos férfi
gkötötte a
közben és
levő be-
a Csillag
p vagy
é. Nyom-
italmazom.
n, Május
sz. (volt
x

esünk heti
alkalomra,
áztartásba.
103. jel-
ázba.

Munkahelyet változtatna géplakatos (mezőgazdasági gép), rádió-, orvos-, elektroműszerész mester (ipari jog), önálló elektrikus „B 13" 1300. jeligére a Sajtóházba.
x

Aki 3-án este elvitt ezüst csomagtartójú, zöld színű kerékpárt a Közgazdasági Szakközépiskola udvarából, megkérem tegye vissza, látták. — Guttnberg u. 11.

Szépségápolás, végleges szőrtelenítés rövidhullámmal. Kölcsey u. 13., I.

Pincehelyiséget keresek megvételre vagy bérbe kizárólag a Belvárosban. „Pince" 101 563 jeligére a Hirdetőbe.

4 órás adminisztrációs munkakörbe elhelyezkednék. „Kezdő gépírónő" 101 661 jeligére a Hirdetőbe.

Magas jutalom ellenében kérem a becsületes megtalálót, hogy aki nov. 10-én a nyelérről leesett ernyőm felvette, adja le az I. ker. tanács portáján.

Elvesztettem sárga tacskómat. Becsületes megtalálóját magas jutalomban részesítem. Jókai u. 5., I. emelet 1.

Idős nénit, vagy bácsit eltartanánk, vagy életjáradékot fizetnénk házáért. „20 000 Ft kp" 101 568 jeligére a Hirdetőbe.

Megnyúlt, kötött kardigánját, pulóverét megjavítja és átalakítja, gombáthúzást vállal. — Müller Erzsi, Lenin krt. 55. sz.
x

Körtöltésen belül másfél hold föld felesmüvelésre kiadó. Béke u. 3. sz.

ász Szövetség rendezésében
inak versenybemutatója a
éttermében
november 19-én, 20-án, 11
észítményeket vendégeink
en megvásárolhatják.

MI? HOL? MIKOR?

1969. NOVEMBER 18., KEDD — NÉVNAP: JENŐ

NÖVEKVŐ FELHŐSÖDÉS

Várható időjárás kedd estig: nyugat felől növekvő felhőzet, elsősorban a Dunántúlon többfelé esővel. Időnként élénk, helyenként erős délnyugati, nyugati szél. Keleten párásság, éjszaka köd. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 8—13 fok között. (MTI)

A Nap kel 6 óra 53 perckor, és nyugszik 16 óra 05 perckor.
A Hold kel 13 óra 35 perckor, és nyugszik 0 óra 18 perckor.

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél hétfőn —25 cm. (Áradó.)

SZÁZNYOLCVAN ÉVE

született Louis Jacques Mandé Daguerre (1789—1851) francia festő. C. Niepce-szel együtt a fémlemezen való fényképészet, az úgynevezett daguerrotípia feltalálójának tekinthetjük. Az expozíciós idő igen hosszú, mintegy félóra volt. A képek kellemetlen csillogásúak és kevéssé tartósak voltak.

SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ

Este 7 órakor: Az álarcosbál. Kodály-bérlet.

MOZIK

Szabadság: Szemüvegesek. (Magyar, fél 4, háromnegyed 6 és 8.) **Fáklya délután:** A veréb is madár. (Csak 16 éven felül, színes magyar, 2 és 4.) **Fáklya este:** A 17. szélességi fok. (Francia—vietnami, 6 és 8.).

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁRAK

Klauzál tér 3. sz. (13/57-es) este 10 órától reggel 7 óráig és a Kossuth L. sgt. 31. sz. (13/67-es) este 8 órától reggel 8-ig. Csak sürgős esetben.

BALESETI ÜGYELET

Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.), veszi fel.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET

Szeged város területére

November 15-től 22-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) elsősegély és nehézellés esetére ügyeletes dr. Rosti Ince állami állatorvos. Lakása: Szeged, Gogol u. 6. Telefon: 12-648.

Az állatorvos kiszállításáról a hívó köteles gondoskodni.

RÁDIÓ

kb. 20.20—20.40 Visszhang. Kb. 21.25 Könnyűzene. 22.00 Hírek, sport, időjárás. 22.15 A viszontlátott Korea. 22.25 Zenélő Magyarország. 23.30 Az abszolút fegyver. 24.00 Hírek, időjárás. 0.10—0.25 Nóták.

Petőfi

6.20 Torna. 6.30—8.05 Azonos a Kossuth-műsorral. 8.05 Barokkmuzsika. 8.45 Külpolitikai figyelő. 9.00 Az Innsbrucki Vogelweide kamarazenekar játszik. 10.00 A zene hullámhosszán. 11.45 Bambuszhajtás. 12.00 Kamarazene. 13.00 Hírek, időjárás. 13.05 Törvénykönyv. 13.20 Népszerű zenekari muzsika. 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00—18.00 Kettőtől hatig. A Petőfi Rádió zenés délutánja. 18.00 Hírek, időjárás. 18.10 Zenekari muzsika. 18.35 A tudományos közélet fóruma. 19.05 Bartók Béla zongorázik, Szigeti József hegedül. 19.25 Török Erzsébet és Palló Imre népdalokat énekel, Burka Sándor társaságában játszik. 19.34 Jó estét, gyerekek! 20.00 Esti krónika II. 20.25 Új könyvek. 20.28 Rádió, televízió, népművelés. 20.58 Házasodj, Ausztria! Zenés játék. 22.34 Népdalok. 23.00 Hírek, időjárás. 23.10 Kovács István táncdalaiból. 23.20 Ifjú szerelmesek elégiája. 24.00—0.10 Hírek, időjárás.

TÉVÉ

Budapest

8.05 Iskola-tv. Számtan-mértan. (Ált. isk. 5. oszt.) Feladatok megoldása következtetéssel. 9.00 Környezetismeret. (Ált. isk. 3. oszt.) Látogatás az Ikarus Gyárban. 9.55 Történelem. (Ált. isk. 5. oszt.) Az ókori Görögország. 11.05 Történelem. (Ált. isk. 6. oszt.) [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1970 JUL 16

1021

Op-art

Vasarely álma: a több színű város

A luxemburgi rádió három francia művészt kért fel, tervezzenek díszítő elemet a rádió épületére. Victor Vasarely pályaműve rendkívül egyszerű volt, fehér papírlapra egy piros kört ragasztott. A pályázatot ezzel meg is nyerte, ugyanis a fehér alapon piros kör a luxemburgi rádió emblémája.

A közelmúltban egy másik hír is napvilágot látott, ugyanis hazánkfia Victor Vasarely a felső provencei Gordesban felavatta saját múzeumát. Vasarely múzeuma megnyitásával nem arra törekedett mindenekelőtt, írja Jean Saucet a Paris Matchban, hogy bemutassa saját műveit, hanem, hogy otthont adjon egy új kifejezési formának. (Műtárgyainak jelentékeny részét egyébként az érdeklődők a Műcsarnokban rendezett kiállításán megtekinthették.)

Nem véletlen, hogy Vasarely választása a gordesi várra esett, melyet maga restauráltatott. A vár, mintegy sasfészek, magasodik a völgy fölött. Több mint húsz éve vásárolt itt egy építmény csoportot, egy habarcs nélkül összeállított kövekből készült hajlékot, ami bizonyára az újabb kőkorból származik. A restaurálás után ezeket lakóépületekké alakította át, illetve a felső két emelet lett a múzeum.

Vasarely olyan műveket alkot, amelyek optikai illúziót ébresztenek és arra használják fel a szem természetes mozgékonyságát, hogy a mozgás hatását keltsék. Ezeket a gyönyörködtető optikai hatásokat olyan tökéletességgel kifejlesztette, amelynek a színekben és a szellemes formákban gyönyörködni tudó ember nem állhat ellent. Ezt a lelemányes formát op-artnak nevezik („op" — optikai rövidítése). Vasarely a középkori mesterek eljárását alkalmazza, műveit asszisztenseinek technikai segítségével hozza létre.

A színek és a távlat ellentéteit használja fel. Nem a klasszikus távlattal él, tehát nem a hagyományos festők távlatával — hanem a műszaki rajz távlatát alkalmazza. Mint önmagáról mondja a mester, a távlat-tanulmányai szolgáltak az op-art kiinduló pontjául.

Mint ismeretes, a művész annak idején orvosi tanulmányokat végzett. Véletlen folytán felkérték egy plakát megrajzolására, amellyel sikert aratott, és újjabbakat rendeltek tőle. Ezzel befutott ember lett a reklámrajz világában, amely húsz éven át a birodalma maradt.

Magáról mondja el, hogy szereti a játékokat. A kártyák és jeleik elbűvölik. A billiárd kombinációi, amelyeket a két fehér és a piros golyó alkot a zöld posztón, úgyszintén. Bizonyára ez a játékos szenvedély vitte rá, hogy felhasználja a festészetben azt, ami csak gyermekek mulatsága volt, az optikai csalódást.

A reklám világában töltött évek lerombolták előítéleteit, így aztán nézete szerint; az egyetlen kép, amelyet a gyűjtő megvásárolt, hogy a tömegektől távol elzárja önző otthonában, egy mindörökre letűnt világ tartozéka. Vasarely álma: elektronikus gépek segítségével olyan „több színű" várost építeni, valamilyen tiszonyúan csúf vidéken, ahol a puszta jelenlétével feloldaná a disszonanciát.

A derűs városok, a nagyszerű optikai élvezetek, egy társadalmi optimizmuson alapulnak. Vasarelynek a technikával való szoros kapcsolata nem csupán szellemi jelentőségű, hanem ez teszi sokszorosíthatóvá, széleskörűen elterjeszthetővé műveit. Ezáltal művei demokratikusan hozzáférhetőekké válnak. Formái megoldásainak demokratizmusa megnyilvánul a motívum keresésében és az ízléssel összeválogatott színek hatásában is, amelyet bárki befogadhat.

Művészetének sikere persze nem azt jelenti, hogy az op-art a modern művészet megújhodása. Voltaképpen modern dekoráció, ami nagyon szellemes, rendkívül látványos, jól sokszorosítható, káprázatos hatású és amely rendkívül demokratikus. A jövő városa, mint ahogy az álmaiban szerepel, bizonyára sok mindent felhasznál majd művészetéből.

Még nem rendeltek tőle ilyen várost, de már egy brüsszeli biztosító társaság felkérte őt, hogy művészi elvei alapján tervezzen számára egy hatemeletes épületet. Úgy hírlik, hogy a művész elkészítette vázlatait, de az épület terve láttán megrémültek a szerző merészségén és leállították a tervet. Mondani sem kell, hogy ez nem kedvetlenítette el a művészt.

Egyébként úgy tervezi, hogy Gordesban a múzeum mellett intézetet létesít, amely majd fiatal kutatóknak ad otthont. Az ősi kőépítményeket, amelyek egykoron pásztoroknak adtak menedéket, művészek fogják benépesíteni, akiknek munkáját elektronikus számítógépek is segítik.

Vasarely szerint művészete nem lehet a magángyűjtők kedvtelésének tárgya. Azt akarja, hogy ez az irányzat lépjen ki az utcára és hogy az építészeti alkotások szerves része legyen.

(—s—a)

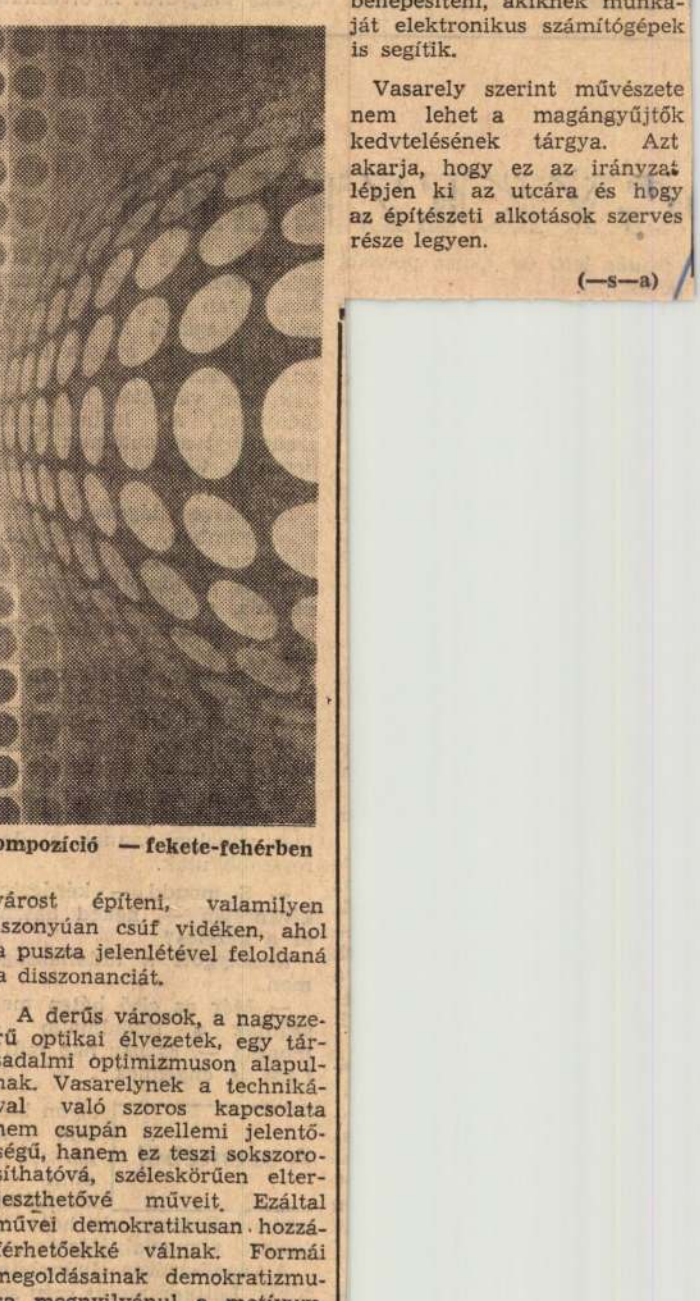

A vár felső két emelete a múzeum

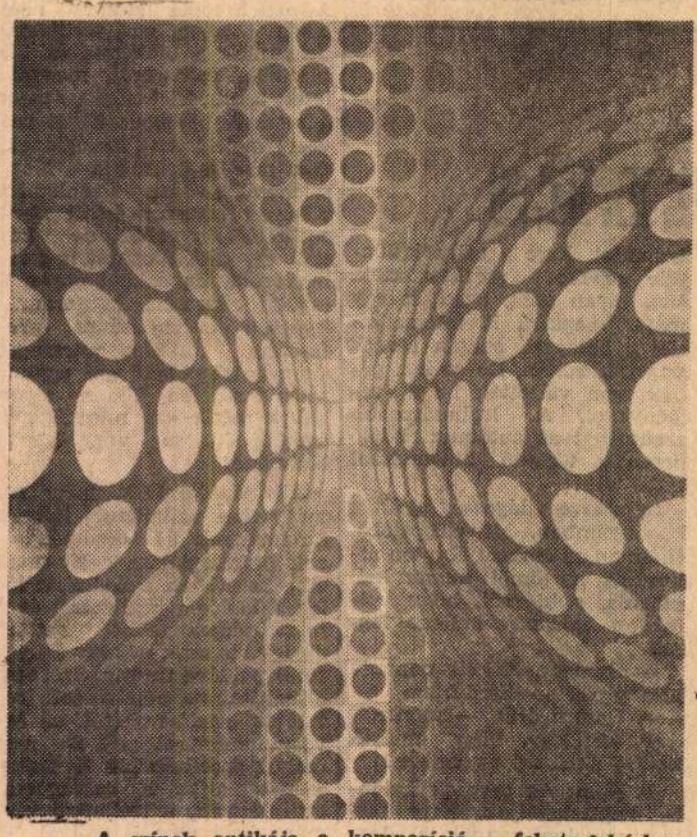

A színek optikája c. kompozíció — fekete-fehérben

A tudomány új eredményei között

REMÉNYTELEN vállalkozás lenne a tudományok új eredményeinek összefoglalása — egy rövid cikk keretében. Reménytelen már csak azért is, mert nehezen határozható meg: egyáltalán mi az új, mi az, amit ma újnak tarthatunk, amikor olykor naponta dőlnek meg végérvényesnek tartott hipotézisek, elméletek, elgondolások. Másrészt az nehezíti meg az ilyenfajta összefoglalást, hogy a legújabb eredmények megszületése és „népszerűsítése" között szükségképpen idő telik el, ami a széles közönségnek új, az a szakembernek már régi lehet. Jó fél évszázada még a természettudósok egymás könyveiből értesültek az eredményekről, később ez lassúnak bizonyult, s a folyóiratokban megjelent szakcikkek váltak a fő információ forrássá, ma viszont már ez is lemaradást jelentene, s nélkülözhetetlen a levelezés, sőt a mind gyakoribb személyes találkozás. A szakemberek a legtöbbet a nemzetközi találkozók szüneteiben tudnak meg egymás munkájáról.

Ami a ma természettudományra talán leginkább jellemző, hogy a korábban önálló és jól elhatárolható tudományágak összefolynak. A fizika, a matematika, a biológia, az antropológia, a pszichológia számos ponton átnyúlik egymásba, kialakultak az új, összetett nevű tudományágak, a kvantumbiokémiai, a molekuláris biopszichológia, az orvosi meteorológia stb. Divatba jöttek a határterületi tudományok — állapítja meg Ádám György professzor új, népszerűsítő könyvében (Érzékelés, tudat, emlékezés. Medicina). Sőt, átnyúlnak egymásba a hagyományosan természet- és társadalomtudományokra osztott területek körei is. Az antropológián ma mást értünk Európában, mint Amerikában. Nálunk természettudományként tárgyaljuk inkább, ott a társadalomtudományokat is odasorolják. Az Egyesült Államokban például az antropológiához sorolják a néprajzot, a régészetet, a népzenét, a népművészetet is. De nálunk is több ma, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Olyan tudományág területéről jelent meg a közelmúltban hazai szerző tollából ismeretterjesztő munka, mint a régészeti antropológia (Kiszely István: Sirok, csontok, emberek. Gondolat). S ha már ezt említettük, akkor mindjárt szóljunk itt az elmúlt évek legjelentősebb idevágó felfedezéséről, az un. Sámuel-leletről a hazánkban talált fontos, vértesszőllősi előemberről, amelyről — sok egyéb között — Vértes László kitűnő posztumusz könyvében olvashatunk (Kavics Ösvény, Gondolat).

TALÁN a legnagyobb eredmények a biológia területein születtek. A biológia néhány évtizeddel ezelőtt még nehezen volt sorolható az egzakt természettudományok közé. A fizika már korábban is pontos mérésekre, matematikai összefüggésekre támaszkodott. A biológia azóta mondható egzaktnak, pontosabban azóta indult meg az agzakttá válás útján, amióta biokémiáról, biofizikáról beszélünk. Az átöröklés anyagi alapjának a kutatása csaknem harminc éve indult meg, amikor először hallottunk a dezoxiribonukleinsav, vagy egyszerűen DNS, jelentőségéről, de igazán izgalmassá akkor vált ez a kérdés, amikor Watson és Crick megalkotta a DNS modelljét, ennek alapján megállapították, az öröklődés anyagi alapjának a szerkezetét. Hogy az évszázad legnagyobb biológiai felfedezése milyen körülmények között történt, azt maga James D. Watson írta meg. A kettős spirál címen immár magyarul is olvasható visszaemlékezésében. A DNS beláthatatlan távlatokat nyitott a biológiában. Ma már nincs biológia nélküle. A természettudományos ismeretterjesztés elnyűhetetlen tárgyává vált. John Kendrew, Nobel-díjas angol biológus külön előadássorozatban foglalkozott vele a BBC-televízióban, s ennek az előadásnak az anyaga magyarul is olvasható Kendrew-nek Az élet fonala című könyvében. Kiderült, hogy a DNS-nek jelentős szerepe van a rákkutatásban is. A rákkutatás problémáját Szent-Györgyi Albert, a Nobel-díjas magyar származású tudós, szellemesen jellemezte a magyar rádió számára adott nyilatkozatában: nem az az izgalmas, hogy a betegség esetén mitől kezdenek szaporodni, burjánozni a sejtek, hanem az, hogy az egészséges sejteket mi akadályozza meg ebben. „A ráksejtek molekuláris szabályozórendszerében eddig még ismeretlen helyen valamilyen hiba van, a szervezet korlátlan szaporodást akadályozó mechanizmusai hatástalanná válnak a ráksejtek esetében" — írja Csányi Vilmos Sejtbiológia címen a közelmúltban megjelent könyvében.

AMINT a biológia megindult az egzakttá válás útján, úgy mozdulnak meg a határterületek is. „Egyáltalán nem vagyok hajlamos arra — írta Freud egyik levelében a századforduló táján —, hogy a pszichológia területét mintegy a levegőben hagyjam lebegni, bármiféle szervi alap nélkül. De ezen meggyőződésemen túl, sem elméletileg, sem terápiásan erről nincsenek ismereteim..." „A kutatás vitathatatlanul bebizonyította — írta már 1915-ben —, hogy a lelki működés annyira az agy funkciójához kapcsolódott, mint semmi más szervéhez..." És hogyan ír csaknem fél évszázad múlva a svéd Holger Hydén ugyanerről a témáról: „A legnagyobb érdeklődést a makromolekulák váltják ki, vagy még specifikusabban a ribonukleinsav és a fehérjék... Az idegsejtek szokatlan mennyiséget tartalmaznak ezekből az alkotórészekből..." S ő mondta tavaly a magyarországi memória-szimpozion alkalmából a televízióban: „minden a génekhez, a sejt, az agysejtek öröklési egységeihez vezethető vissza, s ezek szabályozzák a specifikus agyfehérjék termelését." Ime, így beszél ma a tudós, amikor a memória-tárolásról kérdezik. A pszichológia immár nem lebeg a levegőben, területére behatoltak a biokémia és a biofizika módszerei, megszületett a biopszichológia, s mert a modern biológiát okkal nevezik molekuláris biológiának, van már molekuláris biopszichológia is. Problémáit Ádám professzor érinti fent említett könyvében, de készül egy cikkválogatás is e témakörből. Egyébként éppen a tavalyi memória-konferencia kapcsán nevezte Ádám professzor Magyarországot „nagyhatalomnak" az agykutatás területén, hiszen olyan nevek jelzik ezt, mint Szentágothai Jánosé vagy Lissák Kálmáné.

AZZAL kezdtük, hogy reménytelen vállalkozás lenne a tudományok új eredményeinek összefoglalása egy rövid cikk keretében. Példáinkat főleg a biológia területéről és a rokontudományokból vettük, de így is csak néhány jellegzetes példára futotta. Szót sem ejthettünk az alkalmazott kutatások eredményeiről, az orvostudományról stb. S vég nélkül sorolhatnánk a fizika, a matematika, a csillagászat eredményeit, a technikai vívmányokról nem is szólva.

A TUDOMÁNY sikerei, a technika vívmányai döntően befolyásolják a ma emberének életét, gondolkodását. Éppen mert egyre kevesebb hipotézis, s egyre több kísérleti eredmény születik, éppen mert az ember az egész élet átalakítását tűzte ki maga elé, szükségszerűen alakul, változik a világról alkotott képe. „Az egyre szorosabban összefüggő emberi társadalom ölében — mondta Paul Langevin csaknem harminc éve —, az egyre inkább kifinomuló technikák és gépek működtetése minden embertől valamennyi embertársának érdekében a nevelésnek egyre magasabb fokát, a világ szerkezetének és a természetet és az embert kormányzó törvényeknek egyre teljesebb megértését fogja megkövetelni."

Korányi Tamás

GYKEZELÉS

táskás lett, és jókora pocakot eresztett.

lyamatot. Erre a célra különféle gépeket szerkesztettek. Van olyan szék, amelyik egy méter magasra is felemelkedik a beteggel, azután rázódva visszazuhan. De ezek a gépek nem váltották be a reményeket. A leghatásosabb eredményt az autóbusz hátsó peronján történő utaztatással érték el...

Egyszerre világosság gyúlt a koponyámban. Milyen ostoba, tudatlan az ember! Folyton átkozódik, ha tömött buszon kell utaznia, s kiderül, hogy voltaképp hálásnak kellene lennie...

— S mennyit kell naponta utaznotok? — kérdeztem.

— Három órát, — felelte.

— Mindegy, hogy melyik buszra száll fel az ember?

— Nem. Az orvosok hetente megtudakolják, hogy melyik vonalon vannak a legrosszabb utak.

— S mondd — kérdeztem kíváncsian —, neked használ ez a kezelés?

Mosolygott a tudatlanságomon.

— Már az első héten megszűntek a fájdalmaim — mondta —, és pár nap múlva haza is engednek...

A szeméből olyan bizalom sugárzott, mint a megszállottaknak. Boldog volt, hogy beszélhet a nyavalyájáról...

A végállomáson elbúcsúztam tőlük. Láttam, amint szép sorban, mint jólnevelt kirándulók, felszállnak egy visszafelé induló autóbuszra.

Önkéntelenül arra gondoltam: hogy a találékonyság forrása kiapadhatatlan...

Vasarhely (Vásárhelyi) Viktor

(1908) - magyar származású francia festő. Tanulmányait Budapesten végzi Bortnyik Sándornál. 1930 - Párizsban él. Évekig illusztrációkkal és alkalmazott grafikával foglalkozik.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Főszerk. Gyöngyössi, Kis Tamás / Budapest 1969 581 l.

Vasarhely (Vásárhelyi) Viktor

Az „op art" egyik legnevesebb művelője, képeit geometrikus formaelemekből építi. Stilusával egy új ornamentika kialakítására törekszik.

Ki-kicsoda? Életrajzi lexikon. /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Bp. 1969. 581 l.

Vasarhely (Vásárhelyi) Viktor

1963 a Musée des Arts Décoratifs gyűjteményes kiállítást rendez munkáiból.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. / Fonó Györgyné, Kis Tamás / Budapest, 1969 1-617 l

581 l.

Vasarely Victor festő

MDK

Szerepel a Műcsarnokban megrendezett kiállításon: „Vasarely kinetikus op-artja és a dekoratív műfajokban találja meg igazi funkcióját."

Rózsa Gyula: Mai francia festőművészek

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 11.

Vasarely Victor festő

MDK

szerepel.

Rózsa Gyula: Magyar származású művének kiállítása a Műcsarnokban 7.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 19.

MDK

Viktor Vasarely, festő

Vasarely didaktikus mozaikját
Pompidou elnök felesége avatta fel
Bordeaux-ban.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 11.

Vasarely (Vásárhelyi) Viktor

Szerepel „A kelhóros ötven éve" i kiállításon Saint-Étienne-ben

Vigilia, 1965, 1n; 53old.

Vasarely
festő Párisi

Nemzeti Szalon
1948 aug. szept.
kiáll -

Pósta Béla VI. 230

MDK

Vasarély

Kompozició

Kompozició

Francia, spanyol köztárs. és magyar müvészek kiáll. N.Szal. 1948.aug.

MDK

Vásárhelyi Viktor, 19o8--

Modiano

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 196o.

Vásárhelyi Viktor, grafikus MDG

Kassák Lajos francia nyelven megjelent verskötetének egyik illusztrátora. A másik maga Kassák Lajos.

Fenczik Flóra: A belga miniszter magyar verset szaval 2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 17.

MDK

Vasarély

Sós E.: Francia, spanyol közt. és párizsi magyar müv. kiáll. a N. Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

Victor Vasarely / vásárhelyi/ festő M.D.K.

magyar származásu festő, a Sao Pauló-i VIII. Nemzetközi Müvészeti Biennálén a Grand Prix nyertese

M. Abonyi Arany: Magyar müvész sikere a Sao Pauló-i Biennálém
Magyar Nemzet 1965. október 9. 4.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Victor Vasarely
ÚJ SZÓ (Bratislava)

1965 OKT. 30.

1021

Dr. JIŘÍ SIBLÍK (PRÁGA)

PÉCSTŐL PÁRIZSIG
VICTOR VASARELY MŰVÉSZETE

Nemrégiben alkalmunk volt megismerkedni Picassónak és az úgynevezett párizsi iskola festőinek művészi plakátjaival. Picasso, Chagall, Braque, Miró, Léger és több más neves modern művész alkotása mellett feltűnt a tárlaton egy bíborvörösbe játszó fávorfalevelekhez hasonló kompozíció, Victor Vasarelynek a plakátja, melyet a művész alkotásainak Rajna-Köln-i kiállítására készített. És a vernisszázst — megelőző sajtóértekezleten pedig kiderült, hogy Victor Vasarely tulajdonképpen magyar származású művész, aki a két háború közti harmincas években emigrált Franciaországba.

Azután a modern európai grafika Uherské Hradiště-i vándorkiállításán találkoztunk ismét V. Vasarely nevével a tárlaton és öt grafikai alkotásával. (Erről a kiállításról lapunkban, „Közel a Naphoz, Holdhoz és a csillagokhoz" című cikkünkben beszámoltunk.) Megkértük tehát doktor Jiří Siblík professzort, a kiváló prágai műtörténészt és műgyűjtőt, akinek Giorgiu Morandiről, a neves olasz festőművészről és grafikusról írt monográfiáját a prágai Szépirodalmi és Művészeti Kiadó a közelmúltban adta ki, hogy írjon lapunk számára ismertetőt Victor Vasarely személyéről és alkotásáról. Dr. Jiří Siblík szívesen tett eleget kérésünknek és az alábbi cikket küldte be szerkesztőségünkbe.

Az érdekesség kedvéért még megemlítjük, hogy dr. J. Siblík, a magyar származású naturalizált francia képzőművésznek nemcsak személyes jó ismerőse, hanem egyben művének hivatott méltatója is. És dr. J. Siblík, a prágai Szépirodalmi és Művészeti kiadó megbízásából éppen most dolgozik Victor Vasarely-Vásárhelyi monográfiáján. S még talán csak annyit, hogy Victor Vasarely nyugtalan vérű és mindegyre újabb utakat kereső és feljedező képzőművész, akinek eddigi életművében természetesen vannak alkotások, melyek sokunknak nem tetszhetnek, s amelyekről vitatkozni lehet, sőt szükséges is. Ám Victor Vasarely művészetét elvetni nem lehet.

Victor Vasarely, a magyar származású képzőművész a jelenkor egyik legnépszerűbb és legnevesebb művésze. Egy művészi avantgarde élén áll, és mélyen hisz abban, hogy a jelenkor művészete nem gyökerezhet elavult és elkoptatott meghatározásokban és törvényekben. A jelen művészének lenni szerinte azt jelenti, hogy újat kell nyújtani tartalomban és ábrázolásban egyaránt. Elvetette a helyi színeket, a vonaltávlatot, felszabadult a téma uralma alól, és megértette, hogy a természet másolása ma már nem csupán önhittség, hanem felesleges is. Függetlenítette festészetét és önmagát. Nem akar romantikus művész típus lenne, amely a társadalom felett áll, vagy a társadalom által megvetett ember, hanem mesteri építész, aki türelmesen és megfontoltan építi nagyszerű műveit. Nem akar romantikus bohém lenni, aki várja „az isteni szikrát", a zseniális ötletet, hanem kemény, mindennapi munkával „keres és talál". Ezt az átalakulást bizonyítja műterme is, amely eltér a különféle elbeszélésekből ismert műtermektől. V. Vasarely műterme műhely, laboratórium, ahol a festőállvány helyén rajzasztal áll, és példás rend uralkodik.

A műalkotás új fogalmazása Vasarelynél a szociális érzéssel párosul. Szociális tartalmat ad azáltal, hogy műveiből kiiktatta a kizárólagosságot, és közkinccsé tette. Vasarelynél értjük meg a művészi alkotás új értelmét, mert alkotása már nem egyetlen, ismételhetetlen, pótolhatatlan „eredeti", amit csupán reprodukálni lehet, de soha nem ismételhető, és ha megsemmisül, pótolhatatlan. Nála a kezdet — a művészi gondolat, többnyire kis alakú mintába szilárdul. Ez a minta sokszorosítható, feldolgozható különféle nyersanyagokból, különböző technikával, különböző formában, különbözhet példányszámban, feldolgozási módban stb. A döntő tényező mindenkor a művészi gondolat, és nem a kivitelezés. És Vasarely műveiben — legyen az olajfestmény, szövött kárpit, metszet, szerigozfia, könyv, film vagy pozitív-negatív feldolgozás — egyaránt érezhető a művészi gondolat. Azonban az ismétlés ennél a művésznél nem a fáradtságot, az érdeklődés csökkenését, vagy a másolási szándékot jelenti, hanem a képzőművészet új értelmezését. Eszerint egy értékes eredeti alkotás nem lehet egy ember tulajdona, hanem mindenkié. Mindenki beszerezheti a művet olyan ábrázolásban, műszaki kivitelezésben, amely legjobban megfelel érzelmi világának, pénz- és lakásügyi körülményeinek. És éppen az adja meg a művészi alkotások szociális jellegét, hogy bekapcsolódnak a mindennapi, egyszerű életbe. A művész nem az által akar „szociális" lenni — ahogy azt egyesek értelmezik —, hogy a „festészet újságírója" szerepét vállalja. A ma művészete már nemcsak a műértők kiválasztott rétegének, spekulánsoknak és vagyonosoknak a tulajdona, hanem az egész társadalomé. Vasarely nemcsak a gyűjtők és képtári termek számára alkot, hanem az építőművészet követelményeit elégíti ki. Az 1963. évi kiállítás megmutatta a színes elemekért rajongó műépítészeknek, hogy ugyanúgy küzd a városok egyhangú szürkesége ellen, mint valamikor F. Léger.

Azáltal, hogy Vasarely az összes eddig alkalmazott eszközöket elvetette, újakat kellett keresnie. Olyanokat, amelyek megmutatják saját korához, a világhoz, az élethez és az emberhez fűződő kapcsolatait. Ezek a kapcsolatok szükségszerűen örömteljesek. Vasarely ezeket az alapvető mértani idomokban találta meg. Négyzet-téglalap, kör-ellipszis, egyenes és pont teljesen elegendők az új, gazdag kifejezésmódhoz. Ezekhez kapcsolódnak a tiszta színek kontrasztjai, mert nála a szín és idom egy és ugyanaz. Ezt az egységet a következő szavakkal definiálta: „Látok, elképzelek, érzem a szín unszoló, visszautasíthatatlan hatalmát, és ez a szín bizonyos formát ölt. Kutatok, magamba mélyülök, amíg kirajzolódik előttem köralakban, kiszögelve, amint egy bizonyos irányú egyensúlyozással mozog az alkotó vonzás eszmei középpontja körül. A forma alapjai még nagyon egyszerűek, de meghatározzák a következő képet. Néha kisebb idomokkal veszem körül, hogy élesebb legyen az ellentét és a hatás". Sokan talán úgy vélik, a mértani szerkezet egyszerű és üres dekoráció, amely semmit sem mond, és a szigorú mértani rend inkább fárasztja, semmint megörvendezteté a szemet... Mielőtt e tétel ellenkezőjétől meggyőződtem, én is ezt a nézetet vallottam. A felismeréshez nem elméleti indoklások vezettek, hanem a saját tapasztalatom. Megállapítottam, hogy egyetlen realisztikus mű sem tudta olyan tartósan lekötni figyelmemet, nem biztosított úgy állandóan újat, mint éppen Vasarely kompozíciói. Képei éppen azt adják, amire ma a legnagyobb szükségünk van: a nyugalom, a biztonság, a kiegyensúlyozottság, az optimizmus érzetét. Emellett a műveiből sugárzó nyugalom nem a mozdulatlanság következménye. Éppen ellenkezőleg! Mértani idomai vonzanak és taszítanak, állandó feszültséget sugároznak, és mozgásban vannak. Éppen a mozgás az az új elem, amivel Vasarely életet varázsolt a szigorú mértani szerkezetbe, és éppen ez nem engedi, hogy a kép közömbössé váljon számunkra, ahogy az a realisztikus műveknél szokásos — az emberek járnak körülöttük, de látványukat nem tudatosítják. Egyszerűen ismerik őket, de már nem mondanak semmit. Vasarely művei — ezzel ellentétben — soha nem válnak ismertekké, és újszerűségüket az állandó mozgalmasság biztosítja. Hasonló hatást akartak elérni a mozgással már az olasz futuristák is — de csak hatásra törekedtek, míg Vasarely kompozíciója maga a mozgalmasság.

Viszont az, hogy Vasarely eltépte a hagyományok láncát, nem azt jelenti, hogy elöd nélkül áll. Minden valamiből születik, mindennek van kezdete, kapcsolata, és Vasarely művészetének is van családfája: Cézanne, aki először használt a külső világ ábrázolására mértani idomokat, Matisse, aki először alkalmazta a tiszta színeket, Kandinský, akinél először jelentkezett a külső jelenségek belső vetülete, és Mondrian, akinél a vonalak tiszta üteme a sokszínű építőművészetben csúcsosodik ki.

Viktor Vasarely — vagyis: Vásárhelyi — 1908-ban született Pécsett. Az érettségi után (1926) orvostanhallgató volt a pesti Pázmány Péter Tudományegyetemen, és tanulmányai mellett beiratkozott egy rajztanfolyamra. A kedvezőtlen gazdasági helyzet tanulmányai megszakítására kényszerítették, és könyvelői állást vállalt. De ezt sem bírta sokáig. Amikor meghallotta, hogy Bortnyik, a festő visszatért Bauhaus dessaui iskolájából, és új iskolát nyit, Vasarely az elsők között jelentkezik. Bortnyik — Bauhaus tanítását követvén — a hasznos művészet művelésére szólítja fel a fiatalokat, és azok, akik nem rendelkeznek a tanulmányokhoz szükséges anyagi eszközökkel, az iskola műhelyében munkával kereshetik meg a létfenntartáshoz szükséges költségeket. Moholy-Nagy, a másik tanító Bauhaus alapelveit ismerteti Vasarelyvel, akinek fejlődésére ez tartós hatást gyakorol. 1930-ban hirtelen elhatározza, hogy Párizsba utazik, és hogy ott végleg letelepszik. Először illusztrációkkal és hasznos grafikai művek alkotásával keresi kenyerét, s a festészethez a szimbolizmuson, kubizmuson és expresszionizmuson át érkezik el a háború után, de művészi iránya csak 1947-ben válik véglegessé. Belle-Isle-i tartózkodása alatt, miközben a tenger által partra vetett kavicsokat, a víz hullámait, az apályt és dagályt, valamint az égbolt ívét figyeli, felismeri a „természet belső mértanát". Felfedezi, hogy minden visszavezethető az alapidomra — az ellipszisre, az elliptikus mozgásra és ezzel minden kifejezhető. Ettől kezdve útja olyan tiszta, kettős arányú mértani absztrakció felé vezet, amelyben a szín és az idom tökéletes egységbe olvad.

Mit lehet még mondani az emberről és művészről? Sohasem ismertem embert, akinél ez a két tulajdonság olyan tökéletes összhangban jelentkezett volna, mint Vasarely esetében. Emberi tulajdonságaira a képeiről ismert kiegyensúlyozottság és nyugalom érzése világít rá. Amikor Párizs mellett levő (Annet-sur-Marne) vidéki otthonában voltam, meglepődve hallgattam kellemes, színes baritonját, amint nemcsak a magyar és a csehszlovák himnuszt, de igen sok magyar, szlovák népdalt énekelt — eredeti szöveggel. És talán ez a kis apróság jobban rámutat közös kapcsolatainkra, mint a további szavak. Értékes művész! Értékes ember!

Utolsókból elsők

Szeretett városomban már elértük, hogy az autóbuszra várakozván szépen sorba állunk és egymás után, az érkezés sorrendjében foglaljuk el helyünket a kocsiban. E módszer előnye, hogy a felszállásnál nem kell a neandervölgyi ősöktől örökölt vad mozdulatokat, sem az állattanból ismert kifejezéseket alkalmazni. Természetesen van némi hátránya is, ugyanis aki a hosszú sor végén áll, annak nem jut ülőhely. Egyesek azonban úgy vélik, hogy ülni jelentékenyen kényelmesebb, mint állni és mert a lexikon szerint az ember (homo sapiens) fejlett agykoponyával rendelkezik, előbb töprengve méregetik a sort, majd egy jó ötletük támad fejlett agykoponyájukban és korrigálják a helyezést, azaz a legszenvtelenebb arckifejezéssel a sor élére állnak, mintha nekik ott bérelt helyük lenne. Így lesznek az utolsókból elsők.

Kérem, nem vagyok kicsinyes. Olyan mindegy, hogy azt a húsz percet állva, vagy ülve töltöm az autóbuszban, csupán ez a „csakazértis" tempó, ez a miniatűr-törtetés idegesít. Az hoz ki a sodromból, hogy még mindig vannak közöttünk olyanok, akik úgy vélik, hogy a „rend" őket nem kötelezi, akik csak utolsó helyet érdemelnének, mert lemaradtak, mert nem igyekeztek, de beállnak a sorba elsőnek. Persze nem érdemekkel biztosítják az első helyet, hanem könyökkel, pimasz nyegleséggel, a közösség szabályainak, az emberi együttélés és a közlekedés törvényeinek mellőzésével.

És egész úton bosszankodom, mert látom, hogy a törtető, aki szabálysértést követett el, milyen jó helyet kapott!

PÉTERFI GYULA

Raccsoló magnetofon

Nem tudom, mit csináljak? Sírjak? Vagy dühöngjek inkább? Egy magnó volt az álmom és most megvettem... Felvettem néhány versem, azután elhelyezkedtem kényelmesen, hogy gyönyörködjem saját hangomban...

Megszólalt a magnó!

— Uramisten! Ez én vagyok? — Ez az útálatos, raccsoló hang??!... Jó, hogy ültem, különben hanyatt esem...

— Rettenetes!... Szörnyű!... Bár lehet, hogy hibás a szalag... Vagy a mikrofon... vagy az egész magnó...

Vettem egy új szalagot, de ez sem volt jobb az előzőnél... Szavaltattam rá mindenkit...

És... és mindenkinek jól adta vissza a hangját!

— Ellenszenves vagyok neki!... Fuj, az undok dög! Évek óta szerelmes vagyok bele és ő így kigúnyol? Hálátlan tákolmány!... Vacak!

Hazautaztam és cipeltem magammal a magnót is. Feleségem meghallgatta verseimet, én őt figyeltem feszülten, mit fog mondani erre a csúf raccsolásra?

— Nem szólsz semmit? — kérdeztem, amikor már türelmem madzagjának legeslegvégére értem.

— Mit mondhatnék? Elég jól szavalsz, csak sietsz egy kicsit!

— És mást... és semmi mást nem veszel észre?

— Én... ne-em! — felelte bizonytalanul.

— Nem különös a kiejtésem?

a női varázs
titka,
a szép arcbőr!

ROYALE AMBRÉE

készítményeinek
kiváló hatása
közismert

PF-1233

KOZME TIKA MINDEN NAPRA

Most
vásároljon televíziós készüléket!

Új készülék vásárlása esetén a szaküzlet a lenti áron megveszi régi Tesla 4001 A, 4002 A, Ekran és Temp 2 típusú készülékét. Részletes felvilágosítást nyújtanak a Háztartási Szükségletek elektro-szaküzletei.

A régi készülékek felvásárlási ára:

Tesla 4001 A	400,– korona
Tesla 4002 A	600,– korona
Ekran	600,– korona
Temp 2	800,– korona

Adja el, mi avult, régi,
az új Tévét öröm nézni!

A régi készülékek vételára és a kiegészítő kölcsön lehetővé teszi, hogy új korszerű televíziós készüléket vásároljon. UF-370

LÁTOGASSÁK MEG A
LÉVAI MÁRTON-NAPI NAGYVÁSÁRT

1965. NOVEMBER 5., 6. ÉS 7-ÉN

ÚF-349

Hirdetési feltételek:

A gazdasági egységek a hirdetés szövegét a megrendeléshez csatolva a Pravda kiadóvállalat hirdetési osztályára küldhetik. Cím: Pravda, inzertné oddelenie, Bratislava, Štúrova 4. Itt fogadnak el hirdetéseket a Pravda, az Új Szó napilapok és a Predvoj című folyóirat számára. A megrendelésben közölni kell a hirdetés formáját is, tehát azt, hogy a szöveg külön, keretes formában közlendő-e vagy pedig az „Apróhirdetés" rovatban.

Vasrely /Vasárhelyi / Viktor MDK

sz. 1908. Pécsett, Orvosnak készült. Párisban él.
"Nonfigurativ festő"

Dévényi I.: A m. művészet három müncheni lexikonban.
Vigilia,1958.máj.sz.379-380.o.

M.D.K

Vásárhelyi Viktor
festő

Bortnyik Sándor volt a mestere a
külföl dön ilő művésznek.

Oehmacher Anna: Bortnyik Sándor hetven éves
Művészet, 1963. december – 5 lap.

M.Dk

Victor Vasarely (Vásárhelyi)
festő

A sao-paulói biennale győztese a plakátművészetben.

Bauer Jenő: Modern külföldi plakátok kiállítása
Művészet, 1966. február – 9½ lap

Vásárhelyi (Vasarely) Viktor festő

Párizsban élő magyar művészek

Vigília, 1961. 6 sz., 379 old.

~~Beöthy István~~

~~festő Párizs~~

tovább Vásárhelyi

ired festő

Bouret, Jean: Aû

Palais des Beaux-Arts. Le Salon des Réalités nouvelles ou l'art abstrait secularisé. Arts. 1949. aug. 5.

MOB-nál dolgozom mint szerződéses

1946 óta tagja vagyok a
szervezetének, 1945 március 15. ót
Testületének vagyok tagja. Elvégez
az Iparmüvészeti Muzeum-MOB Pedago
náriumát. Hivatali munkámon kivül
a SZépmüvészeti Muzeum, Fővárosi Ké
jaira készitek müvészeti fényképfe
népi demokráciánk müvészetének m

MDK

Victor Vasarely, festő

Kiállítanak művei ből
a Jubileumi kiállításon.

8.

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 28.

ARGUS de la PRESSE

Tél. PRO. 16-14

37, Rue Bergère, PARIS (9e)

N° de débit ----------

Vesterel Victor

L'EXPRESS

25, Rue de Berri - 1er

20 SEPTEMBRE 1965

26 SEPTEMBRE 1965

ARGUS de la PRESSE

1021 ART

Lauriers français à Sao Paulo

Trois peintres de l'Ecole de Paris ont été couronnés à la Biennale de São Paulo : Vasarely, Tinguely, Sugaï. Cette triple victoire a permis au commissaire français, mal remis de ses défaites réitérées à São Paulo et à Venise, de faire une déclaration péremptoire : « Il y a deux ans, une conspiration se forma au sein du jury. Qu'aucune récompense ne fût attribuée à la section française fut un scandale aux yeux du monde. Cette année, le palmarès se montre enfin digne de cette grande manifestation de haute qualité... »

Il est vrai que Jacques Lasseigne a mis de l'eau dans son vin, européanisant sa sélection. En revanche, non sans habileté, le jury a ratifié l'année « Op Art » tout en prenant une option sur les deux courants qui, la saison prochaine, feront la loi à New York : la sculpture cinétique et la Nouvelle Abstraction.

Le miracle optique. Issu d'une famille aristocratique hongroise dont les origines remontent au XIIIe siècle, Victor Vasarely naquit après qu'un grand-père en eut dilapidé l'immense fortune. La guerre et la défaite de la Hongrie achevèrent la ruine de la famille.

Il commence sa médecine, qu'il abandonne pour passer au dessin publicitaire. Par ce biais, il se familiarise avec l'enseignement du Bauhaus. Mais il ne supporte plus de vivre dans la petite Hongrie démantelée qui se décompose sous le régime Horthy.

A vingt-deux ans, il arrive à Paris. Après quelques années noires, il réussit dans la publicité. Il se lance dans différentes tentatives picturales, dont une encyclopédie du trompe-l'œil qui analyse les matières, le mouvement, la profondeur.

Jusqu'en 1948 — jusqu'à l'âge de quarante ans — il cherchera sa voie. « J'ai pu créer du neuf le jour où j'ai compris que je ne serai jamais aimé par tous, ni compris », dit-il.

S'étant dépouillé des joliesses picturales, Vasarely commence alors une œuvre systématique et rigoureuse. Toute référence à la nature est éliminée, même les similitudes avec les cristaux ou les moisissures. « Une œuvre d'art qui ressemble à la nature est inutile. L'art est artificiel. Créer, c'est égaler la nature par une invention dont seul l'homme est capable. »

Depuis près de vingt ans, sans dévier de sa route, Vasarely explore le domaine où formes et couleurs, par le seul jeu de la composition, se dépassent vers le « miracle optique ».

D'une générosité de grand seigneur qui frise parfois l'utopie, Vasarely conçoit son œuvre aux dimensions de la Cité. Il considère ses tableaux comme des maquettes qui peuvent s'adapter, sans perdre de leur valeur, à toutes les possibilités de reproductions mécaniques. Il se place ainsi en tête de ceux qui luttent contre le fétichisme de la main et de la pièce unique.

Tinguely, qui prépare pour l'automne une exposition au Jewish Museum de New York, s'est vu décerner à São Paulo le prix des œuvres « expérimentales ». A la stupéfaction du jury, il a refusé cette couronne entre guillemets : « Je considère comme péjorative l'attribution d'un tel prix. Les termes de « recherche » et « d'expérimentale » n'ont rien à voir avec mes sculptures, mon attitude, mes intentions. »

Il est regrettable qu'un jury qui voudrait servir l'art moderne donne sa caution au mythe néfaste de l'expérience.

Studio Maywald

VICTOR VASARELY.
Egaler la nature.

Ainsi a-t-on reproché aux papiers collés de Picasso, aux peintures de sable de Braque, au dripping de Pollock, de n'être que des recherches. Tinguely s'est promis de ne plus remettre les pieds dans une biennale.

Quant au Prix de Peinture décerné à Sugaï (présenté par le Japon), il est assez surprenant. Proche d'abord de Klee, puis, d'une façon très personnelle de Kline et des gestuels américains, Sugaï est maintenant dans le sillage de Léger, auquel il rend hommage avec de grandes formes emblématiques qui diffusent une couleur pure et froide.

Cette ascèse est conforme à la nature de Sugaï qui a exterminé le seul petit arbre de son jardin parisien sous prétexte que toute vie organique le gênait. Mais malgré la séduction de son art très savant, il est difficile en ce moment de savoir si Sugaï se laisse influencer par les modes ou s'il poursuit une « recherche » personnelle.

OTTO HAHN ■

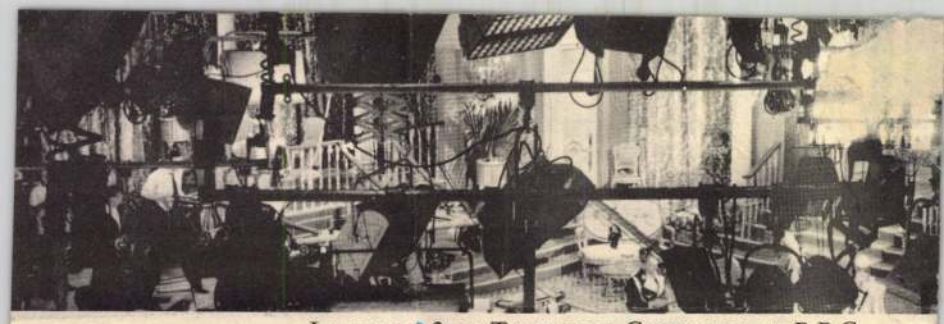

LE STUDIO 3 DU TELEVISION CENTRE DE LA B.B.C.

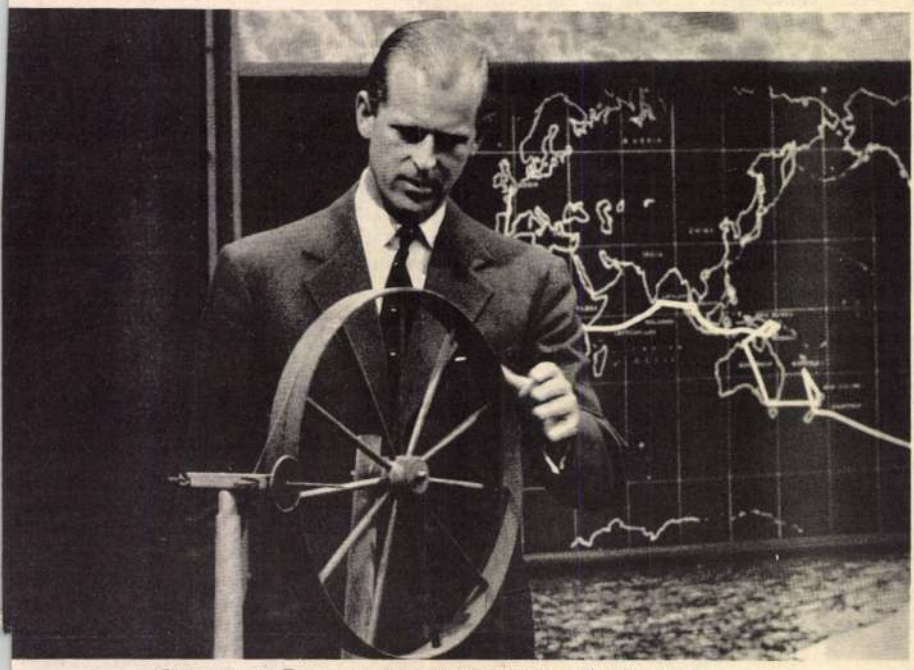

LE PRINCE PHILIP RACONTANT UN DE SES VOYAGES.
C'est cela, la liberté !

traité à la pudique télé anglaise. Liberté des croyances ? Le « Religious Broadcasting Department » y veille avec ses quatre représentants au Conseil : Eglise d'Angleterre, Eglise d'Ecosse, Eglise catholique, « Free Church » (méthodistes, baptistes, etc.). Etant entendu que la B.B.C. a fait sienne la doctrine d'un théologien anglican, le Dr Vidler, selon laquelle le christianisme ne peut s'exprimer pleinement « qu'en rivalisant à égalité avec les autres croyances et incroyances ».

Les opinions répugnantes. Liberté d'opinion ? Ici, grosse surprise : elle seule subit une restriction. « Nous tolérons toutes les opinions », me déclare-t-on d'abord. Puis, baissant la voix : « ...sauf, toutefois, les « despicable ». « Despicable opinions », les « opinions répugnantes », voilà de quoi m'exciter. Qu'entend-on par là ? « Nous appelons « répugnantes » les deux opinions qu'aucun citoyen britannique honnête ne saurait normalement professer.

— Mais encore ?

— Le racisme et l'intolérance.

— Donc, Colin Jordan, chef des nazis anglais, est interdit à la télé ?

— Oui. Du moins pour un exposé doctrinal. Mais naturellement, rien n'empêche un reporter de l'interviewer sinon, n'est-ce pas ? ce serait brimer le reporter. »

Et pourtant, cette télé modèle a eu son scandale : « That Was The Week That Was » — les « 3 TW ». On en parle encore.

Le Général Louis XIV. « That Was The Week That Was » était une émission satirique, dont une séquence, un soir, passa à la télévision française. C'était l'une des plus anodines : elle fit pourtant sensation. Qu'on imagine ceci : une série-variétés où l'on verrait entre autres le général de Gaulle en Louis XIV : la « Cour » du « Canard enchaîné », émission-vedette de l'O.R.T.F.

Le public adorait « 3 TW » parce que c'était une émission drôle, irrespectueuse et « off the cuff », « écrite sur la manche », c'est-à-dire à la pointe de l'actualité : il n'était pas rare qu'elle traitât un sujet tout frais des journaux du soir. Et pourtant, c'est ce même public enthousiaste qui l'a tuée.

Ce soir-là, « 3 TW » montrait le duc et la duchesse de Windsor en chanteurs d'opéra wagnériens, parodiant Tristan et Ysolde. Rien que de très normal à la B.B.C. Malheureusement, à la même heure, la princesse Mary, sœur du Duc, mourait et le Duc lui-même entrait en clinique, menacé de perdre la vue. Les lettres tombèrent comme un couperet : « L'émission était libre. Elle en a pro-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1969 OKT 25

1021

A VASARELY-KIÁLLÍTÁS

Vasarely

Egy sárga négyszög rámkiáltott. Ragyogó, domború, összetett pontszemével hipnotikusan vonzott egyre közelebb. A középső, hatalmasra nőtt fekete pontot bámultam megkövülve, körülötte megindult és lassan forogni kezdett minden. Egy kék gobelinhez menekültem. Árnyalataival megnyugtatott, lehűtött, de amint feltárta előttem mélységeit, irtóztató szakadékot is nyitott; az ejtőernyősök előtt tárulhat fel így az ég. Csakhogy ott a mélység alján valahol megnyugtató szilárdságával barnállik a föld. Ez az űr önmagával folytatódott, beláthatatlan volt, végtelen.

Csodálatos rendjével, színeinek lágy harmóniájával bűvölt el a kék-vörös gobelin. A szem könnyedén mászta meg puha lejtőit, s mert nem volt mibe megkapaszkodjon, — visszacsúszott.

A felületek és a színek játékával, a szigorúan körülhatárolt különálló elemek sima egybeolvasztásával kápráztatja el nézőit Victor *Vasarely* a *Műcsarnok* kiállításán. A szem tornája, próbatétele, csodát vagy csalódást rejtegető kalandja végignézni ezt a csaknem ötszáz műből álló hatalmas gyűjteményt, amely gazdagságával, méreteivel egyaránt érzékelteti Vasarely több mint négy évtizedes munkásságát, helyét és szerepét korunk művészetében.

Az 1930 óta Párizsban élő magyar művésznek nem ez az egyetlen bemutatkozása Magyarországon. De első abban, hogy ilyen áttogó, egész munkásságát reprezentáló kiállítást még sehol sem rendezett. Művei a különböző hatások, útkeresések érzékeltetése mellett egységesen, tömören képviselik művészi hitvallását, alapkoncepcióját. Így vall erről naplószerű *Nyers Jegyzeteiben:* „1955-ben két, korábban szétválasztott fogalom — a forma és a szín — azonosságának elvét fogalmaztam meg. Ettől kezdve a forma—szín: 1 = 2, 2 = 1 alkotja a Plasztikai Egységet. Ez két összetevőből áll: a formamag és kiegészítője, az őt körülvevő négyszögű alak. Az egység kétalakú aspektusán kívül szükségszerűen rendelkezik egy kétszínű aspektussal is, amely harmonikus vagy ellentétes, egyidejűleg pozitív-negatív. Az ellentmondásos egység a tiszta dialektika szintézise. Egy harminc-formaszínből álló ábécé segítségével a duo egyszerű permutációja révén már több ezer lehetőség áll rendelkezésünkre."

A tárlat első termében egy színekből, mértani egységekből épített oszlop áll. Egy modern totemfa. Tömören, plasztikusan — kézzelfogható *anyag-plasztikát* képviselő, ellentétben a körülötte domborodó, *hullámzó plasztikát* sejtető síkokkal. Elemei olyan szabályosra esztergáltak, anyira nélkülözik az emberi kéz nyomát, mintha egy gép szülte volna, beprogramzott lyukkártya szerint. Jelkép és figyelmeztetés ez az oszlop, ez a kiállítást és korunkat: a lyukkártya, a technika századát egyaránt szimbolizáló modern totemfa. És szép is ez az oszlop. Mint egy új bálvány. Szépsége makulátlan, és ez a tiszta szépség tanulságot is szolgáltat. Tanulságát az egész kiállításnak. Valaminek, amiről gyakran hajlamosak vagyunk megfeledkezni, amire olyan erős ingerrel kellene felhívni a figyelmet — újra és újra szemünk elé állítva, ahogy a kiállítás egyik-másik alkotása belénk hasít. Azt a tanulságot ugyanis, hányféle információt, hányféle érzést, gondolatot közvetíthetünk, terhetünk magunkévá és sugározhatunk szét a szem közvetítésével. Az „egyszerű" nézéssel, a képek, formák felfogásával — legősibb informálódó képességünk segítségével. A gondolatok, érzések olyan széles skálája ez, a legbonyolultabb hangulatoktól az egyszerű fizikai ingerekig — mint amilyen széles ív feszül Vasarely alfája és omegája, az örködögi fekete és az angyali fehér között.

Mintha nagyvárosi forgatagban állnék, úgy állok a színes totemfa előtt. Olyan erős áradatban zuhognak rám a század, a mai nagyváros ingerei. Fények villódznak, színes fémlapok verik vissza tükörképemet. Még a legfinomabb szürke sem nyughatik ebben az irtóztató metropolisban: füstből vagy ködből szőtt gömb, pattanásig feszít egy aranyhálót, amely abroncsként összefogja. A másik teremben apró grafitgömbök ugrálnak szemem előtt: ilyenekről panaszkodhatott Leonov, a festészethez is vonzódó szovjet űrhajós, amikor a világűrben száguldó kabinban a súlytalanság miatt cerujájukról grafitgömböcskék váltak le és ide-oda röpködve zavarták az űrhajósok munkáját.

Százötven emeletnyi magas ablakból kihajolva ilyen lehet egy felhőkarcoló — szédülök bele egy roppant hasáb látásába. A „kettős üvegablak" pedig annak a gyermekkori felfedezésnek a mása, amely a kinetikus művészet alapötletét adta. 1955-ben használta először Vasarely ezt a fogalmat — születéséről így emlékezik: „Egyszer télen egy napfejet ábrázoltam a külső ablaküvegre. Miközben becsuktam a belső táblát, gyorsan megpróbáltam rárajzolni pontosan ugyanazt az ábrát. Amikor kicsit jobbra vagy balra hajoltam, az egymást takaró két napfej fintorogni kezdett és megkettőződött."

A fintorgó napfej helyén — szabályos négyszög. A párás ablaküveg, a gyermekkori emlék mértani ábrává merevedett. A felfedezés: képlet — mesterségesen keltett optikai hatás. A modern kor, a technika egyezményes jelrendszere bontakozik ki ezekből a művekből, olyan intenzíven — sokszor gorombán —, hogy az ember szédülni kezd.

Lehet-e tájékozódni ilyen információáradatban? Fel lehet-e fogni a csikorgó gépek zaján túl az — emberi hangokat? Szólnak-e hozzám ezek az ábrák, mondanak-e valamit, vagy csak képleteket közölnek, technikai információkat, a komputerek igen-nem válaszait? A sok rendszerbe foglalt szépség, a gondosan megszerkesztett vizuális közlés ellenére is hiányérzetem van. A technika világából érkező információk nem pótolják az emberi hangokat. Egyedül vagyok a modern bálvány előtt, a szakadatlanul érkező információk ellenére is — olyan egyedül, mint egy nagyváros forgatagában.

Az optikai ingerek csak a szemig jutnak el, nem keltenek érzéseket, nem ébresztenek gondolatot. Kifárasztanak, ahelyett, hogy felüdítenének. Ennyi információra, ennyi megszerkesztett szépre már nincs is szükségem, s eszembe jut az absztrakt festő, Giacometti példája, aki addig csodálta a Louvre-ban felhalmozott szépségeket, hogy figyelme egyre inkább a műtárgyakat néző emberek felé fordult.

Csak a természet tudja kiegészíteni, ellensúlyozni ezt a túlságosan szabályos rendszert, mint ahogy megnyugtatóan hat annak a természetben felállított plasztikai alkotásnak a fényképén is, a mű mögött Grenoble hegycsúcsa.

A természet és művészet, a társművészetek egységbefoglalása alkot majd remeket, kerek mondatokat ezekből a szótagokból: tér, plasztika, színötvözetek. A vizuális lehetőségek gazdag rendszere ez, amelyet a társművészetek kamatoztathatnak. Olyan felfedezés, amelyet *csak felhasználni lehet, de lemásolni nem érdemes.* Csak egyszer hat a felfedezés, az új élmény erejével.

A Bauhaus megalkotója, Gropius nyomán Vasarely is a művészet és a nagyközönség közötti űr áthidalását, a művészetnek egységes szétosztását tűzte ki célul. „Közeledik a kifinomult, elitnek szánt egyedüli művészet vége... A táblakép festészet, amelyet ugyan kétségtelen nagyon jólesik művelni, mégis csak szűkkörű közönségnek szánt kamarazene... Nincs jogunk közönyösen elmenni a városok nagy átalakítása mellett. Nemcsak a művészet barátai számára kell dolgoznunk, hanem mindenki számára." A művészet társadalmi funkcióját hangoztatja, sokszínű, művészek által tervezett városról álmodik. Itt akarja felállítani a modern kor totemfáját.

Csakhogy ez az oszlop egyúttal figyelmeztetés, az ember figyelmeztetése az ember által és emberért született művészetben. Bálint György Derkovits halálára írt cikkében így fogalmazta meg: „Nagy tömegei csak akkor lesznek ismét a piktúrának, ha megint valami nagy emberi eszme hordozója lesz. A festészetnek, a fény, az árnyék és a perspektíva problémáinak kutatása és megoldása után most fel kell fedeznie és ki kell fejeznie mindennek értelmét és célját, az embert."

Fekete Judit

Német államférfiak köszönő távirata

Walter *Ulbricht*, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára, az NDK Államtanácsának elnöke és Willi *Stoph*, az NDK minisztertanácsának elnöke táviratban fejezte ki köszönetét *Kádár* Jánosnak, *Losonczi* Pálnak és *Fock* Jenőnek a Német Demokratikus Köztársaság megalapításának 20. évfordulójára küldött jókívánságaikért. Dr. Gerald *Götting*, az NDK népi kamarájának elnöke táviratban mondott köszönetet *Kállai* Gyulának az évforduló alkalmából kifejezett jókívánságaiért. Otto *Winzer* külügyminiszter ugyancsak táviratban köszönte meg *Péter* János külügyminiszter jókívánságait.

Fogadás az osztrák nagykövetségen

Dr. Kurt *Enderl*, az Osztrák Köztársaság budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából pénteken fogadást adott a nagykövetségen. Megjelent a fogadáson dr. *Ajtai* Miklós, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Bondor* József építésügyi és városfejlesztési miniszter, dr. *Csanádi* György közlekedés- és postaügyi miniszter, dr. *Szabó* Zoltán egészségügyminiszter, dr. *Bereszt*óczy Miklós, az országgyűlés alelnöke, *Szilágyi* Béla külügyminiszter-helyettes, továbbá a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet számos más ismert személyisége. Ott volt a Budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja.

Kétéves magyar–lengyel tudományos együttműködési munkaterv

Pénteken a Magyar Tudományos Akadémia tudósklubjában *Bognár* Géza akadémikus, az Akadémia elnökségének tagja és Franciszek *Misztal* akadémikus, a Lengyel Tudományos Akadémia elnökségének tagja aláírta a két akadományos

Fock Jenő látogatása Somogyban

Fock Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke pénteken Somogyba látogatott. A vendéget Kaposvár határában *Németh* Ferenc, a Somogy megyei pártbizottság első titkára, *Böhm* József, a megyei tanács vb-elnöke fogadta.

A kormány elnöke Kaposvárott, a megyei pártbizottság székházában találkozott a megyei párt végrehajtó bizottság tagjaival, osztályvezetőivel, valamint a járási pártbizottságok titkáraival és a járási tanácsok vb-elnökeivel. Németh Ferenc tájékoztatta Fock Jenőt a megye gazdasági, politikai és kulturális életéről, az elért eredményekről, a megye iparának helyzetéről és azokról a gondokról, tervekről, amelyek a megye vezetőit foglalkoztatják. Ezután a kormány elnöke tájékoztatta a jelenlevőket a bel- és külpolitikai helyzetről, gazdasági életünkről, az új irányítási rendszer tapasztalatairól és a fejlődés további perspektíváiról. Ezt követően a megyei és városi párt- és tanácsi vezetők társaságában a Kaposvári Villamos Berendezés és Készülék Művekbe látogatott. A gyár vezetőinek kalauzolásával megtekintette az üzemet, és a látottakról a gyár vendégkönyvébe a következőket írta: „Nagyon örülök, hogy meglátogathattam ezt a fiatal, de szépen fejlődő üzemet. Érdemes volt létrejöttéért »harcolni« a Somogy megyei és kaposvári elvtársaknak. Kívánom, hogy a vállalat minden dolgozója jó egészségben, eredményesen végezze munkáját."

A kaposvári program befejezése után a kormány elnöke — Németh Ferenc és Böhm József társaságában — a Balatonboglári Állami Gazdaságba utazott, ahol megtekintette a mintegy százmillió forintos beruházással épülő szőlőfeldolgozó és borkombinátot.

Ülést tartott a Hazafias Népfront országos elnöksége

Pénteken ülést tartott a Hazafias Népfront országos elnöksége. *Erdei* Ferencnek, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa főtitkárának megnyitó beszámolója után *Bugár* Jánosné főtitkárhelyettes ismertette a népfront társadalmi bizottságainak tevékenységét, a jövőesztendei munkatervjavaslatot, illetve a népfrontmozgalom megyei tanácskozásának programját. Ezután *Barati* József, a Hazafias Népfront titkára terjesztett elő javaslatot a népfront helyi szervei tevékenységének vizsgálatára vonatkozóan. A referátumokat követő vitában felszólalt *Bartolák* Mihály, *Darvas* József, *Madarász* Lajos, *Nemecz* Ernő, *Ortutay* Gyula, *Sarlós* István, *Szabó* Kálmán, *Varga* Gáborné és *Veres* Péter.

A Hazafias Népfront elnöksége végezetül elhatározta, hogy a magyar nemzeti függetlenségi front megalakulásának 25. évfordulójára, december 3-ra *Szegeden összehívja a Hazafias Népfront Országos Tanácsának ünnepi ülését.*

Vályi Péter pénzügyminiszter:

A gazdasági szabályozók módosításai a fejlődés folyamatosságát szolgálják

Dr. *Bognár* József elnökletével pénteken a Parlamentben ülést tartott az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága. Ezen az ülésen — *a Pénzügyminisztérium előzetes munkaanyaga alapján* — a jövő évi állami költségvetés irányelveit vitatták meg a képviselők. A tanácskozásnak az adott különös fontosságot, hogy az 1970. évi költségvetést már az országgyűlések által elfogadott *új módszer szerint tárgyalják a parlament állandó bizottságai.* A parlamenti élet demokratizmusának *továbbfejlesztése* hozta magával a költségvetés tárgyalásának új módszerét, amely mindenekelőtt *növeli az országgyűlés törvényhozói tevékenységét* azokban a legfontosabb kérdésekben, amelyek kihatnak az éves költségvetések tartalmára. Az új rendszer szerint a törvényhozók folyamatos tájékoztatást kapnak a költségvetés összefüggéseiről. A költségvetés irányelveit a törvényjavaslat *napirendre tűzését megelőző időszakban megtárgyalják* és a bizottsági üléseken felmerülő esetleges módosítások *még helyet kaphatnak a törvényjavaslatban.*

Az országgyűlés állandó bizottságai az elmúlt hetekben *sorra megvitatták* a költségvetés irányelveit és a felmerült észrevételekre, javaslatokra a pénteki ülésen *Vályi* Péter pénzügyminiszter válaszolt. A pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy *a legfőbb elv:* megfelelő szigorúsággal kezelni a költségvetés kiadási tételeit a különféle támogatások körében.

— A reform bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai azt bizonyítják — mondotta —, hogy *itt-ott finomításra szorul közgazdasági pénzügyi szabályozó rendszer.* A szabályozó módosításokon már javában dolgoznak az illetékesek, döntés még nem született, annyi azonban bizonyos, hogy *az esetleges változtatások jobban szolgálják majd a gazdahasználás hatékonyságának emelésén, a részesedési alap vállalaton belüli elosztásának új módszerén, a lakossági szolgáltatások fejlesztését előmozdító támogatási rendszer kialakításán, a belkereskedelem jobb, a lakosság igényeit fokozottabban figyelembe vevő készlet gazdálkodásának megteremtésén.*

Vályi Péter beszéde után összegezték a korábbi bizottsági ülések tapasztalatait. Dr. *Gonda* György a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság elnöke hangsúlyozta, hogy a képviselők örömmel fogadták a költségvetés tárgyalásának új módszerét. A bizottság tagjai szóvá tették: *kevés pénz jut kommunális, egészségügyi fejlesztésre és javasolták, hogy ezekre a költségvetés végleges összeállításakor több pénzt kell fordítani.* Dr. *Pesta* László az egészségügyi feladatok ellátására sürgetett nagyobb anyagi fedezetet. *Riss* Jenő az ipari bizottság képviseletében felvetette, úgy kell módosítani a gazdasági szabályozókon, hogy *azok ne gátolják a felfutó iparágak fejlesztését.*

Olasz műszaki hetet rendeznek

Magyarország és Olaszor-

1970 13

A rendkívül differenciált, sokarcú reneszánsz korszak az európai irodalom történetében az egyik legfényesebb periódus, mely nagy írók hosszú sorával ajándékozta meg a világ kultúráját. Ebből azonban nem következik, hogy a reneszánsz fogalma értékkategória is egyúttal. A marxista irodalomtudománynak a múltbeli irodalmi irányzatokat és korszakokat elfogultság nélkül kell vizsgálnia. Mi elfogultak, pártosak vagyunk mai törekvéseink, igazságaink mellett. De ha a múlt vizsgálatában rokon- vagy ellenszenveink szerint értelmezzük az egyes korszakokat, vagy azok határait, akkor megfosztjuk magunkat attól a lehetőségtől, hogy megismerjük a történelem törvényszerűségeit, és tanuljunk belőlük. Ellene vagyunk ezért minden olyan törekvésnek, mely a „reneszánsz" minősítést amolyan epiteton ornansként, értékelő jelzőként alkalmazza. Az ilyen törekvések képviselői igyekeznek a reneszánsz kezdetét mennél régebbre visszavezetni, a reneszánsz végét pedig mennél későbbre tolni, s ezáltal mennél több jó írót „megmenteni" a reneszánsz számára. Mintha az dehonesztáló lenne, ha egy író még nem vagy már nem tartozik a reneszánsz kereteibe. S mintha arra kellene törekedni, hogy a középkorban s másrészt a barokkban csak az maradjon, ami silány és reakciós. Holott reneszánsz mű is lehet sikerületlen és haladásellenes, a középkor és a barokk pedig egyáltalán nem szűkölködik haladó törekvésekben és remekművekben. A reneszánsz fogalma, akárcsak a többi stílus- vagy korszakkategória, a történeti rendszerezést, a történelmi interpretációt és a helyes megértést könnyíti meg. Az irodalmi periodizáció törvényszerűségek felismerésén kell hogy alapuljon; reneszánsz, barokk, klasszicizmus egyaránt organikus részei időben egymást felváltó társadalmi struktúrák felépítményeinek, osztozva az utóbbiak minden pozitív és negatív jellegzetességében.

MIKLÓS PÁL

Művészet vagy technika?

Vasarely kiállításáról

„Victor Vasarely, született Pécsett, 1908-ban, Párizsban élő *festő*" — így tartják számon a tömörebb lexikonok, a bővebbek hozzáteszik: „az *op-art* nagy hatású képviselője". A. Moles, a művészet kibernetikai értelmezésének egyik elméletírója viszont *mérnök*höz hasonlítja a budapesti kiállítás katalógusának bevezetőjében. A budapesti közönség azonban anélkül, hogy sokat töprengett volna a művek alkotójának festő vagy mérnök mivoltán, több okból is érthető kíváncsisággal lepte el a Műcsarnok kilenc termét, s káprázó szemmel élvezte a rafináltan egyszerű vagy bravúrosan komplikált, de mindenképp páratlan vizuális élményt nyújtó műveket.

A művész maga rendezte, szervezte, adminisztrálta életműve eddig legteljesebb bemutatóját, s organizátori minőségben is kitűnőnek bizonyult. Amiképp az egyes képtáblák, szőnyegek, tablók, montázsok, kollázsok, plasztikai vagy dobozszerkezetek az anyag ismeretének és megmunkálásának mesteri fokát tanúsították, ugyanígy tanúskodott a kiállítás elrendezése lélektani és konstrukciós átgondoltságról: a középső teremsor intenzív hatású színes, szabályos kaleidoszkópjai adták a kezdő benyomást, amelyet a fekete-fehér optikára épített konstrukciók tereltek tisztább formaélmények irányába, hogy aztán ismét színesebb kísérletek mutassák be a figurákban elgondolt, legkorábbi koncepciókat; a két oldalsó teremsor pedig most már „történeti" rendben sorakoztatott művekkel vezetett vissza az op-art színes és kinetikus hatású, a néző mozgására is számító képtábláihoz.

Voltaképpen két nagy csoportra oszthatók a kiállításon látott művek: az egyik csoportot a művész fejlődésének (szerinte: túlhaladott) állomásait, a kinetikus művészet fokról fokra haladó

fejlődésrajzát bemutató művek alkotják. (Vasarely, aki saját oeuvre-jének gondozását annyira komolyan veszi, hogy maga periodizálja, ide sorolja a ma már klasszikusnak tekinthető avantgarde felfogású kísérleteket is, az első optikai trükköket alkalmazó grafikai jellegű műveket, pl. a zebrákat is.) A másik csoportba a művész mai törekvéseit, kísérleteit és eredményeit összegezni kívánó, a voltaképpeni op-art konstrukciók tartoznak. Másképpen szólva: az első csoportban olyan festmények és grafikák vannak, amelyek még beleillenek a művészet hagyományos fogalmába, a másodikban viszont olyanok, amelyekre a hagyományos fogalmak már szűknek bizonyulnak.

A művészet hagyományos értelemben vett esztétikai fogalma ugyan napjainkban már elég tág, hiszen többnyire belesorolják a konzervatív ízlés által onnan kitagadni próbált absztrakciót is, legalább határesetként. Vasarely op-art konstrukcióit azonban én még ezektől a határesetekről is lényegesen különbözni látom. Nem azért, mert itt már megszűnik a kéz szerepe, amely az emberi pszichikum rezdüléseinek leképezésével olyan vonását adta a hagyományos művészetnek, még az absztrakció egyik fő típusának is, hogy az egyedi alkotás hitelességi kritériumává emelkedett. Hiszen a vonalzó és a körző segítségével megalkotott ornamentika a hagyományos művészet fogalmába is belefért. S nem is azért, mert — lényegében ezek is ornamentika lévén — hiányzik belőlük a nagy művészet világszerűsége: az abszolút szabályosság igényével megszerkesztett idomok és változataik nem akarnak konkrét emberi mondanivalót tolmácsolni; tartalmukat olyan elemek és formák (három- és négyszögek, körök, valamint geometriai viszonylatok, nagyságok, arányok, párhuzamok és kombinációik) adják, amelyek teljesen elvontak, logikai formációk. Hanem azért különböznek minden eddigi művészeti alkotástól, mert az alkotó szubjektumnak egy eddig szokatlan megvalósulását példázzák.

Abszolút formalizmus jellemzi tehát ezeket a dekorációkat, szemben a régebbi dekorációk relatív formalizmusával; ezeknek a tartalma az elvont forma, nem a természeti formák leegyszerűsítése. Az elvont gondolkodás formái és viszonyai. Az elvontságnak ilyen abszolutizálása ad azonban kárpótlást is a természet elvesztéséért. Míg a hagyományos művészet dekorációinál is megvan, és az ábrázolóban uralkodik az utánzás jelleg, ezekben a dekorációkban a természet imitációja annyira háttérbe szorul, hogy lényegében meg is szűnik. Viszont — ellentétben amazokkal — itt előtérbe lép egy eddig viszonylag háttérbe szorított mozzanat, amely ugyan mindig jelen volt, de itt uralkodóvá válik: a teremtés mozzanata. Ezekben a dekorációkban az emberi szellem teremtő, a természettől függetlenülni is képes szuverenitása lép előtérbe. Ilyen alakzatok a természetben nincsenek, ilyeneket csakis az ember hoz létre, hogy elrendezze és értemlezze a maga számára a természetet. Ha a természetből erednek is, mégis az emberi gondolkodás szülöttei.

S ezzel rejtik magukban ezek a dekorációk az új művészet egyik lehetőségét. Nevezetesen a homo faber művészetét, amely nem a szubjektum és a konkrét érzéki megjelenítésével tartalmazza a humánumot, hanem olyan áttételes és elvont módon, ahogyan mindenfajta technika, a keréktől az elektronikus számítógépig tartalmazza azt. Joggal emlegetik ezekkel a dekorációkkal kapcsolatban a matematikát, alkotójukkal kapcsolatban a mérnököt. A hagyományos művészetfogalom terminológiájában ez a dekoráció nem művészet, csupán technika. De meggondolandó, hogy a művészet ilyen alakulása láttán vajon azon kell-e igyekeznünk, hogy a megszokott, öröklött terminológiába próbáljuk meg beleszorítani az új jelenséget, vagy inkább olyan új terminológiát kidolgozni, amelyben ez is helyet kap. Ma még kérdés, hogy ez művészet vagy technika, holnap talán majd valósággá válik mint technikai művészet.

Addig azonban még van megoldandó kérdés. Amit Vasarely elképzeléseiben ennek a dekorációnak a társadalmi szerepéről vázol fel, első olvasásra igen rokonszenves: „Társadalmi művészetről álmodozom" — mondja, s kifejti, hogy a tömegek számára akar díszíteni: „Micsoda távlatok! Legszebb hiteles műveink, ezer meg ezer példányban újraformálva s mindenütt terjesztve: bölcsődékben, iskolai szervezetekben, ifjúsági szállásokon, gyermekvédő egyesületekben, városi könyvtárakban, kaszárnyákban, művelődési otthonokban, a magánlakásokról nem is szólva." Ez az elképzelés tiszteletet érdemel — és sok, magát szocialistának valló művészt megszégyeníthet. De van benne egy pont, amely komoly kifogásokra ingerel: a sokszorosított dekoráció gondolata. A dekoráció, mai felfogásunk szerint, nem lehet független környezetétől; ha függetlenséget kíván magának, önellentmondásba kerül, pontosan abba, amely a táblakép történelmi sorsát, születését és múzeumba szorulását megszabta. A „hiteles mű" és a sokszorosítás ebben a formában egymást kizáró ellentétek. Vagy ha erőltetik, akkor az új, technikai művé-

Vasarely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KRITIKA
Budapest

szetet a táblakép olcsó pótlékává degradálják, azzá, ami a hagyományos művészet legkorszerűbb, illúziót keltő reprodukciója, minden egyéb — ízlésnevelő, kultúrát terjesztő — erénye ellenére is.

A művész személyes gyakorlata is igazolja ezt az ellenvetésünket. Hiszen nem sokszorosított lapjaival, hanem építészeti dekorációval tudta megvalósítani elképzeléseit, azokon pedig csak alkalmazta, a sajátos körülményekhez igazította a kísérleteiből nyert anyagot. De a modern építészetnek a dekorációt organikus elemként felfogó elvei is tagadják az ilyenfajta, sokszorosított és bárhol felhasználható, tehát lényegében autonóm dekoráció gondolatát.

Meg kell jegyeznünk azt is, hogy Vasarely kísérletei nem annyira előzmény nélküliek mint azt olykor feltüntetik. Az orosz avantgarde és forradalom utáni folytatása, a Vhutyemasz-főiskola (főként Rodcsenko, Tatlin, El Liszickij, Malevics és Leonyidov) kísérletei, majd a Bauhaus-ban összegyűlt nemzetközi alkotógárda, köztük a magyarok is, különösen Moholy-Nagy, intézményeikkel és egyéni munkáikkal is olyan eredményeket értek el, amelyek, ha közvetlenül nem is (bár azt is fel kell tennünk, hisz Bortnyik volt egyik mestere), közvetve minden bizonnyal előkészítették Vasarely útját. S az, ami elgondolásaikban mindig ott szerepelt, a szovjet iskolánál konkrétan is, a többieknél távoli eszményként, a tömegkultúra programja, ezt a technikai művészetet is a reális útra segítheti. Mert ma még, ebben a formájában, amelyet a táblaképtől örökölt, csak utópia.

1848-ban még szabadságharcot kezdett: úgy ezt a függetlenséget is csak a saját érdekeiért és kényelméért kívánja, vagyis 1848 örökségéből minden demokratikus tartalmat már eleve feladott. A kor társadalmi tudatának ilyen értelmezéséből szükségképp következnek, hogy a Világos utáni korszak irodalma — még Arany, Madách és Vajda János műve is — csak az elvfeladást, a megalkuvást fejezheti ki, csak a kiegyezés lelki előkészítését szolgálhatja.

Aligha vitás, hogy a történettudománynak a birtokos nemesség túlnyomó többségéről szóló értékelése igaz. De éppígy az is igaz, hogy a korszak irodalmát mégsem lehet a lelki fegyverletétel, a behódolás, a kiegyezés egyzengzetű hangjának tekinteni. A kor irodalma a nemzeti lét fenntartására, a nemzeti öntudat élesztésére, sőt a függetlenség vágyára nevel. Mindez az önkényuralom viszonyai közt éppen nem kevés.

mely a demoralizálódástól mentes maradt. Teleki Lászlót említhetjük e réteg képviselőjeként (akinek drezdai könnyelműségét elfeledtetheti velünk öngyilkossága, melyet pártjának készülő árulása láttán elkövet), és a börtönviselt, a Kossuthhoz rendületlenül hű, a nővére gyilkosainak is nemzetiségi békét kínáló Madách Imrét.

Ha fennáll a tétel, hogy „... köztudatban élőnél erőteljesebb küzdelemre került sor a végül is győzedelmeskedő kiegyezési tendenciával", — úgy csak a fentebb említett erők miatt kerülhetett sor e küzdelemre. S mivel ez a küzdelem — Szabad György adatai szerint —

MDK

Victor Vasarely „festő"
[Vásárhelyi Gyözö]

Megjelenik Gaston Diehl
Vasarely - monográfiája.

— : Corvina - újdonságok 7.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 24.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

HÉTFŐI HÍREK
Budapest

1969 OKT 20

1021

Mikrofon nélkül

Victor Vasarely

■ Victor Vasarely, az Izabella utcai felsőkereskedelmi egykori nagyszerű centerhalfja ma hatvanon felüli is rajong a sportért. „Ha nem teniszezhetnék naponta, nyomoréknak érezném magam" — vallja a pécsi születésű világhírű művész, az op-art megteremtője. Gyerekkorától kíséri végig a sport iránti szeretet életét és nem hiányzik monumentális művészi ouvre-jéből sem: a grenoble-i olimpia rendező bizottsága őt kérte fel a gyorskorcsolya-stadion tribünjének dekoratív ábrázolására. „Az ötvenméteres falra egy fekete-fehér vibrációt készítettem, plasztikailag ugyanis olyan szimbólumot akartam érzékeltetni, ami a gyorskorcsolyázók száguldó, 60—80 kilométeres sebességgel robogó mozgását adja vissza. A nézők ezt a sebességet követik szemmel, de a művészet hagyományos módszerekkel, fix ábrázolással ezt ma már nem tudja visszaadni. A mozgás figuratív ábrázolása ugyanis divatjamúlt. A vibráció alkalmas arra, hogy a szemlélő akármelyik irányba néz, a mozgást s a gyorsaságot érzékelje."

A grenoble-i Vasarely-kompozíció egy részlete helyet kapott a 450 alkotásból álló műcsarnoki kiállításon is. Mire is hívja fel a művész kiállítása kapcsán a látogató figyelmét, aki esetleg egyben sportkedvelő is?

„Imádom a gömb alakú egységet, s ha megfigyelik alkotásaimat, kiderül, hogy munkáim 90 százalékában fellelhető a labda, a golyó, tehát minden olyan játék, ami a gömbbel kapcsolatos. Nem is titkolom, hogy művészi impulzusom a sakktáblából s a sportból is táplálkozott, de természetesen átvitt értelemben, mert én nem ábrázolok, hanem alkotok." Megkérdezem még Vasarelyt, mit köszönhet a sportnak: „A testi és lelki egyensúlyt s a derűs életszemléletet!" — s aztán azzal búcsúzom: Legyen a Népstadion vendége szerda este a magyar—dán válogatott mérkőzésen s nézze meg, milyen is a gömbérzéke a ma magyar labdarúgóinak.

■ Azért kockáztattam meg ezt a meghívást, mert őszintén bízom játékosaink képességeiben, abban, hogy nem okoznak ezúttal csalódást. Minden túlzás nélkül a tudás, a technikai képzettség s a felkészítés színvonalának figyelembevételével a magyar válogatottnak két-háromgólos különbséggel kell győznie Dánia ellen. Meggyőződésem, hogy a mai válogatott semmivel sem rosszabb, mint Európa bármelyik vezető labdarúgóországáé, csak az önbizalom hiányzik még. Sós Károly egy esztendő alatt alaposan újjászervezte a csapatot, hat új játékost épített a válogatottba (Kelemen, Páncsics, Zámbó, Fazekas, Dunai II., Kozma) s ez a felfrissítés érthetően nem ment zökkenő nélkül. De ha a játékosok maguk mögött érzik és tudják a sportkedvelő közönség bizalmát és szeretetét, képesek lesznek arra, hogy tudásuk legjavát nyújtsák.

Fontos állomáskő lehet ez a dán mérkőzés válogatottunk további fejlődésének útján. Ha a régi aranycsapatra gondolok, eszembe jut, hogy az ilyen mérkőzéseken a híres csatársor — előre gondolva a még nehezebb feladatokra — „belőtte" magát, tehát minden lehetséges gólszerzési alkalmat százszázalékosan kihasznált. Ha nem is azt várom az utódoktól, hogy már ma a régiek stílusában gyártsák a gólokat, mégis pontosan érzem a jó játék mellett a magabiztos győzelmet. Szó sincs arról, mintha Dánia válogatottját, amely már oly sokszor borsot tört a magyar labdarúgás orra alá, lebecsülném. Jól képzett, szívós védelemmel rendelkező, szívvel-lélekkel játszó csapatot láthat majd a Népstadion közönsége. De annak sincs értelme, hogy falra fessük az ördögöt, mert a magyar csapat tudása alapján meg kell hogy szerezze a biztos győzelmet s az újabb két pontot a szerdai világbajnoki selejtezőn. Éppen, mert már előre is gondolunk; az esetleges harmadik magyar—csehszlovák mérkőzés után még a gólkülönbség is dönthet. Ne hagyjunk hát ki egyetlen gólszerzési lehetőséget sem!

■ Még egy kiállítás várja Budapesten a látogatókat: az Ernst Múzeumban Berlin köszönti Budapestet. Az NDK fővárosának demonstratív bemutatkozásából természetesen nem hiányzik a sport sem, hiszen német barátainknál százezrek érdeklődnek a sport iránt és sportolnak maguk is. Erre megvan minden lehetőségük, mert a város határában hétezer hektár erdő várja a természetbarátokat és 2600 hektárnyi vízfelület nyújt sportolási lehetőséget. Ami különösen megkapó: a modern, új lakótelepek tervezésénél gondolnak a fiatalságra, a sport barátaira is, együtt építik a csarnokokat, sporttelepeket a lakóházakkal. Bár csak így történne az új lakótelepek tervezése és építése nálunk Magyarországon is.

Szepesi György

Fiatalok a ringb

Kilenc új b

Csak Gedó és Kovács II védte meg

Füttykoncerttel kezdődött az egyéni ökölvívó-bajnokság döntője: a táblás ház közönsége a félórás késés miatt boszszankodott. Később azonban megvigasztalódott, mert

a mérkőzések többsége remek küzdelmet, színvonalas, technikás és nagyon kemény öklözést hozott.

A vastaps sem maradt el; már Gedó mérkőzése után elkezdődött, és kisebb szünetekkel a nehézsúlyúak összecsapásáig tartott.

Mint ahogy a szakértők és a hozzáértő szurkolók egyaránt várták, az ifjú titánok, a tavaly még juniorkorú vagy felnőttkorosztályba éppen belépett versenyzők adták meg a döntő hangulatát: *az ifjonti lelkesedés és küzdőszellem dominált.*

Már a párosításnál kitűnt, hogy néhány technikás öklöző és egy-két „ütőgép" percei következnek. *Gedó* bemutatót tartott a táncolás-ütés-ellépés box-aranyszabályból, s akkor kezdeményezett akciót *Tímár* ellen, amikor akart. A kiskunfélegyházi versenyző nem is bírta sokáig a megpróbáltatásokat, kétszer is nyolcig figyelte a bíró ujjait, s utána — feladta a küzdelmet.

Gedó győzelme után a *Terényi* (Ú. Dózsa—*Schrick* (Vasas) összecsapásnak volt legnagyobb közönségsikere.

Csak profimérkőzéseken esnek akkora ütések sorozatban,

mint ezen a találkozón. Először *Schrick* „bizonytalanodott" el riválisa rettenetes erejű jobbegyenesétől. Mindenki azt várta, hogy a Vasas

Váltósúlyban a kecskeméti Vigh nyerte a bajnokságot

bokszoló nem bírja végig a három menetet. Nem így történt. Meglepetésre Schrick feléledt, átvette az irányítást, és Terényi végül is megadta magát.

A trónfosztásról ezúttal csepeli bokszoló gondoskodott *Nagy László* nem kisebb ellenfelet ütött el a győzelemtől mint *Gulát. Kovács II*, a Pécs Vasutasok reménysége ismét népszerű bajnok lett: magabiztosan győzte le a szívósan és meglepően erőteljesen védekező *Patkóst.* Fehér ezúttal is igazolta, hogy idén már ellenfele lehet akár az Európa-bajnok *Orbán Lászlónak* is a csepeliek üdvöskéje látványos és nagy erejű ütésekkel (Szentes a megmondhatója diadalmaskodott.

EK-KÖZÉPDÖNTŐ A SPORTUSZODÁBAN

Továbbjutott: Mladost és OSC

Amint az várható volt: a vízilabda Európa Kupa budapesti középdöntőjéből a zágrábi *Mladost* és az *OSC* együttese jutott tovább.

Vasárnap este a Sportuszoda fedett csarnokában az utolsó fordulóban

a kupát védő jugoszláv bajnok megerőltetés nélkül 8:2 (1:0, 1:0, 4:1, 2:1) arányban győzött

a gyors, de rutintalan játékosokból álló *SKK Stockholm* ellen.

Gólfesztivált hozott az orvosegyetemiek mérkőzése a hillversumi *De Robben* ellen. *Kon-*

nem valamennyi OSC-játékos feliratkozott a gólszerzők listájára.

A hollandok annak ellenére, hogy több olyan játékosuk szállt vízbe, akik egy hónapja a Hungária Kupában tagjai voltak a válogatottnak is, csak kezdetben tudtak ellenállni. A végeredmény: *OSC—De Robben* 12:3 (3:1, 2:1, 4:1, 3:0).

A torna végeredménye: 1, Zágrábi Mladost 6, 2. OSC 4, 3. Stockholm 2, 4. De Robben 0 pont.

Az első két helyezett a genovai csoportból már csaknem biztosan továbbjutó *Pro Recco*

Victor Vasarely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Vasárnap, 1970. február 22.

Nyolc képzőművészeti rövidfilm

Lesz-e párbeszéd képzőművészet és filmművészet között? — kérdeztük egy cikkünk címében az elmúlt év tavaszán, amikor az első szolnoki képzőművészeti rövidfilm-szemle tapasztalatait összegezve képzőművészeti kisfilmjeink jövőjébe próbáltunk vetni egy pillantást. A párbeszéd kialakulóban van, s reménye kézzelfogható valóságnak tűnik; mondhatjuk most, miután végignéztük *a tavalyi utolsó negyedév képzőművészeti rövidfilmjeit.* Filmrendezőink mindenesetre megtették a következő, s a szemle vitáiban és beszélgetéseiben sürgetett lépést. Munkáik jobban, közvetlenebbül kapcsolódnak képzőművészetünk életéhez, mint ezelőtt, kevesebb közöttük az ad hoc, „véletlenül megvalósult" próbálkozás. A filmek legtöbbjét a képzőművészet eleven problémái hívták életre. Olyan események és kiállítások inspirálták, amelyek valóban művészetpolitikánk lényegét fejezték ki, s amelyeknek e filmekben elvégzett új szempontú és módszerű feldolgozása a tágabb körű tárgyalás és megismerés lehetőségét tárja fel, további közönségrétegekre terjesztve ki a hatások körét.

Képzőművészeti rövidfilmjeink felnőtté válásának, magukra, s feladatukra találásának kétségkívül örömet hozó állomását jelzik ezek a művek. A most bemutatott nyolc új mű erényeivel és hibáival együtt felelős produkció, amelyet ennek megfelelően kell értékelnünk, bírálnunk — hisz mércéjükkel maguk jogosítanak fel bennünket erre.

Típusuk és mondanivalójuk szerint csoportosítva a felsorakoztatott műveket, elsőül négy filmet kell említenünk. Közösségük alapja nem témájuk, hisz mindegyikük más és más kort, s ennek megfelelően más és más problémát dolgoz fel. Születésüket azonban kivétel nélkül képzőművészeti életünk jeles eseményeinek, vagy múzeumaink kiállításainak köszönhetik.

Ezek közül a művek közül nem könnyű kiválasztani a legjobbat. Témájuk már a forrásukul szolgáló kiállítások megnyitásakor is izgalmat keltett. Az új feldogozás, a film által adott lehetőségek jó kihasználása pedig nemcsak felidézi, de meg is sokszorozza a felfedezés egyszer már átélt örömét. Úgy tetszik, *Kollányi Ágoston* műve, a Székesfehérvárott megrendezett *Festett táblák* című kiállítás ihletésére született

Virág és szekerce

című film kínálkozik elsőül említendőnek. Mert ez a mű folytatja tán legteljesebben azt a felfedező munkát, amelyet a kiállítás megkezdett. Borsodi, szabolcsi és somogyi kis faluk templomainak festett és faragott mennyezetét és berendezését állították a tárlaton bemutatott (eredeti helyükről jórészt a Néprajzi Múzeum raktáraiba került), velük egykorú alkotások mellé. A

Lóverseny a múzeumban

című film témáját a szeptemberben rendezett nemzetközi művészettörténeti kongresszus legfontosabb „társrendezvénye" adta. Az a kiállítás, amelyen a Szépművészeti Múzeumban, először a művészetek történetében, egymás mellett sorakozott fel Leonardo da Vinci pompás lószobrának három variációja, a Szépművészeti Múzeum gyűjteményének Ferenczy István hagyatékából vásárolt jeles darabja, valamint a New York-i Metropolitan Museum, illetve egy dublini magángyűjtemény rokonvonásokat mutató kincse.

Ez a találkozás egyedülálló lehetőségeket biztosított a Szépművészeti Múzeum munkatársai számára a mű eredetének és sorsának kutatására. És ők éltek az alkalommal: röntgenfelvételekkel hasonlították össze a három mű öntési technológiáját, Leonardo szoborvázlataival és öntési terveivel vetve össze a három kompozíciót, hogy megállapíthassák korukat és eredetüket. Vizsgálatuk eredményeként kétségtelenül kiderült: a három variáció közül a Budapesten őrzött darab a legrégebbi mű, sőt a technológiai vizsgálatok alapján egyedül erről feltételezhető, hogy talán Leonardo saját kezű munkája. *Dévényi* László filmje ezt az izgalmas nyomozást követte végig állomásain, tán kissé szárazon, ám hitelesen tükrözve vissza etapjait.

Az elmúlt esztendő két magyar—nemzetközi művészeti kiállítása, *Victor Vasarely* és Amerigo Tot tárlata, szerencsés ötlettel, két jó filmet szült. *Herskó* Anna Vasarelyről és mesteréről, *Bortnyik* Sándorról készített filmet; *Huszárik* Zoltán pedig Amerigo Tot-Tóth Imréről. A

két portréfilm

két rendezői felfogásban valósult meg. Herskó Anna interjúfilmet csinált, egy folyamatos beszélgetés és tárlatának megnyitója tükrében mutatja be Vasarelyt. Munkája fontos dolgokat mond el. Olyanokat például, hogy az Op Art variábalis motívumaival korunk díszítőművészeti forradalmát intonálja, potenciálisan befolyásolva modern városaink és egész életünk képét a lakótelepek településrendjétől a reklámokon át a lakások belső tereiig. Amerigo Tot szobrászata elsősorban érzelmi töltésével érvényesült Huszárik Zoltán filmjében. Ez a mű különös kísérletet jelent: szavak nélkül kísérli meg a képzőművészeti alkotások eredetének felderítését — sikerrel tükrözve vissza a motívumok születésének folyamatát, és gyökereit, például Tot fehérvárcsurgói látogatásának és a tengerpartok sziklaínak képeivel.

A többi

négy film

széles skálán mozog: egy-egy motívum életét és tartalmát, vagy egy konkrét műemlék történetét deríti fel; a rész tükrében mutatva meg az egészet, a művet szülő kort.

Takács Gábor *Világfák-életfák* című műve talán a legnagyobb vállalkozás, amelybe magyar filmművész — beleértve Takácsot is, aki e szempontból talán a legmerészebb közülük — a fejszéjét belevágta. Hiszen még ismeretterjesztésünk és tudományunk is mindenkor óvakodott a dolgok ilyen „nyíltan bejelentett" tematikájú, átfogó áttekintésétől. Kár volt az óvatoskodásért, bizonyítja a film: hiszen mi mást mondhatnánk e merészen megkeresett és összefogott motívumsor meggyőző felsorakoztatása után. A film láttán persze ki-ki feltheti a maga kérdéseit, számonkérve munkatársaitól a „maga életfáját" — Csontváry tól a mezopotámiai művészet ilyen vagy olyan emlékéig. De hát ez a motívumsor — a film épp ezt bizonyítja — végső soron lezárhatatlan!

Lakatos Vince *Paradicsom és pokol* című filmje a ráckevei szerb egyház történetét mutatja meg nézőinek, a templom építésétől kezdve a freskók legutolsó megújításáig. A mű erénye, hogy a magyarországi gótika és a szerb egyházi festészet ötvözeteként valóban egyedülálló templomot hűségesen mutatja be nézőinek. Hibája viszont, hogy ezt az egyedülálló lehetőséget, mint egy képeskönyvet tárja nézői elé — sokat markolva, s hatásában a lehetségesnél kevesebbet fogva.

György István *Andrej Rubljovról* készített filmjében a sikerült, vagy legalábbis hűséges felvételek sorozatát keveset mondó szövegek kísérték, s nem érték el az operatőri munka színvonalát.

Herskó Anna *Beszélgetés Z. Gács Györggyel* című filmjét néhány hete már játsszák a mozik. Kár, hogy a mű a benne elhangzott lényeges megállapításokat a „szép mondatok" szintjén hagyja. A beszélgetés mondandója: a játék, az ösztön és a rend egyensúlya gondosabb rendezői és riporteri munkát igényelt volna.

A bemutatott filmek közül Huszárik Zoltáné a *Riport- és Dokumentumfilm Stúdió*, a további hét pedig a *Népszerű-tudományos és Oktatófilm Stúdió* produkciójában készült. Sorozatuk a közeli hetekben kerül a filmszínházak műsorára.

Horváth György

A

A Thália Színház bemu

Kétségkívül szokatlan alkotás *Pálfy* József és *Kazimir* Károly dokumentumdrámája, *A magyar kérdés*, amelyet most mutatott be a *Thália Színház*.

Ez a szokatlanság — minden valamire való kísérlet jellemzője — jelentkezik mindjárt a témában: a dokumentumdráma azt világítja meg, hogyan kezelték az Egyesült Nemzetek Szervezetében 1956 novemberétől a „magyar kérdést", az ellenforradalom kapcsán felmerült problémákat, hogyan igyekeztek e nemzetközi szervezet keretén belül az imperialista hatalmak és a befolyásuk alatt álló országok képviselői felhasználni az akkori eseményeket a Szovjetunió és a szocialista országok, mindenekelőtt Magyarország ellen.

Szokatlanok azok az eszközök is, amelyekkel a szerzők élnek: diplomáciai jegyzékek vitatkoznak egymással, közgyűlési felszólalások polemizálnak, jegyzőkönyvek tanúskodnak, határozatok ítélkeznek, s a szereplők szinte mindegyike kortársunk, Kuznyecov és Cabot Lodge éppúgy, mint Király Béla és Kéthly Anna; sőt meglepetésünkre maga az egyik szerző, mint újságíró megjelenik a színpadon.

A hagyományos színjátékhoz szokott néző számára kissé szokatlan a rendezés, szokatlanok a díszletek is; Kazimir Károly és *Rajkai* György virtuózan alkalmazzák a technikai eszközöket, a világítási és hangeffektusokat, s a végletekig kihasználva a kis színpad nyújtotta lehetőségeket, képesek — csak példának említjük — az alig néhány négyzetméternyi területre varázsolni az ENSZ hatalmas közgyűlési termét is.

De ha kissé eltűnődünk e meglepő mozzanatokon, hamarosan meggyőződünk: nincs is okunk meglepődni. Szerte a világban sokkal „frissebb" témájú darabokat is állítanak színpadra. *A magyar kérdés* — ha szereplői még élnek is — a történelemnek szinte lezárt fejezetét jelenti; megelevenítése hasznos, ma is sok tanulságot tartalmaz. S a modern dráma kedvelői — ha jobban utána gondolunk — már merészebb eszközökkel is találkoztak, szokatlanabb megoldásokat is elismeréssel fogadtak. Ha tehát *A magyar kérdést* mérlegre akarjuk tenni, ezektől a mozzanatoktól alighanem el kell tekintenünk.

A pozitívumok sorában az első hely *A magyar kérdés* politikai mondanivalóját illeti. Történetileg teljesen hiteles, s eléggé sokoldalú a kép, amit az ENSZ mechanizmusának működéséről, e kérdésben folytatott tevékenységéről nyújt. Bepillantást enged — közvetlen közelből — 1956 végének nemzetközi eseményeibe, a magyar kérdést szerves összefüggésbe hozva az akkori világpolitikai fejleményekkel, elsősorban az Egyiptom elleni agresszióval.

Ez a nézőpont azonnal világossá teszi, hogy a magyar kérdés felvetése, a körülötte felcsapó, mesterségesen keltett hisztéria csupán ürügyül szolgált, a figyelem elterelését célozta a szuezi agresszióról, csupán eszköz volt a világ közvéleményének megtévesztésére. Szerencsésen hangsúlyozzák a szerzők azt a gondolatot is, hogy noha a küzdelem a nemzetközi politika síkján elsősorban a Szovjetunió és az Egyesült Államok között folyt, részeként a szocialista tábor és az imperialista erők közötti harcnak, a „magyar kérdés" megoldása tulajdonképpen itthon, nálunk történt meg. A fokozatos konszolidáció, egyre szélesebb tömegek állásfoglalása, az új párt, az új kormány — az új politika mellett, a munkás-paraszt hatalom megszilárdulása és ennek hamarosan jelentkező eredményei: ezek voltak azok a tényezők, amelyek egyre inkább elerőtlenítették ellenfeleink érveit, egyre nyilvánvalóbbá tették, hogy lehetetlen ezt a problémát tovább a felszínen tartani. A későbbi történetíró nem egy mozzanatot még bizonyára világosabban fog látni, s ezeknek a napoknak az eseményeiből, újabb dokumentumok talán még jobban megértetik az amerikai politika indítékait, egyénibb profilokat rajzolnak egy-egy szereplőnek; ez a lehetőség azonban természetesen nem tarthatta vissza a szerzőket érdekes kísérletüktől.

ENSZ-közgyűlés a színpadon
(Szlovák György rajza)

Annak, hogy *A magyar kérdés* végül is csak kísérlet, elsősorban a műfaji tisztázatlanság az oka. Nem mintha ma, a hagyományos, tiszta műfajok bizonyos oldódása, lazulása idején éppen ennek a műfajnak lennének klasszikus, egyértelműen elfogadott és szentesített szabályai. A szerzők maguk hol dokumentumdrámának, hol eseményjátéknak nevezik darabjukat: ez utóbbit mindenképpen fontosabbnak érezzük, mert a darabból — részben a téma természete következtében — hiányzik az a sűrítés, tömörítés, ami nélkül a legélesebb konfliktusok is elvesztik feszültségüket, meggyengülnek. Ennek a tömörítésnek a hiánya leginkább a második részben érezhető,

A „B" POK

Virgil, a fekete macska napok óta követett. A szenespincébe is velem jött. Mielőtt elcsúsztam a lépcsőn, még észrevettem, hogy a kandúr szeme furcsán világít. A fejem az ajtófélfába vertem. Virgil hirtelen megnőtt és átváltozott. Vergilius állt előttem.

— Hová megyünk?

— Természetesen a pokolba — mondotta Vergilius és karját nyújtotta.

A sötét erdőben voltunk. Ahonnan Dante indult. A pokol kapujánál most is ott álldogáltak a közönyösök. Hosszú hajat viseltek, és tökmagot rágcsáltak. A héjjat a földre köpték. Az Acheronnál kerestem Charon ladikját, de szürke komphajót találtam. Az alvilági révész olajos kezes-lábasban dolgozott a kormány mellett.

A pokol tornácán kiszálltunk. Nagyjából ismertem az útat. Lenéztem a hatalmas kráterbe, de vezetőm visszahúzott.

— Mi nem erre megyünk.

A régi pokol — közölte meste-terem — már műemlék. Száz éve senkit sem küldenek oda. A kilenc kör befogadóképessége kimerült. Újfajta bűnök is keletkeztek. Ezért alakítottak ki a „B" poklot, ugyancsak kilenc körrel és számos bugyorral. Mi most csak egy-két felsőbb réteget tekintünk meg.

Már itt is voltunk a „B" tornácon. Éles világosságban, zöld rácsos kapu fogadott. Ugatás

Victor Vasarely

Rövidfilm került a művészet

Horváth György: Nyolc Rényi művészeti rövidfilm

Magyar Nemzet, Bp. 1970. feb. 22.

1969 JUL 18
1021

Vasarely

Ermitage und Vasarely

Fünfundzwanzig Meisterwerke in einem einzigen Saal: ein besonderes und fast überwältigendes Erlebnis, mehr als eine freundschaftliche Geste, mit der die Leningrader Ermitage sie dem Budapester Museum der Bildenden Künste zur Verfügung gestellt hat.

An der Spitze steht Nicolas Poussins „Abnahme vom Kreuz"; die strenge Komposition und die mustergültigen Detaillösungen lassen viele stehen, weshalb so viele französische Meister unseres Jahrhunderts — so auch Cézanne — trotz der scheinbaren Entfernung eben diesen Meister zum Vorbild wählten, wenn es darum ging, die klare Ordnung des Geistes aufzuzeigen. Neben Poussin, dem Großmeister seiner Zeit, tragen die Gemälde von Claude Lorrain und Louis Le Nain mit weniger bedeutenden, doch besonders kennzeichnenden Zügen zum Image der Epoche bei. Le Nains Bild „Besuch bei Großmutter" ist eines der frühesten und ein schönes Beispiel der bäuerlich-bürgerlichen Genremalerei; Claude Lorrains „Morgen" bildet einen Übergang zur Kunstrichtung, die wieder auf die klassischen Formen zurückgriff.

Eröffnung der Ermitage-Ausstellung durch Károly Polinszky, den Stellvertreter des Ministers für Bildungswesen

Das französische Rokoko ist in erster Linie mit Antoine Watteaus tragenen Farben, die malerische Formung der Landschaft, der Kleider und der Gesichter, erkennt man das Wesentliche in Watteaus künstlerischer Welt.

Ergänzt wird das Rokoko durch Gemälde von Nicolas Lancret, Jean Honoré Fragonard („Junges Mädchen", „Gesellschaft im Park der Villa Malama in Rom", „Verstohlener Kuß"); sie zeigen den Entwicklungsweg zum Klassizistischen bzw. zu den freier komponierenden Kunstrichtungen und ihre bestimmenden Faktoren.

„Pflügen" von Théodore Rousseau und „Sommerliche Landschaft" von Jules Dupré repräsentieren die mustergültig klare und in ihren

Komposition von Vasarely

Im nächsten Saal nach der Ermitage-Gastausstellung ist eine Sammlung französischer Grafiken aus dem Bestand des Budapester Museums der Bildenden Künste ausgestellt, mit Blättern von Jacques Callot, Francois Jainet, Daumeir, Manet, Signac, Renoir, Gauguin, Cézanne, Toulouse-Lautrec, Vuillard, Bonnard und Picasso.

Die dritte neueröffnete Ausstellung im Museum zeigt Neuerwerbungen der graphischen Abteilung. Man darf angesichts dieser Schau hoffen, daß das Budapester Museum nun doch die statische Abgeschlossenheit ihrer „modernen" Sammlungen aufgeben und mit der Gesamtkunst unseres Jahrhunderts im Gleichschritt gehen wird. Seinen Bestand bereicherten Geschenke und Ankauf; mit Polen, Holland und anderen Ländern hat das Museum erfreulich viele Beziehungen ausgebaut.

Im Zentrum dieser Ausstellung steht Vasarelys Geschenk, eine Reihe seiner Serigrafien. Sie werden von den frühen Werken — in erster Linie von den Zebras (1939—56) — in ein besonders interessantes Licht gestellt, da sie ermöglichen, daß man die Entstehung der Op-art, der Abklärung und des Reifeprozesses in Vasarelys Kunst begreift.

Von den übrigen Exponaten möchten wir Picassos Linolschnitt „Clown und Tänzer", die Blätter von zwei holländischen und einem in den USA lebenden ungarischen Künstler sowie von zwei erstrangigen polnischen Grafikern, Stanislaw Wojtowicz und Jerzy Panek als würdige Bestandergänzungen des Museums der Bildenden Künste hervorheben.

György Horváth

Bilanz einer

Gespräch mit Generalm

Anläßlich des Saisonschlusses haben wir den Direktor der Staatsoper, Miklós Lukács, aufgesucht, um ihn über die Ergebnisse und die Probleme der vergangenen Saison zu befragen. Miklós Lukács ist nicht nur Direktor, sondern auch Dirigent der Oper, außerdem auch Leiter des Opernfaches der Musikakademie. Er ist also in allen Fragen des „Opernbetriebes" — als Künstler und als Leiter — berufener Fachmann.

„Was hat Sie, Herr Direktor, von den Produktionen der vergangenen Saison zufriedengestellt?"

„Prüfe ich die vergangene Saison mit anspruchsvollem Ohr und Auge, so *kann* ich *natürlich nicht mit allem zufrieden sein.* Ich muß Ihre Frage mit der Einschränkung beantworten: was konnten wir, *unter den gegebenen Verhältnissen, optimal verwirklichen.* Von den Neuaufführungen möchte ich drei Stücke hervorheben. *Hamlet,* das neue Werk von *Sándor Szokolay,* haben wir — glaube ich — unter den besten, uns zu Gebote stehenden Bedingungen in optimaler Weise auf die Bühne gestellt. Das ist und bleibt unser Ziel bei der Erstaufführung jedes ungarischen Werkes.

Bei den Neuinszenierungen sind wir auf zwei Produktionen stolz: auf *Rheingold* und auf *Don Carlos.* Bei der ersten Produktion gelang es uns — glaube ich — den zeitgemäßen Wagnerstil zu verwirklichen. Hier möchte ich einigen unserer Musikkritiker widersprechen, die behaupten, wir hätten *nicht entsprechende und zahlenmäßig nicht genügend Wagner-Sänger.* Meiner Meinung nach existiert dieser Begriff als Ergebnis des Wirkens von Wieland Wagner und den neuen, wirklich zeitgemäßen Wagneraufführungen in Bayreuth, nicht mehr. Früher war ein „Wagner-Sänger" jemand mit einer großen Stimme, der stets forte sang. Heute wäre das stete Dröhnen des Orchesters kaum zu ertragen, und darum braucht man auch keine Sänger mit speziellen Fähigkeiten für die Wagner-Rollen. Das einzige Problem besteht darin, daß diese Rollen große physische Kraft beanspruchen.

Bei der Aufführung des Don Carlos haben wir die Möglichkeiten des Erkeltheaters in maximaler Weise zu zutzen gewußt. Es ist kaum eine Übertreibung, wenn ich unsere Produktion der zu seiner Zeit von epochaler Bedeutung gewesenen Erstaufführung gleichstelle. Nicht zuletzt darum, weil wir damit einigen unserer jungen Sänger Gelegenheit boten, den Sprung nach vorn zu tun.

Unser Musikleben *zwingt* die Oper zu dem System der dreifachen Besetzungen. Unsere Sänger müssen an zwei Theatern spielen und bei Konzerten, Radio- und Fernsehveranstaltungen mitwirken sowie Plattenaufnahmen machen. Außerdem werden unsere besten Künstler zu immer mehr ausländischen Gastspielen eingeladen.

Die führenden Sänger unserer Ensembles betreten in einer Saison ungefähr sechzigmal die Bühne, d. h. durchschnittlich wirken sie alle 5 Tage an einer Aufführung mit. Dazu kommen natürlich noch die Proben. Wenn also unsere Sänger nicht zu viele andere Pflichten übernehmen, werden sie *keinesfalls überbeansprucht.* In diesem Problemenkomplex gehört auch die *Frage des Nachwuchses.* Sonderbarerweise ist der Nachwuchs an weiblichen Künstlern ganz hervorragend, doch bei den Sängern steht die Sache weniger gut. Jedenfalls steht es fest, daß unsere führenden Sänger weit weniger auftreten müssen als ihre ausländischen Kollegen."

Miklós Lukács

„In den vergangenen Jahren hat der Opernbesuch in unseren zwei Opernhäusern etwas nachgelassen. Welches ist Ihre Meinung darüber, Herr Direktor?"

„Das ominöse Orakel ‚die Oper stirbt' hört man fast seit Beginn dieser Kunstart. Ich kann daran nicht glauben — als Operndirektor darf ich gar nicht daran glauben —, es steht jedoch fest, daß es Perioden gibt, in denen sich das Publikum weniger für alle ernsteren Kunstarten, also auch für die Oper, interessiert. Ich glaube, *auch zur Zeit erleben wir eine solche Periode.* Der Theaterbesuch hat bei uns in der Tat um einige Prozent nachgelassen. Doch wenn wir den Besuch unserer Opern mit der Bewohnerzahl der Hauptstadt vergleichen, *so ist die Lage bei uns noch immer besser als die Lage der Opern in anderen großen Städten der Welt.* Dieses Problem wollen wir mit zwei Mitteln lösen: *das Niveau der Vorstellungen heben und die Zahl der Jugendabonnements erhöhen.* Denn die Jugend bildet das spätere Opernpublikum."

Péter Várnai

Aus der Neuinszenierung von Verdis „Don Carlos"

„Wenn wir schon bei dieser Frage sind, möchten wir Sie fragen, was Sie über die Gastsänger der vergangenen Saison denken? War die Auswahl richtig?"

„Eigentlich bringt das Gastspiel jedes fremden Künstlers

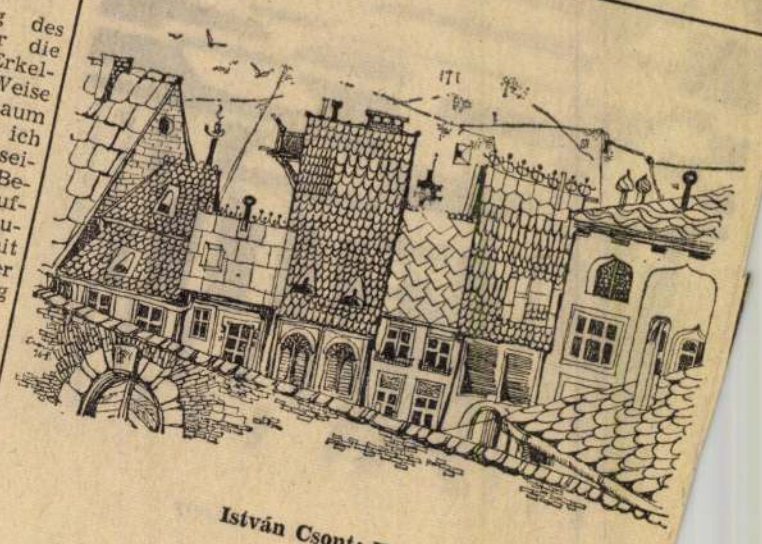

István Csont: Eger

Vasarely

Szerepelni fog az alábbi
tárlaton a Szegmüvészeti Múzeumban

(f.f.): Külföldön élő magyar
művészek tárlata

Esti Hírlap 1969 XII. 31

Vásárhelyi Győző (Victor Vasarely)

szülővárosa, Pécs Modern Magyar Képtára részére ajándékozott műveiből:

Novae 1959-67 (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan. Borító III.

Vásárhelyi győző (Victor Vasarely) szülővárosa, Pécs Modern Magyar Képtára részére ajándékozott műveiből:

Payta 1955-67 (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan. Borító IV.

Vásárhelyi Győző (Victor Vasarely)

szülővárosa, Pécs Modern Magyar Képtára részére ajándékozott műveiből:

Japusa 1951-64 (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan. Bonitó T.

Vasarely

... az igen fáradságos munkával képzett apró képeivel nem... érheti el a Vasarely-iskola szinte már üzletien és kompjuteresen kiszámított steril pontosságát. Sajátos értékei és képeinek új hangja éppen az apró elrajzolásokban van... Ugkor szinte a... naivok bája lebeg a mérnöki alkimiát és precizitást igénylő alkotások „barcsaias" elrajzoltságában.

Bodri Ferenc: Barcsai Tibor esztergomi kiállítása.

Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. aug. 1114. l.

Vasarely
művészete el sem képzelhető
Duchamp nélkül.

Bajomi Lázár Endre: Francia krónika.
Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1104. l.

Victor Vasarely

elő mestere 1928-29-ben Bortnyik Sándor volt.
Párizsban csak a geometrikus abstrakt-ció nellemében festett.

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe, Bs. 1969.

1810.

Victor Vasarely

készítette a caracasi egyetemvárost dí-
nítő, nagméretű murális kompozició-
kat.

Pernecsky Géza: Tanulmányút a Párakesztbe,
Bs. 1969.

190.0

MDK

Viktor Vasarely, festő

Kiállítása lesz. Budapesten is.

– : Ősbemutatók, kiállítások az öthetes
szeregszemlén 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 máj. 13.

Victor Vasarely

Raja (repr.)

Új Írás VI. évf. 1966. nov., XI. sz., 37. l.

Vásárhelyi Győző (Victor Vasarely)
szülővárosa, Pécs Modern Magyar Képtára részére ajándékozott műveiből:

Zebres 1939-56 (repr.)

Jelenkor XII. évf. 12. sz. 1969. jan. Borisó I.

Vasarely Victor

A jelenlegi művészet célja, hogy egy univerzális tájat mutasson be, egy mélyebbet, mely atomokra bomlott szét.

„p. m." jelü: „Op Art defended."
Daily News, Budapest, 1968. május 12
6 f.

Vasarely Victor

ugy mjilatkozik, hogy az avant gardisták összetörték a gitárt, majd az összetört gitárt kezdték festeni.

„p.m.-" jelü: „Op Art defended"

Daily News, Budapest, 1968. május 12

6 l.

Vasarely Victor

A technikai eszközök mint például a fényképezőgép, film, hűen adják vissza a természetet mintahogy valóban létezik.

„p.m." jelű: „Op-Art defenoled."

Daily News, Budapest, 1968. május 12
6 l.

Vasarely Victor

véleménye szerint az avant-garde művészei rájöttek arra, hogy nincs többé szükség aktokat és tájképeket ábrázolni, illetve alkotni.

„p. m." - jelü.: „Op Art defended."

Daily News, Budapest, 1968. május 12
6 l.

Vasarely Victor

E négy szakasz: 1.) „Tiszta kompozíció", 2). „Op Art", 3) „Színes permutáció" és a negyedik „Transcendentális Periodus."

„p.m."-jelü: „Op Art defended."

Daily News, Budapest, 1968. május 12
61.

Vasarely Victor

Op-Art stílusban alkotott művei révén nemzetközi hírnévre tett szert. Szerinte pályafutása alatt folytatott munkásságát négy szakaszra bontható fel.

"p.m." jelű: „Op Art defenoled."

Daily News, Budapest, 1968. május 12 6 l.

Vasarely Victor

budapesti tartózkodása alatt tárgyalásokat folytat az itteni tárlatának ügyében és egyben rendezi a Corvina könyvkiadónál könyvének kiadását.

„-p.m.-" jelü: „Op-Art defended."

Daily News, Budapest, 1968. május 12.

6 l.

Vasarely Victor

A 60 éves mester három önálló tárlata (New York, Paris, Montréal) és egy Zágrábban tartandó kiállítást megelőzően látogatott el Budapestre.

„-p.m.-" jelü: „Op-Art defended".

Daily News, Budapest, 1968. május 12
6 l.

Vasarely [Vásárhelyi], festő

MDK

Szerepel a Műcsarnokban, a Rajz- s akvarellkiállítás Franciaországban Matisse-tól napjainkig c. tárlaton.

-: Külföldi művének budapesti, magyarok Külföldi Kiállításai 7.

Népszabadság, sp. 1967. szept. 13.

Victor Vasarely

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 18

NÓGRÁD

Salgótarján

— A NEVES MAGYAR származású francia festőművész, Victor Vasarely kiállítása ma délben nyílik meg a Műcsarnokban, a Kulturális Kapcsolatok Intézete és a Kiállítási Intézmények rendezésében.

MDK

Vasarely [Victor], festő

Megemlítve.

(f.f.): Külföldön élő magyar művének
tárlata 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. dec. 31.

Vasarely, Victor

1964-ben USA művészeti díjat kapott négy másik művésszel együtt. Az ősi Guggenheim-díjat /10.000 dollár/ Giacometti nyerte el.

Ipari Művészet, 1964. 2.sz. 61.l.

MDK

Victor Vasarely, Jestő

1

Victor Vasarely, azaz Vásárhelyi Viktor, az op-art ..., a kinetikus művészet megteremtője Budapestre látogatott gyűjteményes tárlatának megnyitására.

A megnyitó után elbeszélgetett a riporterrel:

Harangozó Márta: A képzelet a végtelenbe visz

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 20.

MDK

Victor Vasarely, Jestő

2

töproblémája a tudatosság vagy az öntörvényűség határozza-e meg művénetét? A válasz felöleli a tér, az idő, a plasticitás az elmélet, a kísérlet és sok más rozsathozás elemzését.

Harangozó Márta: A képzelet a végtelenbe visz 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 20

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

I.

Vasarely

Az Op Art-nak ez a tarkasága, ez a kezdeti racionalizmusnak végül is sokszor ellentmondó romantikus sokféleség... hozzá juttatta Vasarely programját?... a mozgalom alig másfél éves. A „szalonművészet" hordaláka, a kisebb tehetségek és az üzletelők siserahada most éppen az Op Art felszínén úszik, szükségszerű jelenség ez és nem is... hibre. Maga Vasarely is szorgalmazza a reklámot és a felhajtást, hiszen... programjának sikere elképzelhetetlen... előkészítés nélkül...

Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 104. l.

Vasarely II.

A New York-i Op Art kiállítás, a São Paulóban elnyert nagydíj nemcsak azt jelentik, hogy az Op Art a Pop Artot szülőhelyén, Amerikában hívfa ki párbajra, hanem azt is, hogy az Op Artnak nagyformátumokba, architektonikus keretekbe való transzponálása leginkább a korlátlan lehetőségeket nyújtó és az újdonságoktól nem idegenkedő amerikai tőke segítségével valósítható meg. Az USA-ban van alapja a racionális szellemű képzőművészetnek, hiszen a Hitler által feloszlatott Bauhaus elgárdája-köztük számos magyar-1933-ban az Egy. Államokba emigrált és ott ~~... holland és finn építészekkel...~~

Új Írás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 104. l.

Vasarely

III.

az ökonomikus gondolkodású holland és finn építészekkel együtt hamarosan kialakították az új amerikai architektúra stílusát. Vasarelyt Sáo Paulóban már kifejezetten az építészeti vonatkozású munkáiért tüntették ki, szembeállítva őt az öncélú művészkedéssel. Ez a lassú, de biztos irányú térhódítás láthatólag a modern építészet és tárgyformáló művészet leggazdagabb tartományait szemelte ki célul s a vele sodródó hordalék, a reklámcédulák, a frizurák, vagy a női divat Op-Art-tal fémjelzett termékei csak felszíni jelei a mélben folyó nagy harcnak.

Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 104. l.

IV.

Vasarely

Ez a harc végül – minden kerülő ellenére is – a klasszikus avantgarde szociális célkitűzéseinek megőrzéséért és továbbfejlesztéséért folyik. ... Vasarely addigi legjelentősebb párizsi kiállítását, az 1963-ast nem véletlenül a Musée Arts Decoratifs-ban... rendezte meg és az ekkor kibocsátott katalógusban a művész már jóval az Op Art offenzívája előtt megfogalmazta fő érveit.

Pernaczky géza: Tanulmányút a Pávakertbe (V.) Doktor Faustus játékai.
Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 104. l.

Vasarely V.

A döntő társadalmi ok Vasarely szerint igy hangzik: „Mivel egykor a szürkeségből kicsinelkedő palota és katedrális a ... hatalmat jelképezték, ezek a művek egyediek voltak. ... az eszmét és a stílust jelentették. Ma a nagyvárosok negyedei és ... ~~a~~ külvárosai alkotják az eszmét és a stílust szolgáló konstrukciókat, ... a művészeti alkotás általános lesz, a stílus pedig globális." Vasarely a szocialisan értelmezett képzőművészeti szintézist a „polychrom város", vagyis a színes, a plasztikus és az architektonikus elemek harmóniájából felépülő környezetben látja.

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe. V. Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 104-105. l.

Vasarely

VI.

A jelen pillanat egészséges törekvéseinek rivaldafényében kétségtelenül Vasarely áll, a parc az övé, noha... nem a legtökéletesebb, nem a végső pillanata ez a konstruktív szellemű erőfeszítések hosszú sorának. De... érdemes Vasarely pillanatát rögzíteni és összehasonlítani a korábbiakkal:

Malevics 1915-ös szuprematista kiáltványában... hangsúlyozta, hogy a művészet „nem törekszik gyakorlati értékek, eszmék... elérésére". A Die Stil kör kiáltványai-melyeket aláírt Mondrian is-már a közönség neveléséről és egy ideális társadalom utópiájáról beszéltek... Ötven év telt el azóta.

Perneczky Géza: Tanulmányút a Távakertbe. (V.) Doktor Faustus játékai.

Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 105. l.

Vasarely

VII.

gondolatvilágának több sarkpontjait már ismerjük, még annyit tehetünk hozzá, amennyi a konkrét művészeti munkára és annak problémáira vonatkozik. Vasarely szembefordul az idealista zsenikultusszal: „... a műből „objet" válik... különösse teszi magát és megmarad egyetlen funkcióban, a költői szerepben, nem szolgálva mást, mint egy finom társaság ízlését..." – írta a ~~[illegible]~~ tachizmus és a Pop Art konjunktúrájának idején. Ezzel az ezoterikus művészettel szemben ~~[illegible]~~ a monumentális dekorációk társadalomszolgáló feladatkörét hangsúlyozza...

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe V. Új Írás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 105. l.

Vasarely VIII.

Egy igen program megvalósidása még mindig majdnem olyan utópisztikus, mint korábban Mondrian elképzelése volt, legfeljebb itt már nem a filozófiai idealizmus lehet a legnagyobb akadály, hanem a gyakorlati élet ellenáramlatai, ... konzervativizmusa és nehézkessége. Maga Vasarely is elismeri ezt: „Holtartunk a gyakorlatban? A befogadás, a műtermi kísérletek, a megegyezés néhány példájának stádiumában."

Perneczky Géza: Tanulmány út a Pávakertbe (V.)

Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 105. l.

Vasarely IX.

...felsorolhatunk már néhány példát, ami a gyakorlati feladatok lassú térhódítását bizonyítja: a Párizsban nemrég megalakult Recherche de Visuelle Art-t, a vizuális művészet csoportját, amely az Op Art monumentális alkalmazhatóságát kutatja, Vasarelynek a Caracasi Egyetemvárost díszítő nagyméretű murális kompozícióit; homlokzatok, falak és a belső terek díszítését; vagy a Gruppe Zeronak ...egy egyetemépületet díszítő mozgó Op Art dekorációját s azokat olasz, vagy amerikai építkezéseket; megaken... hasonló szellemű díszítőmunka folyik. A „polychrom város" felé irányuló erőfeszítéseket az új lakótelepek, a korszerű üzemi épületek humánus és derűs környezetesztétikájának feladatain keresztül ... mi is ismerjük.

Pevneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe. (V.)
Új Irás VI. évf. 1966. márc., 3. sz. 105. l.

1) Victor Vasarely

1908-ban Pécsett született. Tanulmányait Pesten végezte, gyermekkora óta rajzolt és festett. Podolini Volkmann Artúrnál végezte a rajzakadémiát. 1929-ben Bortnyik Sándor műhelyé~~be lé~~vel ismerkedett meg. ... Victor V. az op-artról.

Gera György: Beszélgetés Párizsban az op-artról korunk, Kolozsvár 1968. ~~VII~~ VIII. 1162.

1

Vásárhelyi Victor (Victor Vasareli)

Született Pécsett 1908-ban. Festő Tanulmányai: a Bpesti Orvosegyetemen; a Képzőművészeti Főiskolán Párizsban /öszöndijjal/; a Podolini-Volkman Művészeti Iskolán, Budapesten.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334l 310l

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vasárhelyi Viktor (Victor Vasarely)

További tanulmányai: Bortnyik Sándor „Magyar Bauhaus"-ánál 1928: Tórlaton (: Bortnyik Sándorral együtt :), a budapesti Iparmüvészeti Muzeumban.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 310 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vásárhelyi Viktor (: Victor Vasareli:)

További tárlatai: 1930: Kovács Ákos galéria. 1930: Párizsban telepedett le. 1944: a Galerie Denise René csoport tagja. Tárlatai: Kopenhága (1950.)

Tehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

310 l.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vásárhelyi Viktor / Victor Vasarely /

Tárlatai: Stockholm (1952), Bruxelles (1954), Párizs (1944, 45, 46, 52, 55, 58, 60) London (1961), USA. stb.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 310 l.

Victor Vasarely, Jeté

MDK

Kiállítását két hét alatt
30 000 látogató nézte meg.
A tárlatot nov. 16-ig tart-
ják nyitva.

–: Kulturális hírek

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 4.

Vasarely

az aktivista Bortnyik tanítványaként szerezte meg a korszerű képzőművészeti művelteséget

Képzőmű Almanach Bp 1969. 57. o.
Pernecz: Ujutak

Vasarely

mézet lélegzett abból a levegőből, amely-
ből olyan magyarok erősödtek, mint
Moholy-Nagy, Kassák, Hajda, Kemény,
Schöffer

Képzőmű v. Almanach Bp. 1969. 53. o.
Bálint: Kassákról

MDK

Vasarely Victor, festő

1

„Vasarely meghódította Budapestet."
A néző harmonikus, érdekes és kulturált látványban részesül.

A cikkíró harmadfél-hasábos cikkében néhány elemzést ad Vasarely művészetéről.

Rózsa Gyula: Vasarely kiállításai M. G.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 26.

MDK

Vasarely Victor, festő (2)

Eq kompozíció:

Rep.

Rónai Gyula: Vasarely kiállítása 17.6.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 26.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HIRLAP

1969 MÁJ 14

Új magyar művek, híres vendégek

a budapesti művészeti heteken

1021

Az idén negyedszer rendezik meg a budapesti művészeti heteket. Az immár hagyományossá váló eseménysorozatról kedden *Kurcz György*, a fővárosi tanács népművelési főosztályának vezetője tájékoztatta a sajtót.

A főváros idei művészeti heteit ezúttal nyitánynak szánják a felszabadulásunk 25. évfordulójának megünneplését előkészítő, nagyszabású kulturális megmozdulásokhoz. Minden eddiginél gazdagabban mutatkozik be ezért a klasszikus és a mai magyar alkotóművészet. *Szeptember 20-án* a művészeti hetek első eseményeként ünnepélyesen megnyílik a Műcsarnokban a *Magyar képzőművészet a felszabadulás után* című reprezentatív kiállítás.

Újdonság az idén a táncművészet jelentkezése: két héten át az Operaházban *Bartók, Csajkovszkij, Stravinsky* és *Hacsaturján* táncjátékait, balettjeit adják; az Erkel Színházban az Állami Népi Együttes mutatja be Jeles napok című új műsorát, a Madách Színházban pedig a Kubai Nemzeti Modern Táncegyüttesen kívül láthatja a közönség a Pécsi Balett, a Budapest Táncegyüttes és a legjobb amatőr együttesek produkcióit.

Ugyancsak új, hogy *a televízió az idén saját műsorával is részt vesz a művészeti heteken.* Ekkor láthatjuk először a képernyőn Az ember tragédiája *Szinetár Miklós* rendezte tv-változatát, a *Gelléri*-novellából készült Egy önérzet története című tv-játékot, továbbá *Örkény István* a Hudákné-ügy, *Sántha Ferenc* Nácik és *Gaál István* Triptichon című tv-darabjait.

A művészeti seregszemle hagyományos eseményei közül a *zenei hetek* szeptember 25-én kezdődnek. Hazai zenekaraink mellett fellép az I musici di Roma, a Krakkói Filharmónia és a Staatskapelle Dresden társulata; a sort november 3—4-én a Bécsi Filharmonikusok vendégszereplése zárja, *Karl Böhm* vezényletével. A zenei hetek karmesteri pulpitusán többek között *Lamberto Gardellit, Jerzy Katlewiczet, Lovro von Matacicot* láthatjuk, dalestet tart *Gerard Souzay*, vendégszerepel továbbá *Henryk Szeryng* hegedű- és *André Watts* zongoraművész.

Az október 13—18 közötti *magyar drámák hetén* új szerzőt avat a Katona József Színház, *Erdélyi Sándort*, Mozaikok című, mai témájú drámájának bemutatásával. A Thália Színház *Goda Gábor* A planétás ember című színművét, az Irodalmi Színpad *Illyés Gyula* és *Déry Tibor* oratóriumait mutatja be *Szokolay Sándor* zenéjével. Vidéki társulataink közül a kecskeméti, a miskolci és a szolnoki színház szerepel, az utóbbi *Jókai Anna* első, Fejünk fölül a tetőt című drámájával. A Madách Színházban négyszer lép fel a Bolgár Állami Szatirikus Színház.

A *magyar operák hetének* műsorán — **október 19—26 között — Erkel-, Bartók-,** *Kodály-* és *Szokolay*-művek szerepelnek, s a sorozat lezárásaként sor kerül *Petrovics Emil* Bűn és bűnhődés című, az ismert Dosztojevszkij-regény alapján készült operájának ősbemutatójára, *Mikó András* rendezésében.

A megnyíló *tíz kiállítás* közül az Ernst Múzeumé hazai képzőművészetünket mutatja be 1896-tól 1945-ig, a Szépművészeti Múzeum *Rembrandt-emlékkiállítást* készít elő a művész halálának 300. évfordulója alkalmából. Megnyílik a nemzetközi amatőr fotokiállítás és op-art alkotásaival bemutatkozik *Viktor Vasarely* magyar származású francia festőművész.

G. Sz. L.

Victor Vasarely

ZERBOLT
LALAT,
yi osztály.
Ferenczy
20. 9—13
között.

kerületben.

Jelentkezés:
Budapest, VII.,
Dohány u. 40.

Munkaügy.
(Szombat kivételével.)

férfi és női
segédmunkásokat
takarítónőket.

Jelentkezés:
üzemgazdasági
osztályon.

FOTÉRT
LALAT
LVESZ
ORÁCIÓ-
ZETŐ
ETTEST,
AKAT-
DEZŐKET,
KLÁM-
USOKAT,

Fővárosi Keravill Váll. felvesz szakképzett és szakképzetlen bolti eladókat, bolti és raktári segédmunkásokat, takarítónőket, valamint bolti pénztárosokat. Jelentkezés: Bp., V., Arany János u. 10. 115—591.

Hosszú szövetkezeti gyakorlattal munkaügyi előadó, gyorsgépírói kézsséggel állást változtatna »Önálló munkaerő 218474« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

GÉPÍRÓNŐKET
napi 4 vagy 8 órá
elfoglaltsággal,
valamint
BEDOLGOZÓI
MUNKAKÖRBE
FELVESZÜNK

Bérezés:
teljesítmény
szerint.

Jelentkezés:
Fővárosi

a vállalat
munkaügyi osztályán

Megközelíthető:
61-es villamossal,
12-es autóbusszal

XVIII. ker.
Kislakásépítő
Ktsz.

FELVÉTELRE
KERES:
kőműves,
ács-állványozó,
festő-mázoló,
tetőfedő,
bádogos, lakatos,
villanyszerelő,
asztalos
szakmunkásokat.

Továbbá
kubikosokat,
rakodókat,
raktári
segédmunkásokat
és minden szakmába
segédmunkást.

Magas kereseti
lehetőség!

Minden szombat
szabad.

Vidékieknek
szállást biztosítunk.

Jelentkezés:
Budapest, XVIII.,
Vöröshadsereg útja
181.
Telefon:
280—412, 280—414.

HŰTŐGÉPGYÁR
hőtechnikai
osztálya,
Budapest, XIII.,
Lőportár u. 9—13.
fiatal
GÉPÉSZ-
MÉRNÖKÖT,
GÉPÉSZ-
TECHNIKUST,
GÉPÍRÓNŐT
FELVESZ
Telefon: 208—643.

Az Egyesült
Izzólámpa
Vákuumtechnikai
Gépgyár
FELVESZ
44 ÓRÁS
HETI
MUNKA-
IDŐVEL,
MAGAS
KERESETI
LEHETŐSÉGGEL
esztergályos,
marós,
géplakatos,
mechanikai
műszerész
szakmunkásokat,
betanított és
segédmunkásokat.

Jelentkezés:
naponta
8—14 óráig
munkásfelvételi
irodán
Budapest, IV.,
Szilágyi u. 26.

Rákospalota-Újpest
vasútállomásnál.

Közlekedés:
43, 47, 84, 96-os
autóbusszal,
vagy 55, 12-es
villamossal.

munkásokat,
és építőipari
segédmunkásokat
A teljesítménybér
mellett
idénypótlékot
és vidékieknek
különélési díjat
fizetünk.
MUNKÁS-
SZÁLLÁSSAL
RENDELKEZÜNK.
Külföldi kiküldetés
esetén
az átlagkereseten
felül
külföldi
kiküldetési díjat
biztosítunk.

Jelentkezés
a vállalat
munkaügyi
osztályán.
Budapest, X.,
Bihari u. 16/b.

Kismotor
Gépgyár
2 sz. gyáre
Budapest, V
Ságvári E.
Üzemgazda
osztály

Bőripari Vá
3. számú
AZONNA
BELÉPÉSI
FELVE
portásokat
éjjeliőrök
Jelentkez
a vállal
munkaüg
osztályán
Budapest,
Váci út
(Újpest)

Felveszünk a
dukkózó szakm
kat és betanít
kára segédmun
Iskolabútor- és
szergyár, Bp. 1
Árpád út 183.

Fővárosi Kerav
felvesz gyak
rendelkező gy
írókat, és gyak
rendelkező b
moltatót. Bp.
Arany János
116—591.

NDK
SZERELÉ
MUNKÁ
FELVESZ
HEGESZT
ÉS SZERK
LAKATO
SZAK-
MUNKÁSO

Jelentkez
OBV
Budapes
Bányagépg
Budapest,
Baross u. 9

Vasarely, Victor, festő

az előszó magyarázata szeri[illegible] esztetikai közlés új módozatát javasol; ja: nem a formai érzékelésnek egyéntől egyénhez szóló eddigi megoldását, hanem korunk filozófiájának, tudományos szemléletének és gépesített civilizációjának megfelelően, az atomizált formák korlátolt variációjának végtelenségig fokozható permutálását, amely geometriai elemek „algoritmikus" összezakásából levődik össze, melyben a színek játéka csak a „szellem forrósága" sugározza. ./.

Vasarely /Victor/ 1966 jun-jul.-ban a párizsi Denise René Galériában rendezett kiállitásának katalógusa, Ábraham A.Moles fr. előszavával, 15 egész oldalas táblaképpel.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... melyben a teremtő elme maga is hát-
térbe szorul, mert felvetett ötleteit munka-
társai is tovább változtatgathatják; megszű-
nik az „credeti" és a sokszorosított mű kö-
zötti különbség. Ez a „permutációs művé-
szet" újra szerkeszti a világot, ahelyett, hogy
hatni engedné magára. Bár Vasarely mű-
termében nyoma sincs számológépnek, vagy
bármilyen gépi berendezésnek, egész elgon-
dolása a legszigorúbban racionális kombina-
tív geometria felbontott elemeire épül. ./.

Vasarely /Victor/ 1966 jun-jul.-ban a párizsi Denise René Galériában rendezett kiállításának katalógusa, Ábraham A.Moles fr. előszavával, 15 egész oldalas táblaképpel.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... melyeknek kivitelezésénél mindig a gépi megoldások lebegnek szeme előtt. Technológiai civilizációban ebben látja a „szép" megteremtésének új lehetőségeit, melyek bele foglalása a városépítésztetbe, az építészet felalá-ta, s amelyek gépi kultúránk kisebb méreteiben, elkalmasak arra, hogy mindenkibez, sóljanak és új értékelést és új dimenziót adjanak a látható világegyetemnek.

Vasarely /Victor/ 1966 jun-jul.-ban a párizsi Denise René Galériában rendezett kiállításának katalógusa, Ábraham A.Moles fr. előszavával, 15 egész oldalas táblaképpel.

1967 MAJ
1021

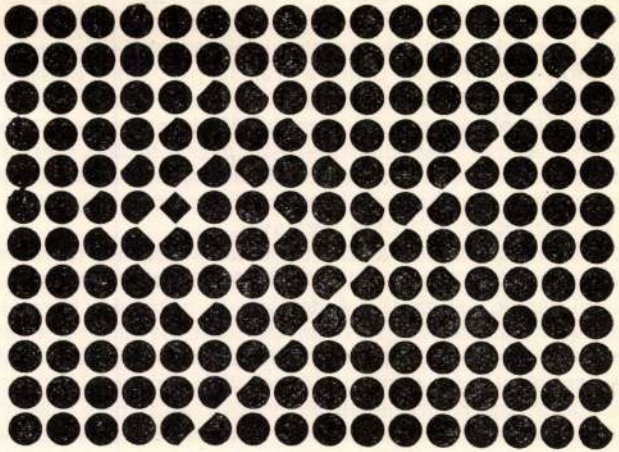

Victor Vasarely (Párizs): Belatri III.

ha nem is kizárólag a francia pártban, de legalább[illegible]
így: ha nem is a marxizmuson belül, de legalábbis a [illegible]
Leroi-Gourhan paleontológiai tárgyú kutatásai és ere[illegible]
nológiai könyvei, *Sartre* filozófiai polémiái vagy az „[illegible]
francia strukturalizmus az irodalomtudományban [illegible]
marxizmusra hivatkozva és azzal foglalkozva tűntek[illegible]
olyan kezdeményezéseket tartunk számon, amilyene[illegible]
raudyé az esztétikában. S akkor még nem említettü[illegible]
ténet, a szociológia marxista vagy marxizmussal rokonszenvező képviselőit.

Részint ez a felismerés, részint pedig a francia párt saját helyzetéből adódó feladatok késztették arra a francia kommunistákat, hogy a párt Központi Bizottságában vitassák meg az ideológia és a kultúra kérdéseit s hozzanak párthatározatokat ezekről a kérdésekről. Az 1966. március 11—13-án *Argenteuil*ben megtartott ülés anyagát jelentette meg most (rövidítve) magyarul is a Kossuth Könyvkiadó. Ez a vaskos könyvecske tartalmazza a párthatározat szövegét, az arról folyt vita legérdekesebb felszólalásait és Waldeck Rochet főtitkár zárszavát.

A határozat elöljáróban kijelöli a párt feladatát a kultúra, tudomány és ideológia kérdéseiben. Abból kiindulva, hogy a mi századunk a szocializmusba való átmenetnek, a népek felszabadulásának, valamint a tudomány és a kultúra páratlan fejlődésének a százada, a tényleges franciaországi viszonyok elemzése alapján a párt által a demokratikus szervezetek és pártok együttműködésére kidolgozott általános politikai program szellemében vázolja fel a kulturális politikát. Ennek első, közvetlen feladata az oktatásügy demokratikus reformjának megvalósítása, (amely magával hozza a rádió és a televízió demokratikus átalakításának követelését is). A határozat ezután elvileg megfogalmaz a kulturális politikával közvetlenül is összefüggő általános ideológiai és politikai elveket — a szocializmusba való átmenet békés formájának és a több-

Vásárhelyi Viktor (Victor Vasarely) M.D.f

festő

Méltatás

Sobyrnár István: Csehy Tibor és Hencze Tamás kiállítása

Művészet, 1968. április – 43 lap

MDK

Vasarely Victor, festő

A Magyar Rádió Kilátó
című világhiradójában párizsi
riport szól Vasarely (Vásárhelyi)-ről.

— : A nap programjából 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 29.

MDK

Vasarely [Victor], festő

herepel a kötetben;

—: Művészeti Lexikon IV. 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. máj. 10. —

Vasarely V[iktor], festő

M.D.K.

„Poprad" c. 1952-1954-ből való absztrakt képét közli a lap az 1966 február és márciusban Bratislavában bemutatott „Mai francia festészet"-tel kapcsolatban, melyet a szerző, hosszu szlovák nyelvű tanulmányban, számos ábrával ismertet:

Marian Váross: La peinture française contemporaine à Bratislava

A R S , Kunsthistorsche Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Bratislava, 1967. 2. sz. 122. old.

MDK

Victor Vasarely, fest

[Vásárhelyi Viktor]

A Franciaországban élő magyar
művének egyike. Az op-art irányzat
képviselője, kb 20 lappal szerepel.

(f.f.): Meglepetések a grafikai teremben
2

ESTI HIRLAP B.p. 1968. márc. 14

Victor Vasarely, festő

Néhány napos tartózkodásom Budapestre érkezett.

—: Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 7.

MDK

Vasai Béla

Kereskedelmi Tervező Iroda munkáiból /Jankó Kálmán, Pintér Katalin, Kisszebeni Marcell, Weil József, Vasai Béla épitésa / Magyar Epitőipar, 1966. 15. évf. 1.sz. 26-27. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Irt. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 278. l.

Vasai Béla, [építén :] M Dk

A Megyeri Csárda terveit kénítette (Felújítás.).

Kapalyag Imre: Boltok a terverő-antalon 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 24.

Vasai Béla épitész M.D.-.

B p. XI., Fehérvári ut. "Aege"Cukrászda-Eszpresszó belső épitésze

Épitész:Malomsoky József

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/2. 22-.l.

Vasai Béla

építész a KÖZTI-ben

Terverte a textil- és
bőrfeldolgozó-ipar épü-
letét az alább vásá-
ron

Bor Pál: Mezőgazdasági
kiállítás és tenyész állat-
vásár. Építés-Épi-
tészet. 1950. 337. l.

M. D. K.

VASAI Béla építész

Bp., VII. Lenin körút, rádió és televízió bemutató-terem

Társtervező: Nyári László

Repr.

Magyar Építőművészet 1962. 6.sz. 32-33. e.

Vasarely, Viktor festő, grafikus M.D.K.

Magyar származásu müvész az Op art megteremtője

Perneczky Géza: Beszélgetés Barcsay Jenővel

Magyar Nemzet 1967. jan. 19. 4.1.

Vasarely

M.D.K.

A „Galeries-Pilotes" tárlatáre szerepelnek művei

— : —

Művészet, 1963. julius – 48 kap

1930

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Vasarely

ESTI HÍRLAP

Budapest

1969 OKT. 16

Hallottuk

1021

☐ VICTOR VASARELY kiállítása október 18-án nyílik meg a Műcsarnokban. A képek november 9-ig tekinthetők meg.

eknazanak kongresszusi
rmében

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1988 OKT 19

MAGYAR NEMZET

Budapest

Kiss Dezső közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes.

— **Viktor Vasarely** reprezentatív tárlatát szombaton nyitotta meg a Műcsarnokban dr. Rosta Endre, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének ügyvezető elnöke. A megnyitón részt vett az évtizedek óta Franciaországban élő, magyar származású festőművész is.

Viktor Vasarely

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap 1884. jun. 28. 1

lej szobornicek

Vesady [illegible] obrázz

Pesti Hirlap. 1883. okt. 28.14

Főnévi érdekek

Plasztika.

Patak Jenő.

Vasady Ferenc úrhoz

Pesti Hirlap. 1884. okt. 9. 11

Vasady Ferenc úrhoz ...

Vasady Ferenc nobrász

Budapesti Hirlap. 1882, III 11

70. n. 3. o. (h. és k.)

Vasadi Ferenc úrnak

Budapest Hilap Hf 2, IV. 4

93. n. 3. o. (Gy. cs. k.)

Vasady Ferenc nobrán

Budapesti Hilap. 1882. V.8.

126.4. 3.o. (Sz. i Ks)

Vasady szobrász.

Pesti Hirlap. 1882. szept. 28. 2-mell. 2. l.

Vasady szobrász.

pesti Hirlap.1882.máj.8. 3.l.

Díszítő szobrászat. Dombornyvek
a MAV. Nyugdíjintézet
Sugár-ute palotáján,
Vasady

Pesti Hirlap. 1884. okt. 9. 11

Vasady Ferenc szobrász...

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap, 1883. márc. 2. 4.
A Vigadó termeinek szobrai

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap. 1880. aug. 15.

Kaas Ivor: Magyar festők

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap, 1882. nov. 8. 4l.
A Vigadó szobrai

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap, 1882. nov. 3.
A Vigadó szobrai

Vasadi Ferenc szobrász Ybl

1848-1916

Budapesti Hirlap, 1882. IX. 28.

267. sz. 3./Sz. és M./

MDK

Vasadi ferenc, szobrász

Allegórikus szobra áll a

Vigadón.

t. j.: Nagy Lajostól Vabula Jakabig 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1967, jún. 3.

M.D.K.

Vasady

Tinódi alakját mintázta meg a népköltészet szimbolumaként, melyről "A redoute szobrai" cimmel ir a Fővárosi Hirek c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. márc. 18. 25. sz. 4oo. lap

M.D.K.

Vasadi Ferenc, szobrász

Terpszichorét ábrázoló alakja egyike a Fesz-féle Vigadó földszint ~~tolölti~~ mellvédén elhelyezett hat figurájának

Dr. Radnai Lóránt: A pesti Vigadó

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1966. XXI. évf. máj. 20 szl

915-919. old.

Vasadi Ferenc

A Vigadóban a Terpsichorét *Vasadi Ferenc* és így tovább.

Magyar Hirlap 1980/3/12/6

Wagner: A Vigadó nyitásra vár

Nasadi Ferenc

Adatok a Vigadóba kérült munkáiról

Élet és Tudomány 1966. máj. 20.

A pesti Vigadó. Dr. Radnai Lóránt.

Vasady Ferenc spobrász

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 7-3.

A. Vigadó spobommitái

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap. 1882. maic. 11. 4.

a Vigadó szobordiszítése

Vasady Ferenc [illegible]

Pesti Hirlap. 1881. nov. 20. 3.

a fovinsi Képzőművészeti

bizottság....

Vasady szobrászm.

a százas bizottság elhatározta . MDK

h. fenti pályaművét 1000 koronáért megveszi.

Baross Gábor szobra.
Ország-Világ. 1894,307,1.

M.D.K.

Vasady nobrán

tervét a Baross nobor-
birottság 1000 Koronás ju-
talomban részesítette

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.
apr. 24. sz. 2. old.

Vasady

"Az érez Baross" cimmel -r -t. sign-val, a Müvészet c. rovatban közölt kritika a Baross-szobor pályázatára érkezett müveket méltatja. A müvész tervét a biráló bizottság megvételre ajánlotta.

A HÉT, Bp. 1894. márc. 11.
V. évf. lo. sz. 157. lap.

MDK

Vas Klára épitész

Debrecen, Petőfi-téri tervpályázat

Román Ernő: Megjegyzések a Debrecen Petőfi-téri tervpályázathoz Magyar Építőművészet 1954.4-6.sz. 165.l.

Victor Vasarely 1

61 éves, Pécsett született

1930 óta Párisban él.

Vigília 1969 december

852. old.

Kepfeminvérset

Victor Vasarelly

Ziállítása nyílt szombaton a Műcsarnokban. 500 alkotása szerepel a tárlaton

Pestmegyei Hírlap 1969 október 21
4. old.

Victor Vasarely

művével szerepelt a

„Magyar társművészet XX. századi művészet"

kiállításán Münchenben

Vigília 1970 november

781. old.

Képművészet

Victor Vasarely, festő

MDK

Racine Berenicéjének gyön
előadásához a díszleteket
tervezte.

— Jean Racine

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 9.

Victor Vasarely

Racine: **Bérénice** előadásához tervezett diszleteket.
N.J.: "Racine ős-bemutató előtt" cimmel ir a győri Kisfaludy Szinházban müsorra tüzött darabról, s külön értékeli a müvész szinpadképeit, melyeknek sárga és kék árnyalatai a római udvar merevségét jellemzik.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. febr. 2o.
XV. évf. 8. sz. 11. lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Victor Vasarely festő-művész

1972 JUN

ESTI HÍRLAP

JUN 19

1071

Vasarely: „ipari termék"

A müncheni vámhivatal a világhírű magyar származású festőművész, Victor Vasarely képeit „ipari termékeknek" minősítette. A művész alkotásai a *Dürr Galéria* számára érkeztek. A festményeket magas vámmal illették, de ezt a galéria nem óhajtja kifizetni. A vámhivatal azon az állásponton van, hogy az általa festménynek nem minősített termékek egyszerű plasztikrészekből állnak, tehát semmi közük nincs a műalkotásokhoz.

a hadbírósagot

Tel Aviv, június 19.

Az izraeli határrendőrség tegnap még gépéből sem engedte kiszállni *Sodzsi Hirosi* japán ügyvédet, akit a tokiói jogászszövetség küldött Izraelbe a Tel Aviv-i repülőtéri merénylet egyetlen életben maradt tettesének, *Okamoto Kozónak* a védelmére. Ugyancsak tegnap *Elazar* tábornok

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍREK

Victor Vasarely

festőművész

JUN 10

1021

Victor Vasarely, a Franciaországban élő világhírű magyar festőművész néhány napos magyarországi látogatásán bejelentette: egy magyar kastély épületében múzeumot kíván berendezni és alapítványt ajánl fel.

Victor Vasarely

nove erudite

Pestmegyei Hírlap 1970 október 7
4. old.

Vasady Feren[illegible] szobrász

Pesti Hirlap, 1883. máj. 8.
12. A fővárosi Vigadó

VASADY / Waschadi / SIMON, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Józsefvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 1150.- Összeírási szám: 2339.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. 1971.

Vasai Tela

Emlitve

Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 16.

MDK

Vasai Béla

textil- és bőrfeldolgozóipar épülete terve
NV

Bor Pál: Mezőgazd. kiáll. ...1950. Épitès - Ép. Müvészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

M.D.K.

Vasady Ferenc

„Tybia szobra férfialakban" a müvész alkotása, melyet a Fővárosi Képzőmüvészeti Bizottság kivitelre elfogadott a redoute homlokzatára készitett tervek közül, közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 19.
8. sz. 127. lap.

Vasadi Ferenc (?)

készitette a pe sti Vigadó szobrászati diszitésének alábbi részeit:

„Terpsichore" (külső)

s ő, vagy kisz György: az oldalsi.zalitok 4. Zimerpagnok
tartó nőalakja

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje.
- Éptud. 197o /II.köt./ 1-2-sz- 173-268.1.

U8;220.l.

MDK

Vasadi Ferenc, disz. szobrász

a Pesti Vigadó homlokzatának középsö szakaszán
álló Terpsichore szobrot alkotta.

Szalay Karola: A tánc a képzőművészetben. - A P.P.
Tud. Egyet. dolgozatai./Müv.tört. és Arch. Rég. Int./
Bp. 1941 75.l.

M. D. V.

VASHDY Ferenc restaurator

Megállapította, hogy Nagy Balogh nyállal reverte a festéket, hogy jobban lapadjon s kivesebb fogyjon belőle

Nemeth Lajos: Nagy Balogh János
Bp. 1960. 145. l.

Vasadi Ferenc

+ 1916. nov. 12.

Budapest

Életrajz

Univerzit 1917. 35. l.

Kenyzelvas IX. 85.

Vasadi Ferenc

Levelei 1910-173

1959 JAN

1021

Múzeumaink új szerzeményei

Tizenkét Picasso-lap – Vasarely-gyűjtemény
XVII–XVIII. századi mestermunkák
Pásztor János hagyatéka – Budai ötvösremekek

A múzeumlátogatók, a régiségek, a kézzel megmunkált mesterművek, a különböző képzőművészeti alkotások barátai mindig érdeklődéssel figyelik, hogy milyen új szerzeményekkel gazdagodtak a kiállítótermek.

Ez az érdeklődés természetes, hiszen nemzeti kultúránk gyarapodásáról van szó. Mi is az újdonságok után érdeklődtünk több múzeumban.

Szépművészeti Múzeum

— Több oldalt tenne ki, ha valamennyi új szerzeményünket felsorolnám. Ezért — a több száz közül — csak az érdekesebbeket, jelentősebbeket emelném ki — fogadott *Biró Károly* főigazgatóhelyettes.

— Mik kerültek például a grafikai osztály tulajdonába?

— Mint ahogy korábban megállapodtunk a *Varsói Nemzeti Múzeummal*, a legjelentősebb mai lengyel grafikusok műveiből 25 grafikát küldtek nekünk. (Cserébe mi neves magyar grafikusok képeit küldtük el nekik.) A legértékesebb szerzeményünknek a *Picasso-lapokat* tartom. A világhírű szerző kiadója — ahogy korábban megígérte — 12 nagy méretű, mondanom sem kell több százezer forint értékű lapot juttatott el hozzánk.

— A modern művészet barátainak érkezett-e újdonság?

— Érkezett. Méghozzá *Franciaországból*. A magyar származású *Victor Vasarely 118 darabból álló, igen értékes gyűjteményt ajándékozott a múzeumnak.*

Az antik osztály is gyarapodott. Közülük kettőt érdemes külön megemlíteni: *alabástrom mellszobrot* és a *gemmával készített aranygyűrűt.*

— És a régi képtár?

— Oda is vásároltunk néhány remekművet, így *Castiglione* áldozati jelenetét ábrázoló képét, *Bacher* Hegedülő fiú című kompozícióját, továbbá egy XV. századi *sienai festő* Madonna képét és egy XVII. századi *francia festő* tájképét.

A felsoroltakon kívül figyelemre méltóak még a modern külföldi szoborrészleg újdonságai, azok közül is *Rodin: Csók* bronzszobra.

Iparművészeti Múzeum

A mestermunkák kedvelői külön kiállításon tekinthetik meg a múzeum legfrissebb szerzeményeit, amelyek a XVII—XVIII. századból származnak.

— Porcelán-, fajansz- és ötvösművekkel, különböző hímzésekkel, textíliákkal, fakészítményekkel, és szőnyegekkel gazdagodtunk — hallhattuk *Weiner Mihályné* igazgató tájékoztatóját.

Közelebbről: szebbnél szebb *Habán-*, továbbá *régi olasz, német és francia fajanszokat, meisseni és bécsi porcelánt, keleti szőnyegeket, régi magyar ezüst tárgyakat, valamint színes pergamen könyvkötéseket* láthatnak az iparművészet barátai fent említett kiállításán. A kiállítás második részét februárban nyitják meg, amelyen XIX. századi munkák kerülnek a vitrinekbe.

Nemzeti Galéria

— Mint minden évben, 1968-ban is értékes festményekkel, szobrokkal és grafikákkal bővült gyűjteményünk — mondta *Pénzes Éva* tudományos titkár, majd így folytatta:

— Talán kezdjük a festményekkel. *Aba Novák Vilmos* Körhinta, *Ferenczy Károly* Józsefet eladják testvérei, *Derkovits Gyula* Rézkarcoló önarcképe és *Kernstok Károly* Hajnali lovas című alkotások kerültek a Galéria tulajdonába.

— Jelentősebb szobrok?

— Megvásároltuk *Pásztor János* 160 darabból álló hagyatékát, továbbá *Kisfaludi Strobl Zsigmond* Reggel-jét és *Makrisz Agamemnon* Felvonulók kompozícióját.

— Milyen meglepetés várja a grafika kedvelőit?

— *Tihanyi Lajostól* 27, *Kohán Györgyitől* 6, *Iványi Grünwald Bélától* 7, *Vaszary Jánostól* 2, és *Uitz Bélától* 2 új grafikai mű van tulajdonunkban.

Nemzeti Múzeum

Számszerűségében talán ez a múzeum gazdagodott a legtöbb tárggyal. Az új gyűjtemény értékét nehéz lenne felbecsülni. Nem kevesebb, mint 16 432 tárgy szerepel az újdonság-listán. Ezek jó része régészeti — ásatási — anyagok, másrészt történeti tárgyak.

— Több mint 4 ezer éremmel gyarapodott az éremtár — tájékoztatott *Korek József* helyettes főigazgató.

— Voltak közöttük ritkaságok is?

— Nem is egy, kiemelhetném a *Vitálius aureust*, *Trebonianus* nagy bronzát, a 11 középkori cseh denárt és a 3000 darab XVII. századi béri éremleletet.

— Mivel gyarapodott az újkori osztály?

— Egy XVI. századi csembalóval, XVII. századi *Eszterházy*-zászlóval, 1802-ből származó *Eötvös*-könyvvel, és budai ötvösremekekkel. Ezenkívül megvásároltunk egy magángyűjteményt, amellyel a XIX. és XX. századi fegyvergyűjteményünk vált gazdagabbá.

A történeti képtárba került *Székely Bertalan* Rosty Pált ábrázoló festménye, *Barabás Miklós* Bánffy Albert miniatűr portréja.

Hosszú lenne felsorolni, mennyivel gazdagodtak régészeti anyagban. Röviden: az előző évi ásatásokkal.

AVA

ZPONTI LAPJA

1969. JANUÁR 9, CSÜTÖRTÖK

ormánynyilatkozat
-keleti helyzetről
az agresszív izraeli politikát

békés rendezésére törekszik, és ennek alapja szerinte csak a Biztonsági Tanácsban 1967 novemberében egyhangúlag elfogadott határozat lehet. A francia kormány megállapította, hogy a szovjet memorandumban ismertetett megoldási javaslat is hasonló irányú, mint a francia álláspont.

A francia fegyverszállításokra vonatkozó embar-

Tito elnök hosszabb baráti beszélgetést folytatott *Riad* külügyminiszterrel. Jelen volt *Mika Spiljak* jugoszláv kormányfő, *Vladimir Popovics*, a köztársasági elnöki ügyek főtitkára, *Misa Pavicsevics* megbízott külügyminiszter és több más hivatalos személyiség.

Szerda reggel *az EAK-ban megkezdődtek a nem-*

választások.

Múzeuma
új szerze
Ma már n
a régit... . . . . 3. old.
A jó mérnökképzés
újabb egyetemi
reformot kíván . . . 3. old.
Téli Börzsöny . . . . 3. old.
Tallózás levelek között 4. old.
Mit keresnek
— mit kínálnak . . . 8. old.

Országos atomtechnikai ankét Budapesten

Körülbelül 400 hazai szakember gyűlt össze a Technika Házában annak az országos atomtechnikai ankétnak a megnyitására, amelyet a Nehézipari Minisztérium és az Országos Atomenergia Bizottság támogatásával az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület rendezett. A háromnapos tanácskozáson részt vesz *F. Ovcsinyikov*, a novovoronyezsi atomerőmű igazgatója és *Sz. Nozsarova*, az első bolgár atomerőmű építését irányító főmérnök.

Az ankétot *Varga István*, a rendező egyesület főtitkára üdvözlő szavai után *Szili Géza* nehézipari miniszterhelyettes nyitotta meg. Utalt arra, hogy amióta megszületett az elhatározás, hogy a Szovjetunió segítségével *Paks-on* megépítik az első magyar atomerőművet, hazánkban is új szakasz kezdődött az atomtechnika terén.

Az atomenergiára alapozott villamosenergia termelés arányait nálunk is természetszerűleg a gazdaságossági megfontolások szabják meg. *A mi ilyen irányú terveinket reálisan csak a Szovjetunióban folyó fejlesztésre lehet alapozni, részint mert ez a leggazdaságosabb megoldás, részint mert így mód nyílik arra, hogy kedvező, biztonságos, műszakilag és gazdaságilag a legkisebb kockázatot jelentő berendezéseket alkalmazzunk.* A paksi atomerőmű tervezése és előkészítő munkálatai közepette igen jó együttműködés alakult ki a szovjet és a magyar tervező és üzemeltető szervek között.

Ezután *Kolos Richárd* professzor, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettese vázolta fel az atomtechnika terén eddig kialakult nemzetközi kapcsolatainkat. *(MTI)*

vasútvonalon tervezik
rgalom megszüntetését
a helyi vezetőkkel — Milliós megtakarítások

lekedést. További öt gazdasági és keskenynyom-

adott: megfelelőek az útviszonyok, elegendő autó-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1969 OKT 19

1021

A kiállításokból

A Műcsarnokban szombaton nyílt meg *Victor Vasarely* a kísérletekben gazdag életművű, pécsi származású, Párizsban élő festőművész kiállítása. A művész korábbi kisebb bemutatói után — ez tágabb lehetőség arra, hogy a hazai közönség találkozhasson ezzel a példásan termékeny művésszel.

Izgalmas élmény a Petőfi Irodalmi Múzeumban *A mártír költők és írók* címmel készült illusztrációkból nyílt kiállítás.

Victor Vasarely

Victor Vasarely
1021

Colourful cities of the future

VICTOR VASARELY, *the world-famous Hungarian-born painter now resident in Paris, is responsible for launching the idea of "the colourful city".*

When his comprehensive exhibibition was recently staged in Budapest's Art Gallery, Vasarely said he was thinking a lot about the idea of "the colourful city" because he would like to introduce in everyman's life the relief of art, beauty, colour, optimism. In our age, the scenes amid which people live are such as worn-out cities with stone-bound environment present, while gradually pushing nature farther afield. In our work-a-day cities, the unending lines of buildings of lifeless stone endanger the spiritual balance of the people living in them. It is in the interest of these people that Vasarely considers the "diffusion of beauty" imperative. By establishing colourful cities, it would become possible to make "everyman" live amid artistically attractive everyday scenes.

Experiments with the psychological effect of colours have been made for quite some time past. It is on the basis of the specific atmosphere of the various kinds of environment that colours should be applied. Ethnic and folklore requirements must also be kept in mind. Different colour schemes must be adopted for, say, Provence, Sweden, a German state, a Slav state, Hungary, and so on, according to the character and outlook of the people living in every one of these. One must also know what a polychrome scheme does to a city. There are lively districts teeming with life, and calm, peaceful districts. Colour schemes must be different for playing children, tired elderly people, people at work, and those at rest.

It was in the service of such endeavours and experiments that Vasarely last year opened his "didactic museum" at the Château de Gordes in Vaucluse, in the south of France. The mayor of the town set at his disposal, for the nominal rent of one franc per year, a mediaeval historic château — which was duly renewed and furnished by Vasarely. He collected in this place 1,500 of his works which had not been exhibited before, each of which is a kind of landmark towards the creation of "the colourful city." The prestige of the museum was enhanced by the presence of Madame Pompidou at the opening ceremony.

Vasarely also wants to present his old country with a "didactic museum" complete with exhibits. Recently he visited Hungary to discuss the matter and find a suitable historic building. Vasarely was received by Hungarian Minister of Construction and Town Development József Bondor. The [illegible] appreciated Vasarely's ideas and commented on them from the contemporary Hungarian point of view. In his view, it is the task of architecture—being in charge of constructing the suitable environment for human habitation—to plan and build cities in which people feel comfortable and at home. However, to meet the requirements of people streaming into cities, there is need to build apartments "en masse". This is only possible through industrial prefabrication—a fact which does involve the danger of dejecting conformity.

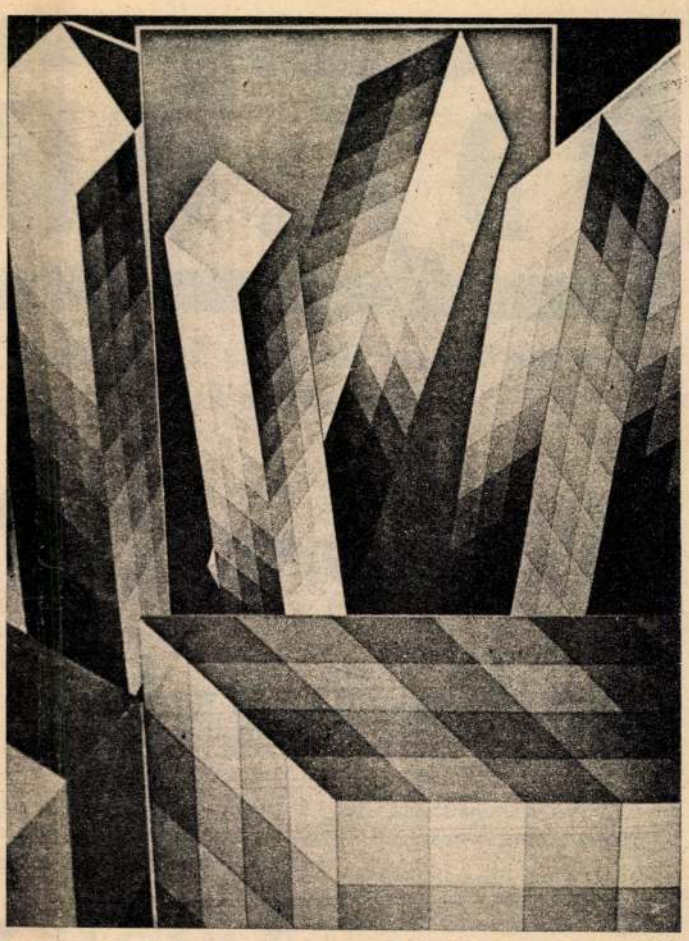

A Vasarely design, serving research into forms which might help shape the outline of future cities

From the prefabricated units produced in Budapest's Prefab Works No. 3, 13 types of houses can be built, and colour has an important part to play here. With suitable colours, a modern housing estate can be made into a vivid place to live in. The problems of colour is deepened by a typical urban ill: air pollution, as it endangers the fastness of colours.

The Hungarian Minister of Construction believes that the problem of colour can be solved through the cooperation of the ceramic industry. For this there is a local resource: the pyrogranite products of the Zsolnai Works of Pécs, suitable for the outer covering of house walls. In fact, buildings decorated on their exterior with coloured ceramic plates have a long tradition in Hungary. The outstanding architects Ödön Lechner and Miklós Ybl have applied Zsolnai pyrogranite decorative elements on a number of buildings now considered as artistic monuments. These include the Museum of Applied Art and the Arts Gallery, both in Budapest.

The Minister opened talks with General Manager Ádám Habuda of the Fine Ceramics Industries concerning the design and manufacture of coloured decorative units to be used for the coating of modern housing. The Fine Ceramic Industries,—which includes the Zsolnai Works of Pécs, —falls within the competence of the Ministry of Construction. Accordingly, it can be expected that their useful and effective cooperation will make it possible to turn housing estates built from prefabricated units into colourful complexes, making life in them pleasant and attractive.

Zsuzsa Bajkó Révész

DAIL
from the wires of the News Agency MTI
BUDAPEST
Neueste Nachrichten

Kissinger, Le Duc Tho, in Paris talks

Washington/Paris, Aug. 1 (AP) — US presidential assistant Henry Kissinger was meeting Tuesday in Paris with DRV negotiators, the White House said.

The brief announcement by White House Press Secretary Ronald L. Ziegler said Kissinger was meeting with both Le Duc Tho, special adviser to the DRV's delegation at the Paris peace talks, and delegation minister Xuan Thuy.

Kissinger last met secretly with the North Vietnamese officials on July 19. During the previous three years, he had held more than a dozen sessions—none of which were disclosed until this year.

Kissinger was excepted to return from Paris Tuesday night and immediately report to Nixon.

The public Paris peace talks resumed on July 31, and another public session was scheduled for Thursday.

Saigon (Reuter) — South Vietnam's President Nguyen Van Thieu warned today that guerrilla forces were planning an assault on Saigon before the United States presidential elections in November.

The President, addressing the National Defence College, was quoted as saying: "A new wave in the offensive will hit Hue, Quang Tri and Saigon."

Less than four hours before President Thieu made his speech, the guerrillas launched a suprise attack against the sprawling Bien Hoa air base 15 miles (25 kms) north-east of Saigon, causing the heaviest American casualties in one incident for a year.

Spokesmen said the base

Egypt, unity i

Cairo, Aug. 1 (AP) — Egyptian President Anwar

Army reports biggest Ulster arms ha

INTERFOTO MTI/A

MANNING OBSERVATION POSTS: A quiet night in Bel fast—Corporal Roger Soames of Aylesbury, Buckinghamshir and marine Thomas Taylor of Accrington, Lancashire, bot of No. 40 Royal Marine commando, keep watch from th newly established post on the roof of the artillery flats i the New Lodge Road area of Belfast Tuesday

Brezhnev meets

Kádár hom

MDK

Vasarely, Victor, festő

Bizse jelenik meg egy Vasarely-kötet
Gaston Dichl tanulmányával.

(bé): Lovina a külföldi piacon 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 16.

MDK

Vasarely, Victor, festő

A képmű v. Múzeum Vasarely-művel gyarapodott.

– : Szókürt, homokbányában 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 26

MDK

Vasarely, Victor, festő

= Vásárhelyi Győző

Jean Racine színművének győri előadásához (Győri Kisfaludy Színház) a díszleteket tervezte.

Hegedüs Géza: Berenice 7.

Népszabadság, Bp. 1971. március 12.

Vasarely, Victor, festő

MDK

A győri Racine-előadáshoz a díszleteket tervezte. A Berenice bemutatóján megjelent a francia nagykövet és Vasarely felesége is.

—: Racine-nap Győrött

9.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 26.

Vasarely, Victor, festő

Kiállítása nyílt meg a győri Műszaznok-ban.

Vasarely tervezte a Kisfaludy Szinház rénére a díszleteket Racine Berenice c. drámájához.

—: Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 16.

Vasarely, Victor, festő

MDK

Megemlítve.

Fodor István: Az absztrakt művészet múltja és jövője 58-60.

KRITIKA, BP. 1969. április

VII./4.

Vasarely

Művei vannak a Modern Művészet Palotájában Párizsban

Bratsok István: A művészet örök

Somogyi: Néplap 1971 I 16

Vasarely

neve emlitve

Vigilia 1970 május
345. old.

Képzőművészet

Vasarely

uwe emlitve

Beszélgetés Borsos Miklóssal

Vigilia 1970
augusztus
568. old.

Vasarely

Kassák Lajos szellemi utódaként említi meg a művész nevét Vadas József: "Bartók a képzőművészetben" c. beszámolójában,-mint aki fokozott figyelmet szentel a népművészetnek-de külön nem tér ki arra, hogy a művész munkájával szerepel-e a huszonhat kiállító művész között, akik a Fészek Klubban rendezett és Bartók művészetének szentelt emlékkiállitáson bemutatták alkotásaikat.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 13. lap

Vasareli, Victor (Vásárhelyi Győző)

Bortnyik „Műhely"-ében tanult, egy évben született Vajdával és Kornissal. Ő is 1930-ban mert világot látni, ő is felfedezte a magyar folklórt. Útja jellegzetesen eppéni volt.

Körner É.: Szentendre és a kelet-európai avantgarde; Valóság, 1971. 2. sz. 82. l.

Vasarely, Victor

Az absztrakt konstruktivizmus magyar képviselőitől kapta az első erős művészi hatást. Ebből a formarendből és a magyar folklór színskálájából szőtt egy art-ja beépült a modern amber környezetébe.

Körner É.: Szentendre és a kelet-európai avantgarde; Valóság, 971.2 sz. 82. l.

Vasarely, Victor

New szerepelt az NSzK-beli Konstruktivista Biennálén.

Bodri Ferenc: Napjaink: a konstruktivizmus; Valóság, 1969. 10. sz. 100. l.

Vasarely, Victor

Kombinálható, továbbfejleszthető optikai műveinek van az irodalmi irányok közt megfelelője az ún. formalista irodalmelméleti irányok és általában a strukturalistának vagy mezostrukturalistának nevezett mozgalmak közt.

Szabolcsi Miklós: A mezonautyarok kérdéseihez; Valóság, 1963. 12. sz. 51. l.

Vasarely, Victor

Szabadon változtatható geometriai alakzatai a művészet és a fogyasztó, a művész és közönség közti szakadék megszüntetését célozza.

Szobolai Miklós: A neoavantgarde kérdéseihez, Valóság, 1969. 12. n. 59. l.

Vasarely, Victor

Két művével szerepelt a párizsi Musée des Arts Décoratifs-ban Peintres Européens d'Aujourd'hui (A Ma Európai festői) címen rendezett kiállításon.

Major Máté: Franciaországi útijegyzet – művészetről; Valóság, 1969. 7. sz. 76. l.

Vasarely, Victor

Szájci kiadású könyve jelent meg róla,
ugyanott, ahol a Schöffer-ről szóló is.

Major Máté: Franciaországi útijegyzet – művészetről; Valóság, 1968. 7. sz. 79. l.

Vasarely, Victor

Ez év őszén gyűjteményes kiállítása lesz Budapesten, 1970-ben kötet jelenik meg róla.

Major Máté: Franciaországi útijegyzet – művészetről; Valóság, 1970. 7. sz. 80. l.

Vasarely, Victor

Neve emlitoe.

Velzer di László: Szakkeikonainkról; Valósány, 1971. 7. sz. 86. l.

Vasarely (Vásárhelyi), Victor

Képviselve van a párizsi Musée d'Art Moderne-ben.

Major Máté: Franciaországi útijegyzet – művészetről; Valóság, 1969. 7. sz. 74. p.

Vasarely Victor

dunántúli sármazású konstruktív irányzatú művész.

Bjeke László: The painter and the tombstones. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43 p. 1961

Vasarely
festő

Méltatás

P. Bristyánszky Ilona: Buras Árpád és Simó Ágoston . . .
Művészet, 1971. augusztus – 44 lap

Victor Vasarely

Párizsban él

Műve a modern magyar

Képtárba Eczült (Pécs)

N.N.: Látlatók az új

szerzemények

Dunántúli Napló 1974 VIII. 27

MDK

Vasarely, [Victor], festő

Egy svájci kiadó képzőművészeti monográfia-sorozatában Picasso, Leger, Henry Moore stb mellett Vasarely-kötet is megjelenik.

-: A bölcs bagoly angolul 2.

ESTI HIRLAP, B. r. 1969 ápr. 23.

Vasarely Victor

Született Pécsett 1908-ban. Orvosegyetemi tanulmányok Budapesten, majd belép a Bortnyik vezette művészi iskolába.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Editions du Griffon, Neuchâtel, 1959. 372 l 3H1 l.

Vasarely Victor

Az iskolában 1929-ben Moholy-Nagy László előadásait hallgatta. 1930-ban Párizsban. Művei lassankint absztrakttá váltak

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Edition du Griffon, Neuchâtel, 1959 372 l. 341 l.

Vasarely Victor

Képtvetés a nagy párizsi szalonok tárlatain (Maisalon, Réalités nouvelles:) Szómos önálló kiállítása a Galerie Denise René termeiben.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Éditions du Griffon, Neuchâtel, 1959 372 l 342 l

Vasarely Victor

Különösen érdeklődik a mozgás és tér problémái iránt, egy néhány év óta nyíltan „kinetikai" művekben dolgozik.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Éditions du Griffon, Neuchâtel, 1959. 372 l 342 l.

Vasarely Victor

Alkotásairól szerepet az egymás mögé állított, átlátszó és lassan mozgó táblák kapnak. A Caracas-i egyetemi városban alumíniumfacettákból egy átlátszó falat állított fel.

Seuphor Michel; Die Plastik unseres Jahrhunderts, Edition du Griffon, Neuchâtel, 1959, 372 l. 342 l.

Vasarely Victor

E fal a tekintet változtatással más és más hatást ad. Párizsban él. „Festéssel és szobrászat lassanként anakronisztikussá válik hifejező formájában."

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959 372 l. 342 l.

Vasarely Victor

„Helyesebb két-három avagy négy dimenziós plasztikáról beszélni. Nincs többet szó az alkotó képesség ábrázoló kifejezéséről, hanem különböző térfokon az egy és ugyanazon felfogó tulajdonság feltárásáról." (:Vasarely:)

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959, 372 l. 342 l.

Vasarely Victor

Bibl.: Vasarely, Galerie Denise René, Paris, 1955; Habasque, Vasarely et la Plastique cinétique, „Quadrum" Nr. 3. Brüssel, 1957.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Edition du Griffon, Neuchâtel, 1959. 372 f. 342 f.

Vasarely Victor

Szövegbe nyomott fekete-fehér fény-
képreprodukció:
„Rácsfal" 1953

Seuphor Michel: Die Plastik unseres
Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neu-
châtel, 1959 3.72 l 341 l.

Vasarely Victor

művei egyenrangúak Lossonczy Tamáséval.

„Bozoky": The abstract work of Tamás Lossonczy. Daily News, Budapest, 1968. jul. 18. 6 l.

Reklám és propaganda

Új stílus a politikában

Írta : Karinthy Frigyes

Egyik lap tárcarovatában tréfás formában foglalkoztam fenti tárggyal, megálmodva és elképzelve, hogy a jelek szerint hogy alakul a jövőben Európa politikája: nemzetközi gyárüzemet alkot és szállít majd a megrendelő népek ízlésének, lelki szükségletének és anyagi helyzetének megfelelő kormányképes programot, a hozzávaló alkotmánytervezettel, a cikk „bevezetését" óriási propagandaapparátussal maga vállalja, még vezérférfit is küld, aki majd diktátori minőségben, képviselni fogja a progamot: egyszóval, teljes felszerelés, megbízható kivitel, garantált siker.

Azonban vigyáznunk kell egy kicsit, akadnak immár nem is kisszámmal, akik semmi nevetnivalót sem találnak rajta, hogy a politikai sikernek éppen olyan helyes és erkölcsös feltétele a jó reklám, mint a kereskedelmi és ipari sikernek. Hogy az iparban — technokrata világot élvén — kereskedelmi érdek és erkölcsi közérdek összeeshetik, ezt a valamikor furcsának látszó igazságot néhány évvel ezelőtt H. G. Wells igyekezett támogatni, Clissoldjában, ahol az ipari reklámban a népnevelés egy új lehetőségét köszöntötte.

S abban a fokban, ahogy ipar és kereskedelem, veti a reklám mindenhatóságába hitét, a politikai felvilágosítás apostolai is lépésről-lépésre fedezik fel a terjeszkedésnek azt a módját, amit tömören így szoktak meghatározni: a tömegnek nem az értelmére, hanem a képzeletére igyekezzék hatni, aki sikert akar. Persze, ezen a területen, (legalább miránk naiv platonikusokra, akik gyakorlati dolgokban s a fejlődés szempontjából makacsul fontosabbnak tartjuk az értelmet, mint a képzeletet), ijesztően hat ez a módszer. Mert amíg teljesen érthetőnek tartjuk, hogy egy színes nyakkendő, egy doboz mogyorós tejcsokoládé, egy Ford-kocsi, vagy akár finom verskötet megvásárlásához való kedvet ösztönünk, képzeletünk forrásaiból merítvén, ezt az ösztönt és képzeletet igyekszik erősíteni bennünk reklámművészetének egész érzéki apparátusával az, aki el akarja adni nekünk; ugyanakkor riadtan és tétován tátjuk el szájunk, mikor ugyanezekkel az eszközökkel a helyes politikai gondolkodás, az embertársainkkal szemben való viselkedés, a jól felfogott közérdek elvont, csak értelmi képességekből, megismerésből, belátásból, okoskodásból táplálkozó eredményeit igyekeznek elfogadtatni a tömeggel. Miránk ez még mindig úgy hat, mintha egy új pedagógus a fizika és matematika törvényeit egyszerre csak úgy kezdené népszerüsíteni, hogy bevezetés és magyarázás helyett plakátokat és lelkesítő füzeteket olvastatna tanítványaival. „Éljen az egyedül érvényes binominális tétel!", „Pithagoras hívei, egyesüljetek!" „Csak az egyszeregy és az önbizalom vezethet ki a káoszból," „Harcoljunk a hármasszabályért és mienk a jövő!", „Einstein ennek a nemzedéknek megváltója!" feliratokkal és kísérletek bemutatása helyett kokárdás, lampionos, sisakos felvonulást rendezne tanítványaiból, tüntetni Newton igazsága mellett, mielőtt Newton igazságát kipróbálta és bebizonyította volna előttük.

Hiába, a siker őket igazolja az új politikai stílus jogosultságában. Kezdték a kommunisták, akik Marxot és Lenint s az ő tanaikat szószerint úgy terjesztették, mint a Maggi-kockát és Franckkávét. Emlékeznek még a pesti Vörös Május elsejére, a Nemzetközi Proletáregyesülés eszméjének erre az ünnepére, mely oszlopaival és villamos plakátjaival feltünően utánozta egy Nemzetközi Vásár külsőségeit? Ha igen, vessék össze a mi napi német seregszemlével, amelyen a nacionizálva szocializáló diktatura akkora horogkeresztek alatt, amelyekkel csak Citroën plakátjai vetekedhetnek, hatszázezer munkást vonultatott fel, erejét és népszerüségét fitogtatni, azzal a furcsa logikával, hogy a tömeggel hasson a tömegre, az ipari reklámnak azt a régi fogását elevenítve fel, politikai érv gyanánt: „mindenki nálunk vásárol, tehát vásároljon ön is nálunk," mire az ember önkéntelenül megkérdi magától, miért csinálnak reklámot, ha más úgyis mindenki ott vásárol.

Ez bizony így van, mit szól hozzá kedves Clissoldom? Clissold fejét vakarja, nem így gondolta a dolgot, azzal a propagandisztikus népneveléssel. Az ipari világban volt remény, hogy a piac növelése jótékonyan hat majd a termelés javítására, egyre jobb és különlegesebb iparcikkek válogatódnak ki a darwinielv alapján: de még ott is csak remény maradt a jóakarat, a minőség nem javult a mennyiség fokozódásával, mint ahogy várni lehetett. A profitra dolgozó tőke hovatovább kerékkötőjévé vált tulajdon szülejének és egyben fiókájának: a technikai fejlődésnek. Eljött az idő, száz évvel a gyáripar megszületése után, amikor visszasírva a kézművességet, ez a jelző „gyári munka", nem dícsérő, hanem ócsárló minősítésnek számít. Mit várhatunk ezekután attól az iskolától, mely a szellemi szükségletek kielesítésében is a mennyiséget hangsúlyozza?

Hasonlítsák össze a nagy diktátor szózatának fizikai hangerősségét, úgy ahogy a világ valamennyi rádiója és hangszórója üvölti egyszerre, annak tartalmával és mondanivalójával — és megkapják a választ.

A szakszerű német, francia, angol, olasz fordításra és másolásra garancia:

GARANCIA
FORDÍTÓ ÉS SOKSZOROSÍTÓ VÁLLALAT
Markó ucca 26
Telefon: 19—5—35

3 szó

Az idősebb generáció bizonyára emlékszik még erre az évtizedeken át minduntalan felbukkant hirdetésre:

Három szó!
Gummi
Reisner
Harisbazár.

Tömören, röviden, lehetőleg három szóval intézzük el mondanivalónkat.

Pedig milyen egyszerű a reklámrövidítés technikája! Persze, nem szabad mindjárt fejjel nekirohanni a falnak és azzal kezdeni, hogy azt a három szót keressük, amely hatásosan kifejezi a mondanivalónkat. Így nehezen jutunk célhoz.

Sok fölösleges fejtöréstől szabadulunk meg, ha előbb bőven és részletesen megfogalmazzuk a reklámszöveget és csak ezután törölgetjük belőle a fölösleges szavakat. Például Kaszás Mór textilárúháztulajdonos nagy tétel női nadrágot vásárol, amelyet egy hét alatt szeretne kiárúsítani.

Fogalmazzuk meg a hirdetést:

„Kaszás Mór textilárúháza
nagy tétel női nadrágot dob
piacra ezen a héten!"

Most nézzük, mik a fölösleges szavak ebben a hirdetésben? Fölösleges a Mór, mert elég a kereskedő vezeték neve, fölösleges a textilárúház, mert úgyis tudjuk, hogy fűszeres, vagy pék nem árul női nadrágot; de az is fölösleges, hogy árúsít, piacra dob. Tehát máris kész a szabatos, háromszavas, sőt kétszavas hatásos hirdetés:

Kaszás
Nőinadrág-hét!

Ebben minden ki van fejezve, amit a cég akart, s ez egyúttal a reklámszövegrövidítés technikája!

Új Modiano-plakát

Tervezte: Vásárhelyi Győző

A régi Modiano-fej modern alkalmazása hatásos emlékeztető motívum. Színben, megoldásban elsőrangú

61. M. Kir. Államsorsjáték

17.000 nyeremény 250.000 ar. pengő értékben

FŐNYEREMÉNY:

40.000 arany pengő

Nyeremények

20.000 arany pengő
10.000 arany pengő
2-szer 5.000 arany pengő
4-szer 2.500 arany pengő
6-szor 1.500 arany pengő

és még több nyeremény, *melyek mind készpénzben fizettetnek ki.*

HÚZÁS: DECEMBER 29-ÉN.

Sorsjegy-árak:

Egész 3.— ar. pengő. Fél 1.50 ar. pengő.
Kapható minden bank, sorsjegy árusítónál és dohánytőzdében.
Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesíti a m. kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay ucca 10.

Az árú gyors megforgatása

az üzleti siker kulcsa. Előfeltétele: semmiből se tartsunk túldimenzionált raktárt és igyekezzünk a kis raktáron is minél gyorsabban túladni. Minél rövidebb idő alatt forgatjuk meg az árúba fektetett tőkét, annál nagyobb lesz a nyereségünk és annál inkább nő üzletünk forgalma. Az árú gyors megforgatása lehetővé teszi az olcsó áron való árusítást, ezáltal az árú még gyorsabb tempóban történő megforgatását és növeli az üzletév nyereségét. Ez az elv mindig az üzlet fejlődéséhez vezet.

Ha megérkezik a rendelt árú

vegyük át beérkezés után azonnal. A látható hiányokat azonnal reklamáljuk, a „láthatatlanokat", amelyek a használatban, vagy esetleg már az eladás alkalmával mutatkoznak, ugyancsak rögtön, ahogy felfedeztük. Fontos, hogy a reklamáció a hallgatólagosan megállapodott vagy már korábban kikötött határidőn belül történjék.

Helyreigazítás

Lapunk szeptemberi számának 2. oldalán megemlékeztünk az elszakíthatatlan *Guttmann* cég új plakátjairól és megírtuk, hogy azokat *Farkas Sándor*, a Bortnyik iskola volt növendéke tervezte. A tervezők felkérésére közöljük, hogy a plakátok nem *Farkas Sándor*, hanem *Farkas Endre és György* munkái.

Reklámélet
1933. 12. 11

Autópálya-pihenőhely, Willsdruff (NDK)

1

Vas Zoltán (ÁÉTV)
Fokvári István

1. Az autópálya-pihenőhely étterme
2. Autópálya pihenő, Willsdruff

Építész
Belsőépítész

Az Általános Épülettervező Vállalat utóbbi évtizedben végzett exporttevékenysége két csoportra oszlott:

— szellemi export (külföldi fél által kivitelezett egyedi középületek tervezése),
— „áruszállítással kapcsolt" szellemi export (esetünkben hazai gyártású és hazai kivitelező vállalatok által külföldön megvalósított, „kulcsrakészen" átadott könnyűszerkezetes épületek — főleg autószervizek — tervezése).

A willsdruffi Autobahn Raststätte a Drezdából Karl-Marx-Stadtba vezető autópálya autós utasait szolgálja. Az 1972-ben elkészült épületegyüttes három részből áll: étteremkombinát, üzemanyagtöltő állomás és személyzeti készenléti lakások — összesen 5000 m² alapterülettel. Az együttes külső képében elsősorban a három éttermet és a konyhát magába foglaló főépület nagy fesztávú, redős tetőfödéme, nyerstégla falazata és karakteres kéménye a meghatározó. Az elsőosztályú étterem erőteljes hatású álmennyezete az NDK-ban tipizált, előregyártott gipszelemek felhasználásával készült.

Tíz év alatt harmincegy autószerviz (köztük néhány üzemanyagtöltő állomás) valósult meg vagy épül most az NDK-ban, Csehszlovákiában és a Szovjetunióban, egyenként 200—7100 m², összesen mintegy 50 000 m² alapterülettel.

A tervezéstől az üzembehelyezésig tartó komplex munkafolyamatban számos magyar vállalat tevékenységét irányította a fővállalkozó GÉPEXPORT Vállalat. (Külkereskedelmi Vállalat: MOGÜRT.) A generáltervező ÁÉTV (építészek: Fábián Árpád, Bartók Miklós, Asztalos Zoltán, Halmos György, Schleier Katalin, Siffel Béla, Kovács Tibor) mellett itt a technológiai tervező UVATERV-et, a vízkezelési technológiát tervező MÉLYÉPTERV-et, valamint a generálkivitelező 26. ÁÉV-t és az ÉGSZÖV-öt említjük meg.

Az épületek jellegét szükségképpen meghatározta a szállítás és helyszíni szerelés feltételeinek legjobban megfelelő könnyűszerkezetes építési mód. A teherhordó acél vázszerkezet jellemzően 18 m fesztávolságú rácsos vagy tömörgerinces elemei részben a Dunai Vasmű sorozattermékei, részben az ÁÉTV által e célra tervezett, a generálkivitelezők által gyártott szerkezetek. A térlefedés acél vagy alumínium trapézlemez lágyfedéssel, néhány esetben magastetős kemény héjalással.

Halmos György

Relais sur l'auto-route Willsdruff (RDA)

2

Architecte
Architecte decorateur

L'activité d'exportation de l'Entreprise de Planification de Construction Générale se divisait dans les dernières dix années en deux groupes.

— exportation intellectuelle (planification de bâtiments publics individuels, réalisables par le partenaire étranger),
— exportation intellectuelle « en liaison avec expédition de marchandises » dans notre cas la planification des bâtiments à structure légère — surtout des services d'auto — lesquels sont fabriqués en Hongrie et réalisés par des entreprises d'exécution hongroises à l'étranger, puis livrés « prêts à la remise des clefs ».

Le lieu de repos de Willsdruff (Autobahn Raststätte) sert les automobilistes de l'autoroute qui mène de Dresde vers Karl-Marx-Stadt. L'ensemble de bâtiments dont la construction était achevée en 1972, se compose de trois parties: le combinat-restaurant, la station de recharge de carburant et les logements de fonction pour le personnel, — au total sur une superficie de 5000 mètres carrés. L'aspect extérieur de l'ensemble est déterminé par le plafond de toit à plis et à grande portée, par les murs en briques non-cuites et par la cheminée caractéristique du bâtiment principal, lequel renferme les trois restaurants et la cuisine. Le faux-plafon d'un effet vigoureux du restaurant de première classe était fait avec des éléments préfabriqués en plâtre, typisés en RDA.

Au cours de dix années 31 services d'auto se sont réalisés ou sont actuellement en réalisation (parmi eux quelques stations de rechange de carburant aussi) en RDA, en Tchécoslovaquie et en URSS, chacun avec une superficie de 200 à 7100 mètres carrés, au total avec environ 50 000 mètres carrés.

Dans le processus des travaux complexe — de la planification à la mise en fonction — c'était l'entreprise de GÉPEXPORT qui dirigeait en maître entrepreneur l'activité de maintes entreprises hongroises. (Entreprise de Commerce Extérieur: MOGÜRT) En dehors de l'entreprise de Planification Générale ÁÉTV (architectes: Árpád Fábián, Miklós Bartók, Zoltán Asztalos, György Halmos, Katalin Schleier, Béla Siffel, Tibor Kovács) on doit mentionner UVATERV comme l'entreprise de la technologie, MÉLYÉPTERV pour la technologie de traitement de l'eau, 26e ÁÉV, laquelle était l'exécuteur général et ÉGSZÖV.

György Halmos

Highway resting place Willsdruff (GDR)

Architect
Interior design

1. Restaurant de la place de repos de l'autoroute.
2. Autoroute Raststätte, Willsdruff

1. Restaurant of the resting station of the motorway
2. Resting station, motoroway, Willsdruff (GDR.)

The export activity of the General Planning Enterprise during the last years can be divided into two groups, viz.:—

— the export of mental products, the planning of individual public buildings erected by the foreign partner, and
— the export of mental products but linked with the "the delivery of goods", the planning of light construction buildings, mainly motorcar-services, in this case delivered "ready with key", manufactured and executed by Hungarian firms in foreign countries.

The highway resting place is serving the travellers of motorcars on the highway from Dresden to Karl-Marx-Stadt. This building ensemble finished in 1972 consists of three wings. viz.:—the catering-combine, the petrol-station and the housing for the employees, with a total surface of 5.000 m². On the external view of the group of buildings the main buildings containing the three dining-halls with the kitchen is decisive with its large span folded roof, with its natural brick walls, and characteristic chimney. The suspended ceiling in the first-class restaurant of vigorous effect has been assembled of GDR-made gipsum prefebricated standard building elements.

In the course of the last ten years 31 motorcar service-station had been erected, some of these with petrol-stations too, in the GDR, in Czechoslovakia, and in the Soviet-Union, 200 to 7100 m² each, altogether ca 50,000 m².

In the complex activity from the planning to the erection, many Hungarian enterprises were cooperating which work was coordinated by the enterprise GÉPEXPORT. The export coordinator was MOGÜRT. Apart of the general planning ÁÉTV (architects Árpád Fábián, Miklós Bartók, Zoltán Asztalos, György Halmos, Miss Katalin Schleier, Béla Siffel, Tibor Kovács) the technological planner UVATERV, the water supply planner MÉLYÉPTERV and the general contractors ÁÉV N°. 26 and ÉGSZÖV should be mentioned.

The character of the buildings was necessarily determined by the light construction building method being most suitable to the conditions of delivery and of the on site erection work. The lattice resp. the solid web girders with their span of 18 m of the load bearing steel structure are the serial products of the DUNA Steel Works, or manufactured by the general contractors after the design of the ÁÉTV just for this purpose. The roofs consist partially of soft trapezoidal aluminium or steel sheetings.

György Halmos

1. Főhomlokzat
2. Utcakép
3. Földszinti alaprajz
4. I. emeleti alaprajz
5. II. emeleti alaprajz
6. Homlokzatrészlet

1. Façade principale
2. Vue de la rue
3. Schéma du rez-de-chaussée.
4. Schéma du Ier étage.
5. Schéma du IIe étage.
6. Détail de façade

1. Main elevation
2. Street view
3. Floor plan, ground floor
4. Ground plan, first floor.
5. Ground plan, fourth floor
6. Detail of elevation

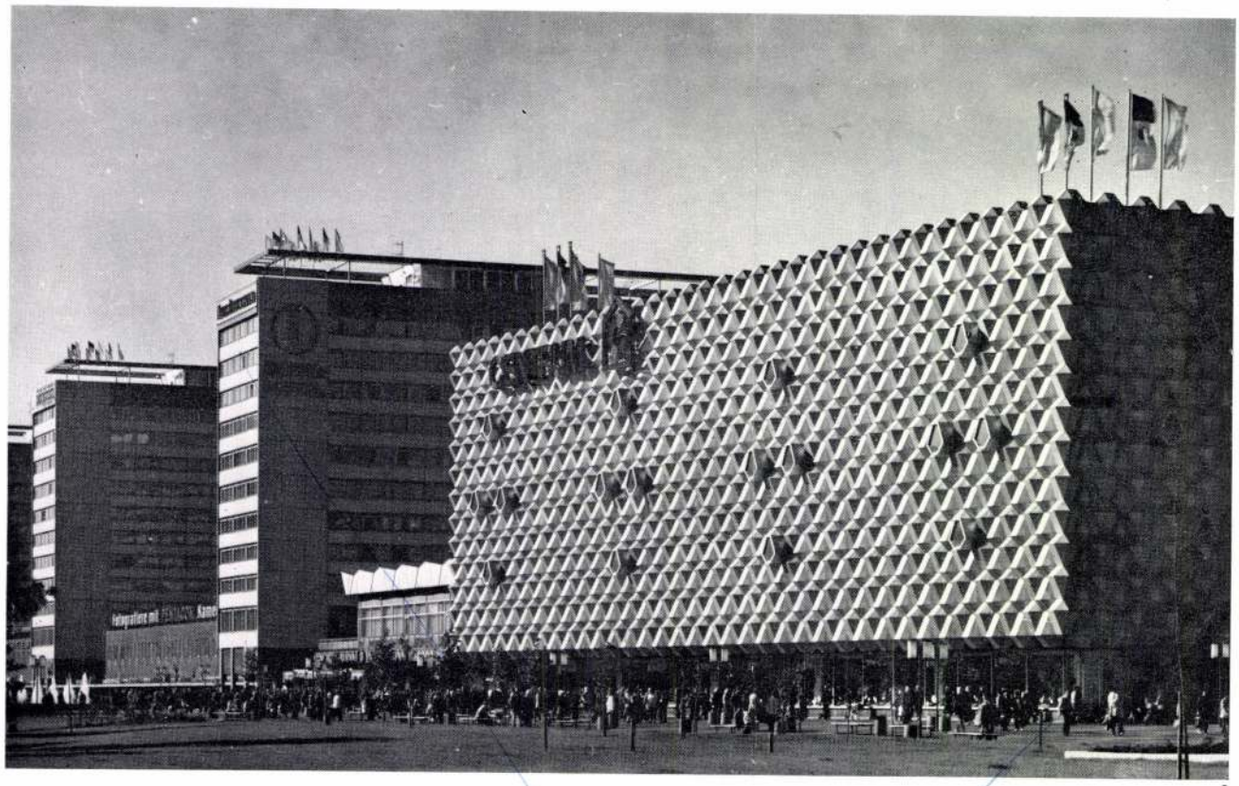

2

3

4

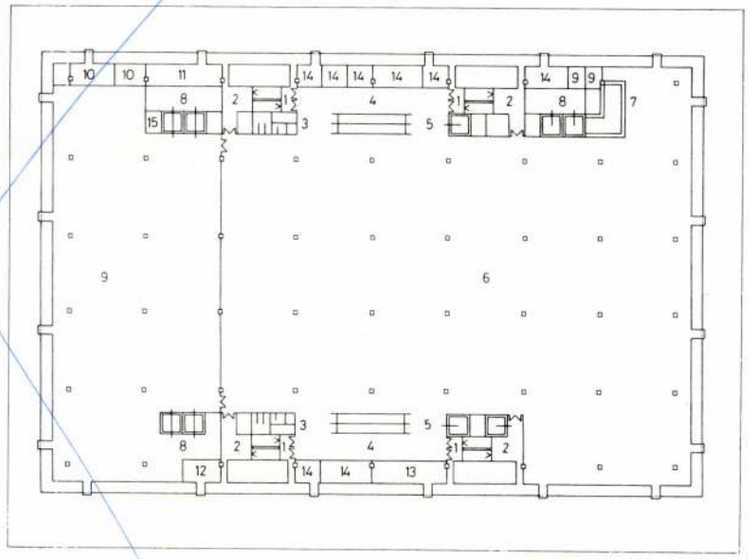

5

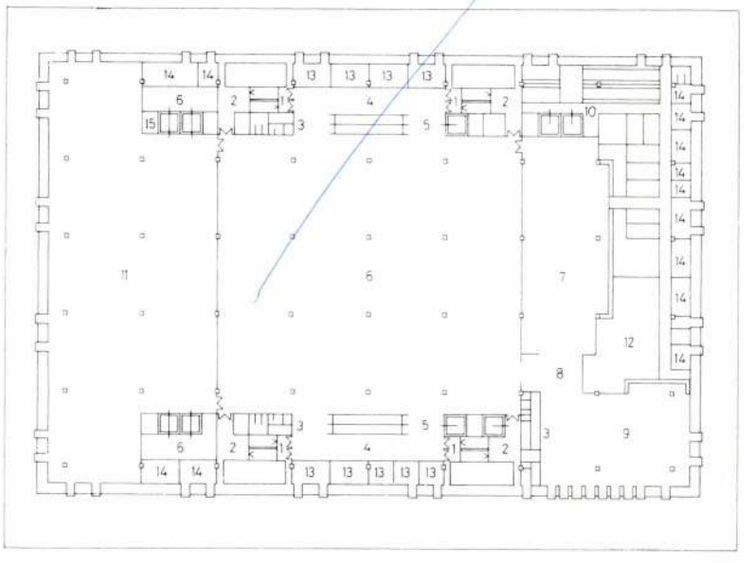

6

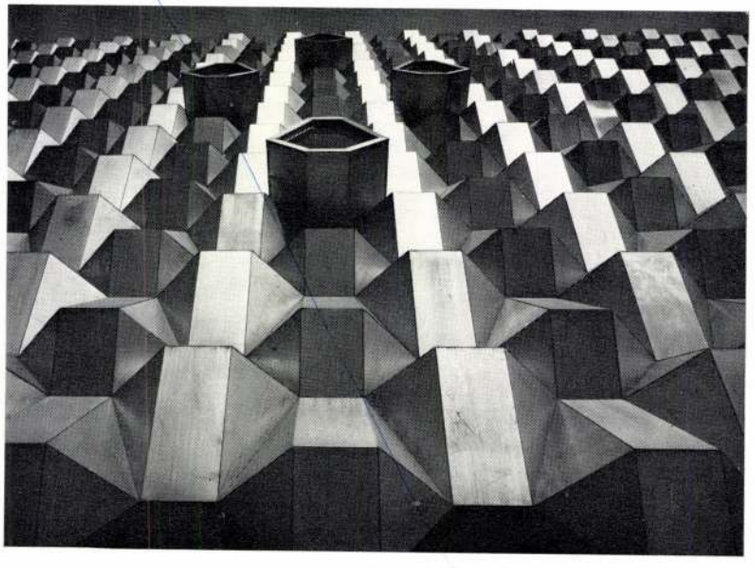

VAS ZOLTÁN

ÉPITÉSZ (DÉTV). A BUDAPEST, II. SZEMLŐHEGYI-ÚTON LÉVŐ DEMOKRATIKUS ~~VILÁG~~ IFJÚSÁGI VILÁGSZÖVETSÉG SZÉKHÁZÁT TERVEZTE.

REPR: 3 DB. RAJZ, 7 DB. FOTO. (37-39. LAP).

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/4. 37. LAP.

VAS ZOLTÁN

ÉPITÉSZ (A'ÉTU). 1969-BEN KITÜNTETÉK AZ YBL MIKLÓS-DIJ III. FOKOZATÁVAL.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET. 1969/4. 9. LAP.

MDK

Vas Zoltán, épitész

a Ybl-díj III. f.-t kapta.

-: Kiosztották az Ybl-díjakat 4.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 3.

M.D.K

Vas Zoltán
építőművész

Az Ybl díj III. fokozatát kapta.

Közintézeti
Művészet, 1969. április – 31 lap.

Vas Zoltán építész

Ybl díjat kapott (III. fokozat)

N.N.: Átadták az idei építészeti díjakat

Magyar Hírlap 1969 IV. 3

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vas Zoltán

Ybl díjat kapott (III. fokozat)

N. N.: Irodalmi és művészeti díjasok

Élet és Irodalom 1969 IV. 4.

Vas Zoltán épitész M.D.K.

KÖZTI

Orsz. Korányi Tbc Kórház sebészeti pavillonja

Társtervező: Havrán Pál

Belsőépitész: Fehérváry Sándor

[illegible]é

Szobor: Fekete Géza

Magyar Épitőművészet 1968/3

38-39.1.

MDK

Vas Zoltán, [építész?]

A szemlőhegy utcában épülő
DIVSZ-székház egyik tervezője.

— : — (. szöveg — fényhép —) 3

ESTI HIRLAP Bp. 1968. márc. 9

a. D. K.

VAS Zoltán építész

Részvétel a pályázaton (megvásárolva)

Társtervező:

Szekeres József

85 000 forint 69 pályaműre
Eredményesen zárult a főiskolai kollégiumi tervpályáz:

Magyar Nemzet 1962. május 30. 3.1.

Vas Zoltán MDK

épitész

Az ujpesti iparostanuló-otthon terve.
Épitész - Épitészet 1949. U. évf.3.sz.35.o.

Vas Zoltán, építész

M. Dh

Szekeres Józseffel együtt készített
tervét megvették.

— : Milyenek lesznek az új főiskolai
kollégiumok ? 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 18.

Vas Zoltán, építész

MDa

A 260 ágyas új járási Kórház
építését tervezte.

— : Új járási Kórház Fehérgyarmatos 6.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. okt. 16.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Vasné Knapp Anna, festön.

arckép és tanulmányfö -müvel szerepel.

? kiállitás. IV.terem.
Müvészet.1918. 4.l.

MDK

Vas Zoltán

Országos Korányi Tbc Kórház sebészeti pavilonja. /Havrán Pál, Vas Zoltán építészek, Fehérváry Sándor belsőépítész, Fekete Géza szobrász./ - Ism: Dános Ottó, Magyar Építőművészet, 1968. 3.sz. 38-39. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört. Írt. 1971.2.sz. 149-182.l.

Vas Zoltán

a közösségi épületek tervezésében kifejtett
két évtizedes munkásságáért az Ybl-díj
III. fokozatát kapta.

Átadták az idei művészeti díjakat.

Magyar Hírlap, 1969. április 3. 7. l.

K

~~[illegible]~~

Vas Zoltán (munkatárs)

Avvabb éjutőnek

Az ITI-ben.

Az újpesti iparostanuló-otthon terve.

Építés-Építészet

1949. I. évf. 3. sz.

35. l.

ábrákkal

Weinwurm Antal

WEINWURM ANTAL
BUDAPEST,
IV., KÁROLY-UTCZA 3.

2110. Guttmann I., Budapest.

M.D.K.

Vas Zoltán

Az Ybl Miklós-dij III. fokozatát kapta 1969. április 4.-e alkalmából a "Müvészeti dijasok" között.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. ápr. 5.
XIII. évf. 14. sz. cimlap

Vas Viktor MDK

Női fej, gipsz

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Vas Viktor MDK

Gyermekfej tanulmány, gipsz

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállítás

Vas Viktor

MDK

Önarckép, gipsz

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Vas Viktor MDK

Tanulmányfej, gipsz

Mücsarnok 1918-19 Téli kiállitás

Vas Viktor MDK

A második dij nyertese

A Blaha Lujza siremlékpályázat pályamüvei.

Mücsarnok 1927. tavaszi kiállitás

Vas Viktor MDK

részt vett az Erzsébet szobor 1913.évi pályázatán

Kézdi Kovács László:Az Erzsébet emlékmű
Pesti Hirlap 1913. máj. 28.

Vas Viktor MDK

Siremlék, bronz

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Vas Viktor MDK

Ferreró urhölgy képmása, márvány

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Vas Viktor MDK

Anyám képmása, repr.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Vas Viktor MDK

Ferreró urhölgy képmása, márvány

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Vas Viktor

Krisztusfej. Bronz

Műcsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 45.1.

MDK

Vas Viktor

Pályadijnyertes mü a Bartha Károly-féle siremlék pályázaton. Gipsz

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok. 1921.nov. 9.1.

MDK

Vas Viktor

Szabadságharc-Szobor tervpályázata.

Bpest, 1907. Műleirás,költségszámitás, 19, 37, lap.

MDK

Vas Viktor

Gipszfej-tanulmány

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 61.l.

MDK

Vas Viktor

Szobormüve a Műcsarnok kiáll.-án.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Vas Viktor MDK

Anyám képmása, szobor

Műcsarnok 1915. tavaszi távaszi tárlat

Vas Viktor MDK

M.J.-né képmása, szobor

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Vas Viktor

MDK

Chilliány Piroska báronő képmása, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Vas Viktor

MDK

Szamosi Elza képmása, szobor

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

Vas Viktor MDK

Pécsy A. képmása, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Vas Viktor MDK

Jézus a kereszten, szobor

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Vas Viktor MDK

Kisfiam képmása, szobor

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

Vas Viktor

Klafsa Kápmás, szobor

Vas Viktor

MDK

Önarckép, gipsz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Vas Viktor MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Vas Viktor MDK

Krisztusfej, gipsz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Vas Viktor

Károly király, gipsz

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Vas Viktor MDK

Ghillányi Piroska bárónő arcképe, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

MDK

Vas Viktor

Krisztusfej, br.

Képzőm.Társ. 1909/10. téli kiáll.kat. 45.l.

Vas Viktor

szobrászművész.

Az új Kossuth-szobor pályázatra beküldte pályaművét.

Magyar Nemzet, 1951. Okt. 14.

MDK

Vas Viktor, szobrászm.

9. M.J.-né képmása. Szobormü.

Szabad művészek csoportja.
KMT.1915/16.téli kiáll. Kat. 31.1.

MDK

Vas Viktor, szobrászm.

a budapesti Kossuth-szobor pályázatán a kilencedik - 1500 korona- díjat nyerte.

M.D.K.

Vas Viktor szobrász

A Százados-uti müvésztelep lakója feleségével együtt.
Munkájáról a riport nem ir.
Fényképét családjával együtt-csoportképen-közli a lap.

Lippay Gyula: Krumpli, virág és szobortermelés a Százados-uton. c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. aug. 28.- szept. 3.
X. évf. 35. sz. 11. lap. 16. lap.

MDK

Vas Viktor,szobrasz.

Balogh Rudolf felvétele a művészt uj alkotása előtt mutatja be. Krisztus a sirban,mellette a Szüzanya. Dombormü. Kép a 647.oldalon.

Farkas Zoltán: Budapest Főváros müterembázai./ A Százados-utcában./
Vas.Ujs. 32.sz. 1912. 59.évf.

Vas Viktor

Hobrán

A kegyesrendiek
rendházaes főgim-
nazium kápolná-
jában (IV. Eskü-ut)
fentitőt az Áldást
osztó Krisztus márvány hobra
(1915 előtt)

Thirring Bpest
59. l.

M.D.K.

Vas Viktor szobrász

Kiállitott müvét elsőrendü munkának nevezi a lap tárlatbeszámolója.
A kiállitás helye és ideje nincs megjelölve.

Kárpát: Tavaszi tárlat c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1917. ápr. 1-8. VI. évf.
14. sz. 9. l.

MDK

Vas Viktor, szobrászm.

Gróf Zichy Tivadar képmása. Plakett.

Bárczy István. "

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 58.1.

MDK

Vas Viktor, Gémes-Gindert Péter szobrászok
és Rerrich Béla műépitő

közös müve az eszlopcsarnokban.

Mücsarnok.-K; állitás.

Az Erzsébet-emlékmű.

Művészet. 1913. 205-6.1.

Vas W. Béla.

Szentgyörgyi István tanítványa,

A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán szobor-munkájával szerepel.

Ujság, 1928. Máj. 20.

Vas Zoltán M.D.K.

Kaposvár, SZOT székház

Zádor Mihály: Kaposvár, bp. 1964. 265.l.

Vas Zoltán

Martinelli tér 5. /Leitersdorfer-ház/
Tervezte Lajta Béla, épült 1910-12.

Helyreállitás Vas Zoltán gondozásában folyik.

Repr. 203. kép.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

113.1.

Vas Zoltán M.D.K.

Ózd-Farkaslyuk, 6 tantermes általános iskola építésvezetője.

repr.

Tervezés:1958, épitès:1960-61.

Magyar Építőművészet 1963/3. 32-33.l.

M. D. K.

Vas Zoltán, építész

a felépítményi 250
ágas kórház tervein dol-
gozik.

Esti Budapest, 1956. aug. 29.

H.D.K.

Van Hollein, Ignatius

a fehérgyarmati 250
ágyas lóshás fermeni dol-
gozik.

Esti Budapest, 1956. aug. 29.

Vas Zoltán

építész

Szabad Művészet

1951. 385. l.

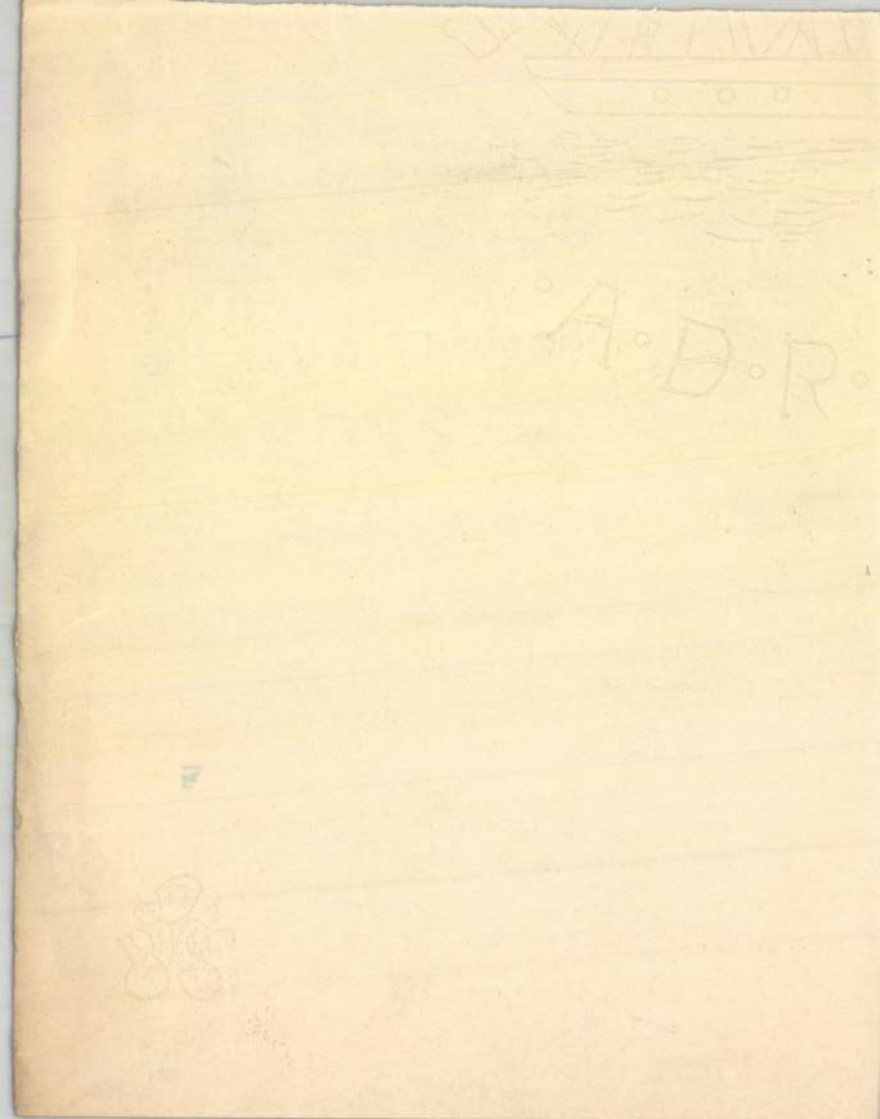
A·D·R·

Vas Zoltán

Az Ybl díj III. fokozatát kapta

Népszava 1969 április 3
2. old.

Vas Zoltán épitész

MDK

47.sz. terv repr.

Halász Imre:Nyolctantermes általános iskola tervpályázata Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.7-8.sz. 237.l.

Vasadi Ferenc

szobrász

1879-ben a szekesfőv. tanácsa az alábbi iskolában a szobrászat és a mintázás tanárául neverte k.

Ipariajziskola 1881

4. l.

Az állami középipari tanoda ideigl. szobrászati tanára, a budapesti szobrász önképzőegylet elnöke. A felsőipariskolánál a szobrászatot és mintázást tanította. u.o. 12. l.

SIRATÁSA. VÁZLAT. SZÉKESFŐVÁROSI KÉPTÁR.
galerie. — Viktor Madarász: László de Hunyadi sulla bara. Schizzo. Galleria Municipale.

Vasadi Ferenc

rendes tanár

Iparrajziskola 1902. 26. l.

u. o. 1903. 28. l.

u. o. 1904. 23. l. 13. l.

1904. augusztusában a székesfőv. tanács megbízásából részt vett Bernben a népoktatási kongresszusom

u. o. 1905. 27. l.

u. o. 1906. 19. l.

Az 1906. milanói kiállításon aranyérmet kapott.

u. o. 1907. 11. l. 26. l.

u. o. 1908. 21. l.

u. o. 1909. 20. l.

u. o. 1910. 33. l.

Az interet igazgatója Ágotai Lajos a tanácsi elnöki ügyosztályba rendeltetvén be szolgálattételre, fenti vette át az interet igazgatását helyettesként

u. o. 1911. 8. l. 21. l.

Vasadi Ferenc MDK

h. igazgató volt: 19oo.

Kováts J: Adatok a Szfőv.közs.Iparrajzisk.történetéhez. 1778-879, Budiparrajzisk 1937/38. 14. l.

Vasadi Ferenc

nobrán

Mord Életrajz

Magyar Művészet

1931. 181. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

385 /19 23 szám

Ikt.: 1923 év Oktober hó 13. n.

Legutobb a Müemlé
kigyártott hasonló minőségü papi
szerencsénk mellékelni , a melyb
4000 iv 63 - 95 cm
papiros raktárunkon tárol fenti
fenti papirosra szükség van és a
adhatnak ugy ily értelmü rendel
Szives megrendelés
készen

1 iv minta

1000 iv 65 kg.
à 1 kg ca 300.

Kenggel, Bethlen - Korabeli VI. 137

Vasadi Ferenc

Műcsarnok
1896. mill. Eiáll

Vasadi Ferencz

[ferencz" ötvös ipanművész]

Fővárosi Lapok 1896. máj. 24., 16. old.

(Magyar ipanművészek a kiállításon.)

Kalmár

M.D.K.

Vasady Ferenc

Stephenson szobrát mintázza a MÁV palotájának homlozatára meghirdetett szoborpályázatra, -közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. május 13
33. sz. 527. lap

MDK

Vasadi Ferenc

1901.II.8.-VIII. igazgató Vidéky elhunyta után

Iparrajziskola 1902. 4 l.

Vasadi Ferenc

szobrán

l.

Ezredéves kiáll

XII. szop. 44. l

Vasadi Ferenc

~~nebrait~~
a för. iparrajuskola
tanära
69. éves korában
1916. nov. 12-én (?)
meghalt
U 2098

Pesti Hirlap
1916. nov. 13.
(Hálozás)

16.6

Vegyes

FERENCZI

Zoltán

Báró Eötvös József

1. MAGYAR TÖRTÉNETI ÉLETRAJZOK

Vasadi Ferenc

1901 febr. 8. (Vidéky János elhunyta) óta 1901 aug. végéig az igazgatói teendőket fenti látta el.

Iparrajziskola 1902.

4. l.

K

Vasadi Ferenc MDK

II. Rákóczi Ferenc, szobormü

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Vasadi Ferenc

II. Rákóczi Ferenc, repr.

Magyar Iparművészet 1897/98. I.évf.

MDK

Vasadi Ferenc

"Rezső tronörökös" c.szobra.

A Szegedi Képzőművészeti Egyesület tavaszi kiáll.tárgymutatója.Szeged.1900.

M.D.K.

Vasadi Ferenc, szobrász

harmadik díjat nyert a Magyar Mérnök és Építészegylet kiírásában megtartott Jókai-emlékszobor pályázaton

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1894. XXIII. évf. jun. 20.sz. 142.old.

Vasadi Ferenc

Gémes Péter, Köllő Miklós alkotásai voltak Magyarország, Erdély, Horvátország, Szlavónia, Dalmácia, Fiume allegóriikus nőnoltai. A budai palota „F" épületének holomádján voltak elhelyezve. Kerükben pajzsot tartottak a Monarchia országainak címereivel.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

67-69. l.

MDK

Vasadi Ferenc

Igazság, Hit, Bátorság, Hatalom jelképes alakja, kő

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Vasady Ferenc, nobrán

harmadik díjat nyert műve az Ibl Miklós nobor-pályázaton.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesitője, Bp.
1894. XIII. évf. 210. old.

Vasadi Ferenc

Szobrász

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. évf. 4. sz. 145.-162. o.

Lyka Károly: A magyar iparművészet koszorúja.

Vasady Ferenc s zobrász M.D.K.

Az Iparrajziskola szobrásztanára volt.

Nála tanult Schilli János épületszobrász 1894-ben

Balogh József: Kincset érő hagyaték

Petőfi N épe 1965. jan. 26.

.....

.....

.....

mdk

Vasady Ferenc ipar rajziskolai tanár

a milánoi kiállitáson aranyérmet kapott

/. A magyar rajzoktatás külföldön
Népnivelés 1906. év II. kötet 423 l.

MDK

Vasady Ferenc

Szendéné Dárday Olga. E.G. II. 499.1.

Vasadi Ferencz

Rezső trónörökös, érczszobor

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
91 1.

MDK Vasadi

Vasadi Ferenc, szobrász

Az Országház épületét 253 szobor diszíti, közöttük az övé is.

Bajó Gyula; Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai. 63.l.

Vasadi Ferenc, szobrász.

Könyves Kálmán. Repr.
/Parlament./

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai.

Vasady Ferenc nobrán M. D. K.

1848 - 1916

II. Rákóczi Ferenc nobrát Keleti az elökelő szalónok díszítésére ajánlja.

Szós Gy: Magyar tört. kisplasztika a 19 sz. ban. Műv. tört. Ért. 1954 1 sz. 97

M.D.K.

Vasadi Ferenc

784. Igazság, Hit, Bátorság, Hatalom jelképes alakja. Négy épületszobor 350 cm. Sóskuti kő.

Elveszett. /Kir. palota/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 57. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Vasady Ferenc, szobrász

Készítette a főhomlokzat fülkéinek szobrait, a helyreállított józsefvárosi templomon

Vállalkozók Lapja. BP. 1895. XVI.évf.

máj. 14. sz. 1. old.

M.D.K.

Vasadi Ferenc
Nobilis

Rudolf trónörökös
II. Rákóczy Ferencz lovasszobra.

Beschorner A.M. és Fia műintézetéből Bp. 1899

M. D. K.

VASADI Ferenc szobrász

Ybl Miklós szobrászpályázaton II. díj

Ybl Ervin: Ybl Miklós 200.

Vasadi Ferenc
szobrász

M.D.K.

Igazság, Hit, Bátorság, Hatalom
jelképes alakja (Kir. palota)

Egyéb kéztulajdonból elvitt műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

57.l.

M. D-K.

VASADI Ferenc szobrász

Bp. Várpalota

6'52 és Téé

Ybl Buda 276.

H. D. K

VASADI Ferenc szobrány

Várpalota fülhében allegorikus alakok:

Építészet

Tudomány

Ybl Buda 256, l.

KÉPEK

VASADI *Ferenc*, szobrász, * Budapest 1848 szept. 19., † u. o. 1916 nov. 12. Pesten és Münchenben féligmeddig autodidakta módjára tanult s díszítőműveket mintázott a Vigadó, a királyi Várpalota, a honvédminisztérium palotája számára. A parlament épületén tőle való több királyszobor; u. o. a főrendiház nagy társalgójában a Bölcsészet és Orvosi tudomány szobor-csoportjai

Lg II. 5731

Vasady Ferenc szobrász

Pesti Hirlap. 1880. jun. 20.

Kaas Ivor: Magyar festők

Vasady Ferenc, rozbrár

Iparmüvériet 1895-ben 137.

Vasady Ferencz szobrász

A fővárosi iparrajzban a mintázás tanára. Ez iskola 1881. iki kiállítás án gypsz, agyag és viaszmodellek igen sok plasztikailag kitünően sikerült darabjaival találkozunk. Egy pár életnagyságú szobosfő s építészeti relief diszítményeken kívül több remek apróságot, ékszerész és ötvös mintákat láttunk.

Képzőművészeti hemle 1881–109 l.

848 49

Győri püspök

Vas Zoltán, építész

Vázlatok egy budai irodaház tervéhez.

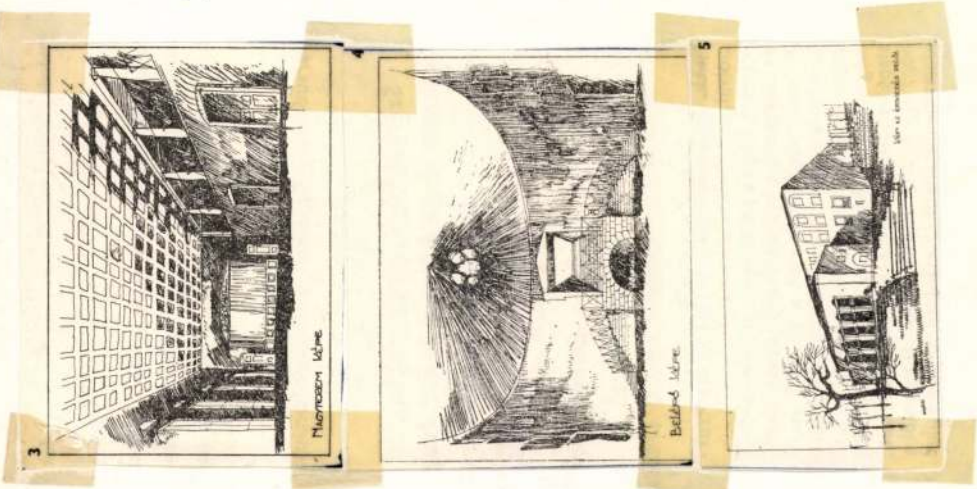

Magyar Építőművészet, 1984. 3. 253-old.

Vasadi Béla

festő

Műcs. kiáll. 1938 tól

Pipics 122. l.

Molnár utca 5.

MDK

Vasady Béla

Szürkület

KMTárs 1938. őszi kiáll. 28 l.

Vasadi Ferenc
üvegfestő segéd
jó eredm.
Iparrajziskola 1907.

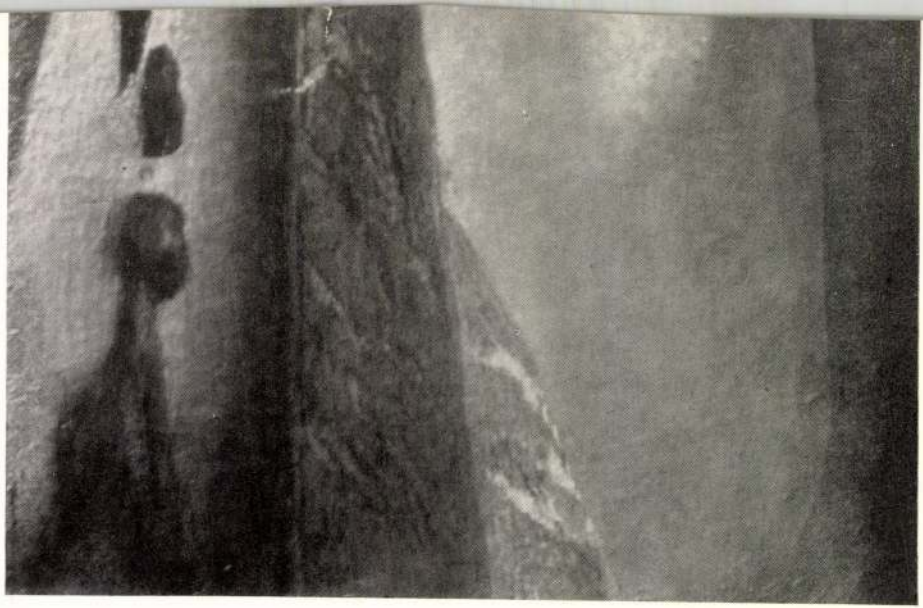

Vasadi Ferenc

tiszteletes

jó

Szarvasi iskola 1906

ZÉKELYFÖLDI MŰVÉSZETI ÉV

SZLETES MŰSORA

Vasadi Ferenc
üvegfestő tanonc
jó eredm.
Tanár Kölber Dezső
Iparrajziskola 1904

n ?

Autorisez = vous la mise en vente des photographies des vos œuvr
dans le Palais de l'Exposition ?
Répondre par **oui** ou **non**

sant

Vasadi Ferenc
4 polg.
jó eredm.
Tanár Csizik Gyula
Sparajiskola 1903

tion ?

Autorisez-vous la mise en vente des photographies des vos œu
dans le Palais de l'Exposition ?
Répondre par **oui** ou **non**

posant

Vasadi Ferenc

növeldestő tanonc

4 poly

jó eredm.

Tanár Kölber Dezső

Ipariskola 1903

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Vasadi Hermann

A gond, olaj
Tanulmányfej, olaj
Kertrészlet, olaj
Lánchid romokban, cer.
Csikós, cer.
Juhász, cer.

Városházi Képzőművészek Köre I. kiáll.
1949. ápr.

MDK

Vasadi Herman

A gond

t.e: Városházi dolgozók kiáll. Hirlap, 1949. ápr. 28.

VASADY Herman restaurátor

Székely B. képeit restaurálja

NN: A Szépművészeti Múzeum fiatal restaurátorainak
munkája

Művelt Nép 1957 VI. évf. 23. sz. június 5., 8 l.

Vasadi Jenő

épitész

Sul. Budapest 1883.

oklevelet nyert 1909

Névjegyzmüegyetem 21. l.

V. Ferdinánd.

Az előtérben középütt lát[illegible]
magyar koronázási diszbe öltözött
jogart tartja és az aranygyapjas
rendszalag látszik. Körülötte elő
tek elhelyezést Ferencztől egésze
dicskör ékesiti. Felirata a koron

KÖNIGE VON UNGARN.-K

alól balra: Faust. Herr inv. et.
középütt: Herausgegeben und
Heugasse No 119.
jobbra: Gedr. bei Joh. Höfel
legalól az alakok számjainak meg
Regierte von 1000 bis 1038..
1792 bis 1835.

Kny., chp. mér. 46.5: 63.

Sz. n.
336

Vasadi Hermann MDK

Nemrégen restaurálta a ~~MN~~ Magyar Nemzeti Galériában Benczur Gyula "A dáadalmas Mátyás" cimü kompozicióját.

Telepy Katalin: Benczur Gyula két történelmi festménye a Magyar Nemzeti Galériában. A Magyar Nemzeti Galéria közelményei.1.sz. Bp.1959.165.1.

M.D.Y

Vasadi Hermann

Grafikus

A zomos budai várpalotáról és a felrobbantott lánchidról készített rajzokat, melyek hűen ábrázolják az ostrom utáni állapotokat.

Márffy Ablin. Alkotás és ujjá alkotás

Művészet, 1967. julius – 22 kap

M.D.

Vasade Hermann
festő

Több éves olaszországi studium
után művészete egyre hudatosabbá
válik. – Farkas Zoltánról készí-
tett leszurarajzot.

Márffy Abin: Alkotás és ujjáalkotás
Művészet, 1967. julius – 22 lap.

Vasadi Hermann

festő

M.D.V

Górgyi Gicsgl Alajos „Családi
arckép"-ét restaurálta. A
Gyulai Museum gyűjteményébe
tartozó portrét is ujjáalkotott.

Várffy Albin: Alkotás és ujjáalkotás
Művészet, 1967. julius - 22 lap.

M. D. K.

VASADY Herman

Nagyléteny, volt Szaraz-Rudnyánszky kastély rokoko falfestmányének restaurálása

munkatárs: Sárdy Lorant, Sárdy Brutus, Bozó Pál

Budapest műemlékei II. Ep. 1962. 639. e.

MDK

Vasadý Herman

restaurátor

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962.jun.

MDK

Vasadi Hermann

az alanti festő képeit restaurálta

Börzsönyi-Kollarits Ferenc emlékkiáll.

Nemz.Gal. 1967.

Vasadi Hermann

festőművész-restaurátor nekrológja. - Magyar Nemzet, 12
1967.júl.11. - Művészet, 1967.8.évf.9.sz.19.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Mivtört.Ért.197o.1.sz.68-1o7.l./

1o5. l.

MDK

Vasadi Hermann

a festményeket előkészitette

Szolnoki müvésztelep kiáll. N.Galéria 1966.okt.

Vasady Herman

Több falfestményeket restaurált.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László,

stb.: Magyar műemlékvédelem (1949-59) I.

Budapest, 1960.

167 l.

?

MDK

Vas Zoltánné a Középület Tervező Intézet dolgozója
[A közelebbi foglalkozás nincs feltüntetve!]

tagja lett az MNDSZ kezdeményezésére választott „Országos Bizottság a Gyermekért" nevű bizottságnak.

Művészek, orvosok, írók és szülők részvételével megalakult az „Országos Bizottság a Gyermekért".

Nők Lapja, Bp. 1954. május 27. [13. l.]

Vas Zoltán, Ybl-díjas építész (1923–1986).

BÚCSÚ

VAS ZOLTÁN

1923—1986

Vas Zoltán Ybl-díjas építészmérnök sorsa tükrözi generációjának nehéz, a második világháború szörnyűségeivel terhelt életét.

Egy dunántúli magyar kisváros, Magyaróvár alvó, csendes világából — a budai gimnáziumi évek után — 1944-ben a nyugatra evakuáló József nádor Műegyetemmel az összeomló Németország kataklizmájába került, majd amerikai hadifogságba.

Mélyen európai, „Thomas Mann-i egyéniségén" ezek, a legfogékonyabb életkorban átélt borzalmas évek maradandó sérüléseket okoztak, de önzetlen humanitását nem törték meg. Jól jellemzi egyéniségét egyik hadifogoly társának elbeszélése: „Doxa óráját a táborban elcserélte cigarettára, melyet fogoly társai között szétosztott, magának egyet tartott meg." Egész élete ilyen volt, mindig adott, ritkán kapott.

Magyar Építőművészet, 1986. 4. 63. old.

PAVILLON U.R.S.S.
PARIS 1955

610

Kiállítás előtt a Magyar Nemzeti Galériában

Ez év őszén, a nemzetközi múzeumi hetek során nyitja meg kapuit a teljes Magyar Nemzeti Galéria. A megnyitás a tervek szerint nagyszabású ünnepség keretében történnék, amelyre meghívnák a nemzetközi művészeti élet több jeles képviselőjét és számos muzeológust.

Még a nyáron, előreláthatólag május elején, megnyilik azonban — ha ideiglenesen is — a galériában a XX. századi állandó magyar képzőművészeti kiállítás, bár a főbb anyag a nyár folyamán Brüsszelben, Moszkvában, Velencében és Bukarestben szerepel tárlaton. Moszkvába a forradalmi kiállításon szereplő műveket, Brüsszelbe, a világkiállítás magyar pavillonjába pedig egyebek közt *Csontváry*, *Egri* és *Derkovits* legkiválóbb alkotásait küldi el a Magyar Nemzeti Galéria.

Néhány perccel kapunyitás előtt a Magyar Nemzeti Galéria oszlopcsarnokában.

→

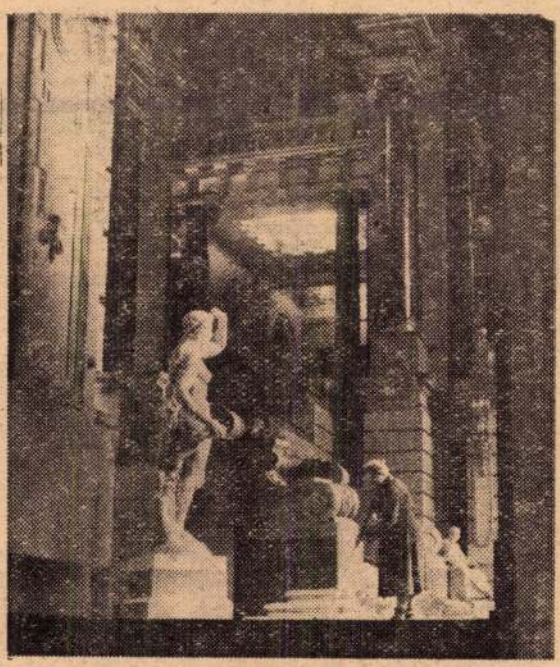

Vasadi Herman Csontváry monumentális Mária kútja című festményét restaurálja. A kép a brüsszeli világkiállításon a magyar képzőművészetet reprezentálja.

↓

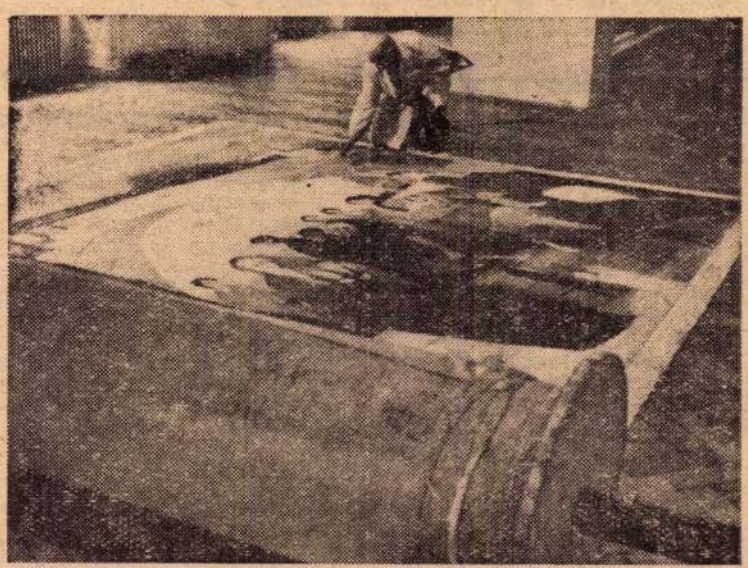

Válogatják a XX. századi magyar képzőművészeti kiállításra kerülő anyagot

Újabb részvéttáviratok Horváth Imre elvtárs elhunyta alkalmából

A. Gromiko, a Szovjetunió külügyminisztere Sik Endréhez, a Magyar Népköztársaság külügyminiszterének első helyetteséhez intézett táviratban fejezte ki részvétét Horváth Imre külügyminiszter elhunyta alkalmából.

Ugyancsak táviratban fejezték ki részvétüket *Behar Shtylla*, az Albán Népköztársaság külügyminisztere, *Alejandro Ceballos*, az Argentin Köztársaság külügy- és kultuszminisztere, *Karlo Lukanov*, a Bolgár Népköztársaság külügyminisztere, *Kocsa Popovics*, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság külügyi államtitkára, *Lothar Bolz*, az NDK külügyminisztere és *L. Palamarcsuk*, az Ukrán SZSZK külügyminisztere.

Személyes levélben nyilvánította részvétét *Stig Rynell*, a Svéd Királyság budapesti követségének ideiglenes ügyvivője.

A damaszkuszi magyar követségen február 4-én részvétlátogatást tettek Horváth Imre elvtárs halála alkalmából *Bittar* szír külügyminiszter, valamint a szír külügyminisztérium számos vezető funkcionáriusa és a damaszkuszi egyiptomi ügyvivő.

Dr. Münnich Ferenc, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnökéhez táviratot intézett *Chivu Stoica*, a Román Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke.

Cedenbal, a Mongol Népköztársaság miniszterelnöke és *Avazed* külügyminiszter levélben fejezte ki együttérzését a magyar népe ért veszteség felett. *Dzsuanda*, a Indonéz Köztársaság miniszter elnöke is részvéttáviratot küldött

A Román Népköztársaság kor mánya, valamint a Román Mun káspárt nevében *Avram Bunaci* külügyminiszter tett részvétlát gatást a bukaresti magyar nag követségen. *Nam Ir*, a Koreai N pi Demokratikus Köztársaság kü ügyminisztere táviratban fejez ki részvétét.

A bécsi magyar követsége *Figl* osztrák külügyminiszter sz mélyesen fejezte ki részvét Horváth Imre külügyminiszter e hunyta alkalmából csütörtök délelőtt. Ugyancsak személyese fejezte ki részvétét a teherá magyar követségen *Ardalan* irá külügyminiszter.

A Francia Kommunista Pá Központi Bizottsága nevében *Ga ton Viens* és *Fernand Grenie* együttérzésüket fejezték k Ausztria Kommunista Párt Központi Bizottsága nevében *Al mann* és *Fiala* elvtársak, a bécs magyar követségen tettek részvé látogatást.

Svédország Kommunista Párt Központi Bizottsága táviratot ju tatott el a stockholmi magya követségre.

Részvétüket fejezték még *Kozma József* zeneszerző, *Ramo* francia festőművész, *Burghard* a berlini Állami Operaház iga gatója üzemek, társadalmi sze vezetek stb. (MTI)

A Szovjetunióban megemlékeznek a magyar–szovjet barátsági szerződés megkötésének 10. évfordulójáról

Február 18-án lesz tíz éve a magyar—szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási egyezmény megkötésének. A Szovjetunióban széles körben megemlékeznek az évfordulóról. A moszkvai társadalmi szervezetek nagyszabású ünnepi gyűlést tartanak a szovjet főváros legkiválóbb társadalmi és kulturális személyiségeinek részvételével. Hasonló ünnepségeket rendeznek több más városban is.

Intézkedés a szombati kenyérellátás megjavítás

Naponta átlag 40—50 vagon k nyér kell a főváros lakosságán de a szombati szükséglet 60— vagon. Mivel a sütőüzemekb megszüntették az éjjeli munkát, hétvégi igények kielégítése neh ségeket okoz. Az illetékesek m elhatározták, hogy pénteken pékségek elkészítik a követk nap szükségletének 20 százalék és azt szombaton reggel elszáll ják az üzletekbe. Ezenkívül elre delték, hogy kerületenként e egy üzemben pénteken éjjel süssenek kenyeret. (MTI)

képpen elméletünk — e cikk szerint — elsorvad és széthullik.

Ez nyílt megalapozása annak, hogy a revizionisták lemondanak a kapitalizmus bírálatáról és egyenes felszólítás a szocializmus bírálatára.

A revizionisták egyenlőségi jelet tesznek a proletariátus és a burzsoázia diktatúrája közé. Ez a modern burzsoázia egyik legaljasabb csalása, amelyet a revizionisták támogatnak. Természetesen a proletariátus számára nem közömbösek a burzsoázia politikai uralmának formái. A fasizmus elleni harcban a marxista—leninisták mindig elsőnek léptek fel és lépnek fel a burzsoá demokratikus szabadságjogok védelmében, de sohasem feledkeznek el arról, hogy a kapitalista társadalomban a demokráciának korlátozott, burzsoá osztályjellege van. A tiszta demokrácia a kapitalizmusban a proletariátus és a burzsoázia közötti kibékíthetetlen osztályellentét fennállása mellett hazugság és csalás. A legutóbbi évtizedek és a jelenkor története megcáfolhatatlanul bebizonyította

munizmus építésében betölt vezető szerepéről szóló lenini t nítást támadják. Ellenzik a d mokratikus centralizmust, a pá vasfegyelmének elvét. A pár ról szóló ilyen nézeteket véd mezett az Egyesült Államokb a renegát J. Gates, Kanadáb Solzberg revizionista csoport Nagy-Britanniában egy jobbold li kisebbség Cadogan és Hill v zetésével. A marxista pártról, a nak lényegéről és szerepéről a kotott felfogásokban a legélesel ben látható a revizonizmus ki polgári, opportunista természet

Mint ismeretes, a múltban a re vizionizmus egyik fő elmélet hibája az volt, hogy nem értett meg is tagadta a marxizmus l nyeges elméleti alapját, a dialekt kát, amely a marxizmus eleve lelke.

A revizionisták a múltban, mi ismeretes, Marxot és a marxi must kantiánus, machista, emp riomonista filozófiával akarták k egészíteni. Lenin fellépett a rev zionisták hihetetlen lapossága e jon, lelepleze és szétzúzta őket.

M.D.

Vasadi Hermann

festő - restaurátor

A Magyar Nemzeti Galéria festő-restaurátora 1967. július 6-án budapesti lakásán meghalt.

S.l.: In memoriam Vasadi Hermann

Művészet, 1967. szeptember – 19 lap.

MDK

Vasadi Hermann, restaurátor

Vezetésével állítják helyre a Feszty-körkép maradványait.

— : (— kép — növeg —) 2

ESTI HIRLAP Bp. 1967. febr. 10.

Vasady Herman

Nyírbéltekén falfest ményeket restaurált.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb: Magyar Műemlékvédelem (1949–1959) Budapest, 1960. I. 168 l.

Vasadi Sarolta

4 polg. 1 ker.

3 ipart.

jeles eredm.

Tanár György Kálmán

Tanárképzőiskola 1903

priétaire :

resse pour le renvoi :

s oeuvres ci-dessus ont-elles paru dans quelque Expositi

Autorisez-vous la reproduction de vos œuvres dans le *Catalogue* *stré* de l'Exposition ?
Répondre par **oui** ou **non**

te..... Signature de l'artiste exp

Vasadi ref. templom

(Pest vm.)

Emléki

Chobotvác

313. l.

Vasadi Hermann

festő

M.D.K.

A Magyar Nemzeti Galéria
főrestaurátora, aki az al-
kotás és ujjáalkotás levéhenny-
séget folytatja.

Márffy Albin: Alkotás és ujjáalkotás.
Művészet, 1967. julius - 22 lap.

Vasadi Hermann

festő

M.D.K.

Dombos-táj
Városrészlet } repro

Máffy Albin: Alkotás és ujjá alkotás
Művészet, 1967. julius - 22 lap.

Vasai Béla 40 éves

a Kohó és Gépipari Minisz-
tériumtól kapott megbízást - emlékére

- Napló:

Magyar Nemzet 1970 június 16
4. old.

MDK

Vasadi Béla festő

KMTára őszi kiáll. 1938. nov. Műcs. 39 l.

Vasady Elemér

aranyműves kékesfehérvár

Életr. lásd

Lamagyiparalm II. 432. l.

A budapesti
. Kir. Állami Felsőipariskola
l" Szövetségbe tömörült
yi" Bajtársi Egyesülete
épszinház-utca 6—8, II. em. 46.

—

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Müemlék Országos Bizottság
ürnöne

H.

VI Állatkerti út

sére engedélyezett 100.000
segély 4. részlete fejében ...
. A *szentesi* közművelődési
tési költségeihez való hozz
képen a Főfelügyelőség ál
solt 60.000 K államsegély
lete gyanánt ... ...
3. A *szombathelyi* múzeum
engedélyezett 120.000 K álla
11. részlete fejében ... ...
4. A *temesvári* múzeum építésé
délyezett 160.000 K álla
8. részlete fejében ... ...
5. A *veszprémi* múzeum építésé
délyezett 120.000 K álla
4. részlete fejében ... ...

Vasady Béla
1911–14.

Elmisk 1930
89.P.

Összegezés.

I.	Az Orsz. Tanács közvetlen jutalma 23 kezelőnek --- --- --- --- --- --- ---	1900 K
II.	A Dunántúli Közművelődési Egyesület javaslatára 7 kezelőnek --- ---	400 «
III.	A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület javaslatára 5 kezelőnek ---	300 «
IV.	Az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület javaslatára 6 kezelőnek --- --- --- --- --- --- --- --- ---	300 «
V.	Az Eperjesi Széchényi-Kör javaslatára 2 kezelőnek --- --- --- --- ---	300 «
VI.	A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület javaslatára 8 kezelőnek ---	500 «
VII.	A Julián-Egyesület javaslatára 4 kezelőnek --- --- --- --- --- --- --- ---	300 K

kezése dolgában felmerült új tervről, melynek t
gyalása iránt a minisztériumból szeptember
elején jött felszólítás, amikor is Molnár Vik
államtitkár megbizásából Fejérpataky László f
ügyelő, az előadó és a titkár Kassán és Jász
tárgyalásokat folytattak, melyek eredményekép c
megállapodások létesültek, hogy Kassa város me
veszi a premontrei rend fazekas-utczai kerjét
hóhér-bástyával s ez utóbbit a telek nagyobb fe
vel átadja új múzeum létesítésére, a régi múzeum
átadja a jogakadémiának, az állam pedig az í
nyert telken megfelelő új múzeumot létesít s
régi építészeti maradványokat restauráltatja. Utób
Ékes Lajos városi tanácsnok azzal az ujabb tervv
állott elő, hogy a város ne vétel, hanem kisajátít
útján igyekezzék a telket megszerezni. Szeptemb

Varadi Hermann

A Nemzeti Galéria főrestaurátora meghalt.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 11. hanés. 4.o

MDK

Vasadi Herman, festő, restaurátor

Fényes Adolf eml.kiáll. MNG 1960.

MDK

Vasadi Hermann, restaurátor.

a kiállitás elökészitésében komoly segitséget nyujtott.

M.Nemz. Galéria. - Ámos Imre kiállitás. 1958.
Á.I.emlékkiáll. Kat. 11.l.

VÁSADI KALICZA *Erzsébet*, festő.
1. *Kaliczá E.*

:berg, *Anshelm*, festő, Stockholm. (599, 600.)
:er Woldan, *Georg*, festő, München. (165.)
:er Woldan, *Rafael*, festő, München. (125, 127.)
on Hazelwood, *Charles*, festő, London. (461, 463, 465,
), 472, 474, 561, 566, 568.)
, *Lucien*, festő, Páris. (31, 33, 44.)
ey, *Alfred*, festő, (51.)
rg, *Emerik*, festő, Stockholm. (602..)
s, *Edmund*, festő, München. (106, 119, 167.)
rt, *Julius*, festő, Páris. (316, 325, 345.)
Franz Prof., festő, München, (156, 157.)
an, *Edmund*, festő, London (462, 471, 473, 475.)
und, *Pelle*, festő, Stockholm. (570.)
ner, *Ignatius*, szobrász, München. (223.)
t, *Charles*, festő, Mée par Melun. (326, 332.)
ll, *Hildegarde*, festőnő, Stockholm. (580, 582.)
us, *Groswenor*, festő, London. (425, 436.)
us, *S. Seymour*, festő, Páris. (334, 336.)
, *Herman*, festő, München. (137, 140, 142.)
Eugen, festő, Páris. (348—350.)
er Weiden, *Harry*, festő, Montreuil sur Mer. (328, 339, 351.)
r, *Heinrich*, festő, Worpswede. (138, 146.)
ann, *Hans von*, festő, Karlsruhe. (549, 554, 555, 557.)
é, *Heinrich*, szobrász, München. (187.)
tröm, *Charlotte*, festőnő, Stockholm. (581, 595.)
n, *Gustave*, festő, Stockholm. (606.)
n, *Edward*, festő, London. (417.)
, *Adolphe*, festő, Páris. (63, 67.)
w Hamilton, *James*, festő, Helensbourgh (Skótország).
23, 443).
ers, *Alfred*, festő, London. (420.)
meneghi, *F.*, festő. (19.)

Vasadi Kalicza
Erzsébet

Jestonić

U. 15.

Vasadi Kalicza Erzsébet

festő

vrod

Tábori Kornél: Magyar művésznők. Pesti Napló 1912. dec. 25. (Önarcképpel.)

A tanyájától és Deák Ébner Lajostól tanult. Főleg arcképeket fest.

U.: 15.—16.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

MDK

Vasadi Herman restaurátor

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből.N.Gal.1963.jul.

M.D.K.

Vasady Sándor, szobrász-tanár

nimutárta a Jôrsefvárosi plébânia templom helyreállitása során elhelyezendő figurális diszitmié nyaret.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1891. XX. évf.

aug. 1. sz. 171. old.

MDK

Vasadi

az alanti festő tanára volt

Galbavy Gyula festőm. kiáll. Ózd, 1965.

M.D.K.

Vasadi

Az Alkotmány u. 25. sz. magánpalota könyvtárszobájának és szalonjának freskóit készitette a müvész, aki Lotz tanitványa volt.

"Budapesti épitkezések" c. beszámoló
Magyar Salon, Bp. 1899. julius hó
849. lap

Vasadi szobrászm. MDK

A Baross-szoborpályázaton négy művet ezer - ezer forinttal megvásároltak. Többek között Vasadi pályművét.

A Baross-szobor.
Vas.Ujs. 1894. 41.évf. 17.sz. 289.l.

Vadady Béla

MDK

Szürkület

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Vasadi Ferenc

Művészet 1917. 35. l.

Vasadi Ferenc, a Székesfővárosi Iparrajziskola c. igazgatója, szobrász, 1916 november 12-én elhunyt, hatvankilenc éves korában, Budapesten. Vasadi eredetileg autodidakta volt, dolgozott a jóhírű pesti Szandház-féle szobrászműhelyben, azután egyideig külföldön, főképpen Münchenben. Pestre hazatérve többféle dekoratív szobrászati feladatot oldott meg, azután tanára lett a Székesfővárosi Iparrajziskolának 1883-ban, ez intézet átszervezésénél is tevékeny munkát végzett. Az iskola annyira elfoglalta, hogy nagyobb szobrászati munkát azóta nem is végzett. Még 1880-ban pályázott a Honvédelmi miniszterium palotájának szobraira egy Hunyadi-szobormintával s ezt meg is rendelték nála. 1883-ban ugyancsak pályázat utján megrendelést kapott egy Stephenson-szoborra a budapesti keleti pályaudvar számára. Legutóbb 1886-ban állitott ki a Műcsarnokban, még pedig II. Rákóczi Ferenc szobrát. A budai kir. vár homlokzatát díszítő szobrok néhánya szintén tőle való. —

190..... évi ..... oszt. sz.

II.

Vasadi Ferenc

szobrai.

Részt vett a honvédelmi minisztérium
ületén felállítandó magyar hadve-
ek szobrainak pályázatán Hunyady
nos mutájával, de a titkos pályázá-
t megsértette anyiban, hogy nevét
véste a mutrára. A kritika dicséri
szobrot és sajnálja, hogy a felté-
lek be nem tartása miatt mellőzni
ll.

-h.-B-a Magyar hadvezérek szobrai.
Képzőművészeti szemle 1880 évf. 120. l.

..... pénzügyi kerülethez tartozó adóhivataloknál, az alapítványi alapok javára, illetőleg terhére, 190..... évi ..... hóban előfordultak.

Folyó szám	Az alap megnevezése
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

haszonnal, míg végre a drágítás terén igen nagy tekintélyre szert tett egyik sörgyárunk, a Polgári Serfőző elhatározta, hogy juttat a magyar iparművészeknek is egy kis megrendelést, vagy valami ilyesfélét. A Polgári Serfőző ugyanis nem elégedvén meg azzal az áldásos működéssel, melyet a hazai sörfogyasztás kielégítése tekintetében kifejt, rátért a hazai tápszerművek gyártására is és mivel a jó sörhöz nem kell cégér, de a tápszerműveknek igen, egyenesen az iparművészeti iskolához fordult s onnan kért a csomagoláshoz való ízléses modelleket. Történetesen nyár lévén, amikor a növendékek vakációznak, figyelmeztették a tápszerművé vált részvénytársaságot, hogy jó volna az őszig várni. De ők nem vártak. A pótkávé és egyéb hazai tápszerművek kikívánkoztak a nép közé és ezért a társaság azt telefonálta, hogy ha nincs növendék, jó a tanár is, csak csináljon modelleket, csomagolást, feliratokat, de mindjárt. A tanár csinált is, nem egyet, hanem négyet, egyik ízlésesebb, csinosabb, célszerűbb, mint a másik. Aztán elküldte a modelleket a hadinyereséget és pótkávét gyártó részvénytársaságnak, várva, hogy melyik terv fogja tetszésüket megnyerni. Időközben azonban a társaság meggondolta a dolgot. Akkoriban a zsíripar erőteljesebb osztalékot igért, mint a pótkávé, a sörgyár tehát egész táperejével erre a közgazdasági területre vetette magát. És így nem kellettek többé a kartonok, az etikettek, a fölírás, a modellek, a növendékek, a tanár és az iparművészet. A disznóknak nem kell cégér — gondolta a sörgyár és hónapokig nem szólt semmit a megrendelésről. A tanár végre is megunta a dolgot, megkérdezte, hogy mi lesz, de a sörgyár nem szólt semmit, hanem Mikulásra visszaküldte a modelleket és a tanár ablakába helyezte a kis cipőkbe. Honoráriumról persze szó sincs, mert egy sörgyár olyan nevetséges csekélységekkel, mint száz-kétszáz korona nem törődik, a többszöri felszólításra azonban elhatározta, hogy hajlandó az egyezkedés terére lépni. És pedig a méltányos egyezkedés terére. Ők fizetnek a tanárnak a végzett munkákért 10, szóval tíz koronát (o. é. 5 frtot), viszont a tanár ennek fejében csináljon nekik egy prospektus számára való tervezetet és akkor örökre kvittek lesznek. Ennek a történetnek ez a pointja — és most azt kérdem én, hogy ha valaki a suszternél egy pár cipőt akar rendelni és négy kis modellt csináltat sevróból, azután meggondolja a dolgot, felelhet-e úgy, ahogy a hatalmas sörgyárosok és a nem kevésbbé hatalmas nőorvosok teszik, mikor mecénásoknak csapnak fel és pointekkel fizetnek az iparművészeknek. Tisztelettel N. N.

IN MEMORIAM

VASADI FERENC. Egy kedves, komoly és szorgos öreg úr, egy derék nevelő és tehetséges szobrászművész, — ezt vesztette a magyarság Vasadi Ferencben, akit hatvankilenc éves korában november hó 14-én temettek el Budapesten. Az iparművészetnek nem alkotómunkása volt, hanem tanítója. Harminchárom évig volt a székesfővárosi Iparrajziskola tanára, majd annak címzetes igazgatója s mint ilyennek alkalma volt nemcsak a szobrászat, hanem a díszítő művészetek elméleti s gyakorlati tanulságait is elhinteni növendékei közt. Az autodidakták nagy szorgalmával, sokoldalú érdeklődéssel jutott el a Szandház-féle régi pesti szobrászműhely növendéke külföldi tanulmányútjai végeztével, melyeknek java része Münchenre esik, az iparrajziskola szobrászati tanszékébe. Élete innen kezdve megoszlik a tanítás, tanulás és a művészi tevékenység munkájában. Résztvesz az iskola átszervezésében, az új iskolaépület berendezőmunkálatainak java része is az ő tervező keze nyomán született. Az oktató és adminisztratív munka mellett a csöndes pihenés óráit a művészettörténet tanulmányának szenteli s egyben szobrászati tevékenységnek is. Egész sereg alkotása van a fővárosban, melyek közül ismertebbek a Keleti pályaudvar főhomlokzatán elhelyezett Stephenson-szobor, a Vigadóban levő Tinódi-szobor és a királyi várpalotát díszítő homlokzati szobrok. A dekoratív plasztika területén mozgó művész ezeken a munkákon figyelemreméltó tehetségnek adta bizonyságát, mely a részletek szépségeiben s a rendkívül gondos kivitelben érvényesült leginkább. Tanítványai, kollégái, tanártársai és művészbarátai azzal az érzéssel állták körül sírját, hogy a régi pesti polgárcsalád nyugodt és bonhom fiában igaz ember élt, szelid, mindent megértő, csöndes filozóf, akinek alakja jelentősen illeszkedett a művészi nevelők világába és emléke a meleg szeretet sugaraival van körülfonva.

KRÓNIKA

KÉT KITÜNTETÉS. A megboldogult királynak úgyszólván legutolsó állami ténykedései során kegyes jóakarata iparművészeti életünknek két jelessége felé fordult. Az egyikkel Nádler Róbertet műegyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki az ékítménytan és vízfestészeti tanszékre. Akik a kinevezett tanárnak a magyar rajztanár-, festő- és iparművészi nemzedék nevelése körül való érde-

meit ismerik, nem kételkednek benne, hogy Rauscher Lajos tanszékére alig lehetett volna nála méltóbb utódot találni. Nagy művészi kultúrája, fáradhatatlansága, szelid nevelőegyénisége mély nyomokat hagyott minden tanítványa karakterében. A mi társulatunk életében is ezekkel a jellemvonásokkal járul hozzá a közös munkához s különösen a kiállítási bizottság tevékenységének a mostani nehéz viszonyok közt is eredményes voltához. S hisszük, hogy a magyar művészi formák iránt való szeretetét fogja beleoltani abba az ifjú építésznemzedékbe, amelynek művészi érdeklődéséhez az ő katedrájának kell az első impulzusokat megadnia. — Kutasi Radisics Jenő miniszteri tanácsosnak, az Iparművészeti Múzeum igazgatójának a műegyetemi címzetes rendkívüli tanári cím adományozásával tudományos érdemei jutottak méltó elismeréshez. Immár világhírre szert tett múzeumunk anyagának összegyüjtése és rendezése körül Radisics Jenőnek ugyanakkora érdemei vannak, mint műkincseink kutatása, meghatározása és publikálása körül. Tudományos munkáját a külföld múzeális szakköreiben épp úgy méltányolják, mint idehaza, ahol az iparművészet megbecsülését és a gyüjtőhajlamot évtizedek óta fejleszti oly körökben, amelyek részvétele e nemzeti kultúrmunkában rendkívül fontos. Társulatunk is épp úgy, mint az iparművészetnek minden ügye, lelkes munkatársát tiszteli benne s csak örülni tudunk az elismerésnek, mely feléje fordult.

FOLYÓIRATUNK A KIRÁLY KÖNYVTÁRÁBAN. A nemrégiben ötödízben lezajlott Erzsébet-szoborpályázaton díjazott pályaműveket annak idején a Magyar Iparművészet egy külön erre szánt számában összegyüjtötte és ezzel a mai magyar emlékműszobrászat fontos, történeti dokumentumait foglalta egybe. E számunknak egy díszes példányát éppen erre való tekintettel elküldöttük a bécsi udvari könyvtárnak is megőrzés végett. Ez elhatározásunkra most érkezett meg a válasz, szószerint a következő:

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter.
14913/1916. eln. szám.

A magyar kir. miniszterelnök úrnak folyó évi november hó 9-én 3713/I. szám alatt kelt átirata szerint megboldogult I. Ferenc József Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi október hó 15-én kelt legfelső elhatározásával az Országos Magyar Iparművészeti Társulat kiadásában megjelenő és legkegyelmesebb elfogadásra felajánlott „Magyar Iparművészet" című folyóirat legutóbbi díszkötésű számának, mely az Erzsébet-emlékmű szoborpályázattal foglalkozik, a cs. és kir. hitbizományi könyvtár részére való elfogadásra méltatni és elrendelni kegyeskedett, hogy a Társulatnak a legmagasabb köszönet nyilvánítása tudomására hozassék. — Erről az Elnökséget folyó évi augusztus hó 12-én kelt felterjesztésére értesítem. — Budapest, 1916. évi december hó 3-án. A miniszter rendeletéből: dr. Schwöder Ervin, miniszteri osztálytanácsos, elnöki titkár.

Örömünkre s igaz megelégedésünkre szolgál, hogy nemcsak olvasóink, hanem a legfelsőbb körök is méltányolják lapunk Erzsébet-számának művészi jelentőségét és kortörténeti becsét.

HÓDOLATI TÁRGYAK MŰVÉSZETE. A koronázás ősi pompája és a nemzet hódolatának eszközei között az iparművészeti ízlésnek olyan jelentős szerepe van, amilyen csak a legritkább alkalommal kínálkozik. A hitlevél, a törvényhatóságok, a társadalmi egyesülések hódoló feliratai a grafikus művészet java részét teszik próbára, mert a történelem számára készülő dokumentumok a mai ízlés bizonyságai lesznek. A koronázási ajándékok, a testületek, társulatok és egyesek emléktárgyai az ötvös-, bronz- és ezüstműves, a zománcozó, a kisplasztikus és a textilművész tudását és ízlését igényelik, mert amikor a legerősebb nemzeti érzések kifejezéséről van szó, nem elég a tartalom, hanem a formának is becsesnek kell lennie. Az Iparművészeti Társulat érzi a történeti eseményből a magyar iparművészetre váró feladatok jelentőségét s a nagy alkalmat meg akarja óvni attól, hogy kiforratlan alkotások, ízlésbeli eltévelyedések bizonyságai kerüljenek a trón zsámolyához. Ezért elhatározta, hogy országos akciót indít és minden illetékes hatóságot, testületet, társadalmi egyesületet arra buzdít, hogy a nemzeti hódolat tárgyainak kivitelével csak művészi erőket bízzon meg s ezen célból díjtalanul, a nagy ügyhöz méltó buzgósággal fogja a megrendelők számára az iparművészeti munkák beszerzését közvetíteni. Szívesen szolgál tehát a hozzáforduló hatóságoknak, vezetőknek, bizottságoknak művészi tanácsokkal, tervekkel, ellenőrzi azok kivitelét, esetleges pályázatok kiírásához segédkezet nyujt, egy szóval minden módon megkönnyíti az ily irányú iparművészeti termékek létesítését. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a legmagasabb hatósági ajánlástól a sajtóban kínálkozó nyilvánosságig minden eszközt, amely rendelkezésünkre áll, meg fogunk ragadni, hogy a magyar iparművészek érdekei és ízlésbeli fejlettségünk bizonyságai ezúttal kellő elismerésben részesüljenek. Amivel persze nem akarunk semmiféle olyan jogot biztosítani magunknak, amely az efféle tevékenység monopolizását célozza és nem akarjuk, hogy bármely olyan igazi tudás és művészi ízlés is ne érvényesülhessen, mely

MDK

Vasadi

a homlokzat és külső szobor díszek egyik alkotója.

Képek és szobrok a királyi palotában.
Magyar Ip.müv. 1905. 168.l.

MDK

Vasadi, Köllő, Donáth és Kallós

A Baross-szobor. Vas. Ujs. 1894. 289.l.

Vasadi

Hobrány.

A honvédelmi minisztérium hobrai közül reábízták Hunyadi Hobranák elkészítését.

Magyar vezérek hobrai Vás

Ujs. 1880. 440. l.

M.D.K.

Vasadi Ferenc, szobrász

Az Országház 88 pirogránit szobordisze a pécsi Zsolnay gyárban készült. Ő is egyike volt a 12 tervező szobrásznak. 272.o. 8.jegyz.

Romváry Ferenc: Sinkó András művészetéről 269.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

Vasadi Ferenc 9, 11 - 12, 20, 28, 37, 39, 42, 45, 105, 139
140, 156
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991./

MDK

Vasadi Ferenc szobrasz

II.Mátyás, II.Ferdinand c. szobormüvei a képviselőházi árkádok felett.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országhaz. Bpest. 1937./Képekkel./ 130.l.

MDK

-

Vasadi Ferenc szobrász

II.Ulászló, II.Lajos c.szobrai a képviselőházi árkádok felett.

Zámborszky Ilona: A Magyar Orszaghaz.Epest. 1937./Képekkel./ 130.l.

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

Gejza fejedelem c. szobra az Országgház nyugati homlokzatán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház. Bpest. 1937./Képekkel./ 129.l.

MDK

Vasadi Ferenc szobrasz

Géza vezér, Szent László, II.Ulaszló, II.Lajos, II.Mátyás, V.Ferdinand és Bocskay Istvan alakját formálta meg az Országház szobrai közul.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

MDK

Vasadi F. szobrász

Szt.László c. szobormüve az Országhaz nyugati homlokzatán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Orszaghaz.Bpest. 1937./Képekkel./ 129.l.

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

Orvostudomány.

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937, 131 l.
/az épület belsejében elhelyezett szobrok/

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

Gejza

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Bp. 1937.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/
129-132 l.

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

Bölcsészet

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937, 131 l.
/az épület belsejében elhelyezett szobrok/

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

Szent László

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937,129-132
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

Bocskay István

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937, 129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Vasadi Ferenc szobrász

II.Mátyás, II.Ferdinánd

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937, 129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

Vasadi Ferenc szobrász

II.László, II.Lajos

Tomborszky Ilona: A magyar országház. Bp. 1957.
129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Vasadi Ferenc szobrasz

Bölcsészet, Orvostudomany c. művei a Felsóhazi társalgóban.

Zámborszky Ilona: A Magyar Orszaghaz.Bpest. 1937./Képekkel./ 131.l.

MDK

Vasadi Ferenc szobrasz

Bocskay István erdélyi fejedelem c. szobormüve a főrizalit déli oldalan.

Zámborszky Ilona: A Magyar Orszaghaz.Bpest.1937. /képekkel./ 130.l.

Vásárhelyi Győző (Victor Vasarely)
szülővárosa Pécs Modern Magyar Kép-
tára részére ajándékozott műveiből:

Encelade 1956-62 (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan. Műmel-
léklet 1.

Vásárhelyi Győző (Victor Vasarely)
szülővárosa~~nak~~ Pécs Modern Magyar
Képtára részére ajándékozott műveiből:

Sitni 1955-67. (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan. Műmel-
léklet 2.

Vásárhelyi Győző (Victor Vas

szülővárosa, Pécs Modern Ma

tára részére ajándékozott műve

Zint 1952-64 (repr.)

Jelenkor XII. évf. 1. sz. 1969. jan., Műmellék-
let, 3.

Maayar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1969 MÁR 30

1021

Vasarely

Dunán

Ma nyílik a Vasarely-kiállítás

Victor Vasarely leveléből: „Pécs, Káptalan utca 3... egy öreg udvarház, távolabb egy négytornyú nagy épület, még messzebb egy domb, talán hegy? a Tettyi... Ez az összes emléke egy hároméves kisfiúnak szülővárosából. — Ujabban hírek, újságcikkek, könyvek tudomásomra hozták, hogy Pécs város fejlődött, terjeszkedett, épült-szépült és belépett a modern korba. Nem állítja-e ki a pécsi Janus Pannonius Múzeum távolra szakadt és merész utakon haladt fiának műveit? Ez a tény mélységes öröm és nagy megtiszteltetés számomra".

Szépkiállítású katalógusban olvashatjuk a fenti sorokat, egyéb, saját művészetét a kor művészetébe helyező elgondolkodtató sorok kíséretében. A Vasarely-kiállítás katalógusa nemcsak ízelítőt tartalmaz a Párizsban élő művész op-art műveiből, hanem Vasarely vallomását, vagy ha úgy tetszik, magyarázatát is saját törekvéseiről.

Ma délelőtt 11 órakor nyitja meg Passuth Krisztina művészettörténész, a Szépművészeti Múzeum munkatársa a Janus Pannonius Múzeum Széchenyi tér 12. számú épületében Victor Vasarely kiállítását. A kiállítás azokból a művekből készült, amelyeket — számszerint 42 grafikát — a pécsi születésű világhírű festőművész szülővárosa múzeumának ajándékozott a közelmúltban.

...ali napló

Vita kulturáli

Diákvár

Diákváros. A titulus csak egyike városunk sok jelzőjének, de akarva-akaratlanul ezzé avatja tucatnyi közép- és felsőfokú oktatási intézménye, a Kossuth Lajos utca és a sétatér délidőben diákoktól nyüzsgő áradata.

Diákváros. Rangot ad. Jelenti, hogy az ország minden részéről gyűlnek össze fiatalok, tudásuk, kulturáltságuk gyarapítására.

Diákváros. Kultúrforgalom. Az általános kultúra egyedi, sajátos része.

ség, amely akár a technikai minimumot képes lenne nyújtani. „Színpad" van sok, de technikai felszereltsége mindegyiknek hiányos, illetve maga az építmény arra ab ovo alkalmatlan. Jól megvilágította a helyzetet, mikor az Orvosegyetemi Színpad az Aula dobogónak is nehezen nevezhető „színpadán" volt kénytelen vendégül látni a zágrábi vendégeit, s a viszontjátéknál a Pécsi Nemzeti Színház technikai lehetőségeit messze túlhaladó felszereltségű Zágrábi Kísér-

Viktor Vasarely

118 művét a Szép. Mův. Múzeumnak ajándékozta

Tamás Henyhérné: Múzeumaink új szerzeményei

Nagyvaca 1969 I. 9

MDK

Vásárhelyi Victor
Victor Vasarely } festő

Szerepel a francia grafikai kiállításon; (Miskolc.).

– : Francia grafikák vándorúton 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1960. jan. 6.

Vásárhelyi György = Victor Vasarely, festő

MDK

Szülőrázosa, Pécs múzeumában kiállították ajándékát: op-art tárlatát.

Bor Ambrus: A Rádió mellett 7

Népszabadság. Bp. 1968. dec. 21.

MDK

Victor Vasarely [Vásárhelyi Viktor] festő

Születésének ajándékozott grafikai műveiből kiállítás nyílt meg Pécsett.

— : Kulturális hírek 7

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 1.

M.D.K.

Vásárhelyi György (Victor Vasarely)
festő

„Méltatás"

Élet és Irodalom, 1968. jan. 6-8 lap

M.D.K.

Vasarely Victor, festő

sz. 1908. ápr. 9-ei Pécsett. Érettségi után a budapesti Orvosegyetemre iratkozott be, majd 1927-ben teljesen átért a művészi kiképzésre. Eleinte ezt zenei téren keresi és a budapesti Poldini-Volkmann iskola növendéke lesz. Rövidesen Bortnyik Sándor vezetése alatt álló „Műhely", az ún. budapesti Bauhaus-ban folytatja tanulmányait 1928-1929-ben. /.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Ed. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.
184. old.

-2-

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... 1930-ban Párizsba költözik, ahol öt éven át különböző nag vállalatok részére grafikus munkákat készít. 1936-1944 körök alakítja ki sajátos grafikai stílusát, mellyel mind több sikert arat. 1944-ben társ-alapítója lesz a Denise René párizsi Galériának, ahol még ma is ki szokott állítani. 1947-től kezdve végleg a konstruktív-geometrikus, absztrakt művészet mellett tör lándzsát, melyet nemcsak sík-kompozíciókban, hanem szörnyegen, kinetikus rajzösszeállításokon, filmen igekszik megvalósítani. ./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Ed. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

189. old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... s amelyet több írásában szenvedélyesen magaráz. 1955-től kezdve a sizerek sorozatát aratja: számtalan aranyérmet nyer, a legnagyobb körgüjteményekben szerepelnek a művei; kiállításainak felsorolása másfél nyomtatott oldalra terjed, s ugancsunyít tesz ki a róla megjelent művek bibliográfiája. Részint a bevezetésből, részint Vasarely saját nyers feljegyzéseinek töredéres (helyenkint fac simile) ./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.
183-184. és 190-191. old.

M.D.K.

Vasarely Victor, Jestő

... körléséből, művészi törekvései következő-
képpen foglalhatók össze; 1947-ben jött rá az
„absztrakt" igazi jelentőségére, amikor felismerte,
hogy a tissta forma-ei sím is jelenthetik a világot...
Első ötletét, melyről ezt a periódusát maga is el-
neverte, (Denfert) egy párizsi metró falainak re-
pedés-vonalai láttára nyerte és melyitette el.
Azután egy Csendes-Óceáni utarása során a singel
világ és a tenger által kerekre csiszolt kövek hatá-
sa alatt az elliptikus formákat keresi. Ezt követi
./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung
von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel
Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

4-6. old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... a Kristály - a kinetikus -, a fekete-fekés s végül a Plasztikus Egség periódusa. Ezek tőt-bé kevésbé egymásba is fonódnak. Vasarely mel-ső logikával felépített konstruktív elgondolá-sának alapkiindulása az, hogy az ihlet alapján létrejött, egyszeri és egyedi, műalkotások kora elmúlt, azokat, melyek meg múzeumokban lát-hatók, (s melyektől nem vonja meg megbecsülé-sét) - az idő amúgis pusztulásra ítéli, s azokat ./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

7 - 188 old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... csak a modern sokszorosító technika: a fénykép, a film és a tökéletes nyomtatás fogja az utókor számára megőrizni. A mai művészet terát, azi tisztában van kormuk, tudományos eredményeivel (Vasarely behatóan foglalkozott a relativitás-elmélettel s az atomfizikával) nem egyszeri alkotásokat kell produkálnia, hanem teremtő képzeletének gazdagságával, sokszorosításra, felnagyítésra alkalmas./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

7-188 old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

---

mûvehet ... melyek minderkiker egaránt szólnak, melyek elevenek és változtatható (ig jút el a kinetikus kompozíciókig); melyeket ő maga is addig variál és egszerűsít, míg elérhetik a Plasztikus Egséghez, akog ő naveri a „planetarisch folklore"-hoz, ami eg körből, esetleg eg rombuszból áll. Ez a vég majdnem olyan lesnitó, mint az Ember Tragediájának a./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

7-188 old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... befejezése, a birtató szózat nélkül! Ellenben az az ötlet- és forma gazdagság, a geometrikus elakzatok és sinek himerit hetetlen variációi, melyeket körben produkál, tagadhatatlanul lebilincselő és határozottan művészre vall. Olyan művészre, ki metsző, logikával a legszigorúbb játékszabályokat állította fel magának (mint Huizinga Homo Ludens-e) s azokat kegyetlenül be is tartja :/.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

7-188. old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... A bevezetésből megfudjuk, hogy ezt a könyvet, mely a svájci nyomda technika tökéletességével készült, Vasarely maga állította össze s mint ilyen éppúgy műalkotásnak tekinthető, mint bármelyik, különálló műve. Tulajdonképpen az egyes periódusok képsorozatáihoz írta ő maga a szöveget, mely - ilyenmódon igarában a képek illusztrálására szolgál. Éppen ezért nem lehet rendszeresen hivonatolni, csak általánosságban ./.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

7-188. old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

... leret tájékoztatást nyújtani a könyvről, melynek második (1966 évi) kibocsájtásához (Auflage) Vasarely külön betétként 17 kinetikus rajzkompozíciót melléhelt, melyek nagyapáink idejében divatos „Vexierbild"-ek elve alapján az alap-kompozíció fölötti átlátszó és mozgatható lapból állanak és mozgatás közben új és új konfigurációkat alkotnak. A rajzok rendkívül érdekesek, izlésesek – és ráérő embereknek bizonyára játékos szórakozást nyújtanak.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20. Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd. du Griffon, Neuchâtel, /1966/.

7-188. old.

M.D.K.

Vasarely, Victor, festő

több építészeti mű díszítésében is közreműködött, nagméretű kerámia-, falfelületek-, áttört alumínium lemez-, vagy kinetikus „transzparens"-kompozíciókkal, melyeket a könyv az életrajzi adatok után városok és a terverő építészek szerint sorol fel.

Vasarely, Einf. Marcel Joray, Texte und Ausstattung von Victor Vasarely,
Kunst des 20.Jahrhunderts, Eine Reihe - hrsg. Marcel Joray, Éd, du Griffon, Neuchâtel, /1966/

189. old.

M.D.K.

Vasarely, Film. Marcel Joray, Texte und Ausstattung
von Victor Vasarely.
Kunst des 20.Jahrhunderts, Film Reihe . hrsg. Marcel
Joray, Ed, du Griffon, Neuchâtel, \1966\

old.

Vas Mihály (Ács)

Az ácsi öreg malom.

Népművelés 1970/5 44old.

Vas Mór

Vas Mór műhímző, Párisi-plissé, ajour és gombáthuzó üzeme, IV. Kossuth Lajos-u. 13. **384-265**

Bptávb 1940 szept.

Kalocsa kölcsön zsakjaiban

példány ellenében Bpesten fi

(Hozzájarulás címén mellékeli

csekkjét 12.000 - P.-t) levél

0-én. A komlé megérkezett a közraktár

zasért 80 P-t. Fuvardijért 3 k

14-én. Lakos felvesz saját céljaira 4

15-én. Eladunk a Szent István D

170 P per q. Sörgyári telepére o

és ezért a számlából levont 7

gyár nov 15-én esedékes elfoga

25-én. Eladunk a Sörfőző Rt Bpest.

vételár összegéről réa kilvesat

26-án. A fent maradt árút veszük

Leszámítoltatjuk a váltókat

sztást járások, községi és körjegyzőségek szerint.

alt, a telekkönyvi hatóságot, az ügyvédi és köz-

rt vármegyék vagy városok szerint, amelyre a ha-

és az internátust.

ézeteknél az alapítási évet.

VII.

etőleg rövidítésekkel mutatandók ki; a rövidítések-

jon irányadóul a következő jegyzék:

Ha a kiigazított kefelevonat a Központi St
keznék, a szerkesztőség kénytelen lesz az elmult év
A felelősség a hibás adatokért természetes
hatóságot terheli.

Különös gond fordítandó a **család- és előne**

A kefelevonat beküldése után történő vált
szerkesztőségével (Budapest, II., Keleti Károly-utc
nyomtatásáig figyelembe fogja venni.

II.

Az adatszolgáltatásnak minden egyes egy
rendben kell kiterjednie:

1. Esetleges nemesi vagy vitézi előnév, vez
br. stb.)

2. Tudományos képesítések (jogtud., államt
liek is. NB! Csak a **dr.** jelzés használandó).

3. Az állás, melyet az illető hivatalnál vag
megfelelő fejezetének beosztásához képest esetleg

4. Szaktanácsokban elfoglalt állások.

5. Magán- és tudományos intézeteknél, egy

6. Udvari méltóságok (b. t. t., kamarás stb

7. Legfelsőbb helyről adományozott címek
nácsos, bányaügyi tanácsos, egészségügyi tanácsos
kincstári tanácsos, kormánytanácsos, illetve főtanác

8. Magyar rendjelek, érdemkeresztek és érm
törvényhatósági, városi stb.) **szereplő egyéneknél** és
gokban, tanácsokban, stb. szereplő neveknél nem tü

III.

A Tiszti Címtár feladata lévén az is, hog
gyen, szükséges, hogy minden egyes hivatal, intéz
pesten székelő hatóságoknál, intézeteknél pedig mi
hivatal stb. melyik kerületben, utcában és házszá

Vas Pál

Varsagon
někdy fafarajó

lásd

Haáz Ferenc

Udvarhelyszéki
famesterségek
Kolozsvár 1942,
63. l.

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

56382 sz.

A müemlékek orsz. bizottsá-
nek, f.é. 193 sz.a.kelt felterj-
tésére, tudomás és az összes ér-
dekelteknek megfelelő értesités
végett kiadom.

Budapest, 1908. jun. 24.

A miniszter meghagyásából:

K-Lippich

suites absolument monotones“ (Comptes Rendus, 206. kötet, 808–811.
old.) bemutatott a párizsi Académie des Sciences 1938. március 7-i
o.,
ber
nt-
der
134.
ten
net-

akos
zor)
tko-
tár-
met
két
l és
kola
tt a

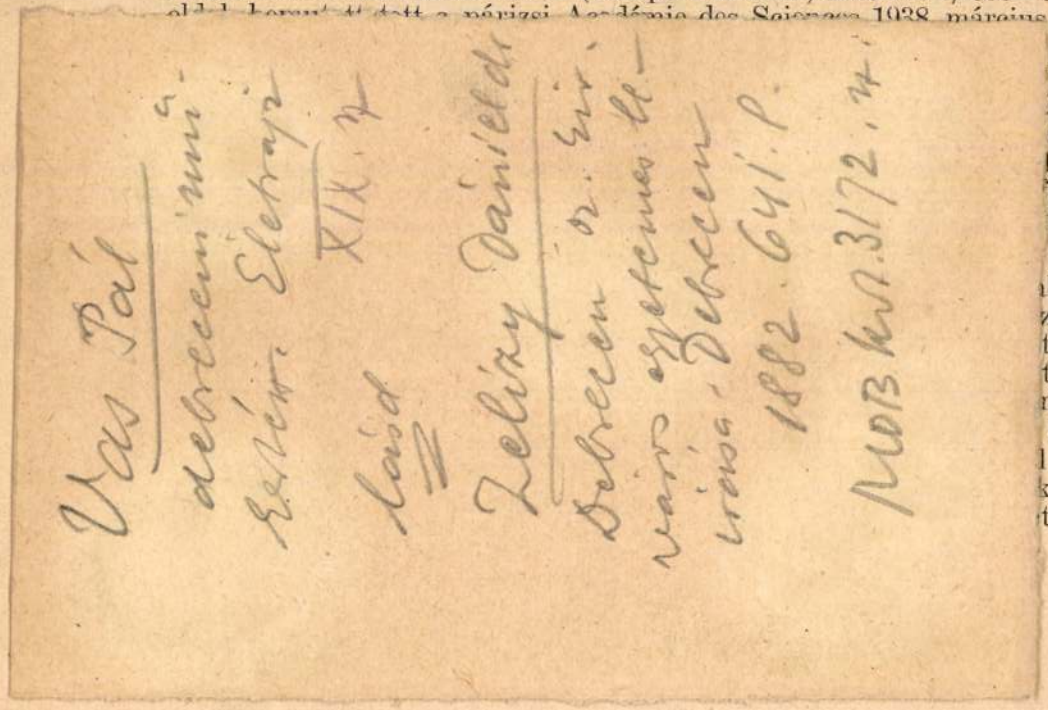

alapján nyert ösztöndíjjal Tübingenben folytatott tanulmányokat. A harmadik évfolyamot végezte az egyetemen. Tanulmányainak tárgya a mai német rendszer, mint világnézeti irány vizsgálata volt, elvi alapvetésében és gyakorlati kivitelében. A nevelésre vonatkozó elvekkel és a nevelői tevékenységgel szorosan összefüggő gyakorlati teológián kívül filológiával is foglalkozott.

Dr. Horváth János (1910, Székelyudvarhely, ref.), egyetemi általános állattani intézeti fizetéstelen tanársegéd, Szegedről (Gelei professzor), fejlődéstani kutatásokat végzett Németországban csereösztöndíjjal. A berlini egyetem biológiai intézetében dolgozott M. Hartmann professzor vezetése mellett novembertől áprilisig. Kutatása kétirányú volt: egyrészt igyekezett elsajátítani az intézet előrehaladott véglénytenyésztési módszerét, másrészt a Ciliaták magdimorphismusának fiziológiájával foglalkozott. Kísérleti eredményeiről az Állattani Közleményekben számol be. Április elsejétől a hallei egyetemen dolgozott v. Buddenbrock professzor mellett, ahol összehasonlító fiziológiai gyakorlatot sajátított el.

Kerekes Sándor (1912, Balasagyarmat, róm. kat.), német-francia szakos okleveles középiskolai tanár, Budapestről (Thienemann pro-

Victor Vasarely

a párizsi Denis René Galériában volt
kiállítva. Tán is, nemcsak kiállító
művén a galériában.
Az „Optical Art", Op Art megalapítója.

Pemecsay Géza: Tanulmányút a Párizsi
Bp. 1969.

175.o.

Vasarely Victor (Vásárhelyi Győző) M.D.Y.

festő

Fajó János mestere volt.

...lós Pál: Kíserletek

...és Szodalom, 1968. febr. 17 - 8 lap

Vásárhelyi Györö

l.-

Műcsarnoki nyomtatvány

Kiáll. Eat.

102. l.-

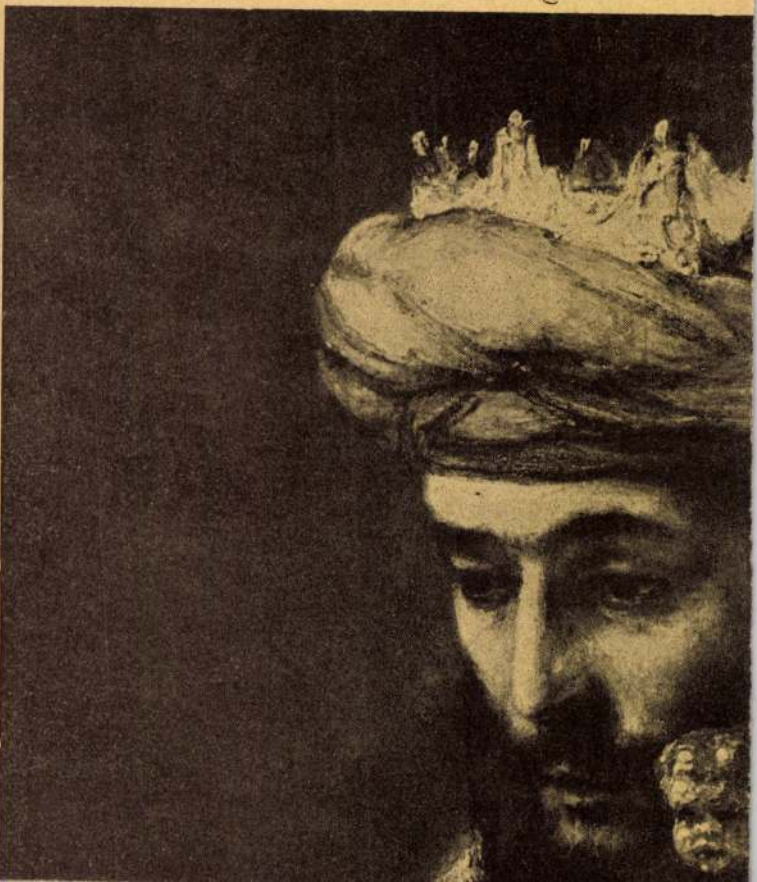

Vásárhelyi Győző

grafikus

koll. kiáll. plakát
és reklámgrafikai
terveiből
Kovács Ákos na-
lonjában

Ujság 1930. okt. 5.
(e.a.: Plakát és
reklámgrafika.)

Vásárhelyi Győző

Nemzeti Újság 1933. szept. 24. K. A. Ernst-Múzeum csoportkiállítása.

MDK

Vasárhelyi Győző

Plakátterv
Plakátterv
Nyomtatott interieur plakát
Plakátterv
Plakátterv
Moziplakát
Nyomtatott interieur plakát

Ernst Muzeum 141. kiáll. 1933. szept. 8 l.

MDK

Vásárhelyi Győző

Reklámtervek

Nyomtatott reklámlapok

Ugyanaz

Ugyanaz

Reklámlaptervek
Nyomtatott katalógusfedelek

Kirakattáblatervek

Ernst Muzeum 141. kiáll. 1933. szept. 8 l.

MDK

Vasárhelyi Győző

Plakátterv
Levélpapir nyomtatvány
Prospektusok
Menükártyák
Plakátok

Ernst Muzeum 141. kiáll. 1935. szept. 8 l.

MDK

Vásárhelyi Győző

Reklám melléklet
Reklámfüzet, boritékok és kirakattáblák
Plakátterv
Reklámlapok és füzetfedelek
Ugyanaz
Plakátterv
Kirakattáblák

Ernst Muzeum 141. káll. 1933. szept. 8 l.

Vásárhelyi Győző

gyűjt. kiáll.

l.

Ernst Museum kiáll

141. sz

1933 sept.

Föv. Képtár

VÁSÁRHELYI *Győző*, grafikus. Párizsban él s főleg reklámgrafikával foglalkozik. 1933. gyüjt. kiállítása volt az Ernst-Múzeumban. Kiválóbb művei a Transatlantique, Pompei idegenforgalmi és a Brazíliai kávé-plakátok.

E. G. II 573 l

AZ ÉN UJSÁGOM

Szerkeszti PÓSA LAJOS

Negyedévre 2 korona

Kiadóhivatal Andrássy-út 10.

A „Tavaszi Nemzetközi Kiállítás" külföldi csoportjait a következők gyűjtötték össze:

A **franczia csoportot**, mely az I., és részben a IV. és X. teremben (176, 185, 188, 192, 193, 198—203-ig; 476—478-ig) van elhelyezve, *Kúnfy* Lajos festőművész.

A **német és németalföldi műveket**, melyek a III., és részben a IV. és X. teremben (171—173, 181, 187, 204, 219—225-ig, 539—557-ig) vannak elhelyezve, *Eisenhut* Ferenc, *Packa* Ferenc és *Knopp* Imre festőművészek.

Az **amerikai csoportot**, mely a VII. teremben van elhelyezve, a párisi „*Society of American Painters*".

Az **angol csoportot**, mely a IX., és részben a X. teremben (458—475-ig és 559—568-ig) van elhelyezve, a londoni „*International Society of Painters, Sculptors and Gravers*".

A **svéd csoportot**, mely a XI., és részben a IV. teremben van elhelyezve, a stockholmi „*Svenska Konstnärenas Förening.*"

Vásárhelyi Gyözö

Párizsban élö reklámgrafikus kollektiv kiáll. az Ernst Múzeumban. Legnevesebb tervei a Transatlantique, Pompei idegenforgalmi és a Brazíliai kávé plakátok.

Az Est. 1933. sept. 24.
(Csoport kiállítás az Ernst-múzeumban.)

U. 2369

NÉMETH JÓZSEF

könyv-, zeneműi- és papírkereskedése

BUDAPEST,

I.. Horthy Miklós-út 15.

0182. P. uj.

MDK

Vas Sándor és Horváth Lipót

Tervpályázatok eredménye. A keszthelyi szálló- és fürdőépület. Épitő Ipar 1912. szept. 1. 342.l.

MDK

Vastivadar
nyomdász

fényrajzú litográfiákkal szerepel a mil.-i
Kiállításon.

Tichy Ákos: A sokszorosító iparágak kiállítási
pavillonja
Grafikai Szemle. 1896 évf. 7 f. 110 l.

VAS Viktor
szobrász

BUZA Péter:
1983/8. 3

: Sirkertet mérünk. [Kerepesi temető] = Budapest,
.p.

VAS VIKTOR, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plaketten.-A gyüjt.a MNM.-ban van. 116.drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
VAS VIKTOR/aláírás/ol.MNM.-100+100 mm.-Leirás:HP.6383.

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

Vas Viktor

Művésztelep gazdát keres

Népszava. 1985. VI. 15

Vas Viktor

A „Művész-vétány"-on felállítandó Bolyai János szobor megtervezésére kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1951. Máj. 3

MDK

Vas Viktor és Philipp István

1910 októberében avatták fel Világoson Bohusné Szőgyén Antonia szobrát, fentiek munkáját

Müvészet 1910. 393.l.

FIGYELŐ
ujságközlemény figyelő irodája
Budapest, XIV., Nürnberg-utca 42.
Telefon: 296-534

Lap: Vas Viktor
Megjelent: JUL 4

Még az idén felállítják

a Művész-sétány első hat szobrát

Megírtuk, hogy a Fővárosi Tanács végrehajtóbizottsága „Művész-sétány" létesítését határozta el s a sétány mentén állíttatja fel nagynevű íróink, művészeink, tudósaink emlékpaddal kombinált mellszobrait. A Művész-sétány a Városliget egyik legszebb helyén, a Vorosilov-út mögött lesz, a szobrok elhelyezéséről pedig többéves programmot dolgoztak ki. Ebben az évben kerül sor az első hat emlékpad és szobor felállítására.

A Fővárosi Tanács népművelési osztálya a közelmultban meghívásos pályázatot írt ki a szobrok terveire. Minden szobormű készítésére 3—3 művészt kért fel szűkkörű pályázaton való részvételre. A pályázati határidő a napokban járt le és a kiküldött bíráló-bizottság most hozta meg határozatát a beküldött pályatervek felett.

A döntés alapján Bolyai János szobrának készítésére Vas Viktor, Eötvös Loránd szobor-művének megalkotására Ősz-Nemes György, Móricz Zsigmond mellszobrának kivitelezésére Matrisz Agamemnon szobrászművész kapott megbízást. A másik három szoborműre beérkezett pályatervek nem voltak megfelelőek és a bizottság pályázaton kívül Jedlik Ányos szobrának megmintázására Zs. Csiszér János, Liszt Ferenc mellszobrának elkészítésére Erdélyi Dezső, Munkácsy Mihály szobrának kivitelezésére Madarasi Walter szobrászművészt bízta meg.

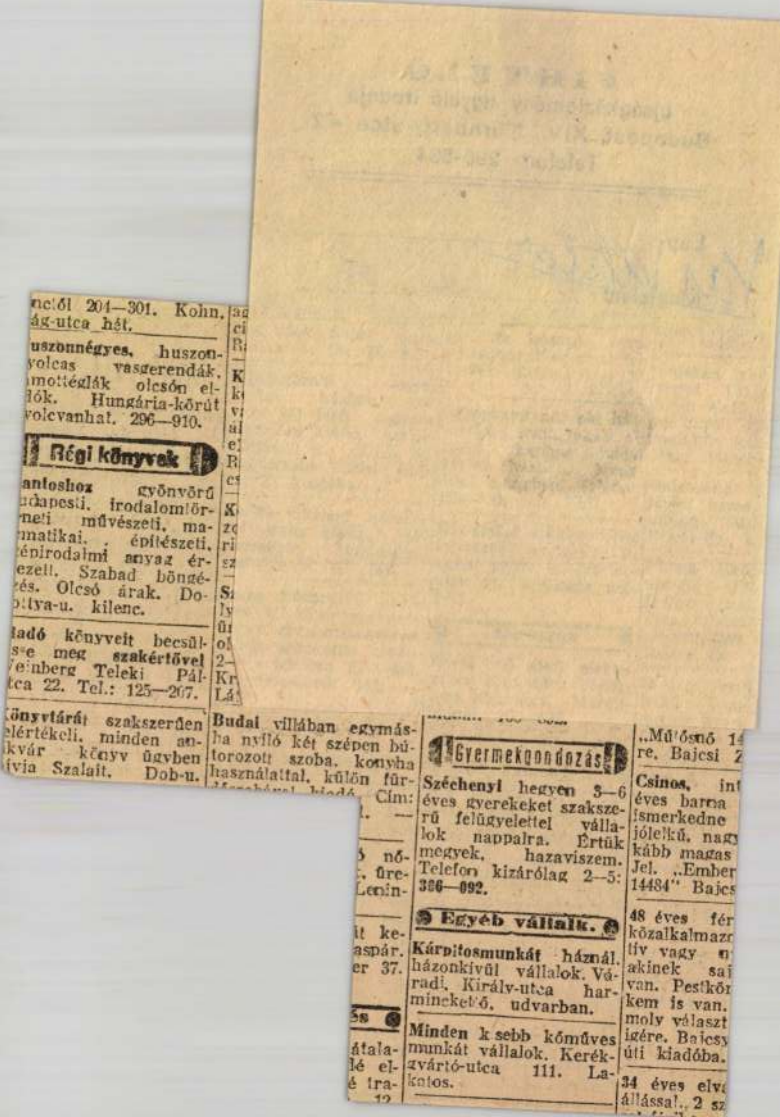

nctől 204—301. Kohn. ág-utca hét.

uszonnégyes, huszonvolcas vasgerendák, mottéglák olcsón eldók. Hungária-körút volcvanhat. 296—910.

Régi könyvek

antoshoz gyönyörű udapesti, irodalomtörneti művészeti, matematikai, . építészeti, épirodalmi anyag érezett. Szabad böngézés. Olcsó árak. Dottya-u. kilenc.

ladó könyveit becsülsse meg szakértővel Weinberg Teleki Pál-tca 22. Tel.: 125—267.

Könyvtárát szakszerűen elértékeli, minden antikvár könyv ügyben ívja Szalait. Dob-u.

Budai villában egymásha nyíló két szépen bútorozott szoba, konyha használattal, külön für-

Gyermekgondozás

Széchenyi hegyen 3—6 éves gyerekeket szakszerű felügyelettel vállalok nappalra. Értük megyek, hazaviszem. Telefon kizárólag 2—5: 386—092.

Egyéb vállalk.

Kárpitosmunkát háznál, házonkívül vállalok. Váradi, Király-utca harmincketto, udvarban.

Minden k sebb kőműves munkát vállalok. Kerékgyártó-utca 111. Lakatos.

„Műtősnő 14 re. Bajcsi 2

Csinos, int éves barna ismerkedne jólelkű, nagy kább magas Jel. „Ember 14484" Bajcs

48 éves fér közalkalmazo tív vagy n akinek saj van. Pestkör kem is van. moly választ igére. Bajcsy úti kiadóba.

34 éves elv állással, 2 sz

Vas Viktor

A Mücsarnok 1927-es
tavani tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. ?

MDK

Vas Viktor

Ghillányi Piroska bárónő képmása, repr.

Képzőm. Társ. 1914. tav. kiáll. kat.

MDK

Vas Viktor

Bárczy István, Budapest polgármesterének plakettje. Repr.

Uj Idők 1912. XVIII. 42. sz. 411.l.

MDK

Vas Viktor, Philipp István, Kiss Géza

Szabadságharc-Szobor tervpályázata. Bpest 1907.
Müleirás 19.l. Birálat 37.l.

M.D.K.

Vas Viktor

A Bartha szoborpályázatra beküldte pályamüvét a müvész, -adja hirül a "Képzőmüvészet" c. rovat.

Szinház és Élet, Bp. 19o8. május lo. VI. évf. 2o. sz.

MDK

Vas Viktor, Gémes Gindert Péter, Rerrich Béla

az alábbi pályázatom pályamunkájukat megvásárolták. Repr.

Az 1913-iki Erzsébet-emlékmü pályázat. Müvészet 1913. 232.l.

Vas Viktor

Philipp István

Kiss Géza

K

Ivod

Szabadságharcz-Szobor

tervpályázata. Apest 1907.

Mülevás, költségszámítás 19. l.

Bírálat 37. l.

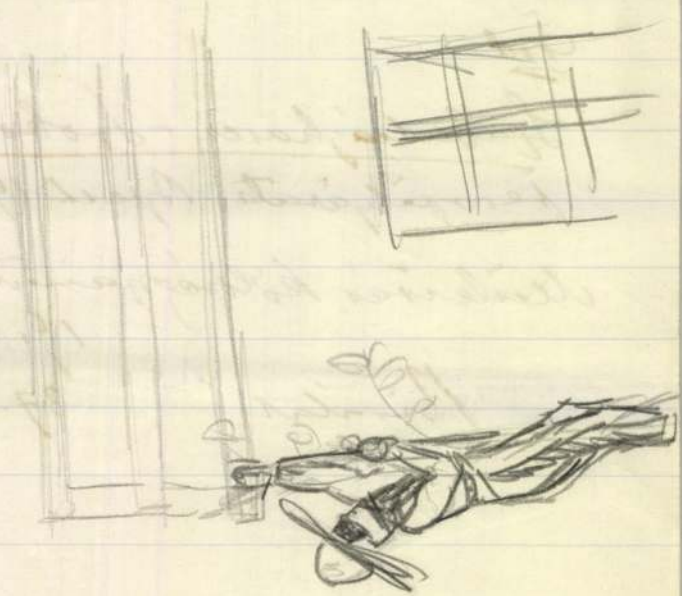

Vas Viktor és Philipp István

1910 októberében avatták fel Világoson Bohusné Szögyén Antonia szobrát. fentiek művét.

Művészet 1910. 393. l.

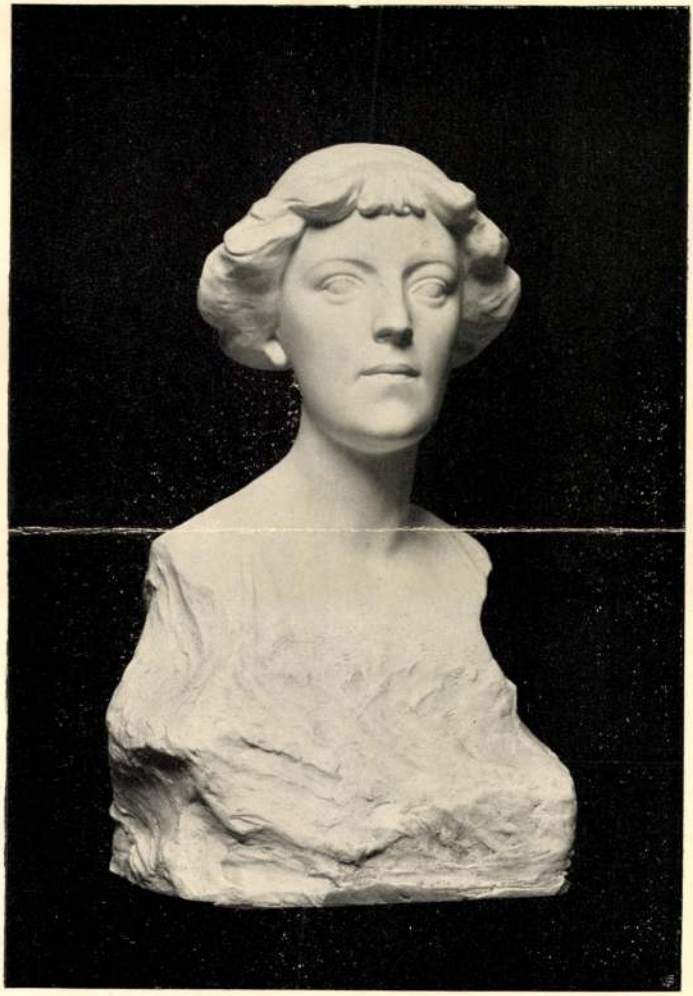

Vas Viktor: Ghillányi Piroska bárónő képmása.

Képzm. Tan.
1914. dec. hó.

Betlen Gyula: Ludvig Gyuláné képmása.

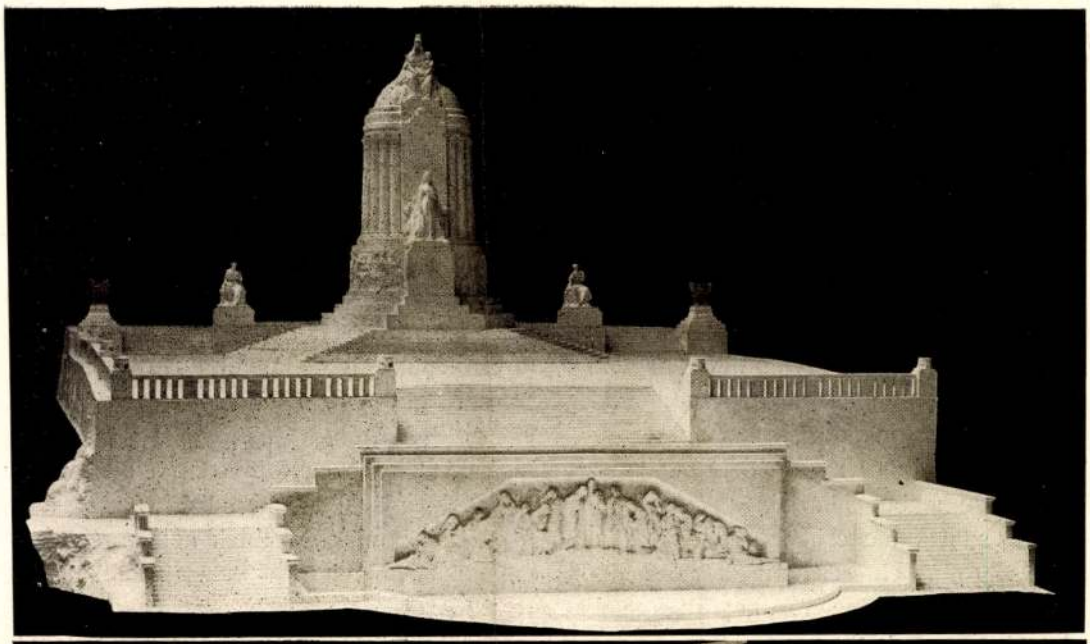

1913. Ik

AZ ERZSÉBET-EMLÉKMŰ PÁLYÁZAT
A ZSÜRI ÁLTAL MEGVÁSÁROLT PÁLYAMŰ
VAS VIKTOR, GÉMES GINDERT PÉTER ÉS RERRICH BÉLA MŰVE

Művészet 1913. 232. l

Ennek az egész építészeti szecessziónak valószínűleg csak egyetlen negatív érdemét fogja a művészettörténet nyereség gyanánt elkönyvelni és ez a — mellesleg, nem csekély — érdeme az, hogy felszabadította az építészetet a klasszikus formák sivár, lelketlen, iskolás sablonokba merevedett utánzásából. Ennek a felszabadulásnak a javaival élni is kell, meg is kell csinálni ennek a mi korunknak az építészetét, de nem a klasszikus formáktól és főként elvektől való minél nagyobb különbözés negativumaiból, hanem a szükségletek parancsainak pozitivumaiból.

Azok, akik ezekből az egyelőre talán kissé rideg pozitivumokból akarják a mának építészetét és stílusát megcsinálni, nem végeznek hálás feladatot. A cifra és henye külsőségektől megrontott átlagízlés ridegnek, kopárnak találja az olyan épületet, mely szűkszavúan és puritánul, csupán rendeltetését hangsúlyozza. A szépséget ebben az egyszerűségben nem látja meg, mivelhogy már elszokott tőle, hogy az épület szépségét egyáltalában építészeti elemekben keresse. Holmi nyugtalan és színes festőiséget szokott meg ez az átlagízlés színben, vonalakban és a formák és arányok nemes, az építészet lényegére tartozó elemei iránt nem bír érzékkel. A homlokzatdíszítésének módjában és mennyiségében keresi az architekturát és nem érti meg egy helyesen tagolt, vakolatlan nyers-épületnek néha monumentális szépségét. Lenézi az egyformaságot, mert nem tudja, hogy a helyesen gondolkodó építőnél egyforma alaprajz egyforma homlokzatot jelent.

Ezek a ridegen tárgyilagos, ezek a sivár építők csinálják a mának azt az építészetét, amelyet a holnap előtt sem kell majd szégyelnie.

Néhányukról legközelebb lesz szó e lapokon.

BÁRDOS ARTUR

PLAKETT
SZAMOSI SOÓS VILMOS MŰVE

Turisták. Reggeli toilette

Mühlbeck Károly rajza

vastunk, arra kell következtetnünk, hogy a Härtl-család egészben véve csak annyiban érezte ferde helyzetének hátrányait, hogy a tisztikar nem tekintette tiszti családnak. Azaz: a hadsereg, amely bizonyára régóta ismerte Härtl családi állapotát, hallgatagon eltűrte, hogy Härtl úr megkerülje a tisztek családalapítására vonatkozó szabályokat, a hadsereg anyagi módot is adott Härtlnek, hogy eltartsa és fölnevelje a gyermekeit és ha a hadsereg hivatalosan mégsem akart tudomást venni arról, hogy Härtlnek családja van, ezzel csak magáévá tette Härtl intencióját.

Meg kell állapítanunk, hogy a mi mai polgári (és úgylátszik katonai) társadalmunk szeretetreméltóan emberséges fölfogása szerint a törvénytelen gyermek helyzete legkevésbbé sem tragikus. Ha azonban tragikus volna, Härtl Lujza kisasszony tragikuma akkor is csak föltételes. A kisasszonynak ugyanis csak azért kellett kellemetlenségeket eltűrnie, mivel édesapja nem akart vagy nem tudott a törzstiszti rang anyagi és társadalmi előnyeiről lemondani. Egy háromsoros nyugdíjazási kérvény bármely órában megadhatta volna a kisasszonynak a törvényes családi állapottal járó összes előnyöket. Igaz: ép, egészséges katonának nem kellemes dolog nyugdíjba mennie, de a kellemetlenség még nem tragikum. Úgylátszik, ilyenféle kellemetlenségek annyira elkeserítették az egész Härtl-családot, hogy végül a hadseregben üldöző ellenségüket látták. Ez az elkeseredés explodált aztán az inzultus alakjában. A kisasszony elkeseredése magában véve érthető, mert nincs vérlázítóbb dolog, mintha az ember oly helyzet súlya alatt szenved, amelynek előidézésében magának nem volt része, az inzultus maga azonban értelmetlen, hiszterikus gesztus volt. Mert akárhogy vesszük is: a hadtestparancsnok nem felelős azért, hogy Härtl kisasszony lealázónak találhatta a maga társadalmi helyzetét. Hiszen a hadtestparancsnok maga is tehetetlen azzal az óriás gépezettel szemben, melynek vaskerekeit a hadsereg szelleme forgatja. A nyakleves tehát nem is neki szólt, hanem a vaslogikával dolgozó gépnek, az egész hadseregnek. Felelős a kisasszony keserűségéért ő, akihez láthatólag gyermeki gyöngédséggel ragaszkodik, felelős az édesapja, aki katonatiszt létére egykor szembe helyezkedett a minden katonát kötelező szabályokkal. Ez a pofon — ha jól is esett annak, aki adta — nemcsak oktalan, de céltalan és eredménytelen is volt. Mindössze csak egy eredménye volt: örömmámorba ejtette a szaloncsőcseléket, a mely fölemelőnek találja a tényt, hogy valahol egy előkelő katonát képen ütöttek.

Az orosz udvari krónika különben tud egy esetről, mikor egy arculütést valóban csókkal törültek le. De az nem volt asszonyi csók. Nagy Péter idejében történt, hogy egy hevesvérű francia gavallér a cár előszobájában pofon ütött egy orosz gárdatisztet. Mivel a párbaj halálbüntetés terhe alatt tilos volt, a kétségbeesett tiszt berontott a cárhoz, térdre vetette magát és kérte, hogy vagy ölesse meg, vagy engedje meg neki a párbajt.

Péter cár ekkor kiment a tiszttel az előszobába és a francia, valamint számos várakozó udvari ember jelenlétében megkérdezte tőle, hogy melyik arcára kapta az ütést.

— A jobbik arcomra, felség.

Nagy Péter megcsókolta a gárdatiszt jobbik arcát.

— Megkaptad az elégtételt.

A gárdista megelégedett az elégtétellel. A mi korunk egyrészről már túl van Nagy Péter patriarchális pózain, másrészről pedig még nem érkezett el bölcs és egészséges fölfogásához, azzal azonban mi is tisztában vagyunk, hogy a férfit csak saját becstelensége vagy gyávasága gyalázhatja meg, soha más ember brutalitása, legkevésbbé egy exaltált nőé.

Hg.

Bárczy István, Budapest polgármesterének plakettje. Vas Viktor műve

Uj Idők 1912. XVII. 42. sz.

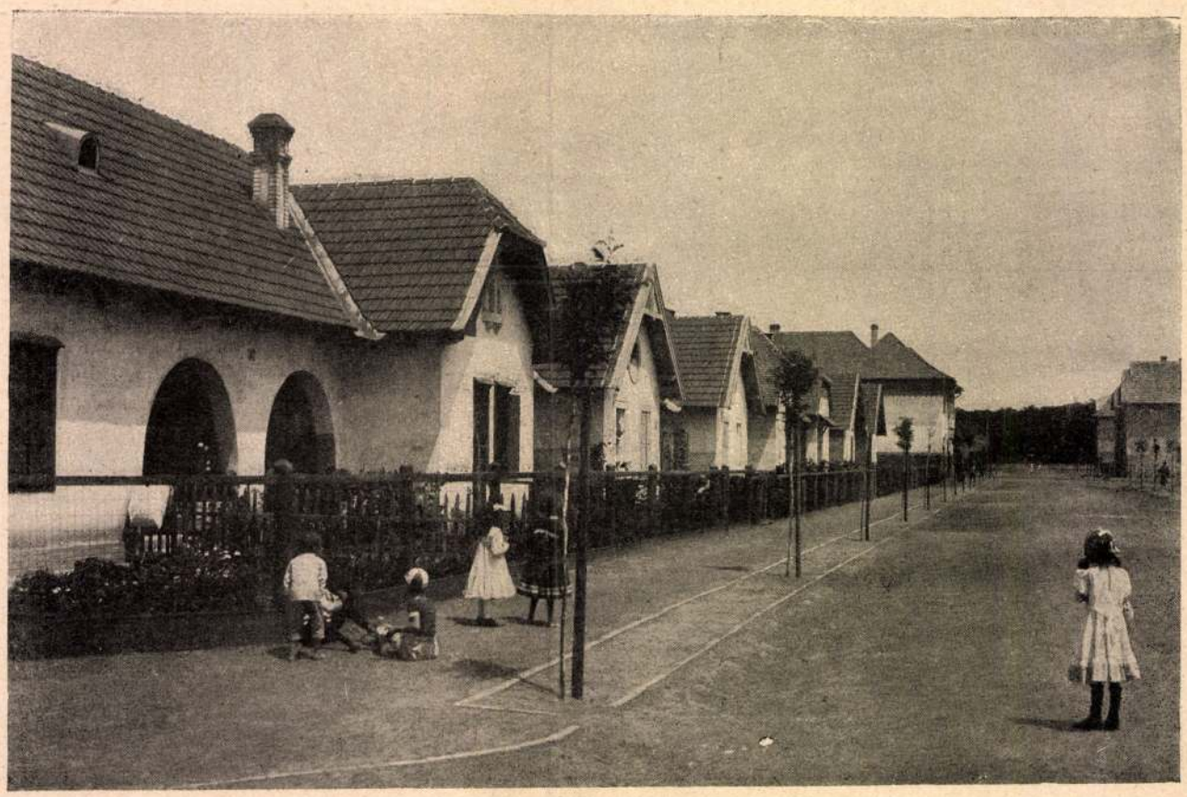

Erdélyi fényképe

A Wekerle-város

A Pál-utcai fiúk

(A pesti cigánysorról.)

Irta Kálnoki Izidor

Vidáman, jókedvben múltak a napok, múltak az évek. Gondunk nem volt, s ha volt is, nem sokat gondoltunk vele. Nincsen annak igazi gondja, akinek sötét még a haja.

Egyikünk mindennap inspekciót tartott. Ez annyit jelentett, hogy írni kellett valamit. Valami külön munkát: ő többnyire verset, én prózát. Ez volt a túlköltekezési alap.

Ha csak az egyiknek volt pénze, sohase adta oda a másiknak. Hanem leültünk kártyázni. Aki proponálta a játékot, arról bizonyos volt, hogy nincsen pénze. S akkor a másik már tudta, hogy el kell veszítenie a magáéból a felét. És el is vesztette becsületesen. Így aztán sohase tartoztunk egymásnak.

Tizenkét esztendő repült el a fejünk fölött.

Egyszer déltájt János keresgél a szekrényben. A szalonkabátját szedte elő, csíkos nadrágot hozzá, a fejébe pedig cilindert nyomott.

Megkérdezem tőle:

— Hova, hova, János? Ebédre vagy invitálva?

— Dehogy! Itt az izé, — a hogy is hívják utcában van egy kis dolgom. Sietnem is kell, hogy el ne késsem. Szervusz!

— De rohansz! Pedig nem szokott neked ilyen sürgős dolgod lenni.

— Most véletlenül van. Esküszöm.

És elrohant. S nem is jött többet vissza a Pál-utcába. Most nekem kell hozzájárnom, néha ebédre, néha vacsorára, máskor csak egy kis tereferére. Elvégre nem kívánhatom, hogy ő járjon utánam, asszonnyal, négy gyerekkel.

A Pál-utcai tanyának nemsokára vége lett. El akarom még mondani, hogyan lett vége.

Ez egy különös história. Nem is tudom, hogyan kezdjem.

Egyszer csak kapok egy bírósági idézést. Timkó István aradi lakós pörli Mikszáth Kálmánt kézirat kiadása vagy kártérítés fizetése iránt. Erre a tárgyalásra tessék megjelenni tanúkénti kihallgatásra, a törvényes következmények terhe alatt. December 7-én, reggel kilenc órakor.

Nézem az idézést:

— Ki az a Timkó István, aradi lakós? És mi közöm nekem hozzá? Minek menjek én egy tárgyalásra, amikor azt se tudom, kiről van szó? miről van szó? Micsoda perfidia engem ilyesmivel zaklatni! Pláne fenyegetésekkel! És december 7-én, abban a kutya hidegben. És még hozzá reggel kilenc órakor.

Hogy is juthat valakinek az eszébe, hogy velem éppen reggel kilenckor akarjon beszélni! Akkor nekem már reggel hétkor kellene fölkelnem. Azt nem parancsolhatja semmiféle törvény, hogy én hét órakor keljek föl, amikor csak nyolckor fekszem le!

Kíváncsi vagyok, mit szólna hozzá az a bíró, ha én éjszaka három órakor becsöngetnék a lakására, fölzavarnám a legédesebb álmából és azt mondanám neki:

— Hát itt vagyok! Mit akar az úr tőlem?

Bizony én nem mentem el a Timkó István tárgyalására.

Nem is lett valami nagy baj belőle. Csak megidéztek mégegyszer. Negyven korona bírság mellett. December 13-ára. Reggel 9 órára.

Persze megint nem mentem el. Megidéztek újra. Nyolcvan korona bírság mellett. December 22-ére. Reggel 9 órára.

— A bíró mulat, — gondoltam magamban. — Hát én nem rontom el a mulatságát.

lehet jutni, arra itthon is van jó példánk; Kacziány, aki szintén barátja a holdvilágnak, de mily más színvonalra emelkedett ő annak férfias és stílusos előadásában! Kacziány a magáéból ad mindent s nem hasonlít előképekre. Legjobb művei hasonlíthatlanul értékesebbek, mint müncheni kollégájának festményei.

Palmié művészete nem érdekel minket annyira, hogy behatóan foglalkozzunk vele. Az azonban közelről érint minket, hogy hogy ne állíttassék ifjúságunk és közönségünk elé sárkányölő matadornak. Igazi erényét, a szorgalmat, szívesen elösmeri mindenki. De ez az erény láthatatlanná válik, mihelyst hősi nimbuszt vetítenek köréje. Ily hamis képzetek költögetése senkire nézve sem hasznos.

*

Nem ez az első alkalom, hogy az Iparművészeti Társulat munkálkodására irányítjuk az olvasó figyelmét. Az a publikum, amely választékossá csiszolta az izlését, jól tudja, mit köszönünk ennek a Társulatnak s csak az a csodálni való, hogy a közönség nem veszi igénybe még fokozottabb mértékben ezt a művészeti egyesületet. Hány új házi tüzhely rendeződik be évről-évre Magyarországon, mennyi drága pénz folyik milliónyi összegekben még manapság is külföldre a lakásberendezés cikkeiért, vagy mennyi jószándékú vásárló téved ma is a bútormagazinok selejtes holmija közé. Pedig derekas munkáju és müvészi értékü berendezést kaphatna itthon is, maguknál a tervelőknél és azoknál az iparosoknál, akik nem hatosos mintafüzetek, hanem kiváló magyar művészek rajzai nyomán készítik a lakásberendezés cikkeit s nem is drágábban, mint amennyibe a raktárak portékája kerül. Alaptalan kifogás, hogy e művekhez a vásárló nem férhet, hogy azok nem kerülnek a szeme elé, hogy nincs meg a könnyü érintkezés a jó munka készítői és fogyasztói közt. Mert hisz a Társulat évről-évre kiállításokon mutatja be a jól kiválogatott művek változatos sorát. És aki a kiállításokat nem nézheti meg: viszontláthatja, tanulmányozhatja azokat a Társulat folyóiratának, a Magyar Iprművészet immár tíz kötetében. Ha van nálunk forrás, amelyből egészséges, frissítő kortyot meríthet a bizalmas otthonára kényes ember, úgy e lapot jelölhetjük meg ilyenül.

Multkor megint egyszer magunk elé terítettük a már teljes kilenc kötetet és a tizediknek eddig megjelent füzeteit. Abból az alkalomból, hogy ez a lap tízéves fennállását érte meg s a munkatársak: művészek, írók, nyomdászok barátságos vacsorára gyültek. Többször mondottuk már, hogy mily hihetetlen különbséget mutat a mi iparművészetünk képe, ha egybevetjük a negyedszázad előtt uralkodott állapotokat a maiakkal. Egy kis elmélyedés e tíz kötetbe arról győz meg minket, hogy még tíz év munkája is meglepő, szinte amerikaias haladásról ad számot. Hű krónikásként mutatta be művészeink céljait, vesződéseit, elért eredményeit a Magyar Iparművészet, az ezer bajjal küzködő szerkesztőknek sikerült egy-egy év tiszta tükrét adniok s mi megállapíthatjuk e kötetsorozatból azoknak a lépteknek nagyságát és kezdő erejét is, amelylyel művészetünk a céljai felé törekedett. Csakugyan a szerkesztők és munkatársaik, akik mind egyúttal a Társulatnak is oszlopai, akkora munkát végeztek a legsivárabb kilátások közt és szerény eszközökkel, amekkorát senki sem mert volna nekik jövendölni, még kevésbbé tőlük kívánni. Ha a magyar közönség ezt a férfias munkát csak századrész annyira honorálná, mint megérdemli, hol tartanánk már akkor! Ha e lelkesedésnek, e művészire való törekvésnek csak pár százaléka volna benne, mily fejlődés tetézné e verejtékes művet! Ki fejti meg, hogy a közönség még mindig idegenül nézi, akár egy exotikus ritkaságot, a magyar

MŰVÉSZI SIRKŐ Vas és Philipp műve

mesterek műveit? Hogy tucatholmihoz nyúl, mikor itt derekas munkát kap, hogy külföldről szerez be mindent, mikor az ma már teljesen fölöslegessé lett? Félig magára hagyva, csak egy sor igazán intelligens embertől megértve, elhanyagolva s mellőzve dolgozik ez a fáradhatatlan csapat. Addig, amíg támogatni kellett a magyar iparművészetet, még akadtak elegen, akik segítségére siettek. Talán gavallériából. Most, hogy az nem szorul többé alamizsnára: nem adnak neki munkát. Számon kérhetjük mindazoktól, akik öblös frázisokban beszélnek a haza javáról és elpolitizálják drága időnket, hogy házi tüzhelyük holmijával tudják-e, merik-e megerősíteni azokat a frázisokat? Sok úr jajgat a hazai ipar mostoha sorsáról ugyanabban a percben, amelyben tetőtől talpig külföldi holmi födi a testét. Hát még otthona! Ösmerünk parlamentaireket, akik igen ékesen festegették gazdasági fejlődésünk szükségességét, de a szék, az asztal, amelyen e beszédeiket fogalmazták, külföldi holmi volt. Ki ne nevetne az eféle hipokrizisen, ha a helyzet nem volna oly szomoru. Nincs többé kifogás. Nem lehet mondani, hogy itthon nem kapható mindaz, tökéletes és jó munkában, amit a külföldről importálnak. Nem is azt kérjük, hogy fogyatékos magyar holmit vegyenek jó külföldi helyett. Csak azt, hogy ugyanolyan szép, ugyanolyan jó holmit ne külföldön, de itthon szerezzenek.

A kemény tízévi munka ez évfordulóján a ma-

Ugy Zdok XII. 1907 8. 6z.

gyar közönség lelkiismeretére appellálunk. Ha még e tíz év fejlődése sem téríti meg, akkor igazán nem érdemli meg, hogy másként bánjék vele a külföld, mint ahogy bánik. Mert sajnos, — ismételjük, — mi vagyunk még ma is azok a szerecsenek, akik számára Bécs és Prága gyárai értéktelen üveggyöngyöket gyártanak, hogy azokon drágaságainkat megváltsák. A külföld európai gyarmata vagyunk még mindig, mert, úgy látszik, nincs kedvünk a magunk talpán álló férfiakká lennünk.

Lyka Károly

Bál előtt

Irta HERCZEG FERENC

Sándor barátunk azt mondotta:

— Volt egyszer egy leány, aki belémszeretett. Igaz, hogy az unokahugom volt, de azért mégis belémszeretett . . .

Elmondotta annak a leánynak a dolgát, akinek ő volt az ideálja.

— Pont kilenc órakor ott voltam már Horkayéknál, hogy elkisérjem őket az evezősök báljára. Jókor jöttem: Erzsike az ebédlő közepén állott, első báliruhájának pompájában.

A kis hugom ügyes leány volt. Valaha szépnek is találtam bokorugró szoknyájában, napbarnított arcával és örökké pergő nyelvével. Most megrettenve láttam, hogy mit csinált az édesanyja az én kis Liza pajtásomból. A haját bécsiesen fölfésülte, a füle fölött hajtincset hagyott, akkorát, mint a lengyel zsidóé. Az idétlen empir-ruha túlhosszúnak mutatta termetét, a szegény, meztelen karja és a válla pedig oly szűziesen sovány volt. A szeme villogott az izgalomtól, az ajka vérpiros volt, az arca pedig krétafehér, a félelemtől és rizsportól.

Most már tisztában voltam magammal; Liza nem volt esti szépség. Napfény, mosóruha és kerti gyöp volt az ő világa, — nem lámpafény, parket és atlasz. Kezdtem sajnálni a négyesemet meg a csárdásomat . . .

Az édesanyja fölötte meg volt elégedve, ő maga azonban kétkedve állott a nagy tükör előtt.

— Talán mégis jobb lett volna, ha megmaradunk az angol-kontynál?

A nénje, a púpos Nellike, el volt ragadtatva. Ott térdepelt előtte a szőnyegen, gombostűvel a szájában

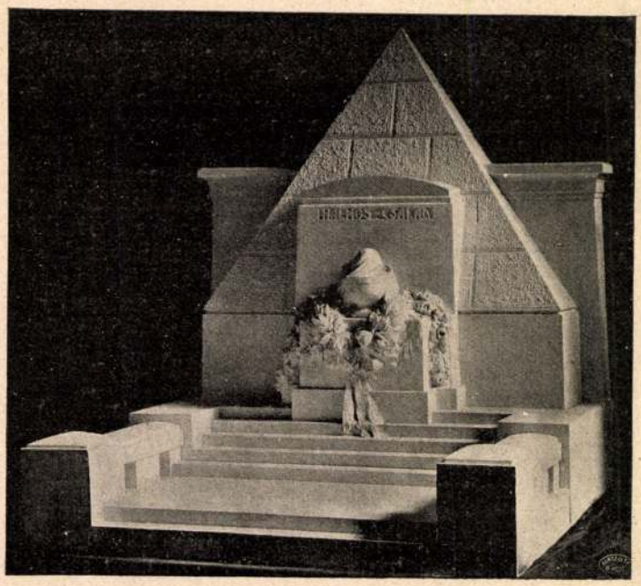

MŰVÉSZI SIRKŐ Vas és Philipp műve

MŰVÉSZI SIRKŐ Vas és Philipp műve

és csillogó szemmel, valóságos imádással nézett föl hozzá.

— Milyen szép vagy, Erzsi! Mint egy angyal!

Erzsi a keztyűs kezével végigsimított a Nellike fején, azután, — mintha valami kacér báli jelenetből akarna próbát tartani — egy fehér virágot tűzött a kabátomra. A nagybátyám, akit az esküvője óta sem láttak frakkban, kedvtelenül járt föl-alá, közben meg az inggallérjával vesződött.

— Megyünk, vagy nem megyünk! — kérdezte gorombán.

Mentünk volna, ha be nem rohannak a gyerekek. Eddig holmi ravasz ürügy alatt a nagymamánál fogták őket, de most neszét vették a készülődésnek és visszaszöktek az emeletre.

— A mama bálba megy, — mi is megyünk! — kiáltották.

— Látom, már neki is öltözködtetek, — mondotta apjok keserü humorral.

Miskának lekváros volt az arca, Tankó pedig a kezében hozta az egyik cipőjét. Szerencsére bejött a dadájuk.

— Zsuzsi is megy a bálba? — kérdezték.

— Én itthon maradok és sült gesztenyét eszem, — mondotta Zsuzsi az ő szokott nyugalmával.

— Én is itthon maradok! Én is gesztenyét akarok!

Az ügy ezzel el volt intézve: a gyerekek jobban szerették a dadájukat az édesanyjuknál. Ez a barna, pirosarcu, szikár, flegmatikus parasztasszony a világ legjobb cselédje volt, pedig azt beszélték róla, hogy valaha Bocskay Józsi, a híres haramia volt a szeretője.

— Megyünk, vagy nem megyünk?

Mentünk. Előbb még sorba kellett csókolni a gyerekeket. A púpos Nelli alázatosan kezet csókolt apjának, anyjának, azután szenvedélyesen átölelte Erzsit és addig csókolta, amíg a leány kacagva nem védekezett.

— Mi bajod? Milyen különös vagy ma?

Horkayék még egy percre betértek a nagymamához, hogy megbámultassák a leányukat. A nagymama

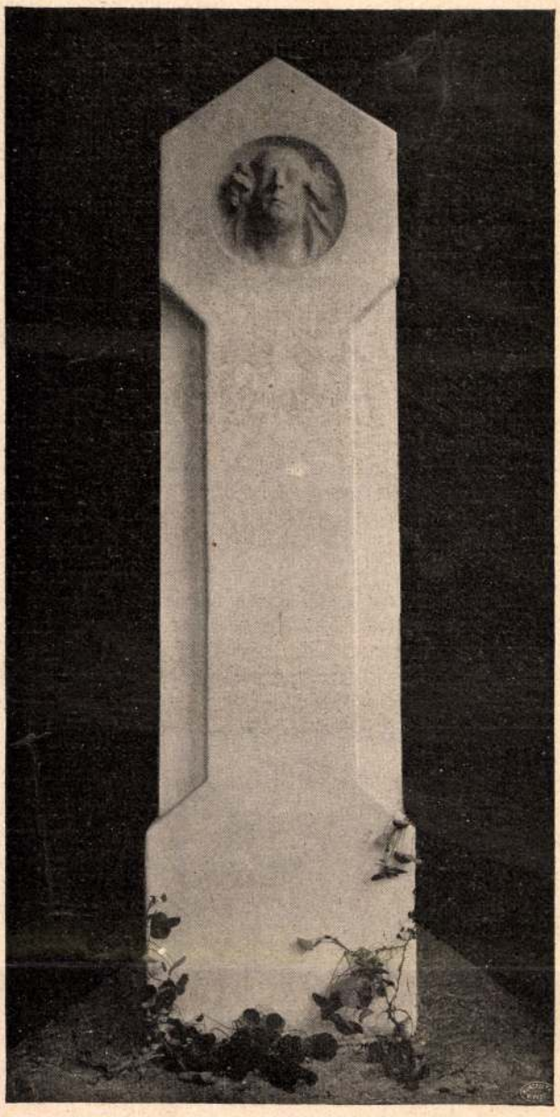

MŰVÉSZI SIRKŐ Vas és Philipp műve

a földszinten lakott és két év óta már el sem hagyhatta az ágyát. Az ágyból intézte a városrész pletykáit.

Én azalatt Nellivel a lépcsőn álltam. A púpos leány némán fogózott a karfába és a földszinten égő lámpát nézte. Csinos, finom profilja volt, nagy szája, remek fogakkal és csodálatosan szép szeme. A legszelidebb női szem, amelyről poéta valaha álmodozott.

— Jól fogtok mulatni, — mondotta Nellike halkan.

— Hát te nem szeretnél velünk jönni?

A leány nevetett.

— Minek? Ostobaság az! hogy én összefogózzam idegen emberekkel és ugráljak muzsikaszóra? Ostobaság!

Tudtam, hogy máskép érez. Azt is tudtam, hogy mindig van a fiatal urak közt egy titkos ideálja. Kiválasztott magának egyet, azt forró szivének egész odaadásával reménytelenül imádta. Titokban irogatott az ideáljához édes, poétikus leveleket, amelyeket természetesen sohasem küldött el. Mi ketten, Erzsi és én, egyszer fölfedeztünk egész csomó ilyen leveleket és — szégyenemre mondom — nagyot mulattunk rajta, bár a szegény Nellit majd megölte a szégyen.

— Megyünk, vagy nem megyünk?— kiáltotta a nagybátyám alól.

Egy perc mulva már a kocsiban ültünk. Amikor a sarokig értünk, Erzsi rémülten felsikoltott:

— Aj, a szép legyezőm!

Otthon felejtette az asztalon. Horkay zsörtölődve állította meg a kocsit, én pedig leugrottam és visszafutottam a házba, a legyezőért.

Az ebédlőben nem volt senki. A kályha előtt fürdőkád állott, párolgó, meleg vízzel megtöltve. A kályhán nagy rakás gesztenye sült, — a Zsuzsi gesztenyéje, — az egyik éppen halk puffanással explodált. Odaát, a gyerekszobában, halk vihogás hallatszott: a gyerekeket vetkeztették fürdéshez.

A szalonban még égett a lámpa, az Erzsi hattyupihés legyezője ott feküdt az asztalon. A kezembe vettem és ösztönszerüleg megszagoltam. Egyszerre megfordultam: a kereveten valami formátlan kis gombolyag fetrengett, halk, fuldokló hangokat hallatva. A szegény Nellike volt.

— Nellike, mi bajod?

Most vett csak észre. Ijedten könyökölt fel a kereveten, azután szemérmetesen behuzta lábacskáit a szoknyája alá. Az öléből egy arckép esett a szőnyegre, — le sem kellett utána hajolnom, hogy megismerjem a saját arcképemet. Most én voltam a Nellike ideálja! Egy pillanatig farkasszemet néztünk, ő szólalt meg elsőnek. Összekulcsolt kezekkel, bűnbánóan, a szégyentől és félelemtől elhaló hangon suttogta:

— Ne szólj nekik!

Nem tudtam egyebet mondani, csak ennyit:

— Nem szólok, Nelli.

Azzal elmentem. Ostobán, dühösen és zavaros lelkifurdalásokkal telve. Odalenn már türelmetlenkedtek.

— Ejha! — kiáltotta Erzsi, — talán Nellikének kurizáltál ilyen sokáig?

Az egész család nevetni kezdett, még a mogorva bácsi is. Már láttuk a táncterem kivilágított ablakait: a fehér függönyök mögött ölelkező árnyképek ficánkoltak.

Páristól Pekingig

November folyamán ezzel a címmel: „Pekingtől Párisig automobilon“ egy könyv fog megjelenni Singer és Wolfner kiadásában. A könyvet Barzini Luigi kiváló olasz ujságíró írta s egyidejüleg a magyar kiadással tizenegy művelt nyelven kerül ki sajtó alól. A könyvkiadás terén szinte páratlan dolog ez, aminek oka kétségkívül e munka értékében keresendő. Egy mindvégig érdekfeszítő s a sport történetében ritka vállalkozásról számol be itt Barzini Luigi, amelynek tulajdonképpeni hőse maga az automobil. A legmodernebb közlekedési eszköz egy eddig nem ismert használhatóságát bizonyítja be, s új perspektivát nyit a jövő közlekedési képeiről. Barzini úgy r, mint a vérbeli belletristák. Könyve eleven, szines, közvetlen, tanulságai, megfigyelései pedig egyaránt fontosak az automobil barátai előtt s a közönség, a kereskedelem, a tudomány és katonai körök szempontjából. Időnkint e könyv egyes részleteit megismertetjük az Uj Idők olvasóival. A mostani szemelvény a vállalkozás hisztórikumát mondja el, amit e lap közönsége bizonyára érdekkel olvas.

Ezerkilencszázhét március 18-án déli tizenkét órakor — amely időpont mindig emlékezetes lesz életemben — íróasztalomnál ültem és mélyen elmerültem tanulmányoztam az északamerikai vasutak szervezetét. Akkoriban szenvedelemmel foglalatoskodtam a vasuti kérdésekkel.

Az asztalomon levő telefonnak hirtelen csöngetése zökkentett ki az Egyesült-Államok vasuti hálózatából.

— Halló! Ki beszél?

— Jó napot, — rögtön megismertem Albertini Luigi, a Corriere della Sera főszerkesztőjének hangját. — Okvetetlenül beszélni óhajtok önnel. Kérem, jöjjön hozzám.

— Azonnal?

— Tüstént.

— Köszönöm.

A főszerkesztőt egészen nyugodtan és derült hangulatban találtam. Felém nyujtotta a Matin egyik számát, rámutatott az első lapra, odabökte az ujját néhány szóból álló s hatalmas betükből szedett címre és kérdezte:

— Mit szól hozzá?

Odapillantottam s ezt a meglepő felhívást olvastam:

„Ki volna hajlandó a jövő nyáron Pekingtől Párisig automobilon elmenni?"

Ekkor újra elolvastam e sorokat és ámulva gondoltam a merész tervnek ismeretlen megpendítőjére. Legalább is valami nagy regényirónak kell lennie az illetőnek.

— No, mit szól hozzá? — ismételte Albertini.

— Pompás.

— Hát aztán keresztülvihető-e?

— Ez már más kérdés. De ha nem is sikerül, a kisérlet mindenesetre nagyon érdekes . . .

— És ön részt venne benne?

— Édes-örömest.

Néhány percig a Matin többi számaiban lapozgattunk és a különös utazásra vonatkozó további híreket kerestük. Az ajánlkozó levelek hasábokat töltöttek meg. A levelek javarésze lángolt a nagy lelkesedéstől, amely kevés megfontolást árult el. Az egyik különösen megragadta a figyelmünket, mert egy olasznak volt az irása, és mert olyan rövid és kimért, mint valami nyugtatvány. Ime:

A peking-párisi útjában az „Itala" automobilommal résztveszek. Hálás lennék önnek, ha szíves volna velem a részleteket tudatni, hogy az előkészületeket megtehessem.

Borghese Scipione herceg.

A név és a stílus gondolkozóba ejtettek: Ime, így beszél a komoly ember.

Borghese herceget automobilista és utazó hiréből régen ismertem. Már 1900-ban karaván nal utazta át Perzsiának kevésbbé ismert részét, behatolt Turkesztánba, megjárta Barnaulig Barabas végtelen pusztaságait, ahonnan az Obi és Tom folyókon végighajózva, Tomszkig jutott. S itt érte el a transzszibériai vasutat, amely őt a Csöndes-oceán partjához vitte. Utazásairól könyvet irt. Ez a könyv tele volt tudással s olyan rideg pontossággal irta meg, mint a hajós-ember az ő naplóját; részletesen, nyugodtan, szakszerűen, ami az iró tiszta és gondolkodó elméjére vallott.

Amikor félbeszakitottuk a Matin számainak olvasását, a főszerkesztő hirtelen elhatározással imígy szólt:

— Jó volna, ha ön rögtön elutaznék Kinába.

— Helyes.

— A peking-párisi útra junius 10-én lesz az indulás. Ön előbb átutazza Amerikát, áthajózik a Csöndes-oceánon, s útközben érdekes dolgokat figyelhet meg . . . Newyorkban a Thaw-féle pört, amelynek most folyik a végtárgyalása . . .

— Helyes.

— . . . San-Francisco ujjáépitését . . . Hawaiban a japán-amerikai konfliktust . . . Japánt a háboru után . . . és végre Ázsián át befejezné a világkörüli útját.

— Helyes. És a peking-párisi út?

— Majd útközben kap utasitást. Megkérdezzük Borghese herceget, ha beleegyezik-e, hogy vállalkozásában társul szegődjék. Azt hiszem, hogy igen . . . Mindenesetre Pekingben mindent készen talál, ha saját automobilunkat kell is rendelkezésére bocsátani. Az első gőzös Amerikába indul . . . lássuk csak . . . Itt van ni a hajóstársaságok menetrendje. Holnapután indul Franciaországból: „A Norddeutscher-Lloyd Kaiser Wilhelm der Grosse gőzöse, Cherbourgból március 20-án Newyorkba." Ön ma vasuton Párisba utazik. Ráér?

Megnéztem az órámat és emlékezetembe idéztem vasuti tudományomat (menetrendi részét).

— Nagyon is ráérek.

— Hát akkor szerencsés utat!

— A viszontlátásra!

Ugyanaznap a szimploni gyorsvonattal Párisba utaztam.

Párisban, a Matin szerkesztőségében összejöveteleket tartottak, hogy megbeszéljék az út részleteit. A jelentkezőkön kívül megjelentek utazók, diplomaták, akik valamikor Kinában tartózkodtak, tudósok, akik a világ minden tájékáról tudtak részletes adatokkal szolgálni, bár világéletükben sohasem jártak ottan.

Tagadhatatlan, hogy az üléseknek egészben véve hasznuk volt. Sikerült azokon szörnyü sok módositással a legjobb menetrendet megállapitani. Számos táviratot menesztettek Pekingbe, Szentpétervárra, Irkutskba, hogy onnan is információkat kérjenek. A bölcs és óvatos Vaj-vu-pu, a Mennyei birodalom nagy tanácsa, egyszerüen egy kérdéssel válaszolt, amelyet a francia követség útján juttatott hozzánk. Igy hangzott: Hány automobil indul Pekingből Párisba? Hogy minő jelentőséggel birt a Mennyei birodalom nagy tanácsa előtt az automobilok száma, nem valami könnyü megérteni. Lehet, hogy a Vaj-vu-pu a fehér veszedelemtől tartott. Az orosz-kinai bank Pekingből ezt válaszolta:

A nau-kovi és a ku-pei-kui szorosok eléggé szélesek az automobilok közlekedésére, az út azonban meredek és sziklás.

Az utolsó gyülésen egy nyilatkozatot bocsátottak ki a jelentkezők, amelyen nagyon is meglátszott a peszszimisztikus szinezet. Ime:

A rendkivüli vállalkozással járó nehézségek, tüzetesen megvizsgálva, néhány heti tanulmányozás után épp oly fontosaknak látszanak, mint aminőknek az első pillanatban tüntek föl. „Peking—Páris" talán egy megvalósithatatlan kisérlet! Ime most nyilik alkalom az automobilozás úttörőinek, hogy a motor hajtóerejével megtalálják a módját annak, miként lehet sivatagokat, hegyeket és pusztaságokat, szóval a félvilágot bejárni.

A Matin északsarki expedicióhoz hasonlitotta az utat. A nagyközönségnek sokkal határozottabb volt a fölfogása, mint a jelentkezők nyilatkozatában előadott vélekedés. Egyszerüen kijelentette, hogy a „Peking—Páris kivihetetlen kisérlet". És a vállalkozás úgy tetszett, mintha a feledés néma és feneketlen mélységébe sülyedt volna, ahová a végzet minden abszurd tervezgetést és minden utópiát eltemet.

De mégsem. Valaki még törte rajta a fejét, dolgozott, készülődött, tervezgetett. Ezt adta értésemre egy távirat, egy parancs, amelyet egy este a szállóban találtam Newyorkban. A szobám kulcsával nyujtották felém. A lift fülkéjében bontottam föl felszállás közben. Párszor átfutottam, mire annyira elmerültem gondolataimban, hogy észre sem vettem, hogy a tizennegyedik emeletre jutottam. Ahol a liftes ember azt kérdezte tőlem, vajjon a szálló tetejére szándékozom-e menni?

A rövid és titokzatos távirat igy szólt: Legyen ott Pekingben junius elsején. Semmi egyéb.

Pontosan, mint ahogy a napfogyatkozás szokott bekövetkezni, junius elsején, este hat órakor a pekingi vasuti állomáson szálltam le. Az állomás, amely nem

MDK

Vas Viktor

M.J.né kápmása, mellszob.

A Képzőm.Társ. téli kiáll. Vas. Ujs. 1915. 48.sz.
765. l.

MDK

Divald K: A szegedi kiáll. Magyar Iparművészet.
19ol. 2o7-13.l.

MDK

Vas Viktor

Pongrácz Szigfrid Vas Viktorral együtt készítette a jászberényi hösök szobrát 1926.-ban, mely ugro lovon 13-as jászkun huszárt ábrázol, amint Lehel kürtjével riadót fuj.

Blényjászberény 39.1.

Vas Viktor MDK

Siremlék, bronz

Mücsarnok 1920-21 téli kiállitás

Vas Viktor

MDK

Önarckép, gipsz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Vas Viktor MDK

Női fej, gipsz

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

MDK

Vas Viktor

Jézus a kereszten

KMT. 1915/16. téli kiáll. kat. 56.1.

Vas Viktor MDK

Gyermekfejtanulmány, gipsz

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Vas Viktor MDK

A Blaha Lujza siremlékpályázat pályamüvei

A második dij nyertese

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Vas Viktor

Szabadságharcz-Szobor tervpalyazata.
Bpest 1907.
Müleirás, költségszámitás 19. l.
Birálat 37. l.

MDK

Vas Viktor

Résztvett a Bartha Miklós szoborpalyazaton, bar müve sem dijat sem dicséretet nem kapott, ennek ellenére a kritikus valamennyi terv közt a legkülömbnek tartja.

Pesti Napló 1908.máj.10.

MDK

Vas Viktor - Gémes-Gindert Péter - Rerrich Béla

az Erzsébet emlékmü pályaterve /főnézet és E.
álló főalakja/
A zsüri által megvásárolt pályamü, gipszmod.fényk

Müvészet XII évf. 1913 232.

UJ SÍREMLÉK A KEREPESI TEMETŐBEN VAS VIKTOR MŰVE

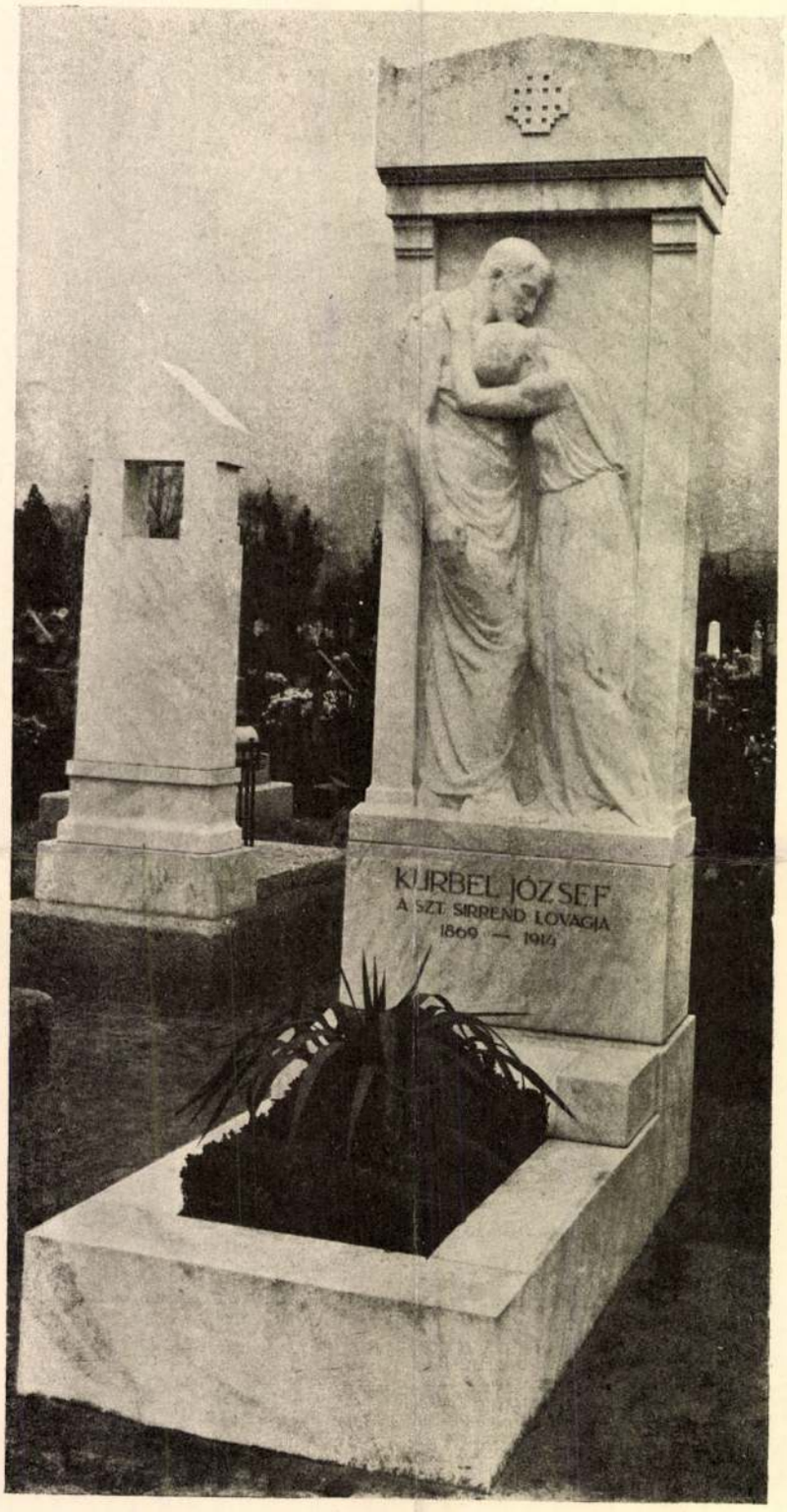

UJ SÍREMLÉK A KEREPESI TEMETŐBEN DAMKÓ JÓZSEF MŰVE

Művészet 1915 403 kép

Vas Viktor

ired.

Budapesti Hirlap

1917. máj. 5. (cj: Új templom a fővárosban.)

z

és annak eredményéhez képest a

jutalékát ugyancsak Klein Artu
könyvileg is az utóbbiakra áti
hogy az ajándékozási okiratot
ky Margiton kivül még Klein Ar
majd a tárgyalások ez utóbbiak

Az ügyigazgatós
kintetés bizottságot, hogy a ki
ide közölni sziveskedjék.

Budapest, 1908 évi április

Vas Viktor

az angolkisasszonyok
zuglói temploma föol-
tárának jobb és bal oldalán
álló, márványból fara-
gott okos szüzet, vala-
mint az oltár alsó
részét díszítő Pieta dom-
borzművet fenti kéni-
tette (1916?-ban) A
templom bejárata fölött
levő reliefet is ő mint-
tázta.

Richterangolkis

148.l

[1915

- 1907 aug. 31-én 87286 sz.a. kelt s
intézett rendeletének mása.

ampénztárt, hogy a vajdahunyadi vár-
járó adótartozás fejében kettőezer
45 f.-t a Műemlékek orsz. bizottsá-
ájára elszámolás kötelezettsége mel-
aplójában kiadáskép számoljon el.-

hiteléül:

Vasadi Ferenc

II. Rákóczi Ferenc

kis bronzszobor, repr.

Magyar Iparmüvészet

1897/98. 76 l.

Vasadi Ferenc

MAGYAR MUVESZET

1931. 180, 181.

A P 200,000 főnyereményt ismétel

30000.—	10000.—
30000.—	5000.—
30000.—	4000.—
30000.—	4000.—
30000.—	4000.—
25000.—	4000.—
25000.—	4000.—
20000.—	stb.
20000.—	
20000.—	stb. stb.

Bátran állithatjuk tehát, hogy már sok ezer ember annak köszönheti boldogugulását, hogy felhivásunkat és tanácsunkat készséggel és kitartóan követte.

lovabba számos és nagy főnyeremény okvetlen kisorsolnánk. Azt hisszük, az Ön érdekében cselekszünk, midőn kihuzott és a jelen játékban már részt nem vevő sorsjegyszáma helyébe csekély készletünkből egy, **még a szerencsekerékben lévő számot** bocsátunk rendelkezésére, hogy ezáltal a nyerési esélyeket teljes mértékben használhassa ki és egyetlen huzási napot se mulasszon el.

Gyakorta voltunk már ama kellemes helyzetben, hogy ügyfeleinknek ép a kis nyeremény helyett elfogadott **pótsorsjegyre fizettünk ki főnyereményt** és nagy örömünkre szolgálna, ha ezuttal Uraságod részére is szerencseszámot választottunk volna.

Tisztelettel kérjük tehát, hogy jelen soraink vétele után csatolt levélen elhatározását velünk postafordultával közölni s a kihuzott sorsjegyet birtokunkba juttatni sziveskedjék, annál is inkább, mert **csatolt pótsorsjegy csak azon perctől fogva játszik az Ön számlájára, midőn a nyerő sorsjegyet a postára adta.**

Ha várakozásunk ellenére ajánlatunkat nem fogadná el, ugy kérjük — kölcsönös érdekeinket szem előtt tartva — a sorsjegyet (**felbontatlanul**) csatolt boritékban postafordultával hozzánk visszaküldeni.

Reméljük, hogy mihamarább nagy nyeremény hirét közölhetjük Önnel és midőn ajánlatunk azonnali elintézését kérjük, vagyunk

kiváló tisztelettel

BELVÁROSI VÁLTÓÜZLET R. T.

Budapest, VI., Teréz-körut 37.

Nyereményfőjegyzéket az V. osztály befejezése után küldünk.

A pótsorsjegy a mellé-

Vasadi Ferenc

Lasd

c

Bmk. 79

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alái

8. sorsz. Műhelyi minta

Vasadi Ferenc

[illegible]

NB. 22

Vasady Ferenc

ired

Kopsz 1898

272

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Vasadi Ferenc

Notáris

Erdő

M. Iparmúvészet

1897-98. 78. l.

-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: . Koron

mely összeget, mint évi K lakpénzemből az 190 évi

lakbérnegyedre eső részletet, a -i m. kir. pos

pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt -n, 190 évi

Vasady Ferenc

itt épitész-mérnöknek
írva

Budavára 1686. évi
vinzavivása készítendő
emlektábla tervpályá-
zatán fenti tervét fo-
gadták el s a kivitellel
is öt bízta meg a fő-
város

Majlath tört. kiáll

VII. l.

A modern épitészet előny
olcsóbb, gyorsabb a réginél, világ
levegős, egészséges tereket hoz lé
s ezek az előnyök megfelelnek a ma
élet elsőrendű követelményeinek, a
szociális, gazdasági, egészségi sz
pontoknak. A cicomát, az ornamentá
diszitést kerüli, szivesebben ad h
az épület felületeivel harmonizáló
szerkezetbe, egész szellemébe bele
leszkedő monumentális szobrászatna
és festészetnek. A korábbi nagy ko
luskhoz, gótikához, reneszánszhoz
barokhoz hasonlóan szolgálatába ál
ja s a maga gyakorlati céljainak é
esztétikai elképzeléseinek rendeli
alá a testvérművészeteket, miáltal
magasabb művészi egység hatását é

Vasadi Ferenc

1848—1916.

laid

Medvey 138. l

~~Lehnert~~ IV. 33.

Vasady Ferenc

l.

Buday: Deák szobor

72. l. 75. l.

Vasadi Ferenc

Vidéky János betegsége miatt helyette igazgatóvá nevezték ki.

Tanrajiskola 1900.

3. l.

1900-ban városi segéllyel tanulmányozta a párisi világkiállítást.

u.o. 1900. 4. l. – 19. l.

u.o. 1901. 24. l.

Csizolókő, őskori VIII. 87, 89., 96,

— — töredék VIII. 92, 100,

Vasady Ferenc

lásd

Jesch 84. l

...nost Regensburgban 1519–1559 közt.

Pg. 126.

Indit 13 r. 11

...al mögött áll bethuliai Manasse özvegye, a ~~jobbra~~ balra fordulva jobb kezében kardot ~~tart~~ tart, bal-Nabukadnezár vezérének, a csellel megölt Holo-...iába markol. Fején szeles karimájú kalap ...öke haja aranyhalóban van, nyakékéről ...mlék lóg le, ~~nyaklánczа vastag és~~ sarkosan ...ájú zuhája, ~~a dérekon~~, arany hímiészi. ~~Fejé~~ ...egölt vezérnek ~~a jobbra lévő~~ aptalra ~~tett~~ tett ...feliratokat olvassuk:

M . D . X X X . ✠M✠ C

[redacted] HOLOFERNIS

...méretei 30 : 24.5 cm.
...r János Lápló ajándéka.

Vasadi Ferenc

nobrai az Országházon.

Nyugati homlokzat,

a felsőházi árkádok felett

Gyza, Szent László.

A képviselőházi árkádok felett.

II. Lajos, II. Mátyás, II. Ferdinánd.

A főrizalit déli oldalán

Bocskay István.

Felsőházi társalgó

Bölcsészet, skettős csoport.

Orvostudomány, " "

Zainborszky Ilona

A magyar Országház

Bpest, 1937. 129-130 l.

1760

228

Vasadi Ferenc

nobrán, a
bpesti nobrángyemlet
elnöke, tanitotta a
mintázást

Iparrajziskola 1888.
36. l.

u. o. 1889. 30. l.

u. o. 1890. 30. l.

u. o. 1891. 20. l.

u. o. 1892. 20. l.

u. o. 1893. 20. l.

u. o. 1894. 20. l

u. o. 1895. 19. l.

u. o. 1896. 19. l.

u. o. 1897. 19. l.

u. o. 1898. 22. l.

u. o. 1899. 17. l.

Nagyanar. – A Kapolna és
Könyvtár mérnöi
ablakainak term. nagy.
rajza. Stehlo 6.

Szepes-i vár. Magyar
za Polvetetett 1871.
Méret. 1:500
Polrajz. nagy. 87×47

Vasady Ferencz
szobrász

Főváros Lapok 1896. nov. 13., 7. dd.
(Ujdonságok. A Magyar iparmüvészeti
társulat)

Kalmár

Vasadi Ferenc
Szobrász

Fővárosi Lapok 1896. máj. 24., 16 cold.
(Magyar ipaszművészet a Millikásom.)

Kalmán

Vasady Fr.

wobrnie

laid

Kéler Napoleon

Vasadi

Mobrar

wrod

Vas Ujs 1894
289 l

Vasadi T

irod
Z

Dr K. D. Ybl Miklos
nobra. Vas Ys 1894
voil.

Vasadi Ferenc

az ujj országhaz szobrai közül az ejnilet kütsejen

Géza, Sz. László, II. Ulászló, II. Lajos, II. Mátyás, II. Ferdinand,

Bocskay István,

a förendihaz nagy tárcsalgójában:

Bölcsészet (kettős csoport) és Orvosi tudomány (kettős csoport).

Cx. 20-21 l

Vasady Ferenc

vod

Fel 13. l

Vasady Ferenc

Laid Bezeredi Gulát

Vasady Ferenc

nebrász.

Irod

Egyesy Géza. A m. kir. államvasutak központi Hemély pályandvara. Országh Világ. 1884. 533. l.

Vasady Ferenc
wols.

wod

Koszom 1884. 525.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Vasadi Ferenc

Nemzeti lex. 802. l.

SZEPTEMBER

18

Varadi Ferenc

† 1916.

U. 2098

~~A T A bélyeggel ellátott vonási tojás~~

~~VI. 113~~

Vasadi Ferenc

+ 1916.

Nobrai

lárd

Müveriet

1917. 35 l.

Stuttgart museum VI. 213

Vasady Ilene

l.

Liber Bpest Hebrai

222. l.

Vasady, nobrait

l.

Liber Bpest nobrai

202. l.

MŰVÉSZE

V., Mária Va

hren

ÉSI

ÉS

Vasady Ferenc

l.

Liber Baptizatorum

228. l.

ERZSI

űvészek

ES KIÁL

ől április

dij nincs

Vasadi Ferenc

Budapest székesfőváros szavazó urnája. (1896. Tervezte és mintázta Vasadi Ferenc)

Gutenberg Lex IX. K.

Vasadi Ferenc

nobrasz

a Székesfőváros iparvajziskolaiçak cimzetes igazgatója

+ 69 éves korában

Budapesten

Vas. Ujs. 1916 750 l

Őskori tanuló VII. 143.

Vasadi Ferenc

Ybl-nobor pályázatán

III-ik díj.

Vas. Ujs. 1894. 389 l.-

401. l.)

(Ybl Miklós nobor)

kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

039.III szám.

üemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének

atalból.
álati ügyben.

Budapest IX. Hőgyes E.u.10.

Vasadi Ferenc

1.

Pékármotor

29. l.

Vasadi Ferenc

l.

Rátz György 1896

413 l.

Vasadi Ferenc

zobrazz

l.

Ráth György 1896

150, 151. l. 157 l

158 l.

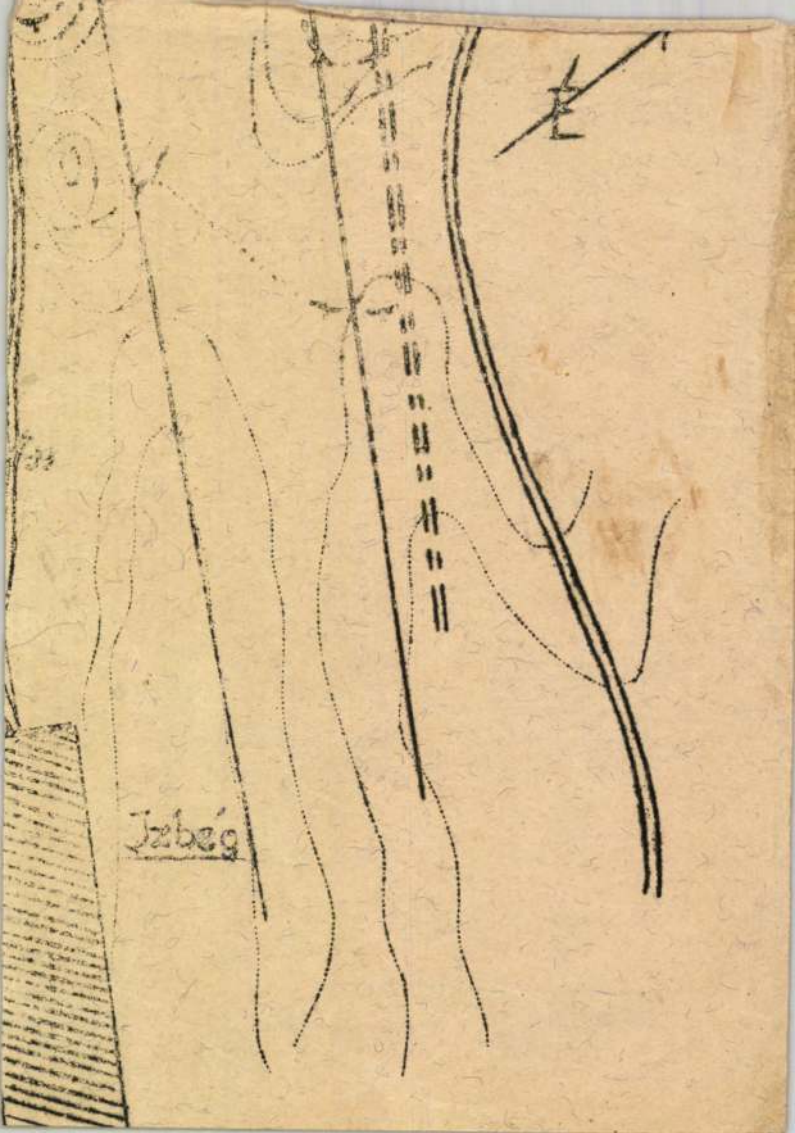
Jabég

Vasadi Ferenc

l.

Rákh György 1895

135. l. B6 l
(háromszor)
139. l.

H. B. (Értékpapirosztály) 11. sz 1923. VII. 30.000 — 19440 Nobel, Budapest.

Vasady Ferenc

nobrán

1884

írod

Gárdonyi Albert dr.

Ötven esztendő Buda-
pest (nehezt-varos) történetéből –
Bp. 1925. 62. l. –

antik művészet alakító ereje domináló, máshol és máskor viszont az új népek művészi hagyománya és alkotó ereje.

Ha az antik művészet szerepét és jelentőségét vizsgáljuk a román stílus korában, úgy látjuk, hogy feltűnése és intenzitása helyenként és koronként más. Itt már nemcsak arról van szó, hogy egy-egy császár Róma utáni vágya alakítóan szól bele a művészeti fejlődésbe, hanem arról, hogy a művész önként nyúl vissza antik témákhoz, művészi mintaképekhez, tehát ihletért az ókor hagyatékához. Ebből logikusan következik a hatás helyi jellege is. Nagy Károly költséget és fáradságot nem kímélve hordatta Aachenbe a másolásra kiválasztott műtárgyakat; a román kor művésze sokkal közelebbi mintaképet talál: a római birodalom művészetének helyszínen maradt emlékeit, csak másodsorban fordul a Bizáncból importált műtárgyak útján átszármazó, tehát másod-, illetve harmadkézből származó antik elemekhez.

Vasady Ferenc

vid

Tel. 16 l 18 l
19 l.

A tybia alakját
kiszitette a viga-
dom.
Petit kiszitette a
lantos (Tinodi)
alakját

Vasadi Ferenc

nobrász

l.

Schoenjössefvárosi

13. l.

Természettudomány gyűjtemé

Római helyi katonaság V. 249

Vas Viktor

Szabad Művészet

1957. 239. l.

1./	1	db. 130/240 cm. méretü egy tokos ajtó tokjának és bor bontása, a nyilás befalazé tag fallal, a bontásból ny felhasználásával, kétoldal kétszeri meszeléssel, telj
2./	1	db. 130/240 cm. méretü fal cm. vastag falazat kibontá helyébe az 1./ tét. alatt tok elhelyezése, kiékelés minden munkával, készen:
3./	1	db. 100/220 cm. méretü eg jának és boritásainak kib jelölendő helyre való dep befalazása 18 cm. vastag ból nyert téglaanyaggal, sal és kétszeri meszéléss szen: .....
		Ö

Vas Viktor

Epesti
a Törökön pléb. templom-
leckeoldali mellékhajó-
jaban Szent Erzsébet és a
Szűz Anyasszobrai gipszből
fenntől.

Horvtemplép 26-1.

BUDAPEST
1922

Vas Viktor

Vas Viktor: Ghillányi Piroska bárónő képmása.

Betlen Gyula

Műcsarnok 1914. tav. K.

Betlen Gyula: Ludvig Gyuláné képmása.

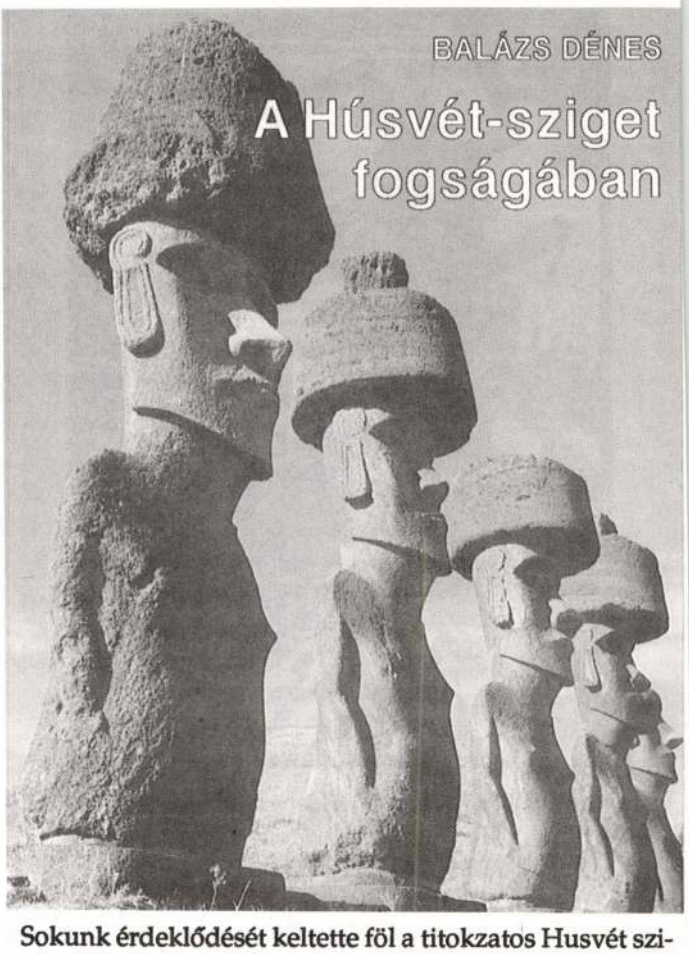

Sokunk érdeklődését keltette föl a titokzatos Husvét sziget. Az 1687-ben, az ünnep előestéjén föfedezett földdarab – melyen páratlan kultúra fejlődött – bizonyára még sok meglepetést tartogat.

Magam az 1970-es évek elején kaptam élménybeszámolót a térségről, amikor Sebes Tibor újságíró barátom bejárva e szárazföldet, hazatért. Tapasztalatait "Egy hosszúfülű a Húsvét-szigeteken" című könyvében közre is adta.

Örömmel vettem kézbe Balázs Dénes most megjelent kötetét. Tudom, a neves geográfus többször is eljutott a sziget környezetébe, de csak évekkel később sikerült a Hanga Roa szigetére lépnie.

Érdekfeszítő írások születtek a sziget "fölfedezésének" mozzanatairól. A szerző egyhetes szakmai ismerkedésre érkezett, de hosszú időre a sziget foglya maradt. Szorult helyzetében egy őshonos család fogadta otthonába. Bepillantást nyerhetett a múlt titkaiba és a jelen gondjaiba.

A Húsvét-sziget apró földrög a Csendes-óceán végtelen víztengerében. Ezer kilométerekre "árválkodik" a kontinensektől. Rejtélyes világ. Hatalmas kőszobrok százai emlékeztetnek a múltra, érdekes állat és növényvilág az élet erejére.

Balázs Dénes könyve érdekfeszítő olvasmány. Bár nem ad feleletet a titkok rejtélyeire, de közelebb hozza hozzánk ezt az ismeretlen világot, melyről Alfred Métraux így ír: "A Húsvét-sziget csodája az a vakmerőség, amely e minden erőforrást nélkülöző kis sziget lakosságát arra késztette, hogy a Csendes-óceán világában nagy nemzethez méltó emlékműveket emeljen."

A Húsvét sziget fogságában címet viselő könyvet a szerző adta ki, mint ahogy a jobb megértést és átélést szolgáló fotókat is Balázs Dénes készítette. Érdeklődéssel várjuk közel harmincadik, Galapagos, az elefántlábúak szigete című kötetének megjelenését.

Geröly Tibor

Művészet
i Barátai 1993/5.

Varsányi pál linómetszete, 1933 – Horogkereszt

Metszetek mestere: Varsányi Pál

Egy méltatlanul mellőzött – három éve elhunyt – művész európai színvonalú munkásságára hívja fel a figyelmet Gergely Mihály könyve, melyet most jelentetett meg a Művészetbarátok Egyesülete.

Hogyan lehet, hogy Varsányi Pál közelmúltbeli, 90. születésnapi évfordulója kapcsán ott sem rendeztek munkáiból kiállítást, ahol – ajándékképpen – egy-egy tárlatravaló lapjai fekszenek a raktárak polcain? Miképpen kerülhette el a pécsi, miskolci, salgótarjáni, szombathelyi kiállításrendezők, a Nemzeti Galéria illetékeseinek figyelmét ez az esemény is?

Varsányi Pál az 1920-as évek közepén lépett a pályára. Építőművésznek indult, de aztán Fényes Adolf és Zádor István tanítványaként Képzőművészeti Szabadiskolában tanult. Közben elsajátította a nyomdászat, a tipográfia minden csínját-binját. Munkásságában jelentős szerepet kap anyja, apja, huga, felesége: a család együttese. Anya és gyermeke sok későbbi lapjának modellje.

A fasizmus és a hitlerizmus veszélyeit már e mozgalmak jelentkezésekor felismerte, s kontinensünkön elsőnek ábrázolta. Az 1933-ban 12 linómetszetből álló sorozatában jelenítette meg a várható borzalmakat. Néhány év alatt ezek a munkái számos ország lapjaiban, kiadványaiban megjelentek. Sorsát megérezte; munkaszolgálatosként csak a csodával határos véletlennek köszönhetően maradt életben. S bármennyire meglepő: a háború után ez a harcos szellemű, veszedelmeket is vállaló mester "megszelidül", kevesebb bátorságot hordoznak alakjai? – A miértekre Gergely Mihály érdekfeszítő tanulmányában próbál válaszolni, majd fölteszi a ma is aktuális kérdést: ki rehabilitálja Varsányi Pált? Mivel ez halála után is esedékes – megilleti őt!

A művész munkásságának jobb megértését 70 egészoldalas, fekete-fehér reprodukció segíti. A kötet az özvegy – Erzsébet asszony – anyagi támogatása nélkül nem kerülhetne a képzőművészet iránt érdeklődők kezébe. Elismerés és köszönet érte. A kötet igényes, esztétikus kivitele a Bíró family nyomdaüzemet dícséri.

Geröly Tibor

MDK

Vasadi Ferenc, szobrászm.

aki sokat tanult és sokat dolgozott Szandházélnál, külföldi tanulmányutak után 33 évig tanára volt a főv. Iparrajz iskolának.

Önálló kisplasztikai munkáin kivül töle való a Vigadó Tinódi-szobra, Rákóczi Ferenc kis bronz- lovasszobra, stb. Meghalt 1916-ban.

Lyka Károly: A Szandház-műhely.
Magyar Művészet. 1931. 180-181.l.

Vasarely (Vásárhelyi Viktor) 1908 -

Pécsett műlelett. Orvostanhallgatóvolt.

Nonfigurativ festő

A ~~halekei~~ Lexikon Abstrakten

halekei emlitt

Vigilia. 1958, VI. n., 379 old.

Vásárhelyi Viktor

Párisban élő magyar festő

Vigilia, 1957. III. n., 171 old

Vasarely, Viktor (Victor de Vasarely)

Franciaországban él, 1908-ban született.
Absztrakt képeivel részese a „A modern művészet 50 éve"
kiállításon

Vigília, 1959, X. n., 622 old.

VARSÁNYI PÁL

GYŰJTEMÉNYES GRAFIKAI KIÁLLITÁSA

1948 MÁJUS 27—JÚNIUS 9

MUNKAS · REZKARC · 1936

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE
KIÁLLITÓTERMÉBEN, BUDAPEST VI, ANDRÁSSY ÚT 69

A kiállitást megnyitja május hó 27-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor

DR. ALEXITS GYÖRGY
a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium államtitkára

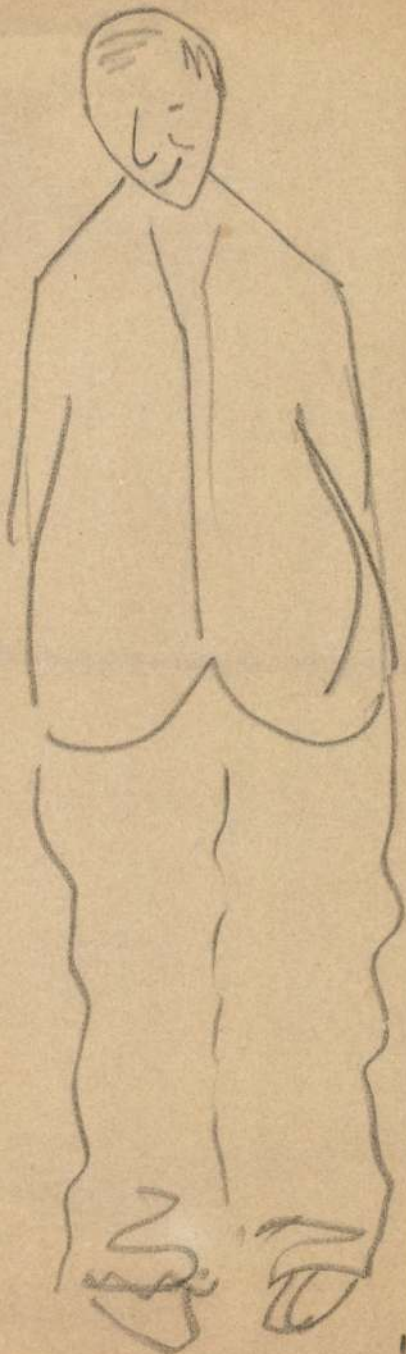

1948 V. 27

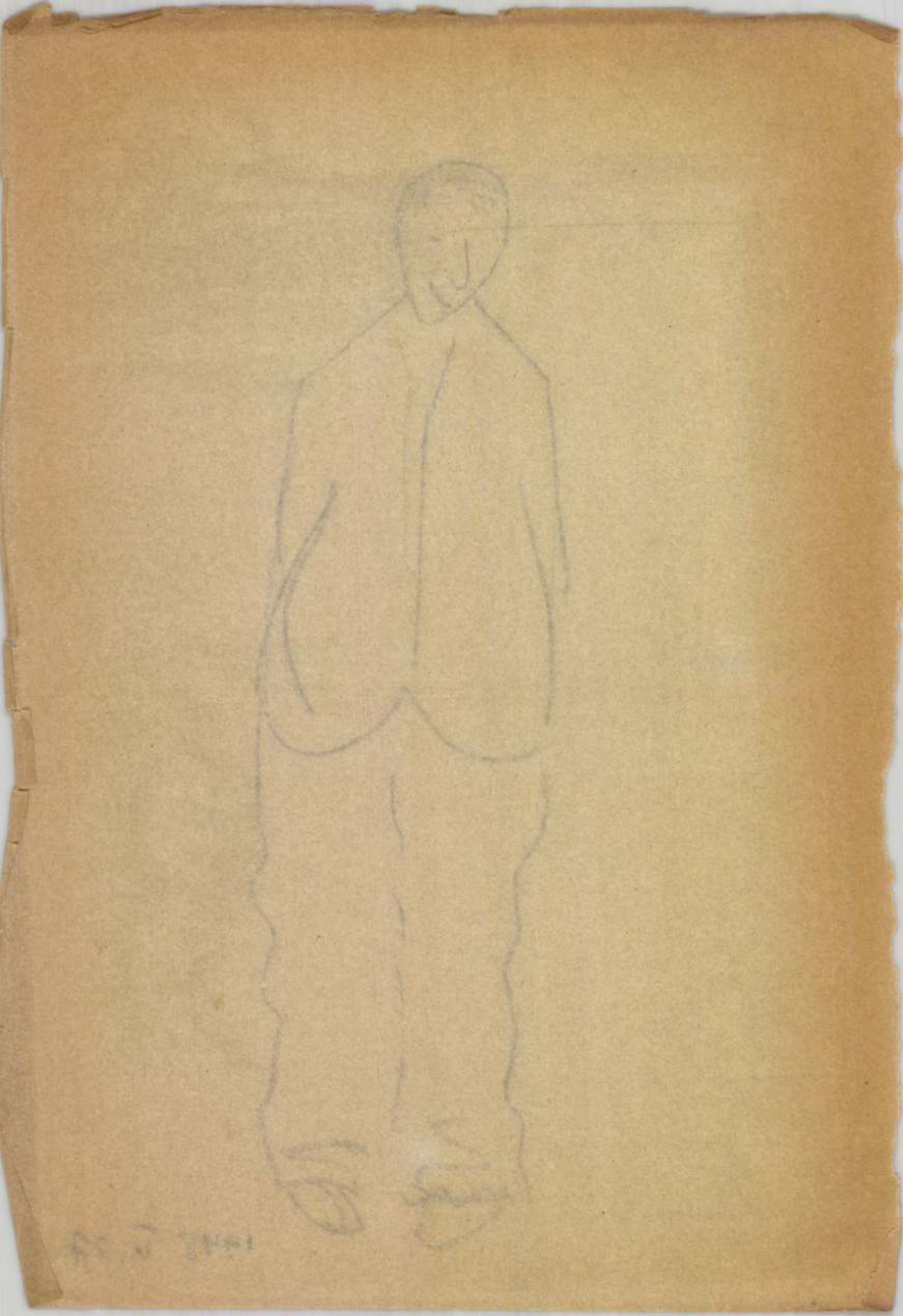

BÖRTÖN · LINÓMETSZET · 1936

Általános szokás, hogy kiállítási katalógusok előszavát ismert esztétikussal iratják meg. Hogy itt eltérek a szokástól, annak olyan okai vannak, amelyek a nyilvánosság elé kívánkoznak.

Első önálló kiállításom ez itthon. A munkák jelentős része a fasiszta elnyomás éveiben készült és az elmult korszak ellenhatását tükrözi vissza. Én is vállaltam a kor dokumentálásának rám eső feladatát, hogy fegyvert adjak a felszabadulásért folyó harchoz.

A **Horogkereszt** és **Fasizmus** című metszetek az 1933-ban készült, saját-kezűleg kinyomtatott, 12 lapos **antifasiszta** mappából valók. Nevemmel ellátva, **ügyészi engedély nélkül** terjesztettem, figyelmen kivül hagyva a hatósági beavatkozás lehetőségét. Ezek a lapok előrevetitették a jóval

később bekövetkezett szörnyűségeket. Jelentőségüket sokan nem fogták fel és olyan művésztársaim is, akik akkor ideológiai befolyást gyakoroltak, munkáimat „irányzatosaknak" bélyegezve, megtagadták velük a közösséget. Kitérve a meddő viták, a gúny és gáncs elől, önhibámon kívül lemondásra kényszerülve a csoportos munka előnyeiről és relatív biztonságérzéséről, magános művészpartizán lettem.

Nem állithattam ki és itthon szinte ismeretlen maradtam.

Hogy nyilvánossághoz jussak, ezekben a nehéz időkben munkáimat eljuttattam a külföld több országába. Bár sohasem jártam túl a honi határokon, kint mégis megtaláltam az itthon nélkülözött visszhangot. Kiemelkedik néhány jelentősebb mozzanat. A svájci **Berner Tagwacht** cikket közölt antifasiszta-sorozatomról **Ein Künstler der Revolution** címmel, mellékelve **Fasizmus** című képemet. A svájci szocialista párt az 1935. évi választási harcokban agitációs célokra felhasználta **Munkanélküliek** című fametszetemet, amely egyidőben több baloldali lapban jelent meg választási jelszavak kíséretében. Ugyanebben az időben a svájci ifjúmunkások velem terveztették meg mozgalmi bélyegüket. A Bernben megjelenő **Der Aufstieg** című folyóirat 1936-ban **Ein Künstler unserer Zeit** címmel hosszabb cikkben emlékezett meg munkálkodásomról és öt fametszetemet közölte. 1936-ban a **Szovjetunióba** is sikerült munkáimat kijuttatni. Egy nemzetközi művészbizottság bírálta el őket és a kapott jó kritika, itthoni művészetideológiai ellenfeleimmel szemben, utam helyességét mutatta.

Értesülvén arról, hogy munkáim megnyerték **Romain Rolland** tetszését, eljuttattam hozzá több lapomat 1936-ban. Válaszában az értékelésnek **legnagyobb** mértékét nyilvánította. Az Ő levele útmutatás volt és újabb biztatás, hogy a megkezdett úton továbbhaladjak.

Megértem a felszabadulást. Elhurcoltatásomból betegen kerültem haza, itthon mindenemből kifosztva állottam.

Mégsem vettem részt a nagy tülekedésben, amelybe oly sokan vetették bele magukat multbéli magatartásuk jutalmának megszerzéséért, az enyémnél sokkal kisebb jogcím alapján.

A felszabadulás óta is értem el eredményeket. Általánosságban nincs okom panaszra, bár egykori ellenfeleim ma is azon vannak, hogy kihagyjanak a baloldal „művészgalériájából", elüssenek a haladó művészek iránti megbecsülés engem is megillető részétől.

Ez a kiállitás válasz ezekre a törekvésekre is.

Ezek a törekvések kényszeritettek arra, hogy külföldi dokumentumaimból is néhányat nyilvánosságra hozzak, nem pedig az önreklám szándéka. Itt az alkalom, hogy megmutatkozzam azok előtt, akiknek munkáimat szántam: a dolgozó tömegek előtt. Döntse el a demokratikusan gondolkodó közvélemény: hol a helyem a magyar képzőművészetben?

VARSÁNYI PÁL

EMLÉKEZÉS 1944-RE · LINÓLEUMMETSZET · 1946

A KIÁLLITOTT MŰVEK JEGYZÉKE:

1. **Külváros.** Linóleummetszet, 1926
2. **Önarckép.** Linóleummetszet, 1928
3. **A kapitalista.** Linóleummetszet, 1928
4. **Önarckép.** Fametszet, 1933
5. **Horogkereszt.** Linóleummetszet, 1933
6. **Fasizmus.** Linóleummetszet, 1933

(Az 5. és 6. számú metszetek az illegálisan terjesztett 12 lapos antifasiszta-sorozatból valók)

7. **Városszéle.** Fametszet, 1933
8. **Munkástemetés.** Fametszet, 1934
9. **Háború 1914.** A „Nőmunkás" címlapja. Linóleummetszet, 1934
10. **Mosónő.** Fametszet, 1934
11. **Anya.** Horganymetszet, 1934
12. **Piac.** Linóleummetszet, 1935
13. **Munkanélküliek.** Fametszet, 1935
14. **Öreg csavargó.** Fametszet, 1935
15. **Húgom.** Fametszet, 1935
16. **Háború.** Linóleummetszet, 1936
17. **Szocializmus.** Linóleummetszet, 1936
18. **Börtön.** Linóleummetszet, 1936

19—25. **Gulliver „Kapitáliában".** Linóleummetszet-sorozat, 1936

(Ezt a képcimet annakidején a fasiszta-rendszer félrevezetésére választottam. Gulliver valójában mi, baloldaliak, voltunk, akik az elnyomás ellen harcoltunk. A Kapitália szó jelentése a sorozatban: a tőkések országa.)

A lapok cimei:

1. **Gulliver a tőkések országában**
2. **A tőkés és a dolgozók**
3. **Felrázza a dolgozókat**
4. **Küzd a háború ellen**
5. **Fasiszta birák előtt**
6. **Meggyőzi a tömegeket**
7. **Szocializmus**

26. **Munkás.** Rézkarc, 1936
27. **Éhség.** Fametszet, 1937
28. **Mese felnőtteknek.** Linóleummetszet, 1937
29. **Koldusok.** Linóleummetszet, 1941
30. **Csordás.** Linóleummetszet, 1941
31. **Gyerekek.** Linóleummetszet, 1941
32. **Légitámadás.** Linóleummetszet, 1941
33. **Forradalom.** Linóleummetszet, 1942
34. **Temetés.** Linóleummetszet, 1943
35. **Gyerekek.** Linóleummetszet, 1943
36. **Utcai jelenet.** Linóleummetszet, 1943
37. **Emlékezés 1944-re.** Linóleummetszet, 1946
38. **Önarckép.** Linóleummetszet, 1946
39. **Folyópart.** Fametszet, 1946
40. **Beteg gyerek.** Fametszet, 1946
41. **Olvasó.** Fametszet, 1946
42. **Út.** Fametszet, 1947
43. **Tél.** Fametszet, 1947
44. **Magánosság.** Fametszet, 1947
45. **Húgom.** Fametszet, 1947
46. **Gyerekek.** Fametszet, 1947
47. **Pihenő munkások.** Fametszet, 1947
48. **Favágók.** Linóleummetszet, 1947
49. **Munkástemetés.** Linóleummetszet, 1947
50. **Pékműhely.** Linóleummetszet, 1947
51. **Háború.** Linóleummetszet, 1947
52. **Asszonyok.** Fametszet, 1948

53—58. **Fametszet-illusztrációk Ady-versekhez,** 1948

1. **Sirás az Élet-fa alatt**
2. **Új vizeken járok**
3. **Sirni, sirni, sirni**
4. **Az Illés szekerén**
5. **A Hadak útja**
6. **Közel a temetőhöz**

(További lapok munkában)

59—62. **Fametszet-illusztrációk József Attila-versekhez,** 1948

1. **Ajtót nyitok**
2. **Elégia**
3. **Mondd, mit érlel . . .**
4. **Öt szegény szól**

(További lapok munkában)

63. **Akt.** Krétarajz, 1924
64. **Aktok.** Tus és kréta, 1924
65. **Macska.** Szénrajz, 1935
66. **Kompozició.** Tusrajz, 1936
67. **Kompozició.** Tusrajz, 1936
68. **Anyám.** Ceruzarajz, 1942
69. **F. E. arcképe.** Ceruzarajz, 1943
70. **Szekeres bácsi.** Ceruzarajz, 1943
71. **Sylvi.** Ceruzarajz, 1946
72. **Misi.** Ceruzarajz, 1947
73. **Vázlatok.** Ceruzarajz, 1947
74. **Vázlatok.** Ceruzarajz, 1948

75. **Anyám.** Dombormű, 1936

A kiállított képek árjegyzéke a bejáratnál található

*

A kiállítás megtekinthető:
hétköznap délelőtt 10—1 óráig, délután 4—7 óráig,
vasárnap délelőtt 10—2 óráig

TÁRLATVEZETÉSEK:

Május 27-én, csütörtökön déli 12 órakor
SZEGI PÁL

Május 30-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor
DR. RADOCSAY DÉNES

Június 4-én, pénteken délután 6 órakor
DR. RABINOVSZKY MÁRIUSZ

Június 6-án, vasárnap déli 12 órakor
DR. DOMBI JÓZSEF

művészettörténészek

F. k.: Varsányi Pál

Hegedüs Lajos nyomdája, VI, Dessewffy utca 5

A katalógust összeállította:

ARATÓ ANTAL

Kiadja a Városi-Járási Könyvtár
és a Jász Múzeum

Felelős kiadó: **Arató Antal**

Hg. nyt., Jb., 75—2271 1000

A Jászberényi Városi-Járási Könyvtár
Kisgrafikai Kiadványai

7

VARSÁNYI PÁL
grafikái

A Városi-Járási Könyvtár és a Jász Múzeum kiállítása a közművelődési intézmények kiállító termében

Jászberény

1975

Varsányi Pál ma már a magyar grafikusművészet nagy öregjei közé tartozik. Alkotásai a realizmus parttalanságát nem a formák felbontásával, hanem az élmények kifogyhatatlanságával s a látvány örök megújulásával bizonyítják.

1933-ban résztvett a Szocialista Képzőművész Csoport megalakulásában: ebben az évben készült tizenkét lapból álló antifasiszta fametszetsorozata is, amelyet illegálisan terjesztettek, s amely nagy agitatív erővel és igen jó művészi felkészültséggel mutatott rá, hogy mit várhat a világ Hitlertől. Romain Rolland-al való kapcsolata utat nyitott munkáinak a nyugati haladó szellemű folyóiratokba is. A svájci szocialista ifjúmunkások 1936-ban vele készíttették el mozgalmi bélyegüket. Magyarország felszabadulásának eseményei Varsányi Pál művészetét témában és technikában is megújították. Új sorozatok — a „Bányászok", „Falu" stb. — kerültek ki keze alól. Könyvillusztrációval 1948-ban kezdett el foglalkozni. Petőfi, Ady és József Attila illusztrációi legszebb alkotásai közé tartoznak. Újabb grafikáiban Varsányi Pál úttörőként az alumínium-metszetekre tért át.

Galambos Ferenc

A címlapon Berzsenyi: Osztályrészem című költeményéhez készült illusztráció (fametszet, 1961).

Az önálló mellékletek: Út (cinkmetszet, 1947),

Wilde: A readingi fegyház balladája című költeményhez készült sorozatból (fametszet, 1958).

Az illusztrációk az eredeti dúcról lettek nyomtatva.

KATALÓGUS

Rövidítések:

A = Alumetszet
C 3 = Rézkarc
X 2 = Fametszet
X 3 = Linómetszet

1. **Horogkereszt.** (Az 1933-ban készült antifasiszta sorozatból)
   1933, X 3, 313x223 mm
2. **Fasizmus.** (Az 1933-ban készült antifasiszta sorozatból)
   1933, X 3, 29x185 mm
3. **Háború 1914.** (A „Nőmunkás" címlapja)
   1934, X 2, 182x155 mm
4. **Munkanélküliek**
   1935, X 2, 295x185 mm
5. **Munkáshalál**
   1935, X 2, 247x158 mm
6. **Háború**
   1936, X 3, 480x335 mm
7. **Börtön**
   1936, X 3, 265x225 mm
8. **Öreg csavargó**
   1935, X 2, 200x135 mm

   Éhség
   1937, X 2, 157x223 mm
9. **Légitámadás**
   1941, X, 3, 275x410 mm
10. **Tél**
    1946, X 3, 215x375 mm
11. **Pékműhely**
    1947, X 3, 143x295 mm

12. **Dinnyevásár**
1960, C 3, 125x235 mm

Piacon
1960, C 3, 120x105 mm

13. **Halott madár**
1963, A, 165x290 mm

14. **Anya**
1963, A, 215x150 mm

Család
1963, A, 185x170 mm

15. **Kecske**
1963, A, 310x400 mm

16. **Macska**
1963, A, 170x203 mm

17. **Tél**
1964, A, 220x320 mm

18. **Tél**
1967, A, 360x252 mm

19. **Estefelé a Dunánál**
1968, A, 175x315 mm

20. **Alkony a Dunánál**
1969, A, 350x495 mm

21. **Korhadt fa**
1969, A, 585x345 mm

22. **Duna-menti táj**
1970, A, 335x450 mm

23. **Magányos fa**
1972, A, 524x330 mm

24. **Vidéki piacon**
1973, A, 190x290 mm

25. **Erdő széle**
1973, A, 290x235 mm

26. **Ősz**
1974, A, 305x450 mm

27. **Gondolkodó**
1974, A, 305x410 mm

28. **Lovak**
1974, A, 325x480 mm

29. **Erdő mélyén**
1974, A, 530x370 mm

30—45. Illusztrációk Petőfi:
„Az apostol" című költeményéhez
1952, X 2, 155x125 mm

46—57. Illusztrációk Ady-versekhez
1948, X 2, 180x125 mm
Közel a temetőhöz
Sírni, sírni, sírni...
Sírás az élet-fa alatt
A fehér kendő
Léda szive
A Holnap elébe
Az Illés szekerén
Új vizeken járok
A vörös Nap
A csillagok csillaga
A Hadak útja
Proletár fiú verse

58—69. Illusztrációk József Attila-versekhez
1948, X 2, 163x113 mm
Anyám
Ajtót nyitok
Mama
Mondd, mit érlel...
Elégia
Határ
Öt szegény szól
Külvárosi éj
Fiatal asszonyok éneke
Búza
Tömeg
Jövendő férfiak

VARSÁNYI PÁL

GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA

ERNST MÚZEUM
1958

VARSÁNYI PÁL

GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST, 1958. ÁPRILIS-MÁJUS

Címlapon:

GYÜMÖLCSSZEDÉS

(A „FALU“ c. fametszetsorozatból)

A reprodukciók fényképeit

PETRÁS ISTVÁN

készítette

Felelős kiadó: Luzsicza Lajos
43058-689/4 Révai, Budapest (F. v.: Povárny Jenő)

VARSÁNYI PÁL 1902. március 15-én született Budapesten. Apját korán veszítette el, anyja nehéz kenyérkeresettel nevelte. Gyermekkorát Nógrád megyében töltötte, ahol a szegényparasztság, Budapesten „a város peremén" élve, a kispolgárság, a munkásság, a proletáriátus vette körül. A felnövekvő fiúra bizonyára hatással volt ez a környezet. Művészete irányának kifejlődésében nyilván ezek a gyermekkori élmények is szerepet játszottak.

Rajzkészsége korán megmutatkozott, amely később a Barcsay utcai gimnáziumi évek során tovább fejlődött, míg azután az 1919-es Tanácsköztársaságban létesült és *Uitz Béla* vezetése alatt néhány hónapig működött „Proletár Képzőművészeti Tanműhely" döntő hatással volt további életpályájára.

Az 1920-as évek elején nem volt hely számára a Képzőművészeti Főiskolán. Három esztendeig egy szabadiskolán tanult, ahol többek között *Fényes Adolf* is tanította. A grafikai oktatás ebben az iskolában az én vezetésem alatt történt. Itt tanult akkor Istókovits Kálmán, Aszódi-Weil Erzsébet és mások mellett Varsányi Pál is. A régi tanítvány azért fordult most hozzám, hogy mint a grafika technikáira oktató volt tanára, írjak ehhez a nagyobb szabású kiállításához néhány bevezető szót.

Be kell vallanom, évtizedekig nem hallottam róla, nem ismertem további munkálkodását. Nagyon sokat voltam külföldön, teljesen elvesztettem szemem elől. 1945 után kerültünk újra össze.

1948-ban kiállítást rendezett a Szabad Szakszervezet kiállítási helyiségében, melyen a két háború közötti munkáit mutatta

be. Meglepett kiváló munkáival, igen fejlett technikájával, nagyon magasra emelkedett művészetével.

Ezek után nem volt meglepő számomra, hogy külföldön a két háború közötti szocialista, humanista és antihitlerista rétegek nemcsak számontartották, de megbecsülték és sajtójukban tág teret adtak művészete bemutatásának.

Már 1935-ben a holland, majd a svájci haladó közvélemény figyelt fel rá. 1935-ben megemlékezett róla a „*Berner Tagwacht*" „*Ein Künstler der Revolution*" címmel, majd 1936-ban a „*Der Aufstieg*" c. szocialista folyóirat „*Ein Künstler unserer Zeit*" címmel cikket írt a hazájában ismeretlen művészről — számos művének — mint a „*Mosónő*", „*Munkástemetés*", „*Külváros*", „*Munkanélküliek*", „*Húgom*" c. lapjainak reprodukálásával. E cikkben Varsányi Pál művészetét *Käthe Kollwitz* és *Masereel* művészetével vetik össze.

De felfigyelt rá a Svájcban élő *Romain Rolland* is, akivel való levélváltás is rendkívüli élményt jelentett a fiatal művész számára. *Romain Rolland* egyik levelében így ír Varsányi Pál fametszeteiről: „*Igen szépek ; meglepett mértéktartásuk és erős őszinteségük, nagyvonalúságuk és az a valóban proletár szellem, amely áthatja őket. Gratulálok. Engedje meg, hogy az Ön nevében felajánljam őket a párisi Munkásegyetemnek, amelynek alapításához magam is hozzájárultam. A gyűléstermeket fogják díszíteni és örömet fognak szerezni a párisi nép testvéri szemeinek.*" Dedikált fényképét is elküldte: „*A nép nagy művészének, Varsányi Pálnak, testvéri rokonszenvvel, 1936. november. Romain Rolland.*"

1947—1949-ben a belga „*Front*" közölte műveit és azokat „a munkások hőskölteményeinek" nevezte.

1947-ben a svéd „*Konst och Kultur*" értékelte munkáit.

1953-ban a dániai „*Land og Folk*" által rendezett nemzetközi grafikai kiállításon aratott fametszeteivel megérdemelt sikert.

1954-ben Izraelben adták ki *Ady*-illusztrációit *Avigdor Hamméiri* héber költő fordításában megjelent Ady-kötetben.

Ez mind külföldön történt.

Itthon 1948 óta láthattuk, hogyan fejlődik, erősödik művészete. A Műcsarnok nagy kiállításain szerepelt hol ipari, hol mezőgazdasági tárgyú fametszeteivel és különösen jelentős mértékben *Petőfi*- és *József Attila*-illusztrációival.

A fametszetekre specializálta magát és a grafikai művészetnek ebben az ágában igen magas fokot ért el. Változatosak fametszetei, kombinálta a fametszés Dürer és Holbein óta ismert klasszikus formáját, amely fehér alapon fekete vonalakkal dolgozott, az új, néha negatívnak ható, fekete alapon fehér vonalakkal kifejező rajzzal. Mindkét formát kombinálja és ezzel nemcsak technikailag teszi gazdagabbá és változatosabbá metszeteit, de növeli velük kifejező erejüket és szuggesztivitásukat is.

A most, tíz év után, megnyíló, nagyobbszabású kiállítása remélhetőleg meghozza itthon is azt a nagy sikert, melyet eddig külföldön megjelent és bemutatott műveiben megérdemelten elért. A tanítvány ezzel köszönti majd régen volt tanárát.

Zádor István

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

1. DÉDAPÁM 100 ÉVES KORÁBAN
   1921. Ceruzarajz ..... 16,8× 9,2
2. NAGYAPÁM
   1921. Ceruzarajz ..... 14,2× 8,3
3. ANYÁM
   1921. Fehér krétarajz kék papiron ..... 16 ×13
4. ÖREGASSZONY
   1922. Krétarajz ..... 48 ×31,5
5. AKT
   1923. Rézkarc, hidegtű ..... 4 × 5,5
6. BUDAI UTCA
   1923. Rézkarc ..... 8,5×12,5
7. MISKOLCI RÉSZLET
   1923. Rézkarc ..... 11,7×13,2
8. MILLENNIUMI EMLÉKMŰ
   1923. Rézkarc ..... 8 ×11
9. AKT
   1924. Krétarajz ..... 28 ×21
10—11. AKTOK
   1924. Tus és kréta ..... 21,2×14,2
   14 ×21,5
12—13. AKT-VÁZLATOK
   1924. Tus, lúdtoll ..... 24 ×15,5
   1924. Krétarajz ..... 24 ×15,5
14. LÉPCSŐHÁZ
   1926. Színes linóleummetszet ..... 26 ×17

15. KÜLVÁROS
1926. Linóleummetszet ..... 17,2×13,5

16. HÚGOM
1926. Krétarajz ..... 59 ×39

17. HÚGOM
1926. Tollrajz ..... 22 ×17

18. DÉDAPÁM
1928. Mezzotinto ..... 8,8× 6,8

19. ÖNARCKÉP
1928. Linóleummetszet ..... 14,3×12

20. ÖNARCKÉP (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1933. Fametszet ..... 26 ×17

21. HOROGKERESZT (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1933. Linóleummetszet ..... 31,3×22,3

22. FASIZMUS (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1933. Linóleummetszet ..... 29,5×18,5

23. VÁROSSZÉLE
1933. Fametszet ..... 9,5×13,5

24. MUNKÁSTEMETÉS (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1934. Fametszet ..... 9,5×12,5

25. HÁBORÚ 1914. (A „Nőmunkás" címlapja)
1934. Linóleummetszet ..... 18,2×15,5

26. MOSÓNŐ
1934. Fametszet ..... 19,5×11,7

27. ANYA
1934. Horganymetszet ..... 14,6×16,3

28. AKT
1934. Ceruzarajz ..... 20,2×34,2

29. PIAC
1935. Linóleummetszet ..... 19,5×42,5

30. MUNKANÉLKÜLIEK
1935. Fametszet ..... 29,5×18,5

31. ÖREG CSAVARGÓ
1935. Fametszet ..... 20 ×13,5

32. HÚGOM
1935. Fametszet ..... 22,5×15,8

33. MUNKÁSHALÁL
1935. Fametszet ..... 24,7×15,8

34. ANYA ÉS FIÚ
1935. Fametszet ..... 16 ×15

35. MACSKA
1935. Szénrajz ..... 15,8×20,2

36. HÁBORÚ
1936. Linóleummetszet ..... 48 ×33,5

37. SZOCIALIZMUS
1936. Linóleummetszet ..... 13 ×18

38. BÖRTÖN
1936. Linóleummetszet ..... 26,5×22,5

39. MUNKÁS
1936. Rézkarc ..... 13,6×12,2

40—46. GULLIVER „KAPITÁLIÁBAN".
1936. Linóleummetszet-sorozat ..... 45,5×32
Gulliver a tőkések országában.
A tőkés és a dolgozók.
Felrázza a dolgozókat.
Küzd a háború ellen.
Fasiszta bírák előtt.
Meggyőzi a tömegeket.
Szocializmus.

47. KOMPOZÍCIÓ
1936. Tusrajz ..... 21,2×27,2

48. KOMPOZÍCIÓ
1936. Tusrajz ..... 25 ×13

49. ÉHSÉG
1937. Fametszet ..... 15,7×22,3

50. MESE FELNŐTTEKNEK
1937. Linóleummetszet ..... 39 ×48,5

51. MACSKA
1940. Ceruzavázlatok ..... 18 ×24

52. KOLDUSOK
1941. Linóleummetszet ..... 19 ×27

53. HALÁSZOK
1941. Linóleummetszet ..... 27,5×22

54. CSORDÁS
1941. Linóleummetszet ..... 15,3×27,8

55. GYEREKEK
1941. Linóleummetszet ..... 23 ×27,8

56. LÉGITÁMADÁS
1941. Linóleummetszet ..... 27,5×41

57. FORRADALOM
1942. Linóleummetszet ..... 11,7×25

58. ANYÁM
1942. Ceruzarajz ..... 22,2×16,7

59. TEMETÉS
1943. Linóleummetszet ..... 18,8×21,7

60. GYEREKEK
1943. Linóleummetszet ..... 19 ×21,5

61. UTCAI JELENET
1943. Linóleummetszet ..... 17 ×27,5

62. F. E. ARCKÉPE
1943. Ceruzarajz ..... 11,5×10,5

63. SZEKERES BÁCSI
1943. Ceruzarajz ..... 19,7×16,6

64. EMLÉKEZÉS 1944-RE
1946. Linóleummetszet ..... 18,2×35,5

65. ÖNARCKÉP
1946. Linóleummetszet ..... 19 × 9,8

66. FOLYÓPART
1946. Fametszet ..... 11,5×16

67. BETEG GYEREK
1946. Fametszet ..... 10,5×13

68. TÉL
1946. Linóleummetszet ..... 21,5×37,5

69. OLVASÓ
1946. Fametszet ..... 9,6×13

70—71. Illusztráció-vázlatok JÓZSEF ATTILA-versekhez
1946. Ceruzarajzok ..... 18,5×12,7

72. MISI
1946. Ceruzarajz ..... 12 × 9,5

73. SYLVI
1946. Ceruzarajz ..... 21,5×15

74. ÚT
1947. Fametszet ..... 19,5×13,7

75. TÉL
1947. Fametszet ..... 13 ×21

76. MAGÁNOSSÁG
1947. Fametszet ..... 11 × 8

77. GYEREKEK
1947. Fametszet ..... 14 ×22,7

78. PIHENŐ MUNKÁSOK
1947. Fametszet ..... 17,5×14,5

79. FAVÁGÓK
1947. Linóleummetszet ..... 38,5×45

80. MUNKÁSTEMETÉS
1947. Linóleummetszet ..... 19 ×30

81. PÉKMŰHELY
1947. Linóleummetszet ..... 14,3×29,5

82. HÁBORÚ
1947. Linóleummetszet ..... 14,2×19,8

83. HÚGOM
1947. Fametszet ..... 17,8× 9,3

84. HÚGOM
1947. Ceruzarajz ..... 18,5× 9,5

85. MISI
1947. Ceruzarajz ..... 15,2× 9

86—89. VÁZLATOK
1947. Ceruzarajzok ..... 10 × 8
8,5× 9
10,8× 9
9,2× 9

90—93. VÁZLATOK
1948. Ceruzarajzok ..... 13,2×10
10 ×13,2
14 ×10
12 ×10

94. TATABÁNYAI SZOBÁM
1948. Ceruza, fehér kréta, szürke papiron ..... 21 ×30

95. TATABÁNYAI HÁTSÓ UDVAR
1948. Tollrajz ..... 21 ×29,5

96. EGEREK
1948. Ceruzarajz ..... 21 ×34

97—100. TATABÁNYAI RAJZOK

1948. Tus, toll ..... 21,5×24,5
1948. Tus, toll ..... 21,5×24,5
1948. Tus, toll ..... 22,5×24
1948. Tus, toll ..... 24 ×22,5

101. ŐSZI ERDŐ

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

102. KECSKE

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

103—106. TATABÁNYAI RAJZOK

1948. Ceruzarajz ..... 29,5×21
1948. Ceruzarajz ..... 21 ×29,5
1948. Krétarajz ..... 29,5×21
1948. Krétarajz ..... 21 ×29,5

107. CIGÁNYGEBE

1948. Ceruzarajz ..... 21 ×29,5

108. BÁNYÁSZOK

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

109. BÁNYÁSZOK

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

110. BÁNYÁSZOK

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

111—114. VÁZLATOK

Évszám nélkül. Ceruzarajz ..... 19 ×10

115—126. Illusztrációk ADY-versekhez

1948. Fametszetek ..... 18 ×12,5

Közel a temetőhöz.
Sírni, sírni, sírni...
Sírás az Élet-fa alatt.
A fehér kendő.
A Léda szíve.
A Holnap elébe.
Az Illés szekerén.

Új vizeken járok.
A vörös Nap.
A csillagok csillaga.
A Hadak útja.
Proletár fiú verse.

127—138. Illusztrációk JÓZSEF ATTILA-versekhez
1948. Fametszetek ..... 16,3×11,3
Anyám.
Ajtót nyitok.
Mama.
Mondd, mit érlel...
Elégia.
Határ.
Öt szegény szól.
Külvárosi éj.
Fiatal asszonyok éneke.
Búza.
Tömeg.
Jövendő férfiak.

139. BÁNYÁSZ
1949. Fametszet ..... 14,5×13,5

140. KOVÁCSMŰHELY
1949. Fametszet ..... 15,5×23

141—152. BÁNYÁSZOK
1949. Fametszetsorozat .....

153—154. TANULMÁNYOK
1950. Ceruzarajzok ..... 29,5×21

155. NŐI TANULMÁNY
1950. Ceruzarajz ..... 30 ×20,8

156. SZAKÁLLAS MODELL
1951. Ceruzarajz ..... 29,5×21

157. AKT
1951. Ceruzarajz ..... 30 ×20,5

158. OLVASÓ NŐ
1951. Ceruzavázlat ..... 30,2×21

159. NŐI TANULMÁNY
1951. Ceruzarajz ..... 38,5×26

160—175. Illusztrációk PETŐFI: „Az apostol" c. költeményéhez
1952. Fametszetsorozat ..... 15,5×12,5

176. TAVASZI NAPSUGÁR
1953. Fametszet ..... 16,5×18

177. A PIAC MACSKÁJA
1953. Fametszet ..... 12 ×15,5

178. ÜRÖMI RÉSZLET
1953. Ceruzarajz ..... 20,5×27

179. BORJÚ
1953. Ceruzarajz ..... 21 ×30

180. CSIKÓ
1953. Ceruzarajz ..... 13,5×17,5

181. LOVAK
1953. Ceruzavázlat ..... 13,5×17,5

182—191. FALU
1953., 1955. Fametszetsorozat
PATKOLÁS. 1953. ..... 16,7×17,3
KÉVEHORDÁS. 1955. ..... 15 ×17
CSÉPLÉS. 1953. ..... 16 ×20
SZÁNTÁS. 1955. ..... 14.5×17
PIHENŐ A MEZŐN. 1955. ..... 15 ×18
ISTÁLLÓ. 1953. ..... 16,5×17
CSIKÓK. 1955. ..... 15,3×17,5
GYÜMÖLCSSZEDÉS. 1953. ..... 17,5×19
BIRKÁK 1955. ..... 13,5×17,5
RAKJÁK A SZÉNAKAZLAT. 1953. ..... 16,5×17

192. GONDEK BÁCSI, ÖREG BÁNYÁSZ
1954. Rézkarc ..... 13,3×11

193. 1944 — NYILAS VÉRENGZÉS A DUNAPARTON
1954. Linóleummetszet ..... 34 ×51

194. 1945 — BETEG ELHURCOLTAK FELSZABADULÁSA
1954. Linóleummetszet ..... 34 ×51

195. FÖLDALATTI ÉHSÉGSZTRÁJK VASASON — 1934 október 11—16.
1956. Linóleummetszet ..... 51 ×39

196. SZÉNCSATA — 1945.
1956. Linóleummetszet ..... 51 ×39

197—198. BÁNYÁSZTANULMÁNYOK
1956. Ceruzarajzok ..... 29,5×21

199—200. MUNKÁSTANULMÁNYOK
1956. Ceruzarajzok ..... 26,5×24

201—211. Illusztrációk KASSÁK LAJOS: „ANGYALFÖLD" c. regényéhez
1957. Fametszetek

212. ANYÁM
1936. Dombormű

ANYÁM. *1942. Ceruzarajz.*

MISI. *1946. Ceruzarajz.*

MUNKÁS. *1936. Rézkarc.*

MOSÓNŐ. *1934. Fametszet.*

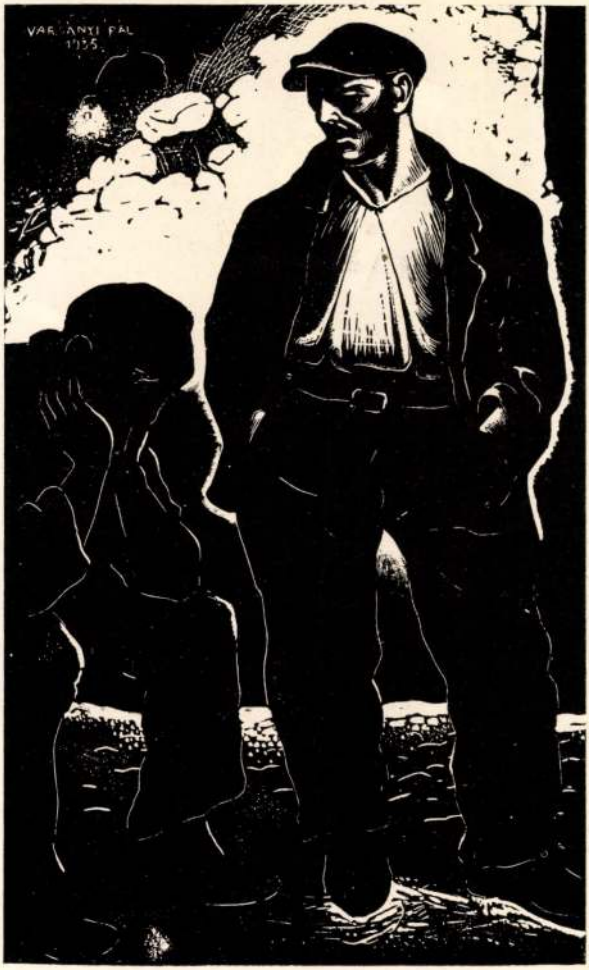

MUNKANÉLKÜLIEK. *1935. Fametszet.*

BÖRTÖN. *1936. Linóleummetszet.*

MUNKÁSTEMETÉS. *1934. Fametszet.*

SZOCIALIZMUS. *1936. Linóleummetszet.*

JÓZSEF ATTILA: MAMA. *1948. Fametszet.*

ADY: ÚJ VIZEKEN JÁROK. *1948. Fametszet.*

HÚGOM. *1947. Fametszet.*

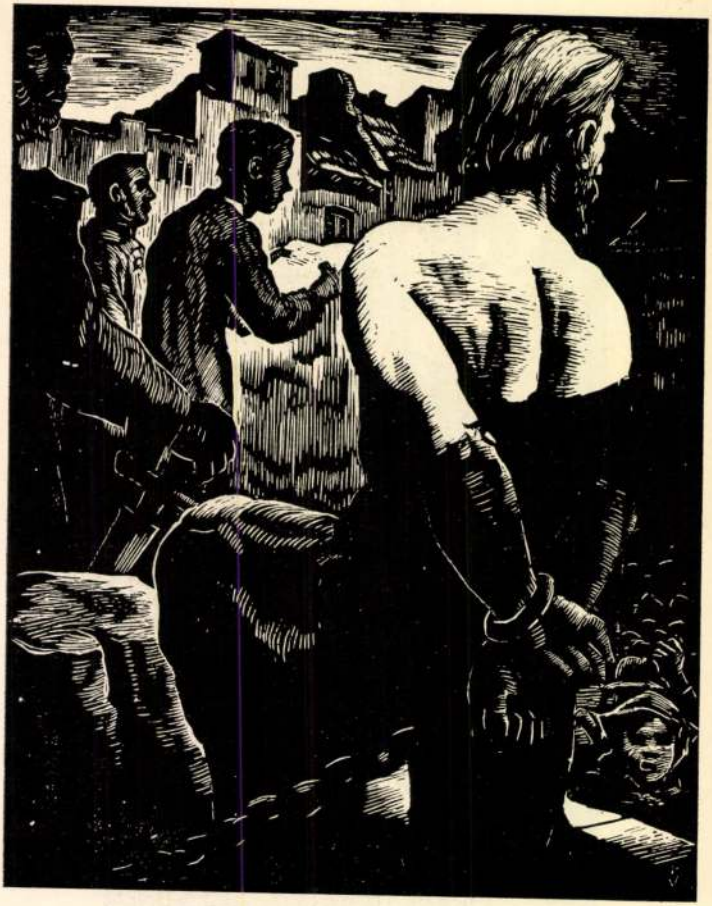

PETŐFI:
„AZ APOSTOL" c. költeményéhez készült fametszetsorozatból. 1952.

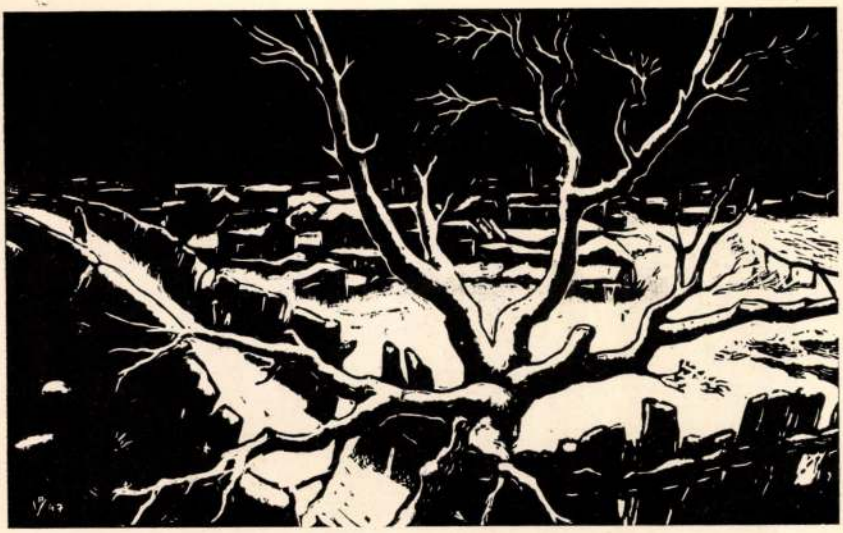

TÉL. *1947. Fametszet.*

A „BÁNYÁSZOK“ c. fametszetsorozatból. 1949.

ISTÁLLÓ. 1953. A „FALU" c. fametszetsorozatból.

A PIAC MACSKÁJA. *1953. Fametszet.*

Ara = 5 Ft

1021

Réalités

VASARELY, ARMAN, DELAUNAY – AUTOT FEST

A francia Realités szerkesztősége jótékonysági akcióval egybekötött pályázatot hirdetett. Közhasználatban levő széria-kocsikat bocsátott neves francia művészek rendelkezésére, hogy azokat kedvük szerint fessék és díszítsék. Az így elkészített „műtárgyakat" árverésre bocsátják, és a befolyt, nyilván nem jelentéktelen összeget a francia rákkutatás céljaira ajánlják fel. A jótékony cél mellett a Realités-t kulturális elképzelések is vezették a pályázat kihirdetésekor. Így módon szeretnék megkísérelni a széria-termékek egyénítését, s a művészet leghatékonyabb propagandájának tartják azt, hogy – miképpen a régi időkben a templomokat, palotákat – napjainkban a művészek olyan „felületeket" dolgozzanak meg, amelyek az utca emberének szeme elé kerülnek.

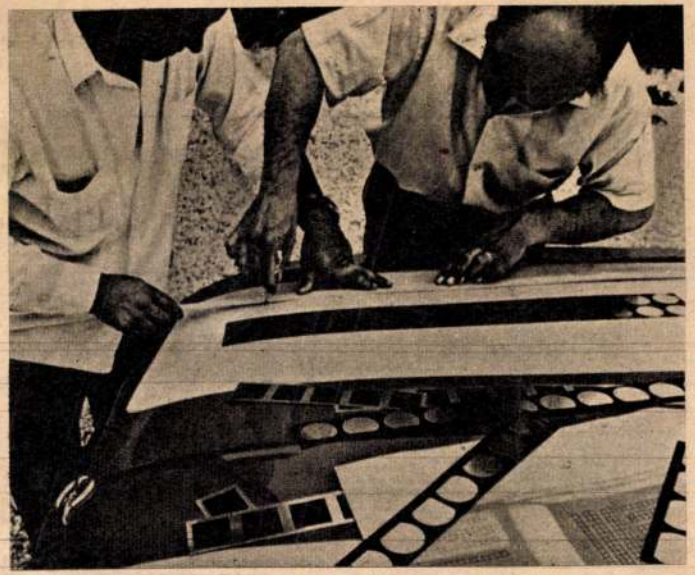

Vasarely munka közben és a befejezett műalkotás. A „felület ezúttal nem más, mint – egy Opel Kadet-kocsi.

Arman és befejezett alkotása – egy kis Renault

Az ősi Mangaseja maradványai

Dimitrij Butorin beszámol útjáról a szovjet Tudományos Akadémia ülésén. Az elnöki asztalnál baloldalt M. V. Keldis, a szovjet Tudományos Akadémia elnöke látható

Vasarely

PA

A l
mér
Oly
hely
0:0-
beli
emb
a szurkolója, játék közben maga elé ci-
tálta a 8-as számú csatárt, Sziderisztt, és néhány „intő" szóval illette. A szózat alighanem „magvas" lehetett, mert Sziderisz két perc múlva, a mérkőzés 79. percében berúgta csapata egyetlen, győztes gólját.

L'EURO

JESSE OWENS AZ OLIMPIA BOJKOTTJA MELLETT

Jesse Owens, a legendás hírű néger atléta, aki az 1936-os berlini olimpián négy aranyérmet szerzett az USA-nak, sajtónyilatkozatban közölte: teljes mértékben helyesli és támogatja az amerikai néger sportolóknak azt az elhatározását, hogy nem vesznek részt a mexikói olimpián. Owens ma már nagyapa, rendezett anyagi körülmények között él, de nyilatkozatában sajnálkozva megemlítette: az ő idejében a négerek harcának szervezettsége még nem érte el azt a fokot, hogy ilyenfajta fellépésről álmodni lehetett volna. A néger sportolóknak igen sok megaláztatást kellett elszenvedniük.

1021

AZ OP ART MESTERE – KÖZELRŐL

Gyár (Tanulmány) 1943

Annet-sur-Marne nincs messze Párizstól. A városka egyik fehér villájában él és dolgozik a világhírű magyar mester: Victor Vasarely festőművész, azaz Vásárhelyi Győző. Az ő nevéhez fűződik az OP-ART (OPTIQUE ART) művészeti irányzat. Vasarely az idén lesz hatvan esztendős. Amióta „Bihar" című festményét tavaly bemutatták a Műcsarnokban (ezt követte néhány grafikai művének kiállítása), végre a magyar közönség is megismerhette, ha kis részletében is, munkásságát. Úgy járunk, mint a legtöbb ország közönsége: női ruhák, cipők, fülbevalók op-art stílusa előbb lett népszerű, mint az op-art festmény, amely frappáns és igen eredeti módszerével különleges helyet biztosított legjobb alkotója számára a modern művészetben. Vasarely, előfutárok után, az új iskola, irányzat elindítója, sokszor került a támadások pergőtüzébe. Új kiállításai azonban bizonyítják, hogy töretlenül halad a maga útján, s csak azok érdemlik meg az ócsárló jelzőket („a retina hóhérai", a „vizuális szadisták"), akik aprópénzre váltották fel mindazt, amit az OP-ART mestere kigondolt, megtervezett, végrehajtott. Vasarely művészeti alapgondolata a mozgáselméleten nyugszik. A vászon a szilárd felület. A ráfestett színek és formák keltik a nézőben azt az érzést, hogy mozognának, vagy mi mozognánk a mű szemlélése közben. A hullámzásnak ez a szenvedélye fűti a festőt képe megalkotására. A tiszta forma és a tiszta szín — ez Vasarely világa.

Eredetileg orvosnak készült, de tanulmányait nem tudta befejezni. Segédkönyvelő lett egy budapesti golyóscsapágy-üzemben. Egy szép napon a főnöke megkérte, rajzoljon valamilyen védjegyfélét. Már korábban rajzolgatott orvosi tankönyveiből másolt le izom- és sejtrajzokat. Első reklámgrafikai kísérlete sikerült, a védjegy-rajzot felhasználták. Utána szalámigyár rajzos plakátja következett. Részt vett plakátpályázaton. Nem nyert díjat, de tervét közölte az egyik modern művészeti folyóirat. Megvette a lapot — és új világ tárult a szeme elé. A Bauhaus és a köré csoportosult művészek munkássága. Gropius ... Kandinsky ... Klee ... A húszas évek derekán Bortnyik Sándor grafikai tanfolyamára iratkozott be, aki bevezette őt a korszerű művészet birodalmába. A 22 éves Vasarely ekkor elhatározta, hogy tanulmányútra megy Berlinbe. A fejét felütő nácizmus elriasztotta, s hamarosan Párizsba költözött. Ötszáz frankkal a zsebében kezdett 1930-ban új életet. Sokáig nélkülözött, s éhség ellen találta fel ezt az ételt: megpirította a lisztet, s hagymával keverte — zsír vagy olaj nélkül. Végre egy gyógyszeráru céghez került. Köhögés elleni cukorka, ekcéma elleni kenőcs, s más hasonló orvosságos dobozok címkéivel szerzett jó nevet a szakmában. Folyton arról álmodozott, hogy újszerű képeit egyszer kiállíthassa. És amikor sikerült — nem ették meg a nagyhalak! Így kezdődött igazi festőművészi pályafutása. Láttuk legfrissebb kiállítását. Képeinek ára — Picasso képeivel azonos.

KRISTÓF KÁROLY

Kérdéseink: 1. Mi volt a Bauhaus? 2. Melyik nagy magyar művész dolgozott a Bauhaus-ban? (Emlékkiállítása időszerű képzőművészeti probléma Budapesten.)

Zebra (1935)

JÓKAI MÓR:

Egy hirhedett kalandor a XVII. sz

Képregényváltozat: CS. HORVÁTH TIBOR, rajz: ZOR.

Varsányi Pál

MDK.

Metszete (táj)

Kortárs. 1962. 7. sz. július. 972. sz.

Varsányi Pál

l.

Szabad művészet

1948. 23 j. l.

anci emlékanyagban. A konstantinápolyi
nemzeti muzeumban ismerek néhány darabot,
zolások. (27) Itáliában egy helyen fordul elő
onai székesegyház u.n. Cripta del Croce-
egykori Capella della Madonna pluteojá-
husz darab márványlapot, jelentékeny
zek közül néhány a technikán tulmenően
speciosával. Nagyrészt apostolokat ábrá-
nyitott irattekerccsel, némelyikén az
t is találunk. Nem tekintjük döntő jelen-
azt sem, hogy az egyik női szent mellett
k, mint ami a porta speciosát övezi. (29) Nem
sőbb látni fogjuk, ezek a szövegek nagy-
középkorban ismert és elterjedt imádsá-
tett is, mely Szent Agata imája.
evetése szempontjából az a körülmény a
sokkal alacsonyabb művészi szinvonalon
az esztergomi márványlapokét. Kompozi-
t, hieratikus formában jelennek meg,

MDK

Varsányi Pál

Magányosság, fam.

Emlékezés 1944. lino-metsz.

" "

Munkástemetés

9o müvész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

Varsányi Pál

Pihenő munkás, fam.

Pékmühely, lino.metsz.

9o müvész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

Varsányi Pál - Katona László

Varsányi Pál grafikusmüvész kiállitása

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Varsányi Pál

Illusztráció Petőfi: Apostol c. müvéhez, fam.

" " " " "

" " " " "

" " " " "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

31 l.

MDK

Varsányi Pál

360- Ft vásárlási előlegben részesült.

90 művész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

Varsányi Pál.

Az Ernst Múzeumban rendezett arcképkiállításon munkájával szerepelt.

Magyar Nemzet, 1952. Júl. 2.

MDK

Varsányi Pál

Falu /Fametszetsorozat.
1953-55. I-VI./ fametszet 70x100
Falu /Fametszet-sorozat.
1953-55.I-VI./ " 70x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 38.1.

Petőfi: Az Apostol illusztrációi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Varnyi Pál

MUNKA

1964 MÁJ

MDK

Varsányi Pál

Csendőrtűz után a
MÁVAG-ban 1918.
június 20-án linómetszet 36x75 N.M.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 38.l.

Varsányi Pál 19o2--

MDK

Őszi erdő, kr.

M.Kisplaszt.

Brast Mus. M.26sp1.szt. és Graf. kiáll. 1954. szept.

26 l.

MDK

Varsányi Pál

Fogány Ö.G.: A IV.M.Képzőm.kiállitásról.
Szín. 1954. 27.l. képpel

Vaszary Pál

MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista realizmusért.
Kortárs. 1961. 12. sz. dec. 919.l.

MDK

Varsányi Pál

Oscar Wilde: Areadindi fegyház balladája c. költeményhez illusztr. I-VIII. fam.

VIII. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Varsányi Pál

Téli táj II. fam.

Tél 1947., "

M.Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll.
1960. jun. Csók Galéria

MDK

Varsányi Pál

Illusztrációk Gorkij-elbeszéléshez, fam.

M.Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll.
196o. jun. Csók Galéria

Varsányi Pál, [ ] MDK

Jelentős kiállítás

D. Fehér Zsuzsa: Magyar képzőművének a fatizmus ellen 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. dec. 19.

MDK

Varsányi Pál

Mosónő, repr.

A piac macskája, repr.

Két fametszet. Délmagyarország 1960. szept. 21.

Varsányi Pál.

A Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Kiállításán, Bukarestben, fametszet-sorozata a bányászokról szóló művével szerepelt. (emlétve).

Romániai Magyar Szó, Bukarest, 1952. Máj. 6

Varsányi Pál

M. D K.

3 metszete

Kortárs. 1962. 10. sz. Okt. 158 2. o.

MDK

Varsányi Pál

Falu 1953 fametszet 6 db. Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 20. l.

MDK

Varsányi Pál

Illusztrációk Petőfi Apostol c.költeményéhez

1952 fametszet 8 db.
Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 19.1.

MDK

Varsányi Pál

Ill.Petőfi Apostol c.
költeményéhez 1952 fametszet Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 19.1.

Varsányi Pál

MDK

Metszete (ülő férfi)

Kortárs. 1962. 7. 27. jul. 1102. l.

Vavsányi Pál

MDK

Metszete (férfi és nő)

Kortárs. 1962. 10. sz. old. 149 a l.

Varsányi Pál

MDK

Metszete (finalak tájban)

Kortárs. 1962. 10. sz. okt. 1478. l.

Vasvári Pál

MOK

Metszete (alegória? art mécccsel és olvasó férfi)

Kortárs. 1967. 10. sz. 1548

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1962 DEC 29

Varsányi Pál

Szombat, 1962. december 29.

KÉT KÉPESKÖNYV

1021 Magyarország történetéről

AZOK A KÉPEK, rajzokban, metszetekben, fotókban lerögzített dokumentumok, melyek most két, értékes kiadványban egyidejűleg kerülnek az olvasó elé, hazánk egész történetének valóságát, háborúit, harcait, küzdelmeit, reménységeit, ellentmondásait vetítik elénk. Egy óriási, ezeréves korszak mozgalmasságát, a társadalmi erők, a különböző politikai érdekek összecsapásait, királyokat és a nép fiait, mártírokat és hősöket, kimagasló egyéniségeket, akik felismerték, mi a nép érdeke, merre mutat a haladás iránya, milyen a boldogabb jövő.

C. *Wilhelmb* Gizella *»Magyarország történetének képeskönyve«* című nagy munkájában arra vállalkozott, hogy a magyar társadalom történetét, típusait egykorú ábrázolásokban gyűjtse össze a honfoglalástól kezdve 1849-ig. Mintegy folytatása a fiatal, széles látókörű tudósnő rendkívül érdekes tanulmányának a *Legújabbkori Történeti Múzeum* gondozásában megjelent *»A harcban nem szabad megállni«* című kiadvány, mely nyolc fejezetre tagolva *a magyar munkásmozgalom* dokumentumait foglalja össze 1848-tól napjainkig. Wilhelmb Gizella gazdag, sokoldalúan összeválogatott képgyűjteményét a teljesség igényével teszi az olvasó elé. Művének egyik fő érdeme, hogy az ismert, kiemelkedő kvalitású műtárgyak képei mellett, számos, eddig publikálatlan emléket is közöl, melyek történelmünk mélyebb, igazabb megértését segítik elő.

A honfoglalástól a világosi fegyverletételig a feudalizmus ezeréves korszakát tükrözi a »képeskönyv«, a történeti fejlődés legfontosabb mozzanatait, szereplőit mutatja be a fönnmaradt tárgyi emlékek, miniatúrák, ötvöstárgyak, képek, szobrok, metszetek, címeres levelek, népművészeti alkotások, vagyis az ábrázolt források átgondolt csoportosításával. Wilhelmb Gizella hatalmas munkát végzett, nemcsak kibányászta a múzeumokban, könyvtárakban, levéltárakban fellelhető anyagot, hanem bevezető tanulmányában és képmagyarázataiban vizsgálat alá veszi a hitelesség, a műfaji sajátságok szempontjából, rámutat keletkezésük körülményeire és levonja az adódó társadalmi tanulságokat. Mert a képes ábrázolások nem mindig hitelesek. Ez a tény abból származik, hogy a valódi dokumentumok, műemlékeink zöme elpusztult és a török hódoltságtól kezdve történelmünk eseményeinek megörökítői között egyre inkább szerepelnek külföldi mesterek, akiknek ábráit elfogultság, olykor ellenséges érzés irányította, vagy kívülről, közönyösen nézték mindazt, ami hazánkban történt.

A TIZENÖT ÍVNYI képanyaghoz a szerző történeti és ikonográfiai magyarázatot fűz, művét bőséges bibliográfiával egészíti ki, melyben a hazai ikonográfiai irodalom, e köztudatban kevéssé ismert tudomány áttekintését adja. *»Magyarország történetének képeskönyve«* újszerű, hézagpótló munka, szerencsésen egyesíti a tudományt a népszerűsítéssel s ezért tarthat számot széles körű érdeklődésre.

Szerves folytatása Wilhelmb Gizella opusának *»A magyar munkásmozgalom képekben 1848—1962«* alcímű, *Varsányi* Pál grafikusművész kifejező jelképiségű, szép címlapjával megjelent könyv. Köntöse, kiállítása nem oly elegáns, mint a Képzőművészeti Alap Kiadójának több, kitűnő technikai kivitelű színes táblával díszített, reprezentatív képeskönyve. De ehhez a legújabbkori történelemhez jobban illik a puritán egyszerűség, hiszen a dokumentumok megértéséhez nem szükséges ikonográfiai ismeret, sem dísz, vagy különösebb magyarázó szöveg. Néhány szűkszavú mondatban is összefoglalható a képek jelentése, jelentősége. Ezt a módszert választották a szerzők (*Csató* Tamás, *Gerelyes* Ede, *Annus* Imréné, *Lengyel* István) és helyesebb módszert nem is választhattak volna.

A KÖNYV első képe azt a biedermeier bájú, ismert rajzot mutatja be, mely 1848. március 15. lelkes hangulatát örökíti meg, s a zárókép: az új Erzsébet-híd tervrajza. E két kép között egy nagy korszak hullámzik, a kapitalizmussal párhuzamos ipari fejlődéssel, melynek következtében a munkásosztály mindinkább jelentős tényezője lett az ország politikai életének. A kiegyezéses, majd a félfeudális Horthy-Magyarország hiába próbálta minden eszközzel irmagját is kiirtani a haladó forradalmi gondolatnak. Egy megkínzott, kivégzett mártír helyébe tíz állt s a munkásosztály ereje állandóan növekszik. Minden veszteség, korlát, börtön, véres péntekek, véres csütörtökök ellenére folyik a szívós küzdelem a kizsákmányolás, az elmaradottság, a kiváltságokra épült társadalom ellen.

Sok, kevéssé ismert dokumentum világítja meg a munkásmozgalom tudatos, sokirányú harcát. A görögtüzeket gyujtó millennium évében jelenik meg például először magyar nyelven a Kommunisták kiáltványa, címlapján Marx és Engels portréjával. A fényképek, rajzok, plakátok nagyszerűen érzékeltetik, milyen hatással volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme a magyar dolgozókra, a háborúellenes tömegmozgalmak kibontakozására. Végigvisz a dokumentumgyűjtemény a monarchia fölbomlásán, a polgári demokratikus forradalom győzelmén, a Magyar Tanácsköztársaság megalakulásán és megdöntésén át, mint fent már említettük, nyolc fejezetre tagolva, napjainkig. Megmutatja, hogyan dolgozott a munkásmozgalom Horthy alatt, hogyan harcoltak a kommunisták a fasizmus ellen, mennyi áldozatot hoztak, szenvedést viseltek el hitükért, meggyőződésükért, a forradalmi világnézetért. Jellemzően válogatott képek mutatják meg a szovjet hadsereg harcát hazánk felszabadításáért s 1945-től 1962-ig a képek gazdag sora érzékelteti az ország gyorstempójú újjáépítését, a felszabadulás utáni évek történelmének forradalmi útját, népgazdaságunk, életkörülményeink fejlődését.

GONDOS, lelkiismeretes munkát végeztek »A harcban megállni nem szabad« dokumentumainak gyűjtői, válogatói. Az élménytkeltő hatást a képek egymásutánjának ütemezésével, ellentétek szembeállításával és az események sodrását olykor pillanatokra megállító nyugvópontok helyes alkalmazásával érték el. Kár, hogy aránylag kevés a képzőművészeti anyag, a Tanácsköztársaság remek plakátkultúrájából egyet kapunk csak mutatóba, *Berény* Róbert alkotását.

Dutka Mária

A fővárosi tanács vb határ

Gázfűtés Budap

1963–64-ben a Nagykörút és a Duna által engedélyezik a gázfűtés

A fővárosi tanács végrehajtó bizottsága pénteken megtartott ülésén fontos határozatot hozott a *gázfűtés szabályozásáról.* Budapesten 1962-ben sok lakóházban tértek át a gázfűtésre, mivel a gázenergia fűtésre történő felhasználása gazdaságos, kényelmes, füstmentes és a legkülönfélébb készülékek felhasználását teszi lehetővé. A gázfűtés jelenleg a készülékek, kazánok hiánya miatt még *korlátozott* Budapesten. E korlátozás azonban csak időleges, mert mind a gázkészülékek gyártásával, mind pedig a szükséges gázenergia biztosításával illetékes hatóságaink egyre nagyobb mértékben foglalkoznak.

A gáztüzelési berendezések engedélyezését és felhasználását eddig meglehetősen tervszerűtlenül végezték és az igénylők a legtöbb esetben csak protekcióval jutottak gáztüzeléshez. Ezért hozott a fővárosi tanács vb. határozatot arról,

hol engedélyezi

a gázfűtés bevezetését. *1963—1964-ben először a pesti oldalon, a Nagykörút és a Duna által határolt területen belül, 1965-ben a budai körút és a Duna által határolt területen belül engedélyezik a gázfűtést.* Tekintettel arra, hogy minden valószínűség szerint 1966-ig a gázkészülékek már nagyobb mértékben állnak rendelkezésre, annak sem lesz akadálya, hogy *az említett területeken kívül is* bevezethessék a gázfűtést, mivel addigra a főváros már az alföldi földgázzal is rendelkezik.

A főként Budán tervezett *távfűtés* nem befolyásolja a lakások gázzal történő egyedi fűtését. A pesti oldalon a vezetékes távfűtés — a terület zsúfolt beépítettsége miatt — műszaki akadályokba ütközik, s ezért itt minden valószínűség szerint kizárólag a gázfűtés különböző fajtái jöhetnek számításba.

A fővárosi tanács vb. utasítást adott ki, hogy 1963—64-ben biztosítsák a gázfűtés miatt szükséges *gázcső-hálózat bővítését* is.

Foglalkoztak a végrehajtóbizottság ülésén a

családi események

és ünnepségek rendezésével is. A vb. néhány hónappal ezelőtt már határozatot hozott arra, hogy ki kell alakítani a családi események és ünnepségek eddiginél szélesebbkörű *társadalmi* formáit. Azóta a kerületi tanácsok mindenütt létrehozták a családi eseményeket előkészítő és szervező albizottságaikat. A *XIV.* és *XX.* kerületben például külön-külön albizottság alakult az ünnepélyes házasságkötések, a névadó ünnepségek és a polgári temetések rendezésére. *Az ünnepélyes házasságkötések száma nagymértékben*

készíttetni. Utasítást adott ki a fővárosi tanács vb, hogy a kerületi házasságkötő termeket vizsgálják felül és ahol szükséges, tegyenek intézkedéseket bővítésükre és korszerűsítésükre.

A végrehajtó bizottság engedélyezte, hogy a IX. kerület

Csaknem félm kétezer forin

Még a kisipari szövetke

A népi ellenőrzés intézmé nyének fennállása óta most elő ször tanácskozták meg az il letékes szervek *a kisipari szövetkezetek ellenőrzésének tapasztalatait.* A VIII. kerü leti Népi Ellenőrzési Bizott ság pénteken a *Józsefváros Művelődési Ház* nagytermébe hívta meg ankétra a KISZÖV ök, a KTSZ-ek vezetőit, el lenőrzési bizottságainak tag jait. Bár ilyenkor, év végén a szövetkezetekben is lázas év záró munka folyik, az ankét ra nagy számban jöttek el a érdekelt meghívottak, hogy meghallgassák a Népi Ellen őrzési Bizottság vitaindító beszámolóját, és elmondják a napirendre tűzött kérdés ben *saját észrevételeiket, ja vaslataikat.*

Kun Imre, a VIII. kerületi Népi Ellenőrzési Bizottság el nöke kifejtette, az ankét cél ja az, hogy a szövetkezeti el lenőrző bizottságokról — amelyek éppen úgy, mint a népi ellenőrzés, társadalmi erőkre támaszkodva *a dolgozók segítségével végzik munkájukat* — elmondják vélemé nyüket, feltárják az ellen őrzési munka hatékonyságának eddigi *tapasztalatait, hiányosságait.* Pozitív tapasztalatok azoknál a szövetkezeteknél mutatkoznak, ahol a vezetők felismerték az ellenőrzők munkájában rejlő segítséget.

Ezután *Somogyi* Lajos, a KNEB helyiipari szakcsoportjának vezetőhelyettese beszédes példákkal illusztrálta a szövetkezeti ellenőrzés helyzetét. Rámutatott a jó példákra, többek között a VIII. kerületi Fodrász KTSZ-nél folyó eredményes ellenőrzési tevékenységre. A Tűzoltókészülékeket Javító KTSZ-nél is segíti a vezetőség az ellenőrző bizottság munkáját.

A Kárpitos KTSZ ellenőrző bizottsága állandóan figyelemmel kíséri a szövetkezet anyag- és pénzgazdálkodását, a vezetőség határozatainak végrehajtását. Nem megfelelő ellenben az ellenőrző bizottság működése a Látszerész KTSZ-nél, ennek következménye a sok feltárt hiba. Az Élelmiszeripari KTSZ-nél igen *hiányos a pénzügyi és elszámoltatási fegyelem,* a társadalmi tulajdon védelme sincs megfelelően biztosítva.

A Műszeripari KISZÖV rendszeres ellenőrzése során, több mint 90 pontból álló hibajegyzéket juttatott el a szövetkezet vezetőségéhez, de a közölt hibák kijavítására *még kevés intézkedés történt. A szövetkezet sorozatosan vett igénybe vidéki kiszállásaihoz úgynevezett túrataxikat.* Így, többek között a szövetkezet műszaki vezetője egy *kisvárdai útért* 2161 a főmérnök egy *balatonberényi útért* 1540, *egy siófok taxi-utazásért* 841 forintot számolt el. Olyan taxi-számlák is kerültek elő, amelyeken *nincs feltüntetve* sem az igénybevétel oka, sem az, hogy hol járt a taxi utasa, csak a kifizetett összeg volt 741 forint. Az előző évek veszteségeire a szövetkezet ez év szeptember 30-ig 460 000 forintot számolt el. Az így felmerült kiadásoknál *a vezetőség nem keresi a felelősöket, fegyelmit nem indított, sem kártérítést nem állapított meg.*

Általában azt tapasztalták, hogy a szövetkezetekben működő ellenőrző bizottságok nagy részének tevékenysége *még formális, vizsgálataik*

Varsányi Pál

gyűjtemenyes grafikai kiállítása

1948. máj. -jun.

A Magyar Képzőművesek Szabad Szervezete kiállító termében

Lásd az utérnúy katalogusai között

ság ez alkalommal is hódolatteljes tisz-

22-én.

ag. presbyterium üléséből.

elnök.

jegyző.

Vargányi Pál

Szabad Művészet

1950. 11. sz. 425. l.

Képzőművészet

427. l.

jegyző.

A kör összejöveteleit saját helyiségeib
órakor tartja. Ezenkivül a kör helyiségei, kávéh
rendelkezésre állanak. Könyvtárunkból könyvek
minden csütörtökön 3—4 órák között.

A körtagok kéretnek lakásváltoztatás
vagy írásban közölni.

**Alapszabályok 7. §. „A párto
választóképességgel."**

Varsányi Pál

A »KONST OCH KULTUR« című tekintélyes svéd művészeti folyóirat legújabb száma kétoldalas cikket szentel Varsányi Pál magyar grafikus művészetének méltatására. A cikkíró megemlékezik arról: Varsányi metszeteinek olyan visszhangja volt, hogy Romain Roland levélben bátorította az ismeretlen magyar grafikust további harcos munkásságra.

Világ

1948. márc. 12.

Leiden h.n. IV. 44.

Vörösányi Pál

Szabad Művészet
1952.6.sz. 278.l.

Horvát Edith

A biedermeier életkép a német és a magyar irodalomban.

Minerva-Könyvtár 102. sz.

Budapest, 1936. 8-r, 66 l.

Füzet.

I. 2. p. h. —.50 P

Varsányi Pál

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

második

Budapest, 193 6 IX/21. 23646 szám

67.

1.	Rádio lódos		
	1½		160
1	" 2½		220

MDK

Varsányi Pál

Mihályfi Ernő: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiáll. a N. Galériában. Népszabadság 1964. ápr. 19.

Varsanyi Pál

Tömeg c. fametrické repr.

Irodalmi Szemle

1949 6. 4.

Varsányi Pál

l.

Szabad Szivárvány

1949.-340

345-l.

fitésenéz szükséges postatakarékpénztári

befizetési lapot s maradunk szolgálatára

mindenkor készen

kiváló tisztelettel

BÉTA
IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1 bef.lap.

Varsányi Pál.

Szabad Művészet

1950. 9. n. - 367. l.

1932 SEP 16 21

M Ű V É S Z E T

ZENE

Vidéki városaink zenei életében példamutató kezdeményezés volt a *Szekszárdi Zenekedvelők Egyesületének* Zenei Hete. Augusztus 14. és 22. között hat hangversenyt rendeztek a Kereskedelmi Kaszinó kertjében. A hat hangverseny (Magyar-, Preklasszikus-, Mozart-, Beethoven-, Romantikus- és Modern-Est) műsora szép összefoglalás volt az európai zeneművészet legszebb alkotásaiból, így a Magyar-Est műsorán például *Bartók* I. vonósnégyese és más művei, *Kodály* cselló-zongoraszonátája, *Liszt, Kósa György* művei szerepeltek. A hat hangverseny előadóművészei *Ányos Irén, Biszlriczky Tibor, Kósa György, Lengyel Attila, Vermes Mária* és az *Országh-vonósnégyes* voltak, az utóbbi tagjai közül *Országh Tivadar* és *Friss Antal* szóló számokkal is gazdagították a programot. Szekszárdon töltötte az egész előadói gárda mind a kilenc napot: így sikerült biztosítani a hangversenyek végig nivós és változatos műsorát.

Mintegy háromszáz főnyi lelkes közönség hallgatta a hangversenyeket estéről-estére. Szekszárd értelmisége megérdemli az elismerést, a közreműködő művészek és a Zenei Hét rendezőinek *(Tóth Sándor* kórházi igazgató és *Kaszás Endre,* az Egyesület elnöke, illetve titkára és *Tucsni László* tanf. fogalmazó, a szekszárdi Szabadművelődési Tanács titkára) odaadó fáradsága nem volt hiábavaló. Kár azonban, hogy a város munkásságának, a környék falvainak érdeklődését még egyáltalán nem sikerült felkelteni. Nagyon megkönnyítette volna ezt, ha lenne Szekszárdon üzemi vagy szakszervezeti kórus, mely maga is hozzájárulhatott volna a műsorhoz és egyúttal további közönséget is vonzott volna. A fejlődés útját ebben az irányban kell keresnie a Zenekedvelők Egyesületének, a szabadművelődési felügyelői hivatal támogatásával, így lesz teljes értékűvé missziói jelentőségű munkájuk.

Victor János

KÉPZŐMŰVÉSZET

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM több értékes kiállítás megnyitásával zárta az esztendőt. *Ciprusi és előázsiai gyűjteményét* mintaszerűen rendezték el. Táblák, térképek, magyarázatok igazítják el a nézőt. A kisplasztikák a gyöngyei ennek a kiállításnak, egy-két csontfaragás és kerámiácska csodálatosan fínom. Olyan szelid hajlású fölületek vannak egészen kezdetleges alakítású kis szobrokon, hogy hozzájuk képest még a klasszikus görög stílust is gorombának érezzük. Használati tárgyakat is bemutatnak, nemcsak szorosan vett műalkotásokat. Nagyon helyesen. Mikor Móra Ferenc ásatott, napszámosai „encsöm-bencsöm"-nek és „himmi-hummi"-nak tisztelték a sírokból kikerülő apró holmikat és sokat elvitatkoztak rajta, hogy melyiket mire használták a régiek. Az ókori élet törmelékei megelevenednek a figyelmes néző előtt. Nem veszélyes az, ha először csupán érdekesnek látunk egy ilyen gyűjteményt és szépnek csak azután. Az is eszébe ötlik az embernek egy ilyen megmagyarázott kiállítás után, mikor lesz vajjon olyan megbízható az esztétikánk, hogy egy-egy megvilágosító mondatot az újabb művek alá is oda merünk írni?

A XVII. és XVIII. század olasz festményei két kisebb terembe vannak begyűjtve. Nem különösen értékes kora ez az olasz művészetnek, Spanyolország és Hollandia adták már ekkor az európai művészet nagyjait. *Tiepolo* kék ege azért szépen kéklik a szentek és angyalok feje fölött. A témák nagyon ráfagytak már a festőkre, hagyományos vallásos jeleneteket ismétel-

nek unottan, kötelességből. Témában újat csak a kisméretű városképek hoznak. *Magnasco* kínzókamrát is mer festeni, de a kép nem olyan jó, mint a témája. Az egész kiállításnak a festőiség szabadabb kísérletei adnak érdekességet, merev, szabatos rajzú képek mellett a lazább ecsetkezelés próbálkozásait is láthatjuk, de inkább csak fákon és felhőkön. Sajnos, megnehezíti az összehasonlítást, hogy a művek állapota és épsége nagyon különböző, némelyiknek a patinája a jól kiszívott tajtékpipáéval vetekszik és csak nagyon kevés tündöklik eredeti színeiben.

A grafikai osztály *XIX. századbeli francia mestereket* mutat be. *Daumier* politikai szatiráival kezdődik a gyüjtemény. *Monetnek* és *Toulouse-Lautrecnek* is több szép rajzát láthatjuk. *Cézanne, Bonnard, Picasso* és kortársaik már csak egypár művel szerepelnek. Daumierre érdemes volt ráirányítani a közönség figyelmét. Az ő vitriolos rajzait az öncélú művészkedés korában megvetették. Az a rendszer, amelyet ő támadott, csakugyan mulandó volt, de a rajzai maradandó értékű leleplezések a terrorral és vérengzéssel bebiztosított nyárspolgári idillről. Lajos Fülöp gúnyportréja akár Göring is lehetne; de másképpen is felrémlik a hitlerizmus gazságainak emléke száz évvel ezelőtti aktualitásokban.

A Szépművészeti Múzeum szoborgyüjteményét csunyán megtizedelte a háború. A gipszmásolatokat nem lehetett vagy nem volt érdemes nagyobb biztonságba helyezni, rájuk szakadt a tető, omlottak, porlottak. Ami megmaradt belőlük, azt most együtt láthatjuk a modern szoborgyüjteménnyel.

A *modern szoborgyüjtemény* csak múzeumi értelemben modern. *Rodinnek* még nem jött el az ideje, hogy újra tisztelni kezdjük, lehet, hogy nem is jön el többet. Ma inkább csodálkozunk rajta, hogy milyen ügyesen keverte föl maga körül a vitákat és hogy burkolta be magát legendák felhőjébe. Ő volt a szobrászok közt az utolsó félisten. *Meunier* sokkal többet mond ma nekünk. Bányászfigurái sokkal emberibbek, erővel teljesek és az irányt is jobban mutatják mai szobrászatunknak. Póz és fellengzés nélkül kell ábrázolnunk munkával hevülő korunkat.

A magyar szobrok igen vázlatosan mutatják csak a fejlődést. *Ferenczy Istvántól Medgyessy Ferencig* tart a sor, de aki köztük van, az vagy érdektelen, vagy nincs méltóképpen képviselve. *Beck Ö. Fülöpnek* és *Vedres Márknak* például csak egy-egy szobra van itt, elmult nagyságoktól meg kettő-három is. Megvan azért minden reményünk, hogy jobb, újabb és szebben rendezett lesz a múzeumnak ez az osztálya is és ami elpusztult, azt is pótolni tudják. Az új szobrászatnak sok alkotása kibírná már a múzeális halhatatlanságot, főleg a kisplasztikák. Természetesen nem a visszhangzó csarnokokban, hanem az ókori gyüjteményhez hasonló, meghitt rendezésben.

Apaffy György síremléke körül *új szerzemények és letétek* sorakoznak a falon. Letét és új szerzemény — ebbe a címbe minden belefér, ezért nem is vártunk egységes rendezésű kiállítást. Gótikus angyalszobor, Greco-kép nyugodtan megfér újpancsolású vízfestménnyel és modern tusrajzokkal.

Nem sajnáljuk a múzeumi helyet az itt szóhoz jutott fiatalabbaktól, de a teljességre és arányosságra jobban kellene vigyázni. A *letéti kiállítás* maradjon meg azoknak a műveknek, amelyeknek ódonsága és művészi értéke vitán felül áll. *Új szerzemények* címén pedig szeretnénk már egyszer látni, hogy a Múzeum szakértőgárdájának mi az állásfoglalása a múzeumra méltó *mai művészeinkről*. Ha aztán a nyilvánosság előtt részletesen megvitatják, hogy kitől milyet és mennyit, akkor véglegesen ki lehetne alakítani a modern magyar művek múzeumi osztályát.

Francia, spanyol köztársasági és magyar művészek kiállítása a NEMZETI SZALONBAN. Mind párizsiak most, a spanyolok egyelőre nem mehetnek haza, a magyaroknak meg legnagyobb része már elszakadóban van itthonról. Pedig művészetüknek is az adhatna új lendületet, ha belekapcsolódhatnának az idehazai fejlődésbe. Magának *Pór Bertalannak* a festészete is bizonyosan gazdagodni fog, miután régen megérdemelt

tanszékét megkapta az itthoni Képzőművészeti Főiskolán. Erőt, mozgást nagyon szépen éreztet bikaportréin, mostmár az emberi erő és emberi munka kifejezését várjuk tőle. Órajtakívül *Czóbel Béla* meg *Picasso, Rouault, Braque* adnák meg a kiállításnak a hitelesítő tekintélyt. Veszedelmes dolog nagy mesterek nevét zászlóra tűzni, mert vagy unalmas ismétlésre csábít, vagy üres eredetieskedésre. Az itt kiállító művészek legtöbbje bizony eredetieskedik. Nem akarnak senkihez hasonlítani, éppen ezért nagyon hasonlóak egymáshoz. A spanyolok valami dús nemzeti színességre igyekeznek, olyan tarkaságra, amit mi már inkább cigányosnak érzünk. A franciákra és a franciásodó magyarokra jellemzők a tubusból frissen kinyomott, egyenletesen fölfestett tiszta színek. Az egész kiállítás úgy vibrál az ember szemében, mint egy „matyó" terítő. Viszont meghatóak az illegális idők titokban készült linoleummetszetei, rőplapjai, kiáltványai. És szépek is a maguk módján.

Jugoszláv képzőművészeti kiállítás a FŐVÁROSI KÉPTÁRBAN. Mécénások és mécénásnék, tisztes polgárok arcképeivel kezdődik a délszláv népek művészete. Aztán nagy romantikus történelmi táblák és paraszt idillek kora jön. A századforduló táján a tájkép divatozik, legújabban pedig a fölszabadító harcokra figyeltek a művészek. Ugyanezt a sort több-kevesebb változtatással el lehet mondani a magyar, lengyel, román, sőt a cseh és az osztrák művészetről is. Nem egyszerre indult meg a délkeleteurópai népek művészete, de kifejlődésük során egyre inkább közös irányba haladtak. Nemcsak a párizsi mesterek lábainál ültek együtt a művészeik, hanem mintha tévutaikra is együtt kalandoztak volna el. Cézanne-ja nem volt egyik környékbeli népnek se. Majálistfestő Szinnyeink csak nekünk volt, Mestrovityük csak a dalmátoknak. De egy-egy Benczurt, Zala Györgyöt, sőt Aba Novákot és Molnár C. Pált minden nép termett. Sőt Karlovszki Bertalant és László Fülöpöt többet is.

Ami rossz, az megismételhető ezer változatban, csak a jó mű egyetlen és maradandó. Amelyik képre ismerősen böktünk rá a jugoszláv kiállításon, az nekik is, nekünk is másodrendű eredményünk. De örömmel födöztünk föl újat is, főleg a kisebb képek között. A sok nagy terem képrengetegében *Marino Tartagliának* feleségéről festett képe, *Milo Milanovics* „Fekvő leány"-a és *Mujezinovics Izmet* partizán rajzai tűntek ki legjobban, éppen azzal, hogy se feltűnni, se hivalkodni nem akartak. Az ő festési és rajzolási igényességük sokkal nagyobb biztosítéka a jövő fejlődésnek, mint a nagyméretű művek páthosza. Szép katalógusa volt a kiállításnak, de fukaron bántak vele, még a legilletékesebbeknek se adtak belőle, nem hogy egyszerű műkritikusoknak. A katalógus bevezetője társadalmi szempontok szerint próbálja fölvázolni a délszláv művészet fejlődését, de még nagy leegyszerűsítésekkel sem tudja végigvezetni a szempontjait.

Varsányi Pál gyűjteményes grafikai kiállítását a KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETÉBEN láttuk. Vésővel harcolt Varsányi Pál, mikor arra volt szükség. Linoleum metszetekkel agitált a fasiszta elnyomás ellen. Metszeteinek gondolati tartalma nem mindig találja meg a tökéletes képszerű kifejezést. Hol túlságosan leegyszerűsíti a formákat az érthetőség kedvéért, hol pedig izgatottan szétszórja a vonalakat, különösen az átélt szenvedések ábrázolásánál. Értelmi beállítottsága gátolja csak teljes művészi sikerét. Talán a színekben megtalálná azt, amit eddig fekete-fehérben próbált keresni.

Vitéz Mihály

SAJTÓSZEMLE

A PARASZTSÁG ÚTJA

Az érdeklődés előterében állt az elmult hetekben az a vita, mely *Veres Péter* könyvnapi könyve, „*A paraszti jövendő*" nyomán indult meg. A vitát a *Forum* júliusi számában *Erdei Ferenc* indította el a könyvről írt kritikájával.

Mi lesz a parasztsággal

és mi a helyzete parasztságunknak a társadalomban és annak további fejlődésében? Veres Péter ezekre a kérdésekre következőképpen felel: Az emberiség nagyobbik része, így a magyar társadalom nagyobbik része is paraszt. S a világ parasztságának, benne a magyar parasztságnak is túlnyomó többsége nem bérmunkás, hanem önálló kistermelő. Olyan önálló kistermelő, aki a technikai fejlődés ellenére továbbra is a természettel, földdel és éggel marad kapcsolatban, tehát a „természet fia". A történelem alakítása ma elsősorban a munkásság kezében van, de a munkásság számára kikerülhetetlen, hogy megteremtse a parasztsággal való együttélés lehetőségét. *A két nagy dolgozó osztály kikerülhetetlenül egymásra van utalva. A munkásságnak meg kell találnia a parasztsággal való békés együttélés útját, viszont a parasztságnak is szükségszerűen együtt kell haladnia a munkássággal.*

Ez a politikai követelmény nyilvánvalóan helyes. Történelmi tanulságok is bizonyítják a munkásosztály és a parasztság egymásrautaltságát, politikai szövetségük szükségét, az 1918/19-es magyar forradalom kudarca éppúgy, mint a nagy orosz forradalom sikere. Utóbbit nagyrészt éppen az tette lehetővé, hogy *Lenin* nemcsak világosan látta a munkásság és parasztság szövetségének szükségét, hanem következetesen keresztül is vitte azt politikájában. Vagy itt van számunkra egy közelebbi példa is: népi demokráciánk politikai és gazdasági téren egyaránt és egyszerre eredményes harcát a régi Magyarország feudális és kapitalista erői ellen ugyancsak a munkásság és parasztság szövetsége tette lehetővé. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ez a harc még nem ért véget. Ha a maguk erejében már nem is bízhatnak a letűnt rend hívei, bíznak a nagyvilág kapitalista és imperialista hatalmainak támogatásában. *A szocializmus útján tartó népekkel világszerte a gazdasági, politikai és fegyveres harcra egyaránt felkészült ellenséges erők állnak szemben, készen arra, hogy a legkisebb mutatkozó résen is behatoljanak és támadjanak. Ha meg akarjuk őrizni és tovább akarjuk fejleszteni, amit 1945 óta nyertünk, meg kell erősítsük népi demokráciánk gazdasági és társadalmi alapjait, meg kell erősítsük mindenekelőtt a munkásság és parasztság szövetségét.*

Veres Péter is ezt követeli könyvében

— állapítja meg Erdei Ferenc. De ha Veres Péter maga helyes politikai követelményként állítja is fel a dolgozó parasztság és a munkásosztály

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Uj Világ

Megjelent: 1948 JUN. 11.

93

Varsányi Pál metszetei

Pékműhely — *Linoleummetszet, 1947*

1945-ben találkoztunk először Varsányi Pál munkáival az ostrom kábultságából ébredő Budapesten. Meglepetten kérdeztük, ki ez az ember, aki metszetein a fehér és fekete vonalak és foltok nemes harmóniáját következetesen alárendeli a tartalomnak, a lelkében kikristályosodott szocialista eszmének. Varsányi művészi szerszáma: — a véső — a fasizmus, elnyomás és kizsákmányolás ellen irányított veszedelmes fegyverré vált. Az ismeretlen magányos „művészpartizán" ennek a fegyvernek fegyelmezett és képzett kezelője volt. Egy percre sem tévesztette el maga előtt a célt. Erről tanuskodik „Gulliver Kapitáliában" című metszetsorozata, amelyben Gulliver az elnyomás, a fasizmus ellen harcoló munkásság megszemélyesítője.

Varsányit idehaza nem ismerték. Romain Rolland hamarabb szerzett róla tudomást, mint magyar művésztársai.

Mostani kiállítása meggyőzött mindenkit, hogy Varsányi rászolgált a haladó művészek iránti társadalmi megbecsülésre. A művész nagy és szép reményekre jogosít.

P. I.

FEL

belépésre az Uránia M

Alapító tag az, ki az
mindenkorra legalább 200 I
részletekben kívánja lefizetn
évi kamatot is tartozik fizet
telezi magát három éven át

Minden egyesületi tag
ket élvezi:

1. díjtalanul kapja az eg
köztük az «*Uránia*» czimű
folyóiratot, melynek az előfi
egymagában 8 kor. s mely
lépett s a tudományok elsőra
minden szakra kiterjedőleg
illusztrálva jelenik meg;

2. évenkint *legalább* ha
lyekkel a bemutató előadások

özönség.

VILÁG

zerkesztő:
SAI GÉZA
esztő: **Sarló Sándor**
dó: **Major Frigyes**
minden pénteken
esztőség:
., **Erzsébet-körút 9—11.**
I. emelet.
adóhivatal:
III., József-körút 5.
vérek Rt. Budapest,
Zsilinszky-út 78.
Agárdy Károly.

1 hónapra 4·—
3 hónapra 12 forint összegben (nem kívánt szöveg törlendő) és kötelezem magamat, hogy az előfizetési díjat az első lap kézbesítése után a 23,959 számú csekkszámlára befizetem,

A megrendelő neve: .....

.....

Címe: .....

.....

Kérjük olvashatóan kitölteni

MDK

Varsányi Pál

Ernst Muz. M.Plasztikai és graf.kiáll.
1954. szept.

12. 1.

M.D.K.

Varsányi Pál

Kassák Lajos: Angyalföld c. regényéhez készitett fametszeteket. Magyar Helikon kiadásában jelent meg.

Az ünnepi könyvhétről c. rovatban:
/-s/: A régi Angyalföld c. rövid ismertetése.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. juli 4. II. évf. 27 sz. 31. l.

MDK

Varsányi Pál
grafikus Kassák Lajos "Angyalföld" c. regényéhez illusztrációt készit.

Esti Hirlap 11 szám 1958. jan. 14 2 old.

MDK

Varsányi Pál

T. E: I. m. képzm. kiáll. grafikai k művei.
Kis Újság, 1950. aug. 27. 7 .l.

MDK

Varsányi Pál

Dutka M: III.m.képzőmüv. kiáll. grafikája.
Magyar Nemzet, 1953. jan.9. 2. l.

MDK

Varsányi Pál fametszetei.illusztráció

Kassák Lajos: Angyalföld.Bp.1958.

MDK

Varsányi Pál

Aradi N: Illusztrációk a VI.M.Képzm.Kiállításon. Szabad Művészet, 1956. 1-2. sz.

43 l.

MDK

Varsányi Pál

Cifka P: Grafikánk a VI.M.Képzm.Kiáll.tükrében.
MN. 1956. jan.11.

Varsányi Pál

"Munkásélet" cimü kiállitás a Petőfi Irodalmi muzeumban. Fenti müvész is ré szt vesz. Munkái antifasiszta jellegüek.

Esti Hirlap 200 sz. 1959. aug. 27 4 old.

Varsányi Pál

yi miniszter 55189/1943. szám alatt
ézett rendeletének másolata.

l.

Szabad Művészet

1948. 3 sz. 125. l.

39 sz. csekkszámla terhére utaljon át
lnevezésü m.kir.postatakarékpénztár
Pogány Frigyes min.mérnöknek, a nagy-
ása végett Budapest - Nagyercse és visz-
sa alkalmával felmerült utiköltségeiről
számvevőségem által érvényesitett uti-

55.189/1943.III.szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.
Elnökségének,

Budapest.

Folyó évi augusztus hó 21-én 545/9
szám alatt kelt felterjesztésére tudomá
és megfelelő további eljárás végett má
latban megküldöm.

Budapest, 1943.évi szeptember hó 1

A miniszter rendeletébő
dr.lovag Ybl Ervin s.
miniszteri osztályfőn

A kiadvány hiteléül:

Bátonyi

min.shiv.igazgató. h.

Varsányi Pál

Varsányi Pál gyüjteményes grafikai kiállitásán (Képzőművészek Szabad Szervezete, VI., Adrássy-út 69) tárlat vezetés május 30-án, vasárnap délelőtt féltizenegy órakor dr. Radocsay Dénes, június 4-én pénteken délután hat órakor dr. Rabinovszky Máriusz, június 6-án, vasárnap déli 12 órakor dr. Dombi József műtörténészek. Belépés díjtalan.

Szabad Szó

1948. máj. 30.

Varsányi Pál

(Képzőművészek Szabadszervezete)

Az Andrássy-úti *Műcsarnokban Varsányi* Pál grafikai műveinek gyűjteményes kiállítását láttuk. Ezt a művészt szemléleti és politikai okokból soká nem ismerték és nem méltányolták. A külföldi szocialista agitációban, különösen Svájcban azonban jelentős szerepe volt a szociális realizmusból és társadalmi-politikai dacból és ellenállásból szervesen kinőtt és az aktualitással elemi kapcsolatot tartó büszke alkotásainak. Mestere a linoleummetszetnek, a fehér-fekete technikának feltétlen ura, tudja értelmesen és erőteljesen mozgatni a nagy felületeket és tömegerőket. Hatása mindig frappáns és plasztikus, magatartása őszinte és kemény. A szegény emberek sorsát megkapó hűséggel és átérzéssel adja vissza. Rajztudása abszolút biztos, világos és egyszerű. Társadalmi és gazdasági problémákat elevenít meg, nem a szimbolikus, de a kegyetlen valóság eszközeivel.

Magyar Nemzet

1948. jun. 6.

(g. l.: Kiállítások.)

Sepsiárkosi Takarékpénztár

IX. 100.

Varsányi Pál

Meghívó

VARSÁNYI PÁL

GYŰJTEMÉNYES GRAFIKAI KIÁLLITÁSÁRA

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETÉBEN (BUDAPEST VI, ANDRÁSSY ÚT 69, FÖLDSZINTI KIÁLLITÁSI TEREMI. A KIÁLLITÁST MEGNYITJA 1948. ÉVI MÁJUS HÓ 27-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

DR. ALEXITS GYÖRGY

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM ÁLLAMTITKÁRA.

MEGTEKINTHETŐ: MÁJUS HÓ 27-TŐL JÚNIUS HÓ 9-IG, HÉTKÖZNAP DÉLELŐTT 10-1 ÓRÁIG, DÉLUTÁN 4-7 ÓRÁIG, VASÁRNAP 10-2 ÓRÁIG.

TÁRLATVEZETÉSEK:

MÁJUS 27-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLI 12 ÓRAKOR . . . SZEGI PÁL
MÁJUS 30-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT FÉL 11 ÓRAKOR DR. RADOCSAY DÉNES
JÚNIUS 4-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR . . . . DR. RABINOVSZKY MÁRIUSZ
JÚNIUS 6-ÁN VASÁRNAP DÉLI 12 ÓRAKOR . . . . . DR. DOMBI JÓZSEF
MŰTÖRTÉNÉSZEK

BELÉPÉS DIJTALAN

NYOMTATVÁNY

Dr. Szentiványi Gyula

ÚRNAK, ~~ÚRNŐNEK~~ ÉS CSALÁDJÁNAK

a Műemlékek Országos Bizottsága főtitkára

Budapest

VI., Légymányosi-u. 16.

Color

2

Varsányi Pál

Varsányi Pál — Uitz Béla, Fényes Adolf és Zádor István tanítványa — életművébe enged bepillantást a látogatónak. Majdnem négy évtizedes eddigi munkásságának jeles darabjait mutatja be. Fametszetek, rézkarcok, ceruza- és krétarajzok és linóleummetszetek egész galériáját vonultatja fel.

Amikor az ember elidőzik egy-egy alkotása előtt, József Attila-sorokat idézhet hozzájuk. Eszmeiségben — s ha szabad ezt mondani — kifejezésmódban is nagyon egymáshoz illenek. Varsányi életében is a külváros és a falusi szegénység volt a legkötelezőbb, legmaradandóbb élmény, s mindez olyan egyszerűséggel és realitással tör fel művészetében, mint József Attilánál.

Életrajza megmagyarázza ezt. Uitz Bélától tanult a »Proletár Képzőművészeti Tanműhelyben« a Tanácsköztársaság idején, s későbbi kiállításai és munkássága is mindig kapcsolatban álltak a munkásmozgalommal. A haladó európai közvélemény is nagyra becsülte, s a legszebb elismerést talán Romain Rollandtól kapta fametszeteiért: »Igen szépek; meglepett mértéktartásuk és erős őszinteségük, nagyvonalúságuk és az a valóban proletár szellem, amely áthatja őket«.

Az új kornak e felemelő eszméje, szelleme magas művészi kvalitással és gazdag technikával párosul Varsányi életművében. Kiállításának megtekintése nagyszerű élmény, nagyszerű találkozás a művésszel és azzal a nemes eszmével, amelyet művészete hordoz. **S. I.**

S. I.: Sorok két kiállításról
Delmagyarország 1958 szept 1.

Kovács Emőke távolugró, továbbá 100 és 200 méteres síkfutó, Kissné diszkoszvető, Klonkai és Kukovecz hármasugró, Török István súlylökő és gerelyhajító, valamint Nagyfejeő Márta 400 méteres síkfutó teljesítménye. Batkinak a 200 méteres gátfutásban elért 26,8 mp-es idejét a hátszél miatt megyei csúcsként hitelesíteni sajnos, nem lehetett. A megrendezett 52 versenyszámból az SZVSE 16, az SZTC 12, az MVSE 8, a SZEAC és az Sz. Spartacus 6—6, míg a Szegedi Sportiskola 4 számot nyert meg. A felnőtteknél az SZVSE, míg az ifjúságiaknál az SZTC érte el a legtöbb sikert. A makóiak egyre inkább feljövőben vannak és a női számokban a legjobbaknak bizonyultak. A győztesek és a jobbak eredményei:

Férfiak (felnőttek): 100 m: Pelle (SZVSE) 11,6; *200 m:* Nacsa (MVSE) 24,7; *400 m:* Nacsa (MVSE) 56; *800 m:* Várhelyi (SZVSE) 2:16.6; *1500 m:* Bárkányi (SZVSE) 4:12; *5000 m:* Szántó (SZVSE) 17:13; *10 000 m:* Szántó (SZVSE) 36:17,8; *110 m gát:* Ábrahám (SZVSE) 18; *200 m gát:* Ábrahám (SZVSE) 28; *400 m gát:* Ábrahám (SZVSE 65,9; *10 km gyaloglás:* Rózsa D. (Sz. Spartacus) 57:58; *3000 m akadály:* Tasi (SZVSE) 11:15,5; *magas:* Kovács (Sz. Spartacus) 175; *távol:* Kovács (Sz. Spartacus) 594; *hármas:* 1. Klonkai (SZTC) 13,12, 2. Kukovesz (SZEAC) 13,05; *rúd:*

Piaci *a*

Hajlott fekete paraszt áll a dinnyekupac mögött, félláb on, mint a gólya.

— Hogy ez a kései tök?

Varsányi Pál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1958 ápr. 25

ÉLET ÉS IRODALOM

VARSÁNYI PÁL GRAFIKÁI

(Ernst Múzeum)

Az utóbbi évtized minden nagy kiállításán találkoztunk Varsányi Pál fametszeteivel. Önálló kiállítása is éppen 10 esztendővel ezelőtt volt, de munkássága régebbről ismert azok előtt, akik figyelemmel kísérték a két világháború közötti szocialista művészek törekvéseit.

Már 1933-ban, a náci fasizmus hatalomra jutása idején, csaknem profétikus erejű antifasiszta metszetsorozatot készített. Művészi nyelvezete a fekete-fehér, a vonalas vagy foltokra tagolt linoleum- és fametszet. Tanulmányrajzai érzékenyek és árnyalatosak, de az anyagban — a fában és linoleumban — rejlő törvény bizonyos stilizálásra késztette. Az 1936-ban készült Gulliver Kapitáliában című linó sorozata zömében jól komponált és az arányok ellentéteivel, vagy bizonyos kivágásokkal hatásossá és a tömegek számára is érthetővé tette a mesébe burkolt társadalmi valóságot. Önálló, egyes lapjain is állandóan visszatér a kor nagy kérdéseihez, munkanélküliség, koldusok, utcagyerekek — a város peremének lakóihoz és problémáihoz.

A felszabadulás után új lendületet kapott vésője és Ady, József Attila verseihez, majd Petőfi Apostol című költeményéhez készített igen nívós fametszet-illusztrációkat. Tipikusan urbánus művész s talán ez a magyarázata, hogy a Falu című sorozata nem éri el az előbbiek színvonalát.

Varsányi Pál soha nem fordult a könnyű megoldások felé, mert a linoleum- és fametszés igen fáradságos, sok munkát igénylő vállalkozás és néhány szép rajza elhiteti, hogy az „egyedi" művekkel is célbatalált volna. Ám éppen mert szocialista művész, tudja, hogy a művészetet a tömegek közkincsévé kell tenni és így a sokszorosító eljárások által széles körben terjeszthető mondanivalóját. Figyelemre méltó a tárlókban elhelyezett sajtó-anyag, mely szerint Varsányi Pál a külföldön ismert és számontartott művész. Ez a gyűjteményes kiállítás jó alkalom arra, hogy a magyar közönség is megismerje és elismerje.

OELMACHER ANNA

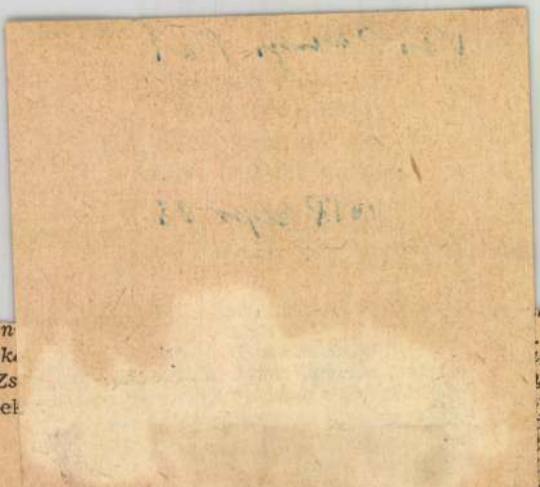

e Julian
Pál, Tak
Török Zs
elő versel

ÉPHÁZBA
ítják műv
k a fiatal
ótay Ernő
szek is.

PITÁSÁNAK
DULÓJA al-
nepségek so-
rich Suter-
elyet Nestroy
ű darabjából
nált. A sike-
elben is elő-

ilmjét, amely
t férfi szerel-
: világháború
mutatták be
nyvet Jacques
on mindenki
mert szerzője
Kozma szer-
Francoise Ar-

e. — De...

Malaparte „letkiudveert", ami — az író egyre hanyatló ereje és az egyház fáradhatatlansága folytán — sikerrel is járt: Malaparte a halálos ágyán katolizált. Óriási látványossággal temettette el a Vatikán, s az egyház lapjai csak úgy harsogták diadalukat, hogy íme, a tévelygő bárány megtért, Malaparte a mienk.

Csakhogy az íróból még holta után is kibújt az „átkozott toszkán", kiderült, hogy munká-

nosen
. Tudjál
gukra
yagit,
ig a saj
dnak fe
ban az
eszól a
üket és
írmit,
k. Nem
író.

Egyszer
nagybüszk
egy barát

„... láto
Szent Zen
rucellai
hát azt a
Reparáta
az Agen
van ... é
szép prát
meg a Sz

DOBOZY IMRE SZÉLVIHAR című drámáját lipcsei, bratislavai és leningrádi színházak kötötték le.

MÁJUS 2-ÁN KEZDŐDIK CANNESBAN a nemzetközi filmfesztivál.

SANGHAIBAN ÉRTEKEZLETET TARTOTTAK a kínai könyvkiadó vállalatok vezetői. Továbbra is folytatni kell a „Virágozzék együtt száz virág, versenyezzen egymással százféle iskola" politikáját — állapították meg az értekezleten, s ennek érdekében meg kell kell erősíteni a könyvkiadók pártirányítását, a munkájuk feletti pártellenőrzést.

AZ INOTAI ALUMINIUMKOHÓ

AZ IDEI F
mából muta
harminc esz
nagy cseh z
világszerte r
Sors című,
operáját.

RIMSZKIJ-
venedik év
Szovjetunió
hangverseny
előadásokon
komponista

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
Telefon: 227-651, 221-285
Esti Budapest
1956 JAN 28

BÖLÖNI GYÖRGY:

Az „Új versek" ötven éve

Ötven évvel ezelőtt, 1906. február első napjaiban jelent meg Ady Endre *„Uj versek"* című kötete, mely a költő nevét egyszerre a hír szárnyára vette. Akik az „Uj versek"-et annak idején forgattuk, bármennyire is értékeltük már indulása első éveiben Adyt, nem sejtettük, hogy ezzel a verskötettel új fejezete kezdődik a magyar irodalomnak. Volt azonban valaki, aki az „Uj versek" rendkívüli jelentőségéről teljes lélekkel meg volt győződve. Ez a valaki Ady Endre volt.

Január 28-án Ady a *„Budapesti Napló"*-ban bejelentette kötete küszöbön álló megjelenését. A beharangozó sem volt mindennapi. Büszke, magabízó volt, egyenes hadüzenet a maradi irodalomnak, kihívás a költőknek. *„Végtelen vágyak és szomorú szomjúságok epesztettek"* — írta Ady. — *„... Egyazon erő űz el a Duna tájáról, ami a magyar parasztot. Menni, menni akárhová, mert itthon rossz. Az ispán-uralom nem tűri a gyomorkorgást, s nem tűri a lélek éhségét. Uj lélek és új hang szinte olyan bűn, mint 13-ad részért nem aratni. A feudális uralomnak van irodalmi kirendeltsége is. Urak, ispánok, béresgazdák, cselédek, jobbágyok és szegénylegények élnek itt."*

Igy ágyazta be verseit Ady a magyar életbe. Aztán így vallott önmagáról: *„Úgy érzem és bátran vallom, hogy az európai magyar lelkének a szószólója vagyok. Nem elég bátor még, s hamar kétségbeeső, de az. Nem úgy szeretek, mint a többi. A Kárpát, az Alföld, a Királyhágó mást, óh milyen mást juttat eszembe, mint a többieknek. Újak a vágyaim, új a sirásom, új a mámorom, új az örömöm. Mindezekért megérdemlem, hogy agyonüssenek. Szivesen és mosolyogva várom testemmel az ütést. Lelkem a felkerekedett lelkek között van — nincsen itt."*

Nem ment könnyen akkoriban egy verseskönyv kiadása. Adynak két kis kötete már megjelent vidéken, szokatlan hangú versei feltűntek a „Budapesti Napló" vasárnapi számaiban. Kiadót azonban nagyon nehezen kapott költeményeire. Végül a Pallas-nyomda, ahol a „Budapesti Napló"-t nyomták, vállalkozott a könyv kiadására. Honoráriuma mindössze 200, mondd *kettőszáz* korona volt, igaz, hogy ezt az összegét aztán minden új kiadás után megkapta.

Én nem éltem akkor Budapesten. Párizsban újságíróskodtam, s hazulról búcsúzkodva, felkerestem volt Adyt szokott éjszakai tanyáján, ahová szerkesztőségi munkája után be szokott nézni. A mai „Fővárosi Operettszínház" helyén, a Fővárosi Orfeum úgynevezett télikertje volt ez a kávéház, ahová előadás után beszállingóztak az orfeum vendégei. Ady örömmel újságolta, hogy verskötete hamarosan meg fog jelenni. Igért, s küldött is nekem Párizsba könyvéből egy példányt.

Amikor megkaptam a csinos verskötetet — hatvanhat vers volt a 126 oldalas kis könyvben, s első lapját a neves gödöllői művésznek, *Nagy Sándornak*, *„A mi gyermekünk"* illusztrációjaként egy igen szép rajza díszítette, — én lettem Párizsban az Ady-versek fő igehirdetője. Bent laktam akkor a Montparnasse-on egy nagy műteremházban. Az Ady-kötet festő-barátaim kezén forgott meg — *Czóbel* Béla, *Czigány* Dezső, *Berény* Róbert, *Gulácsy* Lajos lettek így odakint Ady első hívei. Ők a magyar költő hírét elvitték a házban lakó cseh-német poétának is, akinek nevét már ismerni kezdték világszerte: *Rainer Maria Rilkének*. A Luxembourg-múzeum közelében egy Japánból hazatért fiatal magyar asszony lakott, aki általam szintén bekerült az Ady-versek bűvkörébe: *Itóka*, később a feleségem. Magyar diákok, művészek, induló írók, kint dolgozó munkások között hamar Ady-láz terjedt el, mindnyájan sorsuk vezérét látták Adyban. Természetes volt ez, mert ők érezték legközvetlenebben az otthoni elmaradottságot, a magyar ugart, a szittyaszagú Ázsiát, melyet Ady kegyetlenül paskolt verseiben.

Az „Uj versek" itthoni fogadtatását csak később Ady nyomán tudtam követni, mert ő néhány hónap mulva már Párizsban beszélt az „Uj versek" körül kitört irodalmi háborúságról. Nagyobb feltűnést Magyarországon költő és verseskönyv alig okozott. Elismerő kritikákat is kapott az „Uj versek", de sokkal inkább parlagi támadásokat. Meg kell mondanunk, hogy az „Uj versek"-kel szemben nagyon sokáig idegenül állottak azok is, akik később Ady hódolói lettek. Nem tanulság nélkül való néhány írást az „Uj versek" fogadtatásáról 50 év mulva felmutatni. *Kiss József* lapjában, a *„Hét"*-ben, Ignotus Ady költeményeinek diadalmas magyar zamatát dícsérte, ami szerinte onnan ered, hogy Ady jambusait a magyar ritmusra való ügyeskedéssel osztja be. *Hatvany* Lajos, a későbbi Ady megértő, aki *„Egy megtérés története"* cikkében majd behódol Adynak, most még a *„Huszadik Század"*-ban so-

„Uj vizeken járok."
Varsányi Pál jametszete.

kallja a Baudelaire-es halállal való kacérkodást. Mégis azt állapítja meg, hogy *„az új költő ki fogja törölni szótárainkból a kifejezhetetlenség fogalmát"*. A „Huszadik Század" egy másik kritikusa a ma már teljes ismeretlenségbe veszett *Goór Pál*, észrevette a versek társadalmi jelentőségét. Ezt írta: *„Az ‚Uj versek' igazán újak. Verses formában még nem igen mondták nálunk azt, amit ez a költő, de azért már akadnak emberek, akiknek Ady Endre a lelkükből beszél. Az a kis csoport a jövőre függeszti tekintetét és elfordul a mai társadalomtól."*

A „Vasárnapi Újság" kritikája jeltelen cikk volt, amint később kiderült: *Schöpflin Aladár* írta. Schöpflin meglátja Ady helyét a magyar irodalomban, mert ezeket írja: *„Ady olyan erős és érdekes egyéniséget tárt elénk, hogy okvetlenül sokat várunk tőle további fejlődése során. Aki irodalmunk jövője iránt érdeklődik, meg kell, hogy jegyezze nevét."*

Fenyő Miksa, a leendő „Nyugat" leendő szerkesztője, elismerő tárcát szentelt az „Uj versek"-nek a „Budapesti Napló"-ban. *„Ady Endre költészete* — írta — *nagy líra. Minél többet olvassuk Ady Endre költeményeit, bűvös hatásuk annál inkább nő. A sorok között láthatatlan zenekarok ülnek."*

Ilyenformán szóltak az elismerő kritikák. De egymásután sorakoztak a becsmérlők is. *Gyulai Pál* folyóirata, a „Budapesti Szemle" például így fogadta a magyar líra legnagyobb költőjét: *„Az ember sokáig habozik, hogy komolyan vegye-e ezt a verselőt. Képeiről, kifejezéseiről, szófüzéseiről semmi jót sem lehet mondani. Kötetében a sok kóró, bogáncs és tüske között alig akad egy-két fonnyadt ibolya."* Ez volt a Magyar Tudományos Akadémia folyóiratának véleménye Adyról. Nem csodálkozhatunk akkor a bulevard sajtó alacsonyrendű gúnyos támadásain, melyektől hahotákban zengtek a pesti kávéházi asztalok. A *„Sóhajtás a hajnalban"*-ról például így írt egyik kritikusa: *„Mennyi öröm zúg* — idézte a verset — *És mind a másé, — Mennyi arany cseng — És mind a másé ... — Mennyi asszony van, — És mind a másé."* És Ady soraihoz ezt fűzte hozzá: *„Mennyi szép vers van, Ady úr, és az is mind a másé."*

Ady lenézte az egész maradi, ellenséges tábort, megvetette az esztétát, de költői gőgje hódolást kívánt. És isteni gőg volt benne. Mindehhez hozzájárult, hogy a támadásokat kiélezte a politikai helyzet, mert Ady „darabont" volt. Emellett Párizsból jöttek a szerelmes asszonytól, Lédától, a levelek, kinek ragyogását az „Uj versek" zsoltárosan zengték: *„E versek mind-mind a Léda asszonyéi, aki kedvelte és akarta őket." „Meg akarlak tartani téged* — írta —, *Ezért választom őrödül — A megszépítő messzeséget."* A megszépítő messzeség helyett azonban mégis vonzóbb volt a közeli Léda, a valóság a Szajna partján.

Én, életének ismerője, az „Uj versek"-ből is nappaljainak és éjszakáinak különös visszhangját éreztem kicsendülni. Ady napjainak kulcsát, mint egy lírikus naplót, egy nem kendőzött önéletrajzot. Feléledtek emlékemben az együtt töltött idők immár versekké vált percei. Egyszer Adyval és Lédával a Bois-ban kocsiztunk, s ez rajzott fel az *„Este a Bois-ban"* versében, amikor a halk, muzsikás, szomorú este eltévedtünk s a nagy Bois-ban kocsink az utat kereste. Feledhetetlenül emlékemben volt az a nevezetes délelőtt is, amikor doktorához elkísértem s a derék osztrák—magyar követségi orvos megállapította rajta az eddig lappangó betegségben az előrehaladt vérbajt. Ennek élményeként csengett vissza *„A Gare de l'Est-en"* halálhangulatában Ady néhány sora: *„Az akkordban zengenének itt — Tovább a szent dalok. — Kivágtatna a vasszörnyeteg — És rajta egy halott"*.

Május végén ezt írta nekem: *„Majd megbolondulok, szerencsétlen vagyok s beteg. De június legelején már kint leszek. Ha élek, ha halok."* És jött is az „Uj versek" diadalok felé szálló Adyja. Fáradtan, gyűrötten érkezett meg, de még akkor éjjel frissen, érdeklődéssel szívta magába a Luxembourg kert közelében a diáknegyed fiataljainak, diákos, midinettes, kavargó levegőjét. És másnap már bevette magát Párizsba, hogy *„Hunnia új szegény legényét őrizze nevetve s beszórja virággal a Bakony"*. Bakonya lett az „Uj versek" Adyjának Párizs, de mégis az Isten, a Szerelem, a Szomorúság, a magyarság titkait, a dicsőség titkát és az élet-halál titkát kutatgatta Léda ölébe húzódva.

Parányi, eszmélő író voltam csak még, de átviharzott rajtam Ady minden versének izgalma, úgy járt át, mint a távíróhuzalok rengetegét a vihar szele. A tehetség nagyságába ágyazott bizalom, a zseni előtt álló áhitatos és büszke meghajlás, az őszinte baráti szeretet ragaszkodása sodort Ady mellé s nem tántorított el mellőle egy pillanatra sem többé.

Az „Uj versek" Adyja huszonnyolc éves volt ekkor.

… nem fog lakni ebben a szállodá-

ETTE valószínűleg Diego Rivera, a estője is, akit évek múlva — amikor lt — megbíztak, hogy az előcsarnok ssen. A freskó készen lett, elérkezett a. Hogy a szálloda jobban menjen, a érték a főváros püspökét az épület mikor a freskóról lehullott a lepel, a a tántorodott hátra, majd kiszaladt a anis a Mexico történetét ábrázoló jának a szájából a következő szavak ba: „Nincs isten!" A püspök nem volt dát felszentelni, amíg ezek a szavak . Diego Rivera pedig semmiért sem örölni őket. A szálloda sok hónapon ák, tüntetések zajlottak le. Reakciós megrohanták a szállodát és levakarmondást. Diego Rivera másnap visszavalamilyen ügyeskedéssel megoldották k a városban majdnem forradalmat és a felszentelés megtörtént. A mebra pedig, mint mindig, komolyan, és dóan mosolyogva állt volna a szálloda

nem mosolyogtam. Éppen a svéd konsy bizonyos Ericsson úrtól, aki egyben gazdagabb embere volt, az egyik telefonosa. Ebben az időben ugyanis Melönös, azt hiszem egyedülálló helyzetket telefontársaság uralkodott rajta. svéd. Az eredmény az volt, hogy telefonra kellett előfizetnie. Ettől az n én most, szívemben és zsebemben átutazóvízum frissenkelt és keserű

ZULLAL három találkozásom volt. egy-egy svéd hajó indult Göteborgból vissza. Ezzel szerettem volna hazaól. Ezt mondtam el a konzulnak első A másik találkozásra ő hívott meg. tőlem a költségekre és mintegy melezte, van-e amerikai átutazóvízumom. találkozásról jöttem. Ezen kijelenzumot nem kaphatom meg. Őszintén hogy a hiányzó amerikai átutazóhiszen a hajó Vera Cruzból egyenemegy, mire kell amerikai átutazóeztem naív csodálkozással. „Hátha melyik amerikai kikötőben, például — mondta a konzul aggodalmas arcszállnék le a hajóról" — mondtam ebből. „Azt sohasem lehet tudni" — még aggodalmasabb arccal és gyorlem.

ús és kínzó gondolatokkal eltelve sénida Juarezre. A svéd konzul soradik, egyben az utolsó volt, akihez ében ebben az időben fordulhattam.

Úgy hívják — telefon. A techni vívmánya.

Sürgősen beszélnem kell valak vel. Késő este van. Kint szakad eső. Alig ötven éve útra kellett v na kerekednem, bőrig áztam vol És most? Megpörgetem néhánysz dobozom korongját, és máris ú diskurálunk, mintha itt ülne szer közt velem.

Pillanatok alatt a város túlsó végén van hangom. De ha kedvem tartja, percek alatt Nyíregyházára, sőt Bécsbe, Párizsba, Moszkvába, vagy akár az óperenciás tengeren túlra röpít a bámulatos készülék.

Mit számít e csodákhoz képest, hogy olykor nem akar búgni, roszszul kapcsol, mással beszél, vagy nem „viszi ki" a csöngést. Hódolat illeti, nem bírálat! Alázatos sok köszönöm hétmérföldes lépteiért, normál „A"-hangjáért, pontos időjelzéséért és kedves hangú ébresztéséért.

De akinek mindez kevés, figyelje csak jobban! Ó, van ennél különb tudománya is.

Nem csalás, nem ámítás, nem varázslat! Ez a furcsa formájú fekete bakelitdoboz pontosan jelzi, hol tartasz pályádon. Hátán hordoz-e a népszerűség, vagy sikertelenség vonszol kátyús útjain.

Persze ez sem egészen új valami. Középiskolai tanulmányaimból emlékszem a latin mondásra: Donec eris felix, multos numerabis amicos!" Vagyis: „Amíg boldog leszel, sok lesz barátaidnak a száma!"

Hát erről van szó!

Hogy tud csöngni, csörögni, lármázni, követelőzni ez a bakelitdoboz, ha sikered van. Hogy nem hagy békében hajnaltól éjfélig, hogy ugraszt ki az ágyból, hogy állít föl az asztaltól, amikor a legjobb falat van a szájadban! Évtizede nem látott ismerősöket, volt osztály- és iskolatársakat, tizenöt év előtti csónakpartnerodat hozza elébed.

Lassan-lassan úgy érzed, hogy minden tizennégy évét betöltött gyermeket neked kell a középiskolába protezsálnod, hogy nincs nap ülés, gyűlés, ankét meg más hasonló nélkül, amikor mindenféle és fajta problémában neked ki kell fejtened álláspontodat. Minderre fölszólít a bakelitdoboz. Hajnaltól éjfélig.

És aztán *egyszercsak egész észrevétlenül elhallgat a telefon.*

Te még nem tudsz semmit, te még hogy megnyugtatott — a készülék jó. No persze, persze — morfondirozol magadban — van úgy, amikor te hívhatsz, de hozzád „nem jön ki" a csöngetés. Lemész az utcára, megkockáztatsz egy tantuszt és tapasztalnod kell, hogy bizony „kimegy" a csöngetés, lehet téged hívni.

De nem hívnak! Hacsak olykor egy-egy igazi barát nem csenget rád. De ők, sikered hurrázói megszűntek háborgatni, ők másnál „kedveskednek" érdeklődésükkel, másnál szeretnék elhelyezni hozsannázásuk tőkéjét.

Örülj *a csendnek, örülj, hogy békén hagynak. Ne lesd a konok masinát, hallgasson, ameddig kedve tartja és ne pörgesd korongját — csak a számládat növeled. Dolgozz, és ne törődj vele, hogy az eddigi hízelkedők most átmennek az utca másik oldalára. Nem nekik dolgozol, nem értük, nem általuk!*

S ha nem törődsz velük, ha a többieket, a többeket figyeled és azokért és azoknak, és azok által vezetve dolgozol — holnap újra megszólal a telefonod ... És ha amazok újra jelentkezni fognak, hogy részt kérjenek „szerencsédből", munkád eredményéből, akkor te csapd le nyugodt lélekkel a kagylót, mondd nekik, hagyjanak dolgozni!

S ők gőgösnek, önteltnek, beképzeltnek fognak nevezni. De sebaj!

Ha munkád eredménye újra fölemel, telefonod akkor se csöngjön többet, mint nehéz napjaidban. Aki elfelejtette közben számodat, ne keresse elő újra. Kérd meg szépen őket, hagyják szabadon vonaladat az igazi barátoknak!

Sólyom László

nyes lapokon emlegeti, ám ne feledjük el, hogy őse ő a jó, az igaz ügyet szolgáló magyar újságíróknak is. A néphez való hűség, alaposság és buzdító ihletettség, a legfontosabb nemzeti érdekek felismerése és bátor, szenvedélyes bírálat s az igazi hazaszeretet jellemzi énekeit, akár az egri hősökről ír, akár Lippa ostromát örökíti meg, Erdélyről ád tudósítást vagy a szegedi hajdúkat bírálja. Műveit ízlelgetve az események és feladatok fáradhatatlan krónikásának arca bontakozik ki előttünk.

S e nemes arc, e derűs és éber tekintet előtt, mi, kései utódok, írók és olvasók, mindannyian meghatottan emelintjük meg képzeletbeli süvegünket...

A. G.

ntos Se-
jnálta a
állalta a
irt kel-
zet ügyé-
rodalom,
ete is fé-

Irodalmi hírek *a világ minden tájáról*

A Leningrádi Egyetem közlése szerint megtalálták Heinrich Heine: „Germánia — Téli mese" című híres költeménye IV. fejezetének kéziratos változatát.

★

Az Ukrán Állami Szépirodalmi Kiadó 25 000 példányban jelentette meg ukrán nyelven Mikszáth Kálmán: Különös házasság című regényét.

A weimari Thüringer Volksverlag 468 oldalas kötetben újra kiadta Petőfi Sándor válogatott verseit. Petőfi levelei egészítik ki a kötetet, amelyet Gerhard Steiner berlini és Turóczi-Trostler József budapesti egyetemi tanár szerkesztett. E kötetben első ízben jelent meg német nyelven teljes terjedelemben Petőfi két halhatatlan elbeszélőköltemé-nye, a „János vitéz" és az „Apostol".

Imre: TISZTA VÍZ

elvtárs?" Máté kipakolt. Erre aztán sajnálkozólag csóválta fejét a titkár.

— Bíz ez baj, ha nincs pénz, hát nincs, én se adhatok. Ellenben tanácsolnék valamit: hívja össze a gazdákat, és beszélje meg velük, hogy közerővel takarítsák ki a kutat.

— Nem lehet, — tiltakozott Máté. — Megígértem nekik, hogy elintézem.

— Az más. Akkor intézze el.

György Miklós rajza.

— De hogyan?

— Pucolja ki a gulyakutat.

— Én? — képedt el Máté. — Már hogy én?

— Igen. Aki ígér, állja a szavát.

Máté rettentő haraggal távozott. Hát mi ő? Kútpucoló? Taposta a bicikli pedálját hazafelé, oly bőszülten, hogy majd szétszakadt a lánc. Lemond a vezetőségi tagságról, — határozta el — és soha be nem teszi a lábát a járáshoz, és visszavonul, és magára zárja az ajtót. Hát hogy nézzen ő most a varjasiak szeme közé? Csakugyan bevette magát a házába. No, de a gazdák rátaláltak, és nógatták: mi lesz a kúttal? Ráadásul egy napon levél jött a járási titkártól: „Kedves Máté elvtárs, a pártbizottság szívélyesen üdvözli, és érdeklődik, beváltotta-e a gazdáknak tett ígéretét?"

Máté keserű szemrehányásokkal illette az egész világot. És végül magamagát. Minek is ígért? — hogy bicsaklott volna ki a nyelve! És mit volt, mit tennie, borúsan nekifohászkodott, és létrát, vödröt, lapátot pakolva kocsijára, kiszekerezett a gulyakúthoz. Hej, te Máté, te Máté — sóhajtotta, és lebocsátkozott a kútba. Hamarosan nézője is akadt. Egypár gazda összeverődött, jótanácsokat kiáltozván lefelé a kút öblébe. Inkább segítenétek! — dühöngött Máté odalent. De hiszen, volt eszükben. Minek az? Ott a Máté, majd elintézi. És elismerőleg nézték, amint Máté iszapos vödrökkel, lihegve, izzadva kepesztett fölfelé a létrán.

— Tessék! — mondta Máté, mikor kész lett. — Itt a kutatok! Tiszta a víz!

Igazán tiszta volt. A gazdák elégedetten mondogatták: „no végre, ez is megvan". És mindjárt előrukkoltak vele, hogy a szőlőhegyi utat is meg kéne javítani, mert igen vízmosásos, szörnyen döcög rajta a szekér.

— Meglesz, — mondta Máté, és a szemük közé nézett nagyon — ha megcsinálják, barátaim!

A gazdák elcsodálkoztak: már hogy ők? — minek vesződnének, ha egyszer kéznél van Máté? Azonban hiába csodálkoztak, Máté ezúttal megmakacsolta magát. Nem és nem, ő nem intéz el semmi mást, csak azt az egyet, hogy ha a gazdák nekidurálják magukat, ő is kimegy velük utat csinálni.

— No, nézd csak, — méltatlankodott Benedek Imre — így hamar odalesz ám a népszerűség! — majd szólunk a párttitkárnak, és tudomisten, kiesel a vezetőségből!

Máté maga is úgy gondolta, hogy kiesik. Hát hogyne! Lecsúszott ember ő, kútpucolásra fanyalodott, a járás is bizonyára kineveti: ugyan mit keresne már most a vezetőségben! Azonban, meglepetésére, a taggyűlésen felvették őt a jelöltek listájára, és meg is választották. Nagy dolog az, — mondták az elvtársak —, hogy Máté végre leszokott az ígérgetésről, és igazán megtanulta, hogy tiszta vizet öntsön a pohárba.

A tiszta vízről Mátének eszébe jutott a kút. Meg a szőlőhegyi út. Vajon a gazdák közt csakugyan odalesz-e a népszerűsége? De ezen nem tűnődhetett sokáig, mert a taggyűlést követő reggel Benedekék beállítottak hozzá: „hát akkor, Máté elvtárs, megcsináljuk azt a kutya rossz utat?" Máté végignézett rajtuk. Aztán meg a fal mellé támasztott ásókon, lapátokon. Meg! — mondta boldogan — megcsináljuk.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Varsányi Pál
KORTÁRS

1958 JUL

610

VARSÁNYI PÁL fametszete — József Attila: Mama

PÁKOZDY FERENC

ELALVÁS ELŐTT

Most már hiába is lesem
azt a cigány tücsköt, a fürgét;
kiöntötte alighanem
az eső, mint valami ürgét.

Fákon egy-egy levél fityeg,
csönd van, elült a nagy ribiljó.
Rigó sem hajtja senkinek:
a fészked vityilló, vityilló!

*

A diófa alatt a fűben
úgy ültek a diószemek,
mint csöpp tojások, várva hűen,
hogy a napon kikeljenek.

A dér ezüstje hajamon,
tudtam, a tél köszönt be menten.
Im, rőt levél az avaron,
mint a pecsét a pergamenten.

*

Tél van. Akár féreg a fába,
hej, beszorultam a szobába.
Az ablakon nagy jégcsapok,
a rács mögött most rab vagyok.

Ó, nap, forgasd arany szekercéd,
és rácsom csengve-bongva verd szét,
tedd, hogy megint szabad legyek,
a zöld határba hadd megyek.

*

Őszhajú párom, kedvesem,
kit elneveztelek anyámnak,
nem szeretett így senki sem,
jóságodért örökkön áldlak.

De kór emészti fel erődet,
sokat szenvedsz, szegény beteg.
Én gondolatban teelőtted
ezerszer is letérdelek.

*

Még nem vagyok húnyt szemű vak,
szemem még friss és fényre rebben.
Úgy vágytam — tükröződni csak,
értő mosolyban, tiszta szemben.

És hangra sem vagyok süket,
s szomjazom a gyönyörűséget,
s mint gyermekek a szívüket,
mutatnám én is mind e szépet.

*

Ha vágytam is szívem kitenni
és messze felmutatni itt,
nem várt rám soha senki, semmi,
nem volt, ki bennem bízva hitt.

Szivem mélyét ki látta hát?
Én tiszta voltam, emberséges...
sem rossz, sem önző, sem galád.
De voltak, kiknek nem elég ez.

*

A számra ki ütött pecsétet?
Ki tagadott meg engemet?
Mit is vétettem néked, élet,
hogy a kezem elengeded?

A bánatom szét nem kiáltom,
ahogy duhaj, vad részegek.
Tűnődöm életen, világon,
tűnődöm csöndben, réveteg.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Varsányi Pál

1958 MÁJ. 1.

610

Varsányi Pál kiállítása

Varsányi Pál az Ernst Múzeumban állította ki grafikáit. Szűkszavú, fekete-fehérrel beszélő művészete pártos vallomások gyűjteménye. Politikus művészet. Akárha a fasizmus előretörését jelzi, embertelenségeit ostorozza, akár „semlegesebb" témákról szól — az emberi munka és a lét örömét rögzíti. S szenvedélyes tud lenni akkor is, ha a társadalmi bajok leleplezése, vagy nagy poéták sorainak képpé alakítása a célja. Mesterségbeli készségéről meggyőzően vallanak rajzai, a műfaj s az anyag iránti érzékéről lapjainak javából gyűjteménye. Csupán egy hiányérzetünk volt a tárlaton; szerettünk volna látni bátrabb transzponálásokat, a művész régebbi munkáihoz idomuló, modernebb képi stilizációkat. Csak biztatni tudjuk a művészt a fametszés és a linó — melyeknek egyik hivatott hazai művelője — modern képi nyelvének bátrabb alakítására.

A. T.

Ára 6

POLITIKAI

Tudósítóink

május else

kre napol

sági Tanác

atalmak beleegyezt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Varsányi Pál

1958 JUL 18

610

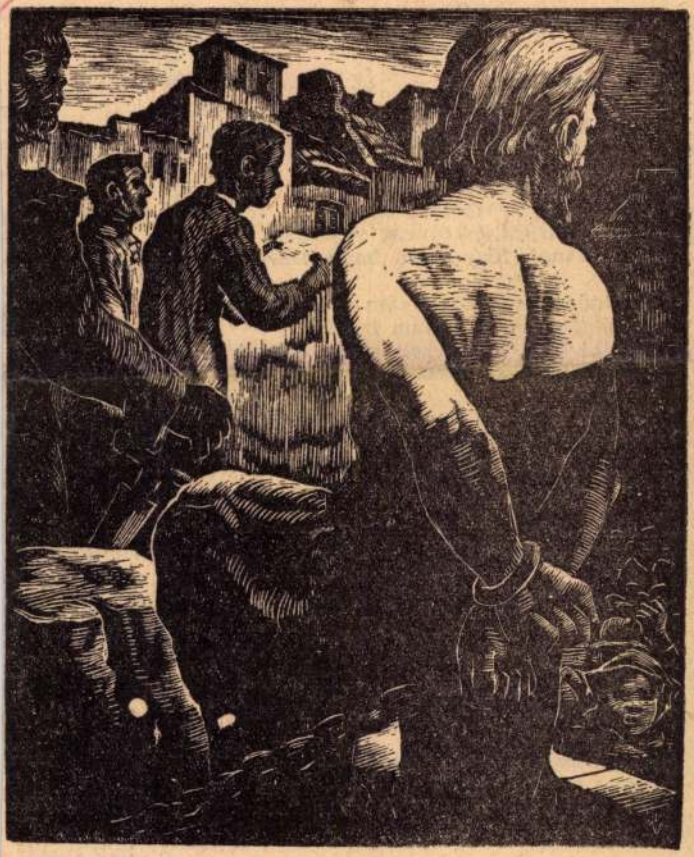

Varsányi Pál: Petőfi „Az apostol" c. költeményéhez készült fametszetsorozatból

Garai Gábor:

NAPHEGY

Tavaszi Naphegy, tisztásom a város
vadonában, ó, örökzöld öröm,
mindig megifjult jókedvem, sugározz,
ragyogj, zengj, fény-borod hadd szürcsölöm.

Ó jól tudom, emlékszel rám te gyöngéd,
friss pázsit-ágy; itt voltam indián,
s kölyökkorom itt vérzett el az önként —
vállalt, halálos szerelem-csatán.

Hogy simogattad lábam, a bolyongót
öles perjék zöld kalászaival,
mikor reményem hiába kolompolt
utána, s számon kiserkedt a dal...

S a láva-fényben fekve tárt karokkal,
zárt combbal és húnyt szemmel égtek ők,
a lányok, telve idegen titokkal,
nem kínra-, kéjre szánt üdvözítők.

Mint megfeszítve, úgy függtek trikóban
a gyep tábláján — lüktető csodák!
De helyettük én tikkadtam, sajogtam,
s a vágy lándzsái engem vertek át. —

Te enyhítettél akkor is, te drága;
cserepes szám nem ecetet, de friss
tejet ivott a jázmin-illatárba
bódult bokrokból, s ittam mustod is

nyár végén — (a szabadságolt bakára
tán emlékszel még, ki — hanyattvetett
feje alatt újságpapír — csodálta
e kék-fehéren kóválygó eget):

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Varsányi Pál

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEP 21

610

KÉT FAMETSZET

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum képtárában nyílt meg Varsányi Pál és Gábor Marianne grafikai kiállítása. A kiállításon különösen Varsányi Pál fametszeteinek van nagy sikere. A sikeres alkotásokból ízelítőül kettőt bemutatunk olvasóinknak. A baloldali fametszet 1934-ből való — címe: Mosónő. A jobb oldalon a művész felszabadulás utáni fametszeteinek egyikét, az 1953-ban keletkezett »A piac macskája« címűt mutatjuk be.

Ugyanezen a kiállításon számos olyan fametszetet állított ki a művész, mely szoros kapcsolatban áll a magyar irodalommal. Petőfi Sándor »Az apostol« című költeményének, továbbá Ady Endre és József Attila verseinek illusztrációi szintén méltán arattak sikert.

VÁLLALATUNK nyereségrészesedéséből 11 ezer forintot tartalékoltak a dolgozók május 1-i megvendégelésére. Időközben rendelet határozta meg, hogy a vállalatok a dolgozókat csak a saját költségükön előállított ebéddel láthatják el. A nőbizottság kérte a szakszervezeti bizottságot, hogy az így megmaradt 11 ezer forinton vásároljanak öt darab mosógépet, melyeket a dolgozók rendelkezésére bocsátottak volna csekély térítés ellenében.

»Műhelytitkáraink — írja — akik egy nő kivételével férfiak, közvéleménykutatást végeztek, amely természetesen olyan irányban folyt, hogy a televízió mellett nagyobb volt az agitáció, mint a mosógép mellett. A közvéleménykutatás eredménye tehát a televízió melletti döntés lett. Az üzemi tanács döntött végül is a 11 ezer forint felhasználásáról, úgy, hogy végül hozzáfűzi Csóti elvtársnő, hogy a fentiekből megállapítható: a dolgozók kívánságát üzemi tanácsülésen jóváhagyták, így az igazgatónak nem áll módezen határozatot megváltoztatni.

NEM TUDNI, látja-e Csóti elvtársnő azt az ellentmondást, amely leveléből is kitűnik. A közvéleménykutatás eredményéről, a dolgozók kívánságáról, annak jóváhagyásáról ír, míg előbb igen őszintén leírja, hogy a műhelytitkárok, akik egy nő kivételével férfiak, olyan irányban végezték a közvéleménykutatást, hogy a televízió mellett nagyobb volt az agitáció, mint a mosógép mellett. Nem tudni, úgy érti-e ahogy leírta. Ha igen, akkor vajon miért állítja, hogy a televízióvásárlás a dolgozók kívánsága. Hallgassák csak meg a munkásnők őszinte véleményét és csak aztan állapítást: a dolgozók mondják ki a szót, a megkívánsága.

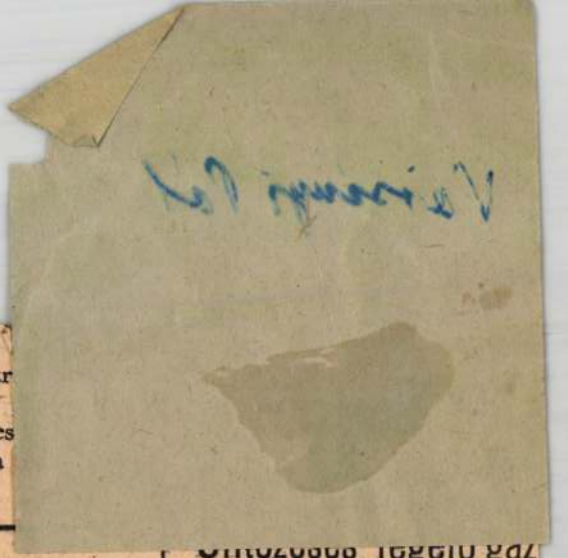

További felmelegedés, kiadós esők

A Meteorológiai Intézet központi előrejelző osztályának tájékoztatója szerint néhány napig valószínűleg ködös, felhős lesz az idő. *A hőmérséklet néhány fokkal emelkedik, országszerte kisebb, szitáló esők várhatók.* Az Anglia partvidékét elárasztó atlanti-óceáni hűvös légtömeg valószínűleg a jövő hét közepetáján éri el hazánkat, és nyomában kiadós esők járnak majd.

a dorozsmai legelő

A kiskundorozsmai legeltetési bizottság a múlt esztendőben 70 ezer forintos költséggel öntözőberendezéseket építtetett a faluhoz tartozó rózsalaposi elszikesedett, kaszálásra már szinte egyáltalán nem alkalmas, sőt legeltetésre is alig használható réten. Az idei nyáron öntöztek először, s az eredmény meglepő lett: 14 mázsa szárított szénát gyűjthettek be katasztrálisholdanként, s az első kaszálás után az ötvenholdas öntözéses terület kitűnő sarjúlegelőt biztosított az állatoknak. Az öntözéssel tovább

M. P. U.

VARSÁNYI Pál

Gorkij illusztrációk:

Ember születik, A goltvai vasár,

Mazai Andra tanácsvet. (vetr.)

Nagyvilág 1958. 10. sz. 1566., 1580. l.

MDK

Varsányi Pál

kiállitása az Ernst muzeumban.
/grafikák, fametszés, Linó, fekete-fehér
színösszeállitások/.

Esti Hirlap 101 sz. 1958. máj. 1 2 old.

VARSÁNYI PÁL

Illusztárációk Petőfi: Apostol c. költeményéhez
Fametszet 1oox7o.

III.Magyar Képzőművészeti Kiáll.kat. Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

MDK

Varsányi Pál

Tájkép, lemezpapir

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 62.l.

Varsányi Pál, [ ] † Dk

A csoport tagja volt.

Mihályfi Ernő: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiállítása a Nemzeti Galériában 9.
NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 19.

ASPERJÁN GYÖRGY

1021

NEHÉZ TÁJ

Esik!
Megyek a ténfergő dűlőúton.
Mintha bennem esne...
Nő a víz, a bánat s nő a csendje.

A nappal már elégett teljesen,
s üszke elgadasztódva a sárral,
a sűrűsödő magánnyal,
ráragad cipőmre, lelkemre.
Csillag sehol, talán égbolt sem, —
szívem hunyorog reményvesztetten.
Csipetnyi fénybe
sem kapaszkodhat a szem, az elme. —
Fuldokló föld, tömött ég az éj,
benne óriási függöny — eső leng le.
— Szívemben megalszik minden szenvedély. —
Mocskos, szakadt rongy a földön — a szél.
A szomorúság dideregve
ledűl a sóhajtó talajra,
fa, bokor megadón hallgatja.
Ágaik közét a sötét úgy eltömte,
hogy megmerevedtek egyetlen tömbbe. —
Mint a csend, egyedül vagyok,
a víz becsorog nyakamon.
A táj, mint én, elhagyott
— így nincs mitől tartanom —,
nem mutat embert, madarat, állatot,
mi a szívnek derengést adna.
— Csak a töprengő magány a tartalom. —
A nehéz televény fanyar szaga
kábít, orromat facsarja. —

Ó, komor, magyar paraszti határ,
megállok céltalan egy pillanatra,
s belédrúgnék — ha sarad hagyna...
Eső — s bennem gondolat — szitál,
s hallom: az összemászott földek
magot dajkálva lágyan dünnyögnek...

VARSÁNYI PÁL METSZETE

ször is, hiába tennél akármit; másodszor pedig gézengúz-valaki megérdemel ugyan egy csendes szabadult, boldog mosolyt, de legkevésbé sem é sokat.

Hogy folytassam (és bizonyára a ma oly sűrű házassági bajokat, hivatalbeli fúrásokat és szokottnál rosszabb versek születését előidéző napfoltok okozzák, ó olvasó, hogy egy kicsit itt elkalandozó vagyok): ha már valaki az öngyilkosságra adja a fejét, és ha már nincs mentség, kiút, bölcsesség, vallás, pap, túlvilágtól való félelem: hát vegye a „hálefet" (ki ne ismerné e biblikus zengésű, patinás szót, ó magyar!) és nyissz a nyakkal, de gyorsan, nehogy eszébe jusson, hogy a lírai versek számát növelve, előbb elbúcsúzzék a világtól.

Mert akkor a derék halniakaróval az történik, ami velem történt.

Milyen patetikus és mártíri, milyen hősi és édesen-fájdalmasan megnyugtató s a megértő és igazoló jövőbe nézve, milyen furcsa, rezignált hiúságot is mellékeverő érzés is volt az, ahogyan pár hétig jártam, a biztosan elrendezett halál tudatával magamban. Nem volt ez tréfa, és hogy nem sikerült, hadd mondok el evvel kapcsolatban egyet-mást, számodra is okulásul, ó szeretett olvasó.

Három nagy búcsú-versciklusomat befejezve, kicsiszolva, amiközben azután néztem, hogy a verseket most már érvényesítsem, illetőleg leközöltessem: eszembe villant, hogy előbbi elhatározásom ellenére, lám élek! Ugyanis azt, ami kínzott, búcsúra ösztönzött: a keserű tárgykört és az iszonyú szándékot egyszerűen kiírtam.

Egyszóval: élek. Ami, tréfa ide, tréfa oda, de néha bizony fárasztó dolog. Olvastam egyszer egy angol lordról, aki felakasztotta magát, de az is lehet, hogy beledurrantott a fejébe, nem emlékszem pontosan, egyszerűen azért, mert unta a napi elkészülést, öltözködést. Sokszor mondtam is, rossz perceimben, hogy megértem ezt a bolond embert. Vannak pillanatok, amikor ott szeretnék maradni, ahol ülök, vagy fekszem, egyszerűen fel sem kelni onnan, úgy megragad belül hirtelen valami tehetetlenség. Az embert úgy húzza néha le, a mélységek felé a Nihil, a süket, vak, magába nyugvó ősanyag. Az ember ül: és csak átfut, majdnem úrrá lesz rajta ez; megijedsz, hogy mi lesz most? Aztán egyszerre dolgozni kezd az ősanyagból valamikor kiugrott ama másik: az aktivitás, az út; a küzdelem a mindig visszahúzó Semmivel. Iszonyú és rövid a harc: amikor is már berántott a sorba a beépítettség; a nagy menet, az elérnivaló, a tett, a hivatás: egy mindig résen álló lökőerő. És jaj, ahol ez meglazul (mert az is megtörténik) és nem tart kézben a Parancs, a Fegyelem.

Az élet olyan, mint egy munkahely, ahol el kell végezned a munkádat: és a fizetség annyi, hogy elvégezted; ennél több nincsen; mert akármit érsz, nyersz mellékesen: csak hogy a munkát megtetted, adja a teljest, a nyugalmat.

Az életbe beléptél, mint egy állásba, s nem vársz már — konok, jó, mániákus dolgozó — egyebet, csak a folyamatos, a lelkiismeretes robotot; hiúság, kitérés minden egyéb. De néha aztán kinyújtózol, elfáradsz és kivánkozol, ha nem komolyan gondolod is, mert annyi a munka még, egy kis pihenés után. A szíved szinte fáj valami megnyugtató, kikapcsoló, jó csendért; de már mész megint; e vágyból is hajtóerő lesz számodra, ösztön és téma: mert nem a nyugalom, a pihenés világa ez...

Azonban az ember néha leül, mint egy orvtámadás után, csak ül, hirtelen tehetetlenül: anyád, a mély, a semmi, a csönd, a pihenés hív: az Ősanyag.

Varsányi Pál

festő

" A baloldali gondolat rajzolója" Romain Rolland a nép nagy müvészének nevezte VARSÁNYI PÁLt.

Pihenő munkások,
Öreg csavargó
Horogkereszt c.képek.

Szivárvány II.évf.37.sz./1947.szept.1
9.1.

tőkéje forgó tőkévé tétessék, s ez által lehetővé váljék, hogy a társulat minél előbb nagyobb szabású tevékenységet fejthessen k föladatának teljesítésében. A társulat mostani vagyona ugyanis nem olyan jelentékeny, hogy annak jövedelméből bármi irányban hathatós működést lehetne megkezdeni és megfelelő

Mobilier du 17-ième siècle. La décoration architecturale du 17-ième siècle, composé par Bérain. Broderie du 16-ième siècle. Fleurons, culs-de-lamps, lettres ornées.

GAZETTE DES BEAUX-ARTS. 1885. októberi füzet. Szöveg: Duc de Rivoli, Apropos d'un livre à figures venétien du XV. siècle. 1-ière article. Nyolcz kép a szövegben. H. Lavoix, La collection Alb. Goupil. Öt kép a szövegben. A. Darcel, Exposition internationale de Nuremberg. Öt kép a szövegben. E. Quentin-Bouchart, Mme de Chamillart. L. Gonse, L'œuvre de Rembrandt. I. Hat kép a szövegben. Eug. Müntz, les dessins de la jeunesse de Raphael. 2-ième et dernière art. Három kép a szövegben. L. Gonse, Exposition internationale d'Anvers. L. Courajod, la buste de Jean de Bologne. Egy kép a szövegben. Ch. Ephrussi, les facsimilés des dessins d'Albert Dürer. Két kép a szövegben. Képek a szövegen kivül: Lampe de l'émir Arghoun: 14-ième siècle. Eau-forte de H. Guérard. Tapis de prière (Sidjadé). Photoaquatinte de Boussod et Valadon. Les trois mendiants, fac-similé d'une eau-forte de Rembrandt.

L'ART. 1885. okt. 15. 514-ik szám. E. Michel, Adrian Brouwer au Musée de Munich. Oscar Berggruen, L'œuvre de Rubens en Autriche. Két kép a szövegben. André Michel, François Boucher. Hét kép a szövegben. Eugène Müntz, Les artistes

MDK

Varsa Pál, ép.

118269. Lukács Ignácné, Németvölgyi ut 10345 hrsz. emeletes ház.

Uj épitkezésre nyert engedélyek.-EP-IP. 3.sz. 1911. jan.15. 27.l.

MDK

Varsányi Pál, sz. Bp. 1902.III.15.

Akt, kr.

10-11. Aktok, tus és kr.

12-13. Akt-vázlatok, tus, ludtoll, kr.

Lépcsőház, sz.linóleummetszet

Varsányi Pál grafikusművész kiáll. 1958. ápr.

Ernst Múz. 8 l.

Devecska Ferenc butortervező

Magyar Iparművészet. 1934. 3 l. /83/

MIM

ÉA ltsz. Gyűjtés h

MNK

Varsányi Pál, sz. Bp. 1902.III.15.

Külváros, linóleummetszet

Hugod, kr.

Hugom, tollr.

Dédapám, mezzotintó

Varsányi Pál grafikusművész kiáll. 1958. ápr.

Ernst Múz.

Tóth Gyula ötvös

Magyar Iparművészet, 1934. 3 l. /83/

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

MNK

Varga Pál, sz. Bp. 1902.III.15.

Önarckép, linóleummetszet

Önarckép, fam.

Horogkereszt, linóleummetszet

Fasizmus, "

Varga Pál grafikusművész kiáll. 1958. ápr.

Brunet Hus. 8 l.

MIK

Ohmann Béla

Magyar Iparművészet, 1934. 3 l. /83/

EA.....ltsz. Gyűjtés h

Varsányi Pál, sz. Bp.1902. III. ápr. 15. MDK

Anya, horganymetszet

Akt, cer.

Piac, linóleummetszet

Munkanélküliek, fametsz.

Varsányi Pál grafikusművész kiáll. 1958. ápr.
Ernst Muz. 9 l.

Vágó László

Magyar Iparművészet, 1934. 17 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés hé

Varsányi Pál, sz. Bp.1902. ápr. 15. III. MDK

Öreg csavargó, fam.

Hugom, fam.

Munkáshalál, fam.

Anya éa fiu, fam.

Varsányi Pál grafikusmüv. kiáll. 1958. ápr.
Ernst Múz. 9 l.

MDM

Basilides Barna festő

Magyar Iparművészet, 1934. 17 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés he

Varsányi Pál, sz. Bp.1902. ápr. 15. III. MDK

Macska, szén

Háboru, linóleummetszet

Szocializmus, "

Börtön, "

Varsányi Pál grafikusmüv. kiáll. 1958. ápr.
Ernst Muz.

9 l.

MDK

Vágó József

Magyar Iparművészet, 1934. 17 l.

MDK

Varsányi Pál. sz.Bp. 19o2.

Ut, fam.

Tél, "

Magánosság, "

Gyerekek, "

Varsányi Pál grafikusmüv. kiállitása. 1958.ápr.
Ernst Muz.

MDK

György Dénes müépitész

az O.M.Képzőmüv.Társ. épitészeti diját nyerte

Magyar Iparmüvészet, 1934. 17 l.

Varsányi Pál, sz.1902.VII.15.

Önarckép

Folyópart, fam.

Bereg gyerek, M

Tél. lin.

Varsányi Pál grafikusművész kiáll. 1958. ápr.
Ernst Múz.

11 l.

MDK

Szőnyi István

Magyar Művészet 1926, 4.sz. 248 l.
Helyreigazitás.

Varsányi Pál, sz.1902.[illegible].19.

Olvasó, fam.

7o-71. Illusztráció vázlatok József Attila-versekhez, cer.

Misei, cer.

Sylvi, "

Varsányi Pál grafikusművész kiáll. 1958. dpr. Ernst Mus. 11 l.

MDK

Olgyai Viktor

Magyar Müvészet 1926, 4.sz. 248 l.
Helyreigazitás.

Varsányi Pál. sz.Bp. 1902. MDK

Varsányi Pál grafikusmüv. kiállitása. 1958.ápr.
Ernst Muz.

MDK

gr.Bánffy Miklós

Vér Gy: A Tragédia 6. sorozata a szegedi Dóm téren. Pesti Napló, 1938.jul.23. 13 l.

MDK

Varsányi Pál, sz. Bp. 19o2.III.15.

Gyümöpcsszedés, rajzx fam. a Falu c. sorozatból

Va rsányi Pál grafikusmüv.kiáll. 1958. ápr.

Ernst Muz. cimlap

MDK

Hont Ferenc

Vér Gy: A Tragédia 6. sorozata a szegedi Dóm téren. Pesti Napló, 1938.jul.23. 13 l.

MDK

Varsányi Pál, sz.1902.III.15.

Varsányi Pál grafikusmüv. kiállitása. 1958.ápr.

Ernst Muz.

MDK

IML mesterjegy

Csányi régi ezüst 51 l.

MDK

Varsányi Pal

Wilde illusztrációit allitotta ki a VIII. Magy.Képzőm.kiallitason.

Dutka Maria: Grafikus művészetünk fejlődése.

Magyar Nemzet, 1960.IV.17. 9.l.

Fénykép

Magyar Foto: CJ 5930/1-11 Negedünné

Varsányi Pál fametszet-sorozatáról
dolgozik

1955. IX. 30.
Neg. van

Varsányi Pál [ ] 1964

A Soc. Képzőművészek Csoportjának aktív tagja volt.

Munkácsi-Kovács Endre. Jegyzetek egy ünnepi emlékkiállításról

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 13.

MDK

Varsányi Pál

Munkásfej, rézkarc

I. Művészeti Kiáll.Kat. 1946. Jul.7. - Jul.28.
7.lap

Varsányi Pál.

A Képzőművészek Szabad Szervezete egyik alapítója 1945-ben

Népművelés, 1965, 4 sz. 37 old.

MDK

Varsányi Pál

Galambos Ferenc: Frans Masereel 1964.
Magy. Grafika, 1964. 338 l.

Varsányi Pál

Szabad Művészet

1952. 1. sz. 44. l.

						528,72	
						216,10	
						330,71	
						50,71	
0	∓	0	∓	0	∓	3.234,71	∓

M. kir. állami nyomda. Budapest 1942. —5047.

Számfejtette :

Összegezte :

Ellenőrizte :

< Varsányi Pál >

Gogolák L. < >

Szabad Müvészet

1955. 436 — 443.

l. (Képekkel)

ap. 19. 1909.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
340-1909
ctb. IV/23.

Vorsámpi Pál
grafikus
Mul. 1902

L.
Nyomdatéjz

Szöts szure ép
Budapesten havon
ha Nyitrára h
3 korona pót
A helyreáll
anyagokról sz
amnet évi an
%. kimutatást
A számadásom
leltárban kimu
téli szünet ala
jos nyitrai ör
jöttével 1908 évi
József püspöki
megörzés végé

Varsányi Pál, graf.

Pihenö munkások.	Metszet.
Horogkereszt.	"
Öreg csavargó.	"

/Romain Roland elismerö levelének egy részlete
melyet V.Pó-hoz irt. Nov. 3.19../
Villeneuve-böl.

Képes Szivárvány. ?

VARSÁNYI Pál grafikus M.P.K.

Címlap "A magyar munkásmozgalom képekben 1848-1962" c

c. könyvhöz.

Dutka Mária: Két képeskönyv Magyarország történetéről
Magyar N emzet 1962. december 29. 4.l.

Varsányi Pál
Grafikus

M.D.K.

Újabb alkotásai között fametszetek mellett alumíniumnyomatai egyre nagyobb tért hódítanak.

Haits Géza: Látogatás Varsányi Pál grafikus műtermében. Művészet, 1966. március – 28 lap.

Varsányi Pál
grafikus

M.D.K

A „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" kiállítások szerepelnek metszetei. A „Háború", a „Horogkereszt", a „Fasizmus", a „Börtön", a „Munkástemetés"

Haits Géza: Látogatás Varsányi Pál grafikusművésznél
Művészet, 1966. március - 28 kep.

Varsányi Pál
Grafikus

M.D.K

Illusztráció József Attila „Tömeg" c. versehez
Illusztráció Ady „Uj vizeken jarok" " "
Illusztráció Petőfi „Az apostol" c. " } repr.

Haits Géza: Látogatás Varsányi Pál grafikusművésznél
Művészet, 1966. marcius - 28 kep

Varsányi Pál

Grafika

szül. 1902

Szabad Művészet

1957. 198 l.

6,00								
2,70			2,70					
3,50			2,35					
6,80								
= 45,90	=	0	= 5,05	=	0	=	0	=

sszaküldeni, hanem azt a fizetőhelynek kell egy ügyneve
izni.

postatakarékpénztári csekkszámlára kell visszafizetni
zegeket az igényjogosultak átvették

év _____ hó _____ n.

_____

megbízott tisztviselő.

Varsányi Pál, festőm. MDK
20.sz.

769. Tájkép. J.l.j.: Varsányi Pál 1921.
15 x 19.5. Lemezpapir.
XXXX

Ernst Muzeum aukcioi. XXVIII. 60.l.

Versányi Pál festőművész

Munkástemetés

Fasizmus

Varsányi Pál
grafikus

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Ysiczsa: Soha többé fasizmust!
Művészet, 1966. április – 7 lap.

Varsányi Pál, grafikus MDK

A berlini tárlaton bemutatnak műveiből.

–: A Magyar forradalmi grafika Kiállítása Berlinben 9

NÉPSZABADSÁG Sp. 1966. márc. 11.

M.D.K.

Varsányi Pál
grafikus

A Magyar Helikon illusztráló
művésze:

Szij Rezső: A Magyar Helikon és a képzőművészet
Művészet, 1963. junius – 20 kep

Vaszary Pál

festő és grafikus

VI. Gr. Zichy Jenő

u. 44

MKSz 1947

Varsányi Pál

festő

... Operaház közönsége nagy tetszéssel hallgatott végig.

Hulap 1948-II. 25 4. l.

Varsányi Pál budapesti grafikusművész méltatására, képeinek közlésével, kétoldalas cikket szentel a Stockholmban megjelenő „Konst Och Kultur" (Művészet és kultúra) című folyóirat legújabb száma. A cikk kiemeli, hogy a magyar művészek egy része az elnyomás éveiben is a szabadság szolgálatába állította erejét. Ezek a művészek a művészet útját a néphez való kapcsolódásban látták, közéjük tartozik a tehetséges fametsző és festő, Varsányi Pál is. Metszeteit sikerült külföldre is kicsempésznie. Művészetét, többek közt, *Romain Rolland is támogatta.*

A newyorki Metropolitan operá-

Ady verse
"
József Attila Költemények"
fametszetként
Varsányi Pál grafikusművész

Magyar Nemzet 1950.
aug. 3. 4. old.

Villámriport a képművészeti kiállításból.

Fametszet. József attila-sorozat, Vorsányi

Szabad Művészet. 1950 IV. 11. 420-429

Robinovszky Mórinsz: A grafika és az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Fametszet. „Bányászok"-sorozat,
Varsányi

Szabad Művészet. 1950 IV. 11. 420-429

Rabinovszky Máriusz: A grafika
és az I. Magyar Képzőművészeti
Kiállítás

Grafika Olvasó

Varsányi Pál gyűjteménye kiállítása

Szabad Nép 1948 jun. 2. – 80.–

Grafika Pikenő munkások.
(fametszet)

Varsányi Pál gyűjteménye
kiáshitása

Szabad Nép 1948 jun. 2. 80. -

Grafika Utcai jelenet.

Varsányi Pál gyűjteménye
Kiár Mihaca.

Szabad Nép 1948 jun. 2. - 80. -

Grafika Illusztrációk Ady Endre verseihez

Varsányi Pál gyűjteményes kiállítása.

Szabad Nép 1948 jun. 2. – 86 r.

Grafika Illusztrációk József attila verseihez

Varsányi Pál gyűjteménye kiállítása

Szabad Nép 1948 jan. 2: 80-

Grafika Gerekek

Varsányi Pál gyűjteménye
Kiáhitása

Szabad Nép 1948 jun. 2. – 80.–

Grafika Mosóno"

Varsányi Pál gyűjteménye
Kiáhítása

Szabad Nép 1948 jun. 2. - 80.-

Grafika Munkanélküliek.

Varzányi Pál pujhemenyes kiállítása.

Szabad Nép 1948 jun. 2. - 80.-

Grafika barsányi Pál: horzkás-
temetés

barsányi Pál jegyzeménye kiadókaia

Szabad Nép 1948 jun. 2.-80.

Grafika Aszpomyok

Varsányi Pál gyűjteménye kiállítása

Szabad Nép 1948 jun. 2. - 80.-

Varsányi Pál grafikus

„Egy forradalmi művész"

Szabad Nép 1948 ápr. 20.-60.

Varsányi Pál: „Munkanélkülich." (:Fametnet:)

Magyar Nemzet.

1946. VIII. 17.; II. évf. 183.

(:Bekámoló:)

Grafika.

"Pékmühely" metszet, készitette
Varsányi Pál rajzoló.

Uj Világ. I. 5. sz. 1948. jun. 11. 7. l.

alexits György kultuszminiszteri
államtitkár

---

barsányi Pál gyűjteménye
grafikai kiállítása.

Szabad Nép 1948. máj. 25.-60.-

Nüvéssetpolitika

Konst och kultur Stockholmi folyóirat

„Egy forradalmi Nüvész"

(Varsányi Gál)

Szabad Nép 1948 ápr. 22.-60.

VÁRVÉDŐ István

Várvédő István Iv, mérleg, osztás cimü boxa a konstruktiv müvészet kifejezési lehetőségeinek prezentálása volt. Petrovits István Csomag cimü konceptuális müve szándékával ellentétben vsak annyit bizonyitott hogy egy gyenge plasztikát semmilyen kontextus nem minősit át, s hogy a modernség látszata nem egyenlő az katualitások megértésével.

Irta:

Chikán Bálint: Médium. Képzőművészeti kiállitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1983/1. 86.p.

MEGHÍVÓ

VARSÁNYI PÁL

GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

BENEDEK MARCELL

1958. április 12-én, szombaton déli 12 órakor

ERNST MÚZEUM, BUDAPEST, VI, NAGYMEZŐ-UTCA 8

Fk. Luzsicza L. 2015 m Minőségi-ny. Fv. Draschitz R.

MDK

Varsányi Pál, graf.

1944. Nyilas vérengzés a Dunapa_rton.
Linol.metszet.

1945. Beteg elhurcoltak felszabadulása.
Linol.metszet.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan.Ka_t. 24.l.

M.D.K

VARSÁNYI Pál grafikus

(1902-)

A Szocialista Képzőművészek Csoportja tagja

Berthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1962 468 p. 462.e.

MDK

Varsányi Pál, graf.

Fa lu. Fametszet.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 17.1.

MDK

Varsányi Pál, grafikus

Út. Fametszet.

Emlékezés 1944-re. Linoleum.

Fév.Kpt.-MNSzSz.-II.Szabad Hmz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.2o.l.

MDK

Varsányi Pál, grafikus.

Széncsata. 1945. Linómetszet.
Földalatti éhségsztrájk Vasason, 1934. "

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 16.1.

MDK

Varsányi Pál
grafikus

fametszetei illusztrálják: Kassák
Lajos: Angyalföld c. munkáját

dr. Pataky Dénesné: Könyvtél-könyvművészet

Magyar Grafika, 1958, 2-évf. 4-sz. 206 l.

M.D.K.

Varsányi Pál
grafikus

Berzsenyi elegiákhoz készített
fametszeteit állította ki.

Lehőcz Mária: Könyvillusztrációk a IX. Magyar Képzőművészeti
Kiállításról, 1962. május — 24 l

Varsányi R

rajzáról Rohn A. kőrajza: A pest-
váci vasút megnyitása 1846. július 15-
én. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

2418

MDK

Varsányi Péter

Repr: V. P. korongos munkaközben.

(t. j.) : Kikerült a zsákutcából a vásárhelyi fazekas munka.
Csongrád m. Hirlap. 1957. febr. 6.

Varsányi Pál festő

Szöveg említi: 1933-ban készült metszeteit a Nemzeti Galéria „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" c. Sárlatán

1966. jel. 2 Jelenkor

Varsányi Pál. Pest

A Petőfi Irod. Múz. 1958 szept-20-án
megnyílt kiállítására illusztrációkat
készített költők verseihez. 24 old.

Magyar költészet - mai magyar grafika. 27.o.

A Petőfi Irodalmi Múz. Évkönyve. 1959. Budapest. 1959. Kóvai Nyomda. Bp.

Varsányi Pál, grafikus

M.D.K.

„Börtön" c. linoleum-
metszetét közli:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina.

277. old.
cloth

Varsányi Pál (2) M.D.K.

nevét említi az 1965-ös Nemzeti Galériabeli Szocialista Művészcsoport kiállításával kapcsolatban:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 173 old.

Varsányi Pál

Munkástemetés /repr./

Mosónő

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. Képjegyzék.

lexikon

VARSÁNYI PÁL

GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA

ERNST MÚZEUM
1958

VARSÁNYI PÁL

GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST, 1958. ÁPRILIS-MÁJUS

Címlapon:

GYÜMÖLCSSZEDÉS

(A „FALU" c. fametszetsorozatból)

A reprodukciók fényképeit

PETRÁS ISTVÁN

készítette

Felelős kiadó: Luzsicza Lajos
43058-689/4 Révai, Budapest (F. v.: Povárny Jenő)

VARSÁNYI PÁL 1902. március 15-én született Budapesten. Apját korán veszítette el, anyja nehéz kenyérkeresettel nevelte. Gyermekkorát Nógrád megyében töltötte, ahol a szegényparasztság, Budapesten „a város peremén" élve, a kispolgárság, a munkásság, a proletáriátus vette körül. A felnövekvő fiúra bizonyára hatással volt ez a környezet. Művészete irányának kifejlődésében nyilván ezek a gyermekkori élmények is szerepet játszottak.

Rajzkészsége korán megmutatkozott, amely később a Barcsay utcai gimnáziumi évek során tovább fejlődött, míg azután az 1919-es Tanácsköztársaságban létesült és *Uitz Béla* vezetése alatt néhány hónapig működött „Proletár Képzőművészeti Tanműhely" döntő hatással volt további életpályájára.

Az 1920-as évek elején nem volt hely számára a Képzőművészeti Főiskolán. Három esztendeig egy szabadiskolán tanult, ahol többek között *Fényes Adolf* is tanította. A grafikai oktatás ebben az iskolában az én vezetésem alatt történt. Itt tanult akkor Istókovits Kálmán, Aszódi-Weil Erzsébet és mások mellett Varsányi Pál is. A régi tanítvány azért fordult most hozzám, hogy mint a grafika technikáira oktató volt tanára, írjak ehhez a nagyobb szabású kiállításához néhány bevezető szót.

Be kell vallanom, évtizedekig nem hallottam róla, nem ismertem további munkálkodását. Nagyon sokat voltam külföldön, teljesen elvesztettem szemem elől. 1945 után kerültünk újra össze.

1948-ban kiállítást rendezett a Szabad Szakszervezet kiállítási helyiségében, melyen a két háború közötti munkáit mutatta

be. Meglepett kiváló munkáival, igen fejlett technikájával, nagyon magasra emelkedett művészetével.

Ezek után nem volt meglepő számomra, hogy külföldön a két háború közötti szocialista, humanista és antihitlerista rétegek nemcsak számontartották, de megbecsülték és sajtójukban tág teret adtak művészete bemutatásának.

Már 1935-ben a holland, majd a svájci haladó közvélemény figyelt fel rá. 1935-ben megemlékezett róla a „*Berner Tagwacht*" „*Ein Künstler der Revolution*" címmel, majd 1936-ban a „*Der Aufstieg*" c. szocialista folyóirat „*Ein Künstler unserer Zeit*" címmel cikket írt a hazájában ismeretlen művészről — számos művének — mint a „*Mosónő*", „*Munkástemetés*", „*Külváros*", „*Munkanélküliek*", „*Húgom*" c. lapjainak reprodukálásával. E cikkben Varsányi Pál művészetét *Käthe Kollwitz* és *Masereel* művészetével vetik össze.

De felfigyelt rá a Svájcban élő *Romain Rolland* is, akivel való levélváltás is rendkívüli élményt jelentett a fiatal művész számára. *Romain Rolland* egyik levelében így ír Varsányi Pál fametszeteiről: „*Igen szépek; meglepett mértéktartásuk és erős őszinteségük, nagyvonalúságuk és az a valóban proletár szellem, amely áthatja őket. Gratulálok. Engedje meg, hogy az Ön nevében felajánljam őket a párisi Munkásegyetemnek, amelynek alapításához magam is hozzájárultam. A gyűléstermeket fogják díszíteni és örömet fognak szerezni a párisi nép testvéri szemeinek.*" Dedikált fényképét is elküldte: „*A nép nagy művészének, Varsányi Pálnak, testvéri rokonszenvvel, 1936. november. Romain Rolland.*"

1947—1949-ben a belga „*Front*" közölte műveit és azokat „a munkások hőskölteményeinek" nevezte.

1947-ben a svéd „*Konst och Kultur*" értékelte munkáit.

1953-ban a dániai „*Land og Folk*" által rendezett nemzetközi grafikai kiállításon aratott fametszeteivel megérdemelt sikert.

1954-ben Izraelben adták ki *Ady*-illusztrációit *Avigdor Hamméiri* héber költő fordításában megjelent Ady-kötetben.

Ez mind külföldön történt.

Itthon 1948 óta láthattuk, hogyan fejlődik, erősödik művészete. A Műcsarnok nagy kiállításain szerepelt hol ipari, hol mezőgazdasági tárgyú fametszeteivel és különösen jelentős mértékben *Petőfi*- és *József Attila*-illusztrációival.

A fametszetekre specializálta magát és a grafikai művészetnek ebben az ágában igen magas fokot ért el. Változatosak fametszetei, kombinálta a fametszés Dürer és Holbein óta ismert klasszikus formáját, amely fehér alapon fekete vonalakkal dolgozott, az új, néha negatívnak ható, fekete alapon fehér vonalakkal kifejező rajzzal. Mindkét formát kombinálja és ezzel nemcsak technikailag teszi gazdagabbá és változatosabbá metszeteit, de növeli velük kifejező erejüket és szuggesztivitásukat is.

A most, tíz év után, megnyíló, nagyobbszabású kiállítása remélhetőleg meghozza itthon is azt a nagy sikert, melyet eddig külföldön megjelent és bemutatott műveiben megérdemelten elért. A tanítvány ezzel köszönti majd régen volt tanárát.

Zádor István

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

1. DÉDAPÁM 100 ÉVES KORÁBAN
   1921. Ceruzarajz ..... 16,8 × 9,2
2. NAGYAPÁM
   1921. Ceruzarajz ..... 14,2 × 8,3
3. ANYÁM
   1921. Fehér krétarajz kék papiron ..... 16 × 13
4. ÖREGASSZONY
   1922. Krétarajz ..... 48 × 31,5
5. AKT
   1923. Rézkarc, hidegtű ..... 4 × 5,5
6. BUDAI UTCA
   1923. Rézkarc ..... 8,5 × 12,5
7. MISKOLCI RÉSZLET
   1923. Rézkarc ..... 11,7 × 13,2
8. MILLENNIUMI EMLÉKMŰ
   1923. Rézkarc ..... 8 × 11
9. AKT
   1924. Krétarajz ..... 28 × 21
10—11. AKTOK
   1924. Tus és kréta ..... 21,2 × 14,2
   14 × 21,5
12—13. AKT-VÁZLATOK
   1924. Tus, lúdtoll ..... 24 × 15,5
   1924. Krétarajz ..... 24 × 15,5
14. LÉPCSŐHÁZ
   1926. Színes linóleummetszet ..... 26 × 17

15. KÜLVÁROS
1926. Linóleummetszet ..... 17,2×13,5

16. HÚGOM
1926. Krétarajz ..... 59 ×39

17. HÚGOM
1926. Tollrajz ..... 22 ×17

18. DÉDAPÁM
1928. Mezzotinto ..... 8,8× 6,8

19. ÖNARCKÉP
1928. Linóleummetszet ..... 14,3×12

20. ÖNARCKÉP (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1933. Fametszet ..... 26 ×17

21. HOROGKERESZT (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1933. Linóleummetszet ..... 31,3×22,3

22. FASIZMUS (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1933. Linóleummetszet ..... 29,5×18,5

23. VÁROSSZÉLE
1933. Fametszet ..... 9,5×13,5

24. MUNKÁSTEMETÉS (1933-ban készült antifasiszta-sorozatból)
1934. Fametszet ..... 9,5×12,5

25. HÁBORÚ 1914. (A „Nőmunkás" címlapja)
1934. Linóleummetszet ..... 18,2×15,5

26. MOSÓNŐ
1934. Fametszet ..... 19,5×11,7

27. ANYA
1934. Horganymetszet ..... 14,6×16,3

28. AKT
1934. Ceruzarajz ..... 20,2×34,2

29. PIAC
1935. Linóleummetszet ..... 19,5×42,5

30. MUNKANÉLKÜLIEK
1935. Fametszet ..... 29,5×18,5

31. ÖREG CSAVARGÓ
1935. Fametszet ..... 20 ×13,5

32. HÚGOM
1935. Fametszet ..... 22,5×15,8

33. MUNKÁSHALÁL
1935. Fametszet ..... 24,7×15,8

34. ANYA ÉS FIÚ
1935. Fametszet ..... 16 ×15

35. MACSKA
1935. Szénrajz ..... 15,8×20,2

36. HÁBORÚ
1936. Linóleummetszet ..... 48 ×33,5

37. SZOCIALIZMUS
1936. Linóleummetszet ..... 13 ×18

38. BÖRTÖN
1936. Linóleummetszet ..... 26,5×22,5

39. MUNKÁS
1936. Rézkarc ..... 13,6×12,2

40—46. GULLIVER „KAPITÁLIÁBAN".
1936. Linóleummetszet-sorozat ..... 45,5×32
Gulliver a tőkések országában.
A tőkés és a dolgozók.
Felrázza a dolgozókat.
Küzd a háború ellen.
Fasiszta bírák előtt.
Meggyőzi a tömegeket.
Szocializmus.

47. KOMPOZÍCIÓ
1936. Tusrajz ..... 21,2×27,2

48. KOMPOZÍCIÓ
1936. Tusrajz ..... 25 ×13

49. ÉHSÉG
1937. Fametszet ..... 15,7×22,3

50. MESE FELNŐTTEKNEK
1937. Linóleummetszet ..... 39 ×48,5

51. MACSKA
1940. Ceruzavázlatok ..... 18 ×24

52. KOLDUSOK
1941. Linóleummetszet ..... 19 ×27

53. HALÁSZOK
1941. Linóleummetszet ..... 27,5×22

54. CSORDÁS
1941. Linóleummetszet ..... 15,3×27,8

55. GYEREKEK
1941. Linóleummetszet ..... 23 ×27,8

56. LÉGITÁMADÁS
1941. Linóleummetszet ..... 27,5×41

57. FORRADALOM
1942. Linóleummetszet ..... 11,7×25

58. ANYÁM
1942. Ceruzarajz ..... 22,2×16,7

59. TEMETÉS
1943. Linóleummetszet ..... 18,8×21,7

60. GYEREKEK
1943. Linóleummetszet ..... 19 ×21,5

61. UTCAI JELENET
1943. Linóleummetszet ..... 17 ×27,5

62. F. E. ARCKÉPE
1943. Ceruzarajz ..... 11,5×10,5

63. SZEKERES BÁCSI
1943. Ceruzarajz ..... 19,7×16,6

64. EMLÉKEZÉS 1944-RE
1946. Linóleummetszet ..... 18,2×35,5

65. ÖNARCKÉP
1946. Linóleummetszet ..... 19 × 9,8

66. FOLYÓPART
1946. Fametszet ..... 11,5×16

67. BETEG GYEREK
1946. Fametszet ..... 10,5×13

68. TÉL
1946. Linóleummetszet ..... 21,5×37,5

69. OLVASÓ
1946. Fametszet ..... 9,6×13

70—71. Illusztráció-vázlatok JÓZSEF ATTILA-versekhez
1946. Ceruzarajzok ..... 18,5×12,7

72. MISI
1946. Ceruzarajz ..... 12 × 9,5

73. SYLVI
1946. Ceruzarajz ..... 21,5×15

74. ÚT
1947. Fametszet ..... 19,5×13,7

75. TÉL
1947. Fametszet ..... 13 ×21

76. MAGÁNOSSÁG
1947. Fametszet ..... 11 × 8

77. GYEREKEK
1947. Fametszet ..... 14 ×22,7

78. PIHENŐ MUNKÁSOK
1947. Fametszet ..... 17,5 × 14,5

79. FAVÁGÓK
1947. Linóleummetszet ..... 38,5 × 45

80. MUNKÁSTEMETÉS
1947. Linóleummetszet ..... 19 × 30

81. PÉKMŰHELY
1947. Linóleummetszet ..... 14,3 × 29,5

82. HÁBORÚ
1947. Linóleummetszet ..... 14,2 × 19,8

83. HÚGOM
1947. Fametszet ..... 17,8 × 9,3

84. HÚGOM
1947. Ceruzarajz ..... 18,5 × 9,5

85. MISI
1947. Ceruzarajz ..... 15,2 × 9

86—89. VÁZLATOK
1947. Ceruzarajzok ..... 10 × 8
8,5 × 9
10,8 × 9
9,2 × 9

90—93. VÁZLATOK
1948. Ceruzarajzok ..... 13,2 × 10
10 × 13,2
14 × 10
12 × 10

94. TATABÁNYAI SZOBÁM
1948. Ceruza, fehér kréta, szürke papiron ..... 21 × 30

95. TATABÁNYAI HÁTSÓ UDVAR
1948. Tollrajz ..... 21 × 29,5

96. EGEREK
1948. Ceruzarajz ..... 21 × 34

97—100. TATABÁNYAI RAJZOK

1948. Tus, toll ..... 21,5×24,5
1948. Tus, toll ..... 21,5×24,5
1948. Tus, toll ..... 22,5×24
1948. Tus, toll ..... 24 ×22,5

101. ŐSZI ERDŐ

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

102. KECSKE

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

103—106. TATABÁNYAI RAJZOK

1948. Ceruzarajz ..... 29,5×21
1948. Ceruzarajz ..... 21 ×29,5
1948. Krétarajz ..... 29,5×21
1948. Krétarajz ..... 21 ×29,5

107. CIGÁNYGEBE

1948. Ceruzarajz ..... 21 ×29,5

108. BÁNYÁSZOK

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

109. BÁNYÁSZOK

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

110. BÁNYÁSZOK

1948. Krétarajz ..... 50 ×70

111—114. VÁZLATOK

Évszám nélkül. Ceruzarajz ..... 19 ×10

115—126. Illusztrációk ADY-versekhez

1948. Fametszetek ..... 18 ×12,5

Közel a temetőhöz.
Sírni, sírni, sírni...
Sírás az Élet-fa alatt.
A fehér kendő.
A Léda szíve.
A Holnap elébe.
Az Illés szekerén.

Új vizeken járok.
A vörös Nap.
A csillagok csillaga.
A Hadak útja.
Proletár fiú verse.

127—138. Illusztrációk JÓZSEF ATTILA-versekhez
1948. Fametszetek ..... 16,3×11,3
Anyám.
Ajtót nyitok.
Mama.
Mondd, mit érlel...
Elégia.
Határ.
Öt szegény szól.
Külvárosi éj.
Fiatal asszonyok éneke.
Búza.
Tömeg.
Jövendő férfiak.

139. BÁNYÁSZ
1949. Fametszet ..... 14,5×13,5

140. KOVÁCSMŰHELY
1949. Fametszet ..... 15,5×23

141—152. BÁNYÁSZOK
1949. Fametszetsorozat .....

153—154. TANULMÁNYOK
1950. Ceruzarajzok ..... 29,5×21

155. NŐI TANULMÁNY
1950. Ceruzarajz ..... 30 ×20,8

156. SZAKÁLLAS MODELL
1951. Ceruzarajz ..... 29,5×21

157. AKT
1951. Ceruzarajz ..... 30 ×20,5

158. OLVASÓ NŐ
1951. Ceruzavázlat ..... 30,2×21

159. NŐI TANULMÁNY
1951. Ceruzarajz ..... 38,5×26

160—175. Illusztrációk PETŐFI: „Az apostol" c. költeményéhez
1952. Fametszetsorozat ..... 15,5×12,5

176. TAVASZI NAPSUGÁR
1953. Fametszet ..... 16,5×18

177. A PIAC MACSKÁJA
1953. Fametszet ..... 12 ×15,5

178. ÜRÖMI RÉSZLET
1953. Ceruzarajz ..... 20,5×27

179. BORJÚ
1953. Ceruzarajz ..... 21 ×30

180. CSIKÓ
1953. Ceruzarajz ..... 13,5×17,5

181. LOVAK
1953. Ceruzavázlat ..... 13,5×17,5

182—191. FALU
1953., 1955. Fametszetsorozat
PATKOLÁS. 1953. ..... 16,7×17,3
KÉVEHORDÁS. 1955. ..... 15 ×17
CSÉPLÉS. 1953. ..... 16 ×20
SZÁNTÁS. 1955. ..... 14.5×17
PIHENŐ A MEZŐN. 1955. ..... 15 ×18
ISTÁLLÓ. 1953. ..... 16,5×17
CSIKÓK. 1955. ..... 15,3×17,5
GYÜMÖLCSSZEDÉS. 1953. ..... 17,5×19
BIRKÁK 1955. ..... 13,5×17,5
RAKJÁK A SZÉNAKAZLAT. 1953. ..... 16,5×17

192. GONDEK BÁCSI, ÖREG BÁNYÁSZ
1954. Rézkarc ..... 13,3×11

193. 1944 — NYILAS VÉRENGZÉS A DUNAPARTON
1954. Linóleummetszet ..... 34 ×51

194. 1945 — BETEG ELHURCOLTAK FELSZABADULÁSA
1954. Linóleummetszet ..... 34 ×51

195. FÖLDALATTI ÉHSÉGSZTRÁJK VASASON — 1934 október 11—16.
1956. Linóleummetszet ..... 51 ×39

196. SZÉNCSATA — 1945.
1956. Linóleummetszet ..... 51 ×39

197—198. BÁNYÁSZTANULMÁNYOK
1956. Ceruzarajzok ..... 29,5×21

199—200. MUNKÁSTANULMÁNYOK
1956. Ceruzarajzok ..... 26,5×24

201—211. Illusztrációk KASSÁK LAJOS: „ANGYALFÖLD" c. regényéhez
1957. Fametszetek

212. ANYÁM
1936. Dombormű

ANYÁM. *1942. Ceruzarajz.*

MISI. *1946. Ceruzarajz.*

MUNKÁS. *1936. Rézkarc.*

MOSÓNŐ. *1934. Fametszet.*

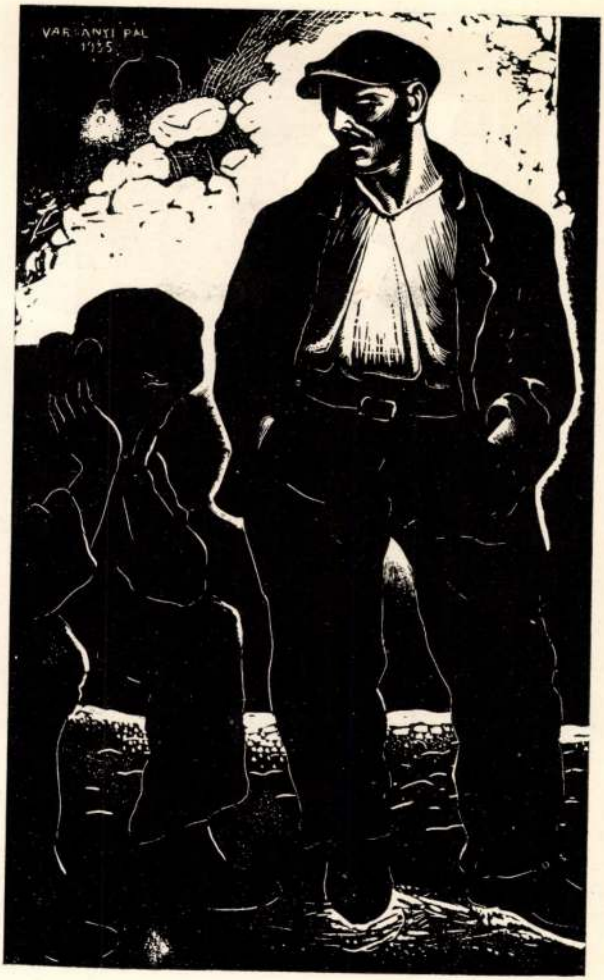

MUNKANÉLKÜLIEK. *1935. Fametszet.*

BÖRTÖN. *1936. Linóleummetszet.*

MUNKÁSTEMETÉS. *1934. Fametszet.*

SZOCIALIZMUS. *1936. Linóleummetszet.*

JÓZSEF ATTILA: MAMA. *1948. Fametszet.*

ADY : ÚJ VIZEKEN JÁROK. *1948. Fametszet.*

HÜGOM. *1947. Fametszet.*

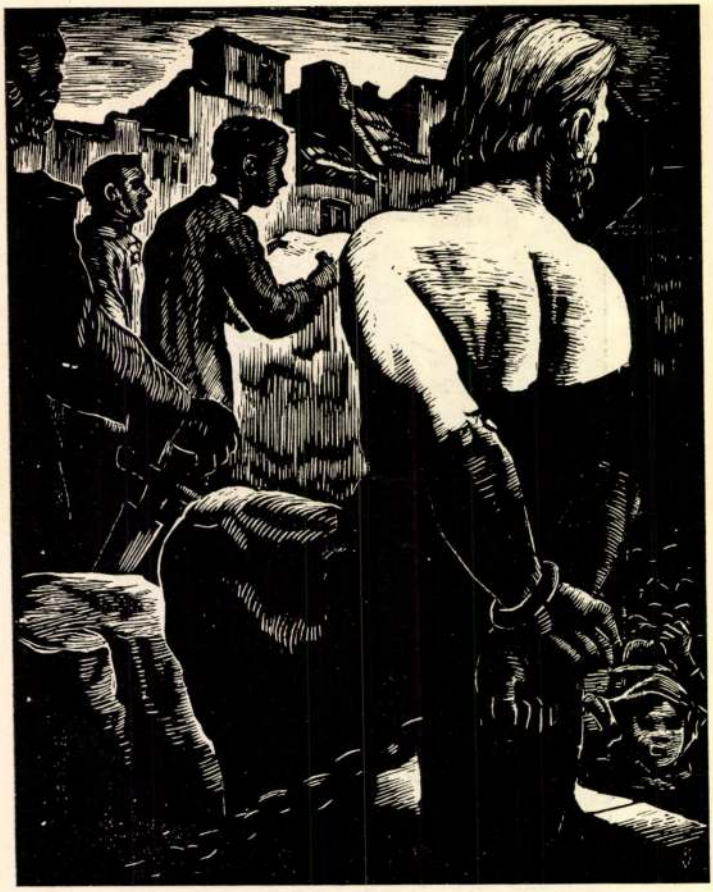

PETŐFI:
„AZ APOSTOL" c. költeményéhez készült fametszetsorozatból. 1952.

TÉL. *1947. Fametszet.*

A „BÁNYÁSZOK" c. fametszetsorozatból. 1949.

ISTÁLLÓ. 1953. A „FALU" c. fametszetsorozatból.

32

A PIAC MACSKÁJA. *1953. Fametszet.*

Aia 5.-

VARSÁNYI SÁNDOR,fazekasmester

Hódmezővásárhelyi"tálas",az Ujvárosból.Atyja Varsányi Mihály"tálas"volt.Sándor 1847-ben született.Bálint nevü öccse /xxwxx,1851-1900,szintén"göröncsér"lett.
116.old

KRESZ MÁRIA: Makss Mihály,tálas,/1851-1908/ 115.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE,1964-65, 1. Szeged, 1966

MDK.

Varsányi Péter

Müvészképző tevékenységéről

Csongrádmegyei Hirlap 1965 juni.22.lap 5.

MOL.

MDK

Varsányi Pál

Munkástemetés, lino

Fasizmus, "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Varsányi Pál

Emlékezés 1944-re, lino

Börtön, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Varsányi Pál

Háborum lino

Forradalom, "

Szocializmus, "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Varsányi Pál

Ecce Homo, rm.

Feltámadás, rm.

Fasizmus, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

B.Gal. 1965.

Varsányi Pál MDK

Fény és árnyék, lino

Álom, horganym.

Horogkereszt, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

M.D.K.

Vaisánya Pál, festő (1902 –

nevét a Szocialista Művészek Csoportjának tagjai körök emliti a nerrő.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968.

951. old.

Vasányi Pál

Gergely Mihály: Metszetei mestere: Vasányi Pál = Művészet és Tanítás, 3, 1993, 4. 2. ill

mintsem megosztják egymás között. Egy-egy „privát szférát" teremtenek, melyben saját törvényeik szerint kell nézni műveiket.

Ettől jó, és ettől nem is olyan jó ez a tárlat. Jó az, ahogy kialakítják magánterületeiket, amelyekbe bekerülve a néző tud egy-egy művel foglalkozni, türelmesen végigfuttatni szemét a hamuszürke csíkokon, kibogarászni a firkát, kacskaringós rovások sorait. Úgy vélem, a munkák elég erősek ahhoz, hogy a képzőnák között sétálót megállítsák, nézegetésre késztessék. Polgár után látványváltás F. Farkas világa, amelybe belépve először szemrontó, észbolygató műveket látunk. A három farkú fonaltestek bordó és kék színűek. A leginkább síkban elterülő kép mögött, vagy előtt egy másik sík, helyesebben tér látszik, melyben hasonló elemek ezúttal összekapcsolódva, háromdimenzióssá válva úsznak a kékségben. Az *Asianix* meg-

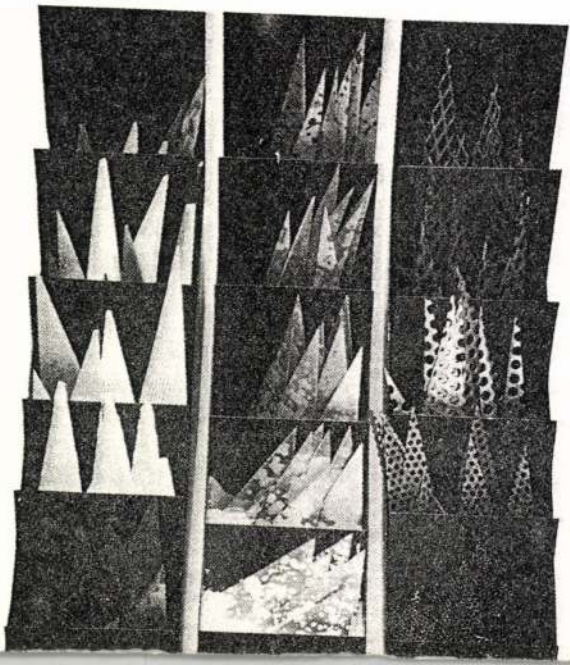

VARSÁNYI Pál

GERÖLY Tibor: Metszetek mestere: Varsányi Pál. = Müvészet és Barátai, 3, 1993, 5. 17. ill.

megjelent egy kövy is róla Gergely Mihály irta Biro family nyomda adta ki??

lind)ráma nélkül

nai Ottó

Különösek az ilyen műtermek, ahol valami új anyag uralkodik, ahol valami új művészet születik. Szó sincs persze arról, hogy ezek a festők abbahagynák a klasszikus festést. Maguknak vagy eladásra festegetnek tovább. Nem egyszer történt meg, hogy nagy mesterünket — Magyarországon nem volt ilyen jelenség, talán csak *Erdély* közelítette meg —, mindenestül modern (avantgárd) festőnket, *Ács Józsefet* egy virágcsokorral birkózva találtam. A műterem ajtaja előtt ilyenkor még nyögést is hallottam...

Bálind új korszaka egy mozdulattal kezdődik: felemel egy eldobott festőrongyot

mintsem megosztják egymás között. Egy-egy „privát szférát" teremtenek, melyben saját törvényeik szerint kell nézni műveiket.

Ettől jó, és ettől nem is olyan jó ez a tárlat. Jó az, ahogy kialakítják magánterületeiket, amelyekbe bekerülve a néző tud egy-egy művel foglalkozni, türelmesen végigfuttatni szemét a hamuszürke csíkokon, kibogarászni a firkát, kacskaringós rovások sorait. Úgy vélem, a munkák elég erősek ahhoz, hogy a képzőnák között sétálót megállítsák, nézegetésre késztessék. Polgár után látványváltás F. Farkas világa, amelybe belépve először szemrontó, észbolygató műveket látunk. A három farkú fonaltestek bordó és kék színűek. A leginkább síkban elterülő kép mögött, vagy előtt egy másik sík, helyesebben tér látszik, melyben hasonló elemek ezúttal összekapcsolódva, háromdimenzióssá válva úsznak a kékségben. Az *Asianix* meg-

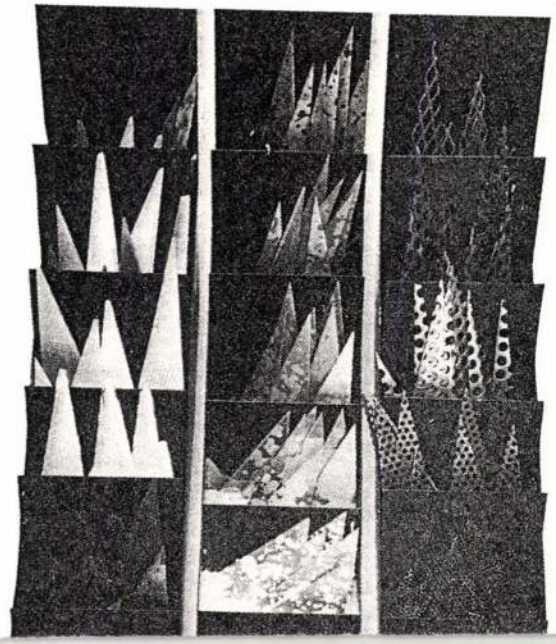

Varsányi Pál: Megjegyzések a „Jelentős technikai újítás a művészi grafika sokszorosításában" című cikkhez. (1952) = Művészet és Barátai 3, 1993, 5. 3. ill

Varsányi Tamás

A HUNGEXPO kiállításaiból. Gergely István, Havas László, Varsányi ~~Tibor~~ Tamás tervezők, Máté András, Piros Tibor, Görög Lajos, Szilvássy Mándor, Balogh István grafikusok munkái. - Havas László rövid bevezetőjével, 11 fotóval. Ismertetés.

Magyar Ép.műv. 1971.3.sz.40-43.l.

MDK

Veresányi Pál

Horogkereszt, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

MDK

Varsányi Pál

Statárium, rk.

Az utcán, fam.

Forradalom, horganym.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

Varsányi Pál

Metszetekkel

szerepel a „Magyar Kéjző mű-
vészek a fasizmus ellen" c.
tárlaton a Nemzeti Galéri-
ában

Jelenkor 1966 II. n. 153 old.

Varsányi Pál grafikus

Repr: Illusztráció József Attila Tömeg c. művéhez

Illusztráció Ady: Új vizeken járok c. versehez

Illusztráció Petőfi: Az apostol c. költeményéhez

Említett művek: Fasizmus
Bosson
Munkástemetés (metszetek)

Haits Géza: Látogatás Varsányi Pál grafikusművészhez

Művészet 1966/3

Varsányi Pál

Szerepelt a magyar képzőművészek a fasizmus
ellen c. kiállításon.

Népszabadság 1965. dec. 19.

Magyar képzőművészek a fasizmus ellen. D. Fehér Zsuzsa

MDK

Varsányi Pál

Paysage d'hiver

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'Aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Varsányi Pál

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962. V.

VARSÁNYI Pál

Gergely Mihály: Szőnyi Jenő és Varsányi Pál 90 éves
= Művészet és barátai. II, 1992, 2. 4. ill

VARSÁNYI Pál

Geröly Tibor: Metszetek mestere.
= Vasarnapi Hírek 1993. okt. 24 9. ll

VARSÁNYI Pál festő

1992

November 5-én, csütörtökön 17 órakor a József Attila Művelődési Házban (Bp. XIII., József A. tér 4.) **Varsányi Pál** kiállítását Gergely Mihály nyitja meg.

folyása volt a kuruc—osztrák [illegible]
a Rákóczi-szabadságharc alakulására. Bár a herceg 1703-tól a felkelők ellen harcolt, később ezen az álláspontján némiképp módosított, illetve a politikai rendezést támogatta. Bánkúti Imre szerint ebben eszköze volt Pálffy János, 1710-től magyarországi császári főparancsnok, aki jóbarátja is volt. A szatmári béke ezen adatok szerint nem kismértékben Szavojai hallgatólagos támogatásával jöhetett létre. Ennek érdekében a hadvezér Pálffy — Szavojaival összejátszva — hosszas levelekben ecsetelte — a valóságot fölnagyítva — a császári hadak leromlott és gyenge állapotát, azt a látszatot keltve, hogy a béke és egyáltalán a rendezés elsősorban osztrák érdek.[18]

Bánkúti Imre a „Szatmári béke" című, 1981-ben megjelent könyvében ezt levelekkel, dokumentumokkal is alátámasztja. A kritikus 1711. januári napokban Pálffy több jelentést küldött a Haditanácsnak Trautsohn hercegnek, 13-án Szavojai Jenőnek, elküldve Rákóczinak az esztergomi érsekhez küldött levelét is. Ekkor — bár az előrenyomulást nem tagadta —, a szokottnál nagyobb nyomatékkal fejtegette csapatai nehézségét, melyek végül is azt a véleményt sugallták, hogy a mielőbbi fegyverszünet megkötése fontos érdeke a császári hadnak. Ezekkel a dokumentumokkal a januári bizalmas értekezlet is foglalkozott, melyen Szavojai is jelen volt.[19] Majd január 29-én a miniszterek ugyanezen a fórumon már úgy döntöttek, hogy Pálffy személyesen tárgyalhat Rákóczival és Károlyit, a magyar főparancsnokot, fogadják Bécsben. A döntésről január 31-én értesítette Szavojai Pálffyt, megküldvén neki az írásbeli meghatalmazást.[20] Pálffy közben ismételten elpanaszolta a hidegtől elgyötört serege állapotát Szavojainak, a bevált módszer szerint — levélben.

A találkozó megszervezéséről Károlyi január 30-án tájékoztatta Rákóczit, jelezvén, hogy megjött a válasz „Eugenius hercegtől" arra a levélre, melyet Rákóczi írt az érseknek.[21] Ezek után nem meglepő, hogy amikor

Vaksányi Pál (1902-)

Nyilasvékengrés 1944-ben / linometszet,
34,5 x 50 cm, sepkó /
Magyar Munkásmozgalmi Múzeum

Kiss Sándor: Magyarország történetének
kepes könyve 1849-1945 (Bp. 1969)

3/7 old

MDK

Varsányi Pál

Pihenő munkások, fametszet

Favágók, linó.

Munkástemetés, linó.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Magánosság, fametszet

Hugom, fametszet

Gyerekek, fametszet

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Vázlatok, cer.

Anyám, dombormü

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Illusztráció Berzsenyi elégiához, fametszet

IX. Magyar Képzőm. Kiáll.kat. Mücs. 1962. 25.l.

MDK

Varsányi Pál

Olvasó, fametszet

Ut, fametszet

Tél, fametszet

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

Varsányi Pál

l.

Szabad művészet

1948. 251. l.

Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 524. l. (Képe 524. l.) — Hoffmann, Edith: Über Altäre aus Ungarn. A Műgyüjtő, V., 1931., 169. l.

MAGYAR PÁLOS SZOBRÁSZ, XVIII. század

Krisztus a kereszten

Ovális fadombormű, 48×28 cm.
Gerevich PA, 220—221. l.

MAGYAR PÁLOS SZOBRÁSZ, XVIII. század

Szent család

Pihenés Egyiptomban

Ovális fadomborművek, egyenkint 38×31 cm. Gerevich PA, 220—221. l. — Egyházműv. kiáll., 1930., 152. szám. (Képe 20. táblán, az első.) — Éber László: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 524. l. (Képe 524. l., a második.) — MIP, XXXIII., 1930., 114. l. (Szent család képe.)

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század

Rokokó állvány, rajta Xav. Szent Ferenc képe és két kis királyszobor

Fa, mag. 63 cm.

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVIII. század

Szent püspök nyilakkal

VARSÁNYI Pál

Metszetek mestere – Varsányi Pál – A *Gergely Mihály* bevezetőjével megjelent, s általa szerkesztett ízléses kis kötet hű képet ad egy csaknem hét évtizedes művészpálya jellegzetes értékeiről, 8 rajz és 62 metszet reprodukciójával *(Művészbarátok Egyesülete).* **Újlaki László**

1993

lassan nevetségessé is vált. Aki a nyolcvanas évek e
Pesten azt akarta tudni, hogy mi is történik a kortárs
vészet piacán, az automatikusan az ellenkultúra felé
kozódott. A kortárs művészet e piacán soha nem láto
galom és szellemi pezsgés volt tapasztalható, a
avantgárd környékén feltűnő új nemzedék kiszabad
szakmai gőg és autonómia gettójából. Festők filme
filmesek tartottak happeninget stb. Új műfajok szüle
új szerepek, új nyilvánosságok nyíltak meg, az évtiz
hierarchiák puhán omlottak össze. Elközelgett a g
kora, egy-egy magánlakásban, művelődési házban ta
tak vetítéseken, koncerten, happeningen többen je
tek meg, s fontosabb dolgok történtek, mint némely
liós költségvetéssel megrendezett állami tárlaton. A
halott *Bódy Gábor, Hajas Tibor, Erdélyi Miklós* szel
vonzása és jelentősége összemérhetetlenül fontos
volt, mint az állami művészet keretei között honoló
lom. Az ellenkultúra, a neoavantgárd pesti vonzása
szó átvitt értelmében vett uralma — ma már láthat
termékeny félreértések és szerencsés konstellációk e
ménye volt. A magyar neoavantgárdnak nem a kapit
mus uralkodó játékszabályával, a piaccal, a galériás k
ra uralmával kellett megküzdenie, hanem egy mo
tartását rég elvesztett kiürült állami művészet kerete
zött kellett megjelennie. Ez az eltérés, azt hiszen *ala*
tő. Az intenzív jelenlét, a társadalmi nyilvánosságból
részesedés radikálisan eltérő formái a 80-as évektől la
a neoavantgárd előnyére váltak. Nem a piac és a ga
finom politikán túli agressziójával kellett megküzd
hanem a politika egyre komikusabb szabályaival. M
show business korának kultúrájában „odakint" a
avantgárde, vagy bármiféle füéggetlen művészet
kényszerül, hogy bizonyítsa létét, fontosságát, addig
hon, a politikai dominancia okán, éppen a túlzott fon
ság kínos következményei ellen kellett harcolnia
nyolcvanas éveket, a még nem létező piac és a már

Vasarányi Pál M.D.K.

Művei a kiállításon

Perneczky Géza: A magyar képzőművészek a fasizmus ellen / kiállítás a Nemzeti Galériában
Magyar Nemzet 1985. dec. 12. 9.l.

M.D.K.

MDK

Varsányi Pál

Önarckép, linó.

Folyópart, fametszet

Beteg gyerek, fametszet

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Gyerekek, linó.

Utcai jelenet, linó.

Emlékezés 1944-re, linó.,repr.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Légitámadás, linó.

Forradalom, linó.

Temetés, linó.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

Szőnyi Jenő és Varsányi Pál 90 éves

A Műveszetbarátok Egyesülete február 5 – március 1 között, a Gutenberg Művelődési Otthonban megrendezett kiállítással köszöntötte a 90 éves Szőnyi Jenő festőművészt, a másfél éve elhunyt Varsányi Pál grafikusművész 90. születésnapjára pedig a Művészetbarátok Galériájában március 13 és 30-a közötti tárlattal emlékezik. Egyikük sem volt tagja egyesületünknek, ám mindkettőjük ars poeticája olyan, melyet alakulásunk óta magunkénak vallunk. Lapunk első számában próbáltuk ezt megfogalmazni: (1) az egyetemes, benne hazai művészetünk örökségének, legjobb hagyományainak elfogadása, megőrzése, majd tovább adása utódainknak; (2) a tiszteletünkre és szeretetünkre méltó elődök teljesítményeinek ismeretében s mesterségbeli tudnivalókat elsajátítva ábrázolni korunkat, benne önmagunkat, az isteni-ördögi embert, a Káin-Ábel embert; (3) a kortársak, a közönség által is megközelíthető, befogadható, megszerezhető jelrendszerben újratemetve. Azt a bizonyos mellőzhetetlent hozzáadva a művészet folyamatosan gyarapodó-változó-megújuló "előzményéhez", melyet Babits Mihály így definiált: **"Mi a modern művészet? – Nem más, mint olyan valami, amiben az egész múlt benne van** – és még egy kicsi."

Ettől az esztétikai elvtől vezettetve jelentkeztünk tavaly ősszel – restellendően szegény anyagi feltételekkel dolgozva a magyar művészetért huszadik esztendeje –, a Békéscsabán 1991 december 14-én megnyitott 27. Alföldi Tárlat díjalapítói közé.

Noha mindez nem a Művészetbarátok Egyesületének feladata volna. Mi azonban ismerni véljük a kortársak és az utódok felelősségét, szerepét egy-egy korszak kultúrája, benne művészetének állapotáért, művelőinek helyzetéért, a valós értékek alapján lehetséges megítélésükért, a kit-mit megillető esztétikai-erkölcsi-anyagi elismerésért. Azt is jó ideje tapasztaljuk azonban, hogy a párizsi divatkreációk múlékonyságának gyorsaságával egymást követő izmusokat megideologizáló esztéták, művészettörténészek s a képzőművészet nagy és kisebb intézményei jó ideje nemigen felelnek meg az imént körvonalazott ars poetica igazságosabb, bölcsebb, toleránsabb gyakorlása követelményeinek. Képtelenek (sokan nem is hajlandók) egy-egy ország, a kor képzőművészetének egészére, lehetőleg minden érdemes művelőjére figyelni, csupán a mindig kevés számú zseniesélyesen, aztán a még néhány menő kedvencre, divatoktól felkapottra. Tiltakozásul nem egyszer legszívesebben felkiáltanék: **még él, be ne temessétek!** – olyan rideg érzéketlenséget tapasztalok százdecibeles korunk hajszolt, tülekedő közegében látva egy-egy művész vergődő sorsát, gyilkos agyonhallgatását.

Szőnyi Jenő: Csodálkozó

Szőnyi Jenő hosszú időn át tanított is, 1931–43 között a budapesti Medve utcai polgári iskolában Németh László íróval egy tantestületben rajztanárkodott. Legfőbb sajátjának talán éppen az ítészek együttesénél hiányolt érzékenységet jelölhetünk meg. A vázlatozó rajzolás mesterének is nevezhetnénk a sokat utazó művész egymásra halmozott mappáit most lapozgatva. Percek, olykor pillanatok alatt, néhány vonással rögzített a látvány; egy alak, arc, csoportjelenet, valamely táj-, település-részlet, melyek aztán otthonában gyakran kidolgozottabb rajz, akvarell vagy festmény inspirálói lettek. Közülük sok önállóan is teljesértékű mű. Számos lapján, sokszor tenyérnyi papírszeletkéken örökíti meg kortársait, rajztömbök sorát töltve meg a különös panoktikummá összeálló arcképcsarnok modelljeivel. A szituációkban a mozdulatok, gesztusok, az alakok egymáshoz való viszonya, és humorérzéke, a karikatúra szatirikus, szarkantikus jellemzése révén megteremtődő atmoszféra adja meg a kisméretű munkák erejét. Tájképeink, városrészleteinek is impresszív hangulatuk van, színeik, színegyütteseik a harmonikus valódival rokonszerveznek. Az 1902 március 15 – 1990 október 30 között élt Varsányi Pál az első világháború utáni évtizedek magyar és európai grafikusművészetének jelesei közé tartozott. Ő is sokat rajzolt pályája elején, de hamar fő műfajává lett a fa-, majd az általa kikísérletezett, finom hatású alumínium metszet. Minden lapja mesteri kézre vall, megszerkesztettségük, az egyre kevésbé elrejtett, nem titkolt mondanivaló, a szellemesen frappáns komponáltság hasonlóan. A harmicas évek elején néhány fametszetén **Európában elsőként ábrázolja** a hitleri fasizmus közeledő veszedelmét, a horogkereszt, a fasizmus könyörtelen agresszivitását, már 1932-ben, 1933-ban. Sűrűn feltűnnek ezek a metszetei a hazai, még inkább a nyugat európai újságokban, folyóiratokban. Mondhatni, hogy külföldön nagyobb elismerést vívott ki magának, (például Romain Rolland barátságát is), mint itthon.

Varsányi Pál: Berzsenyi

Manapság, az elrettentő, terrorisztikus diktatúrává torzult "szocialista" világrendszer bukásával, nálunk is radikálisan módosul sok minden: a történelmi események, szereplők és teljesítményeik megítélése is. Föltehetően részben ez magyarázza, hogy bezárták a nemgér felavatott Szombathelyi Képtárat, mert a "szocialista" jelzővel is illetett progresszív festők műveit gyűjtötte elsősorban, közöttük is a meghatározó (szombathelyi születésű) Derkovits Gyula, valamint Dési Huber István, Sugár Andor, Varsányi Pál és társaik műveit. Reméljük, hogy az új állandó kiállítást előkészítők nem esnek a történelmietlenség hibájába, s nem feledve a századot, a társadalmi környezetet, melyben az említettek éltek, a vitathatatlan értékek ismét láthatók lesznek.

Közelmúltunk történelméről, a tények jelentőségéről nem megfeledkezve rendeztük meg szerény lehetőségeink között Varsányi Pál emlékkiállítását. Az erre illetékes, állami intézmények helyett. Bizakodunk, hogy (például) a Magyar Nemzeti Galéria, (mely Varsányi életművének javát, a 248 grafikai lapot, felvonultató tárlatot 1979-ben fél évig tartotta nyitva a Várpalotában), legalább a művész centenáriumában nem feledkezik meg a magyar grafika egyik kiválóságáról.

Gergely Mihály

VARSA'NYI Pál

Varsányi Pál

grafikus, szül. 1902

Élete

Ugmagyképz.

(1950)

94.l.

1619

Gyüjten

A hely neve	A tárgy megnevezése
Felsőörs, Zalam.	Róm. kath. tplom. belseje, neutély felé nézve

Varsányi Pál gyro-tikus.

Kiállítása volt. Fa & linometrie-teket kénit. Illusztrálja: Petőfi, Ady, fónyi Attila verseit.

Művei: Mosónő (elulitve)
Istálló "
Tél "

Vigilia, 1958, VII. sz., 446 old.

VARSÁNYI Pál grafikus

91 2.71

1990. okt. 30 †

89. éve volt

Új Művészet

RIVERA, Diego

9/ 2./68

VARSÁNYI Pál

M. Nemet
1992. nov. 12.

Varsányi Pál rajza

nyszerkesztő (Hungarian Ventura Publisher), vek-
, stb) grafikai programok, mérnöki tervezőrendszer
DR-DOS, Windows, Novell Netware) és még sok

92. novemberétől fogadja iskolánk tanulóit hétvégi
egy épületkomlexumban elhelyezkedő kollégium
gó színes televízióval, stb. Minden csoport szomba-
p 17 órára érkezik vissza az iskola elé.
és felügyeleti költség) összesen 970 Ft/fő. Kérjük,
skolatitkárnak.
tvégén indul) november 22-ig az osztályfőnökök
szönjük.

Török József
NSJG számtechn. tanár

Varsányi Pál

Grafikusművész

Metszete a lap irodalmi mellékletében

Szolnok Megyei Néplap
1981 máj 1

VARSÁNYI Pál grafikus

Magyar Nemzet, 1990.nov.3.12.p.

— **Varsányi Pál** grafikusművész temetése 1990. november 7-én 12 órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben (Kozma u. 6.) tudatja gyászoló felesége. (X)

-- postafordultával -- az

yan jelentkeznek erre a tanfo-

számitógépüket?

hogy miről szeretnének

ni.

Mokányné

Mokányné Nagy Katalin

osztályvezető

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA Bibliotheca Academiae Hungaricae

MDK

Varsányi Pál

Háboru, linó.

Szocializmus, linó.

Börtön, linó.,repr.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

Varsányi Pál

MDK

Falu, fametszet

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Varsányi Pál MDK

Illusztrációk Petőfi: Apostol c.költeményéhez, fametszet I-II.

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Varsányi Pál

MDK

Bányászok robbantást készitenek elő, kréta

Csillés és vájár, kréta

Padlás fejtés, kréta

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Varsányi Pál (nül. 1902)

Csikók. 1955. fametnet, 153 x 175 mm. A művén tul.

Csépléi. fametnet, 160 x 200 mm. A művén tul.

Rajzár a szénakazlat. 1953. fametnet, 165 x 170 mm.

A művén tul.

Istálló. fametnet. 165 x 170 mm. A művén tul.

Merőjardasáj a képzőművénetben.
A kat. bev. i Matolni János.
Bp. 1959 28-29.

MDK

Varsányi Pál, [ ]

Sajátosan klasszikus tintaságú műveket alkotott.

Rössa Gyula: A Szocialista Képzőművének Csoportja 8.

Népszabadság, Bn. 1968. szept. 14.

Vasdunyi Pál

Munkások 1950. Fametszet.

- repr.

A.Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képmelléklet. 148.

MEK

Varsányi Pál

Városszéle, fam.

Mosónő, "

Háboru II,, "

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

H.Gal. 1964.

MDK

Varsányi Pál

Munk. Munkanélküliek, fam.

Börtön, lino

Szocialista képzőm. csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Varsányi Pál metszete

Szerszámaim

Megváltoztak az ember szerszámai, mert megváltozott maga a munka is. Az ember mindig a munkájához hasonlított legjobban, s ezen keresztül a szerszámaihoz. Ez befolyásolta hitét, szándékát, létfeltételeit, vagyis ez határozta meg leginkább viszonyát a környezetéhez.

A szerszámról mindig a kézbe vehetőség jutott először eszembe. Mert szinte minden alakítandó anyag keményebb a kéznél. Talán ez volt az egyik legfőbb hiány, amely arra kényszerítette; keressen az ellenszegülőnél is dacosabbat, élesebbet, nehezebbet és keményebbet.

Egy valamire való szerszámnak számomra ezért mindig volt nyele, amely akkor volt érdekes, amikor megkopott a kéz szorításában. Amikor az ütő, fúró, véső, faragó mozdulatok nyugodtak meg egy pillanatra letett szerszámban, amikor a megbarnult, megfeketedett nyél az ember verejtékét, izzadtságát és lendületét sugallta.

Nemrégiben egy darab anyag került a kezembe, amilyennel az iskolában gyurmáznak a gyerekek. Hiába forgattam, gyúrtam, hiába akartam hosszas ránézéssel megtisztelni, nem idomult a fantáziámhoz. Csak az esetlen formák figyelmeztettek; elveszítettem azokat az ujjmozdulatokat, amelyekkel iskolás koromban még játszi könnyedséggel alakítani tudtam az anyagot.

Talán a kezem már ezekhez az új szerszámokhoz idomult öntudatlanul is. Amelyek nem tisztelik az anyagot, csak alakítják.

Ijedten veszem észre, hogy a kezem elveszítheti kézírását is. Hiszen ezt a néhány sort rögtön írógépbe írom, ahogy gyorsabb és könnyebb. Az írás alig technicizálódott a könyvnyomtatás felfedezése óta. Mégis, milyen messzire kerültünk már a kódexmásolók és írók lúdtollaitól.

Persze új szerszámaim új emberi gondolatokkal is telí-

Kecskem

A Já
népi

A kecsk
sejei prog
színesíti
kiállítás, a
gye népm
be a „hírö
gének. T
Katona
megtartott
ky Pál, a
gyei múz
köszöntötte
köztük F
MSZMP K
Kiskun m
első titkár
város köz
szeti életér
Ezt követő
László, a S
zeumok ig
totta a há
berendezet
tást.

Szólt a r
szet gazda
továbbélésé
netet mono
megyeiekn
hetőségéért
László ka
noki múz

Varsányi Pál
grafikusművész

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1983 APR 2 3

1021

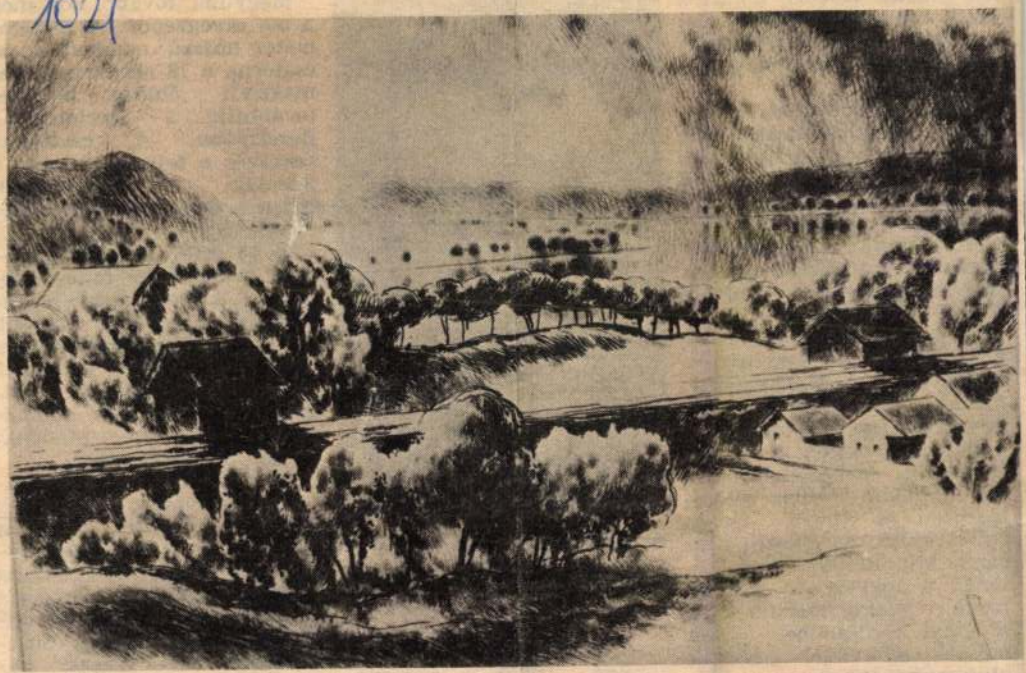

VARSÁNYI PÁL: ESTEFELÉ A DUNÁNÁL

osztályról, hogy ezt intézzük, azt nézzük. Közben persze a külső munkahelyeken is eleget kell tenni a feladatoknak — teszi hozzá magyarázatképpen.

Amíg robog velünk a mikrobusz Hajdúszoboszló felé, megtudom, hogy a hajdúsági térség mintegy 460 millió forintba kerülő, a hatodik és a hetedik ötéves tervben végrehajtandó komplex meliorációs munkáinak egy icipici részét fogom látni; a Keleti-főcsatornából kiinduló egyik öntözőcsatorna — a K—VIII. — rekonstrukcióját, és a Makkodi-csatornán épülő tehermentesítő szivattyútelep alapozását.

Hajdúszoboszlón, a Keleti-főcsatorna szakaszmérnökségen Mándoki Ferenc fő-építésvezető és Kirzsa István építésvezető csatlakozik hozzánk. Mindketten fiatalok — innen a negyvenen. Hamarosan nyakig merülnek a szakmai kérdésekbe a két műszaki ellenőrrel. Hamar kívülrekednék a beszélgetésükön, ha Szentgyörgyi Géza

Szentgyörgyi Géza: — A műszaki ellenőr gyakori látogató a terepen

— Húsvét óta már az öntözővíz folyik a csatornában, addigra végeznünk kellett a nagyja kotrással. Az eppen a dupláját lesz képes áteresztení.

— 13 milió forintot fordítunk a főművek fejlesztésére, a műtárgyakba beépítünk 200 köbméter betont, 170 mázsa betonacélt, kikotrunk 4—4 és fél köbméter földet, a dózerok megmozgatnak vagy 6 ezer köbméternyit — sorolja Mándoki Ferenc fő-építésvezető.

A nádudvar—püspökladányi út fele táján messziről világlik úticélunk, a „kis sárga ház". Itt a Keleti-főcsatorna szakaszmérnökség fő-építésvezetőség dolgozói építenek egy vízátemelő szivattyútelepet, a fiatal munkavezető, Veres László „parancsnoksága alatt". Ennek a 600 méteres — az úttól a

Varsányi Pál

~~a kar~~ metszetsorozatát a harmincas
években illegálisan terjesztették.
(Horogherent, Forradalom, Szocializ-
mus).

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti
Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959. 48 l.,
ill.

10. l.

Vaváányi Pál (1902–)

Feltámadás. (Antifasiszta sorozat. X. (933.)
Rézmetszet, 350×190mm.
Forradalom. (Antifasiszta sorozat XI. 1933.)
Morgany metszet, 336×260mm.
Álom. (Antifasiszta sorozat XII. (933.) Horganymetszet, 210×290 mm.
Szerepelt a kiállításon.

Munkásélet. Kiállítás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp., 19591, 48 l., ill.

18. l.

5.

Varsányi Pál (1902-)

Mátorú II. (1934.) Fametszet, 180x155 mm.

Mosónő. (1934.) Fametszet, 195 x 117 mm.

Munkanélkülich. (1935) Fametszet, 296 x 185 mm.

Munkáshalál. (1935.) Fametszet, 245 x 155 mm.

Szerepelnek a kiállitáson.

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp., 19591, 48 l., ill.

18-l.

Varsányi Pál (1902-)

Börtön (1936.) Linómetszet, 264x225 mm.
Szocializmus. (1936.) Linómetszet, 130x180 mm.
Kolduson. (1941.) Linómetszet, 190x272 mm.
Forradalom. (1942.) Linómetszet, 114x250 mm.
Szerepelt a kiállításon.

Munkásélet. Kiállítás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp., 19591, 48 l., ill.

18. l.

Vavsánui Pál

Munkás. (repr.)

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959., 48 l., ill.

35.1.

M.D.K.

Varsányi Pál

"Munkás" c. képének repr.-ját hozza a lap az Ernst Muzeum kiálliátásról a "Képpel..." c. rovatban.

Szinház, Bp. 1946. juli. 24-3o. II. évf. 28. sz. 16. lap

Varsányi Pál MDK

Falu fametszetsorozatI-XII.

Csendőrtüz utána MÁVAG-ban 1918.junius 2o-án,lino

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Varsányi Pál

Ill. Petőfi Apostol c.költeményéhez 1952. fametszet

Műcsarnok 1955 Képzőművésszetünk tíz éve

Varsányi Pál MDK

Illusztrációk Petőfi Apostol c.költeményéhez 1952
fametszet

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Varsányi Pál MDK

1944. Nyilas vérengzés a Dunaparton, lino

1945. Beteg elhurcoltak felszabadulása, lino

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Varsányi Pál

MDK

Bányászok, fametszet-sorozat

Sorozat József Attila versekhez, fametszet

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Varsányi Pál

Városszéle, fametszet

Munkástemetés, fametszet

Háboru 1914. A "Nőmunkás" cimlapja, linó.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Önarckép, fametszet

Horogkereszt, linó.

Fasizmus, linó.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Külváros, linó.

Önarckép, linó.

A kapitalista, linó.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Misi, cer.

-

Vázlatok, cer.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szabad Szaksz. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

F. E. arcképe, cer.

Szekeres bácsi, cer.

Sylvi, cer.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szabad Szaksz. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Kompozició, tus

Kompozició, tus

Anyám, cer.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szabad Szaksz. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Akt, kréta

Aktok, tus és kréta

Macska, szén

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szabad Szaksz. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Fametszet illusztrációk József Attila versekhez:

Mondd, mit érlel,,,

Öt szegény szól

Varsányi P. gyűjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Fametszet illusztrációk József Attila-versekhez:

Ajtót nyitok

Elégia

Varsányi P. gyűjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Gulliver "Kapitáliában" linóleummetszet sorozatból:

Fasiszta birák előtt

Meggyőzi a tömegeket

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Koldusok, linó.

Csordás, linó.

Gyerekek, linó.

Varsányi P. gyűjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Munkás, rézk.,repr.

Éhség, fametszet

Mese felnötteknek, linó.

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Gulliver "Kapitáliában" linóleummet-

szet sorozatból:

Szocializmus

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Fametszet illusztrációk Ady-versekhez:

A Hadak utja

Közel a temetőhöz

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Fametszet illusztrációk Ady-versekhez:

Sirni, sirni, sirni

Az Illés szekerén

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Fametszet illusztrációk Ady-versekhez:

Sirás az Élet-fa alatt

Uj vizeken járok

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Pékmühely, linó.

Háboru, linó.

Asszonyok, fametszet

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Gulliver "Kapitáliában" linóleummetszet-sorozatból:

Gulliver a tőkések országában

A tőkés és a dolgozók

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

Varsányi Pál: M.D.Y
grafikus

Varsányi Pál: „Mosónő" c.
grafikája

Napló, 1960. ápr. 15. - 2. lap

Vaksányi Pál

2 metszet (szepzák)

Kortárs 1963 VIII. n. 1132; 1261 old.

M.D.K.

Varsányi Pál

A Szabadszervezetben rendezett kiállitásáról ir Berend Ilona: "Kiállitások" cimmel a "Láttuk Hallottuk Olvastuk" c. rovatban és kiemeli Ady és József Attila verseihez készitett fametszeteit, valamint "Magánosság" és "Munkástemetés" c. müveit.

Szinház, Bp. 1948. junius 1-7. IV. évf. 23. sz.

M.D.K.

Varsányi Pál

"Jelentős értékü grafikájá"-ról dicsérettel emlékezik meg Berend Ilona: "Kiállitások" c. beszámolójában.

Nemzeti Szalon kiállitása.

Szinház, Bp. 1948. juni. 22-28. IV. évf. 26. sz.

MDK

Varsányi Pál

Gulliver "Kapitáliában" linóleummetszet sorozatból:

Felrázza a dolgozókat

Küzd a háboru ellen

Varsányi P. gyújt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

M.D.K.

Varsányi Pál

"Gulliver Kapitáliában" c. művének repr.-ját bemutatja a lap a "Képpel..." c. rovatban.

Az MKP. VI. ker, képzőművészeti csop. kiállitása.

Szinház, Bp. 1946. jan. 23-29. II. évf. 3-4 sz. 25. lap

Varsányi Pál

szerepelt a „magyar képzőművészek a fasizmus ellen"c. kiállításon.

Evangélikus Élet 1966. jan. 9.

M.D.K.

Varsányi Pál

A Képzőművészek Szabadszervezete kiállitásáról a lap bemutatja a müvész két fametszetének repr.-ját: "Mosónő" és "Öreg csavargó" cimüeket.

Szinház, Bp. 1946. január 9-15. II. évf. 2. sz. 21. lap

Varsányi Pál

Illusztrációk Kassák L.:Angyalföld c.regényéhez
I-XI. fametszet

Miskolc 1959 VII. Nagy. Képcsn. Kiáll.

Varsányi Pál MDK

Széncsata, 1945, lino

Föld alatti éhségsztrájk Vasason, 1934. lino

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Varsányi Pál

Munkanélküliek, fametszet

Öreg csavargó, fametszet

Hugom, fametszet

Varsányi P. gyüjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

MDK

Varsányi Pál

Mosónő, fametszet

Anya, horganymetszet

Piac, linó.

Varsányi P. gyűjt. graf. kiáll. Magyar Képzőm. Szab. Szerv. 1948 máj.

Varsányi Pál

fiatal grafikus

Munkái az utóbbi évek-
ben Hollandiában
és Svájcban jelentek
meg. Ny felfogásu
Ady-illusztrációkat
kezet

Demokrácia

1945. okt. 7.

Farék, agyagból, őskori VII. 92, 93

Varsányi Pál
grafikus MDK

Fametszetóillusztrációi:
Ady verseihez / 1 repr. 34.o./
József Attila verseihez./pl "Mama"/
Petőfi verseihez. /Pl. az"Apostol"/
Kassák :"Angyalföld"-jéhez
"Bányászok" fametszet sorozat. /1 repr. 35.o./
"A Piac macskája"
"Dédapám 100 éves korában"
"Nagyapám".
"Édesanyám".

N.T.: Varsányi Pál grafikái.

Müterem 1958. I évf. 6. sz. 34-35.o.

MDK

Varsányi Pál

Németh L: IV. M. Képzőmüv. Kiáll. Szab. Nép, 1954, jan. 19.

MDK

Varsányi Pál

Munkás, cer.

Misi, cer.

Arckép kifil. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Varsányi Pál

Szekeres bácsi, cer.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Varsányi Pál

havas: Négy képkiállitásról. Népszava.1958.ápr.2o.
4 l.

Varsányi Pál

Grafikusm.

Pikeus mukásk. fanatret. (repr.)

Nepszava 1956 ápr. 30, 84 évf. 103 n. 4 l.

Varsányi Pál

Munkástemetés, linó
Fasizmus, linó

Uj Magyar Képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 34-35 11

Varsányi Pál grafikus.

Gogoláz: A VI. m. képzőm. kiáll. festményei és grafikái

Népszava 1955. dec. 31. 83 évf. 308 sz. 3 l.

Varsányi Pál grafikus m.

Furóbányász, fametszet, (repr.)

Nepszava 1955 okt 9, 83 évf. 238 n, 4 l.

MDK

Varsányi Pál, fametsző

F.A.E: M. Rézk. Müvészek Egy. kiáll. Szab. Nép, 1949, jul. 15.

VARSÁNYI Pál grafikus m.

Ady: Sírás az Élet-fa alatt
illusztráció, (repr.) tanulmány

NN: Ady-válogatott versei...

Művelt Nép 1955- VI évf. 28 sz. július 10, 8. o.

VARSÁNYI Pál grafikusa.

Illusztráció Ady E: Uj vizeken járok
c. költ.-hez, megj: Izraelben

Irodalmi Ujság 1955 11. cit. 12. n. márc. 19, 10 l.

MDK

Varsányi Pál
fametszetsorozat

Dutka K: IV. N.Képzőműv. kiáll. Nagy. Nemz.
1954. jan. 29. 5 l.

MDK

Varsányi Pál
grafikus /fametszet, limóleum metszet/ gyüjt.
kiáll. 1958.

Hayts G: Képzm.-i kiáll. Vigilia, 1958, jul.
446 l.

MÜVTÖRT DOK

VARSÁNYI PÁL
festőm.

Népszava, 1958.
Iv.2o.4.old.

Varsányi Pál MDK

Oscar Wilde: A readingi fegyház balladája d. költeményhez illusztráció I-VIII. fametszet

Mücsarnok 1960 VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Varsányi Pál

MDK

Illusztráció Berzsenyi elégiához, I-X. fametszet

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Varsányi Pál

Illusztráció Petőfi Augostol c. költeményéhez,

reprodukció

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934.44.

N.Gal. 1964.

Varsányi Pál

Két új könyv

jelent meg a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság kiadásában. Az egyik *Majakovszkij* „Lenin" című hatalmas verses műve, amely Oroszországban egyike a legnépszerűbb könyveknek. Az ízléses fedőlapot *Varsányi* Pál tervezte. A másik könyv Ilja *Ehrenburg* Budapesten tartott ismert előadása, amely „A mi győzelmünk" címmel jelent meg. Ehrenburg művét *Sőmjén* Géza rendezte sajtó alá.

Magyar Nemzet
1946. március 15.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Varsányi Pál

Önarckép, lino

Ecce Homo, rk.

Feltámadás, rm.

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

MDK

Varsányi Pál

Forradalom, horgany

Az utcán, fam.

Álom, horgany

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Varsányi Pál

Szencsata, 1945. linomelm., 39×51 cm

Földalatti éhségsztrájk Vasasban } linómelm., 39×51

Budapest Műcsarnok kiállítása. 1957. kat. szerk. Kisdéginé, Kirimi Jéni

16

Varsányi Pál

Született 1902-ben Budapesten, ott is él. A budapesti Szabad Művészeti Iskolán tanult. 1945 óta résztvett az összes külföldi magyar tárlaton.–

Kunst im Widerstand Malerei Graphic Plastik 1922–1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 577 l.

Varsányi Pál

1966 Berlinben kiállítása „A magyar művészet a háborúk között" elnevezésű tárlat keretében. Irodalom: Vollmer. 631 sz. „Horogkereszt" linometszet, 31.5 x 22.5 cm. A legújabbkori tört. muzeum, Bp.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic Plastik, 1922-lis 1945. Veb. Verlag der kunst. Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 577 l.

Varsányi Pál

632. sz. „Hóbori", 1933, linometszet, 24,5 x 17.5 cm. A legujabbkori tört. muzeum, Bpest,

633 sz. „Forradalom" 1942. Linometszet 11.4 x 25 cm. A legujabbkori tört. muzeum Bpest.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 577

Varsányi Pál

A 631. sz. „Horogkereszt," a 632. sz. „Háboru," valamint a 633. sz. „Forradalom" című műnek szöveg mellett fekete-fehér reprodukcióban szerepelnek.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 577 l.

Varsányi Pál

kiállitott grafikái:

. Szénczata, 1945., linómetnet, 39x51 cm.

Földalatti éhségutrájh Vasason, 1934.; linómetnet, 39 x 51 cm.

Tavaszi tárlat. A Mücsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

16. l.

MDK

Varsányi Pál

Statárium, rk

Horogkereszt, lino

Munkástemetés, "

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

2.

Varsányi Pál (1902-)

Munkástemetés. (Antifasiszta sorozat IV. 1933.)
Linómetszet, 95 x 125 mm.
Az utcán. (Antifasiszta sorozat V. 1933.)
Fametszet, 135 x 135 mm.
Háború. (Antifasiszta sorozat VI. 1933.)
Linómetszet, 245 x 175 mm.
Szerepeltek a kiállitáson.

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. Bev. Kiss Sándor. Bp. 1959., 48 l., ill.

18. l.

Varsányi Pál (1902-)

Fasizmus (Antifasiszta sorozat VII. 1933.)
Linómetszet, 295 x 185 mm.
Horogkereszt. (Antifasiszta sorozat VIII. 1933.)
Linómetszet, 315 x 225 mm.
Ecce Homo (Antifasiszta sorozat IX. 1933.)
Rézmetszet, 285 x 210 mm.
Szerepelt a kiállításon.

Munkásélet. Kiállítás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. Bev. Kiss Sándor. Bp. 1959., 48 l., ill.

18. l.

Vavsányi Pál (1902–)

Önarchép. (Antifasiszta sorozat I. 1933.)
Linómetszet, 260 x 170 mm.
Statázium. (Antifasiszta sorozat II. 1932.)
Rézkarc, 215 x 280 mm.
Fény és árny. (Antifasiszta sorozat III. 1933.) Linómetszet, 205 x 168 mm.
Szerepeltek a kiállitáson.

Munkásélet. Kiállitás. Legujabbkori Történeti Muzeum. Kat. Bev. Kiss Sándor. Bp. 1959., 48 l., ill.

18.1.

Varsányi Pál

A hagyományos realizmus útját folytatta. A Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja volt.

Vernek Lajos: Modern magyar műnyár // Corvina, 1968

100.l.

MDK.

Varsányi Pál grafikus

"Falu /Fametszetsorozat.1953-55.I-VI./ " /fametsz./
" " 1953-57.I-VI./ " "
"Csendőrtüz után a MAVAG-ban 1918. junius 20-an"
/linómetszet/
a Népmüvelési Minisztérium megbizása

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok,1955 . 58.1.

Vasárnyi Pál, grafikus

MDK

Fametszetekkel illusztrált
Kassák könyvek.

L. K.: Kassák Lajos: Anyaföld

325-326. l
VIII/7.

KÖNYVBARÁT, Bp. - 1958. július

M.D.K.

Varsányi Pál

Rajz fa és linoleom metszetét kiállitotta.

Havas:Négy kiállitás.

Népszava 1958. ápr.20. 4.old. 93.szám.

Varsányi Pál

Bányacsendélet, kréta
Szénfejtés: "visszaszedés"
Szénfejtőhely

Nagy. Képzőművészek Szebedszervezete kiáll. 1948.nov.

M. D. K.

VARSÁNYI Pál

1933-1937 között a Szocialista Képzőművészek Csoportjá-hoz tartozott

Irodalom: Negyedszázada alakult a Szocialista Képzőművészek Csoportja Magyar Építőművészet 1959. 3/4. sz. 133-134. l.

Vassányi Pál grafikus M.D.K

a merőgazdaság témájával foglalkozó fametszeteiről:

Redő F: IV. Magyar képzőművészeti kiállítás
hüv. tört. ért. 1954 1 sz. 169

Varsányi Pál

Parasztasszony - rézkarc Bp.1961.
150x152 mm. 80.-Ft.

Piacon - rézkarc Bp.1962.
115x205 mm. 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 226.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Varsányi Pál

Iskolai Ünnepély - rézkarc Bp.1962. 290x394 mm.
100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 198.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Varsányi Pál

Öreg füzfa - rézkarc Bp. 1962. 235x295mm
80Ft

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 236.l.

Varsányi Pál

Mosónő c. műve (eml.)

szerepel a „Deskovits és a szoc. művészet" c. kiállításban a székesfehérvári Csók galériában

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatár 1969 II. n. 15 old.

MDK

Varsányi Pál

Tél, alum.m.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MTDK

Varsányi Pál

Fasizmus, lino

Fény és árny, "

Háboru, "

Szocialista képzőm. csop. kiáll. 1934-44.

H.Gal. 1964.

MDK

Varsányi Pál

Gulliver Kapitáliában I-VII., lino

Éhség, fam.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1958 DEC. 5

610

Varsányi Pál fametszete József Attila: Elégia c. verséhez

működésének méltatják a lengy
Trybuna Ludu „
előadás — csakne
hallgató" cím alat
az intézet eredm
hangsúlyozza: a M
turális Intézet mu
csak a lengyel fővá
nem vidéken is n
lik.

HENRI MATISSE életének utolsó éveiben Nizzában élt és dolgozott. A művész özvegye, aki most halt meg 86 éves korában, végrendeletileg a városnak hagyományozta férje lakását és műtermét, s ezzel lehetővé tette egy Henri Matisse-múzeum létesítését.

RENÉ CLAIRT, a világhírű francia filmírót és filmrendezőt a Filmírók Nemzetközi Szindikátusának elnökévé választották. Ez az első eset, hogy erre a fontos nemzetközi posztra filmszakember került.

A MAGYAR HELIKON s a Petőfi Irodalmi Múzeum dokumentumsorozatának következő kötetét Radnóti Miklósnak szentelik. Közzétesznek benne számos, az olvasóközönség előtt eddig ismeretlen levelet ifjúkori verset, fényképet.

ZENEBARÁTOK TÁRSASÁGA ALAKULT Székesfehérvárott. Célul tűzték ki a komoly zene széleskörű megkedveltetését, továbbá hangversenyek rendezését Székesfehérvárott és Fejér megye nagyobb községeiben.

EMLÉKMŰVET ÉPÍTENEK A NÓGRÁD MEGYEI TERMÉSZETBARÁTOK Szövetségének tagjai a festői szépségű Medves fennsíkon. 1919 májusában ott küzdöttek a Tanácsköztársaság vörös katonái

lia ezzel a második helyre került.

AZ ARTS című párizsi hetilap nagy ankétet közöl a francia szépművészet helyzetéről. A jobboldali lap keserűen állapítja meg, hogy a kormány nagyon szűkmarkúan méri a hiteleket és ennek következtében rengeteg remekmű a raktárakban hever. A Louvre Múzeumban például 3000 kitűnő képet nem tudnak kiállítani, köztük 100 Corot-t, Delacroix-t, Géricault-t, Courbet-t, Davidot, Pussint, Greuze-t, stb. A múzeum szoborosztályán 1200 mű hever a raktárban, köztük 200 remekmű. A Louvre grafikai részlegében 75 000 rajz fekszik el a raktárakban, közülük átlag csak 750-et állítanak ki évente, tehát egy évszázadra lenne szükség, hogy mindet megismerje a közönség. A versailles-i múzeumban is 3000 mű pusztul a padláson, köztük Ingres művei. Reims városában 3000, Strasburgban 1200, Orléansban 2500 kép porosodik — köztük Rubens, Delacroix, Daumier, Van Dyck, Corot művei.

„FEGYVEREM A TOLL" volt a mottója annak az irodalmi estnek, amelyet a berlini könyvhét megnyitása alkalmából rendeztek. Walther Victor ünnepi megnyitója után Willi Bredel, Bruno Apitz, Max Zimmering, Hedda Zinner és Maximilian Scheer olvastak fel műveikből. A sikerült, nagyforgalmú könyvhéten harminc kiadó vett részt.

ZENEISKOLA NYILT Nagybátony bányászvárosban. A bányászt rószt és a Nehézipari Minisztérium

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Varsányi Pál
NAGYVILÁG
1956 OKT - 1
610

VARSÁNYI PÁL GORKIJ-ILLUSZTRÁCIÓIBÓL

Ember születik

Makar Csudra

formát utánozva, és egyben a modern díszlet- és világítástechnika eredményeivel egybeötvözve. Még elvi viták is kerekedtek arról, hogy szabad-e „színpadi" díszleteket a szabadtéri színpadra állítani, s ily módon eleve ellentmondást teremteni a „természet" és a „kulissza" között. Végeredményben olyankor is ez a probléma merül fel, amikor valamely nagyszabású építészeti együttest használnak háttérként, mintegy semleges keretként. Dubrovnikban azonban nem erről van szó.

Itt nem egyetlen szabadtéri színpad van, amelyre nap mint nap más díszletet építenek fel. A város XII–XVII. századi épületei s az általuk alkotott terek nem semleges hátterül szolgálnak a különféle darabok számára. Dubrovnikban *az egész várost a színházi rendező szemével kezdték látni* és szinte minden darab számára külön-külön játékteret kerestek. Így alakult ki az a húsz játékhely, mely a város különféle helyein egy-egy estére egy-egy mű *otthonává* lesz s a közönség lelkesen és várakozásteli hangulatban keresi fel estéről estére a városka más más erődjét, kertjét, piacát, utcatorkolatát, hogy ott, éppen ott és csak ott legyen részese ennek az egyedülálló színházi műélvezetnek. Az

kell szám
van az el
egybehang
nyek egy
megvalósí
gatója, J
a zágrábi dr. Branko Gavella, vag
Pesten is ismert Bojan Stupica kilenc éve munkálkodnak szeretettel és tehetséggel e nyári fesztiválok sikeréért, magas színvonaláért. Mert az előadások túlnyomó többsége magasszínvonalú. Talán nem kell újra elismételni azokat a dicsérő jelzőket, melyek a *Dundo Maroje* pesti vendégjátéka alkalmával elhangzottak; legfeljebb kiegészíteni lehet a helyszínre-komponálás ötletességét, a játéknak a nyelvet csak részben értők előtti felszabadultságát, gazdagságát méltató szavakkal. De feltétlenül meg kell emlékezni a rendkívül céltudatosan épített, erőteljesen koncentrált (mindössze három és fél óra hosszat tartó, egy-szünetes), sodró lendületű, lenyűgözően folyamatos *Hamlet*ről, amely egyszerű, még véletlenül sem öncélú előadási modorával, kimagasló technikájú Hamlet-alakítójával, Jovan Miličević-csel, mocskos, zabolátlan Claudiusával, őszinte Gertrudisával és érdekes-dinamikus Ofé-

Maayar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1969 MÁR 30

1021

Vasarely

Dunánt

Ma nyílik a Vasarely-kiállítás

Victor Vasarely leveléből: „Pécs, Káptalan utca 3... egy öreg udvarház, távolabb egy négytornyú nagy épület, még messzebb egy domb, talán hegy? a Tettyi... Ez az összes emléke egy hároméves kisfiúnak szülővárosából. — Ujabban hírek, újságcikkek, könyvek tudomásomra hozták, hogy Pécs város fejlődött, terjeszkedett, épült-szépült és belépett a modern korba. Nem [illegible]ítja-e ki a pécsi Janus P[illegible]onius Múzeum [illegible]ívolra sza[illegible] és merész utan halad[illegible]nak műveit? Ez tény [illegible]séges öröm és [illegible]y me[illegible]eltetés számom-[illegible]ra".

[illegible] katalógusban [illegible] fenti sorokat, [illegible]vészetét a kor művészetébe helyező elgondolkodtató sorok kíséretében. A Vasarely-kiállítás katalógusa nemcsak ízelítőt tartalmaz a Párizsban élő művész op-art műveiből, hanem Vasarely vallomását, vagy ha úgy tetszik, magyarázatát is saját törekvéseiről.

Ma délelőtt 11 órakor nyitja meg Passuth Krisztina művészettörténész, a Szépművészeti Múzeum munkatársa a Janus Pannonius Múzeum Széchenyi tér 12. számú épületében Victor Vasarely kiállítását. A kiállítás azokból a művekből készült, amelyeket — számszerint 42 grafikát — a pécsi születésű világhírű festőművész szülővárosa múzeumának ajándékozott a közelmúltban.

alt napló

Vita kulturáli

Diákvár

Diákváros. A titulus csak egyike városunk sok jelzőjének, de akarva-akaratlanul ezzé avatja tucatnyi közép- és felsőfokú oktatási intézménye, a Kossuth Lajos utca és a sétatér délidőben diákoktól nyüzsgő áradata.

Diákváros. Rangot ad. Jelenti, hogy az ország minden részéről gyűlnek össze fiatalok, tudásuk, kulturáltságuk gyarapítására.

Diákváros. Kultúrforgalom. Az általános kultúra egyedi, sajátos része.

ség, amely akár a technikai minimumot képes lenne nyújtani. „Színpad" van sok, de technikai felszereltsége mindegyiknek hiányos, illetve maga az építmény arra ab ovo alkalmatlan. Jól megvilág totta a helyzetet, mikor Orvosegyetemi Színpad Aula dobogónak is neh nevezhető „színpadán" kénytelen vendégül lát zágrábi vendégeit, s szontjátéknál a Pécsi zeti Színház technik tőségeit messze felszereltségű Zá

M D K

Varsányi Pál

Cifka Péter: A Szépmüvészeti Muzeum grafikai osztályának uj szerzeményei. Magyar Nemzet 1955. okt.12.

5 l.

M.D.K.

VARSÁNYI Pál grafikus

Fametszet

1952)
Művért. Fogány Ö. Gábor: Az első Magyar képzőművészeti Kiállitás

Művért. Fogány Ö. Gábor: Az Első Magyar képzőmű- 127

Varsányi Pál

M.D.K.

1933-ban elkészítette fasizmus-ellenes metszetsorozatát.

Kemény Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 86 l.

MDK

Varsányi Pál

Horogkereszt

Magy.müvészet 18oo-tól. Szépm.Muz. 1949.

14. l.

MDK

Varsányi Pál (grafikus)

eredeti fametszeteivel jelent meg Berzsenyi Dániel verseinek A közelítő tél c. kötete a Magyar Helikon kiadásában.

(H--ts): Berzsenyi Dániel: A közelítő tél.

Ország-Világ, Bp. 1961. 27. sz. (4. l.)

Varsányi Pál /1902- /

MDK

Katona László

és

Varsányi Pál:

"Varsányi Pál grafikusművész kiállitása."1958.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

28.1.

MDK.

Varsányi Pál grafikus

"Illusztrációk Petőfi: Apostol c.
költeményéhez 9-16/könyvillusztráció"

/fametszet/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 16.1.

MDK.

Varga Miklos szobrász

"Árgyrus királyfi/mesefigura/" /gipsz./

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 47.1.

MDK.

Varsányi Pál grafikus

"Illusztrációk Petőfi: Apostol c.
költeményéhez 1-8. /konyvillusztráció/"

/fametszet/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc.16.1.

MDK

Varsányi Pál,

144.	Magányosság.	Fametszet.
	Emlékezés 1944.	Lin.metszet.
	Munkástemetés.	" "
	Pihenö munkás.	Fametszet.
	Pékmühely.	Lin.metszet.

Nemz. Szalon-Kilencven művész kiállitása. 1948. jun. 12.-27. Kat.

Vassányi Pál

„Mosóhő" c. műre szerepelt a szé-
kesfehérvári Csók István Galéria „Der-
konits és a szoc.-műv." c. kiállításon

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, Bp. 1969. I. 161.

Vassányi Pál

1930 évek folyamán számos fametszetet alkotott Masereel szellemében: Így például: „Mosónők" (1934), „Egy munkás temetése" (1934).

Lengyel B.: Masereel et la Hongrie

Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 3-4 sz.

3521

Varsányi Pál

Továbbá: „Egy munkás halála" (1935), „Éhség" (1937); ismeretes linómetszete „Socializmus," „A bőrtön" (1936), „Forradalom" (1942), „A háború" (1933)

Lengyel B.: Maserel et la Hongrie.

Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 3-4 k.

352 f

Varsányi Pál

A hákoru korzalmát idézi „Portré" című műve. A Masereel-féle befolyást leginkább a „Horogkereszt és fasizmus" alkotása fejezi ki.

Lengyel B.: Masereel et la Hongrie.
Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 3-4 sz.

353P

Varsányi Pál

7 lipometszete 1936-ból, „Gulliver Kapitaliában" címmel ugyancsak Masereel hatásról tanuskodik.

Lengyel B.: Masereel et la Hongrie.

Acta Historiae Artium. Budapest. 1969. 3-4 sz.

353 f.

Varsányi Pál

M.D.K.

Gulliver Kapitoliában" metszetsorozata.

"

Németh Lajos: A szocialista képzőművészek szakszervezeti mozgalmának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 86 l.

MDK

Varsányi Pál

Munkásfej, rézk.

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 7 1.

MDK

Varsányi Pál grafikusművész

Három linóleum-metszete a „Gulliver kapitálliában" sorozatból (1936), valamint Romain Rolland Varsányihoz írt emléksorai reprodukálva.

Hajts Gyula: Varsányi Pál a béke grafikusának kiállításáról.
Ország-Világ, Bp. 1958. április 23. 16. l.

MDK

Varsányi Pál grafikusművész

Kétszázegynéhány műből álló gyűjteményes kiállítását az Ernst Múzeumban Benedek Marcell nyitotta meg. Varsányi korán árván maradt, szegénységben élt; így alakította ki művészetét.

Hagyó Géza: Varsányi Pál a béke grafikusainak kiállításáról.
Ország-Világ, Bp. 1958. április 23. 16. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Varsányi Pál

1958 KPR 22.

610

7

Varsányi Pál kiállításáról

Varsányi Pál sokévi munkájának java termését mutatja be a Nagymező utcai Ernst Múzeum négy termében. Kétszázegynéhány metszet és rajz sorakozik a falakon, megannyi életében ott van a *Munkanélküliek* reménytelensége, a *Munkáshalál* tragédiája, a *Külváros* kopott nyomora, az *Anyaság* elvehetetlen öröme. Az új műveken pedig: dicsé-

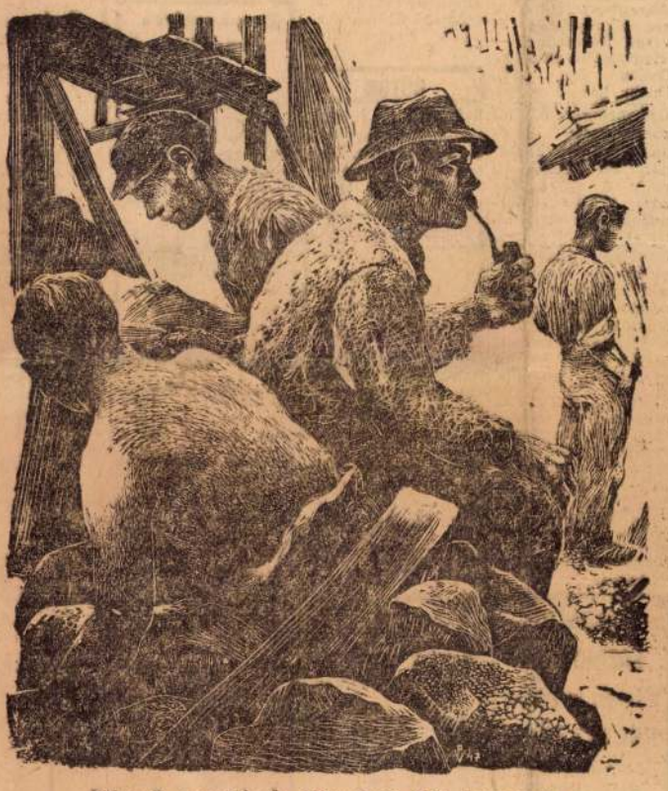

Pihenő munkások. Varsányi Pál fametszete

hűséges tükre és tanúja az elmúlt harminc esztendő világformáló eseményeinek. De nemcsak passzív tanúkat találunk közöttük, hanem cselekvő részeseket, harcosokat is. Hiszen itt vannak azok a lapok, amelyeket illegálisan adtak kézről kézre a két világháború között, és itt vannak azok a művek is, amelyek újságokban vádoltak vagy lelkesítettek.

Mondanivalóját Varsányi Pál legszívesebben fa- vagy linóleummetszetekre bízza, és a nehezen lebírható metszőtechnika engedelmesen hajlik a keze alá. Ismeri csínyjátbinját, tudja fortélyait és tiszteli törvényeit. Egy-két vékonyan metszett vonallal, jól elhelyezett folttal teret idéz, formát domborít, fényt gyújt, kiemel vagy elnyom, úgy, ahogy témája kívánja.

Témáját összefoglalni látszólag nagyon könnyű. Régen: a szegény ember élete. Ma: a munka. Valójában azonban szinte végtelenül széles skálája húzódik meg az érzelmeknek az egyszerű szavak mögött. A szegény emberek rete mindenkinek, aki szűk bányatárnákban csákányoz és ácsol, arat, állványzatot épít és gyümölcsfára mászik, csillét tol vagy tehenet fej.

Szimbólumok használatától nem idegenkedik. Különösen régebben, a két világháború közötti években készült expresszív metszeteken élt velük szívesen. Társadalmi és művészi feladatának tudata azonban mindig megóvta attól, hogy elvont szimbólistává legyen. Elég emlékezetünkbe idézni az olyan műveit, mint a *Háború 1914*, a *Mese felnőtteknek*, vagy a már újabban készített *Ady-illusztrációk*; hogy meglássuk, jelképei mennyire a valóság talajából nőnek ki.

Melyik a legszebb művei közül? Nagyon nehéz lenne kiválasztani. Úgy hiszem, a tragikus-darabos *Munkástemetés*, a megindító, finom lírájú *Mosónő*, a József Attila-illusztrációk egyike-másika, a kicsiben is monumentális *Anyaság*, vagy a mozgalmas *Gyümölcsszedés* egyaránt versenyezhetnének ezért a címért.

C—r

ÁLLÁS

Bejáró önálló mindenest két személyhez, május 1-re, hetenként 3—4-szerre, jó fizetéssel keresek. Kálmán. — XIII., Sallai Imre u. 14. 127—127.

Anyagbeszerzőt, ki személygépkocsit is vezet, felveszünk. — Hegesztőkészülékek Gyára, Bp., III., Dósai László u. 90.

Gyermekszerető főzőmindenest keres budai villába házaspár. Jelentkezés 2 vagy 6 és 8 óra közt, V., Pesti Barnabás (azelőtt Piarista) utca 4. II. 7.

Üdülőben gyakorlott gondnoki, könyvelői, adminisztrátori vagy raktárkezelői **állást** azonnal vállalok. — »Tökéletes német — 53922« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Női fodrász üzletbe keresek kimondottan modern frizurákban jártas munkaerőt. Telefon érdeklődés: du. 2-től: 355—462, vagy 153—005.

Bejárónőt felveszek. Bethlen Gábor utca 6, kötöde.

VIZSGÁZOTT KAZÁNFŰTŐT
állandó munkára
FELVESZÜNK
Jelentkezés a
BUDAPESTI BÚTORGYÁR VII., Rózsa Ferenc u. 4—6
munkaügyi osztályán

Férfi segédmunkásokat keresünk felvételre. Lőrinci Fonóipar, Bpest, XVIII. ker., Gyömrői út 85—91.

Gyermektelen házaspár gyermekgondozásért lakást keres, Pest belterületén. — 220—451.

Jól főző, gyermekszerető bejárónőt egész napra felvesz Szatmári Sándor, Bp., XIII., Csanádi u. 17, fszt. 1.

2½ éves, járni nem tudó kislányom mellé keresek lelkiismeretes nőt 50-ig, aki a gyermek körüli összes teendőket ellátja. Esetleg lakással, teljes ellátás, jó fizetés. Telefon nappal: 426—547, este: 355—418.

Ablaktisztításhoz — férfit vagy nőt keresek. — Betanítom. Szív utca 26, Fenyőné.

Borbélysegéd állást keres. — »Borbély« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Takarítást vállalok Sztk-val Notisz Anna, Pozsonyi út 12, III. 14.

Autogénhegesztő felszerelés, új, eladó. Lévai, VII., Cserhát négy.

400-as szalagfűrész motorral eladó. XI., Abádi u. 40. I. em.

Fagylaltgép 4 szelencével, alsó hűtővitrinnel, vízhűtésű agregátorral és kisebb hűtőgépek eladók. Tompa, Bp., IX., Ollói út 109/a.

BÚTOR

Rekamiék, fotelok, sezlonok készítőtől, jó minőségben, fizetési könnyítéssel. Festetits utca 11. — Keletinél.

Rekamiék, fotelok, székek, sezlonok, készítése, javítása. Minőségi kisipari munka. Kárpitosnál. Rákóczi tér 11.

Hálószobát, kombinált szekrényt, ágyakat és szekrényeket vennék. Telefon: 315—032.

2 db zöld fotel, — ökörszarv támlával, 1 kis asztal hozzá, 700 Ft, eladó. Du. 5—9-ig. Telefon: 364—574.

Kétszemélyes rekamié 4 székkel, 1 asztal eladó. Kisipari munka. 3—6 között. I., Döbrentei u. 11. fszt. 2.

Vennék hálószobát kombinált bútort, páros szekrényt. Telefon: 33—88—88 Hívjon, jövök.

Alig használt díványágy eladó, sötét színben. Bpest, X. ker., Füzér u. 8.

Biedermeier ebédlőszekrény, háromszekrény, rekamié, sublót, női íróasztal, rádióasztal eladó. — Tel.: 421—799.

Eladó háromrészes, tükrös barna ruhaszekrény, nem politúros. 1600 Ft. — VIII., Vas u. 15/a. III. 45.

25 éve
foteltisztítás
NEO-COLOR
Bútorkárpitok tökéletes vegytisztítása vagy átfestése helyszínen
KLEIN ZOLTÁN
kelmefestő, vegytisztító mester
V. Egyetem u. 5
Tel.: 185—205

Kombinált szekrény, szép fazonú, zeneszekrény, konyhabútor készítőnél eladó Rákospalota, Tompa Mihály 51.

Francia teleháló, — stílbútor, zsúrkocsi, torontáli szőnyegek, olcsón. Telefon: 156—915.

CSILLÁRT

íróasztal, könyvszekrény (szekreter), hozzávaló kétajtós szekrény és asztal, zsúrkocsi, fotelok, díszlámpa, jégszekrény, torontáli szőnyeg eladók privátnak. Pozsonyi út 38. IV. 1. Csak du. 5—7-ig.

2 személyes barokk és flamand garnitúra olcsón.
SCHIFF
Szt. István krt. 26

Eladó modern íróasztal, beépített könyvespolcokkal. — Délután 6-tól. 315—243.

Minőségi csillárt részletre is Vogel csillárkészítőnél vásároljon. Vétel csere, javítás. Baross u. 48. Tel.: 139—853.

Kétszemélyes rekamié eladó. Dr. Tasnádi, Királyi Pál u. 8. II. 4.

Hálószobabútort, kombináltat, párosszekrényt, párosággyat, hagyatékot, feloszlatott háztartást veszek. 130—755.

Fehér hálószoba eladó. II., Fillér u. 23. I. 7.

SZŐNYEG

Szőnyegek javítása, tisztítása, roltozása. Gordon Lajos, VI., Jókai u. 7. Tel.: 128—396.

Szőnyegjavítás, szőnyegrojtozás, szőnyegtisztítás olcsón és gyorsan. Grebler-né, VI., Jókai u. 1. I. 4. 121—337.

Gyönyörű hibátlan, világos, 14 kvadrát szmirna szőnyeg eladó. Megtekinthető 9—3-ig, vagy este 7-től. Orgona utca 8, Rózsadomb.

Szőnyegét különlegesen megjavíttom, vegyileg kitisztítom, átszabom, rojtozom, vagy szakadtan, hibásan megveszem, bútorkárpitját a helyszínen kitisztítom. Javított szőnyegek eladók. **Domány Gyula,** ezelőtt 20 évig a Nagymező utcában, most VI., Majakovszkij utca 56. Telefon: 420—637.

7 és félszer 5 és feles keleti perzsaszőnyeg eladó. Cím: dr. Péterné, Szentes, Petőfi utca 9. Telefon: 498.

HANGSZER

Stingl, Lauberger, vagy hasonló gyártmányú zongorát, esetleg pianínót — vennék. 420—723.

Készpénzért v használt férfi kat, női szőrm dákat, szőny tollat. 222—118.

Használt szőr bundát — k pénzért **veszek** Átalakítást, vítást válla Kőves szűcs. Semmelweis ca 17. Tele 386—662.

Női tavaszi k fehér, tiszta gy selyemsantung pongyolák, stb adók, csütör naponta 17—20 Kisfaludy utca IV. 4.

JÁRMŰ

Eladó BFK. 4 nault személy Érdeklődni hely. József 15.

NSU 250-es t kópos, kifogás eladó. Bp., V. kőr u. 5. H ügyelő.

Prima 100-as motorkerékpár adó. IV. ker., utca 42. Gumi műhely.

500-as Ariel, szelepelt, old csis, motorker eladó. Zsili Károly, Vác, u. 4.

Vennék piros, Pannónia gyá dalkocsit. Lev ármegjelöléssel Kertész Sándor kesfehérvár, János utca 21.

R. 51/3 BMW csak hétköznap dapest, Visegr 10. Szerelőmű

150-es kisk Zetkát sürg veszek, leírá ajánlattal. mos. Szen tonkáta. Rá 77.

Oldalkocsis dapp kifogá autóvásárlás 22 000-ért elad Szabó, Kecs Vízművek.

125-ös új pir nuvia motorke eladó. XIII., S út 13. Porta

BMW R—71, macht oldalko kitűnő állap eladó. Borsos. fon: 150—874.

Eladó 1 350-e motor, II. ker. linovszki fasor Listár. Megtek tő délután óráig.

»Kalózt« kifo lan állapotban vételre keresek Varsányi Gyul Tas vezér u.

ADÁS, VÉT

Ágytoll elad tisztításért megyek. VI., kovszkij utca —791.

»Fructidor« réztartályos m

MDK

Varsányi Pál

Munkástemetés

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

17 l.

Varsányi Pál, grafikus MDK.

Wilde Oszkár: A readingi fegyház balladája című költeménye jelenik meg Varsányi Pál Jametszeteivel.

–: A Magyar Helikon II. negyedévi kiadványai 175. l.

Könyvbarát, Bp. 1959. április IX/4.

MDK

Varsányi Pál

Légitámadás, linom.

Szocializmus, "

M. Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946. jul

8 l.

MDK

Varsányi Pál

Munkanélküliek, fam.
Mosónő, "

M. Rézkarcolók Egy. Szépműv. Maz. 1946. jul.

8 l.

MDK

Varsányi Pál

az Egyesület tagja

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.
Szalmássy Gal. 1948. febr.

MDK

Varsányi Pál

Légitámadás

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. 17 l.

R. R. J. gyüjteményes kiállitása.
Ernst Muzeum 1920.

Vas Ferencné
Biró Pálné arcképe, paszt.

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 8 l.

B. R. J. gyüjteményes kiállitása.
Ernst Museum 1920.

MDK

Varsányi Pál

Csordás

M.grafika 100 éve. FŐv.Képtár 32.kiáll. 1948x
1948. jan. 17 l.

MDK

Varsányi Pál

Tél, linóm.

Munkástemetés, "

Pékmühely, "

Magy. Rézkarcoló Müvészek Egy. 25. kiáll.

Szalmássy Gal. 1948. febr.

MDK

Varsányi Pál

Háboru, linóm.

Pihenő munkások, fam.

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.

Szalmássy Cal. 1948. febr.

MDK

Varsányi Pál, festő.

Bányászok robbantást készítenek elő. Krétarajz.
Csillés és vájár "

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 13. l.

MDK

Varsunyi? Pál, festő.

Padlásfejtés. Krétarajz

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök-tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 12. l.

MDK

Varsányi Pál

Bányászok, fam.sorozat

Sorozat József A. versekhez, fam.

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.

1o 1.

M. D. K.

Vasarinyi Pál

grafikus

/ Illusztrációi,

Dutka Ilona: A gobelin és a grafika a . . . .

Magyar Nemzet, 1959. ápr. 10

91

MDK

Varsányi Pál (grafikusmű-
vész?)

— horganymetszete: Anya — repr.
(képaláírás.)

(Anyák napjára.)

Nők Lapja, Bp. 1956. május 1. [10-11. l.]

MOK

Varsányi Pál, festő,

Aktuál-rajz, vers kiséretében.
(v. mövcg

M. Nemz. 1950. III. 24 – Mův. Alk.-k NV. – Felszabadulási Mappa ápr. 4.-re.

MDK

Varsányi Pál

József Attila versillusztr.

A nagy kiáll. kérdőivei. Világosság, 195o.

szept. 12.

MD K

Varsányi Pál, festö
szül. 1902

191-193.sz. Fametszet

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ K atal. 27.1.

MDK

Varsányi Pál

Magánosság

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

17 l.

Varsányi Pál

Munkástej, rézkarc

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 júli

MDK

Varsányi Pál, festő

FAE: Képzőművészek a bányáról... Szab. Nép, 1948. nov. 23. 6 l.

MDK

Varsányi Pál

Szekeres bácsi, cer.

Arcképkiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Varsányi Pál

Munkás, cer.

Misi, "

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

Varsányi Pál, [~~[illegible]~~] grafikus

L.: Udvardi I.

Rózsa Gy.: A szorgalom ... 7.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 28.

Varsányi Pál

„Öy" c. lapja szerepel a VIII. grafikai biennálén Miskolcon

Kritika 1976/2

28. old.

Vasárnyi Pál, grafikus

l.: feledy gy.

Rózsa Gy.: Intelligens .... 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 21.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 18

NÉPSZAVA

Vasvári Pál

1021

etik ma is *a munk*
sek, a tiltakozó tü
elyekkel a dolgoz
matékkal erősíti
vezeteik állásfogla

ség adatai

ojainkban a teljes munka-
küliek száma már megha-
ja *a 230 ezret*, de a rész-
es munkanélküliek is mint-
100 ezren vannak.
Ezeknek a számoknak, no
g a parlamenti

megvalósítható javaslatokat tettek a dolgozók érdekében. Nem állították, hogy követeléseik egy csapásra minden problémát megoldanak, de *alkalmasak arra, hogy enyhítsenek a gondokon.*

Az inflációs index megtartá-

Varsányi Pál: Kassák-illusztráció

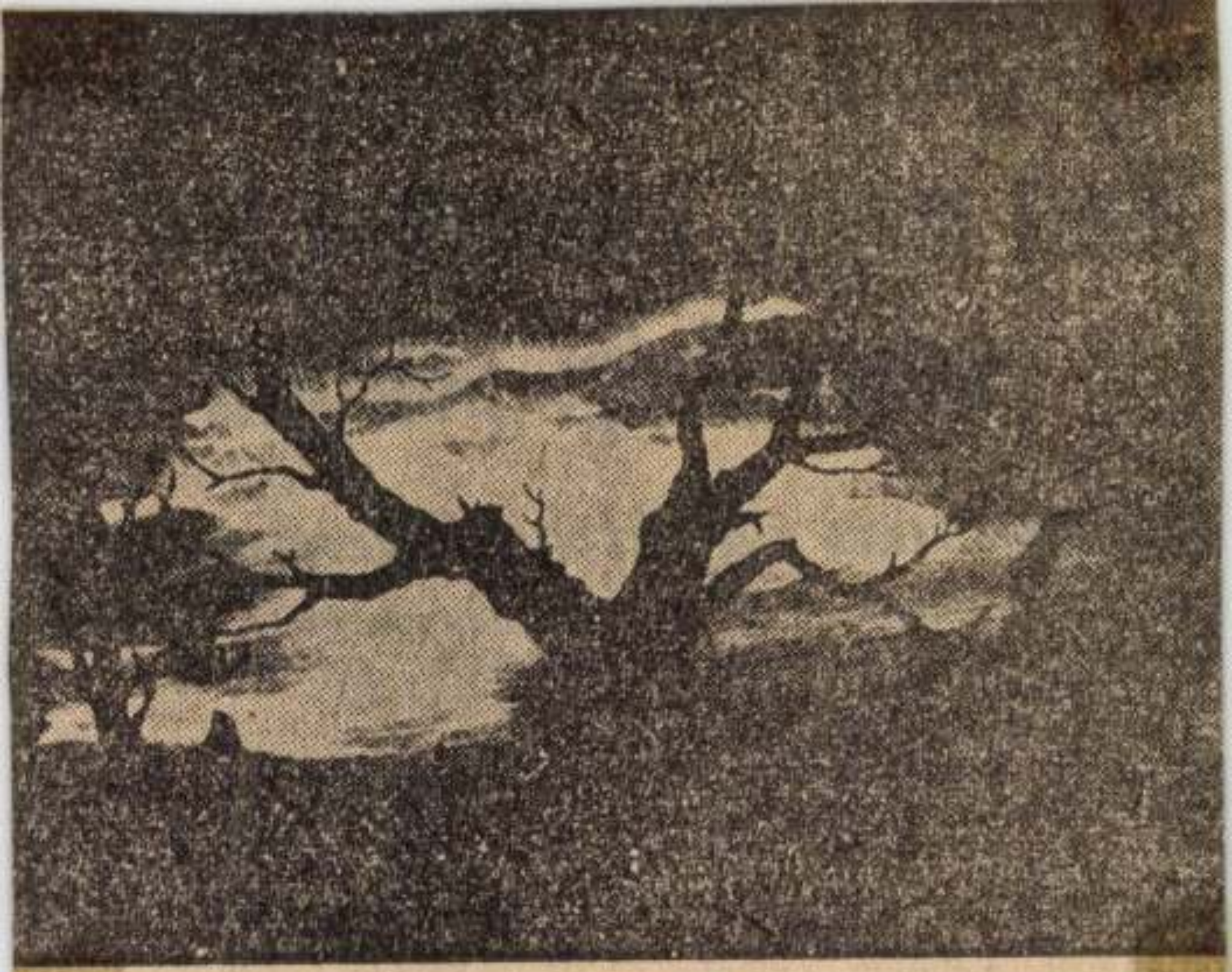

Varsányi Pál: Ősz

Az országos választmány méltatta

Pest megye jelentősen hozzájá nemzetiségi politika ered

A pomázi együttes Baranyában

Rövidesen megjelenik *A ma-arországi délszlávok néprajcímű* sorozat első kötete. A -4 kötet 1980-ig lát napvigot. A következő öt évben a *nkönyvkiadó* gondozásában zlik a hazai délszláv költők írók válogatott írásait, a gyarországi délszlávok haományait, irodalom- és helyténetét.

kel. Előmozdította a hazai és jugoszláv együttesek kölcsönös látogatását.

Elődeink nyomában

A munkáról szóló beszámolóban jelentős helyet kaptak azok az eredmények, amelyek *Pest megyéhez fűződnek*. Egyebek közt méltatták azt a kör-

Varsányi Pál grafikus

A miskolci grafikai kiállítást jan. 4.-ig látható. – Szerepelnek a művész világos akfejtésű grafikái.

Losonci Miklós: a VIII. országos grafikai biennálé.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 23.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 NOV 30
MAGYAR HÍRLAP

Varsányi Pál

1021

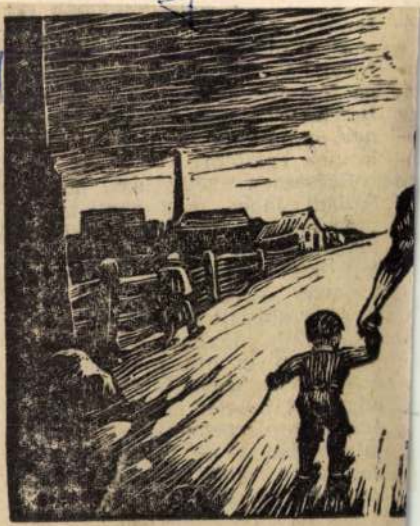

Varsányi Pál

metszete

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 387-748, 340-725

19(3 DEC 25.

MAGYAR HÍRLAP

Varsányi Pál

1021 MAGYAR HÍRLAP

Varsányi Pál metszete:
Gorkij-illusztráció

MTI SAJTÓFIGYELŐ

Tovább élni

A Római Klub, neves nyugati
utolsó évtizedeinek nagy világp
hogy szakembereket kérjenek fel
sére, várható következményeinek

Az első, nagy visszhangot kelt
címen 1972-ben látott napvilágot
világkatasztrófa perspektívájáról
fejlődés, a korlátlan népességnö
szennyeződésének fokozódása és
dása nyomán. Szerzőinek tudomá
tlanisága és egyoldalúsága miatt

A második jelentést, a „Fordu
1974-ben tették közzé.

Sok kérdésben eltér a vélemé-
nyem a Római Klubnak benyúj-

Varsányi Pál grafikus

A miskolci grafikai kiállítás, mely több Pest m.-i képzőművész alkotásait tartalmazza, jan. 4.-ig látható. — A művész munkái megbízhatók, ő a világos okfejtésű grafika híve.

Losonci Miklós: A VIII. országos grafikai biennálé.

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 23.

MAGYAR HÍRLAP

Varsányi Pál

1021

1975. NOVEMBER 2, VASARNAP 9

Varsányi Pál metszete:
Gorkij-illusztráció

MSZMP KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-725

Magyaro

A több száz oldalas kötet tele számokkal, adatokkal, a különböző tárgykörökben használatos szakkifejezésekkel, helységnevekkel — mégis *az egyik legfigyelemreméltóbb olvasmány, ami az utóbbi időben megjelent.* Némiképp a címe is megtévesztő: „Magyarország megyéi és városai", mert annál, amit ez tartalomként sejtet, *jóval többet nyújt* az olvasónak. Sorra véve a fővárost és a megyéket — *tudományos alapossággal* mérve fel gazdasági életük fő területeit, a társadalmi mozgásokat, az életszínvonal különböző elemeinek alakulását —, mintegy számvetést tár az érdeklődő elé, aki országosan is világos képet nyerhet arról: honnan indultunk 1945-ben, hová érkeztünk mára, s mi várható a jövőben? Erre utal a könyv előszavában *Németh Kál-*

Varsányi Pál, grafikus

Kevés ex libriszt alkot, de így is nyilvántartásra kényszerít az idősebb generációból a művész, akinek alumíniummetszetei a maguk-túlnyomórészt fekete világukkal ünnepélyes hangulatot teremtenek s a fenkältség érzését keltik.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.

Hevesi Szemle, 1976, 3, 19, old.

Varsányi Pál, grafikus

VARSÁNYI PÁL grafikusművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. Az április végéig látható tárlat egyebek között linómetszeteket, rézkarcokat mutat be.

— Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 20.

Varsányi Pál

Kassák illusztrációi

Népszava, 1976. január 18 – 8. oldal.

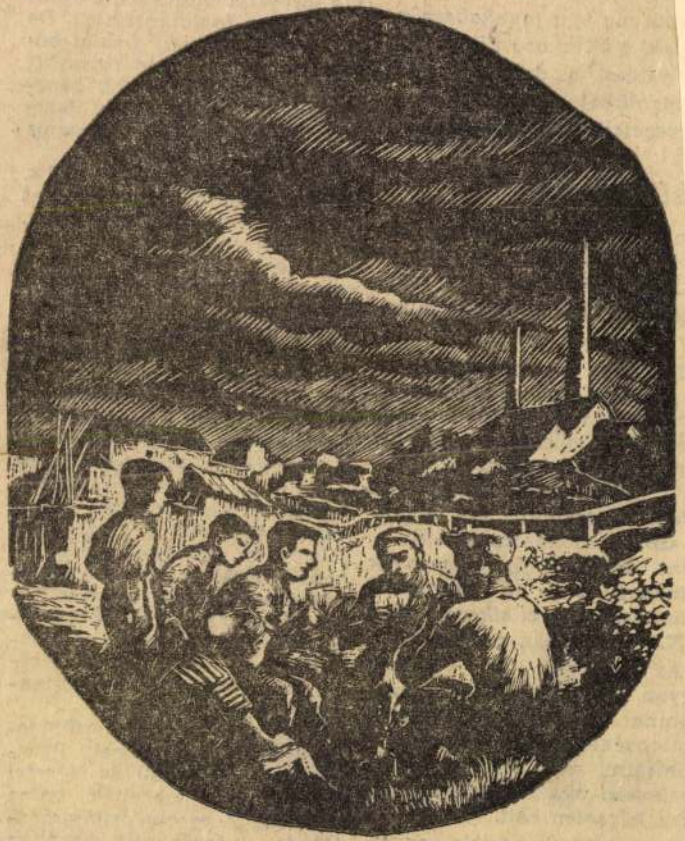

Varsányi Pál: Kassák-illusztráció

Varsányi Pál

A 30 győzelmes év című tárlaton szerepelt Derkovits, Dési Huber, Ék Sándor, Szilágyi Jolán, Berde Mrnő, Varsányi Pál alkotásaikkal.

Magyar Hirlap 1976-157-8
Pogány Ö. Gábor: 30 győzelmes év

Varsányi Pál

Varsányi Pál metszete:
Gorkij-illusztráció

Magyar Hirlap 1975/334/16

Varsányi Pál

A Miskolci Galériában rendezték meg az Országos Grafikai Biennálét. Vadas József: "Szelid grafikusok" cimmel beszámol a kiállitásról és felsorolja az uj neveket, akik a fiatalok közül emlitésre érdemesek: Almásy Aladár, Badacsonyi Sándor, Hibó Tamás, Nagy Gábor, Rátkay György Sarkadi Péter, Somogyi Győző, Valkó László és Wagner János. A biennálén a "nagy öregek" nemzedékét egyedül Varsányi Pál képviseli, -mondja a kritika. Bálint Endre nyomatait nem találja olyan jónak, mint festményeit. Az ifju grafikusok legjobbjai között szerepel Banga Ferenc, Kovács Tamás, Szabados Árpád, Szemethy Imre. - Folytatás a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3. XX.évf. 1. sz. 12. lap.

Varsányi Pál

Kovács Tamás nevét csak megemliti, de nem szerepel a fiatal mesterek között a biennálén. Sáros András Miklós és Révész Napsugár müvészek közvetlen utánuk sorolható. Gácsi Mihály lapjait a legjobbak között tartja számon. Majd Csohány Kálmán és Feledy Gyula következik, akiket kiemel a kritika, s megdicséri Maurer Dóra rézkarcait is. A fiatalok közül elég szigoru birálatot mond Szentgyörgyi József, Józsa János és Pető János munkájáról.
A részletes beszámoló, -Vadas József: "Szelid grafikusok" c. cikke Gácsi Mihály nevénél található.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3. XX. évf 1. sz. 12. lap.

Varsányi Pál

Cztefelé a Dunánál, akvarell.
17,7 × 32 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1972.

Varsányi Pál

Bemutatott műve:

19 sz. „Munkásfej," rézkarc.

Balogh S.: A „Magyar Képzőművészetért, I. sz. művészeti kiállítása, Budapest, 1946. VII.

71

Varsányi Pál

Közölt műve:

29. sz. „Szegény ördög – horgonymetszet
X5.

Magyar kisgrafika 1972 - Budapest.

Vorsányi Pál

Alkony a Demánál
alumetszet 35 x 49,5

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Varsányi Pál

A Magyar Nemzeti Galeriában rendezett nagyszabású kiállításon „fasizmus" gyűjtőnév alatt festmények, grafikák, dombormüvek, ermek nyújtanak megrázó élménysorozatot a háboru iszonyáról, a terror irgalmatlan kegyetlenségéről. Varsányi Pál apró fametszete; „Háboru", monumentális látomás: idillikus szerelmespár ül a padon, mögötte halálfejü szuronyos katona.

H. G. A magyar képzőmüvészek a fasizmus ellen.

Ország Világ 1966/1 27 old.

Varsányi Pál

metszete, illusztráció Petőfi Az Apostol c. müvéhez

Magyar H rlap 1974/228 lo.

Varsányi Pál

metszete, illusztráció József Attila Mondd, mit érlel c. verséhez.

Magyar Hirlap 1974/206 8.

Vasváry Pál:

Exlibriseket készített a századforduló idején

dr. Brestyánszky Ilona: Az exlibris művészete

Rajztanítás. 1971/2

33. tétel

MIK

Varsányi Pál

szerepelt a kiállításon.

grafikái.

Gábor István: Budapesti Levél a Szec. Képzőművészek Csoportjának kiállításáról.

PEDAGÓGUSOK LAPJA 1964. máj. 7.

Varsányi Pál MEK

szerepelt a kiállításon.

Kontha Sándor: A Szocialista Képzőművészek
jubileumi kiállításáról.
Társadalmi Szemle .1964 jul. 108-110. lap.

Varsányi Pál

Ex libriszeket készít.

P. Brestyánszky Ilona: egy feléledt grafikai műfaj: az ex libris

Könyvtáros, Budapest, 1971. (2.) 6.

Varsányi Pál, grafikusművész

A Budapesti Nemzetközi Vásár egyik pavilonjában megnyílt tíz szocialista ország képzőművészeti kiállítása, melyen szerepelnek a művész művei.

Pogány Ö. Gábor: Harminc győzelmes év.

Magyar Hírlap, 1976. júl. 4.

Varsányi Pál, grafikus

l.: Banga f.

Rózsa Gy.: fiatal grafikusok.... 7.

Népszabadság Bp. 1976. aug. 6.

Varsányi Pál: Szocializmus (1936)

Ára: 8,– Ft

Varsányi Pál

metszete: ill Ady:A hadak utján c. verséhez

Magyar Hirlap 1974 282/9

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Népszava

1974 OKT -5

Varsányi Pal

1021

Varsányi Pál: Piacon

ban, melyből következett elindíttatása Cservenyák őrmester kíséretében ide a felső katonai szék elé —, a szőke tündér orcáján az üdvözültek piros fénye gyulladt ki. Két okból érzett gyönyörűséget: világos, hogy e csőstül való bajoknak eredendő forrása, okozója, csakis ő, de elsimítani se tudná más különbül, éppen az adott csávában, a szerencsés momentumok különös összejátszása folytán. A dolgok ily kiegyenlítődése, harmóniába simulása a magas fokú kielégülés szárnyas érzésével ajándékozta meg a lányt. Ezt a könnyű jó érzést még a szerelemgyanús meghatódás is segített az egekbe röpíteni. Nem vitás, Muzsikás katona bellemerejének láttán, mely bajában még fényesedett, csak meghatódni lehetett. A lány szemében könny csillogott, keblében hullámok kergetik egymást.

— Egy pillanatra várjanak — mondta. Beszaladt az épületbe, melynek ott nyílt kapuja. Kisvártatva visszajött.

— Mehetünk — szólott.

— Mehetünk — állította talpra csikás őrizetes Cservenyák őr-

Mehetünk — adta ki a vezény-

VARSÁNYI PÁL

Varsányi Pál metszete:
Gorkij-illusztráció

Magyar Hirlap 1975/29o/9

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1980 JAN 9

Varsányi Pál,
grafikusművész

1980. január 9., szerda

1021

Estefelé a Dunánál

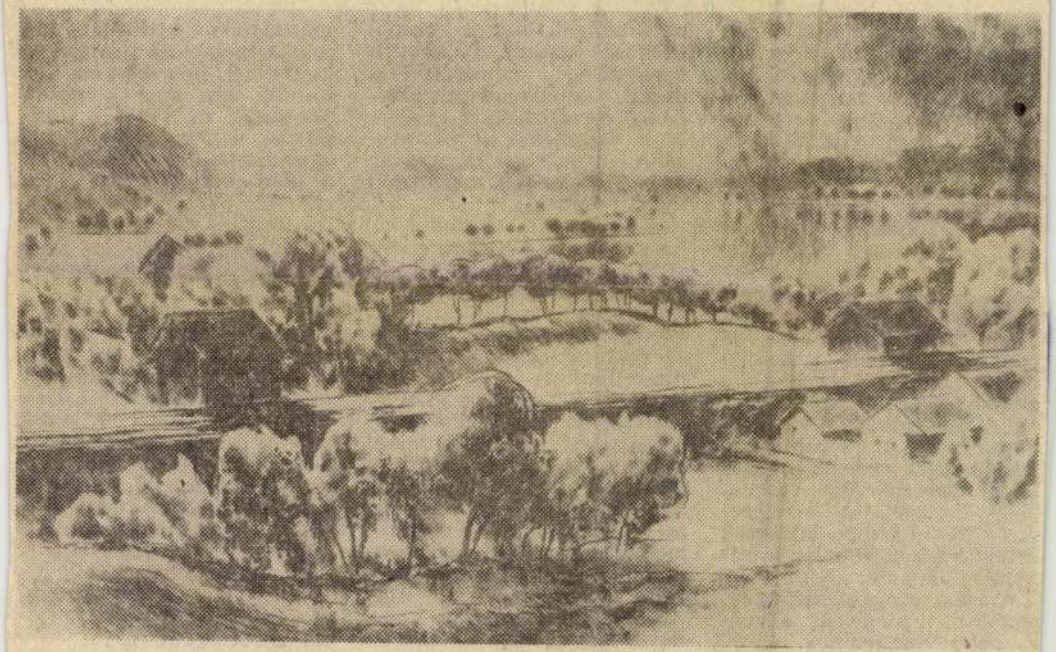

Varsányi Pál rajza

1980. január 9., szerda

Rugalmasság

Halljuk is, mondjuk is sok esetben a kritikát: nem vagyunk elég rugalmasak. No, nem fizikai értelemben, — bár ott is volna mit tennünk —, hanem a mindennapi élet, a munka sűrűjében, a tettek, a cselekvés területén. A találékonyság, a gyors reagálás, a döntések, az ésszerűtlennek mutatkozó kötöttségek feloldása, megváltoztatása területén nem vagyunk elég rugalmasak. Pedig erre napjainkban is nagy szükség van, s holnap még inkább szükség lesz, ha előbbre akarunk jutni a kijelölt, megkezdett úton. Természetesen a rugalmasság felelősséggel, felelősségvállalással párosul. Ezt vállalni kell. Kockáztatás, esetlegesen várható kisebb kudarcok nélkül elképzelhetetlen a fejlődés, a haladás.

A „nem vagyunk eléggé rugalmasak" hiedelem ellenére azért volt, van, s reméljük, a jövőben egyre több lesz az ellenkező megállapítás. Utasításaival. Már a korábbi években leadtuk például a tervezéssel, pénzgazdálkodással, munkaerő-gazdálkodással, premizálással kapcsolatos döntéseket az üzemvezetői hatáskörbe. Helyes volt, bevált, — noha ugyancsak szabályellenes.

— Ma már a múlté, de bizony nemrégen még szinte tilos volt szóba állnunk azokkal a cégekkel, akiknek gyártottunk, szállítottunk. A központ negyedéves időszakra adott szállítási tervet. Ez nyugtalanított bennünket mindig: „Mi lesz, ha a következő fél évben, évben bezárul a piac?". Ezért hát megkerestük a partnereket, tárgyaltunk amúgy inkognitóban, s bizonyosan volt rá eset, hogy hamarabb tudtunk meg dolgokat, kezdtünk készülni a szükséges váltásra, mint a központ. Ma már például saját magunk kutatunk fel számos új piacot, keresünk lehetőségeket arra, hogy új termékeket készítsünk utánajárással biztosítani tudtuk a megfelelő anyagot és kapacitást. Belevágtunk. Tartottunk tőle, hogy kifogásolják majd, de végül a testület is, a megye vezetői is egyetértettek a döntéssel. Így a pénz nem veszett kárba, egy későbbre tervezett fontos munkát előbbre hoztunk. Ez évben és 1981-ben pedig a lakásberuházások is megvalósulnak.

— Természetesen, hogy a vezető, — legyen választott, vagy kinevezett —, ilyen esetekben tarthat sikertelenségtől, elmarasztalástól. De a legnagyobb elmarasztalás megítélésem szerint inkább az, ha egy kínálkozó lehetőséget elszalasztunk, mert kockázatos. Kockázatos igaz, viszont, ha semmit nem teszünk, azzal egyértelműen csak veszíthetünk.

AZ ÜZLETVEZETŐ:

Az alábbi példa nem va-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-746, 340-726

Varsányi Pál, grafikus-művész

SOMOGYI NÉPLAP
1980 MÁR. 2

1021

VARSÁNYI PÁL GRAFIKÁI

Varsányi Pál kiállításán, a Magyar Nemzeti Galériában, európai hírű és jelentőségű grafikusművész életművének legjavát ismerheti meg a tárlatlátogató. Az idős művész fiatalon — alig 26 éves korában — lett cselekvő részese a társadalmi és művészeti progressziónak, s mindkettőt képes volt szerves egységbe olvasztani. Az a fölismerés, hogy a leghaladóbb eszmét csak adekvát művészi formaadással lehet társadalmilag hitelessé tenni, elvezette a sokszorosított grafikához.

Varsányi korán eljutott a társadalmi haladás szükségességének fölismeréséhez, majd hamarosan forradalmi eszmék irányították gondolkodását. Tudatos nyíltsággal sűrítette alkotásaiba azokat az értelmi, érzelmi és morális hatásokat, amelyek fölhalmozódtak benne. Első érett kompozíciói egyértelműen elkötelezettséget vállalnak a dolgozó milliók ügye mellett, és a háború pusztításai ellen.

Önarckép. (1933)

Háború. (1936)

Horogkereszt. (1933)

sport

SPORT SPORT sport SPORT
SPORT SPORT SPORT SPORT
ort sport sport spo
SPORT sport SPORT s
sport SPORT spor

NB I-es eredmények

TC—Dunaújváros 4:2 (1:1)
asas—MÁV Előre 5:0 (3:0)
ebrecen—MTK-VM 1:0 (0:0)
olán—Rába ETO 3:2 (2:1)
onvéd—Tatabánya 4:0 (1:0)
BTC—PVSK 2:0 (1:0)
VTK—Pécsi MSC 2:0 (0:0)
ékéscsaba—ZTE 2:2 (0:0)
ideoton—Ú. Dózsa 0:0

bajnokság állása:

Bp. Honvéd	18	10	5	3	33-20	25
FTC	18	9	6	3	40-25	24
Vasas	18	9	5	4	43-27	23
Videoton	18	9	4	5	35-29	22
ZTE	18	8	6	4	30-24	22
Ú. Dózsa	18	8	4	6	38-25	20
Békéscsaba	18	6	7	5	30-29	19
Debrecen	18	6	6	6	25-23	18
MTK-VM	18	6	6	6	28-27	18
Tatabánya	18	7	4	7	27-27	18
Rába ETO	18	8	2	8	31-35	18
Diósgyőr	18	8	1	9	23-22	17
Pécsi MSC	18	5	5	8	27-24	15
Volán	18	5	5	8	22-33	15
SBTC	18	3	8	7	20-26	14
MÁV Előre	18	4	6	8	18-36	14
Dunaújv.	18	4	5	9	26-33	13
Pécsi VSK	18	2	5	11	16-37	9

Küs

Nem tartozott a »pengés« labdarúgó játékosok közé. Nem voltak élményszámba menő alakításai, virtuóz megoldásai, egyszerűen »csak« labdarúgó volt, azon fajtából, amelyet minden edző kíván magának. Tömören: szolíd, megbízható és problémamentes. Az a típus, aki él-hal sportágáért; aki közepes tehetsége ellenére hallatlan szorgalommal a legmagasabb osztályig is eljuthatott.

Amikor 14 éves korában először kopogott a Rákóczi elődje, a Kinizsi sportkör öltözőjének ajtaján, aligha gondolta, hogy egyik tanúja, aktív részese lesz az egyesület fölemelkedésének, szép napjainak. *Németh Gyula* 1962-től tagja a sportkörnek és neve azon az oldalon is megtalálható, amelyre arany betűkkel írták a labdarúgókrónikát. Hány meg hány játékos jött és távozott e csaknem két évtized alatt? Ő azonban mindig maradt. Jobban mondva: egyszer »megszegte« a klubhűséget — amikor katonai szolgálatra vonult be.

A Táncsicsban töltött el két emlékezetes évet. A rokonszenves védőjátékost visszavárták, s ő örömmel jött, bár mások is szemet vetettek rá. De úgy érezte, hogy ahol az első lépéseket tette, ahol már 17 évesen a felnőttcsapatban is bizalmat kapott, ott van egyedüli otthona. Igaz, utána némi nosztalgiával gondolt egykori katona pajtásaira: *Pallára, Knapikra*, a szegedi *Nagy Pistára*, meg a többiekre, akikkel együtt kergette a bőrt, s akik később az NB I-ben is helytálltak. De az önkontrollja továbbra is jól működött: úgy érezte, nem lehetnek ilyen »nagyratörő« vágyai. Ha valaki ezekben az években azt mondja neki, hogy hatvan mérkőzést fog majd játszani az élvo-

a „játékos
ban is. So
élik ki e sz
beröltő mú
gyelmeztet.
Álltál-e
gasodó ho
Vártad-e r
kot kezdő
meg neked
ján villaná
sportélmén
ban a szép
ba, az idő

yenge főpróba után

Sikerül-e javítani?

Bizony, rosszul sikerült a próba a Rákóczi labdarúinak. Szerdán Mosonmaaróváron a megyei bajkságban szereplő MOTIM -t sem tudták legyőzni az NK-ban. Így nemcsak az a

lelni a játékosok. Tény, hogy nagy fokú formajavulásra, sokkal odaadóbb — az őszihez hasonló — lelkesedésre volca szükség a győzelemhez. A KOMÉP ugyancsak a kiesőzóna tagja, hi-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varsányi Pál

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1979. JUL 3

1021

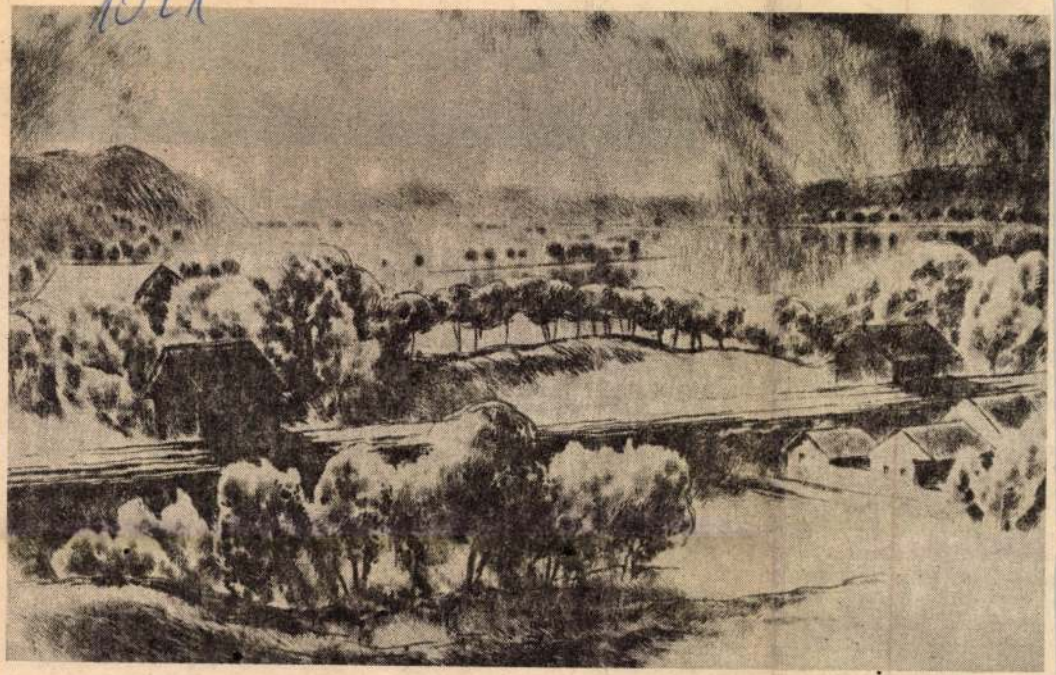

Varsányi Pál: Estefelé a Dunánál

élelőtt a tóparton, tizenegy órától a könyvtárban, este a presszóban. Ez volt a vizsgára készülő ifjú napi menetrendje. Egy hónapon át.

— Pazar vizsgaszesszió, nem mondom — jegyezte meg gúnyosan egyik diplomás barátja, aki már kiállta az egyetemi hétpróbát. — Nem túl nagy luxus ez, öregem, hogy a délelőttöt elfürdőzöd, az estét átszórakozod? ... Valamikor én reggel nyolctól este tízig, tizenegyig gyúrtam .

Az ábrándos szemű ifjú fölényesen mosolygott:

— Ó, nem kell. Felesleges ... Te, úgy fog az eszem, hogy az nem igaz! Egyszer elolvasom, és scsuu! — vágott nyitott tenyerének élével a levegőbe, jelezvén esze lendületét. — Például a francia forradalom, scsuu! Vagy a mai irodalom ... scsuu. Nem azért mondom, de ebben nagy

A r

hát, hosszú h
gasba csapva
tötte:

— Helló, hát itt vagy, gyönyörűm! — s máris scsuu, odacsapódott.

Láttam délutánonként a könyvtárban, könyv helyett delejező szemekben olvasni. Egyszer ismét kérdeztem: Nos, a tanulással? Jól állunk, avagy jól haladunk?

— Hogy tisztában vagyok-e az anyaggal? ... Ne féltsd az öreget! — és kezével ismét a levegőbe csapott.

Aztán eljött a „scsuu" próbanapja. A vizsga. A magabiztos ifjú divatos napszemüveget vásárolt, a legújabb beat-divat szerint fésülte frizuráját, s beült a vizsgázó termébe. Az írásbeli jól ment,

zett, a fiú kifejtette egyéni véleményét. A tanár a fejét csóválta: ő nem annyira az egyéni véleményre kíváncsi, inkább a tényleges tudásra.

A magabiztos ifjú helyzete kissé bizonytalanná vált.

Másik vizsga, történelemből. A téma: a francia forradalom. Hősünk kifejtette marxista véleményét a forradalom jelentőségéről. Általában. A prof mást kért: a történelmi tények ismeretét.

— Mi történt a labdaházban? — dobta oda könnyedén a „labdát", az ifjú elkapta és visszaperdítette. A prof taccsra pöccintette. Nem ez a labda volt, jelölt úr.

Aztán mondott egy dátu-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR BUDAPEST
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Varsányi Pál,

KISALFÖLD

grafikusművész

1980 FEB 23

1021

Varsányi Pál grafikái

Varsányi Pál kiállításán a Magyar Nemzeti Galériában, európai hírű és jelentőségű grafikusművész életművének legjavát ismerheti meg a tárlatlátogató. Az idős művész fiatalon, alig 26 éves korában lett cselekvő részese a társadalmi és művészeti progressziónak, s mindkettőt képes volt szerves egységbe olvasztani.

Az a felismerés, hogy a leghaladóbb eszmét csak adekvált művészi formaadással lehet társadalmilag hitelessé tenni, elvezette a sokszorosított grafikához.

Varsányi korán eljutott a társadalmi haladás szükségességének felismeréséhez, majd hamarosan forradalmi eszmék irányították gondolkodását. Tudatos nyíltsággal sűrítette alkotásaiba azokat az értelmi, érzelmi és morális hatásokat, amelyek felhalmozódtak benne. Első érett kompozíciói egyértelmű elkötelezettséget vállalnak a dolgozó milliók ügye mellett és a háború pusztításai ellen. 1933-ban készült antifasiszta sorozata kiemelkedő terméke a magyar és az európai sokszorosított grafikának. Tematikája és motívumanyaga új elemeket hoz forradalmi képzőművészetünk jelképrendszerébe.

*

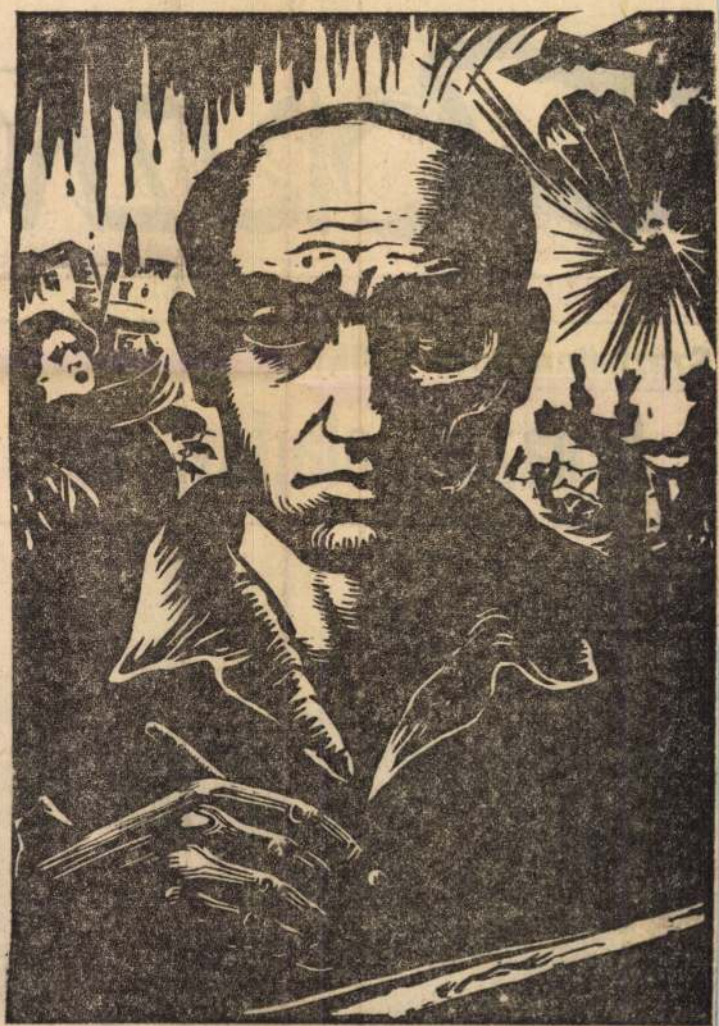

Önarckép (1933)

Országjárás

Százhalombatta — DKV

A hazai „olajfőváros”

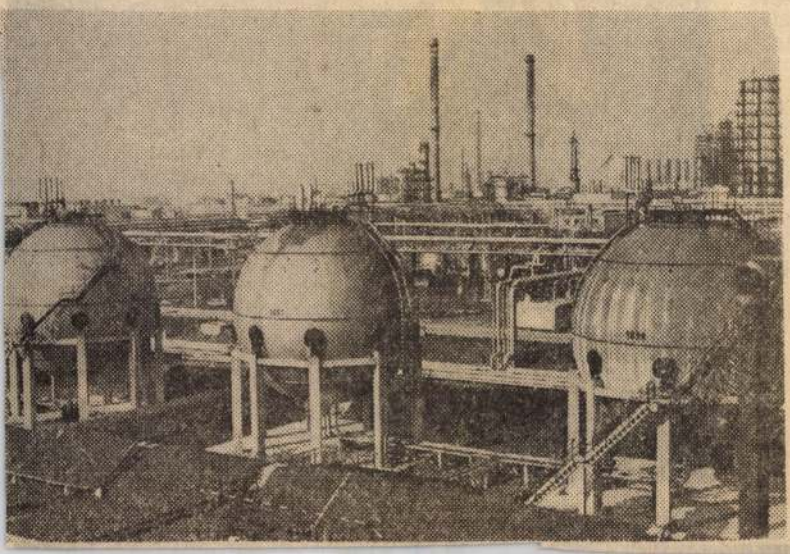

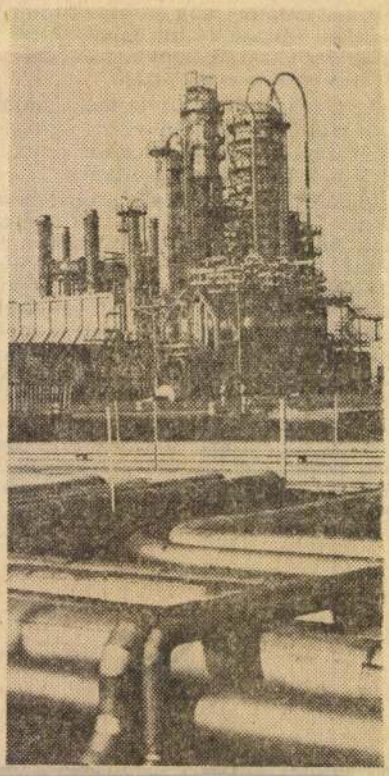

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 24
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Varsányi Pál grafikusművész

1021

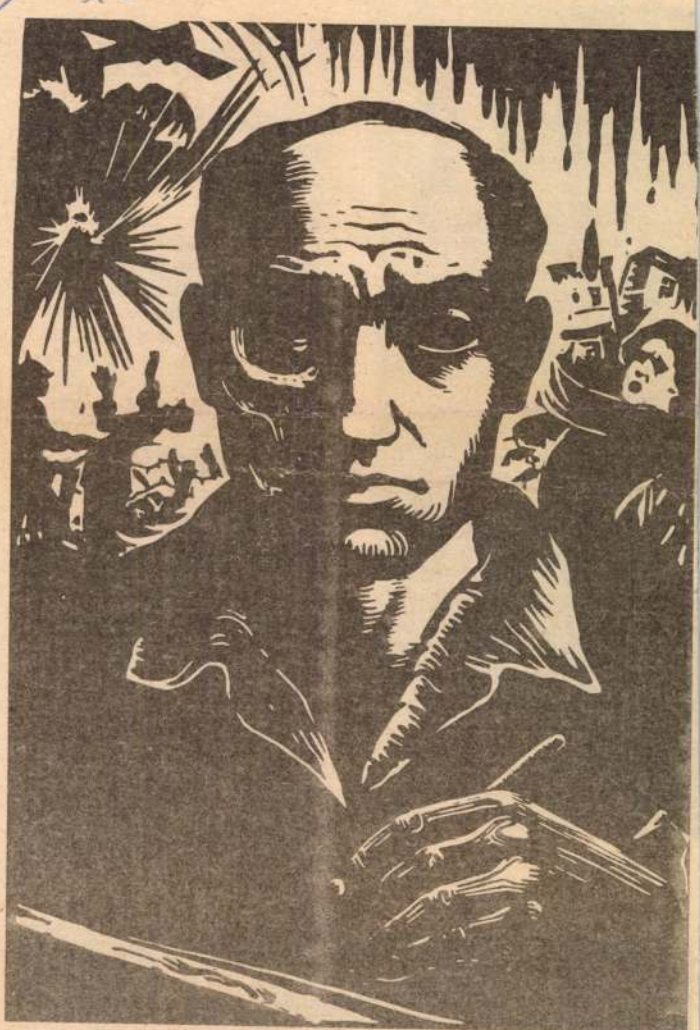

Önarckép (1933)

Varsányi Pál grafikái

Varsányi Pál kiállításán a Magyar Nemzeti Galériába, európai hírű és jelentőségű grafikusművész életművének legjavát ismerheti meg a tárlatlátogató. Az idős művész fiatalon, alig 26 éves korában lett cselekvő részese a társadalmi és művészeti progressziónak, s mindkettőt képes volt szerves egységbe olvasztani.

Az a felismerés, hogy a leghaladóbb eszmét csak adekvált művészi formadással lehet társadalmilag hitelessé tenni, elvezette a sokszorosított grafikához.

Varsányi korán eljutott a társadalmi haladás szükségességének felismeréséhez, majd hamarosan forradalmi eszmék irányították gondolkodását. Tudatos nyíltsággal sűrítette alkotásaiba azokat az értelmi és morális hatásokat, amelyek felhalmozódtak benne. Első érett kompozíciói egyértelmű elkötelezettséget vállalnak a dolgozó milliók ügye mellett és a háború pusztításai ellen: 1933-ban készült antifasiszta sorozata kiemelkedő terméke a magyar és az európai sokszorosított grafikának. Tematikája és motívumanyaga új elemeket hoz forradalmi képzőművészetünk jelképrendszerébe.

Képeink Varsányi Pál e korszakából valók.

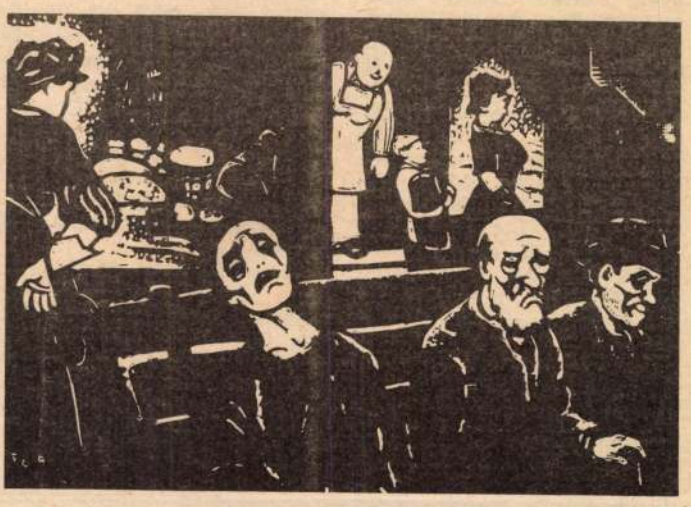

Éhség (1937)

Horogkereszt (1933)

Háború (1936)

Férfidivat

A férfiaknak olyan, könnyű, természetes alapanyagú öltözékeket ajánlanak a divatkreátorok, amelyeket reggeltől estig, munkában és társaságban egyaránt viselhetnek. A természetes bőség, a rever hangsúlyozottsága, a széles váll és az egyenes nadrágszár a jellemzők. Az anyagok — bár valójában nagyon puhák és jó minőségűek — durva szövésűnek, rusztikusnak látszanak. A modellek között sok a klasszikus stílusú, amelyeket felold egy-egy nem szabályos szabásvonal. A színekben a barna minden árnyalata divatos, az egészen világos bézstől a sötétbarnáig. De a szürke, mint a másik alapszín is sikerre számíthat. A különböző színek kombinálása, például a kék és a szürke, igen elegáns.

Közmondások

VÍZSZINTES: 1. A hétfői napról szóló közmondás. (Zárt betűk: M, Y, H, A, L.) 12. .... Diavolo, Auber vígoperája. 13. Ama bizonyosé. 14. Fehér törökül. (ak) 15. Jég németül. (Eis) 17. Merre, melyik helyen. 18. Közlekedési terület. 19. Szamárium és oxigén vegyjele. 20. Idegen családnév. (az Adolphe francia zeneszerző, az Ion román író, az Albrecht, Franz, Eugén, Emil német festők voltak, a Robert pedig angol építész.) 22. Névelős névelő. 24. Tetejére. 25. A Leányvásár és Sybill operettek szerzője (Viktor, 1883—1921.) 28. Francia arany. (or) 29. A vízszintes 1. befejező szava. 32. A görög költészet szerelmi múzsája az ókorban. 33. Férfinév. 35. Nyomdász, könyvkiadó. (Petőfi verseit is ő adta ki (Gusztáv, 1843-69.) 36. A stratégiai fegyverek korlátozását célzó szovjet—amerikai tárgyalások ismert névbetűi. 37. .... és évek, Kaffka Margit regénye. 38. Pest megyei község. 39. IH. 41. Német angolna (Aal) 43. Megszólítás. 44. Izomkötője. 45. Jómagam. 46. ..... és merre van hazája? 48. Dal. 50. Gyümölcs nedve. 51. A máj váladéka. 52. Hegedű tartozéka. 53. Férfinév. 54. Álldogálás az esőben. 56. Lom ikerszava. 57. Névelő. 58. Száz és ezer római számmal. 59. Dalos. 62. ZÉ. 64. A múlt idő jele. 65. Fővárosi sportegylet. 68. a bánatát. 71. A PFSZ VB Elő-ázsiai ország. 69. ...Öli elnöke. 72. Házőrző. 73. Vél. 74. Vas megyei község. 75. Tó Afrikában, de állam is. 77. Vajon ráad-e?

FÜGGŐLEGES: 2. Nem használ, ártalmára van. 3. Kettőzve város, edzőtáborral. 4. Esőn ácsorgó. 5. Község Vas megyében. 6. Város Bulgáriában, a Sztruma folyó mellett. 7. Agyagból vagy porcelánból készült tojás alakú csőrös fuvola. 8. Tiltószó. 9. Tiarában van! 10. Sóhaj szava. 11. Lakoma. 12. Közmondás (Zárt betűk: I, E, V.) 13. Nem itt, távolabban. 16. Idegen Simon kiejtés 20. Acsády Ignác. 21. Ezerszáz római számmal. 23. Becézett női név. 26. Menyasszony. 27. Bőr és oxigén vegyjele. 30. Sas Ede. 31. Tetőfedő iparos. 33. Ezt követő, későbbi. 34. Lemezjátszón forognak. 40. Vadállat. 42. Pénz (cigány szóval) 44. Ami túlzásba víve részegséget okoz. 45. Házat készít. 47. Bakter, vigyázó. 49. Odavissza női név. 50. Szolmizációs hang vagy tantál vegyjele. 51. Tova. 53. A jeruzsálemi „panaszok fala". (Imafal) 55. Beborozott autósok réme. 60. Alatta fészkel a fecske a nóta szerint. 61. Felső ruhanemű. 63. Reszelősen egyenetlen felületű. 66. Nyelvtani fogalom. (szótoldalék) névelővel. 67. Satu része! 69. Óriáskígyó, vagy nyakszörme. 70. Föld alatti üregben lakó, kutya nagyságú, hosszú sörtés szőrű éjjeli állat. 75. Kétjegyű mássalhangzó. 76. Orosz helyeslés.

Beküldendő a vízszintes 1., 29. és függőleges 12., sor megfejtése. Határidő: március 4.

A február 10-i keresztrejtvény szövege: Egy tiszta vers mögé bújt el az értelem, azért írok csak, hogy ne féljek oly nagyon.

— M —

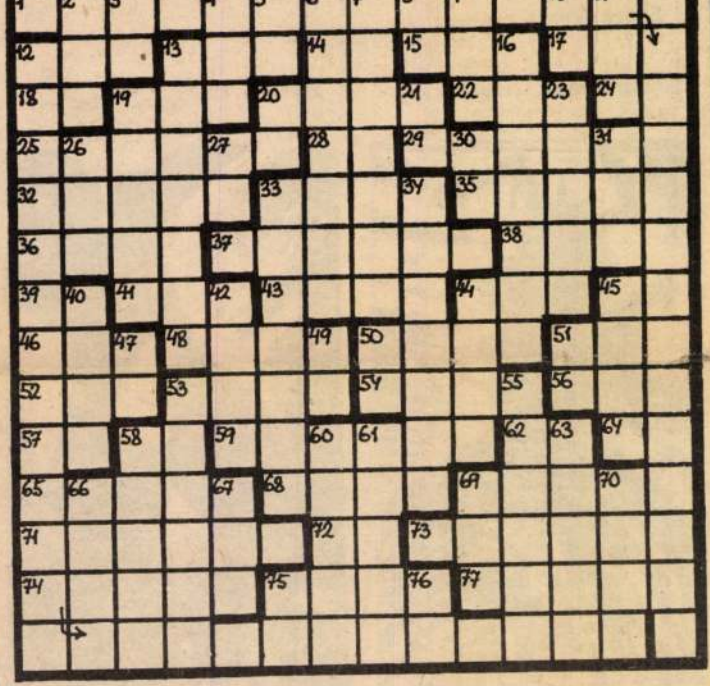

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 OKT 13

Magyar Hirlap

Varsányi Pál
1021

MAGYAR HÍRLAP

Varsányi Pál metszete:
Illusztráció Ady Endre A hadak útján
című verséhez

lulóknak

— Vácott. Két év fegyházat kaptam. Nekem már nem járt kedvezmény.

— *Hányszor volt büntetve?*

— Négyszer.

Járt már Állampusztán és Sátoraljaújhelyen. Elpanaszolja, hogy kétszer ugyanahhoz a bíróhoz került az ügye, de arról nem akar beszélni, hogy mi miatt ítélték el. Ne firtassuk hát. Igaz, *szépíti a múltat, de már a jövőn jár az esze*, s a tervek között nem szerepel újabb szabadságvesztés.

A börtönújságban olvasott a KÖFÉM kezdeményezéséről. Úgy gondolta, hogy a vállalat segítségével sikerül átvészelnie egy nehéz időszakot. Nem csalódott, s eddig ő sem okozott csalódást. Szabadulása után kivett két hét „szabadságot", három napon át ismerkedett mostani munkahelyével. Ekkor tudta meg, hogy a vállalat nemcsak kulturált elhelyezést biztosít számára, de egyéves munkaviszony után családi munkásszállásra, három év után pedig vállalati lakás igénylésére is lehetősége nyílik.

Nem „csövezőhely"

A KÖFÉM kezdeményezése az ország

M. D. K.

VARSÁNYI Pál grafikus

A Csók Galéria kiállításán szerepel

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 147. sz. 4. l.

(a. m.) grafikai és képzőművészeti kiállítás

Varsányi Pál, grafikus MDk

A Csók-galéria grafikai kiállításán fametszetekkel szerepel.

P.I.: Jegyzetek kiállításokról

9.l

Népszabadság. Bp. 1960. jún. 22. [Vidéki]

Vargányi Pál, grafikusművész

a budai járás képzőművészei az érdi Bentavölgye Tsz. kultúrtermében mutatkoztak be.
Külön örülök, hogy a tárlat nesztorának azt a Vargányi Pált üdvözölhetjük, akinek antifasiszta tevékenységére már Romain Rolland is felfigyelt az 1930-as években.

Lasonci Miklós: Gazdagodó műhelyek a megyében.
Pest Megyei Hírlap, 1982. jún. 8.

Varsányi Pál, grafikus

L: Würtz Ádám

Arató Antal: Grafika a könyvtárban 34-35

Jászkunság, holnok, 1982. kept. XXVIII/3

Varsányi Pál

Született 1902-ben. Grafikus művész. Tanulmányai: a Művészeti Szabadiskolában. Jól-ismert fametsző. Petőfi S., Ady E., József A. verses költeményeit illusztrálta.

Tekete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966. 3341

309 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Varsányi Pál
grafikus

Drámai telítettségű lapjaival
szerepel a tárlaton.

Galambos Ferenc: Ex lebris kiállítások...
Művészet, 1971 március - 34 lap

Vorsányi Pál

~~festő~~ grafikus

A KUT grafikus tagja. Fametszetei; antifasiszta szelleműek.

A magyarországi műv. tört. I. 525.
Corvina 1971.

Varsányi Pál

1933-1937 között a Szoc. Képzőművészek Csoportjának tagja.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 438. l.

M. D. K.

VARSÁNYI Pál grafikus

Wilde-illusztrációi a VIII. magyar képzőművészeti kiállításon

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 92. sz. 9. l.
Dutka Mária: Grafikus művészetünk fejlődése...

M.D.K

Varsányi Pál mint Grafikus

Értékes mindával verepel.

Ernst Muz. - Arcképkiáll. - 1952 fol. 2. - 5. l. - Dutka M.

Magy. Nemz.

M.D.K.

Varsányi Pál

Grafikus

Antifasiszta grafikái

Magyar Nemzet, 1959. nov. 29.

Dutka Ákos: Munkáselet a képzőművészet tükrében

S.F.

Varsányi Pál

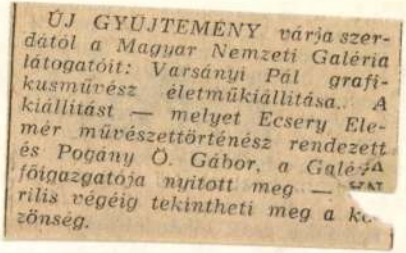

ÚJ GYŰJTEMÉNY várja szerdától a Magyar Nemzeti Galéria látogatóit: Varsányi Pál grafikusművész életműkiállítása. A kiállítást — melyet Ecsery Elemér művészettörténész rendezett és Pogány Ö. Gábor, a Galéria főigazgatója nyitott meg — [illegible] rilis végéig tekintheti meg a közönség.

Magyar Hirlap 1979/12/20/8

VARSÁNYI PÁL

GRAFIKUSMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN

A TÁRLATOT

1979. DECEMBER 19-ÉN,

SZERDÁN 16 ÓRAKOR

POGÁNY Ö. GÁBOR

NYITJA MEG

A BUDAVÁRI PALOTA "C" ÉPÜLETÉNEK

III. EMELETÉN

79-1783 Tempó - 3000 pld.

Varsányi Pál, grafikusművész

Meghívó

Varsányi Pál

Halott madár
akvarell 16,5 x 29 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – sept.

Varsányi Pál, grafikus

L: Gross Arnold

P. tzűs 7 A tisztelg és helyén 7.

Népszabadság, Bp. 1979 márc. 16

Varsányi Pál

Műve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállításon

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban -

Vasáry Pál

Bolygók találkozása

tinta 15 x 28

6. Balatoni Nyári Tárlat

Varsányi Pál

a Helsingörben legutóbb rendezett ex libris kongresszusra „Magyar Kisgrafika 1972" címmel megjelent mappában szerepel lapja. A művész rétkán lép a kisgrafika területére, mégis aforizmaszerű könnyedséggel tud mosolyogtatni, vagy elgondolkoztatni lapjaival: Horgánymetszet (rep.)

Arató Antal: Újabb ex libris kiadványok. Könyvtáros, 1973. jún. 369. old.

Vespányi Pál

Jégoirágok repr.

VII. Országos Grafikai Bienválé
Kiiskolc 1973.

Varsányi Pál

1. Jégvirágok alumetszet

22,3x32,5

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Varsányi Pál

Két lappal szerepel a Nyári-féle gyűjteményben (fa-, ill. linómetszet).

A.B.: A Nyári-féle gyűjtemény; Művelődés, 1971. 2. sz. 42. l., 43. l.

Varsányi Pál

önálló kiállítása az elmult évtized-
ben volt.

Gradi Nóra: A szocialista kejzőművé-
szet története, Budapest, 1970.

2921

Varsányi Pál

Budapesten született 1902-ben. Tanulmányait 1919-ben az Uitz Béla vezette Proletár Képzőművészeti Tanműhelyben kezdte, majd a Fényes Adolf -féle szabadiskolában Zádor István növendéke volt.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972- 166

Varsányi Pál

1934-ben csatlakozik a Szocialista Képzőművészek csoportjához, részt vesz kiállitásain. Egyéni kiállitása volt: 1948 Szabad Szakszervetek kiállitási helyisége, 1958. Ernst muzeum.

Solymár István : Mai magyar rajzművészet, Budapest 1972.

1953-ban Koppenhágában a Land of Volk kiállitása, 1954-ben Izraelben Ady illusztrációi aratnak sikert, ez évben vesz részt a Luganói Grafikai Biennálém , 1957-ben a moszkvai Forradalmi Művészet kiállitásán.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Varsányi Pál

Itt Petőfi Apostolához készitett illusztrációit méltatják. Reprodukciók: 165: Tél, 1967, aluminiummetszet, 360 x 254 mm. ; 166.sz. Halott madár, aluminiummetszet, 166 x 289 mm.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Varsányi Pál

Bemutatott műve:

„Tél", alumíniumnyomat, 36 x 25,3.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

11 f

Varsányi Pál
grafikus

Méltatás – Rezit vett a Dürer és fordulió kiállitásán.

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Müvészet, 1971. augusztus - 10.oldal.

Varsányi Pál

Magános fa, alkonyat

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Varsányi Pál

költőink illusztrátoraként, fametszőként tarthatjuk számon.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 21 l.

Varsányi Pál

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30. évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálém kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Müzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban-

Varsányi Pál

Varsányi Pál (1902–): grafikus. Különösen fa- és linóleummetszetei váltak ismertté. Illusztrációkat készített Petőfi-, Ady- és József Attila-versekhez. Részt vett a Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkájában.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. Corvina 1977.

Vadsányi Pál, grafikus

L. Boromisza T.

9.

–: A hétvégi kult. prog.

Népszabadság, Bn. 1980 jún. 27.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUL 28

Magyar Hirlap

Varsányi Pál
1021

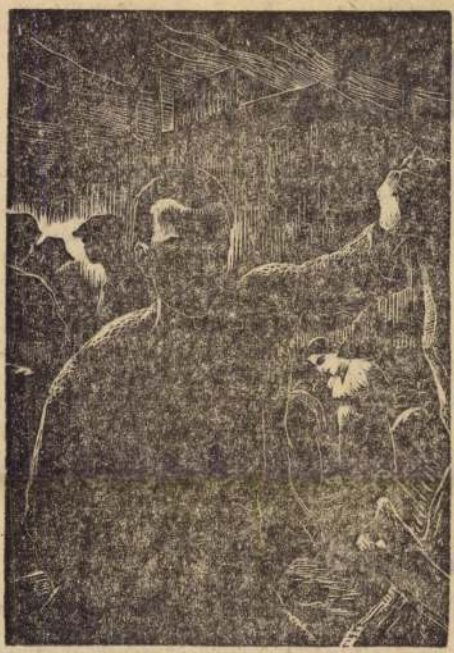

Varsányi Pál metszete. Illusztráció József Attila Mondd, mit érlel című verséhez

kukorica

vezési egységben — képviseli majd a nagytechnikát.

További lépés az integrált vertikum megszervezése, *a kukorica termelésének, feldolgozásának és értékesítésének* egy folyamatba fűzése lesz. Az állattenyésztésen keresztül a hústermelésig terjedhet ez a vertikum, amely már nem csupán képzelgés, hanem az Agrárgazdasági Kutató Intézetben elkészült, sokoldalúan megalapozott *tervezési anyagként* áll rendelkezésünkre, mint egy kukorica- és hústermelési, -feldolgozási közös vállalkozás fejlesztési céljának előtanulmánya.

...ás gépekkel

pedig *a nemzetközi nyersanyagpiacon vetekszik fontossága az egyéb energiahordozókkal.* A kukoricát nyersanyagnak tekintenünk azért is lehet, mert előállításában ugyanúgy hódít teret a nagytechnika, mint a bányászatban, illetve az ...iparban. A külszíni szénfejtés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 23

Népszava

Varsányi Pál

1021

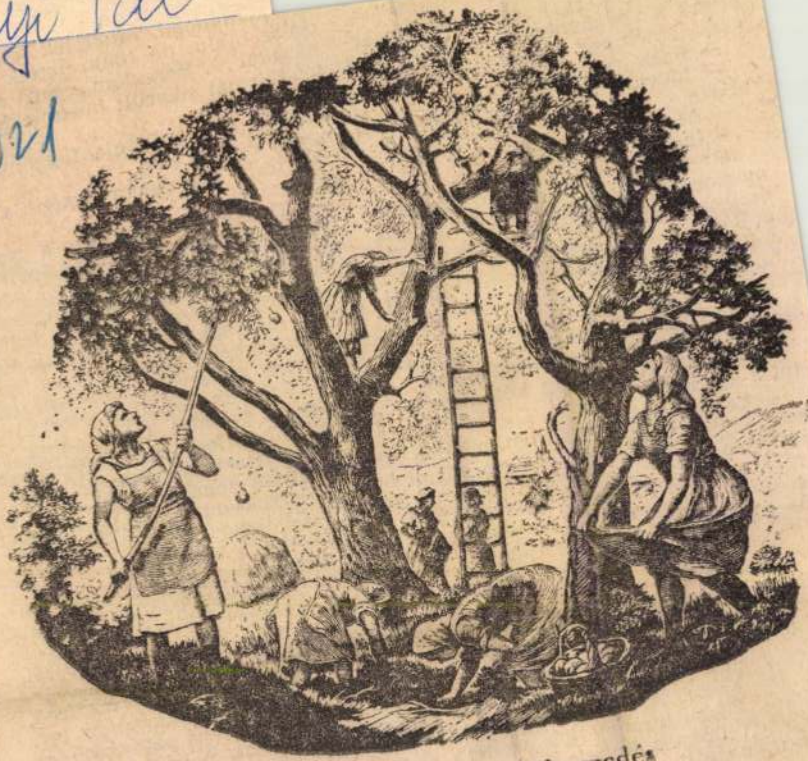

Varsányi Pál: Gyümölcsszedés

lam is írt apám?

— Nem. Kért, hogy jöjjek ide, segítsek a védelemben, a gazdaságot egyesítenék egy nagyobb téesszel.

— Csak azért jött?

— Idevaló volnék, szeretem ezt a tájat.

— Mert nem itt él.

— Ugyan, Julika...

Rátettem még, hogy milyen szép a mögöttünk félkaréjban horpadozó, őszi párában elvesző Bakony. Amott, a Balaton felé, a második völgyben faluvégen az apai ház. Udvarunkból látni Boglyast, két kopáros domb között, s háttér az erdőrengeteg.

A lány érdeklődve figyelt s alighanem ugratott. Mit is próbálok előtte bizonyítani? Kinyögtem két mondatot a kertről.

— Egész nyáron öntöztem, minden este sajgott a vállam. Ez az apám egyik mániája... fű nem lehet az elnök kertjében. Minden este ellenőrizte az öntözést. Lent megunják a cukorborsót, mire itt kivirágzik.

Furcsa volt így belátnom a Bonipert családba.

Rokkant szilvafák lombrésén odalátszott a palotai vár bástyája. Az új lakótelepeket éppen a vár takarja el.

Régi meddőhányókon kopott akáctavakkal. Régen kirabolták a szenet, a mélyben üregek omladoznak s a felszín utánaszáll.

kocsira, Vendel kocsisnak pálinkát loptam, hogy elvigyen. Éjjel döcögtünk át a közeli falukon. Szíjjal megkötötte a csengő nyelvét. Világosodott, mire Mezőföldre értünk. Vendel cipelte be a házakba a lisztet és kapott egy pohárral, hamarosan tántorgott a nehéz zsák alatt. Hozta más házakból a gabonát. Ugyanannyi lett a teher. S hazafelé izzadt képpel énekelt. Azt hittem, hős vagyok. S Vendel az apám engedélyével vitt el, hogy megszokjam a molnármesterséget, a lisztszagot.

— Megvan a malmotok?

— Leszerelték, ott lakom. Visszakaptam az épületet. Tudod, miért hívott ide Bonipert?

— Írt valamit, holmi egyesítésről, aminek nyilván ellene van.

— Azt hiszi, segít, ha megirod, milyen jól megy itt, maradjon így. A fiatalság nem bánná az egyesítést. Megrekedt az élet. A régi harcosok sokat küszködtek, de azt szeretnék, megharcolták a magukét, most már ne változzon tovább semmi ellenükre. A fiatalok...

Varsányi Pál

Művei szerepelnek a Balatoni Kisgrafikai Biennálén a keszthelyi Balatoni Muzeumban, 1975-ben.

-katalógus a könyvtárban-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-720
1978
7
KÖNYVTÁROS
Varsányi Pál
az előkészítésben a további, a meg

1021

15-nek alapfokú könyvtárosi szakképzettség
figyelembe vesszük, hogy egy 1963-ban végz
könyvtárosok 40 százalékának (1976-ban 37,
sítése. Tehát a helyzet azóta romlott.

A könyvtárosok 33 százaléka rendelkezi
13 százalékuk tett le nyelvvizsgát. Aránylag s
iparban, a selyem- és a kötő-hurkolóiparban,
táros közül a legtöbb (22) németül tud. 13 k
három vagy több nyelvet használ.

A könyvtárosoknak kevés továbbképzé
és szakmai ismereteik bővítésére. Mindössze

180.

181.

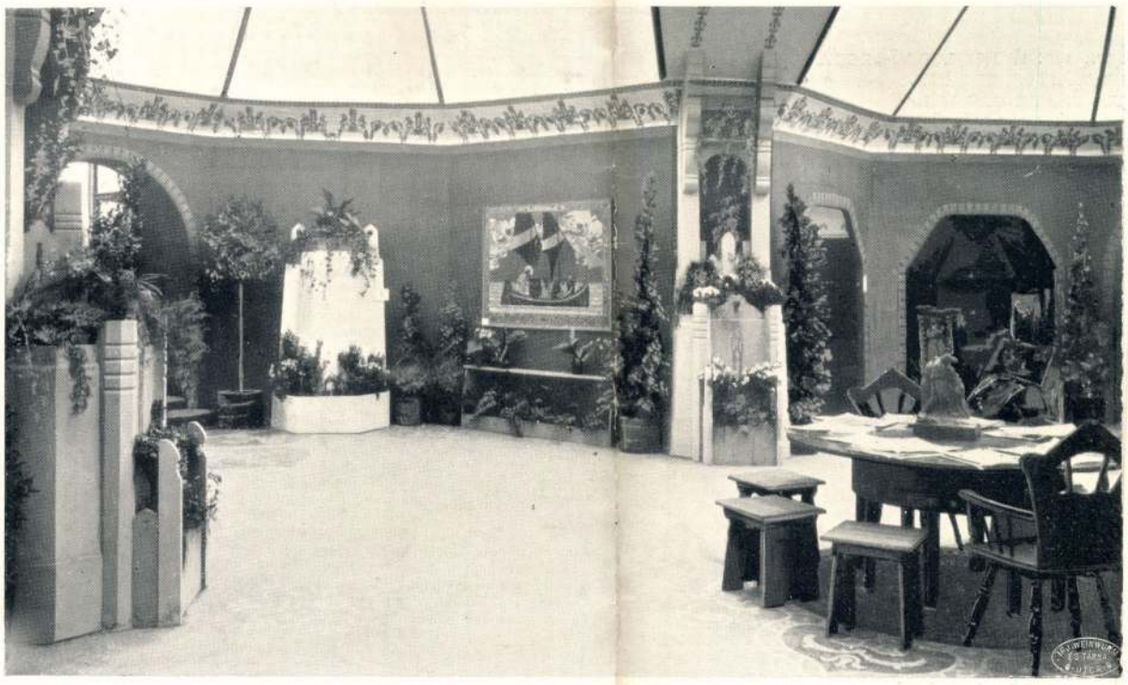

180., 181. A VIRÁGOS UDVAR.
TERVEZTÉK JANSZKY BELA ÉS TÁTRAY LAJOS.

CENTRE DES HALLS DE L'EXPOSITION.
ARCHITECTES: B. JANSZKY ET L. TÁTRAY.

182.

182., 183. ÚRI DOLGOZÓ-SZOBA
ÉS KÖNYVSZEKRÉNY.
TERVEZTE VAS BÉLA.
KÉSZÍTETTE MÉRŐ JENŐ.
A MÁRVÁNYKANDALLÓ
ÁPRILY JÁNOSTÓL VALÓ.

183.

CABINET DE TRAVAIL
ET BIBLIOTHEQUE.
PROJETÉS PAR B. VAS.
EXÉCUTÉS PAR E. MÉRŐ.
LE CHÉMINÉE EN MARBRE EST
DE J. APRILY.

Magyar Iparművészet
1907.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 - 7
KÖNYVTÁROS

Varsányi Pál

1021

Gyergyói János felvétele

érdekes előadás

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

Vargányi Pál

1021

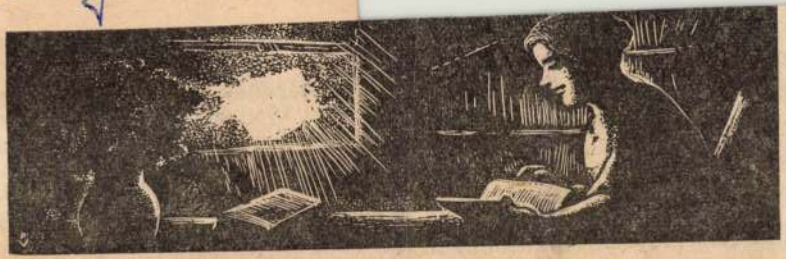

készítője képviselte. A *Könyvtáros* képviseletében Bóday Pál vett részt az értekezleten.

Vendégként részt vett a tanácskozáson az NDK könyvtárügyének számos vezetője is, közöttük *Gotthard Rückl*, az NDK könyvtáregyesületének elnöke és az ottani könyvtártudományi központ (Zentralinstitut für Bibliothekswesen) igazgatója, továbbá *Hans Riedel*, ugyanennek az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1974 MÁJ

TÁRSADALMI SZEMLE

Varsányi Pál

1021

Varsányi Pál: Jégvirágok

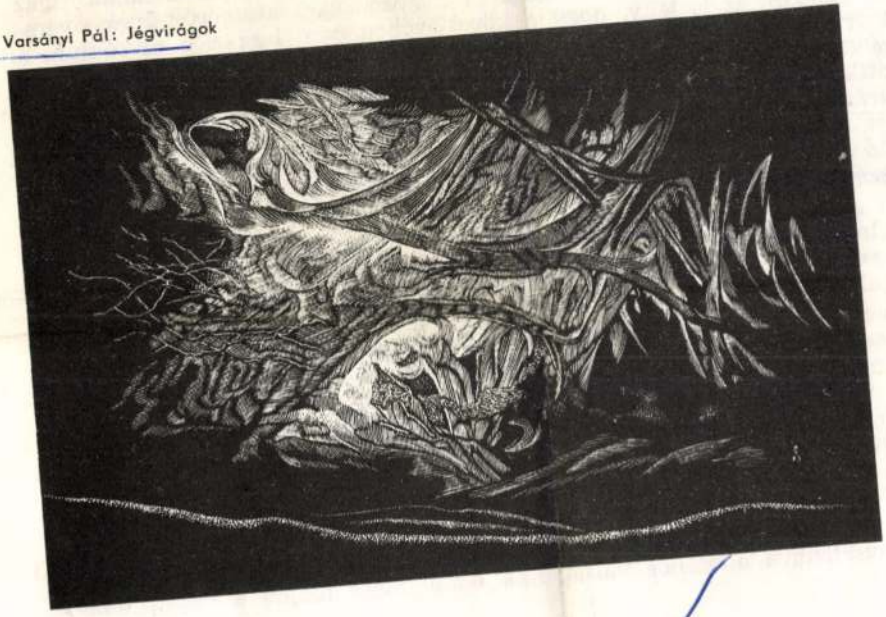

ékoznak költeni. S nemcsak arról van szó, h
k az olaj-, a szén- és a gázipar termelő bázis
áltozások várhatók a közlekedésben, a gépip
gazatban.

Ami az elvileg új energiaforrásokat illeti:
komoly fejlődés várható — erről többen
gy vélem, hogy a jelenlegi helyzetet nem
gyan, hogy komoly problémák várhatók a közönséges atomerőművek nyers-
nyagellátásában, az is tény, hogy a közeljövőben nem lesz elég plutónium a
yorsneutronos tenyészreaktorok nagyméretű fejlesztésére. Ugyanakkor nem
eledkezhetünk meg arról, hogy a tudomány és technika a múltban is éppen
legkritikusabb helyzetekben talált valamilyen elvileg is új megoldást. Most
s többirányú erőfeszítések várhatók, s természetesen ebbe beletartozik az
ányított termonukleáris fúzió terén végzett kutatások fokozása is. Ezeknek
várható új eredményeknek a felismerése igen fontos lehet a mi népgazda-
águnk számára is.

A vita során eltérő nézetek hangzottak el a tőkésállam várható szerepéről
válság leküzdése terén, az állam és a monopóliumok közötti kapcsolatok jel-
egéről, arról, hogy az olajkonszernek, köztük nemzetközi monopóliumok
eg tudják-e akadályozni egyik vagy másik állami programot.

Az ilyen kérdések megközelítésénél véleményem szerint az a legfontosabb,
ogy választ találjunk egy ennél általánosabb kérdésre; az energiaválság és
övetkezményének leküzdése stratégiai feladat-e egyik vagy másik kormány
számára, vagy pedig egy többé-kevésbé megszokott teendőről van-e szó?
mennyiben valóban alapvető fontosságú stratégiai kérdésként értékelendő,
kkor megoldásánál radikális eszközök, sőt a problémák bizonyos új meg-
özelítése is számbajöhet. Úgy vélem, azoknak az elvtársaknak van igazuk,
kik az energiaválság leküzdését nagy horderejű, stratégiai kérdésnek tartják.

Nagyon valószínűtlen, hogy a két rendszer közötti verseny körülményei kö-
ött, a kapitalizmus általános válságának elmélyülése idején a vezető tőkés-

Varsányi Pál

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

MUNKA

1973

XXIII. ÉVFOLYAM

1

1021

A SZAKSZERVEZETI MOZGALOM FOLYÓIRATA

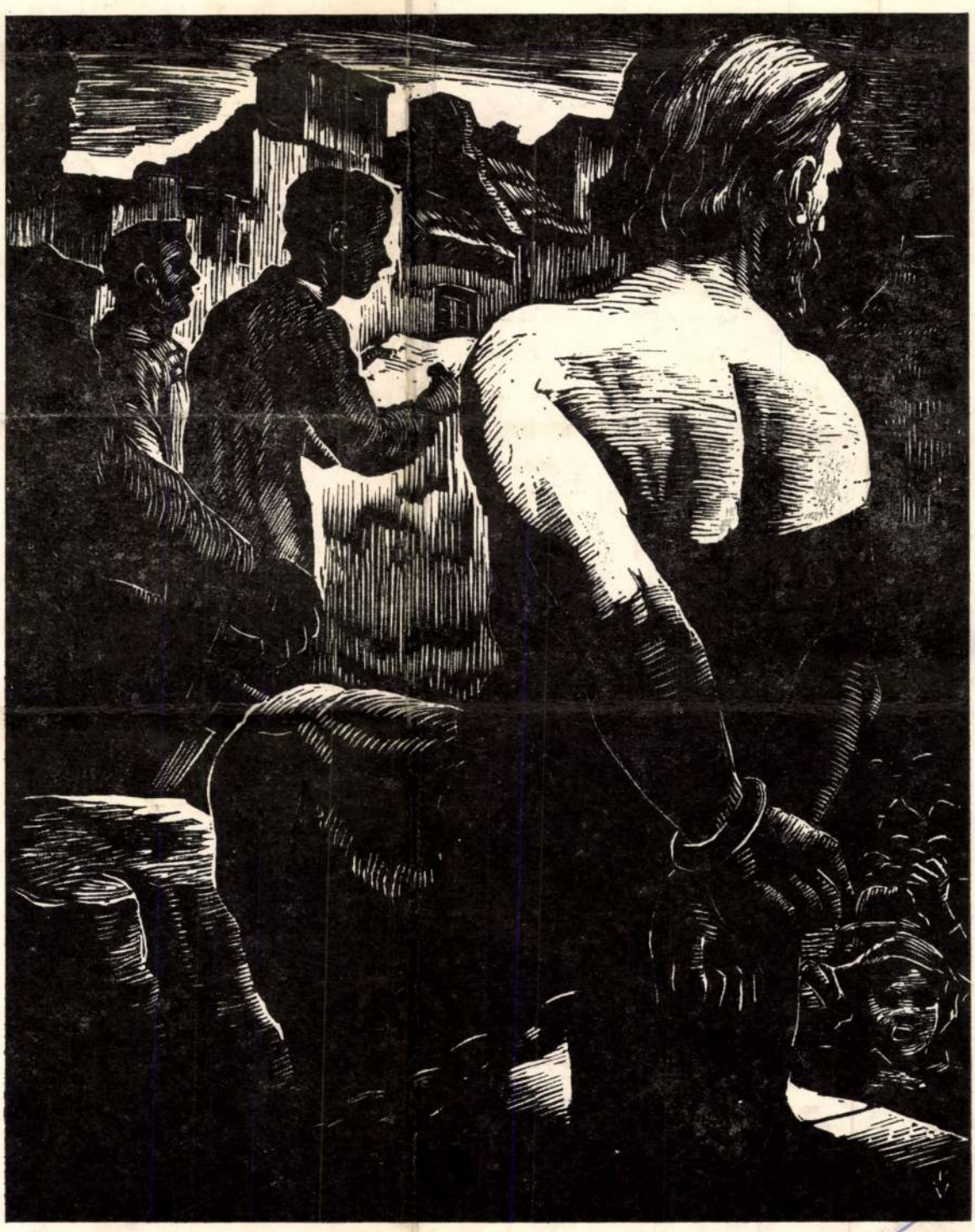

MUNKA

A SZAKSZERVEZETI MOZGALOM FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ:

Láncos János

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Dr. Bartos István, dr. Darabos Pál, dr. Jandek Géza, Kimmel Emil, Láncos János, Simó Tibor, Szarvas Aladár (szerkesztő), Vas János, Virizlay Gyula (a bizottság vezetője)

TARTALOMJEGYZÉK

GASPÁR SÁNDOR: Új esztendő küszöbén 1

A Szakszervezetek Országos Tanácsának 1972. december 15-i ülése

Az 1973. évi terv és a szakszervezetek feladatai 3

A szakszervezetek kulturális, ideológiai és tömegpolitikai munkája 5

LÁNCOS JÁNOS: Kommunisták a szakszervezetben 7

KABOS ERNŐ: A Népszava centenáriumán 8

Eszmecsere

Hagyományaink ápolása 10

Közgazdaság

SÁSKA SÁNDOR: Húsz éves a kereskedelmi társadalmi ellenőrzés 13

MACSÁRI KÁROLY: Együttműködés a beruházásokért 14

ORAVECZ JÁNOS: Előtérben a sajátosságok ... 16

VAJDA JÁNOS: A mozgóbér arányairól 17

Szociálpolitika – munkajog

DR. KURUCZ BÉLA: Társadalombiztosításunk fejlesztése és korszerűsítése 18

SZIJJ JÓZSEF: Törődünk nyugdíjasainkkal 20

GULYÁS JÁNOS: Az üzemi balesetet szenvedettek kártalanítása a vasútnál 21

DR. POSTA GYULA: Megkezdik működésüket a munkaügyi bíróságok 22

BOGRE KATALIN: A holnap munkavédelmi őrei 24

BARANYAI GÉZA: Vállalati segítség kiskeresetűeknek 25

VUNDELE GYÖRGY: A lakásépítők gondjai és a lakásépítő szövetkezetek 26

Kultúra

BALOGH ISTVÁN: Ösztönzés és segítség a továbbtanuláshoz 28

VARGA IMRE: A harmonikus élet feltétele: a művészet élvezete 30

FORGÁCS ISTVÁNNÉ: Néptáncmozgalom a fesztivál tükrében 32

Varsányi Pál: Illusztráció Petőfi: Apostol c. költeményéhez (1940.) A Művész a felszabadulás előtt működő szocialista képzőművész csoport tagja volt

Propagandisták fóruma

A munkásmozgalom a vezető tőkés országokban című témához (Barabás Péter) 34

Ne csak vállalás legyen (Tóth Miklósné) 35

VARGA LAJOS: SZOT-díjas iparművészek 36

VECSERNYÉS JÁNOS: A fizikai dolgozók gyermekeiért 37

ABARI ATTILA: 50 éves a Nyíregyházi Általános Munkásdalkör 38

CSIKÓSNÉ VADAS ÉVA: A Gagarin-brigád példája 39

SZENDE ALADÁR: Értelmes magyarsággal 39

A Munka ajánlja 40

DOBÓ ISTVÁN: Szombathelytől — Hortobágyig ... 41

Szervezeti élet

KOLTAI GYULA: Az SZMT-k hivatása: a feladatok végrehajtásán munkálkodni 42

Tallózás a szakszervezetek lapjaiban 43

HARGITAI PÁL: A mozgalmi munka szervezettségéről — őszintén III. 44

KOREN JÓZSEF: A szakmaközi bizottságok gazdag múltja, tartalmas jövője 45

MIKLÓS DEZSŐ: A szakszervezeti demokrácia nem megy vita nélkül 46

VÁRKONYI MARGIT: Hasznosítsuk az NDK-ból hazatért fiatalok szakmai és mozgalmi tapasztalatait 48

A mozgalmi munka műhelyéből 49

ONODI ZSUZSA: Egy ankét tapasztalatai 50

Nemzetközi mozgalom

WLADYSLAW KRUCZEK: A szakszervezetek ereje a munkásosztállyal fenntartott szilárd kapcsolatukban gyökeredzik 51

A mindennapi gyakorlathoz

NAGY SÁNDOR—DR. POSTA GYULA: Végrehajtás és módosítás 54

KISS BÉLÁNÉ DR.: A nyugdíj alapjául szolgáló munkabérátlag számítása 56

TIMÁR PÁLNÉ—DR. TURCZER RÓBERT: Munkaügyi döntőbizottságok — vitás esetek 57

TAKÁCS ISTVÁN: Társadalombiztosítási tanácsadó 58

Alapszervezeti gazdálkodás 59

Vezető szervek napirendjén 60

Postaládánkból 61

Hasznos tanácsok 62

A munka másik oldala 64

Kiadja a Szakszervezetek Országos Tanácsa
Szerkesztőség: 1415 Budapest V., Dózsa György út 84/b.
Telefon: 225-234
Felelős kiadó: Gábor Márton
Egyes szám ára 3,50 forint. Évi előfizetési díj 42 forint. A terjesztéssel kapcsolatos észrevételeket és az előfizetési díjakat kérjük a Népszava Lapkiadóhoz 1964, Budapest, Rákóczi út 54. Telefon: 224-817. Levélcím: 1964 Bp. 70. Pf. 32. Csekkszámla: MNB 215—11 859) eljuttatni.
72.8735 Egyetemi Nyomda, Budapest. Felelős vezető: Janka Gyula igazgató

270.

270. LAKATOS ARTUR :
URI DOLGOZÓ ÉS FOGADÓSZOBA.
KÉSZÜLT A KASSAI ÁLL. JAVÍTÓINTÉZETBEN.

CABINET DE TRAVAIL
ET DE RÉCEPTION.

271.

271. VAS BÉLA: URI DOLGOZÓSZOBA. CABINET DE TRAVAIL.
KÉSZÍTETTE DUDINSZKY VIKTOR, KASSA.

Magyar Iparművészet
1911. évf.

307.

307. VAS FERENC: ÜVEGSZEKRÉNY RÓZSAFÁBÓL. KÉSZÍTETTÉK PAUNCZ ÉS KOVÁCS.

VITRINE EN BOIS DE ROSIER.

Magyar Iparművészet
1911. 382-384.

308.

308. VASS BÉLA: POHÁRSZÉK TÖLGYFÁBÓL. CRÉDENCE EN EOIS DE CHÊNE.

KÉSZÍTETTE ORSZÁG LIPÓT.

158.

158. VAS BÉLA: EBÉDLŐ

SALLE À MANGER.

AFRIKAI KÖRTEFÁBÓL, FEKETÉRE FÉNYEZVE, EZÜST ÉS GYÖNGYHÁZBERAKÁSSAL. AZ ASZTALOSMUNKÁT KÉSZÍTETTE: KISS JÓZSEF, A KÁRPITOSMUNKÁT RADÓ GYULA ÉS FIAI.

159.

159. FEHÉRKUTI BÁLINT ÉS DÓSA LUKÁCS: HÁLÓSZOBA. VÖRÖS FENYŐFÁBÓL KÉSZÍTETTE: MÓCSAI JÓZSEF.

CHAMBRE À COUCHER.

157.

157. VAS BÉLA: FOGADÓ-SZOBA SALON.

FÉNYEZETT CSERESNYEFÁBÓL ARANYOZOTT FARAGÁSSAL. KÉSZÍTETTE PAUNCZ ÉS KOVÁCS. A BÚTOROK FAMUNKÁJA MÉRŐ JENŐTŐL VALÓ, A GIPSZ-SZOBRÁSZMUNKA KRISZTIAN SÁNDORTÓL, A CSISZOLT TÜKÖR MENCZER ÉS PREGLER CÉGTŐL.

156. JANSZKY BÉLA: VENDÉGSZOBA. CHAMBRE D'AMI.

KÉSZÍTETTE: VUKOVICS ASZTALOSMUNKÁK GYÁRA R.-TÁRS. A KÁRPITOSMUNKÁT KÉSZÍTETTE: BREITKOPF ELEK, A CSILLÁRT ÉS A VASALÁSOKAT LUDWIG EDE ÉS TÁRSA.

MDK

Vas Béla

Az Iparmüv.Társ. interieur kiállitásának megnyitása 1909.márc.24.-én volt. A kiállitáson szoba-tervével vett részt. A kiáll.-t rendezte.

Magy.Iparművészet, 1909. 38.lap

Vas Béla iparmüvész.

Népszava XXXVII.1909 ápr.1
77 sz. 6 lap.
Müvészet,irodalom,kritka.

Az Iparmüvészeti Társulat lakásberendezési kiállitásán szép butortervekkel szerepelt.

152.

152. VAS BÉLA:
URI DOLGOZÓSZOBA.

A BÚTOROKAT KÉSZÍTETTE RADÓCZ JÁNOS.

CHAMBRE
DE MONSIEUR.

153.

153. VAS BÉLA: TÖLGYFA-SZEKRÉNY (A 124. OLDALON KÖZÖLT ELŐCSARNOKBÓL).

BAHUT EN CHÊNE DANS UN HALL.

KÉSZÍTETTE: MÉRŐ JENŐ.

151.

151. VAS BÉLA:
ELŐCSARNOK.

AMEUBLEMENT
D'UN HALL.

A FALAK KŐSZOBRÁSZMUNKÁIT ÉS A KANDALLÓT KÉSZÍTETTE: KRISZTIÁN SÁNDOR, A FALAK BEVONÁSA ÉS AZ ÜLŐBÚTOROK RAPP S. KÁRPITOS MUNKÁJA, AZ ASZTALOSMUNKA MÉRŐ JENŐTŐL VALÓ.

150.

150. NÁDLER RÓBERT:
EBÉDLŐ ABLAKFÜLKÉJE.

L'ÉBRASEMENT DE LA FENÊTRE
D'UNE SALLE À MANGER.

A BUTOROKAT A BÚTORCSARNOK-SZÖVETKEZET TAGJAI KÉSZÍTETTÉK,
A HALTARTÓ MÁRVÁNYTALAPZATÁT ÁPRILY JÁNOS.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 NOV 13

VICTOR VASARELY

1021

Megjelent a Pécsi Műszaki Szemle

Igen érdekes és színvonalas írásokat tartalmaz a Pécsi Műszaki Szemle legújabb száma. Dr. Angyal Endre a hatvanadik születésnapját ünneplő Vásárhelyi Győző — művésznevén Victor Vasarely — munkásságát méltatja. Berényi Üveges Iván az ormi Mészégető-forrás barlangjáról értekezik, míg Bélafi László tanulmányának címe: Különféle munkarendek alkalmazásának hatásai a termelő kapacitások kihasználására és a termelés gazdaságosságára a magyar szénbányászatban. „A szocialista nagyváros lakosságának életmódja és életigénye" című írás szerzője dr. Takács József, a pécsi munkásosztály történetét pedig dr. Gungl Ferenc vázolta fel a folyóirat legújabb számában.

űzenei fesztivál

a, az MSZBT, a Magyar Rádió és
g rád megyei Bizottsága a jövő
1 nban rendezi meg az országos
e sztivált. Az immár negyedik al-
l várra máris több mint 200 hazai
t. A vetélkedőt négy kategóriá-
hagyományos tánczenei, a beat és
vevő együtteseknek 15 perces
és a közönség előtt, és két saját
ok. Egy-egy kategóriában arany-,
erhet a három legjobb együttes.
amelyen átadják a legjobbaknak
Magyar Rádió és Televízió, va-
nagydíjait. A jazz kategóriában
o „Alba Regia" nemzetközi jazz-
magyar együtteseket.

★

— **A drogobicsi Pedagógiai Főiskola** rektora: V. P. Csonij és M. Sz. Szavcsin, a drogobicsi Pedagógia Főiskola tudományos kommunizmus és az SZKP története tanszéke nek vezető tanára ma este Pécsre érkezik. A szovjet oktatásügyi szakemberek 10 napig lesznek a Pécsi Tanárképző Főiskola vendégei. November 19-én ünnepélyes külsőségek között írják alá a két felsőoktatási intézmény baráti együttműködését deklaráló szerződést.

197. HÁLÓSZOBA. TERVEZTE VAS BÉLA.
KÉSZÍTETTÉK KISS JÓZSEF ASZTALOS,
PAUNCZ ÉS KOVÁCS KÁRPITOSOK.

CHAMBRE À COUCHER. PROJETÉE PAR B. VAS.
EXÉCUTÉE PAR J. KISS, MENUISIER
ET PAUNCZ ET KOVÁCS TAPISSIERS.

Magyar Iparművészet
1907. 136. l.

193. NŐI FOGADÓ-SZOBA.
TERVEZTE LAKATOS BÉLA.
KÉSZÍTETTE BÁNYAI VIKTOR ÉS RADÓ GYULA.

SALON DE MADAME.
PROJETÉ PAR B. LAKATOS.
EXÉCUTÉ PAR V. BÁNYAI ET J. RADÓ.

194.

194. APPLIKÁLT SZÖVETPÁRNA.
TERVEZTE UNDI MARISKA.
COUSSIN AVEC APPLICATIONS.
PROJETÉ ET EXÉCUTÉ PAR M. UNDI.

195.

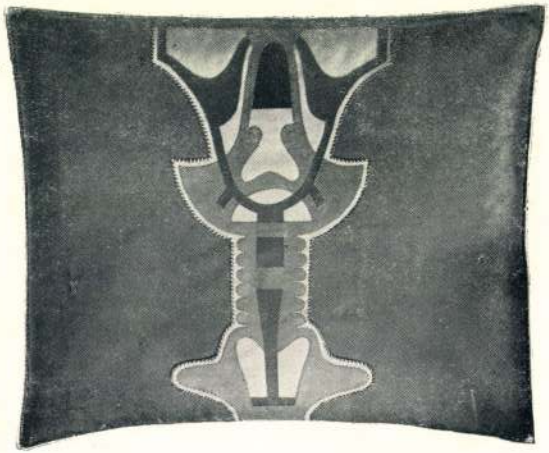

195. APPLIKÁLT BŐRPÁRNA.
COUSSIN EN CUIR AVEC APPLICATIONS.

Vasarely festő

Lásd Vásárhelyi Viktor

Kampis Antal: A képzőművészetek története 755.1

A Kultura Világa -p. 1963.

MDK

Vas Elemér, festő:
Illyés Gyula képmása
igen karakteres.

Ernst Muz. - Arckép kiáll. - M. N. 1952 jul. 2. - 5. l. - Dutra M.

Vas Elemér

A "Müvészeti Revü" c. rovat beszámol az "Ernst Muzeum XXI. csoportkiállitása" cimmel közölt tárlatról, ahol a müvész alkotásai szerepelnek.
Jó tájkép festőként emliti meg a kritika, s felsorolja néhány müvét: Est a kertben, Erdő belseje, Este, -melyekről az irja: "sötétzöldben adott, biztos ecsetkezelésü müvészi képek...Napsütés a Balatonon, elmélyedés a szinekben, kivált a zöld árnyalataiban.."

Revü Bp. 1922. okt. 21. 3. sz.
38. lap

Vas Elemér

Virágok, olajfestmény

Nemz. Parasztpárt DOZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Vas Elemér

Intérieur, olajfestmény

Nemz Parasztpárt DO ZSA
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Vas Elemér.

Ilbjes Gyulával készített portréja szerepelt az Ernst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Júl. 2.

Vas Elemér MDK

RRésztvett a Dunaujvárosban / Bartók Béla Müvelődésház/ nyilt kiállitáson.

"Csokor kakasos kannában"

Horváth György: Mai magyar festészet.

DUNAUJVÁROS. 1962. jul. 24.

196

Vas Elemér MDK

Téli napsugár, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Vas Elemér, MDK

Téli napsugár, olf.

Mücsarnok 1924. febr-márc.

Vas Elemér.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1925-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vas Elemér.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1929-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Vas Elemér.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1927-ben.

Bende J:
A Képzőművészetiegyesületek története,kézirat.

Vas Elemér.

Az Ernst muzeom kiállitotta müveit 1932-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

M.D.K.

Vas Elemér
festő

Méltatás.

Lukácsy András: Illyés Gyulával a Balaton körül
Élet és Irodalom, 1963. aug 10 - 10 lap.

MDK

Vas Elemér

"Virágok" olajf.

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MDK

Vas Elemér

"Tájkép" olajf.

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MDK

Vas Elemér

"Interieur" olajfestmény
"Virágok" "
"Interieur"

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MEK

Vas Elemér

szerepelt a győri Műcsarnokban rendezett "Mai festészetünk" c. kiállitáson.

"Csokor"

Hamar Imre: Kiállitási jegyzetek

Kisalföld 1963. jun. 11.

Vas Elemér MDK

A Putna völgye, olf.

Millenarnok 1918. Sajtóh díszállás katalógusa

MDK

Vas Elemér festőm.

Miklóssy Z: Müvészprogram Zebegényben. Figyelő 1946.I.26.II.é.

Vas Elemér, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. k. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

M.D.K

Vas Elemér
festő

Tihanyi házára emléktáblát
helyeztek el a közelmúltban

Artner Tivadar: Az utolsó magyarjai
Élet és Irodalom, 1962. október 20 — 6 lap

Vas Elemér

Interieur,

Nemz Parasztpárt DÓZS
Kiáll Katalógus 1945 jún

Vas Kleiner

Tájkép, olajfestmény

Nemz. Parasztpárt DÓZS
Kiáll. Katalógus 1945 jún.

Vas Elemér

Vrágok, olajfestmény

Nemz Paraszipárt DÓZSA
Kiáll Katalógus 1945 jún

Vas Béla

áparmivész

terveztecs saját asztalosmühelyében kivitelezte az alábbi intézet két reprezentív szobájának berendezését.

Az Újság. 1913. dec. 6. (A Magyar Ált. Hitelbank új palotája.)

kittessék, az ekként megürült helyre pedig a vetség szervezete 4, §-ának 3. pontja értelmégróf Klebelsberg Kunó Julián-egyesületi igazó urnak megválasztását ajánlja az 1912-ben lendó ötéves cziklus végéig. — A közgyűlés az ők indítványát elfogadván, néhai Emich Gusztáv ékét jegyzőkönyvileg megörökiti s gróf Klebelsg Kunót közfelkiáltással az Országos Tanács jává választja.

3. *Elnök* indítványozza, hogy a Szövetség szeretének 3. §-a értelmében, mely szerint az magát kférfiakkal és az ügy iránt érdeklődőkkel kiegéheti, a következő urakat válassza meg a Szövettagjaiul:

1. *Gróf Széchényi Miklós*, v. b. t. t, püspök.

indítvány érkezett a közgyűléshez s felkéri Csallány Gábort indítványa előterjesztésére. E felhivásból kifolyólag Csallány Gábor hármas indítványt terjeszt a közgyűlés elé: 1. Létesítsen a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa a közkórházakkal, elsősorban a megyei kórházakkal kapcsolatban ingyenes népkönyvtárakat a betegek számára; 2. tartassanak a vidéki múzeumok anyagát ismertető népszerű előadások az egyes múzeumok helyiségeiben s végül 3. a régészeti és néprajzi tárgyak rendszeres gyüjtésének munkájába vonassék be az egész ország tanítósága megfelelő pénzbeli jutalmazás mellett.

[1] Az értekezést folyóiratunk jelen számában közöljük. *Szerk.*

Vas Béla

butortervezo

l.

Intérieur

1912. 9. 12.

3. l.

Vas Endre

I. évés hallg.

Képzm. Főisk. Erk

1936/37. 721

Ferkèpzomfoiskèvk

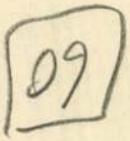
09

Vas Endre

1937/38. II. éves
fest. szak, rendes hallg.
I.–II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39.

149 l.

KÖNYVESBOLT
SZENTMIHÁLY, Gr. Apponyi u. 4

Vas Endre

1938/39. III. éves

fest. vak,

rendes hallg

I-II. félév

Ferképzőmfoiskolák

1937/39

156. l.

MDK

Vas Béla

Leányszoba, fogadócsarnok tervét közlik a Mintalapok.

Müvészet, 1904, 209 l.

MDK

Vas Béla

Iparm. kiáll. Kassán. Magy. Iparművészet, 1911.

286. l.

MDK

Vas Béla

Előcsarnok, repr.

Tölgyfa-szekrény, repr.

Uri-dolgozószoba, repr.

Magyar Iparművészet 1909. 124,125,126.l.

MDK

Vas Béla

Uri dolgozószoba, repr.

Magyar Iparmüvészet 1911. évf. 326.l.

MDK

Vas Béla

Uri dolgozószoba és könyvszekrény. Tervezte fenti. Repr.

Tavaszi kiállitás.
Magyar Iparmüvészet 1907. 130.l.

MDK

Vas Béla

Fogadó-szoba. Repr.

Ebédlő. Repr.

Mindkettőt tervezte fenti

Magyar Iparművészet 1909. 138, 139.l.

M.D.K.

Vas Béla, iparmúvész

2000 P-ös első díjat nyert a Wenckheim palota (Fővárosi Könyvtár céljaira való) belső berendezési tervezie miírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1930. LI. évf.

ápr. 30. sz. 4. old.

Vas Béla.
Szentgyörgyi növendéke

Grabarnúne szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításain, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1924. Május 20.

Vas Béla MDK

Leányfej, szinezett gipsz

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Vas Béla

négy szobabutor terve

Tavaszi kiállitás. Magyar Iparművészet, 1909.
115 l.

MDK

Vas Béla

szőnyeg-tervek.

Tavaszi kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1909.
115 l.

MDK

Vas Béla

márványkut terve

Magyar Iparművészet, 1909. 143 l.

MDK

Vas W.Béla, szobrász

Szentgyörgyi tanitványa.

A Képzőmüv. Főisk. növ. kiáll. - Müvm. Ujság. 1928 máj.20. 22.l.

MDK

Varshcagh János

Horváth Heinrich: Zur Aesthetik der altpester Firmentafeln. A Mügyüjtő, 1931. 8-10.sz. 2x2x képpel 209-212.

Várszegi Klára

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 SEP. 01

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

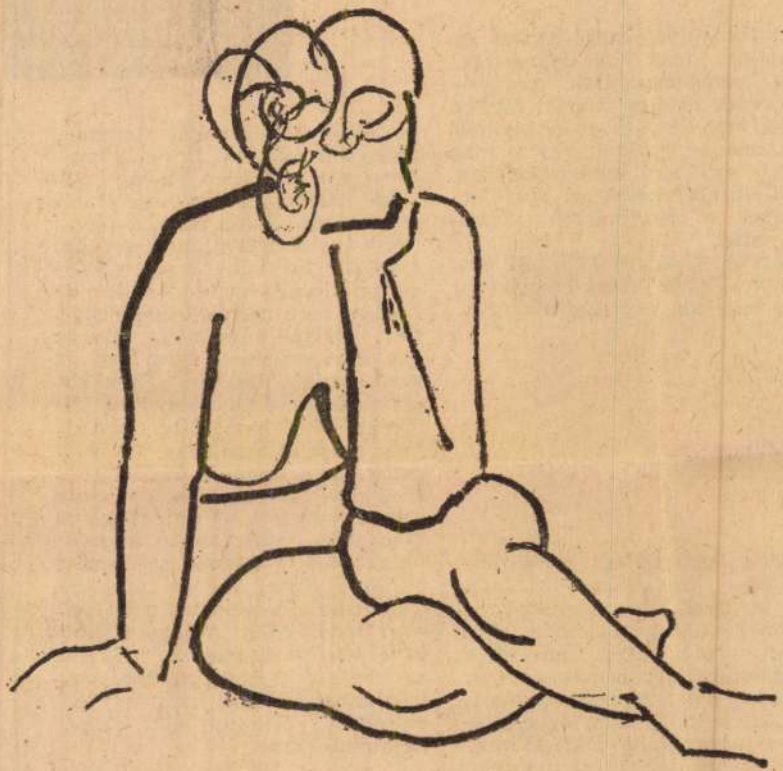

Várszegi Klára rajza

magunkénak elfogadni azokat az alkotókat, akik *úgy* nemzetiek, hogy problematikájuk nemzetközi, vagy ha úgy tetszik: általánosan emberi. Különben legjobb — s most már tömegesen jelentkező — értékeink szenvedik végig a fél-elismertségnek azt a kínját, amelyet a „Vorläuferek" végigszenvedtek.

Somlyó György Füst Milán-könyve, éppen mert monográfikus teljesség vagy tudós tárgyi-

ER"

lagosság helyett egy *szenvedéstörténet* esszéisztikus vázlatát nyújtja, még az avatottakat is meghökkentheti: milyen iszonyú értékfojtogató súllyal nehezedtek egy alkotóra Magyarország elmúlt évtizedei. A legszűkebb szakma is nem egyszerűen félreismerte — *nem is ismerte* Füst Milán műveit. Szépprózájáról nem tudott, tanulmányait nem olvasta, drámáit nem látta. Egy sokműfajú

KÖNYV

be abba az egyetemi terembe, amelyben magántanári előadásait tartotta, s amelyben én épp marxista szemináriumot vezettem, mintha egy régvolt paródia-figura tett volna hivatlan látogatást. Aki ráadásul még „burzsoá" is. Zavartan visszalépett a folyosóra, de néhány perc múlva ismét benyitott: nem tud hová menni erre az egy órára, engedjük meg, hogy az egyik padba beüljön. És akkor szemináriumot vezettem Füst Milánnak. Mert hamarosan felnyújtotta a karját: szót kért. S a hallgatók sunyi örömére öt óráig beszélt egyfolytában, a kommunista elosztás elveiről, sűrűn emlegetve Marxot, és kétségbeejtve engem: vajon nem vétettem-e az éberség parancsa ellen, szóhoz juttatván a „burzsoá idealizmus" eme harsogó képviselőjét. Amikor tizenöt évvel később elmeséltem neki ezt a történetet, számíthattam rá, hogy vagy ajtót mutat, vagy elmosolyodik. Elmosolyodott. Akkor láttam utoljára.

És most találkoztam vele ismét, Somlyó György könyvében.

MDK

Várszegi Antal

Iparm. Főiak. Szingedtervező Főtanszak I. éves hallgatók munkaközössége. Jelmezek tervei a Bán bánhoz.

Ifjusági képzőm. és iparm. kiáll. N. Szal. 1950. jun.

Várszegi Katalin építészhallgató M.D.K.

Fogaskerékgyár terve

Életből vett diplomatervek az ipari és mezőgazdasági épülettervezési tanszéken

Magyar Nemzet 1963. julius 24. 3.l.

M.D.K.

Várszegi Klára

Női alakot ábrázoló cim nélküli rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. szept. 6.
XIII. évf. 36. sz. 8. lap

Varsolczi ref. templom
eredetileg gótikus lehetett.
alaprajza, részletei.
Feliratok.
Régi portikus, részletei.
Harang.
Klenodiumok leírása,
rajzai
Fejfák.

Debreczeni Lajos 1932.
199–201, 210–212. l.

----------szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Varsóy Protiwinsky Ferencz, festő l. Protiwinsky.

M.D.K.

Varlny János ötvösmester

~~ugyancsak~~ a galgóci 1771-szept. 24-i jelentésben szerepel, mint a két Verbón dolgozó ötvös egyire

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

279. old.

Várszegi István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS
Budapest
1970 — 18

1021

Várszegi István rajza

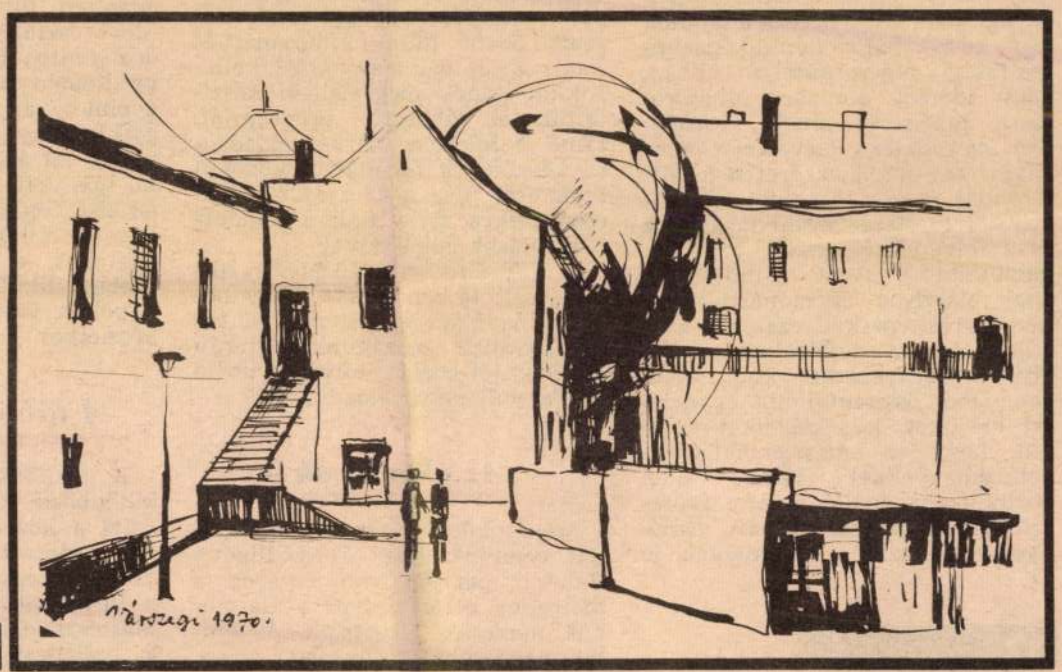

iskolai osztályt végzett diákok 350 forintos táborozási költségét iskolájuk biztosította abból a keretből, amelyet a megye bocsátott rendelkezésükre a fizikai dolgozók gyermekeinek támogatására.

Hogyan született ez az ötlet?

Megyénkben is *csökken az érettségi után felsőfokú tanulmányokra jelentkezők között a fizikai dolgozó szülők gyermekeinek aránya*. Azt tapasztaltuk, hogy ennek nem csupán anyagi oka van, hanem a tanulók nagy részét bátortalanság, kisebbrendűségi érzés gátolja abban, hogy időben döntsön, elhatározásra jusson és ennek megfelelően céltudatos, tervszerű munkával már jóval az érettségi előtt teremtse meg a jó alapot az eredményes érettségi bizonyítványhoz és a felvételi vizsgákra való felkészüléshez. Arra gondoltunk, hogy bizonyos emocionális ráhatással erősíteni kell ezeknek a tanulóknak az önbizalmát, ezért olyan környezetbe kell vinni őket, ahol összemérhetik egymással erejüket, képességeiket anélkül, hogy ez egzisztenciális következményekkel járna, ahol érezhetik az önálló munka erőfeszítéseinek örömét, olyan élményeket szerezhetnek, amelyek jó

mintegy fele volt kitűnő vagy j
les általános eredményű, a másik
fele jó vagy közepes rendű. Ma
tematika osztályzatukat tekintv
egy közepes, hat jó és tizenh
jeles eredményt ért el a tané
végén.

Két dolgot tartottunk fontosnak. Az egyik az volt, hogy ne csak frontálisan, a 23 fős csoporttal foglalkozzunk, hanem szervezzünk kisebb, hat-nyolc fős csoportokat, és minden egyes csoport munkáját egy-egy tanár vezesse. *Szabó Róza* hajdunánási és *Tatár Zsolt* balmazújvárosi kollégákkal ennek megfelelően készítettük el táborunk programját. Mind a hárman két-két előadásra készültünk fel, melyet közösen hallgatott meg a 23 tanuló, majd csoportokra oszlottunk a feladatmegoldások alkalmával.

A TIT Országos Központja abban segített bennünket, hogy neves előadókat, a matematika tudományának országunk határán kívül is jól ismert művelőit hozta el Fonyódligetre előadóként.

Az előadások

Mindenképpen figyelembe kellett vennünk, hogy Fonyódliget a Balaton partján van, nyáron a melegben ettől elzárni a fiatalokat nemcsak sikertelen, de embertelen elhatározás lett volna.

osztály számára 50—50 feladatot kell megoldani. Erre naponként három órát terveztünk. A feladatokat ilyen szakaszonként állítottuk össze, egyszerűbbek és bonyolultabbak szerepeltek a napi adagban, ügyeltünk arra, hogy az illető osztály tananyagának minden fontos részlete szerepeljen a gyűjteményben. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy célszerű a gyűjtemény sorrendjében haladni, de ezt szigorúan nem kötöttük ki. Így volt olyan tanuló, aki már az első foglalkozáson sorra kiszedegette a könnyebb fajsúlyú feladatokat, a napi adagnál jóval többet oldott meg, és a következő napokon válogatott a megmaradt készletből.

A tábor programja

A kísérő tanárok hat előadása különböző célokat szolgált. Egyrészt a középiskolában csak éppen érintett problémákat alaposabban megvilágították, felhívták a figyelmet ezek hasznosságára, másrészt előkészítésül szolgáltak a budapesti előadók témájának

Várszegi István

Rajz (szepró)

N. N.: Pedagógus művészcsoport
Tapolcán

Köznevelés 1970 15 sz.

Várszegi Katalin

Pollack Mihály építőipari Főiskola, Pécs. - Építész Módos Ferenc, belsőépitész Gurajszki József, statikus Várszegi Katalin. - Ism.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz. 2o-22.l.

Vársegi Katalin

dr. Kiss Tibor: OTP-lakóház, Budapest, XI. Vincellér utca. Építész Kiss Imre, statikus Vársegi Katalin, viz-csatorna: Hangai László, parkterv ező Zimay János. - Ismertetés, Sági György és Mikusi László fotóival.

Magyar Ép.müv. 1971.3.sz. 38-39.l.

Vársegi Katalin

dr.Kiss Tibor: Lakóépület és óvoda, Bp,XI.Siroki és Váli utca sarok. - Épitész Kiss Imre, statikus Várszegi Katalin, mélyépitő Budai Béláné. - Ism.

Magy.ép.ipv. 1972. 6. sz.

34-35.l.

Várszegi Márton

Hobby-kiállítás Pápán.

Várszegi Márton
faragott széke

Napló (Veszprém), 1981. máj. 16.

Vártetej (rom)

Csiktusnádnál

Kővári Erdépenul.

55. l.

Tabrán VII. 262.

Vartha Vince
keramikus

A pécsi Zsolnay gyár ezén készit-
ménycinek feltalálója.

Fedor Zsolnay hagyomány és jelen.
Nők Lapja, 1974. szept 7 - 14 lap.

VÁRVÉDŐ István *119, 145,* 61
Nagybánya, 1947. november 21.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

Várvédő István, szobrász művész

Chikán Bálint: Várlat egy csoportképhez (1) Körkép a romániai magyar képzőművészekről.

8 Várvédő István: Ék-kép, bronz, 25 × 5 × 18 cm, 1984

Művészet, 1987. július, 3-old.

VÁRSZEGI GYÖRGY

Új művészet

1999. szept.

24.0.

VÁRSZEGI GYÖRGY

Új művészet

1999/szept

24.o.

1379

Várszegi Tamás festőművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1979 JUN 2.41

NÉPÚJSÁG

1021

Várszegi Tamás: Várkert

NÉPÚJS

SZOLOFOLL

Gerendás, kedd d

Csorvásról árnyas-fás út vezet Gerendásra, a 2 ezer lelket számláló kisközségbe. Mondják az itteniek, hogy a felszabadulás utáni években csaknem 4 ezren voltak, azután igencsak elvándoroltak innen az emberek. Lassan ismét egyre többen lesznek, emelkedik a születések száma, s a fiatalok is visszatérnek a falu jól gazdálkodó

Új utcát adtunk a fiataloknak, ahol ingyen házhelyet kapnak, az építkezéshez olcsó szállítóeszközt, építőanyagot. Kirándulásról, üdülésről, színházról, moziról se maradnak le a tagok, erről Petrus György kultúrfelelős gondoskodik. Közben a háztájiban, a kertekben látástólvakulásig dolgoznak az emberek."

Várszegi Tamás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1979 JÚN 24

1021

Várszegi Tamás: Medgyesi határ

fölött. Az ilyen és más, alacsonyabb szintű ellenőrző testületek munkájában előforduló hibák az őket irányító városi és kerületi bizottságok számlájára írhatók. Közvetlenül ők kötelesek megbízni minden szervezési tevékenységgel a csoportokat, a tisztségviselőket és konkrét segítséget kell nyújtaniuk nekik.

Az első ilyen méretű városi gyakorlati-tudományos tanácskozás egyúttal megmutatta a népi ellenőrzésben rejlő nagyszerű lehetőségeket és tartalékokat, ugyanakkor megszabta a fejlődés további menetét. Ez mindennél fontosabb ma; az ideológiai, a politikai munka javítására vonatkozó SZKP KB állásfoglalás közzététele után. A népi ellenőrök — a párt segítőtársai az 5 éves terv legfontosabb népgazdasági feladatainak valóra váltásában, a munkások kommunista nevelésében.

Erre kell gondolniuk állandóan nekik is. **(Penzaszkaja Pravda)**

Fordította:
Bukovinszky István

A KGST
ramja külö
a mongol n
désére. A
gok térítés
vel tudomá
mények eg
létre, most
nyos-Műsza
Központ. A
jelentős seg
a geológiai kutatásokban, az ország ásványkincseinek feltárásában.

A Mongol Népi Forradalmi Párt XVII. kongresszusa azt a feladatot tűzte országunk elé, hogy minden területen erősítsük Mongólia közeledését a testvéri szocialista országokhoz, és ennek megfelelően országunk rendkívüli fontosságot tulajdonít a KGST keretében történő magas hatékonyságú együttműködés továbbfejlesztésének.

(BUDAPRESS — APN)

Mjatavin Pelzsee
miniszterelnök-helyettes,
Mongólia állandó
KGST-képviselője.

bank 15 év óta áll a lengyel klinikák és kórházak szolgálatában. Hasonló intézmény működik a Katonaorvosi Egyetemen és a Katowicei Vajdasági Véradó Állomáson. Nemrég adták át azt a kriobiológiai központot (vér- és szövetbank), amely az 1985-ig elkészülő 22 területi intézet első tagjaként a kielcei véradóállomás mellett, morawici székhellyel működik.

A morawici intézet biostatikus, szövetátültetéshez szükséges emberi és állati szövetek előkészítésével és tárolásával foglalkozik. Innen kapják a sebészek az égett sebek gyógyításához nélkülözhetetlen tartósított hámszövetet, az ortopéd klinikák pedig a csont-, porc- és ínszöveteket. Plasztika

Várszegi Tamás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

festőművén

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1979 JUN 24

1021

Várszegi Tamás: Tanya

született ez a mai. Nehéz volt a nevét megtalálni, de sokan emlékeztek arra, hogy a falutól nem messze, a Reöktanyán sok képet festett Munkácsy, így ráesett a választás. Amióta ezen a földön szövetkezetbe csoportosultak a gazdák, egyetlen évet sem zártak veszteséggel, vagy mérleghiánnyal. Ennek a jó föld és az okos gazdálkodás, meg a szorgos munkáskéz a titka.

„A növénytermesztés hozza legtöbbet a közös konyhára, összegzi *Kiss László* tsz-elnök. Nyolcvanmillió az évi árbevétel ebből az ágazatból, az állattenyésztés is termel 20—25 milliót. Kilencszázharminc tagnak biztosít megélhetést a szövetkezet. Sok a nyugdíjasunk, a kismamánk, a katonánk. Az aktív dolgozók öt és fél százan vannak, közülük 140 a 30 éven aluli.

Az első gerendási üzem, asszonyok munkahelye

Fotó: Gál Ed

saság a gerendási osztály. Igaz, hogy negyvenen kezdték és most, a második év végén már csak huszonketten vizsgáznak, de hát ez így szokott lenni. Az első évben kiderül: ki az, aki csak felángolásból jött, és ki az, akiben valódi kitartás van a tudás megszerzésére?"

...Mindig történik valam
Gerendáson. Most éppen ké
zilabdapályát építenek a mű
velődési ház mögött. Társa
dalmi munkában, és a ta
nács 80 ezer forintjából. Ősz
szel már harsoghat a buzd
tás: „Hajrá, Gerendás!..."

Bede Zsóka—Sass Erv

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1977 ÁPR 2 4

Vársnegi Tamás

1021

Várszegi Tamás Portrévázlat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 APR 24

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Várszegi Tamás

1021

Várszegi Tamás Birs

– legszükségesebb egészségügyi és egyéb létesítményeket, berendezéseket; a város különböző területein a csapadékvíz-elvezető árkok karbantartását, felújítását, az 5—6. általános iskola tornacsarnokának továbbépítését és a már hagyományosnak tekinthető, az egész városra kiterjedő nagytakarítást.

elni Békéscsaba is a felsőfokú ellátási köznkcióból reá háruló feladatoknak. Az elő munka még nagyon sok. Azonban a rüség, a város lakóinak növekvő törődése, ő anyagi lehetőségek egyre gyorsabban koptatni a történelmileg örökölt lemara-

— g —

Az elek
nyek egy
része az,
ségi nép
tor Vioril
mán népt
együttes
új műsor
tiséglakta
va körén
április 24
don vend
vesz egy
fellépést

Várszegi Tamás

1021

Várszegi Tamás

Udvarrészlet

SAJTÓFIGYE
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1977 APR 24

orum

csab

abát kedvező közlekedésfö
ntős gazdasági és társadal
apján a kormány 1971-ben felsőfokú ellátási
özponttá nyilvánította. A kormánynak ez a Bé-
csabát is érintő településhálózat-fejlesztési
oncepciója hosszú távra szólóan meghatározta a
egyeszékhely helyét és szerepét. A város mind-
okkal az adottságokkal, amelyek e funkciók
aradéktalan ellátásához szükségesek, távolról
em rendelkezik. Létrehozásuk csak hosszú évek
namikus és tervszerű városfejlesztésével bizto-

Annál is inkább, mert
al szerényebb, mint más,
kört betöltő városoké. Az állam
többsége a látható, könnyebben
gok alapján hasonlít. Ez az össze
megyeszékhelyekkel, felsőfokú
tokká nyilvánított településekk
hátrányos Békéscsabára. Anna
sok minden történt a nivellálódás
végtelenül sok a teendő és nem is
feladata.

A szemlélődő, a városba idelá-
gató elsősorban a még sok
acsony, piros cserepes házakat
tja, vagyis a földszintes kis-
irost, de már lépten-nyomon
lálkozik a kialakuló modern
áros nyomaival: a növekvő la-
ótelepekkel, a szembeszökő to-
nyházzal, az épülő áruházak-
al. Ami viszont láthatatlan —
város lakói számára annak
lején és még most is bosszúsá-
ot okozó volt, s könnyen is fe-
jtődik —, az a sok millió fo-
ntos érték, amely a föld alá ke-
ült és kerül: a csatorna, a víz-
ezeték, a gázhálózat és sok más
gyéb. Egy új város építését kez-

A mezőgazdaság a szakban rendelkezésre álló fej-
lesztési összegből kilenc száza-
lékban részesül. A város nagy
kiterjedésű közigazgatási terü-
letén folyó mezőgazdasági ter-
melés ennek következtében is
egyre iparibb jellegűvé válik.
Békéscsaba továbbra is országos
jelentőségű élelmiszer-gazdasági,
ipari központ marad. A jelenlegi
specializálódás tovább tart. A
kedvező természeti és közigaz-
gatási adottságok következtében
növekszik a zöldségtermelés.

A közúti közlekedés és hír-
közlés területén szintén jelentős
változásokkal számolhatunk. Az

egy 16 tanterm
kola építése is
telével, az idé
De 75 férőhely
Tompa és Szeg
120 férőhelyes
gium pedig
költözhető álla
5—6. számú is
a tornaterem
terem létesítés
dünk az idén.

Év végére el
háti vízmű, d
tetik a Béke
közötti ívóvízve
házi úton a
rekonstrukció

Vàry Albert

Madách Imre főgimnázium diák-
képkiállításán szerepelt.

Mo. 934. III. 29.

Vàry Albert

Madàch Imre főgimnàzium kép-
kiàllitàsàn szerepelt.

MH. 934. III. 29.

Vàry Albert

Madách Imre-főgimnázium képkiállításán szerepelt.

NM.934.III.23

M.D.K.

Váry Antal, pesti fegyverkovács

Egerben 1773-ban, a megyei börtönben történt lázadás után, karddarabot készít a megyei hajdúk részére.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk: Dercsényi Dezsö.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó; 415. old.

VÁRY Antal pesti fegyverkovács. Egerben 1773-ban a megyei börtönben történt rablázadás után a megyei hajduk részére kardokat készit. /--+ Nitschmann, --+ Dobrotka/

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vávy István

Hagyatékának számbavétele

V.M. Változatos program a mi zenmelhez
1970-re

Petőfi Népe, Kecskemét 1969. dec. 12. 5. l.

Váry László

debreceni ivodahásterve

dicsérettben részesült a MÉSZ diplomaterv-kiállításán

Magy ar Nemzet 1973 október 4. 3.old.

Udry-Vajtsna Zoltán

festőművész

Pécsen

Független Művészek Társasága kiállitásaxkxxxxxxxxxx
a Turul disztermében - egy képét megvásárolták az
ottani muzeum részére.-

Magyar Hirlap
1929.V.19.

Váry Antal

kardcsiszár

1767-től valasztott

volgár Pesten

~~[illegible]~~

Schmall

I. 161 l.

halasztast adhat, ha a késedelem teljesen

riumnak. Hasonlóképen, amidőn a közoktatásügyi minisztériumra bizott dolgokról van szó, fenti esetekben a felügyelő egyenesen intézkedhetik és aztán a minisztériumnak jelentést tartozik tenni.

3. czikkely.

Az állami hivatalok, amidőn a reájuk bizott ingatlan dolgokon átalakítási vagy hasonló munkálatokat szándékoznak végeztetni, ezekről a közoktatásügyi minisztériumot értesí-

[3] E rövid 1. czikkely nagy horderejének teljes mérlegelésére szem előtt kell tartanunk, hogy az 1909. évi június 20-iki 364. sz. törvény jegyzetben közölt 1. §-a szerint az ingó dolgok fogalmához a kódexek, a régi kéziratok, az ősnyomtatványok stb. tartoznak. Nem kell feledniink továbbá, hogy az olasz állami hivatalok legnagyobb része többnyire művészeti értékkel, vagy pláne, mint a törvény mondja, «érdekkel» biró épületekben székel. Az ingók és ingatlanok eme óriási tömegének fenntartásáról ezentúl a felügyelőségek útján a közoktatásügyi minisztérium illetékes ügyosztálya, a kitünően szervezett és vezetett Direzione Generale delle Antichità e Belle Arti, fog szakszerűen gondoskodni.

Vas Béla, szobrász

szereplésével kiérdemelte, hogy nevét külön megemlitsék.

MDK

Vasváry (festő)

Az 1839-ben alakult Pesti Művészegylet kiállításain szereplő művészek egyike. (Később Pest-Buda 1848 elejéni képéhez.)

Dr. Wildner Ödön: Tavasz ébredése a pesti és budai városházán. Városi Szemle, Bp. 1928. 402. l.

Varsagh Jakab

festő

József nádor arcképe, olaff. az alábbi intézet tulajdona. Fenti festette. 1835. márc. 19-én leplezték le.

Herodek Károly: Emlékkönyv a Vakok József Nádor Kir. Orsz. Intézete 100 éves fennállásának ünnepe alkalmára.

Bp. 1926. 9. l.

Keppel.

MDK

Varság (Warscheig)

Cimképek festésével is foglalkozott.

Ujházy Ferenc: Fővárosunk művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 378.l.

Varság Jakab

terve Kölber Jakab kocsi gyáros cégé-
réhez: tollrajz 1835: A Hatvani kapu.
Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-
pédia, Budapest, 1970.

2461

Mdk

Varság Jakab

Kolber J. kocsigyárának cégére a Hatvani kapuval 1835. Vázlat.

| Kép |

Bertalan Vilmos. A Kiscelli Muzeum
Bp. 1962

26. l

M.D .K.

Varságh Imre,festő,fényképész

A Borsos-Doctor fényképmütermben volt társ,mikor azok a hetvenes évek végén újból közös mütermet alapitottak. Varségh fénynyomatokat is készitett. 216.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora,1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadóvál.Bp.1958

M. P. K.

VARSÁG (Jozob) festő

(Korábban Warschag, Dworzak)

XIX. sz. első fele „arckép és díszítő" festő. Korsch-Kristóf téri cukrász-dájának címere: Silphide —

Rózsa Miklós: A budapesti cukrász ipar fejlődése

Tanulmányok Bp. multjából XIII. Bp. 1959

181. l.

Varságh Jakab

Varságh Jakab képirómester emlékezete

Most száz esztendeje a leghiresebb pesti színházi festő és cégérfestő néhai való *Varságh* Jakab képirómester volt. A régi Pest boltos és vendéglogadós cégérei ezekben az időkben még művészi alkotások voltak. Tudjuk, hogy *Than* Mór és a fiatal *Munkácsy* Mihály is festett cégérképeket. *Varságh* Jakab az 1837-ben megnyilt Nemzeti Játékszin, a Nemzeti Színház díszletfestője volt. Ő festette a régi pesti Hatvani Kapu ama képét, melyet ma a Székesfővárosi Muzeum őriz. Ezt faragtatta márványba a főváros és helyezte el a régi Hatvani Kapu emlékéül a Kossuth Lajos-utcában. *Varságh* festette azt a Gambrinus-képet is, melyet Dreherék gyüjteménye őriz nagy becsületben. E képen Jóhan Premier, közönséges nevén Gambrinus király látható. E derék férfiu I. János néven Brabant és Lieuwen hercege volt, a brabanti kézművesség fejlesztője a 13. században. A belgák tették meg a serfőzés védőjévé. *Varságh* Jakab a ser fejedelmét 1840-ben olyan hordón ülve ábrázolja, melyen ott van a Bak képe. A Bak csillagkép ősrégi jelképe az ősrégi Baksernek, viszont a bakkecskés seres cégérek, Dreherék remek Bakserének cégérei a tavasz hirnökének, a friss, ifju Dreher Baksernek tavaszi hangulatot adó jelképei.

Uj Nemzedék 1940 március 23

MDK

Varságh Jakab "arckép- és diszitőfestő"

Lyka: Régi pesti cégérek. UI. 1922. 12.sz. 244.l.

MDK

Varságh Jakab

az 1837-ben megnyilt Nemzeti Játékszin, a Nemzeti Szinház diszletfestője volt

Varságh Jakab képirómester emlékezete. Uj Nemzedék 1940. márc. 23.

is, másutt is, leggazdagabb az egyházművészet virágzása a fejedelmek idejében, ami egybeesik az erdélyi ötvösművészet virágzásával. A hozzánk későn eljutott reneszanszsnak és a töröktől eltanult dús ékítésű, gazdagon cizellált „erdélyi" kelyheknek, cibóriumoknak, feszületeknek nehány igenszép darabja van még egyházközségeink birtokában. A barokknak inkább a díszítőszobrászatban mutatkoznak maradandó nyomai. Csík egyébként is híres volt faragott oltárairól, melyekhez hasonló alkotásokat a régi Magyarországon csak a Szepességen találtak a műtörténészek. A magyar ruhába öltöztetett szentek azonban egészen a székely falusi mesterek specialitásai. A mesterségbeli tudásnak és művészi elképzelés naiv egyszerűségének nem egy megragadó alkotását láthattuk Somlyón. Feledhetetlen a képeink közt is bemutatott vérző Krisztus-alak, mely kezdetleges arányaiban is meglepő anatómiai tudást árul el, a megváltó fájdalmának elgondolásában és kifejezésében pedig annyi művészetet és olyan teljes hitet, amennyi csak a romlatlan lélekből virágozhat ki. A töviskorona alatt vérző Istenember fejét tenyerére hajtva elmélkedik mélységes szomorúságban, mintha mondaná: „Hát érdemes ennyi fájdalmat és megaláztatást elviselni a bűnös emberért?"

Az a miniatür Szent György-szobor, melyet képeink közt bemutatunk, már arányaiban és formáiban egyaránt tökéletes alkotás. Egy 1513-ból származó tabernaculum a díszítő szobrászatnak valóságos remeke. Azzá teszik a gazdag és fínom vonalvezetésű ornamensek s a nagy művészi érzékkel síkjaiba bekomponált szentek dombormívű alakjai. A delnei templom faragott oltárát bármelyik nagy európai múzeum megirigyelné.

Fájdalom, ennek a nagymúltú egyházművészetnek napjainkban méltó folytatása nincs. A Székelyföld rendre restaurálás alá kerülő templomai szobafestők művészietlen freskóival telnek meg. Az új szószékek, oltárok, szobordíszek nyugati minták egyszerű kópiái ahelyett, hogy alkalmat adnának az alkotó léleknek az eredeti megnyilatkozásra. Pedig ki tudja hány Kristó János és Mezei Tamás kallódik ezen a tehetségben dús földön s a Nagy Imréknek, Márton Ferenceknek, Nagy Istvánoknak éppen ez a földdarab juttat legkevesebb kenyeret és elismerést, amely adta őket s amelynek ők messze túl az ország határain műveikkel annyi megbecsülést szereztek és szereznek.

SZENTIMREI JENŐ

VÁNDOR-KESERGŐ

Sovány vagyok nagyon,
Hozzátok folyamodom, ízes gyümölcsök,
leves narancsok, kövér almák,
húsos barackok, hízlaljatok meg engem!
Fázom nagyon.
Kicsi pattogó galytüzek,
melegítsetek föl estelente,
óriásfák lepedő-levelei,
takarjatok be éjszakánkint!
Keserves vagyok nagyon
és árva vagyok nagyon:
fű, fa, virág, vidítsatok föl engem!

DSIDA JENŐ

DOLLY ÉS MOLLY

Az életemnek furcsa időszakai voltak. Közel félesztendeig laktam egy kis artistaszállodában, az Opera mögött. A kis hotel szinte össze volt építve a Casino de Paris házával. Ez a közelség volt jelentősége, létének magyarázata. Nem is lakott benne voltaképpen más, csak külföldi és belföldi artista, akit szerződése a Casinóhoz kötött, meg néhány furcsa foglalkozású egyén: szerelmese az éjszakának, vagy szerelmese az éjszaka valamelyik csillagának. Úgy mint én, mert én is szerelmes voltam akkor Solvejgbe, a nagy dán „szám"-ba és csak azért költöztem a kis hotelbe, hogy kéznél legyek azonnal, ha szeszélyes gerjedelme felém talál fordulni.

Az éjszaka! Bolondság, ha valaki erre a világra azt mondja, hogy erkölcstelen. Az éjszaka, az éjszakai élet, az a kis kör, amelyet a mulatók villanyos transzparensei bevilágítanak, tökéletesen más, mint a nappal. Más szabályok, más egyéniségek élnek és érvényesülnek benne.

Nem tudom például, hogy csalónak tartsam-e Adolfot a főpincért, aki rettenetes számlákkal csapta be a részeg lumpokat, viszont vagy tíz éjszakai koldust, kivénült virágáruslányt, reszkető gyufáskucsébert és más ilyen személyiséget tartott jól a Casino konyháján. Igazán jól. Nem maradék borjúpörköltön, hanem jércefilén és pezsgőn. Ami akadt. A koldusok Adolf idejében étlapról választottak, gianaclis cigarettát szívtak egészen addig, amíg meg nem történt vele a baj.

Adolfnak (özvegyember volt különben) volt egy rontó szenvedélye. A lóverseny. Akármilyen nagyjövedelmű ember volt, ez a szenvedély végül mégis tönkretette. Két egymásra következő rossz szezón fűtött be szegénynek. Megkontreminálta Festetich Tasziló zseniális kancáját, Patience-t. És amikor a csudaló minden klasszikus versenyt sorra nyert, a jó Adolf elvérzeett az outsidereken. Nem vált be az az elmélete, hogy a fák nem nőnek a csillagokig. Azaz bevált, csakhogy éppen rajta, szegény cvikkeres, pocakos, kopaszodó fiún. Ő nem nőtt a csillagokig. Pedig mennyit reszketett, drukkolt érte a gyufáskucséber, kint a konyhában az óriási porcellántűzhely melegében.

Először elvesztette a készpénzét, aztán adósságot csinált. Gondok kezdték gyötörni. De ezt a koldusok nem érezték meg, azoknak kijárt a koszt. Csak a vendégek sínylették a dolgot, akiknek a számlájába Adolf olyan tételeket kanyarított belé, hogy őneki magának is égfelé állt a haja a borzalomtól, amikor sebes plajbászával fölfirkantotta a Törley-reklámos kis cédula hátára a hazug számot.

Az ügy nem mehetett sokáig símán. A nagy rezsi, a sok veszteség és az optimizmus végre is a bűn útjára sodorta Adolfot. A tökéletes főpincér, a varázslatos gyorsaságú és diplomata figyelmességű Adolf, aki Röntgen-szemmel látott be minden vendégének pénztárcájába, sikkasztani kezdett. Elsikkasztotta a Casino bérlőjének, gazdájának és barátjának pénzét. Közeledett a veszedelmes csütörtök, amikor el kellett volna számolni a heti lózunggal. És a lózung nem volt sehol. Megették a bookmakerek, szétszóródott a totalizatőr kis papendekli tikettjeiért.

Senki nem tudott előre semmit. Adolf viccelt. A szeme vídáman csil-

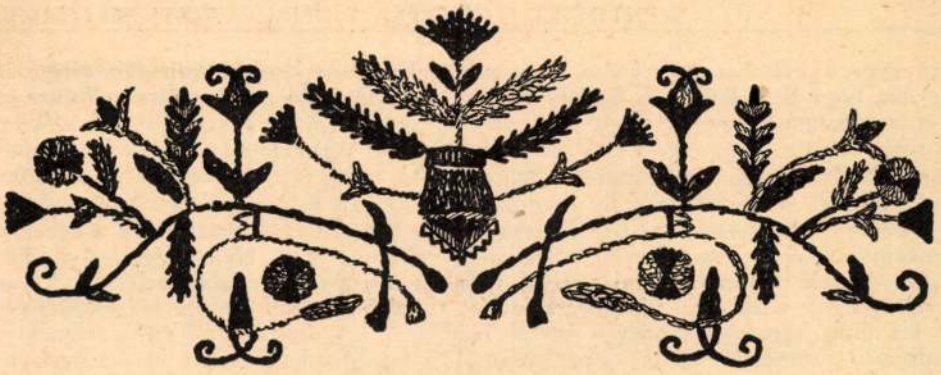

PÁRNA-BÜTÜ (CSÍK-KOZMÁS)

SZÉKELY NÉPMŰVÉSZETI ALKOTÁSOK

Kezd divatbajönni a székelység. Nem új dolog ez, nem először történik vele. Csak az kár, hogy ez a divat nem tud állandósulni, hacsak most nem sikerül a székely anyagból olyan alkotásokat kigyúrni, amelyek túlélik a nép felé fordult érdeklődés mai divatjának lassú lanyhulásra ítélt időszakát. Nagy háborúk szokták így a magasabb társadalmi osztályok figyelmét a népre irányítani, amikor feltámad a tenger, a népek tengere, amikor kénytelen együttélésben és közös halálfélelemben találkozik úr és paraszt és kiderül a parasztról, hogy ő is ember, sőt kiválasztott egyedeiben kivételes emberi értékek hordozója. Így fedezte fel egykor a székelyeket a kiskúnsági Petőfi és rövidesen megérlelődött benne az elhatározás, hogy a szabadságharc után közéjük költözik, amit szűkebb és tágabb környezete előtt nemegyszer hangoztatott. Jókai a székely konstrukciós zsenit a jövő század hősének látja és rajzolja, főként forradalom utáni, erdélyi cirkálásai során szerzett személyes benyomások alapján. Később, mikor Illyefalván mandátumot is kap, még közelebbi érintkezésbe kerül ezzel a misztikus eredetű és mélységesen eredeti néppel s regényeiben újra és újra szerephez juttatja.

Jókai, Petőfi és a szabadságharc székely haditettei lobogtatták fel legutóbb a maihoz hasonlóan a székely öntudatot is. Erdély két egykorú költője kezdi élesztgetni a forradalom előtt még a székelyek iránti érdeklődést. Dózsa Dániel és Medgyes Lajos büszkén vallják székely eredetüket, foglalkoznak a székely mitológiával s egymást lelkesítik ilyen levelekkel a további munkára: „Dolgozataidban emlékezz meg a székelyekről. Hiszen a nemzet el van bár feledve, de romjai közé a mai őseink dicsőségei temetkeztek. Serkentsük a hunyt szellemeket. Emlékök az élőkre hat" — írja Dózsa Medgyesnek még 1844-ben s Medgyes, aki a foglaló törzsfők ivadékának tudja magát, nem is kéreti magát nagyon. Több verse „serkenti a hunyt szellemeket" s ha ezek a versek művészi szempontból mégolyan gyatrák is, megjelenésük idején nagy tetszést váltottak ki az erdélyi közönségből.

Irodalomra és közönségre mély s maradandó hatást azonban az a székely népköltési gyűjtemény tett legelsőbben, amelyet Kriza János Vadrózsák címen adott közre. Aranyt ösztönözték az addig divatban volt német balladastílus megtagadására az újonnan felfedezett székely népi balladák és szolgáltak nemegyszer formamintául máig utól nem ért műballadáihoz. Arany nagy tekintélye adott csak igazi jelentőséget ennek a gyüjteménynek. Neki elhitték, hogy csak a skót népi ballada lehet méltó párja a székelynek, de megérteni és átélni teljesen e szűzi frisseséggű és ős-

Erdélyi Helikon
1930. 7. 27.

ízű népi alkotásokat csak azóta tudja a nagyközönség kevésbé kultúrált rétege is igazán, hogy Bartók Béla és Kodály Zoltán a hozzájukvaló zenét is összegyüjtötte és koncertpódium-képessé tették a csíki pásztor „gajdolását" s a kenderáztató székely lányok hamvas dallamait. Velük és általuk kezdte újjászületését a székely kultúröntudat. Ők tették újra időszerűvé Benedek Elek mesegyüjteményeit és balladacsokrát, ők adták újra az érdeklődni kezdők kezébe Orbán Balázs elfeledett nagy művét, a Székelyföld leírását. Még csak a nagy háborús rázkódtatásnak s a lelkeket fenékig felkavaró átcsatolásnak kellett bekövetkeznie, hogy Nyirő Józsefek és Tamási Áronok bátran irodalmi nyelvül vállalják a székelyt, a falu nyelvét, a havas nyelvét s nyissanak ezzel új, bőséges forrást a magyar irodalmi nyelv megfrissítésére. A kisebbségi egyezmény, mely a szászok mellett az egy tömbben élő székelységnek is kultúrális autonómiát adott — papiroson — a fejedelemkori Erdély három-nemzet-négy-vallásra épített alkotmányát idézte újra emlékezetbe s ez a székelységet is fokozottabb belső figyelemre és szorgosabb külső munkára indította. Nem a véletlenség szülte a mi székely írócsoportunk pár esztendeje megkezdett portyázásait, a székelyföldi Orbán Balázs-ünnepeket, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum félszázados ünnepét és azt a számtalan, helyi jellegű s kisebb-nagyobb belső értékű, de letagadhatatlan életakaratról tanúságot tevő székelyföldi megmozdulást, melyek állandó mozgásban tartják a székely néplélek talaját s ezzel a kívülről figyelők érdeklődését. Egy néptöredék kezdi megismerni és értékelni a saját műveltségi eredményeit, kezdi életének értelmét és a nagy európai kultúrális együttesben különleges elhivatásának feladatait meglátni. És nincs elveszve az a nép, melyre még betöltetlen feladatok várnak, mely még szellemileg és fizikailag bírja a nagy verseny tempóját s amely a maga különleges elhivatásának benső szózatát meghallja.

Ma még a szöttesbáloknál és a csürdöngölőversenyeknél tartunk. De ezek sem meddő erőfeszítések. A nemzeti táncok s különösen az orosz és néger tánc előretörése idején meggondolnivaló, vajjon az akrobataügyességet igénylő s ritka plasztikai hatásokat adó csürdöngölő, a lengyel krakoviankával egytőről fakadt s némely helyütt még élő régi katonaverbunk, vagy a méltóságteljesen lassú páros forgatós, megfelelő színpadi környezetben s megfelelő kultúrájú táncosokkal nem válhatna-é egyik további eszközévé a székely név öregbítésének? Meggondolnivaló, vajjon a vörös-kék-barna, vörös-fekete-barna, vörös-zöld-fekete színezésű szöttesrokolyából nem lehetne-é olyan fínom és eredeti színpadi hatásokat kihozni, aminőt a Kék madár tehetséges orosz díszletművészei az orosz népviseletekből kihoztak és kihoznak? Aztán ott van a szöttes és festékes szőnyegeknek, a habfehér és izzóvörös csergének, a varrottas kézimunkának kimeríthetetlen gazdagságú vonal- és színpompája, gyakorlati oldaláról ítélve pedig mindezeknek aránytalanul olcsó előállítási költségei. Csak a szervező tehetség hiányzik hozzá, hogy ez a kitermeletlen bánya önteni kezdje magából alá a Marosvölgyön, az Oltvölgyön, a Küküllők völgyén eddig elhanyagolt termékeit. De talán még a kiáradást előkészítő szervezőmunkánál is előbbvaló sorrendben olyan értékek kiásása, előkutatása a feledés porrétegei alól, amelyek mintául szolgálhatnak a további termelés rendjén, de amelyek nagyrészéről falun már azt tartják, hogy „kiment divatból". S minthogy a népi művészet úgynevezett „lesülyedt" művészet, mely korok és stílusok művészi ízlésének konzerválója, meg kellene ismertetni a népet a napjainkban uralkodó, legmagasabb szinten alkotó „városi" művészet új konstrukció- és motivum-nyelvével, hogy ebből a neki szükségeset magába olvassza és szolgai másolás helyett új ötvözetben tegye a maga művészetének további forrásává. Ilyenformán, a régit részben megtartva, részben továbbfejlesztve, megindulhat azután az új termelési periódus, mely a munkaalkalmakban eldugult Székelyföld számára új gazdasági fellendülés korszakának nyitányát is jelentené.

A régi értékek felkutatásában és új értékek bemutatásában előljár az a csíkmegyei kezdeményezés, mely ez évben már második kiállításával hívja magára a figyel-

met. A két év előtti első csíkszeredai népművészeti kiállítás sikerén felbuzdulva, a mostani pünkösdi kiállítás már további lépést jelent: biztató lépést a Csíkmegyei Székely Nép és Egyházművészeti Múzeum megteremtése felé. Domokos Péter Pál, a kitűnő etnográfus és Nagy Imre, a Zsögödön élő festőművész, pendítették meg a múzeum létesítésének tervét s ők hozták össze fáradhatatlan munkával a múzeum alapját megvető kiállítás változatos anyagát is jórészben, mely felölelte Csík és Gyergyó falvainak valamennyi jelentősebb iparágát és ízelítőt adhatott a moldvai csángók népi művészetéből is. Fájdalom, a teljességre törekvésről le kellett mondani a kezdeményezőknek. Csíkmegye őrzi ugyan leghívebben a hagyományos székely népművészeti szerkezetek és motivumok ősi kincstárát, minthogy földrajzi fekvése, lakóinak életkörülményei ezt a vidéket zárták el legjobban a külső hatásoktól, de figyelembe kell venni azt is, hogy ez a vidék éveken át hadszíntér volt. Az 1916. évi megszállás idején nagyértékű gyüjteményének s az egyházművészeti tárgyaknak külö-

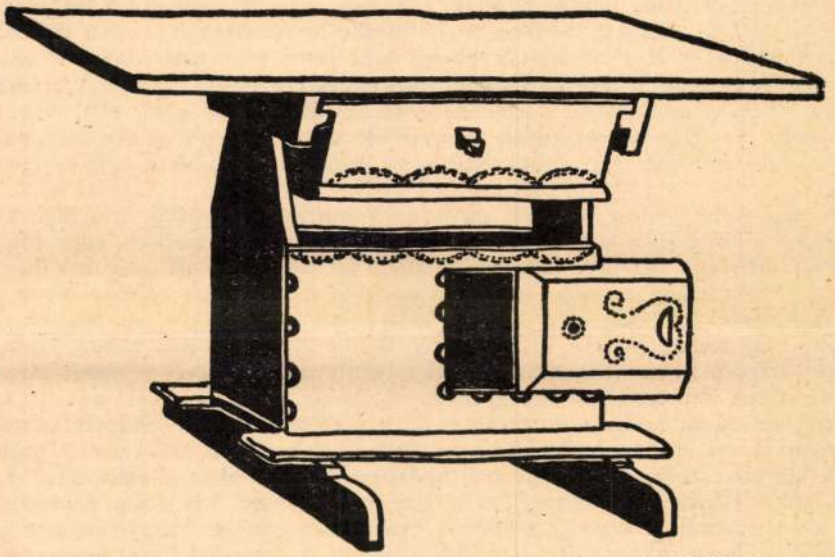

FÖLDIG-ASZTAL (KÁSZON)

nösen sok becses darabja „menekült" el Csíkból. Ezek nagyrészének hollétéről nem is tudnak, a kisebb rész pedig budapesti múzeumokba került, részben letétként, de ami megmaradt, az is alapjául szolgálhat a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum és az udvarhelyi kis népművészeti múzeum anyagával egyetemben a székely népi művészetek megújhodásának.

A székely háziiparnak minden ága magas fejlettségi színvonalat mutat, a fonószövő éppúgy, mint a faragó és a keramikus. A Kalotaszegen és Torockón még mindig virágzó varrottas hímzés a székely vidékeken már fájdalmas hanyatlásnak indult. Az „írásos" vagy „írás után készült" varrottas, melyet Gyergyóban és a Maros felsőfolyása vidékén még a háború előtt javában kultiváltak, ma már meglehetősen háttérbeszorult a keresztöltéses munkák elől, melyekben nagyrészt már szász hatások dominálnak. Gyergyóból, felső Marostordából sok szolgálólány került Besztercére és az északi nagyobb szász községekbe, ezek útján szivárognak be a szász varrottas-motivumok. Az a szálöltéses munka, melyet primitív vonalaiból és mintáiból a legősibbnek, talán éppen Ázsiából hozottnak lehet tekinteni s amely Erdélyben még

egyedül Torockón honosodott meg „indás" néven, nehány nagyon szép régi darabtól eltekintve, csaknem teljesen hiányzott nemcsak a csíki kiállításról, de az újabb székely népi himzések közül általában. A kalászos-búzavirágos, meg „bogáncsos" minták, melyeket fejléceink között talál az olvasó, a legősibb szekely motivumok hordozói s halványkék és rózsaszínben fakult színeikben a nép művészlelkének legszebb kivirágzásai.

A házi szövőipar termékei közül legjellemzőbben székely a havast járó ember hosszúszőrű gyapjútakarója, a cserge s minthogy a székely ember élete jóban-rosszban összeforrt apró hegyi lovának életével, lótakarónak is elsősorban a cserge jön számításba. A cserge rendesen egyszínű hófehér, vagy kárminveres, de előfordul mindkét szín együtt is. Ilyenkor a takaró nagy középső kockája kapja a vörös színt s a széle marad fehéren. A székely lakóháznak ez az ágyravetett nagy színfolt adja meg a külön karakterét ott, hol a „vetett ágy" nem ékeskedik dúsabban színezett „festékes" takaróval és veresen, vagy kéken megírt „párnabütükkel". A festékes, festett gyapjúból szőtt, mintás szőnyeg, függöny, ágy- és kocsitakaró leggyakrabban a vörös-zöld-kék, vörös-zöld-barna, mélylila-zöld-barna színváltozatban csíkos, vagy kockás mintájú. A régebbi minták között más geometriai motivumok is akadnak. Ezek között csak az „ékes" — ékalakú, farkasfogszerű minta — látszik eredeti székelynek. Nehányon azonban a román hatás tagadhatatlanul rajta van, mint egyik bizonyítéka Kós Károly transzilván elméletének. A barna, vagy szürke darócba szőtt, elszórt kockás minták már újabbkeletűek, de ezek között is akad nehány igen szép darab.

A népi művészetben sem kell okvetlenül mindent lebecsülni, ami mai, ami új. Különösen a faragászok között, akik jobbára egyszerű falusi asztalos, vagy földmíves emberek, nem egy ösztönös tehetség bukkan fel, akik teljesen magukra hagyatva, minden előtanulmány és minta nélkül a primitív faszobrászat nehány olyan jellegzetes és művészi termékét állították ki Somlyón is, hogy bátran oda lehetne állítani a japán, vagy indiai, sokszor megcsodált primitív szobrok mellé. Kristó János csíkkozmási asztalosmester világos körtefából faragott női feje, vagy a ditrói Mezei Tamás barátfejet mintázó háromnegyed-domborműve, a Kristó ősi székely formát megőrző, de dúsan faragott karszéke és kígyós asztala, bárhol feltűnést keltenének. A keramikában is a marosszéki Vas Áron méltó utóda a híres makkfalvai Danibának, akinek kiégetett agyagmedvéi, bivalyai budapesti múzeumokba is eljutottak. A mozgás megfigyelésének tökéletessége, az esetlen népi humor Vas Áron medvefiguráit, falusi zsánerszobrait a komoly művészet magaslatára emelik. Megérdemelnék ezek a szobrocskák, hogy sokszorosítva külföldi piacokra is eljussanak, ahol bizonyára nagy kelendőségnek örvendenének. Bőjthe János dánfalvai fazekasmester kancsói, vázái formában és vonalban mutatnak nagy eredetiséget és utánozhatatlan finomságot. De a névtelen faragók is remekelnek tulipánt-alakúra faragott sulykokkal, csillagos jármokkal, rokkákkal, ládákkal. Az erdővel bajlódó, napjának nagyrészét erdőn, vagy hegyi levegőn töltő nép sokra vitte a famunkában s még többre vihetné, ha valaki hozzáértő megmutatná, hogy munkájában mi a jó és mi a selejtes. És egész légiója lappang e nép között a konstrukciós zseninek, a feltalálónak. Alkotásra kínálkozó tér hijján a maguk házi munkáján igyekeznek könnyíteni gazdaságosabb szerkezetekkel. A szövőszék, a guzsaly, a rokka, a csőrölő reformált példányai, a ravasz szerkezetű asztalok, mind a székely néplélek nagy leleményessége mellett beszélnek.

A csaknem százpercentben katholikus Csík az egyházi művészeteknek is egyik melegágya volt századok óta. Somlyón állította az első katolikus nyomdát a híres Kajoni János, aki egyházi és népi dallamok gyűjtésében és megörökítésében is példaképül járt kortársai előtt. De az egyházművészetek kultusza Kajoninál is jóval régibb időkre nyúlik itt vissza, amiről a somlyói kiállítás nehány árpádkori, fínom aranymívű kelyhe is tanúskodik. Ezek már aligha lehetnek népi munkák, inkább nyugatot járt székely barátok, vagy nyugatról idevetődött mesterek alkotásai. De Csíkban

Vass Arón

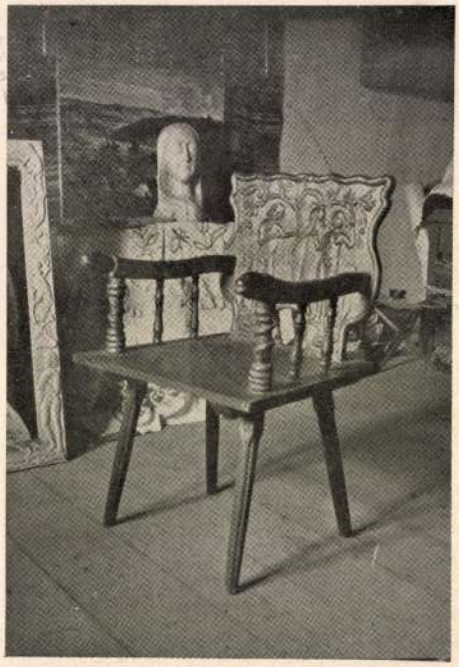

KRISTÓ JÁNOS (CSIKKOZMÁS): FARAGOTT KAROSSZÉK

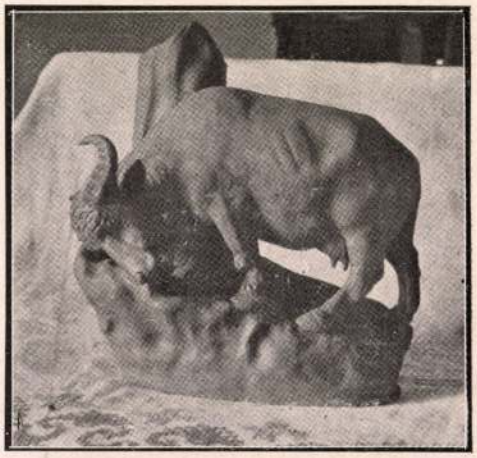

VASS ÁRON (MAKKFALVA): BIVALY

KRISTÓ J.: GYERTYATARTÓ

A CSIKI SZÉKELY MÚZEUM KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Erdélyi Helikon
1930. 7. 4.

Vas Áron

PH. 932 XII/14

— **Erdélyi népművészeti kiállitás.** Az Erdélyi Férfiak Egyesületének helyiségeiben kedden délután 6 órakor nyitotta meg *Ugron Gábor* az egyesület erdélyi népművészeti kiállitását. A nagy termet az erdélyi népművészet nemes patrónájának, gróf *Bethlen Máriának* szép és változatos anyaga tölti meg, amelyet a grófnő személyesen hozott Budapestre és rendezett el. Szebbnél-szebb erdélyi himzések, csipkék, varrottasok, párnák, szőnyegek vonulnak fel a maguk őseredeti ékitményeinek és szineinek tarkaságában, igen szépek a különböző faragott faholmik, játékszerek, edények és művészi értékűek egy egyszerü székely fazekas, *Vas Áron* állatfigurái, égetett agyagból. A kiállitás bemutatja még a *Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete* képző és iparművész tagjainak festményeit, iparművészeti munkáit és külön teremben állitja ki képeit két fiatal festőművész, *Tokay Ilona* és *Kun István*. Különösen Tokay Ilona pasztelljei kiemelkedők, szép szinekkel, finom hangulatukkal. — A kiállitás december 18-ig mindennap délelőtt 10 órától délután 7 óráig tekinthető meg.

PH. 932. XII. 14.

Vas Áron

A makkfalvi fazekas szobrász müveiről Banner Zoltán: "Csillagfaragók" c. könyve számol be, melyről Szepesi Attila azonos cimmel ir felsorolva a könyvben foglalt művészek neveit s munkájukat.
Vas Áronról, csupán mint "fazekas szobrász"-ról tesz említést.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. 10. lap.

Vas Áron szobrász, ?

Pásztortűz, 1931. 1 sz.
21. l.

Szász Ferenc: Legnagyobb kincsünk

Plasztika hisplasztika (Vas Áron agyagba öntött emberi és állati figurál.)

Pásztortúr, 1931. 1 sz.
21. l.

Szász Ferenc: Legnagyobb kincsünk

Vas Árou, szobrász, ?

Pásztortűz, 1931. 1 sz.
21. l.

Szász Ferenc: Legnagyobb kincsünk

Vas Antal
építész

Most nyílt meg az első luxus
gyógyüdülő Budapesten szak-
szervezeti tagoknak.

Fodor Ágnes: Az első luxus gyógyüdülő.
Nők Lapja, 1971. július - 31 oldal.

Vas Antal, belsőépítén

L: Novák 7.

83-92.

Tandi L: Közösen alkotni

Tiszatáj, Szeged, 1981. febr. XXX V/2.

MDK

Vas

butortervek

Kiállitások. Vállalk. Közl. 1909.ápr.7. 2.l.

Vas és Morbitzer

M.D.K.

Bpesti építészek

tervei szerint építik fel

Léván a szálloda-szinház

és bérház épületeit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

jan. 6. sz. 7. old.

Vas épitéz M.D.K.

Jabbonszky Ferenccel
együt készitett terve máso-
dik díjat nyert a bpesti
zálogház épületére ki-
vit pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.
ort. 10. sz. 7. old.

MDK

Vas müépitész Bp.

Lévai Városi nagyszálló...

Vállalk. Közl. 1909. Jul. 14.

Jablonszky és Vas,ép.-k.

a 15.sz.pályamunka szerzői.Jelige:Segitség.
Második dijat nyerték.

Az uj zálogház. Pályatervek.
Mücsarnok. 1900. 25.sz. 350.l.

MDK.

Vas, Philipp és Kiss Géza szobrászok

Az egész emlékkompziciója nagyszabásu, barokk müvek hatása alatt készült diszkutra emlékeztet.

Szabadságharcunk emléke. - Pályázat.
Magyar Iparmüvészet, 1907. 4.sz. 197.lap.

MDK

Vas Andor

A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Dunántul 1922. nov. 22.

VAS /VASS/ András lakatos. Egerben 1827-ben a külvárosban írják össze. 1834-ben a városi adókönyvek említik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

M.D.K.

Vas András egri kőműves

nevét 1845-ben említik első ízben az adóösszeírás. 1855-ben az istenmezejei templom építésénél Vass Dudás József egri kőművesmester pallérja szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 415. old.

M.D.K.

Vas (Vass) András, Cakatos

Egerben az 1827-évi összeírás-kor a Külvárosban lakik. Nevét 1834-ben a városi adókonyvek említik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarirszág müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 415. old.

VAS András egri kőmüves. Egerben 1845-ben emliti elsőizben az adóösszeirás. Az istenmezejei templom épitésénél 1855-ben mint egri kőmüves pallér, --+ Dudás József egri kőmüvesmester pallérjaként szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Vas Antal

A kiállitás épitészeti rendezője

Szabó Éva: 205 kép, 143 grafika , 196 szobor
Beszélgetés a X. Orsz. Képzőművészeti Kiállitás
előkészületeiről
Szocialista Művészetért 1965. szept.

M.D.K.

Vas Antal

A Kiállítás építészeti rendezője

Szabó Éva: 205 kép, 143 grafika , 196 szobor
Beszélgetés a X. Orsz. Képzőművészeti Kiállítás
előkészületeiről
Szocialista Művészetért 1965. szept.

MDK

Vas Áron /Makkfalva/

Bivaly, repr.

Szentimrei J.: Székely népművészeti alkotások.
Erdélyi Helikon 1930. 7. sz. 586.l.

Vas Miklós (talán Viktor)

és Pongrácz Szigfrid

készítették a jászberényi hősök szobrát, melyet 1926-ban a sétakert mellett állítottak fel.

Blényessy János:

Jászberény történelmi emlékei. Jászberény 1933. 39. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út
33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísz-
termében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Vas Albert

Laid
2

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.
43. C.

V-47

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

szinte látható súllyal nehezedett a párától reszkető földre.

— Ön az elébb azt mondta, — szólt az asszony, — hogy az eset a hercegnővel hamis világításba helyezte alakját . . . Tulajdonképp hogyan értette ezt?

A tiszt kényelmesen kinyujtózott a szalmakarosszékben.

— Ennek az a magyarázata, hogy én minden inkább vagyok, mint nőcsábító vagy mokány legény. Ebben semmi örömem se telik, nem is telt soha. Oly ostobának találom, hogy azért, mert az emberen egyenruha van, folyton a Casanovát kell adnia és mindig sneidignek kell lenni. Én különben is ügyetlen vagyok az asszonyok körül . . . nem is igen volt kalandom, és szeretnék tisztességesen megházasodni. Egy kényelmes polgári asszony, ez az álmom, egy jó gazdasszony, egy nyugodt ház, egypár okos gyerek, egy kis kert, mert szeretem a virágokat és a gyümölcsfákat. De hát, — kertészkedhetem-e én, aki agyonlőttem a flórenci herceget? Mindenki kinevetne, mert mindenki azt várja tőlem, hogy asszonyokat hódítsak, zajló Dunákat usszak át és hetenként legalább egyszer megverekedjem. Holott verekedni nem oly kellemes dolog, a golyók bolondok, én tudom a legjobban. Jaj! — tette hozzá egyszerre a tiszt. — A csizmám!

Az asszony nevetett.

— Nagyon szorítja?

— Igen, — sziszegett a főhadnagy. — Új csizma és a sámfák is rosszak.

A japánruhás hölgy eltünt, s pár pillanat mulva egy pár himzett papuccsal tért vissza. Pompás papucsok voltak, két égő piros szív volt rájuk himezve, nyillal átlőve.

— De kérem, — ellenkezett a katona szerényen. — Talán mégse . . .

De aztán gondolt egyet, átlibbent az ebédlőbe és lerugta a szoros csizmákat. Mire visszajött, már az asztalon párolgott a feketekávé.

— Ön rendkívül okos nő, — szólt a főhadnagy hálásan, — és nem fogja rossz néven venni, ha megkérdem, kihez van tulajdonképp szerencsém?

Az asszony nevetett.

— Nos, én . . . Geraldine vagyok . . . Ösmer?

A tisztnek leesett az álla.

— Geraldine? — dadogta. — Hírből hogyne ösmerném . . . Nem így képzeltem volna magamnak!

Ez a Geraldine annak idején a leghíresebb félvilági hölgy volt az országban. Tönkretett egy csomó embert, a tébolydába, a halálba kergetett egy másik csomót s végül egy orosz nagyherceget szerzett magának, akit a csodálatos szépsége annyira lebilincselt, hogy az év nagy részét Magyarországon töltötte, jóllehet egy szót sem tudott Geraldinnel beszélni. Ha csevegni akartak egymással, tolmácsra volt szükségük, egy öreg tanárra, aki olimpusi nyugalommal látta el ezt a kényes hivatalt, pontosan, hidegen, mint egy gép.

— És a nagyherceg? — kérdezte a tiszt kissé elborult arccal, mert újra eszébe jutott a firenzei főurral való kalandja.

Az asszony mosolygott.

— Nem kell aggódnia . . . Senkise tudja, hogy nyaranta hol töltök egy hónapot, legkevésbbé Ivan Ivanovics. Ilyenkor félrevonulok a világtól, kipihenem magamat és a tyúkjaimmal, a kutyáimmal, a virágaimmal szórakozom . . . Legnagyobb örömem azonban, hogy főzhetek . . . a mai ebéd is az én művem . . . Hiába, az anyám szakácsné volt s a vér nem válik vízzé.

A katona újra álmosodni kezdett.

— Érdekes, — mormogta, — érdekes . . . A világ szemében ön a legnagyobb bestia, aki valaha létezett. A valóságban pedig jó gazdasszony, polgári nő és szelid hajlamai vannak. Bizonyosan szorgalmasan jár a misékre és horgol, himez, zongorázik.

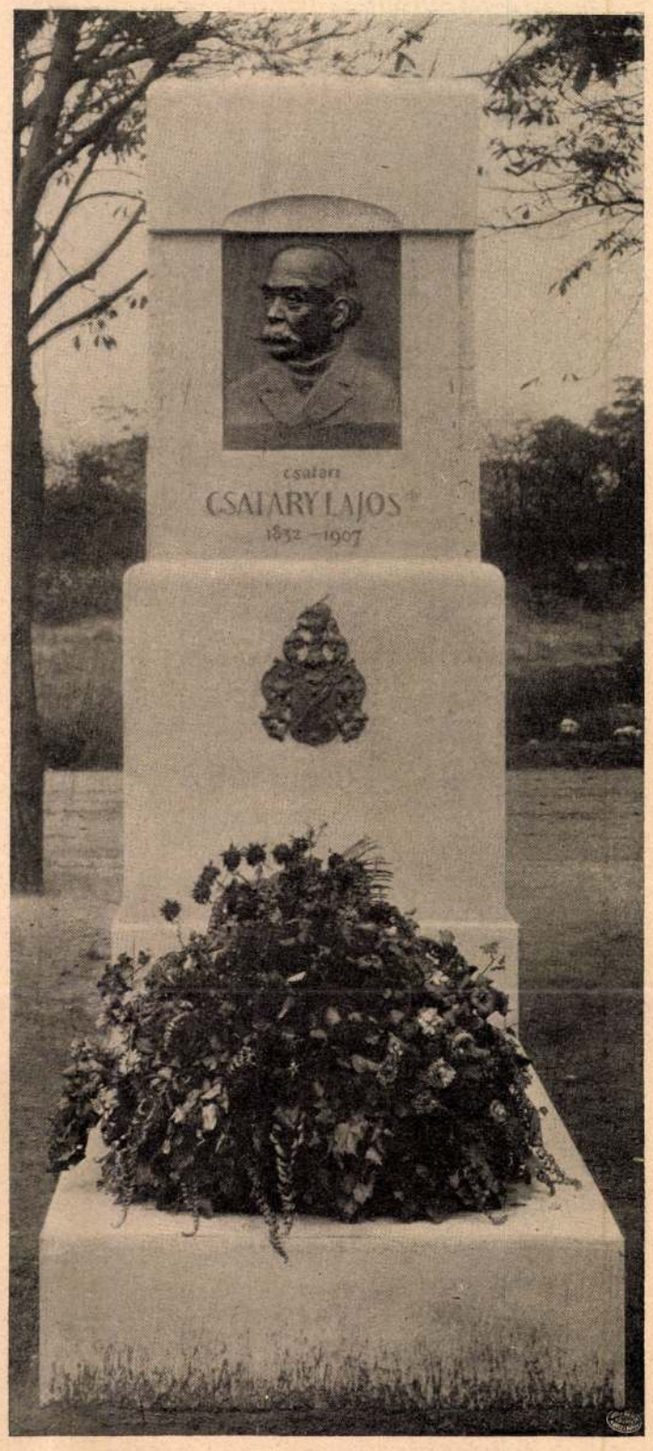

Csatáry síremléke. Vas és Philipp műve

— Ön is zenebarát talán? — kérdezte az asszony.

— Szabad nekem zongorázni? Pedig egy szép négykezes . . . ez is egyik álmom. De vajjon elérhetem-e? Alighanem oly kevéssé, mint azt, hogy esernyő alatt járhassak, egy szép, terebélyes, jó esernyő alatt. Ezek számomra elérhetetlen dolgok . . . a firenzei herceg árnyéka nem engedi . . .

A tiszt feje hirtelen lehanyatlott, a jó fiu elaludt. Geraldine megigazította feje alatt a párnát, aztán tovább himezett egy szép nagy kék *Eddiget*, amely idővel olvasójelnek szolgálandott. Kis lányok szoktak vizs-

Uj Idők 1909. XV. 44 sz.

Vas és Philipp: Modern síremlék

gára ilyen remekműveket készíteni. Míg a tű szorgalmasan járta lassu, hosszu útját, a katona csöndesen horkolni kezdett és békén álmodozott egy szép világról, ahol az emberek dominót játszanak, öblös pipákat szívnak, okuláréval olvassák a kalendáriumot és este kilenckor hálósapkát húznak a fejökre.

Egyszerre lódobogás hallatszott; a tiszt fölriadt. A kapu előtt, porosan, piszkosan, a káplár jelent meg.

— Itt az ellenség, — jelentette alásan.

A főhadnagy fölugrott és a csizmái után szaladt.

— Jövök már, — kiáltotta mérgesen, — eredj csak előre!

Az asszony mosolyogva nyujtotta a kezét csókra, aztán fölvett egy kis csomagot az asztalról.

— Nézze, — mondta ellenállhatatlan mosollyal, — vigye ezt magával . . . Egy kis fölvágott meg hideg csirke van benne . . . Jó lesz az útra.

A katona zsebrevágta a csomagot és fölpattant a lóra. Tíz perc mulva már megint ott feküdt a kukoricásban és azon gondolkodott, mivel hálálja meg Geraldine szívességét.

Egy ideig virágra, vagy cukorkára, sőt ékszerre gondolt, de aztán arra határozta magát, hogy amint a fővárosba jön, megveszi neki a legujabb szakácskönyvet.

Horkayné

Ellesett párbeszédek

Jó napot!

(Van szerencsém, nagyságos aszonyom. Nos, látta őt?)

— Kicsodát?

(Akiről ma mindenki beszél, a nagyszerü, a zseniális, a vakmerő repülő embert?)

— Peták Gergely képviselő urat? Nem láttam mostanában, de olvastam, hogy legközelebb már szárnyra fog kelni és ott fogja hagyni a pártját. Sőt talán már ott is hagyta. Azt hiszem, az idén kemény tél lesz, mert már a vadludak is korán elvonultak.

(Bocsánat, nem Peták képviselőről, hanem Blériot-ról beszélek.)

— Láttam a franciát és százezer himnemü és nőnemü magyarral egyetemben halálosan szégyeltem magamat. Olyan szomorkodva lelkesedtünk a Rákoson, mint a metszett szárnyu gólyacsapat az állatkert tavában, mikor ottfenn, a fényes őszi égen, vándormadár hívja őket. És tudja, mi jutott eszembe? Ezt a csonkaszárnyu társaságot csak úgy lehetne repülésre tanítani, ha megcsinálnók az én régi tervemet és az antialkoholista liga mintájára megszerveznők a magyar antipolitikus ligát.

(Nem értem egészen.)

— Pedig az összefüggés a repülés, illetőleg a nemrepülés és a nemzeti politika között szembeszökő. Mi semmit se csinálunk, nem is repülünk, mert a politika leköti minden időnket és erőnket. A politikánk pedig minden, csak nem politika, mert a vásári veszekedés, mely közjogi jelszavak és cafrangok, értéktelen üvegkalárisok és rézkarikák körül folyik, nem érdemli meg a politika nevet. Az egész mondva csinált izgaiom és lárma csak arra való, hogy fehérbőrü kereskedelmi ügynökök becsaphassák a feketebőrü választókat.

(No de kérem!)

— Az a baj, hogy a förtelmes cserekereskedés nálunk ma körülbelül az egyetlen pálya, ahol komoly munka nélkül és rövid idő alatt nevet, befolyást és vagyont lehet szerezni. S amíg ilyen marad a helyzet, tehetséges és ambiciónált ifjaink a politika felé fognak özönleni. És minél több lesz a hazafisági ügynök, annál erkölcstelenebb lesz az egész üzlet és annál nagyobb szerepe fog jutni a politikában a furfangnak és a cinizmusnak.

(És hogyan lehetne ezen segíteni?)

— Csak egy módon: kényelmetlenné, meredekké és tövisessé kell tenni a politikus életét. És ez volna az antipolitikus liga föladata. A liga kötelessége, hogy napról-napra eszébe juttassa az országnak, hogy minden ember annyit ér, amennyi igazi értékkel tudja gazdagítani a nemzeti leltárt. A csizmadia, aki jó csizmát csinál és a csatornatisztító, aki jól tisztítja a csatornát, a valóságban sokkal előbbkelő tagja a közéletnek, mint a politikus, aki semmit se csinál, csak kétségbeesetten kapaszkodik a poziciójához.

(Szóval: ön razziát akar tartani a képviselők között?)

— Ön mondta: razziát! Számon kell kérni mindeniktől, hogy mit keres a politikában és főleg azt, hogy miből él. A hazaszeretet nem tekinthető polgári kenyérkeresetnek. Aki kimondottan a politikából él, az gyanus ember és a nyilvánosság rendőri felügyelete alá kerül. Az adomázó, intrikáló és koncleső naplopót mint foglalkozásnélküli egyént vissza kell toloncolni

Vány Szabó Elemér

Laid

Pongrácz József:
Vány Szabó Elemér.
Pápa, 1940. 8r. 10(2) l.
A pápai ref. theologiai akadémia Kiadványai. 36.

Wagner, Vlad
maliarstru
Pozsony, 19
Wegweiser f
1 K, 48 L,
Weiss Anna:
15 K, 103 I
Wekerle Lás
0 K, 190 L,
Wekerle Lás
Viktória té
szentélyébe
Wekerle Lás
sommája. 8
Wekerle Sán
emlékmüről.
Wellmann Ró
3 K, 16 L,

Váry-Vojtovits

festő

l.

Breznay Egri Kaszinó

142-l.

Táviratcim: EISLERSPED. NEMZETKÖZI S

EISLER

NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOZ
AZ AMERICAN EXPRESS COMF

BUTORSZÁLLITÁS.

MŰTÁRGY-SZÁLLITMÁNYOK,
TENGERENTULI SZÁLLITÁSOK.

CSOMAGOLÁS.

BUTORMEGŐRZÉS
GARDE MEUBLE.

KÜLÖN UTIPODGYÁSZ-
FORGALOM.

BIZTOSITÁS.

KÉPVISELETEK
A VILÁG MINDEN RÉSZÉBEN.

Nagyságos

D

Tárgy: Költözködési ügy.

Tudomásomra

miért is bátor vagyok szolgálata

FIÓKJÁNAL

MDK

Vas és Morbitzer müépitészek

Vigadó épitès Léván. Vállalkozók Közlönye,1909. jan. 13. 5 l.

Vány-Vojtovics Zoltán

Cserépváralja, Ukaptárkő
1926 akv. 23x25,5 cm

Képek a Herman Otto Múzeum
gyűjteményéből Miskolci Képtár
1970

Váry - Vojtovics Zoltán

festőmüvész

Független Müvészek Társaságának kiállitása - Pécsen a Turul disztermében - egy képét megvásárolták az ottani muzeum részére.

Magyarság
1929.V.18.

Vári Vojtovits Zoltán

Független Művészek Társasága kiállítása - Kaposváron - művével szerepel.

Pesti Hirlap
19 9.V.23.

Vány - Vojtovics Zoltán

Független Művészek Társaságának kiállítása - Kaposváron - művével szerepel.

Magyarság
1929.V.24.

Váry Vojtech Zoltán

festőművész

Független Művészek Társasága kiállítása - Nagykanizsán a kaszinó termeiben - képével szerepel.
Friss tájképével. A kiállítást rendezte

Nemzeti Ujság
1929. VI.?.

MDK

Vas

kiáll. az Ernst Muz.-ban /?/

Xbl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle, CCI, 1926. 29o-31o.o.

Vas

kilenc szóba látható részben festnev. tervei szerint, készültek.

A MŰHELy kiállitása az Uránia kigyótéri helyiségeiebn. 1908 dec.12-én nyilik meg. MIP1908 341-2.1.

MDK

Vas és Philipp

Müvészi sirkő, repr.

Müvészi sirkő, repr.

Uj Idők 1907. XIV. évf. 6. sz.135,137.l.

MDK

Vas és Philip

A Munkácsy szobor tervpályázatán...
Vállalkozók Közlönye, 1907. szept. 11. 6.1.

MDK

Vas és Philipp

Csatáry siremléke, repr.

Modern siremlék, repr.

Uj Idők 1909. XV. 44. sz. 397,398.l.

MDK

Vas és Philipp

Müvészi sirkő, repr.

Müvészi sirkő, repr.

Uj Idők 1907. XIV. évf. 6. sz. 136.l.

Vary Árpád festőművel (végrett orvos!)

1983.IV.5. Televízió 1. - 2o,5o/Rézbányayné

Stúdió '83

A Madách Kamara után most a körúti Nagy Madách Színház következik. A Színház második éve játsza Lengyel György rendezésében az Ember tragédiáját. Az előadás résztvevői néhány napja egy kiállítást is láthatnak az emeleti társalgóban. A képek szerzője Vary Árpád, öt éve végzett orvos. Képzőmüvészeti alkotásai már több tárlaton arattak sikert. A tragédiát 12 olajfestménye idézi.

Balázs Rafael

Monique Váry, azaz Váry Mónika képei

Mónika asszony Brüsszelben él. Magyar festő, kiállítása kapcsán először a városnévre figyeltem fel. Brüsszel és Belgium, Amszterdam és Hollandia, az egész régi és mai Németalföld a szívet melengeti. Nem merem azt mondani, hogy ott vagyok otthon, de otthon érzem magam, ha nagyritkán eljutok arrafelé. Úgy gondolom, hogy míg Olaszországban született az európai kultúra, Németalföldön a modern értelemben vett európai polgár.

Túl a személyes élményeken az izgatta fantáziámat: milyen tudattal lehet ma, a XX. század végén festeni egy olyan sűrű légkörben, amely elsősorban a németalföldi Aranykor csodálatos művészetével ajándékozott meg bennünket? Hiszen elég, ha csak azt mondom: Van Eyek, Rembrandt, Frans Hals, Brueghel, Ostade, Vermeer, Pieter de Hoch – vagy éppen a múlt század legnagyobb zsenije azon a földön, Van Gogh – hollandosan Van Gogh! – valamint e századból Mondrian, Hans Arp, Magriett, Delvaoux...

Amikor megismerkedtem Mónika asszonnyal, nem igazán értette, mit akarok ezzel mondani. Azután nevetett: **mindenki kifejezi magát, ha arra törekszeik.** Bármely korban!

Ő pedig igazán erre törekedik. **Későn vette kézbe az ecsetet,** érett asszonyként. S ma ez az élete. Elvégzett sok-sok tanfolyamot, míg eljutott a rajzolástól az olajfestés szabadságáig. És ma is, bevallottan, még **keresi önmagát.** Szárnyalni szeretne, de érzi: a részletek, a sok tanulnivaló még visszahúzza.

Megkapóak erdői, tengerei, folyói. Az oly ritkán felhőtlen németalföldi táj ritka szép napfényei ragyogják be képeit. És: a városok. A falak, utcák, folyócskák, köztük az a város, ahol az egyik, az előbb szándékosan nem említett festő szinte teljes életművét találhatjuk. Hans Memling, brugge-i festő. Aki a város kórházának adományozta életét – és akinek egy csodálatos Szenvedő Krisztusát őrzi a mi Keresztény Múzeumunk. Amely kép, mint hírlik, két éve, a brugge-i Memling-kiállítás egyik szenzációja volt.

Itt az ív, amely összeköti Mónika asszonyt Esztergommal, a másik pedig a nyelv, amely Magyarországgal. Mert bár édesanyja magyar, igazában, szinte kényszerből 1956-ban melléje került magyar férjétől tanulta meg eredeti anyanyelvét – másodikként.

És jól beszéli. Mindent tud, mindent ki akar fejezni. És ez a gazdagság utáni vágy jelenik meg alkotásain is. A ma világát tükrözi, a jelen üzenetét hozza el onnan, ahol él. Brüsszel gyönyörű, csak éppen átépítések sorozatával áldott-sújtott világváros. Európa központja, mondják – és mostanság éppen ez az erősebb, épülnek az impozáns felhőkarcolók, ugyanakkor pusztul a szecessziós házak tömege. Vagy megmarad a főfal, a fassade az utcafronton – még ez a szerencsésebb – mögötte modern lakások. Tőlük tanultam: fassade-építkezés.

Remélem, az értékek megmaradnak. Nemcsak a város legbecsültebb polgárára, a pisilő kisfiúra gondolok, nem. Hanem múzeumaira, bennük olyan csodákra, mint Brueghel képére, az Ikarusz halálára, a földalatti modern gyűjteményre, amelyiknél gazdagabbal csak Párizsban, New Yorkban találkozhatunk – s a galériákra, amelyek közül nem egy már helyet adott Mónika asszony képeinek.

Azt kívánom, a sorozat folytatódjék. S remélem, ez az esztergomi délután mindannyiunk jeles napjai közé emelkedik. Egy magyar festőnőt köszöntök, egy magyar festőt – Brüsszelből.

Elhangzott közelmúltbeli esztergomi kiállításán. Tagtársunk képe a Művészetbarátok 2000 kiállításon is szerepel.

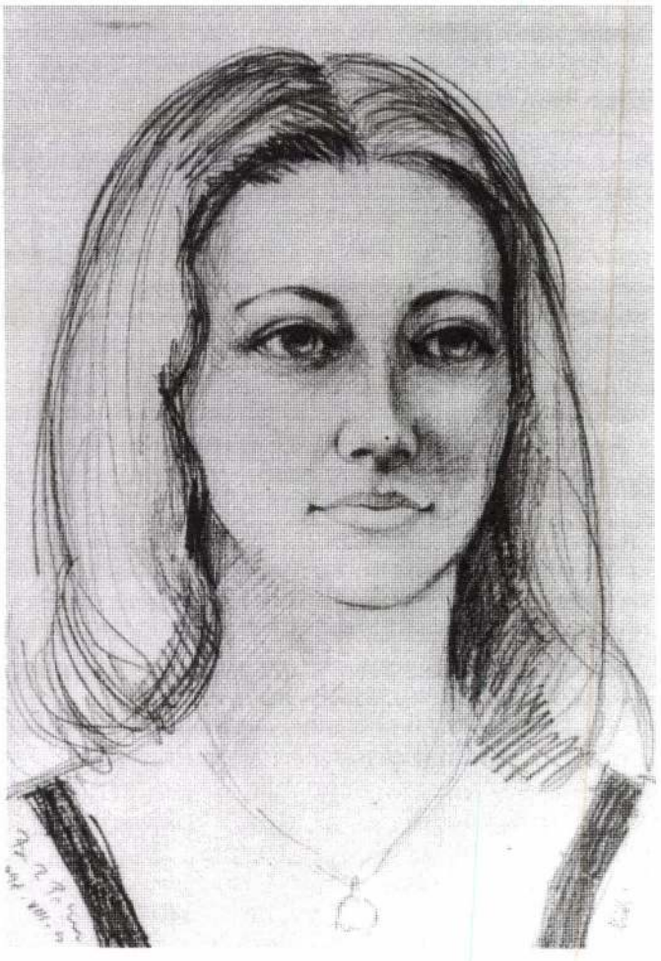

Bak Péter Róbert: Kitti

Bak Péter Róbertnak, elnökségünk tagjának gratulálunk 50. születésnapján!

Gergely Mihály

Kutyaugatás nem hallatszik az égig?

Észak-Magyarország Nógrád megyéjétől a Borsod közepe táján találkozó palóc és barkó nyelvjárás közötti Pilypalattyvölgy utolsó falujában, Varbón, eltöltöttelső tizenöt évemben a címben idézett közmondást is begyűjtöttem anyanyelvünk közmondásaiból. A számtalan filozófus életművét lepipálóan bölcsebb, mert mérhetetlen tapasztalatból leszűrt ember- s lélekismeret sűrítményeiből. Mai munkámra készülve reggelinél említettem páromnak a nyitó közmondást, melyet ő (nyugdíjasságában is irodalom nyelvszakos tanárként máig éber nyelvőrhöz illően) nyomban megtetézett pesterzsébeti gyerekkorából hozott másik gyöngyszemmel: **Öreg kutyának a vakkantására is figyelnek!** Sose hallottam, örvendve adom most tovább, hisz lám, mennyi megfigyelés, apró jelekből is érteni tudás ragyog fel benne. Az általam citált közintelmet is felkiáltójellel "ejtették" mifelénk, természetesen. Ki komoly intéssel, ki keserű csalódással, ki ironikus, csúfolódó felhangokkal.

Az én mostani "vakkantásom" azonban, természetemet követve, ironizáló humorkodás helyett ismét szókimondó, haragos lesz. Minthogy magam is részese voltam s vagyok a jelezni kívánt eseményeknek. Ámbár tudva, hogy majd' két évtizedes hipertóniám legutóbbi rohamsorozata után hallgatnom lenne okosabb. Az 1996 őszén megalakított **Művészeti Társaságok Független Fóruma** néven bejegyzett társulás júniusi, rendkívüli közgyűlésének meghívója kórházban ért utól. S közgyűlés résztvevői (telefonos kérésem ellenére kimondták önfeloszlatásunkat. Az ok: rövid életünkben nem akadt harmadik ember, aki az én kezdő, alig egyéves elnökségemet követő **Szinte Gábor** festőművésztől átvette volna az egyesület vezetését. És nem akadt öt-tíz kolléga, akik segítették volna nagy fontosságú vállalkozásunkat. Hogy az mi lett volna? – Nem csekélység. Az ötvenhatos forradalmat követő 1957 nyarán, a kissé megszeppent diktatúra által engedélyezve, sor kerülhetett egy olyan országos tárlatra, melyen azon az addigi szigorú szokás ellenére először vehettek részt a szocreál művelői mellett az agyonhallgatott, alig tűrt modernek, nonfiguratív, s más izmusok követői is. Amely irányzatok a hatvanas évek közepétől teljesen kibontakozhattak. Aztán – elnyerve a ritka politikai ravaszsággal, emberismerettel felvértezett Aczél György vezényelte művészeti terepen egyre inkább ők lettek a kedveltebbek, szívesebben menedzseltek, támogatottabbak. Úgyhogy az 1990-es fordulat után elfoglalták a kulturális, művészeti szféra pozícióit, leglátványosabban a képzőművészetben.

Az általam 1991-től 1998 tavaszáig Geröly Tibor főtitkárral szerkesztett **Művészet és Barátai** 1996 november-decemberi számában teljes terjedelemben közöltük, (a Magyar Nemzet, a Magyar Hírlap kivonatosan, más lapok s a Rádió, Televízió hírként) adták közre a Legéndy Péterrel közösen írt Nyílt levelünket: **Esélyegyenlőséget a művészetben is!** címmel. A címből is egyértelmű: nem kívántuk mi a fokozatosan kiszorított hagyományőrzők, a korábban alkotott értékeket ma lehetségesen követő festők, szobrászok, grafikusok helyet cserélni a posztavantgard képviselői által leplezetlenül, olykor hivalkodóan gyakorolt egyetlen ars poetica diktatúrájával cserélni. **Csupán a társadalomban, a politikában, kormányzatban végbement többpártisághoz hasonlóan jelen lenni a művészetben. Megadva minden ízlésnek, műveknek az egyenlő esélyt a jelenléthez, érvényesüléshez, erkölcsi, anyagi elismeréshez.** Túl telhetetlen lett volna a kiszorított több száz (ezer?) képzőművész óhaja?

Micsoda hangos kórus (mintha karmester vezényelné) fogadta nyílt levelünket! Milyen értetlenkedés, félremagyarázás, gúnyolódás, fennhéjázó lekezelés, gyűlölködés! Talán azt sem érte volna dühödtebb elutasítás, aki napjaink többpárti közéletében a régi egypártrendszerhez való visszatérés érdekében írta volna meg nyílt levelét! Volt még egyszer egy nem váratlan ricsaj. A magyar képzőművészk közös kiállítása a Műcsarnok teremsorában. 1957 júniusában. Egyéves késéssel. Az intézmény vezetői által **Magyar Szalonnak** elkeresztelt tárlata.

Az alaphangot akkor is a kiemelkedő felkészültségéhez, ironizáló hajlamához s elfogultságához híven **P. Szűcs Julianna: Kutyából nem lesz szalon'!** című, egyoldalas kritikája adta meg. Lám, még egy közmondás! Csakhát ahogy P. Sz. J.-nek indokoltan felelt hasonlóan vitriolos stílusban **Szalay Károly**: **Márpedig mi nem vagyunk kutyák!** – mi sem kiebrudalandó kutyákként írtuk meg levelünket, ahogyan nem tartjuk Mindenható Fennvalónak a vászon – bársony – és más huzatú székekben regnáló Illetékeseket.

Még egy utolsó esemény társulásunk kurta történetéből. A **Legéndy Péter és munkatársai** által 1998 szeptemberében indított **Magyar Művészeti Fórum** (A/4-es 80 oldalon, sajna: 950 forintért) folyóiratunk is kénytelen volt az idei nyáron beszüntetni megjelenését. Jegyezzük ide azt is: ahogyan az újságszerkesztés világában régtől az illemkörébe tartozik: legalább néhány sorral köszönteni egy új orgánumot és kollégáit – ez is elmaradt. Emlékezetem szerint egyszer írt lapunk mai képzőművészetünk vezető folyóirata, az Új Művészet idei, áprilisi számában a főszerkesztő. Lapindító, egészoldalas gúnyiratában a magas lóról "lebeszélők" stílusában, sértegető, önhitt és egyéb módon minősítő szavakkal. Pedig ez méltatlan ilyen laphoz. Dehát mivel újságmezőnyünk stílusa – csekély kivétellel – olyan mélyre süllyedt: miért lepne meg az évente 15-20 millióval támogatott folyóirat első emberének efféle megszólalása! Amikor irodalmi hetilapunk első oldalai (az utóbbi hónapokban olvasgatva) megdöbbenve látom jó képességű újságírók szövegeiben is a pályánkon szokatlanul indulatos, gyűlölködő mondatokban négybetűs szavainkat is.

Nem kapott működéséhez semmiféle támogatást az önfeloszlatásra kényszerülő Művészeti Társaságok Független Fóruma és folyóirata. Ritkán segítik szerény pénzekkel a 27 éves Művészetbarátok Egyesületét és lapját, a Művészet és Barátait. Melyek ugyancsak évek óta alig elviselhető megalázottságban küzdenek létükért, **sokszor az állami intézmények helyett is végzett munkájukért.** Pedig a pályázatokkal megkeresett alapítványoknál, s a kérő levelekkel "zaklatott" minisztérium illetékes vezetőinek, még államtitkárának s a miniszternek is többet kellene tudniok az egyik legrégebbi civil szervezetről, **munkájuk valóban közérdekű jellegéről.** Igaz ugyan, hogy ez a társaság nem csupa képzőművészeti főiskolát végzett zsenik gyülekezete, ámbár szép számmal vannak Munkácsy s egyéb díjakkal kitüntetett tagjaink is. Dehát aki a kultúrában szolgál, annak ismernie kellene: mindenre jó az amatőrködés, a műkedvelősködés szintjén is a művészet bűvkörében, igézetében élni, próbálkozni. És akik csupán a képzőművészet és az irodalom híveiként, szerelmeseiként járnak el évente száz körüli rendez-

Varsavszky László

Kardcsörgés

1602 Kassa

l. Arch. Ért

1911. 383. l

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mik
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérhete
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sz

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

MDK

Varschuk Lajos

A hősi emlék I. pályaterv-kiállitásán résztvevő müvészek. Képzőművészet 1927. 2. sz. 3.l.

Varschag

** (A Tigris szállodában) egy nagy kép van kiállitva Varsagtól, melyet Scholcz állatsereglet-tulajdonos festetett és egy oroszláncsaládot ábrázol. Annál is inkább ajánljuk megtekintését, mert a bemeneti dijakból befolyó jövedelem a Pesten alapitandó árvaleány-ház javára van fölajánlva.

—r— (Öngyilkosság programm: sze

Független (Pest)
1863. ápr. 22

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyuláné

úrnőnek

Budapest

Lászmányi u. 16.

Varschágh, festő

Hasznos Mulatságok, 1837.I. 113-120.

Novák Dániel: Kecskemét.

Festészet, alkalmazott táblakép
Piéta, Varschagh Jakab

Hasznos Mulatságok, 1837.I.113-120.

Novák Dániel: Kecskemét.

Varságh Jakab

lásd

Warschagh J.

Dr. SZENTIVÁNYI Gyula

Bpest
- - - - - - -
XI. Lágymányosi-utca 16.

Varságh János
Jertő

— **Kossuth arczképe.** Kossuth, a honvédmenház bizottságának kérelmére, arczképének a honvédmenház javára leendő kiadását és elárusitását megengedvén, a bizottság az arczképet Koller tanár hiven talált festménye után Brandes és Wolff hannoverai világhirü gyárában olaj lenyomatban elkészitteté, s annak kiadása iránt Varsagh Jánossal, a Borsos és Koller fényképész czég társával szerződött. A jól sikerült arczképből az első szállitmány közelebb érkezett meg. A honvédmenház bizottsága most felhivja a közönséget e vállalat lelkes támogatására.

Var. Ujs. 1875 300 l

Varságh János

Orlay Petrich Soma müve fentiről

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató. 1938 1937.

nov. Mics. 26 l.

EA .....ltsz. Gyűjtés h

Varság Jakab

rajzáról Mandelbaum kőmetszete: az I. Ferenc gőzös 1832-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

961

Varschagh János

MDK

~~Berebés Miklós~~

Zrinyi, repr.

Juno, repr.

Horváth Heinrich: Zur Aesthetik der altpester Firmentafeln. A Mügyüjtő, 1931. 8-12.sz. ~~212x~~ képpel 209-212.

Varsány Jakab

olajfestménye: Kilátás a Tabáni kapunál a Gellérthegyre 1836-ban.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

311/1

Varság Jakab

olajfestménye a Hatvani kapuról.
Reprodukció.

Mácskai Vera: I. Források Buda,
Pest és Óbuda történetéhez, Buda-
pest, 1971. 331 l

48-50 l

Varság festő

négy latyak az idősb
Varságt Jakab fia
volt Bossos Jó-
zsef veje. XIX sz.
Lásd Bossos
József élettrajzá-
ban.

OK!

kű

Varsányi Tamás [építész?]

MDK

A Monkvai Magyar Jubileumi Kiállítás terveiről.

Vámos János: Sikerrel zárult Monkvában a magyar jubileumi kiállítás

4.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 10.

Varsányi Tamás, [építész?]

MDK

A moszkvai jubileumi magyar kiállítás csarnokának tervezője.

Nemes János: Huszonöt év 14000 négyzetméteren

4.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 16.

K.D.V.

VARSÁNYI Tamás

Információs állomnás (Repr.)

Bájthe Tamás: Képek és megjegyzések a Mezőgazdasági Kiállításról

Magyar Építőművészet 1959. 9/10. sz

287. l

Varsányi Sándor

hódmezővásárhelyi tálas 1904-ki kiállitáson bronzérem és aranyoklevél.

Kisshmvtálas 199:1.

BUDAPEST
1934 FEB. 17 20
62

Varsányi Sámuel MDK

R epr: "Metszet a Ráday-kastélyról 1850 körül"

Zsindely Endre: A péceli Ráday-kastély
Bp. 1959. 13.o. 5. kép.

Varsányi Pál grafikus-
művész.

Nógrád, 1970. ápr. 13.

József Attila-

illusztráció,

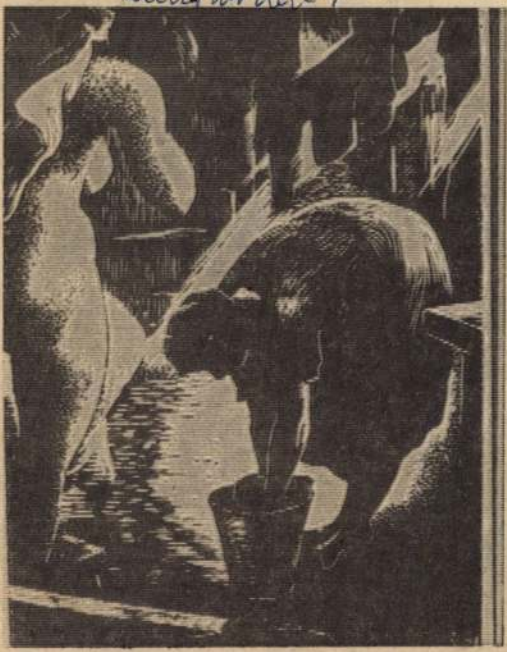

Varsányi Pál illusztrációja a Fiatalasszonyok éneke című vershez

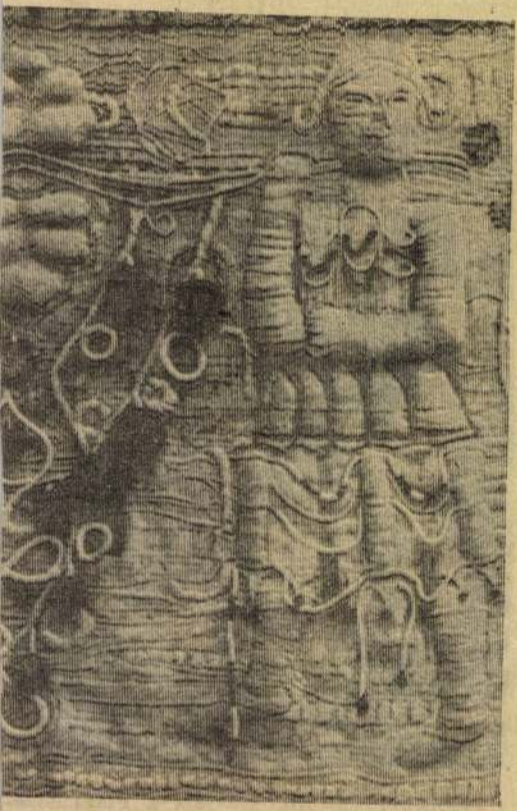

MŰVÉSZET és BARÁTAI

■ A Művészetbarátok Egyesületének (alapítva 1973) füzetei/11. ■ Ára: 35 Ft ■
■ III. évfolyam, 4. szám. ■ 1993. szeptember-október ■ Tagoknak tagdíj ellenében ■

A Nemzeti Arcképtárért

Felhívom a magyar művészet barátait; műgyűjtőket, képzőművészeket, intézményeket, pártállásra való tekintet nélkül, a Nemzeti Arcképtár Alapítvány létrehozására, támogatására és a honfoglalás 1100 éves évfordulójára, 1996-ban történő megnyitására.

Ezerszáz éves történelmünk hírességei: vezérek, katonák, tudósok, művészek, politikusok, sportolók arcmásainak csak töredéke van múzeumokban, közgyűjteményekben, ott is raktárakban. Nagyobb részük művészeknél, illetve örököseiknél, műgyűjtőknél és egyéb magánszemélyeknél "rejtőznek", jelenleg hozzáférhetetlenül: festmények, szobrok, érmék, grafikák, karikatúrák, fényképek, esetleg film és video felvételek formájában.

Ezeket – nagyjaink, érdemes és érdekes kortársak arcmásait – kellene összegyűjteni, bemutatni, bárki számára megtekinthetővé tenni. Fentiek alapján javasolom a Nemzeti Arcképtár Alapítvány létrehozását.

Ez az első időszakban komoly, feltáró jellegű, kutató munkát, dokumentálást kívánna. Ezalatt az idő alatt kellene megoldani a méltó elhelyezést is.

Az Alapítvány feladata lenne az állandó kiállítás mellett bizonyos évfordulókhoz kapcsolódó, időszakos kiállítások megszervezése.

A rendszerváltás során kivívtuk valódi függetlenségünket. Ennek fényes bizonyítéka lehetne az Arcképtár, mely létével és az aktualitás eseményeivel (lásd időszakos tárlatok) szolgálhatna, emlékeztetne nemzeti létünk kiemelkedő személyiségeire – képeik folyamatos bemutatásával. Megteremtése – várhatóan – serkenteni fogja a kortárs művészeket az elsorvadt portréfestészethez való visszatérésre.

Egy ilyen Arcképtár valóságos búcsújáró hellyé válhatna megfelelő propaganda hatására. Felnövekvő ifjúságunk – tanulmányaik kiegészítéseként – megtekintve az Arcképtárat, erősebben kötődhetne a tanulmányaikban szereplő személyiségekhez, ha vizuálisan is találkozhat arcmásukkal. (Lásd az angol példát: Londonban a Nemzeti Portré Galéria az angolok és a külföldiek tízezreit vonzza évente.)

Felmerül az arcmások "megszerzésének" kérdése. Ez csak a műtárgyak felkutatása és fotódokumentálása után kezdődhetne. A "megszerzés" lehet ajándékozás, letétbehelyezés, kölcsönadás, esetleg vásárlás – az Alapítvány anyagi eszközeihez mérten.

A kutatást, dokumentálást csak széles körű társadalmi hozzájárulással, sokak egyetértésével végezhetjük el.

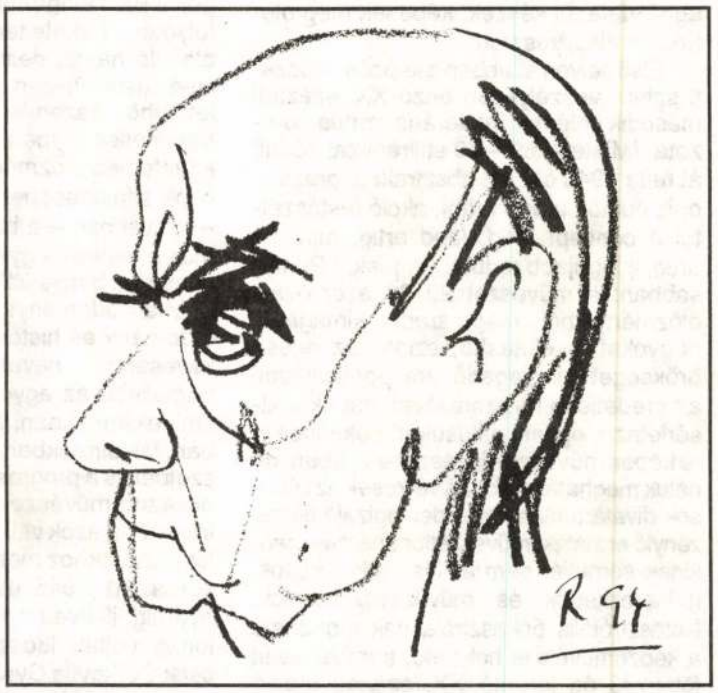

Rózsahegyi Gy. rajza 1966: Kassák Lajos,

Ezért fordulok a Művészetbarátok Egyesületéhez, hogy támogassa felhívásomat, segítse társadalmi hátterével az Alapítvánnyal kapcsolatos elképzeléseimet.

A magam részéről felajánlom több tucatnyi művészportrémat, (olajfestményeket) és több ezer dedikált portré-karikatúrámat, gyűjteményemben lévő magyar festő-önarcképeket, melyek a Művészetbarátok Egyesülete tagjainak birtokában lévő arcmásokkal együtt komoly, induló bázisát jelenthetnék a tervezett Nemzeti Arcképtárnak.

Budapest, 1993, augusztus 1.

Rózsahegyi György,
grafikus és festőművész
1074 Budapest, Csengery u, 30.

EGYETÉRTÉSSEL CSATLAKOZIK:
Művészetbarátok Egyesülete
Írószövetség Móricz Zsigmond Köre
Béres Ferenc, énekművész, a Sárospataki Képtár alapítója
Buza Barna, szobrászművész
Csohány Kálmánné, a Pásztói Csohány Galéria alapítója
Gergely Mihály, Író, a Parasznyai Kis galéria alapítója
Geröly Tibor, a Művészetbarátok Egyesületének főtitkára
Gross Arnold, grafikusművész
Kecskeméti Kálmán, az Ozirisz Alapítvány elnöke
Kelemen Kristóf szobrászművész
Kondor Mária, a Kondor Béla Alapítvány elnöke
Szalatnyai József, festőművész
Xantus Gyula, festőművész

METSZETEK MESTERE VARSÁNYI PÁL

Kik temetnék Varsányi Pált?*

Akik nem csak a nála kisebbeket, de a hasonló, Magyarországon és Európa több országában ismert művészeket is aggálytalanul készek, képesek még életükben elsüllyeszteni.

Első helyen áll ebben a képzőművészeti szféra veszélyesen önző XX. századi második felének intoleráns izmus-sorozata. (Mintegy 60 – 70 stílirányzat zúdult át rajta 1945 óta, az absztrakt expresszionizmustól, a pop arttól, akció festészettől a concept artig, land artig, minimal artig, a legújabb reduktívizmusig.) Pontosabban: a művészet 20–30 ezer évnyi előzményeiből megmaradt, kimagasló nagyokat is elutasító, szinte az egész örökséget megtagadó ars poeticájával, az eredetiség hajszolásával maguk a kísérletező, egyéni stílusukért sokmindenre képes művészek is részesek ebben, de náluk meghatározóbban vétkesek az izmusok divatáramlatát megideologizáló és vezénylő esztéták, művészettörténészek, senkinek, semmiért sem felelős napi kritikusok, műkereskedők és művészetpolitikusok. Katasztrófális önkasztrálásnak mondható a képzőművészet helyzete, a művészetet fölemelő és lerontó XX. század utolsó évtizedének kórképe. Minden műfajában, a grafikában, akvarellben, szobrászatban s legintenzívebben talán a főszerepet vivő festészetben ment végbe legteljesebb "sikerrel" a "redukálás", a művészet önlefokozása, önlerombolása. Vissza a valaha volt káosz-kor vonalgubancáig és a **tárgytalanított, alaktalan, ember nélküli,** színes foltok felületéig. Különös, hogy mindez milyen akadálytalanul folyhat a képzőművészet világmezőnyében, lassan fél évszázada, hogy nem zajlik körülte folyamatos, elemző vita. Nálunk legalábbis alig tud vagy mer megpisszenni az ars poeticai ellenvélemény. Ellentmondás nélkül peregtek az évek a hivatalos "szocreál" művészet fölött az 1990-ben letűnt bolsevik diktatúrában, ahogyan azóta a hatalom posztjait majdnem hiánytalanul elfoglaló, a művészet eseményeit dirigáló posztavantgardtól eltérő, a hagyományokat őrző stílusok képviselői, művelői mélyen s illemtudóan (gyáván?) hallgatnak, különvéleményüket magukba zárják. Ahelyett, hogy kikiabálnák, hiszen szabad már nálunk is beszélni, írni. Még cselekedni is, ellenzéki módon. Ha van hozzá tehetség és kurázsi.

Másodiknak említendő az Európában 1989 végén elkezdődött rendszerváltozás a volt "szocialista" országokban, helyesebben: az új rezsim ideológiája, elfogultsággal terhelt keresztény-nemzeti világképe. Meghökkentő, hogy Európának ez a tája valóban ennyire a kontinens keleti fele, hogy itt sorakoznak a két-három éve függetlenné vált országok a Balti tengertől az Adriáig, az Odera folyótól a Fekete tengerig, s hogy a most alakuló hazai, demokratikus rezsim milyen kísértetiesen kezd emlékeztetni a letűnthöz a szemlélet egyoldalúságában, türelmetlenségben, a nemzeti és az egyetemes előzmények elvetésében, az ősök elfeledésében. Negyvenöt éven át – szavakban – a baloldaliság, a marxizmus elméleti és gyakorlati "nagyjai", percemberei birtokolták a politikát, gazdaságot, a tudományt, s a művészet, a tudomány és história elődei közül egyre kevesebbek nevét lehetett emlegetni. Legfeljebb az agyonszelektált, cenzúrázott lexikonokban, tudományos munkákban, folyóiratokban. Akkor a képzőművészetben is a progresszívnek, baloldalinak nevezett művészek **szocialista realista** irányzata, azok vállalói lehettek főszereplők, sztárokhoz méltó teljesítmények nélkül is. Az 1945 utáni korszakból 1953 nyaráig, illetve az 1956 októberi forradalomig voltak időszakok, amikor szinte csak Derkovits Gyula, Dési Huber István, a Szocialista Képzőművész Csoport tagjai voltak a mértékadó, "haladó hagyomány". Meghökkentő, hogy az utóbbi három év politikai élete, (bár szereplői eddig alig szólaltak meg művészeti ügyekben: sem idejük, sem igényük nincs rá?) a meghatározóan hangadó, posztavantgard művészek és szóvivők csoportosulásai azonban az évtizedekig átkozott elődök vakságát ismétlik meg, azaz folytatják a történelmietlen szemléletet és gyakorlatát. Vagyis ma nem csupán kívülrekesztődnek a hagyományőrző, a realista művészethez vonzódók a képzőművészet mezőnyéből; ennél tudatosabban és szigorúbban rostálják agyonhallgatásra, elhantolásra mindazokat, akiket a magyar művészettörténelem tegnapig még baloldalinak, forradalminak nevezett.

Harmadikként kell említenünk a művészeti élet változatlanul bürokratikus apparátusát, nem szuverén ügyintézőit. Akik a művészet világának szereplőinél is nagyobb zavarban vannak. Igy hát bérfizetéses hivatalnokként, szolgalelkűen követik a felülre került, korábban megtört, majd elfogadott, a Nyugaton évtizedek óta domináns divattól s a médiáktól menedzselt , poszt – irányzatok elméletét és gyakorlatát.

Negyedik szereplői a kortársi képzőművészet önrontásának a műélvező, művészetkedvelő közönség önámításra, sznobságra hajlamos egyedei. Őket, a művészet ártatlanul naiv, mert tájékozatlan, rászedett szerelmeseit azonban menti a művészet említett válságos szerepvesztése, melynek következtében a kiállítók ismét a századfordulón felbukkant " polgárpukkasztó" gesztusokkal, mulatságosan kamaszos idétlenségekkel mutatkoznak be, és a legtöbb műélvező számára megközelíthetetlennek, befogadhatatlannak, az embert valóban bosszantónak bizonyulnak. Mert az ügyeletes zsenik művészeten kívülre tévedt attrakcióikkal elidegenítik, elriasztják a közönséget. Alig van hát tábora,legalább a vizuális kultúra alapismereteivel felvértezett közege a jelenlegi művészetnek, pártoló mecenálása is ezért került válságba.

Az ezek után felvázolandó Varsányi-portré szemléltetően fogja igazolni, miért jutott ma is veszélybe e valóban magas mércével mérhető életmű. Ugyanis Varsányi legsúlyosabb emberi s művészi ballépése, bűne volt, hogy szemlélete mindvégig baloldalinak mondható, s hogy miután 1929–ben belépett a Szociáldemokrata Pártba, annak eszméihez haláláig hű maradt. Más pártokhoz sohasem kopogtatott. Érthető, hogy a nagy reménységgel várt 1945 utáni korszakban miért lett igen hamar ismét háttérbe szorított, mint volt pályára lépéstől, az 1920–as évek közepétől, növekvő sikerei ellenére is két évtizeden át.

Ki rehabilitálja Varsányi Pált?

Erről a nagyon elkésett, régtől esedékes tennivalóról Illetékesek eddig szót sem ejtettek, sem a Hivatalokban, sem a művészeti élet fórumain, tanácskozásain, sem napilapokban, folyóiratokban, pláne nem a terepet uraló, hangadó **Új Művészetben.** Varsányi életműve máris mélyre temetődött. Nyugtalanítóan mélyre: sikerülhet–e még feltámasztani?

Nála kisebb művészekről könyvek sora jelenhetett meg, róla még egy sem. Ennek az elsőnek a megszerkesztésére, kiadására is – az özvegy, Erzsébet asszony, pénzbeli támogatásának eredményeként – a Művészetbarátok Egyesülete vállalkozik. (Nekem ebben kevésbé az egyesületünk hatodik éve elnökeként van szerepem. Inkább Varsányinak élete utolsó negyedszázadában tisztelőjeként, barátjaként, föltehetően ismerőjeként.)

Budapest, 1993 július.

Gergely Mihály

** Fejezet az Egyesületünk kiadásában most megjelent, hetven metszet reprodukcióját bemutató kötet bevezető tanulmányából.*

Varsányi Pál:

Megjegyzések a "Jelentős technikai újítás a művészi grafika sokszorosításában" című cikkhez

A "MŰVÉSZETI DOLGOZÓK LAPJA 1951 december 7-i számában megjelent Kovács Endre nyilatkozata egy sokszorosító eljárásról, amely "a kisgrafikai művek sorozatait állítja elő, sok-sokezer példányban – az úgynevezett **Rotaprint-gépen**. Példának felhozza a rézkarcot, de nyilvánvalóan az összes sokszorosító grafikai műfaj felett kongatja meg a halálharangot, amikor kijelenti: "gyorsabban, többezer példányban, olcsóbban sokszorosítható, mint a rézkarc" és hogy: "Ezzel a módszerrel a régi árnak mintegy századrészébe kerül egy-egy művészi levonat előállítása."

Kovács Endre a sokszorosító grafikusművészek figyelmébe ajánlja az új eljárást, szinte a régiek helyettesítésére. "Művész grafikusaink, a karcolók és metszők, régi problémájuk megoldását fogják megtalálni ebben az eljárásban. A rézkarc, ez a legművészibb sokszorosító grafika, 100-200 példányszámával még mindig túl drága volt ahhoz, hogy a dolgozók nagy tömegeinek képzőművészeti igényeit szolgálhassa."

K.E. néhány súlyos tévedésére kell rámutatnunk. Midőn a sokszorosító grafikusművészek figyelmébe ajánlja – a régiek helyett – az ő eljárását, nem veszi észre, milyen önellentmondás van abban, amikor ezt mondja: " Az új módszer hatása azonban eltér a klasszikus rézkarctól és metszettől is."

De mennyire eltér! A rézkarc vonalainak tónusosságát semmiféle grafikai eljárás nem képes visszaadni, még a K.E. által előállított, úgynevezett "rézkarc" – cal teljesen azonos hatású üvegkarc sem, mellyel – többek között – Corot és Millet is készítettek alig néhány lapot, nyilvánvalóan a kuriózum kedvéért. Hát bizony, mert föltehetően náluk is ugyanaz az "eltérés" mutatkozott, amit K.E. említ az "új" és a "régi" között. Ez mutatja, hogy az "új" sem valami univerzális eljárás. Éppen ezért nem fog akadni egyetlen, munkaterületét jól ismerő és becsülő grafikusművész sem, aki lemondana a "régi" műfajról az "új" javára. Ami tehát a régi műfajok reprodukálási lehetőségét illeti: a K.E. által példának felhozott "rézkarc" esetében is annyiban igaz, amennyiben a pótkávét is kávénak nevezzük és fogadjuk el. Minden grafikai műfaj hatásának sajátos "eltérése" van nemcsak a K.E. eljárásától, hanem egymástól is, mivel kifejező eszközeik is eltérnek egymástól. A síkban nyomott "rézkarc" nem lehet azonos a reliefet mutató, mélynyomásos rézkarccal. Egyik sem pótolhatja a másikat, ezt minden szakembernek tudnia kell.

Varsányi Pál alumetszete – Anyaság, 1962

Nem áll az sem, hogy a rézkarc csupán 100-200 példányban nyomható, mert acélozva a lemez 1000-2000 lapot is jól lead, másrészt a galvanoplasztikai lemezmásolatok utján a lehetőségek korlátlanok.

K.E.-nek az az óhaja, hogy a "Művészeti Dolgozók Lapja" szerkesztősége által "forradalminak" nevezett eljárás lehetőségeit megismerve, a művészek "kialakítsák az új, népszerű grafikai kifejezési módot" – az elmondottak alapján igen nagyigényű: valóban egy műfaji forradalom szándéka áll mögötte, szinte a történelemből ismert, úgynevezett "ipari forradalom" analógiájaként. Szerinte – úgy lárszik – az eddigi műfajok régiek, elavultak, tehát feleslegesek: adjanak helyet az "új"-nak!

K.E. technikai újítása csak akkor töltheti be szerepét, ha nem egy műfaj-imperializmus célja rejlik mögötte, ha megmarad azok között a lehetőségek között, melyek között a "régi műfajok is megmaradtak, melyek nem egymás helyettesítésére, hanem kiegészítésére törekedtek mind a mai napig. Tehát nem "az új", hanem "egy új" grafikai mód lehet a cél. Erre – de csakis erre – bizonyára akadnak művészek, nem pedig a régi műfajok felszámolására.

Az elmondottak alapján tiltakozunk az ellen, hogy K.E. az ő eljárása alapján készült levonatokat rézkarcnak, fametszetnek, litográfiának, stb. – az ő eljárásának keretén kívül eddig volt elnevezésekkel illesse. Keressen más megjelölést... A sokszorosító grafikusok nem hagyják magukat kirekeszteni.

(1952)

SZÉKELY NEMZETI MÚZEUM

Bármely irányból közelítjük meg Sepsiszentgyörgyöt , akár Brassó, akár Kézdivásárhely vagy Tusnádfürdő felől, messziről kirajzolódik a város körvonala. Nagy része az Olt jobb partján fekszik, a Baróti-hegység legmagasabb csucsától (1017 m) keletre. Éghajlata kellemes, szubalpin; a levegő ózondús. Számos turisztikai program indulópontja.

Sepsiszentgyörgy Erdély délkeleti részének egyik legrégibb települése. Nevét 1322-ben okmány említi. 1461 óta város. 1520 óta vásártartó jogú. Vásárai a középkorban messze földön híresek voltak: azon a téren tartották akkor is, ahol most. Református erődtemploma a 16. században épült. 1690-től középiskolája volt. Ebből fejlődött ki a Mikó-kollégium: kétemeletes épülete a Fő téren áll. Itt látható az egykori Megyeháza: 1832-ben épült klasszicista stílusban. Homlokzatán Háromszék címere látható. Falán emléktábla: a magyar szabadságharc idején az épületben székelt Háromszék Honvédelmi Bizottmánya. Itt hangzottak el Gábor Áron szállóigévé vált szavai: "Lészen ágyú!"

1948 óta állandó magyar színtársulata van. A színház vállalkozásai közé tartozik a szerzők müveinek ciklikus bemutatása: pl. Tamási Áron, Sütő András.

A város a környékbeli székelység művelődési központja. Háromszék vármegye székhelye volt. A lakosság részt vett a Dózsa György féle parasztháborúban. Az 1848-as forradalom nagy visszhangra talált. Bem tábornok felhívására Gábor Áron nyilatkozattal válaszolt. Hangoztatta, hogy e vidék mindenben támogatja a forradalom szabadságeszméit. Gábor Áron 1848 decemberében Sepsiszentgyörgyön 4 rézágyút öntött a Habsburg birodalmi csapatok ellen harcolóknak. Érdekes Gábor Áron bronzágyújának másolata a múzeumban. A 48-as kort még Bem apó kis hordozható nyomdája képviseli.

Az ország egyik legnagyobb múltú múzeuma, a sepsiszentgyörgyi Megyei (eredeti nevén Székely Nemzeti) Múzeum 1879-ban létesült. Alapját imecsfalvi kastélyában özv. Cserey Jánosné Zathureczky Emilia vetette meg, ki házitanítója: Vasady Nagy-Gyula segítségével hozta létre a háromszéki Cserey Múzeumot és a 8779 tárgyból álló régiséggyűjteményét a székely népnek adományozta. A megtisztelő feladatot, hogy az intézménynek székhelyet biztosítson, Sepsiszentgyörgy város kapta. A gyűjteményt ideiglenesen a Mikó-kollégiumban helyezték el. Mivel – részint a tudományos kutatómunka eredményeként – az anyag megsokszorozódott, égetővé vált önálló hajlék, melynek tervezésével Kós Károly műépítészt bízták meg 1910-ben. Ő a korszerü múzeum igényeit igyekezett összehangolni a vidék népi épitészete stíluselemeivel. Az architektúrát, a külsőt, a stílust illetően oly szokatlanul merész és újszerű tervet készített, mely e korban – különösen vidéki viszonylatban – méltán keltett feltűnést, csodálkozást, ellenzést is. A monumentális épület 1911-12 között épült fel. Kapuit a nagyközönség számára, a közelgő világháború miatt, csak 1920-ban nyitotta: könyvtári és levéltári, régészeti és éremtani, néprajzi, képzőművészeti és természetrajzi osztályaival. A gyűjtemény gondozói, kiállításrendezői munkássága eredményeként a tárgyak száma évről- évre emelkedett. 1929-ben 70 ezer, 1979-ben pedig 190 ezer volt. Az 56 ezer kötetes könyvtár székelységre vonatkozó okiratgyűjteménye is gazdag. Sajnos, a második világháború alatt pótolhatatlan veszteség is érte a múzeumot. Gyűjteménye legértékesebb részét akarták megmenteni; a ládákba csomagolt anyagot azonban vasúti szállítás közben bombatalálat semmisítette meg. Hogy a háború után hamarosan újjáéledt e nagymúltú művelődési intézmény, az elsősorban Szabédi László (1907-1959), a kiváló költő, irodalomtörténész, nyelvész érdeme, aki 1947-ig volt a múzeum igazgatója. Szabédi 1947-től a kolozsvári Bólyai Egyetem esztétika tanára, s **1959 áprilisában a magyar egyetem elsorvasztása elleni tiltakozásul öngyilkos lett.** Azóta a Múzeum nevé-

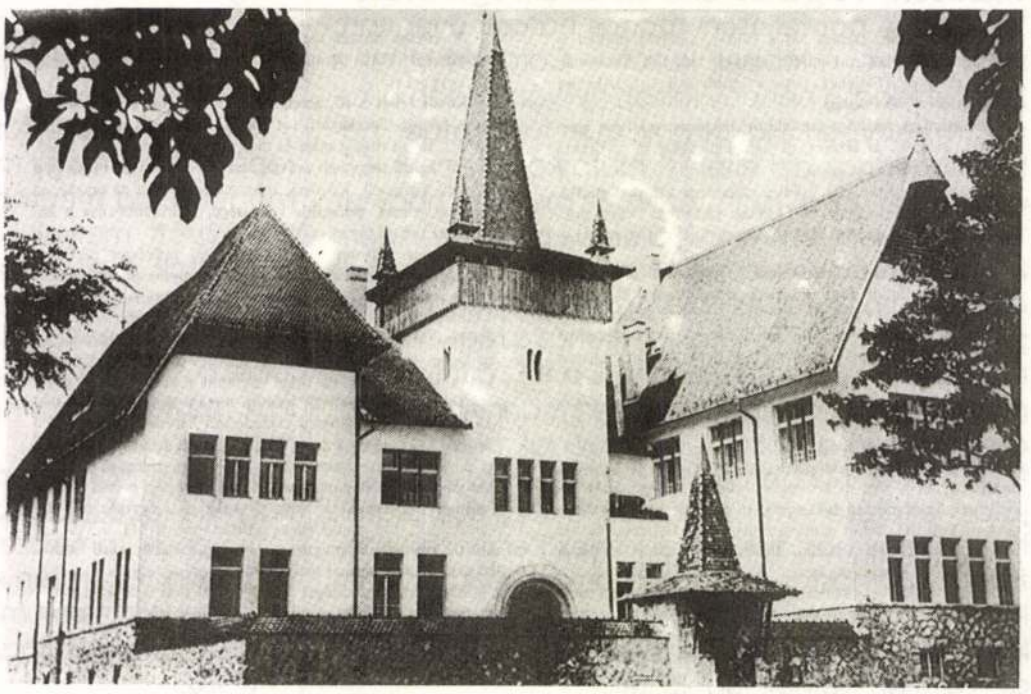

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068. 337-748. 340-726

Varsányi Pál, grafikus-művész

TÁRSADALMI SZEMLE

1984 MÁR

1025

Varsányi Pál: Emlékezés 1944-re

a sátoraljaújhelyi börtönbe.

Az itt összezsúfolt mintegy 400 kor
össze; köztük voltak az ország szinte
szerbek, románok, szlovákok, kárpátuk

A különböző katonai börtönöket m
életkörülmények itt elviselhetőbbek
a frontra alkalmatlan idősebb és egy
őrség látta el. A börtön parancsnoka
sében, nem ismerte, milyen eszközökkel képesek a letartóztatott kommunisták kollektívát kialakítani. Az idős, kényelmes tisztnek az volt a legfőbb törekvése, hogy nyugalom és békesség legyen a börtönben.

Ezek a körülmények nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a fegyházban gyorsan megszerveződhettek a kommunista kollektívák, és megalakulhattak vezetőségeik. Mintegy 15—18 cellában csoportvezetőségek működtek, amelyeket két csúcsszerv irányított, az egyik a jugoszlávokat, a másik a magyarokat. A jugoszláv kommunista kollektíva vezetője *Vlaskality Milenko* volt. A szervező,

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
1982 ÁPR 10.

1021

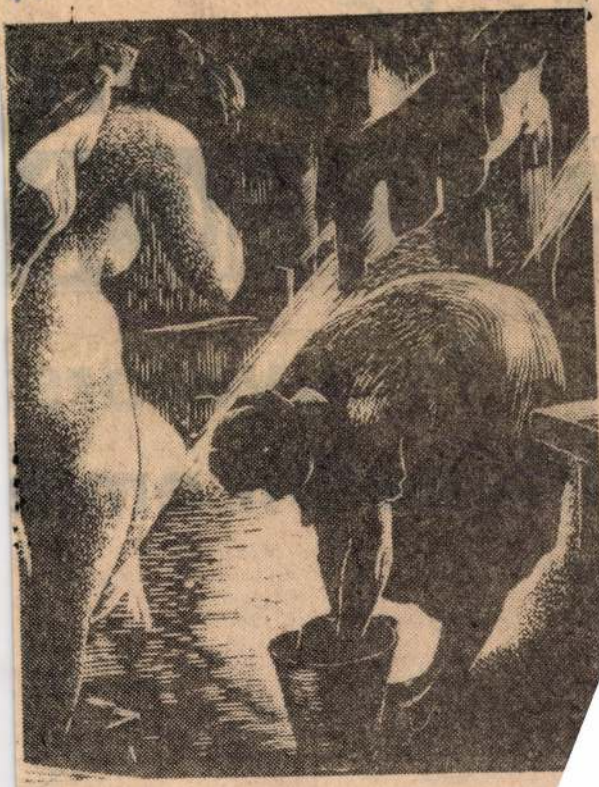

Varsányi Pál illusztrációja József Attila Fiatnyok éneke című verséhez.

Vartányi Pál

Magyarorsz
történelmi emlé

Magyar

Munkásmozgalmi Múzeum nagyszabású vállalkozásba fogott: *hazánk történelmi*
elyeinek kataszterét kívánja összeálli-

ként a Magyar Partizán Szövetség
el, még 1977-ben, hogy számba
ország történelmi emlékhelyeit —,
érdésünkre *dr. Illés Lászlóné*, a
kásmozgalmi Múzeum főmunka-
felmérésük azonban csak az
út követő korszak történelmi
vonatkozott. A viszonylagos
egyújtött adatok feldolgozá-
Hadtörténeti Intézet és Mú-

több megyéb
tak ebben a
— *Mi*
tartalmaz
— A szakb
—1962. közöt
politikai-moz
egybe. Olyk
mit is vegyü
Letenye, Kon
emléktábláját
ték el —, mé
Vagyis azoka
zük, amelyek
színhelyei

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 343-726

Varsányi Pál, grafikus

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 MÁJ 10

1021

Varsányi Pál metszete

körül. I
hegykosz
barátja.
dögélve
gában m
az erdő.
csapódó
lálhatatla
szomjúsá
olykor-ol
szeppent
tette. Az új környezet felébresztett benne valami ősi vágyakozást a tiszta, az önmagában rendezett világ után. Nem beszélt hangosan a fákkal, de tele volt az erdővel, lélegzetvételeiben ott lüktetett a friss levegő, mozdulataiban ott volt az erdő nyugodt némasága.

Itt hallotta először a csend dobolását a fülében, amikor egymásra támadt két ember, akik korábban egymást védték. Itt látta először anyja jelképpé szépült arcát olyannak, amilyen valóban volt: a szerelem utolsó parazsai ragyogtatták.

●

És most! Felkereshette a házat, a tanyát, ahol gyermekéveit töltötte. Mekkora volt a meglepetése! Mintha a szél elhordta volna a hatalmas domboldalt, mintha megkopott volna a tölgyes. A ház már nem volt sehol, a

a fülében. Diabetes mellitus
Az első ösztön a védekezésé
Feledni, kitalálás az egész
Talán mégsem igaz. S más
nap. A próbák, a harcok, a
kétségbeesések. Győzött. Biz
tos benne: diabetes mellitus

Azért mégsem akart meg
hátrálni. Állni a versenyt
Futni legelöl. Elsőnek ugrani
ki az árokból, üvölteni, hogy
hurrá! hurráá! Kúszni, me-
netelni. Énekelni, ha a görcs
szorít. Hőség. Gyakorlatok
gázálarcban. Fegyelem, erő
kitartás. Célra tartani, kon-
centrálni. Nem szabad meg-
állni. Teljes ember akarok
lenni, mondta magában, mi-
közben a szédülés környéke-
te. Pihenő. Leült. Fel tud-
állni? Felállt. Leült. A
gyomra hánykolódott, átko
zottul éhes volt. A géppisz
tolyt a homlokához szorítot
ta. Hideg volt. Nem szaba
pihenni! Csinálni kell vala
mit.

Jóska futott előtte. Ali
látta a sarkát. Erősített
megelőzte. Állj! Ismétl
Futás! Jóska előtte. Sany

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA
1980 APR 26

ereket, mindenki rohanni rongybabák.

1021

Varsányi Pál
grafikusművész

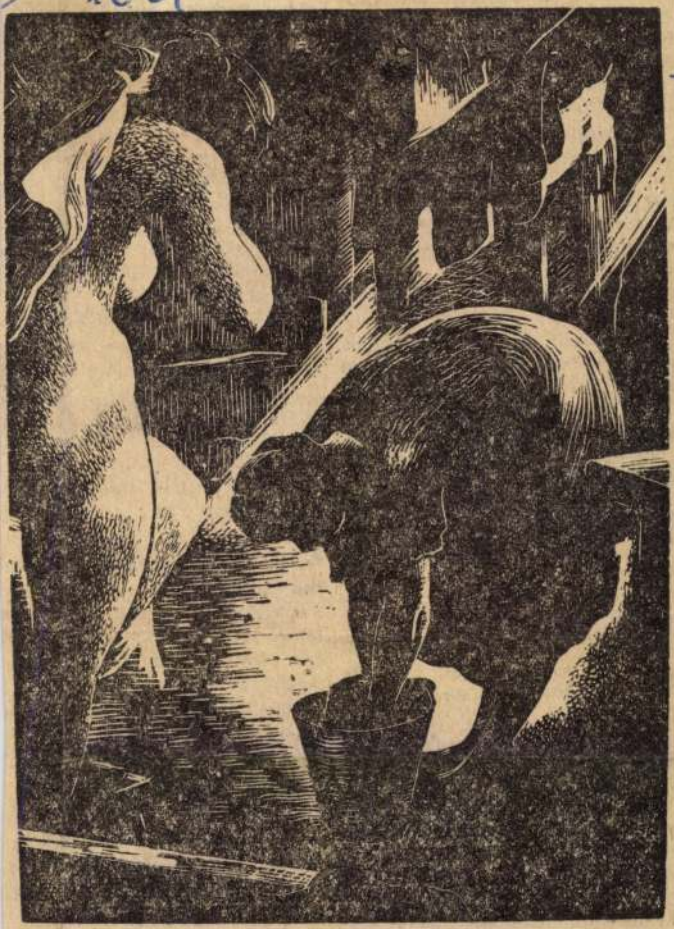

Varsányi Pál: József Attila-illusztráció

illenek össze, ettól
külön-külön nagyo
így aztán az embe
re köztük a termé
csolatot — mes
Egyszóval a fia ál
mesterséges megte
tést végzi. Ez a do
hármójuknak.

— Mondtam is nek
ta most előre a kala
ni, a karima eresze a
logva kifelé. — Na, fiam, ez a neked való munka! Mert ezt hason fekve is lehet csinálni!

Megint jóízűen elnevette magát, majd hozzátette:

— Szóval úgy néz ki, mégis csak *ember* lesz belőle. Nem hittem volna!

— Ez szép! — mondtam elismerőn, majd megkérdeztem, mélyen a szemébe nézve, hogy emlékeztessem:

— Pestre aztán nem vitted fel a gyereket?

— Nem!... Nem, hála isten!

— Pedig azt mondtad, felviszed.

Dani fölényesen legyintett.

— Azt csak *neked mondtam, akkor.* Hátha jobban hajlanál...!

— Látod-látod!... Aztán mi lett volna, ha akkor fölveszem?

— Mi lett volna? — nézett el Dani messzire. Gondolata, hogy akkor bizony teljesen más irányt vett volna a gyerek sorsa, most nem lehetne betanított munkás, havi háromezerért, hanem ki tudja, hol kódorogna, ez a gondolata most összeszorította a szí-

keresn
i tan
gyere
kollég
ki, mié
Dani? -

még
zolt vo
folcsípte
lehullott hamut, bel
szórta a hamutartóba.

— Olvastam az újságba
hogy fiatalokat kerestek
színházba, a tánckarba, me
az énekkarba — s kérdőe
nézett rám, igazolást várv

— Nafene! Csak nem t
akarsz pályázni, Dani?

Összenevettünk. Dani a fej
rázta, és megbillentette a k
zét a levegőben: nem, deh
gyis ő!

— A fiam! — mondta olya
hangsúllyal és szemhunyor
tással, mintha kimondatlan
még azt is értésemre adta vo
na, hogy nekem aztán ha
ványlila fogalmam sem leh
arról, mit kínál. Mert olya
fiú pedig nincs több széles
hazában!

Kitöltöttem a második p
harat.

— Hány éves a fiad, Dan

Kissé meghökkent. Erre
kérdésre nem számított.

— Hány is? — pislogo
maga elé. — Hát nézzed, t
lajdonképpen az az igazsá
hogy még elég fiatal, csak t
zenöt, vagy hány... de a
nem számít! Én neked, d
csak neked, odaadom így is!

VARSÁNYI PÁL

Született 1902-ben

„Megtettem a magamét"

Beszélgetés Varsányi Pál grafikussal

A művész március 15-én volt nyolcvanéves. Amikor belépett a Szociáldemokrata Pártba, huszonhat esztendős volt. Néhány évvel később *kemény hangvételű grafikákkal* hívta fel magára a figyelmet. Főleg fa- és linómetszéssel foglalkozott — akárcsak a német expresszionisták —, érvényesítve a fekete és fehér kontrasztjában rejlő erős hatást. Munkáinak nagy visszhangja támadt külföldön, a harmincas évek közepétől svájci, svéd, holland, belga lapok foglalkoztak tevékenységével. Később sokat illusztrált Petőfit, Adyt, József Attilát, Berzsenyit, Kassákot és természeti ihletésű lapokat is készített.

— Hogyan kezdődött pályafutása?

— Igen korán megmutatkozott a rajzkészségem. Már akkor, amikor a Barcsay utcai gimnáziumba jártam, a rajztanárom a művészpályát ajánlotta számomra. Így aztán az 1958-as kiállításomon az Ernst Múzeumban *nyugodtan kitehettem régi rajzaimat is*, amelyeket akkor készítettem, amikor még nem tanultam a mesterséget... — mondja *Varsányi* Pál. — A Kommün idején a gimnáziumi nyári vakáció alatt az Uitz-iskolába kaptam bejárási engedélyt és ott aktokat rajzolhattam. A gimnázium elvégzése után három évig szabadiskolába jártam, ahol Fényes Adolf és Zádor István tanított.

— Milyen felismerések tették elkötelezett szocialista művésszé?

— *Életem megpróbáltatásai!* Hétéves voltam, amikor apám meghalt. Szegény anyánk életére rászakadt a gondok sokasága, amíg engem és húgomat felnevelt. Mindaz, amit már gyermekkoromban láttam, *rányitotta szememet az életre* és már gyermekként olyan felismerésekre vezetett, amelyek kihatottak később a társadalmi problémák megítélésére.

— Mi indította arra, hogy belépjen a Szociáldemokrata Pártba?

— Azt megelőzően eszperantistákkal kerültem baráti kapcsolatba. Miután az eszperantista mozgalomnak volt egy baloldali szárnya, a velük való ismeretségem révén jutottam közelebb a politikához. Világnézeti magatartásom kialakulása ezzel a környezettel is függ össze.

— Hogyan éltek ebben az időben?

— Igen nagy nehézségek között. 1918-ban Rákospalotáról úgy költöztünk be Pestre, hogy egy utcai lakásban üres szobát kaptunk, mint albérlők. Később a Kommün juttatott bennünket lakáshoz, de, sajnos, ez megbukott és minket kitettek az utcára. Majd egy sötét, szűk odúba jutottunk és újra kezdődtek a bajok. Hogy én is hozzájáruljak ennek a nyomorúságnak az enyhítéséhez, dolgozni kezdtem egy gobelinfestő műhelyében. Olyan gobelinmásolatokat festettünk kongréra, amelyeket azután a kézimunkaüzletekben árusítottak. Ez persze kevés volt: a rokonok adtak össze annyit, hogy lakáshoz juthassunk. De az adósságunkat vissza kellett fizetni... *1933-ban kezdtem újra a magam számára dolgozni.* Itthoni kiállításokon nem szerepeltem.

— Ugyanakkor külföldi lapokban egész sor munkája megjelent. Hogyan szereztek tudomást önről?

— Tudván a baloldali lapokról, én küldtem el nekik a grafikáimat és azok közölték őket, rólam szóló cikkek kíséretében. Az akkor Svájcban élő Romain Rolland-nal is kapcsolatba kerültem, aki nagyra értékelte tevékenységemet. Munkáim Svájcban is megbecsülésben részesültek.

— Az itthoni baloldali művészekkel nem volt kapcsolata?

— A Szocialista Képzőművészek Csoportja a Szociáldemokrata Párt keretei között kezdett működni 1934-ben. *Megalakulásukról csak később szereztem tudomást* és nem annak megtörténtekor. Erre a kérdésre majd a továbbiakban fogok rátérni. De még a csoport megalakulása előtt, 1933-ban olyan események következtek be, amelyek megbolygatták a világot: *a nácizmus előretörése Németországban.* Emlékszem, egy este a Dob utcában sétáltam, ahol a Szociáldemokrata Párt egyik szervezetéből előadás szavai hallatszottak ki az utcára. Hitlerről beszélt az előadó; mint a párt tagját, kíváncsiság fogott el, mit mondhatnak róla? Hallgatván a beszámolót, meg kellett döbbennem az előadó kijelentésein, azt mondta, hogy az az állapot, ami bekövetkezett, „csak átmenet, amit ki kell bírni". *Ezzel a véleménnyel én nem tudtam egyetérteni,* miután a hitleri fenyegetésekről naponta számos cikket elolvastam a sajtóban, amelyek pont az ellenkező véleményt alakították ki bennem, *és arra indítottak, hogy tegyek valamit,* hogy véleményemet ki is fejezzem valamilyen grafikai közlésben. Így született a *Horogkereszt* című metszetem még 1933-ban.

— Hogyan alakult a csoporttal való kapcsolata?

— A Szocialista Képzőművészek Csoportja hallomásom szerint a *Népszava* szerkesztőségében jött össze szombat esténként. Mikor elkészültem antifasiszta sorozatommal, elhatároztam, hogy felkeresem őket. Néhány baloldali művészt már korábbról ismertem, de magánkapcsolatom nem volt velük. 1935-ben — egy szombat este — mappámat elvittem hozzájuk és kértem őket, mondjanak véleményt róla. Lagymatagon nézték lapjaimat és egyikük — kezében talán épp a *Horogkereszttel* — kijelentette: *„Száz év múlva röhögni fognak ezen az olcsó szimbolizmuson!"* Elkedvetlenedtem, de egy párszor még elmentem közéjük, bár meg kellett győződnöm arról, hogy tőlük semmi erkölcsi támogatást nem kaphatok. Így elmaradtam. 1935-ben, amikor antifasiszta kiállítást rendeztek a Magántisztviselők Szövetségében, az egykori Andrássy úton: megtagadták sorozatom kiállítását. Ez engem arra kényszerített, hogy a kiállítóhelyiségbe becipeljek egy hatalmas asztalt, *amire rajzszegekkel rátűzdeltem sorozatom lapjait.* Ez őket megdöbbentette, de nem tettek ellene. Itt meg kell jegyeznem, hogy antifasiszta sorozatomat illegálisan, mappában terjesztettem. Számos példány került belőle külföldre, a már felsorolt országokba. Idehaza pedig az antifasiszta értelmiség támogatott.

— Hogyan alakult sorsa a háború után?

— A háború alatt munkaszolgálatos voltam. 1945-ben Balfról kerültem haza, ahol a szovjet csapatok bevonulása előtt a németek majdnem kétszáz beteget lőttek agyon a falu határában. Nagy sietségükben két betegszállás elkerülte a figyelmüket, így maradtam életben néhányad magammal. A soproni hadikórházba kerültem, utána Pestre.

16

Hosszú ideig tartott, amíg lábraálltam. Mialatt betegeskedtem, a Szocialista Művészcsoport tagjai több olyan kiállítást rendeztek, amiből ismét kihagytak...

— 1945 után mikor volt az első önálló kiállítása?

— *1948-ban megkaptam a Magyar Képzőművészek Szabad Szakszervezetének kiállítóhelyiségét és magam rendeztem az anyagot.* A kiállítás elismerést hozott nekem és megbecsülést eredményezett. A róla szóló cikkek közül kiemelkedik az, amely a *Vigiliában* jelent meg és kiemelte munkáim erkölcsi mondanivalóit. Azután 1958-as önálló — az Ernst Múzeumban rendezett — kiállításomon a *Gulliver Kapitáliában* és a többi sorozatom minden lapja végre úgy kerülhetett a közönség elé, ahogy összetartozik, egymás mellett!... Megnyugvást hoz nekem, hogy a közönség szereti a munkáimat. Az egyszerű emberek. Olyanok becsülnek, *akik csak a műveimet nézik,* akik nem elfogultak. Az én szocialista meggyőződésemet nem sikerült tönkretenni. Szocialista voltam, vagyok és leszek, bármi történt is. A tegnapi meg a mai szempontok nem érdekelnek. *Meggyőződésem, hogy azt tettem, ami kell* — és megtettem a magamét.

— Min dolgozik ma?

— A legutóbbi nagy kiállításom, amely 1979-ben a Nemzeti Galériában nyílt — annyira igénybe vette minden erőmet, hogy azóta alig dolgozom. Baleset is történt velem — egy autó elgázolt — és az egészségem nincs teljesen rendben. Mostanában alumíniummetszéssel foglalkozom, *ex-libriseket is készítek.*

— Melyik munkáját ajánlja a *Magyar Nemzet* olvasóinak?

— A *Horogkeresztet* adom közlésre, ez bejárta a világot.

Bán András

NYVSZEMLE

ság sorsáról van szó. De aztán eljött az óra, amikor már nem reméltem, hogy az események nem torkollnak ellenforradalomba."

AZÓTA több mint negyedszázad telt el, hazánk történetének egyedülálló, semmihez sem hasonlítható korszaka. Kádár János „titkát" kutatva Gyurkó azt mondja, hogy életének legalapvetőbb mozgatója a kötelességtudat, alkatának, életfilozófiájának a valóságérzet a lényege. Bizonyára így van, de az sem tagadható, hogy a „titok" még számos összetevőt tartalmaz. Jellemzője a türelem és a megértés, a törekvés a józan kompromisszumokra. Szereti a társaságot, szeret beszélgetni, de viszolyog minden ünnepléstől. Szívesen tréfálkozik, jó, száraz, időnként csípős humora van. Sokan tudnánk ezt példákkal bizonyítani. Kiegyensúlyozott, fegyelmezett alkat. Megvan az adottsága, hogy egyszerre több oldalról lássa a dolgokat. Világképének elemei már jó néhány évtizeddel ezelőtt kialakultak. *„A nép ellenségei lebecsülik népünk politikai érettségét"* — vallotta már a felszabaduláskor. Az élettapasztalat és valóságismeret egy fokon bölcseletté válik. Ilyen az az alapvető és határozott következetességgel megvalósított felismerése, hogy *nemzeti politikát az összes demokratikus erő összefogására lehet csak építeni.*

„Személyes tulajdonságaim közé tartozik, hogy nyugodt természetű ember vagyok, és bírom az izgalmakat." De nem szereti a hatalmat. *„Bebizonyosodott, hogy a hatalom nemcsak nagy erő, hanem veszélyt is rejt magában mind a párt, mind az egyes kommunisták szempontjából."* „Egy régi közmondás szerint, ha meg akarsz valakit ismerni, adj hatalmat a kezébe, kétségtelen: a hatalom valóban nagy próbatétele az emberi jellemnek." Ehhez kapcsolódik az a megállapítása: „a tömegek nem arra valók, hogy elméleteket próbáljanak ki rajtuk. A politika feladata, hogy az átlagember fejével gondolkodjék."

Az arcképvázlat tanulmányozása során óhatatlanul Jacob Burckhardt híres megállapítására kell gondolni: „Nem minden kor találja meg a maga kiemelkedő emberét és nem minden nagy képességű ember találja meg a maga korát."

Ez esetben a kor és az ember találkozott. *(Magvető Kiadó).*

Pethő Tibor

mel 1981

koncepcióval szemelgetett, igyekezett egy-egy súlypontos társadalmi kérdést sokoldalúan érzékeltetni. Talán ez is indokolja, hogy nem feltétlenül az év legjobb riportjai kerültek egymás mellé, hanem olyanok, amelyek tematikailag kiegészítik egymást. Még el is ámulhatunk, mennyivel hatásosabb ebben a környezetben egy-egy mű, amelyre újságolvasás közben esetleg fel sem figyeltünk. Csakhogy ezek a mozaikok, éppen mert legégetőbb gondjainkról tudósítanak, rímelnek a tévériportok tematikájával. A műfaj írott változata pedig kevésbé vésődik emlékezetünkbe, hiszen a képernyős valóságtudósítások — tömeghatásukkal és vizuális láttató erejükkel — háttérbe szorították a nyomtatott sajtó hasonló darabjait. Talán ennek „köszönhető" a változás, amelyre a televízió és a mozidokumentum késztette az írókat, s amely az idei köteten tetten érhető: a riporter nemcsak leírásra vállalkozik, hanem elemzésre is. Közben pedig műve közelít a publicisztikához, esszéhez.

Így aztán aligha véletlen, hogy az idei „riportkörkép" még interjút is tartalmaz. De egy másik ok szintén felsorolható. Úgy tetszik, elsősorban az írók, de az újságírók szemében is egyre csökken a riport tekintélye. (A válogatásban jelen levő írók nem is ebben a műfajban fejtették ki véleményüket.) Anyagias és hajszolt világunkban nem éri meg riportot készíteni. Több helyszínre kell elmenni, sok emberrel beszélgetni, hogy sikerüljön egy kérdést teljességgel *körüljárni* (az utóbbi szó jól szemlélteti a műfaj sajátosságát). Gyümölcsözőbb lehet leülni egy szakemberrel, s interjút készíteni vele, vagy elmélkedő publicisztikát kanyarítani. Fáradságosabb a riport, több szervezést igényel.

A krízisnek pedig egyenes következménye, hogy nem dúskálhatunk manapság kiváló riportokban. Így fordulhatott elő, hogy a tematikus antológia összeállításánál, egy-egy kérdéskör több oldalú megvilágításához nem tudott a szerkesztő egyenletes színvonalú alkotásokat egymás mellé illeszteni. Vannak köztük, amelyek nem eléggé alaposak, vagy érdektelenül, szárazon és nem túl választékosan megírtak, nyúlósak és szétesőek. Ám van, amelyikben nemcsak a bemutatott valóságszelet izgatja fel fantáziánkat, hanem képes megrendíteni, hevével és hatásosságával magával ragadni. Olyan írásmű, amelyben nemcsak egy érdekes társadalmi kérdés tárul fel előttünk, nemcsak a hangulatteremtés kitűnő, hanem kirajzolódik az alkotó egyéni hangja, szemlélete is, kevés akad. (Ilyen egyéniség például R. Székely Júlianna és Sulyok Katalin.)

S bár a hatásosság és a megírás színvonalassága — sok esetben élesen — elválasztja az egyes szerzőket, egy valami mégis egyesíti őket: a „problémaérzékenység". Fel is róhatná valaki, hogy alig van jelen a kötetben a pozitív példa, túl sok a negatívum, a kétely. De a könyv erejét épp ez adja, a valóságkutatás, a figyelem ráirányítása a gondokra, s a szerzők jobbító szándéka, hogy a feltárással, a közös gondolkodással segítsék a bajok orvoslását. *(Kossuth)*

Eszéki Erzsébet

Akik élni akartak

Már a *Füstös képek* — idézve a mostani fülszöveget: „az első magyar cigányregény" — sikere után, néhány évvel ezelőtt *Lakatos* Menyhért így írt egy cikkében: *„... a cigányság egyedülli vágya a hasznos emberré válás (...), a cigányságon belül soha nem volt létkérdés a nemzetiségi tudat. Ezt minden esetben a rajta kívüli állapotok szülték és szülik még nagyon sokáig (...), mi sem gondolunk másra, mint hogy helyet kapjunk a társadalom becsületes tagjai között, ahol a kötelességeinknek is eleget tehetünk."* És most megszületett az új regény, az *Akik élni akartak*, a cigányság integrálódásának nehéz témájáról. Belülről, de nem elfogultan láttatva egy putri népének felemelkedési kísérletét. Az egyes szám első személyben szóló értelmiségi főhős, Naftali önéletrajzi fogantatását nem nehéz felfedezni.

Integrálódást említettünk, holott a regénybeli kísérlet kudarcot vall. De az író — és Naftali — józansága nem engedheti meg az olcsó optimizmust. Tudja ugyanis, hogy ahol évszázados — kölcsönös — előítéletek működnek, ott a józanságnál nincs nagyobb erény. Naftali mondja sorstársairól: *„Hányszor tettek már hitet az új istenekre, aztán imádták tovább a régit, mert az új isteneknek mindig megvoltak a maguk kiválasztottjaik, de ezek között soha nem voltak cigányok."*

Egy faluszéli, az emberi létezés perifériáján tengődő cigánytelep — egy magánkezdeményezésként induló téglaégetés felvállalásával — hogyan érik közösséggé, hogyan teremtenek a hagyományos, kézi gyártás után kisebb ipari üzemet — ez volna a regény summája. Csakhogy működésbe lép a gyanakvás táplálta gyámkodás, s a falubeli téeszbe beolvasztott vállalkozást rövid úton csődbe juttatják. Két — a szociológiából már ismert — következtetést erősít meg a mű. Az egyik az, hogy a cigányság életformaváltásában meghatározó szerepe lehet a közülük jött, szélesebb látókörű cigány értelmiséginek, akiben elég erős a sorstársai iránti elkötelezettség. Hogyan is fakad ki jó önismerettel Naftali? *„Jajgatunk, sírunk, mutogatjuk a sebeinket, százszor elátkozzuk a sorsunkat, hogy cigánynak születtünk, de titkon itt dédelgetjük a sejtjeinkben, és bármennyire üdvösebbnek tartjuk ama világot, ezen nem akarunk túladni."* A másik pedig az, hogy a hagyományok a közösség láthatatlan kötelékeiként felhasználhatók, sőt, megőrzendők a felemelkedés folyamata során is, mert — éppen kudarc esetén — kapaszkodót nyújthatnak az egyénnek. Megint Naftalit idézve: *„Úristen, döbbentem rá a valóságra, hisz ez a nép ezredek óta nem ismeri azt a szót, hogy holnap."*

Míg a Füstös képek hőse valóban a regény központi figurája volt, akinek optikáját elfogadhattuk az írói ábrázolás optikájaként, az új regényben Naftali alakja — legyen bár a gazdasági vállalkozás lelke — nem válik ilyen műszervező középponttá. Az egyszerre kívülről és belülről ábrázolás kényszere túlságosan megterheli (kirívó példa, amikor a regény idősíkjából kiszakadva publicisztikus részlet szól bele napjaink demográfiai vitájába).

A regénykompozíció is tükrözi ezt a bizonytalanságot. Úgy kezdődik a könyv, mint egy cigánydekameron. Két szereplő, Tári és Muci felváltva történeteket mesélnek a múltból, saját gyermekkorukból. Az olvasóban nyomban felidéződnek a Füstös képek lapjai, ahol az emlékezés és képzelet törvényei szerint kavargó történetek, a cigány mitológia formává szervesült tartalom volt: nemcsak egy sajátos világ, de egy életforma és gondolkodásmód tükre, amely azért csapong előszeretettel a múltban és a képzelet világában, mert ki akar szökni a sanyarú hétköznapokból.

Az új regény kezdése másra hangolja az olvasót, mint ami utána következik. Muci egyik történetének fiatal cigány hőse megcsalja asszonyát, mire az — babonás módszerrel — boszszút áll. A tragédia előszelét érezni, amikor a mesélőt valóságos események zavarják meg: a putri egyik lakója belefullad a tóba. A mese és a valóság összekapcsolásának, a fokozásnak pompás dramaturgiai lehetősége nyílik meg. Ám amikor visszazökkenünk az eredeti történetbe — ámbár szomorú véggel —, de kurtafurcsa lezárás következik. És egy aránytalanul hosszú expozíció, a putriélet hétköznapjainak rajzával. A 367 oldalas könyvnek mintegy másfél századik oldalán következik ama ötlet, amelynek megvalósítása felgyorsítja az eseményeket. Ha volt is e lassú előkészítéssel olyan szándéka az írónak, hogy a kényszerűségből tétlen életforma kilátástalanságát érzékeltesse, kérdéses, hogy az unalmat szabad-e önmagával megjeleníteni. Eleve megtörten építődik a regény íve, hiába van az utolsó harmadának már lendülete.

Legyenek bár jó ízel, s hasznos tanulságai e műnek, ezért érezzük inkább kísérletnek, amelyben Lakatos Menyhért a nehezebbet próbálta meg. Amíg a Füstös képek egy kevéssé ismert világot fedezett és fedeztetett fel, új könyvében e világ jövőjének, társadalmi felemelkedésének lehetőségét kísérelte meg felrajzolni. S ha e téren ismerjük a valóságos társadalmi folyamatok nehézkességét, lassúságát, már nem is meglepőek az ábrázolás ellentmondásai, nehézségei. S ebből következően talán nem recenzensi közhely, ha Lakatos Menyhért újabb műveitől várjuk az egyértelműbb eredményeket. *(Magvető)*

Marafkó László

Varsányi Pál

A Magyar Nemzeti Galériában kiállitást rendeztek Goldman György, Varsányi Pál és Pap Gyula müveiből.
Vadas József: "Arcélek, háttérrel" c. beszámolójában rövid áttekintést ad a három művész munkájáról, müvészetéről.
Felsorolja a pályatársakat, a müvészbarátokat, összeveti és értékeli müvészetüket.
Goldman György mellett igy emliti meg Bokros Birman Dezsőt, mint aki utána folytathatta volna azt, amit ő megkezdett, "a szocialista világkép emlékmüvé formálását." Majd ezután Trauner Sándor és Korniss Dezső -a barátok- következnek, akikről a müvész "egy-egy szép portrét mintázott."

Élet és Irodalom, Bp. 1980.febr.2.XXIV.évf. 5. sz. 13. lap.

rsányi Pál

Varsányi Pál müvei közül "A tőkések országában" c. sorozata -a kritika szerint- Dési Huber István és Masereelt idézi.
A harmincas évek munkáit, -amikor még a müvész "nyersen drámai tudott lenni"- szembe állitja az 1962-ben készült "Háboru" c. lapjával, amit már fenti két müvész munkája mögé a "második vonal"-ba állit.
Pap Gyula müvészetét ismertetve visszatekint az ifjabb kori "tökéletes Bauhaus-müvekre, a bravuros akt-rajzokra és arcképekre. Az első másfél évtized munkáját igen nagyra becsüli a kritika, de utóbb némi hanyatlást észlel, s mint megjegyzi: Szőnyi, Barény és Pór müvei mellett az ő munkája halványabb, kevésbé eredeti.
A kritikát lásd: Goldman György nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr.2. XXIV.évf.5. sz. 13. lap.

Céd

VARSÁNYI PÁL

GYŰJTEMÉNYES GRAFIKAI KIÁLLITÁSA

1948 MÁJUS 27—JÚNIUS 9

MUNKAS · REZKARC · 1936

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABAD SZERVEZETE
KIÁLLITÓTERMÉBEN, BUDAPEST VI, ANDRÁSSY ÚT 69

A kiállitást megnyitja május hó 27-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor

DR. ALEXITS GYÖRGY
a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium államtitkára

BÖRTÖN · LINÓMETSZET · 1936

Általános szokás, hogy kiállítási katalógusok előszavát ismert esztétikussal iratják meg. Hogy itt eltérek a szokástól, annak olyan okai vannak, amelyek a nyilvánosság elé kívánkoznak.

Első önálló kiállításom ez itthon. A munkák jelentős része a fasiszta elnyomás éveiben készült és az elmult korszak ellenhatását tükrözi vissza. Én is vállaltam a kor dokumentálásának rám eső feladatát, hogy fegyvert adjak a felszabadulásért folyó harchoz.

A **Horogkereszt** és **Fasizmus** című metszetek az 1933-ban készült, saját-kezűleg kinyomtatott, 12 lapos **antifasiszta** mappából valók. Nevemmel ellátva, **ügyészi engedély nélkül** terjesztettem, figyelmen kivül hagyva a hatósági beavatkozás lehetőségét. Ezek a lapok előrevetitették a jóval

később bekövetkezett szörnyűségeket. Jelentőségüket sokan nem fogták fel és olyan művésztársaim is, akik akkor ideológiai befolyást gyakoroltak, munkáimat „irányzatosaknak" bélyegezve, megtagadták velük a közösséget. Kitérve a meddő viták, a gúny és gáncs elől, önhibámon kívül lemondásra kényszerülve a csoportos munka előnyeiről és relatív biztonságérzéséről, magános művészpartizán lettem.

Nem állithattam ki és itthon szinte ismeretlen maradtam.

Hogy nyilvánossághoz jussak, ezekben a nehéz időkben munkáimat eljuttattam a külföld több országába. Bár sohasem jártam túl a honi határokon, kint mégis megtaláltam az itthon nélkülözött visszhangot. Kiemelkedik néhány jelentősebb mozzanat. A svájci **Berner Tagwacht** cikket közölt antifasiszta-sorozatomról **Ein Künstler der Revolution** cimmel, mellékelve **Fasizmus** című képemet. A svájci szocialista párt az 1935. évi választási harcokban agitációs célokra felhasználta **Munkanélküliek** című fametszetemet, amely egyidőben több baloldali lapban jelent meg választási jelszavak kíséretében. Ugyanebben az időben a svájci ifjúmunkások velem terveztették meg mozgalmi bélyegüket. A Bernben megjelenő **Der Aufstieg** című folyóirat 1936-ban **Ein Künstler unserer Zeit** cimmel hosszabb cikkben emlékezett meg munkálkodásomról és öt fametszetemet közölte. 1936-ban a **Szovjetunióba** is sikerült munkáimat kijuttatni. Egy nemzetközi művészbizottság bírálta el őket és a kapott jó kritika, itthoni művészetideológiai ellenfeleimmel szemben, utam helyességét mutatta.

Értesülvén arról, hogy munkáim megnyerték **Romain Rolland** tetszését, eljuttattam hozzá több lapomat 1936-ban. Válaszában az értékelésnek **legnagyobb** mértékét nyilvánította. Az Ő levele útmutatás volt és újabb biztatás, hogy a megkezdett úton továbbhaladjak.

Megértem a felszabadulást. Elhurcoltatásomból betegen kerültem haza, itthon mindenemből kifosztva állottam.

Mégsem vettem részt a nagy tülekedésben, amelybe oly sokan vetették bele magukat multbéli magatartásuk jutalmának megszerzéséért, az enyémnél sokkal kisebb jogcim alapján.

A felszabadulás óta is értem el eredményeket. Általánosságban nincs okom panaszra, bár egykori ellenfeleim ma is azon vannak, hogy kihagyjanak a baloldal „művészgalériájából", elüssenek a haladó művészek iránti megbecsülés engem is megillető részétől.

Ez a kiállitás válasz ezekre a törekvésekre is.

Ezek a törekvések kényszeritettek arra, hogy külföldi dokumentumaimból is néhányat nyilvánosságra hozzak, nem pedig az önreklám szándéka. Itt az alkalom, hogy megmutatkozzam azok előtt, akiknek munkáimat szántam: a dolgozó tömegek előtt. Döntse el a demokratikusan gondolkodó közvélemény: hol a helyem a magyar képzőművészetben?

VARSÁNYI PÁL

EMLÉKEZÉS 1944-RE · LINÓLEUMMETSZET · 1946

A KIÁLLITOTT MŰVEK JEGYZÉKE:

1. **Külváros.** Linóleummetszet, 1926
2. **Önarckép.** Linóleummetszet, 1928
3. **A kapitalista.** Linóleummetszet, 1928
4. **Önarckép.** Fametszet, 1933
5. **Horogkereszt.** Linóleummetszet, 1933
6. **Fasizmus.** Linóleummetszet, 1933

   (Az 5. és 6. számú metszetek az illegálisan terjesztett 12 lapos antifasiszta-sorozatból valók)

7. **Városszéle.** Fametszet, 1933
8. **Munkástemetés.** Fametszet, 1934
9. **Háború 1914.** A „Nőmunkás" címlapja. Linóleummetszet, 1934
10. **Mosónő.** Fametszet, 1934
11. **Anya.** Horganymetszet, 1934
12. **Piac.** Linóleummetszet, 1935
13. **Munkanélküliek.** Fametszet, 1935
14. **Öreg csavargó.** Fametszet, 1935
15. **Húgom.** Fametszet, 1935
16. **Háború.** Linóleummetszet, 1936
17. **Szocializmus.** Linóleummetszet, 1936
18. **Börtön.** Linóleummetszet, 1936

19—25. **Gulliver „Kapitáliában".** Linóleummetszet-sorozat, 1936

(Ezt a képcimet annakidején a fasiszta-rendszer félrevezetésére választottam. Gulliver valójában mi, baloldaliak, voltunk, akik az elnyomás ellen harcoltunk. A Kapitália szó jelentése a sorozatban: a tőkések országa.)

A lapok cimei:

1. **Gulliver a tőkések országában**
2. **A tőkés és a dolgozók**
3. **Felrázza a dolgozókat**
4. **Küzd a háború ellen**
5. **Fasiszta birák előtt**
6. **Meggyőzi a tömegeket**
7. **Szocializmus**

26. **Munkás.** Rézkarc, 1936
27. **Éhség.** Fametszet, 1937
28. **Mese felnőtteknek.** Linóleummetszet, 1937
29. **Koldusok.** Linóleummetszet, 1941
30. **Csordás.** Linóleummetszet, 1941
31. **Gyerekek.** Linóleummetszet, 1941
32. **Légitámadás.** Linóleummetszet, 1941
33. **Forradalom.** Linóleummetszet, 1942
34. **Temetés.** Linóleummetszet, 1943
35. **Gyerekek.** Linóleummetszet, 1943
36. **Utcai jelenet.** Linóleummetszet, 1943
37. **Emlékezés 1944-re.** Linóleummetszet, 1946
38. **Önarckép.** Linóleummetszet, 1946
39. **Folyópart.** Fametszet, 1946
40. **Beteg gyerek.** Fametszet, 1946
41. **Olvasó.** Fametszet, 1946
42. **Út.** Fametszet, 1947
43. **Tél.** Fametszet, 1947
44. **Magánosság.** Fametszet, 1947
45. **Húgom.** Fametszet, 1947
46. **Gyerekek.** Fametszet, 1947
47. **Pihenő munkások.** Fametszet, 1947
48. **Favágók.** Linóleummetszet, 1947
49. **Munkástemetés.** Linóleummetszet, 1947
50. **Pékműhely.** Linóleummetszet, 1947
51. **Háború.** Linóleummetszet, 1947
52. **Asszonyok.** Fametszet, 1948

53—58. **Fametszet-illusztrációk Ady-versekhez,** 1948

1. **Sirás az Élet-fa alatt**
2. **Új vizeken járok**
3. **Sirni, sirni, sirni**
4. **Az Illés szekerén**
5. **A Hadak útja**
6. **Közel a temetőhöz**

(További lapok munkában)

59—62. **Fametszet-illusztrációk József Attila-versekhez,** 1948

1. **Ajtót nyitok**
2. **Elégia**
3. **Mondd, mit érlel . . .**
4. **Öt szegény szól**

(További lapok munkában)

63. **Akt.** Krétarajz, 1924
64. **Aktok.** Tus és kréta, 1924
65. **Macska.** Szénrajz, 1935
66. **Kompozició.** Tusrajz, 1936
67. **Kompozició.** Tusrajz, 1936
68. **Anyám.** Ceruzarajz, 1942
69. **F. E. arcképe.** Ceruzarajz, 1943
70. **Szekeres bácsi.** Ceruzarajz, 1943
71. **Sylvi.** Ceruzarajz, 1946
72. **Misi.** Ceruzarajz, 1947
73. **Vázlatok.** Ceruzarajz, 1947
74. **Vázlatok.** Ceruzarajz, 1948

75. **Anyám.** Dombormű, 1936

A kiállított képek árjegyzéke a bejáratnál található

*

A kiállítás megtekinthető:
hétköznap délelőtt 10—1 óráig, délután 4—7 óráig,
vasárnap délelőtt 10—2 óráig

TÁRLATVEZETÉSEK:

Május 27-én, csütörtökön déli 12 órakor
SZEGI PÁL

Május 30-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor
DR. RADOCSAY DÉNES

Június 4-én, pénteken délután 6 órakor
DR. RABINOVSZKY MÁRIUSZ

Június 6-án, vasárnap déli 12 órakor
DR. DOMBI JÓZSEF

műtörténészek

F. k: Varsányi Pál

Hegedüs Lajos nyomdája, VI, Dessewffy utca 5

MDK

Vas Éva, festő

13. Önarckép.

Omike - III. Stéprőm. kiáll. - 1942 jan. - Tm.

MDK

Vas Éva

Kompozició, paszt.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

VAS Éva festő

OMILE 1909-1944 299
301

MDK

Vas Ferenc

Üvegszekrény, rózsafából, repr.
Tervezte fenti, készitették Pauncz és Kovács.

Lakásmüvészeti kiáll. Magyar Iparmüvészet 1911. 383.l.

KDK

Vas Ferenc

MDK

Vas Ferenc

tervezőművész

Lakásberendezési kiáll. Magyar Iparművészet, 1911. 312. o.

MDK

Vas Ferencné

Arckép,paszt.

" "

" "

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

MDK

Vas~~s~~ Ferencné

Arckép, paszt.

Arcképtanulmány, paszt.

Arckép, paszt.

Magyar Képzőmüvésznők Egyesülete X. kiáll.
1918. ápr.

MDK

Vas Ferencné

Arckép c. festménye az 500 K-ás báró Kohner Adolf-dijat kapta

MDK

Vas Ferencné

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest.1916. 21.l.

Vas Ferencné

MDK

Br. Jeszenszky Miklósné

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

MDK

Vas Ferencné

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.l.

. Vas Ferencné

MDK

Novák István püspök arcképe

Mucsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Vas Ferencné

Arckép, c. műve.

Művészet, 1917. 5.l.

MDX

Vas Forencré

Arckép, c. műve.

Műveészet, 1917. 5.f.

Vas Béla

Hobrán

Leányfej, Szinezett gipsz

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

T. 939.

s allegorikus alakokkal diszitett L

LVANIA
urgen.

L balról pedig magyarázó
szöveggel ellátott lap

l. 26.4 : 35.4 cm.

Vas Béla butortervező művész

"Iparművészeti kiállitás"-ról számol be m. sign.val /Margitay Ernő/.
Az Iparművészeti Társulat lakásberendezései kiállitását az Üllői uti palota csarnokában nyitották meg. Az Iparművészeti iskola eddig végzett munkáját mutatták be.
Vas Béla butormüvész négy szobás berendezést mutatott be. Igen részletesen, nagy elismerés-sel irja le a butorokat.
Jánszky Béla és Tátray Lajos épitészek tervezték a nagy csarnokot és az nagy udvart.
A kritika kiemeli munkájukat,

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 25. I. évf. 17. sz. 559-560. lap.

Vas Béla

Az első önálló lakberendező tervező nemzedék:

Faragó Ödön nyomában, Kosma Lajos, Falus Elek,

Monyhért Miklós, Novák András, Lakatos Arthur,

Vas Béla, Péter Sándor, Meller Dezső

Ernyey Gyula: Az ipari forma története Magyaror/

Akadémiai Kiadó 1974 28.o. szágon

VAS Béla bútatervező iparmuvész

Szegényház u. iskola berendezését csinálta

ld. Erdei 1991 71.

AMENAGEMENT DE L'ESPACE
Etudes théoriques
URSS

nement.
vivant
programm

Nagladna
le" et
in : Dek
2-8.

"L'agita
du trava
encore
problème
intérêts
écrit la
plenum d
"L'agita
très lar
c'est la
percepti
tique. E
- avoir
- transm
nation,
- ne pas
- transf

Vas Erzsébet

textil

1924–1926.

Érmiske 1930

89.1.

Kedvezményes előfizetés csak
1932. évi április hó 30-ig.

0.703. számú csekklapon eszközlendők.

I FELHIVÁS

CÍM- ÉS NÉVTÁRÁNAK"
ADÁSÁRA.

megkezdte a Tiszti Cím- és Névtár 1932. évi kö-
mint az eddigieknek, célja az, hogy minél meg-
állami élet szerveinek tagozódásáról, a kormány-
viselőkről és azok beosztásáról.
mű kézikönyv 1932. évi kötete is a legnagyobb
Ő Főméltóságára vonatkozó adatokat, a kormány-
riumok és az ezek alá tartozó hatóságok, hiva-
sorát, szolgálati beosztását s ez évben a világ-
az adományozott **magyar** kitüntetéseket és rend-
ok és nagyobb központi hivatalok ügybeosztását,
területkörét, az ország közigazgatási és anya-
rint, a jegyzők neveivel együtt; a bíróságoknál
ői és ügyvédi kamarák megjelölését, a telek-
megnevezését. Az egyes hatóságoknak és hivata-

„A BALOLDALI GONDOLAT RAJZOLÓJA"
ROMAIN ROLLAND A NÉP NAGY MŰVÉSZÉNEK NEVEZTE

VARSÁNYI PÁLT

„A nép nagy művészének" nevezett Romain Rolland egy magyar grafikust, akinek az a sors jutott osztályrészül, amely sok más magyar tehetségnek: külföldön hamarabb megtanulták a nevét, mint itthon. Varsányi Pál rajzait metszeteit svájci, belga, holland és francia lapok közölték s munkái eljutottak a Szovjetunióba is.

Varsányi Pál — amint maga is mondja, — a népet rajzolja a népnek. Amikor még csak igen kevesen mertek hangot adni a baloldali gondolatoknak a művészetben, 1933-ban már megjelent egy antifasiszta sorozata, amelyben a horogkeresztet gúnyolta ki, előre megrajzolva azt a nyomort és szenvedést, amelyet később a fasizmus a világra zúdított.

— *Amikor ez a sorozatom megjelent* — kezdi Varsányi Pál, — *egy ma is élő festőművész ezeket mondotta: „Száz év multva röhögni fognak ezen az olcsó szimbolizmuson". Az idő engem igazolt. A fasiszta mételyt kiirtották, nem fog feltámadni soha.*

— Hogyan került összeköttetésbe Romain Rolland-nal? — kérdeztük.

— *Genfben egy kiállításon vettem részt. Itt látta meg a nagy író dolgaimat. Egy svájci újságíró közölte velem, hogy rajzaim nagyon megnyerték Romain Rolland tetszését. Egy-két munkámat elküldtem neki. Levélben válaszolt s mellékelte fényképét, amelyre a következő dedikációt irta:*

„Varsányi Pálnak, a nép nagy művészének testvéri rokonszenvvel

Romain Rolland."

Romain Rolland levele így hangzik:

„Kedves Varsányi Pál!

Köszönöm, hogy elküldte nekem metszeteit. Igen szépek; meglepett józan és intenzív őszinteségük, nagyvonalúságuk és az a valóban proletár szellem, amely áthatja őket. Gratulálok. Engedje meg, hogy az Ön nevében felajánljam őket a párisi Munkásegyetemnek, amelynek alapításához magam is hozzájárultam. A gyüléstermeket fogják disziteni és örömöt fognak szerezni a párisi nép testvéri szemeinek.

Szivélyes kézszoritással
az ön hive
Romain Rolland"

— *Büszke vagyok erre a levélre* — mondja Varsányi Pál. — *Hosszú esztendőkön keresztül ez volt az egyetlen biztatás. Ez tartotta bennem a lelket és ez buzdított kitartásra a baloldali gondolat mellett.*

— *Budapesten az illegalitás ideje alatt a Népszava körül szocialista művészcsoport alakult, amelynek minden tagja a maga tehetségével, tudásával szolgálta az eszmét. A művészeti csoportnak többek között Derkovics Gyula és Dési Huber István voltak a tagjai. Ezekben a nehéz időkben engem Romain Rolland levele segített ahhoz, hogy a nehéz, göröngyös utat végigjárjam.*

— Min dolgozik most?

— *Ady verseiről készítek fametszeteket. Ez a probléma már régen kisért és remélem ez alkalommal sikerül megoldanom. Célom az, hogy tovább fejlesszem magamban a baloldali gondolat művészetét. Arra törekszem, hogy annak az osztálynak dolgozzam, amelyet éveken keresztül kirekesztettek a művészetek áldásaiból.*

hg.

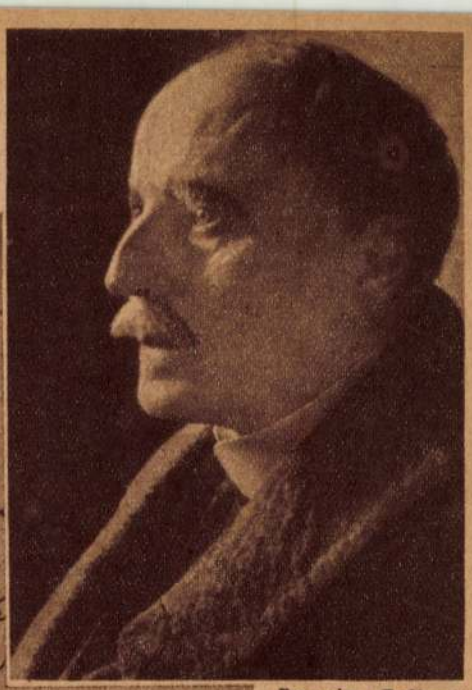

Romain Rolland és levelének egyik részlete, amelyet Varsányi Pálhoz irt

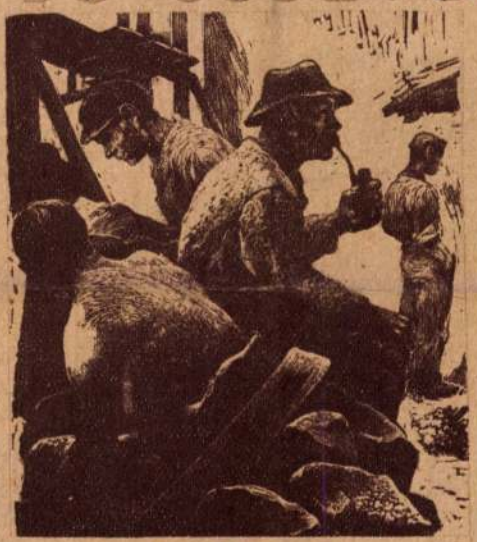

Pihenő munkások

Öreg csavargó

Horogkereszt

KÉPES Szivárvány

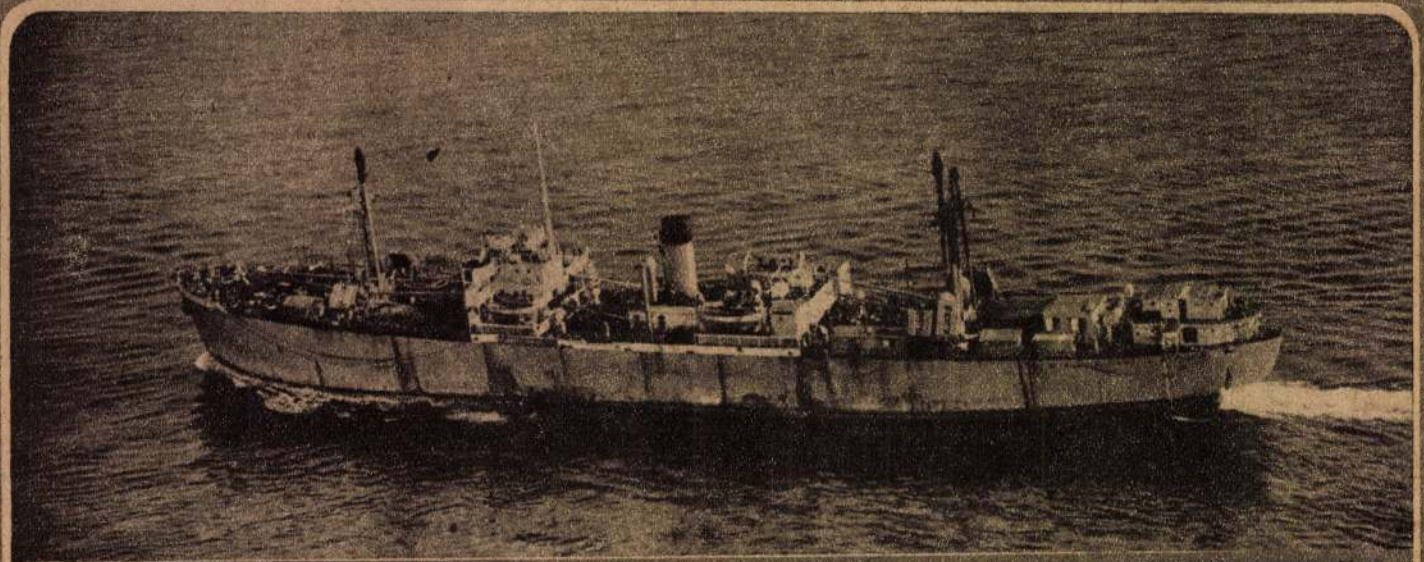

Az „Exodus 1947" nevű gőzös, amelyen 4350 zsidó kivándorló Palesztinába akart jutni, de az angol hatóságok visszavitték őket Hamburgba. Az embertelen eljárás az egész világon heves tiltakozást váltott ki

Guy Mollet, a francia szocialista párt főtitkára kihallgatáson jelent meg Ramadier köztársasági elnöknél. A főtitkárt a kihallgatás után a kíváncsi újságírók hada ostromolja

Michel Morgan, a népszerű francia filmszínésznő (fehér kabátban) három kis görög Nike-szobrocskát ajándékozott a „Mrs. Miniver" című amerikai film szereplőinek

„A legbájosabb filmsztár" büszke címét nyerte Jane Paine, az a tehetséges fiatal hollywoodi filmszínésznő, aki nemrég még mint egy vidéki szintársulat üdvöskéje mosolygott a publikumra

(Keystone-képek)

ányi Pál, grafikus

Varsányi Pál: Gulliver

HERNÁDI GYULA
KISS DÉNES
KOVÁCS SÁNDOR
LÁNCZ SÁNDOR
LEBEGYEVA, VIKTÓRIA
PÁKOLITZ ISTVÁN
PÉCZELY LÁSZLÓ
POMOGÁTS BÉLA
ROZSGYESZTVENSZKIJ, R.
SÓNAY GYÖRGY
SÓTÉR ISTVÁN
SÁNDORI DEZSŐ
TUSKÉS TIBOR
VEKERDI LÁSZLÓ

KÉPEK:

BERDA ERNŐ
BORSOS MIKLÓS
DERKOVITS GYULA
DÉSI HUBER ISTVÁN
FERENCZY BÉNI
HAY KÁROLY
MARTYN FERENC
RUGÁR ANDOR
VÁRSÁNYI PÁL

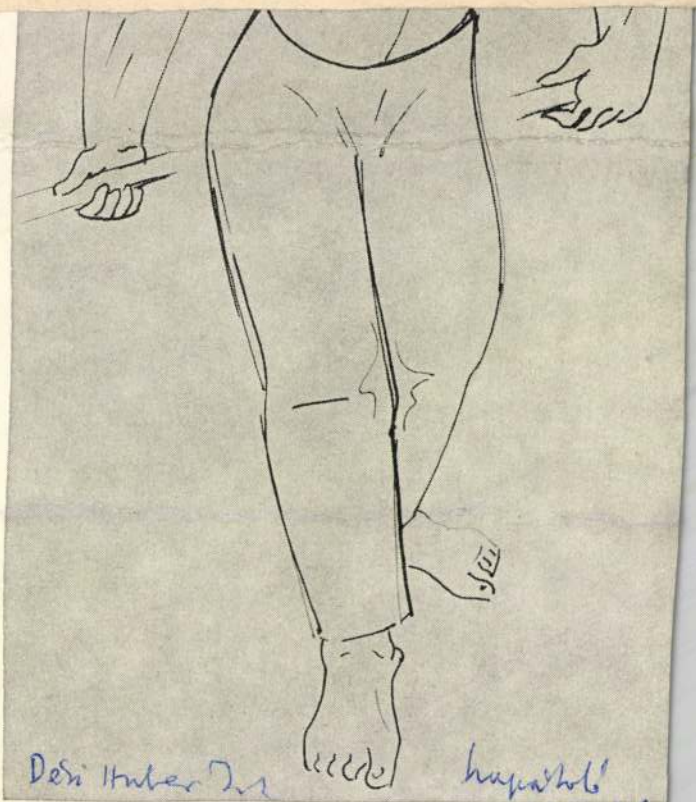

Vas Ferencné MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

Vas Ferencné

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiáll. Müvészet 1918. 49.l.

Vas Ferencné

MDK

Női arckép, pasztell

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Vas Ferencné MDK

gr. Vay Gáborné arcképe, pasztell

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Vas Ferencné MDK

Medve Miklósné arcképe, pasztell

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Vas Ferencné MDK

br. Jeszenszky Andrásné arcképek pasztell

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Vas Ferencné MDK

Góth Sándorné arcképe, pasztel

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Vas Ferencné MDK

Női arckép, pasztell

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

VAS FERENCNÉ

Arckép. Pasztell.
Arcképtanulm. "
Még 4 arckép "

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918.ápr-máj.

Vas Ferencné MDK

Novák István püspök arcképe, pastél

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Vas Ferencné MDK

Báró Jeszenszky Andrásné arcképe, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Vas Ferencné MDK

Biró Pálné arcképe, pasztell

Műcsarnok 1918-19. évi Téli kiállitás.

Vas Ferencné MDK

Térey Bennó arcképe, pasztell

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

MDK

Vas Ferencné

Arckép, paszt.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok. 1921. nov. 17.1.

MDK

Vas Ferencné

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

Vas Ferencné Knapp Anna MDK

Arckép, pasztell

Miicsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Vas Ferencné

MDK

Arckép, pasztell

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Vas Ferencné MDK

Góth Sándorné arcképe, pasztell

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Vas Ferencné MDK

Arckép, pasztell

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Vas Ferencné MDK

Arckép, pasztell

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Vas Ferencné MDK

Novák püspök arcképe, pasztell

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Vas Ferencné MDK

Biró Pálné arcképe, pasztell

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Vas Ferencné MDK

Akttanulmány

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

Vas Ferencné MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

Vas Ferencné MDK

Akttanulmány, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Vas Ferencné MDK

Arckép, pasztell

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Vas Ferencné

„Nőri akt" c. festménye nézeptel a
Műcsarnok őszi tárlatán (emlitve)

Pesti Hirlap 1927 okt 29

Vas Ferencné.

a Mücsarnok téli tárlatán tájképe szerepel.
(emlitve.)

Magyarság, 1927. dec. 18.

Vas Ferencné.

A Műcsarnok téli kiállításán festménye szerepel.

Budapesti Hirlap, 1928. dec. 16.

Vass Ferencné.

A lüücsarnok téli tárlatán képmása szerepel. (ecclitve)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

Vass Ferencné.

„Arckép" c. műre szerepel a Mű-
csarnok téli tárlatán.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18

Vona Ferenc.

„Ostrogo" c. mise mesepel a Mi-
ciasnale Tili tolmatsku.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 14

Vas terenčné Cesto"

Górai Lipsig

1918 apr 26. Sl.

Vass Ferencné.

Tájképei szerepelnek. a Műcsarnok téli tárlatán. (említve.)

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Ida Tarbuck.

Telephone Montpelier 0 Miscellaneous
Tel. Trade Trans. Customer.)

MDK

Vas Ferencné festő

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 7. l.

MDK

Vas Ferencné, festö

Gróf Vay Gáborné arcképe. Pasztell.

Tavaszi Tárlat. 1923. ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 29.1.

Vas Ferencné
Novák István püspök arcképe, paszt.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 16 l.

kép. *Magyar (csegöldi festő), 1450 körül: Mária és Erzsébet találkozása.*

Emlékkiállítás Budapesten

Vas József, a kísérletező művész

Április 8-ig tekinthető meg Budapesten, az Ikarus Művelődési Központban *Vas József* festőművész emlékkiállítása. A művész megyénkben, Nemesszalókon született, s szinte haláláig erős szálak kötötték e tájhoz. Sokan emlékezhetnek még pósztumusz kiállítására, amelyre Pápán, a bencés gimnázium 350 éves jubileumán került sor. Egyik tevékeny tagja volt a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének, amely e mostani kiállítását az Ikarus Művelődési Központtal karöltve rendezte.

Bejáró tanulóként végezte középiskolai tanulmányait a pápai bencés gimnáziumban. Itt kapott életre szóló muníciót emberi, művészi terveihez, erkölcsi-világnézeti nevelést. 1946-ban érettségizett, s noha egyidejűleg jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára és a Műegyetemre, végül is ez utóbbi mellett döntött. Kultúrmérnökként kereste kenyerét, de soha nem lett hűtlen az ecsethez, a képzőművészethez. A szakma kísérletező művészként ismerte és tartotta számon. Legszebb sikereit akvarelljeivel aratta, de szenvedélyesen fotózott, rézdomborításokat, szobrokat, érdekes vonalú vázákat alkotott. Otthonos volt a karikatúra, a grafika világában, s bátran kísérletezett monotypiákkal. Számos kiállításon szerepelt akvarelljeivel, szürrealista, szecessziós grafikáival. Alkotó erejének teljében, 59 éves korában, súlyos betegségben hunyt el. E mostani kiállítás szemléletesen mutatja Vas József művészi kvalitásait, legnemesebb törekvéseit. Elismerés illeti a Budapesti Művészetbarátok Egyesületét, Geröly Tibor főtitkárt, Heil József festőművészt, valamint az Ikarus Művelődési Központot az emlékkiállítás megrendezéséért.

(h)

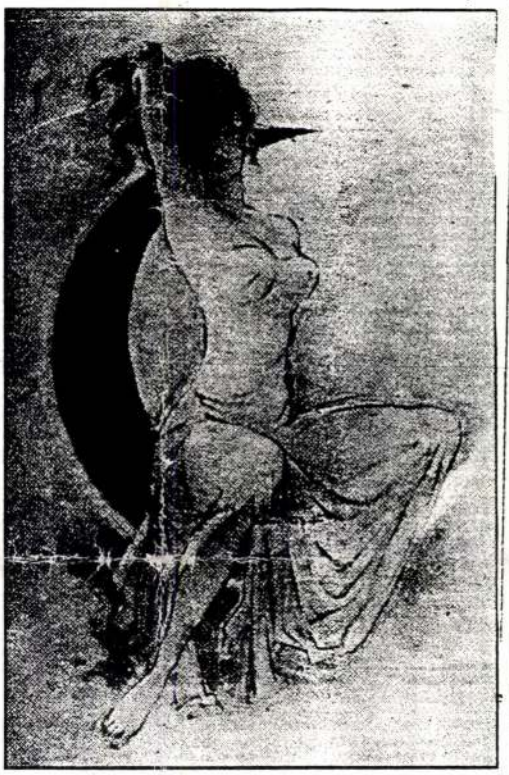

A Hold asszonya (akvarell)

Táj zöldben és barnában

„Szívesen járom a tájat, szeretném a természet ezerarcúságát visszaadni" – írja magáról a szedresi Beda László, akinek festményeiből pénteken délután nyílt kiállítás Szekszárdon, a MTESZ Rákóczi utcai székházának földszintjén.

A fiatal művész, aki 1956-ban született, ma rokkantnyugdíjas, és 1989-ben kezdett festeni, eddig három csoportos és egy egyéni tárlaton mutatkozott be.

A szedresi, szekszárdi, palánki ihletésű utcarészleteket, tavakat, mocsarakat, romos tanyákat, csendéleteket megörökítő alkotásai – melyeket Darvas Ferenc költő méltatott a kiállítás megnyitóján – március 15-ig naponta 10–16 óráig tekinthetők meg.

REPRODUKCIÓ: ÓTOS

Szekszárdi utcarészlet

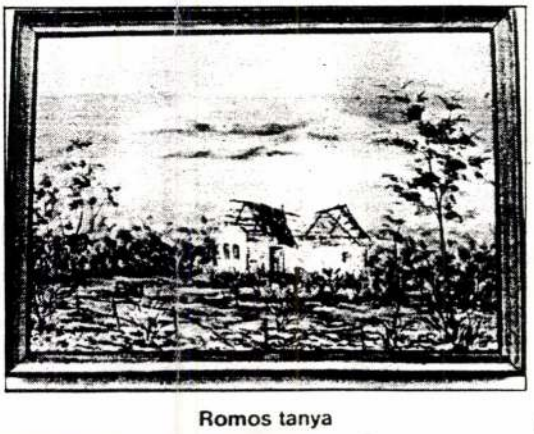

Romos tanya

1991. jan. 29
Békés m. Népújság

Sarkad díszpolgára:

Búza Barna szobrász-művész

Nemrégiben avatták Sarkadon Búza Barna szobrászművész második világháborús emlékművét a református templom kertjében, tegnap ünnepi képviselőtestületi ülésre szólt a meghívó: a város díszpolgárának választotta a neves művészt.

A Bartók Béla Művelődési Központban Tóth Imre polgármester szólt a kitüntetett művészi útjáról, a városhoz kötődéséről.

Búza Barna nem Sarkadon született, hanem Vésztőn, de 12 éves korában a család ide költözött, itt végezte el a négy polgári iskolát. A képzőművészeti főiskola elvégzése, a római ösztöndíj után Búza Barna az egyházi művészetben, a műemlékvédelemben, de köztéri szobraival, kisplasztikáival, portréival, éremművészetével és fafaragásaival is elismerésre méltót alkotott.

A polgármester ünnepi beszédében a művész hazahívásáról szólt egy olyan városba, amely a művészeteknek értéket tulajdonít. Majd átadta a díszoklevelet, e szerint a város első díszpolgárának, Búza Barna szobrászművésznek. Ezután Halász Andor, a városszépítő egyesület elnöke nyújtotta át az egyesület örökös tiszteletbeli tagságáról szóló írást.

Sz. M.

Tolna megyei Népújság 91 március 5

VASÁRNAPI HÍREK

-03-31

Tárlatunk

Vas József: A Hold asszonya

Posztumusz gyűjteményes kiállításként nyílt meg a budapesti Ikarus művelődési központban az alig hatvan-évesen, 1985-ben elhunyt művész tárlata, mellyel a Művészetbarátok Egyesülete tiszteleg emlékének, munkásságának. Mint Geröly Tibor, az egyesület főtitkára megnyitójában kiemelte: Vas József megbízható műszaki szakemberként élt, de élete igazi tartalma mindig a képzőművészet volt, melyben maradandót alkotott festőművészként, grafikusként, rézdombormüvek alkotójaként egyaránt. Egész tevékenységét nagy és eredményes kísérletező kedv hatotta át.

NÉPÚJSÁG 1991. február 27.

Beda László kiállítása

Az ART '999 Képző- és Iparművészeti Egyesület gondozásában nyílik meg március 1-jén pénteken fél öt órai kezdettel Beda László kiállítása a MTESZ székházában, melyet Darvas Ferenc költő nyit meg. Megtekinthető március 1. és 15. között munkanapokon 10–16 óráig (Szekszárd, Rákóczi u. 20.).

1991-03-

ZALAI HIRLAP

Művészet nélkül nem lehet.

Kanizsai tárlatnyitón Pogány Ö. Gáborral

Szeretem, ahogy a laikus számára is közérthető gondolatokkal beszél a művészetről. Valószínűleg mindez közrejátszott abban, hogy résztvettem *Klimaj György* festőművész tárlatának megnyitóján, akinek mozgalmas koloritjait *Pogány Ö. Gábor* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója ajánlotta az érdeklődő középiskolások és felnőttek figyelmébe a kanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ kiállítótermében. Festmények megtekintésére indultam, de végül nem tudtam megállni, hogy ne beszélgessek el a könyvei révén is közismert művészettörténésszel.

— Tárlatmegnyitóit hallgatva, úgy érzem, szívesen jön Zalába — „szólítottam meg" Pogány Ö. Gábort.

— Több mint négy évtizedet szolgáltam múzeumban és jó munkakapcsolatot alakítottam ki Egerszeggel, illetve Kanizsával. A Magyar Nemzeti Galéria részéről rendeztük annak idején a Kisfaludi Stróbl Zsigmond állandó kiállítást Egerszegen és gyakran megfordultam a kanizsai Thury György Múzeumban is. Ha látok valami érdekeset a műtermekben, felhívom Horányi Ivánnak, a Hevesi Művelődési Központ igazgatóhelyettesének figyelmét az újdonságokra és így születik meg egy kiállítás. Szívesen jövök Kanizsára, mert ez a kamaraterem meghittséget ad a beavató kiállításoknak.

— Hogyan vélekedik a mai magyar képzőművészetről? Mintha egyre kevesebben keresnék fel a kiállítótermeket hazánkban...

— Az erős politikai-társadalmi mozgás miatt érthető, bár nem elfogadható módon a művelődés általában visszaesett Magyarországon. Ha értelmes társadalmi közérzetet akarunk, ebből semmiképp nem szabad kihagynunk a művészetet. Igazi rendszerváltást csak akkor érünk el, ha kimüvelt emberfők sokasága határozza meg a társadalom életét! Persze azon is lehetne vitatkozni, hogy melyik művészeti ág van a legmostohább körülmények között, de nem érdemes. Hibáztatom a médiát is, mert a sajtótermékeknek többet kellene foglalkozniuk a művészetekkel: az embereket újra hozzá kellene szoktatni az olvasáshoz, a hangversenyekhez és a színházhoz! Most már nem csak a politikai rendezvényekre kellene „mozgósítani".

— A „páprika, gulás" és libamáj mellett talán képzőművészetünkkel is jelen lehetnénk a kultúra és kereskedelem világszínpadán...

— Teljes mértékben egyetértek e gondolattal: sokkal nagyobb hangsúlyt kell helyeznünk a képzőművészetre. Nem szabad eltolódnunk csak a különféle termékbemutatókra. A világkiállítások előkészületeinek korát éljük: a hazai termékek mellett nekünk, kis országnak a képzőművészetben érdemes lenne megmutatni magunkat a világ számára. A külföldiek jobban megjegyzik a vizuális információkat — gondolok itt például nagyméretű falikképekre történelmünk nagy eseményeiről. Az 1937. évi Párizsi Világkiállításon például a szerény méretű magyar pavilonban a textilipar, népművészet és élelmiszeripar mutatkozott be termékeivel. Ugyanakkor Aba-Novák Vilmos két hatalmas faliképet készített „Magyar—francia történelmi kapcsolatok" címmel. Az egyik oldal történelmi jeleneteket ábrázolt III. Bélától a ciszterci-ákig, a másik oldalon képi információ arról, miként hatott ránk a gótika, az impresszionizmus, vagy éppen a francia irodalom. Ez a maga korában is sikeresnek bizonyult alkotás jelenleg Székesfehérvárott található restaurálás alatt. Az 1958-as Brüsszeli Világkiállításon pedig nagy életképekkel adtunk ízelítőt más nemzeteknek agrár-, és ipari termelésünkről. Valami hasonló értékes kezdeményezést szeretnénk megvalósítani a jövőben is, képzőművészeinkkel és építészeinkkel karöltve. Például a Sevilla-i Világkiállításon a Makovecz Imre által tervezett magyar pavilonban szeretnénk falfelületet kapni történelmi képek számára. Jó lenne a termékekkel kapcsolatos történelmi eseményeket felidézni. Vagy például azt is tudathatnánk a művészet eszközeivel a világ számára, hogy Erdélyben jelent meg az első vallástürelmi rendelet, vagyis az emberi jogok nagyszerű lehetősége, amikor protestáns is élhetett együtt közös környezetben a katolikussal. Most is vallom, hogy az 1992-es Sevilla-i Világkiállításra olyan képzőművészeti alkotásokkal kellene utaznunk, melyek hosszú időkig megmaradnak az emberek emlékezetében — mondta végezetül Pogány Ö. Gábor.

Gelencsér Gábor

NÉPSZABADSÁG

● **KESZTYŰS FERENC grafikus és festőművész olaj- és tűzzománc kerámia festményeiből nyílik tárlat hétfőn Budapesten, a Pataky Galériában. A kiállítás május elsejéig lesz megtekinthető.**

Vas Ferenczné festőművész
br. Kohner Adolf dij /500 koronás/ "Arckép" c. képéért
Magyar Képzőművésznők Egyesülete 1918. ápr. 26.

Mag. 29·5 cm.
Augsburgi munka, 1667-ből.
Szelepcsényi prímás készíttette. — Az 1687. évi leltár szerint az ő ajándéka a kincstárnak.

Török János: Magyarország prímásai. Pest, 1859., I. kötet. 172. l., II. kötet. 302—303. l. (Képe II. kötet, címlap előtt.) — A korona és a koronázási jelvények. Vasárnapi Újság, 1867., 179. l. — Árvízkárosultak, 1876., 44. l., 1490. szám. — Esztergomi kincsek. Esztergom, III., 1876., 20. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 511. l. — Dankó 73—76. l. (Képe XII. tábla.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 348—349. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien, XIV., 1881., 166. l., XV., 1881., 196. l. — Pulszky—Radisics: Az ötvösség remekei. II. kötet. Bp. 1885., 129. és 131. l. (Képe táblán.) — Tört. Főcsoport, 2018. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet, 314. l. (Képe LVI. táblán.) — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 99. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 286. l. — Esztergom vármegye .... Bp. é. n. 43. l. — Gerevich: A koronázási kincsek. Vasárnapi Ujság, 1917., 30. l. (Képe 30. l.) — D. K.: A koronázás egyházi műtárgyai. MIP, XX., 1917., 24. l. (Képe 28. l.) — Lepold: Esztergom egyházművészeti jelentősége. MIP, XXIII., 1920., 58. l. — Lepold—Homor 70. l. — Gerevich PA, 186—188. l. (Képe 188. l.) — Lepold: Esztergom ... A Műgyüjtő, II., 1928., 245. l. — Lepold Adatok,

Vas Gábor

Lénítette C. Ph. Bach: Concerto per due pianoforti e orchestra c. Kottakötéstervét.

Díjanott Inkép magyar könyv 69 a/

Magyar Grafika 1969 mell.

Vas Gábor

Kénítette Lint: Missa Choralis

c. műve kottájának kötéstervét.

Díjazott /u kép magyar könyv 69"/

Magyar Grafika 1969 mell.

Vas Gábor

Kémítette Kaolosa Pál: IV. Zoñ-
goraverseny c. műve kottájának
kötéstervét.
Díjazott /u kép magyar könyv 69"/

Magyar Grafika 1969 mell.

Vas Gábor

hémítette Bartók Béla: Mikro-
kozmon I–II; IV–V. c. műve kottá-
jának kötéstervét.

Díjazott lu hép magyar könyv 69"/

Magyar grafika 1969 mell.

MDK

Vas Gálor, építén

A Rózsadombon épülő SZOT-üdülő-szállót tervezte.

— : (— szöveg — fénykép) 1

ESTI HIRLAP, Bu. 1967. dec. 5.

lyczéséről szívesen ny
hivatalos tájékoztatást
pontját velem idejeko
tatnak.

Cl. III. 5.

Vas György szobrász
Krisztus.Gipsz
Képkiállitás Nyitrán.L916

Vas Gereben zerkeztésében
(1848-49 zaltan emlékkiallítás)

a Nép Barátja". Telige „Ki mint vet ugy arat".
V. G. szerkeztette segédje Arany Tanos volt több
népies dolgozattal. Vörösmarty vezércikket irt bele.
Kezdetben fél millió példányban nyomtatták, oly
zám, melyben magj. lap még nem jelent meg.
Itt kezdte meg Sárossy Gyula Aranytrombita e. verskö-
lcsét
Zabó Dezső: A zabadságharc idejéből való nyomt-ról
Grafikai Szemle 1891. 10 z. 150 old.

Vas György: Figura (J. F. felv.)

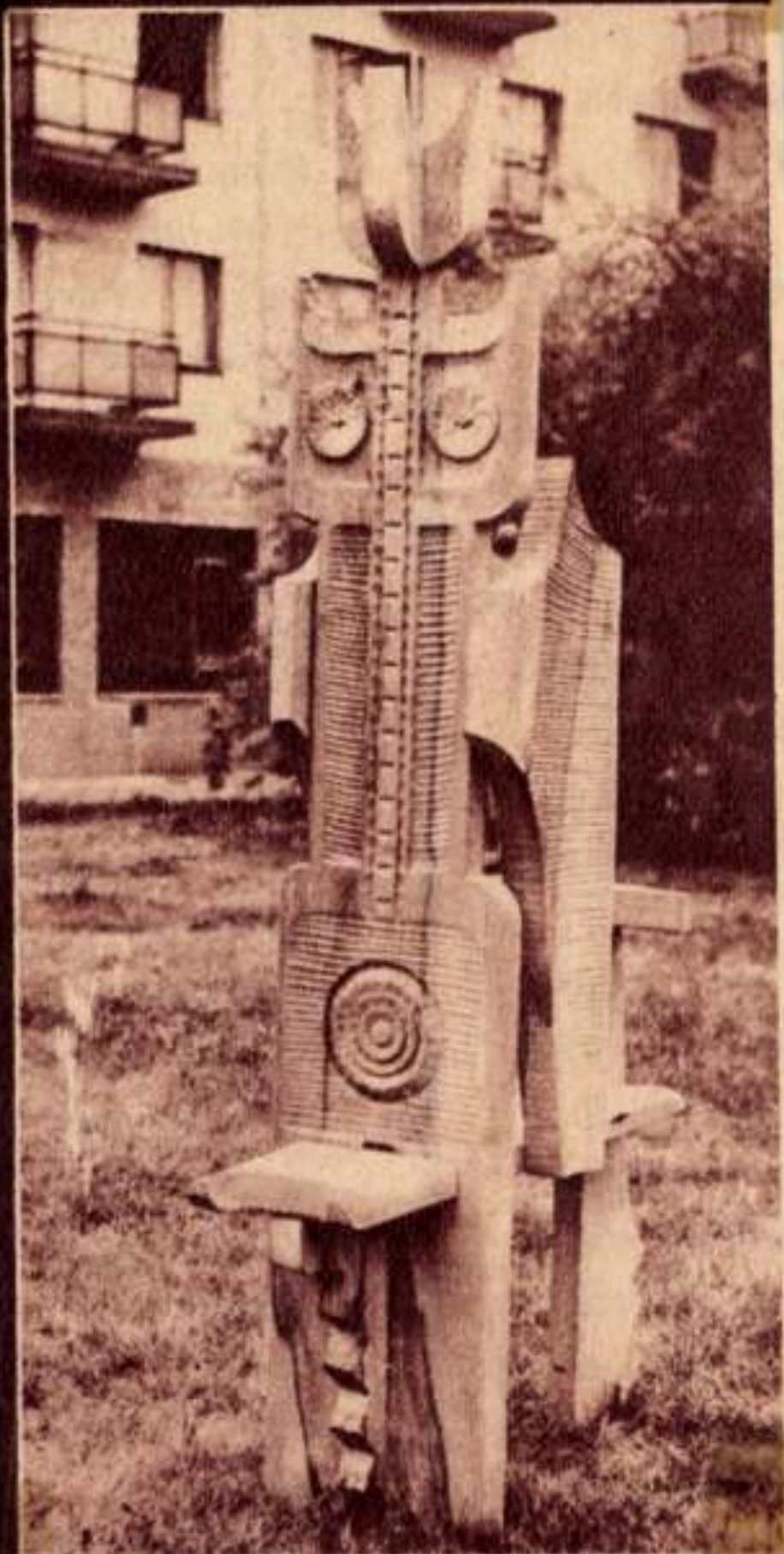

e nem értet-
zott, hanem
. Ezért nem
ımechanikai
nulmány –

m, hiányzik
alapozottan
ti együttmű-
az „amatőr-
olatteremté-
lehet. Hasz-
skolák egész
ködést úgy,
ül szabadon
és a múzeu-

iskolatípus
feloldási le-
omunkában,
an. A szak-
a kapcsolat
zakmatörté-
n a tanulók
rténelmet, a
kvári József

Ez a táblácsk
lom), azonkívül
ha leszállni kívá
a megálló előtt
tábla figyelmetle
tésű ajtó. Az ajtó
szó, tiltás helyett
hivatkozni: „*A t*
szélyes!" A mag
gyázat! Befelé ny

Hasznos, de h
szabadon hagyni
rend is. Magyar
sávot! Magyarul
rul és választéko
ni . . . Szíveskedj
pénztárnál): „*Ké*
összeget!" Így jo
de nem udvariat

A lényeg persze
dés, de kulturálts
A járművezetők é
mániáján" sokat
iratokat, irányító
korszerűsíteni fog
lálására is!

Vas György: Három alak

Szekszárd,
Babits Művelődési Központ

Alkotások a szoborparkból

NÉPM

BKV-ül

Nem tudom, a rádióban hányan hallgatják Lőrincze Lajos nyelvi jegyzetét, de a *Budapesti Közlekedési Vállalat* hangszóróit naponta több százezren – és bizony a buszon, trolin, metrón, de most már sok villamoson is nem a leghibátlanabb magyarsággal beszélnek a közlekedési alkalmazottak. A feliratokon, tájékoztató táblákon is akad botlás bőséggel.

Vagy 780 éve van nyelvünkben *határozott névelő:* a közlekedésiek még mindig alig ismerik. Tessék csak bármikor odafigyelni: *Népstadion* következik, *Keleti pályaudvar* következik, *Blaha Lujza tér* következik... Pedig a beszélő és a hallgató (vagy az író meg az olvasó) által *ismert fogalmak* határozottságát *mondattani kapcsolat*ban jelölni kell: *A* Népstadion következik, *az* Astoria, *a* Deák tér, *a* Kossuth tér következik. Egy-egy állomásra érve annak nevét névelőtlenül mondhatják: *Népszínház utca, Rákóczi út, Blaha Lujza tér* – ez ugyanis nem mondat, csak *megnevezés*. Hányszor hallani ezt is: „*Ajtók* záródnak". Melyik ajtók? Az orrunk előtt álló szerelvény ajtai, tehát *az* ajtók! Az Astoriánál ez állít meg (ráadásul rövid o-val): „LEJÁRAT *METRO*HOZ" – pedig nem akármilyenhez, hanem *az* ismert és szeretett közlekedési eszközhöz és megállóhoz, tehát *a* metróhoz. Ugyanitt egy feliratból két névelőt is elcsentek: *Tanács körútra Madách tér felé*. A kis földalatti minden állomásán öles tábla: „Millenneumi földalatti vasút útvonala". Csak így jó: *A* millenneumi...

elsikkaszt három írásjelet (zárójelben pótobőbeszédű is: „Kérjük [,] jelezzen idejében [,] [!]" Elég ennyi: „*Jelezzünk idejében!*" Hogy és leszállás céljából, azt tudjuk. Ez a másik ül ismétel, és hatóságot játszik: „*Távműködtenak támaszkodni tilos.*" Minek kétszer az *ajtó* pedig hatásosabb az utas személyes érdekére *ávműködtetésű ajtónak támaszkodni balesetve*inhangzók hosszúságát se mindig jelzik: „Vilik".

Vas György

Alkatások a szoborparkból.
Népművelés, 1976. 9.

Vas György

A megyei képzőművészeti stúdió III. tavaszi tárlatán „Asszony" c. hármas kompozíciója, farzobra szerepelt. (emlétve).

O.Y.: A megyei képzőművészeti stúdió III. tavaszi tárlata.

Talud m. Népújság, 1973. máj. 3.

Vas György Imre

a József Attila Művelődési Házban nov. 4.-ig tekinthető meg a Dunántúli- és Duna-Tisza-közi amatőr képzőművészek és szakkörök kiállítása, melyen műve, malomkőből készült pára szerepel. /említve/.

TÉKA
1972. X. 26. TV. 18.35 /11/ Kj.

Vas György, fafaragó

Tolnában 1975-ben először a paksi Vas György, a bonyhádi Táth József fafaragók és Decsi Kiss János festő nyerte el az ösztöndíjat.

Marafkó László: KISZ-ösztöndíjasok Tolnában.

Magyar Ifjúság, 1976. júl. 9.

MDK

Vas Gyula

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar- Épitő Művészet. 1924. márc. 1.

VAS JÁNOS, kovácsinas

A "Mező-kövesdi Vas János,..a czéhbe mint inas be sze. gődni kivánna,és beszegődtetett inasi idejét eltölteni Törő Ferenc társunkhoz rendelte a czéh gyülés." 97.ol 12.jegyz.

VIGA GYULA: Miskolci földbirtokos iparos-és kereskedő számlái a 19.sz.első felében 95.old

Miskólci Herman Ottó Múz.Közleményei, 13.
Miskolc, 1974

VAS JÁNOS, keramikus, munkás

A bélapátfalvi keményceréppgyárból csak azoknak a dolgo
gozóknak a nevét ismerjük, akik valamilyen hivatalaos
iratban szerepeltek. Vas 1896-tól 1901-ig dolgozott.
229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keményceréppgyár 1894
és 1928 között 221.old.

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1969

VAS János építész

Győr, 2. sz. postahivatal. bef. 1958
Dianóczky Jánossal és Vas Jánossal

Postaép 86. és ill.

M.D.K.

Vas János, keramikus
- ----

Az Apátfalvi Keménycserépgyárban alkalmazásban állt 1895-ben.- "Gyáros".- 248.o.

Molnár László: Az Apátfalvi keménycserépgyár a XIX. század utolsó harmadában,/ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Vas János
faragó

Somogysimonyi faragó nyerte a harmadik díjat.

Boross Marietta: id Kapoli Antal ...
Műveszet, 1969. november - 37 lap.

MDK

Vas Nep. János

résztvett az alábbi pályázaton

Az Erzsébet-emlékmü második pályázata. Müvészet 1903. 278.l.

Vas Nep. János, szobrász

300 koronás harmadik
díjat nyert a Borsonyi Petőfi
szobor pályázatori

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.
aug. 10. sz. 7. old.

Vas Jenő

A Nagy István Csoport jubileumi tárlatát a Csepel autógyár Művel. Közp.-ban rendezték. – A gyömrői csoportba tartozik a művész, akinek művei szerepelnek a kiállításon.

Lasonci Miklós: A Nagy István Csoport tíz éve. Pest Megyei Hírlap. 1977. szept. 21.

Vas Zenő

A gyömrői képző- és iparművészek tárlata aug. 2.-ig tekinthető meg.
A művész munkái szerepelnek a kiállításon.

Losonci Miklós: Üzenet jelenek és jövőnek.
Pest Megyei Hírlap, 1980 júl. 3.

Vas János
Plaket, márvány
2

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása. 1906. 9 l.

308. kép. *5. (Mss. 26.) Pontificale (Filipecz-kódex). XV. sz. 98b lap.*

6. (Mss. II. 395.) ADNOTATIONES ASTRONOMICAE, PHILOLOGICAE ET MUSICAE.

1a—18b lap: De calendario ecclesiastico.
20a—23b lap: Pro intellectu huius calendarij.
24a—27b lap: Epistola Aristotelis ad Alexandrum de regimine hominis.
30a—63b lap: Tractatus de Musica. Pro themate presentis operis assigno Cassiodorum.
65a—79a lap: Circa lecturam arboris consanguinitatis.

MDK

Vasarely, Victor, festő
[Vásárhelyi]

A Magy. Építőművének hövetségében

bemutatják Vasarely Victor
kinetizmussal foglalkozó film-
jét.

– : Vasarely 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 apr. 17.

Vásárhelyi Győző

reklám-művész

kol. kiáll.

Ujság. 1933. szept. 24.

(e.a.: Az Ernst-

múzeum csoport-

kiállítása.)

álló általános művészettudomá
történet a kész műremektől.
törvényes normákat, a másik
nak a művészi alkotás és a m
a műtörténetnek a műremek
Az elmélet »sub specie aeterni
humanitatis«. Az esztétika í
és a pszichológia (önmegfigyelé
alkalmazza és végeredményb
vezet, míg a műtörténet, mint
tudomány rendszerébe tartozi
olvad bele. Az esztétika előké
a fogalmi konstrukciókat, mel
munka, hanem minden mag
talannak látszik. A műtörté
tudománynak azt a szilárd, reá
rendszernek támaszkodnia kel
keny vérkeringés, egy felfel
Goethe kifejezésével éljünk. A
sabb belátás a műremekeknek,
nyujtott anyagnak meghatá
szetesen használhatóbb ered
elméleti rendszerezés az ilymó
het. Ez a viszonyosság a ké
mindenkori polaritásában is
hogy p. o. a művészettörté

Vásárhelyi Győző

Irod

(–io) Az Ernst-Múzeum évadnyitó kiállítása. Pesti Napló 1933 szept. 24.

U 2373

galambtenyészetet ki kell h

kéri a tekintetes Városi Ta

mielőbb távolittassa el, a

ze, s végül, hogy az ablako

lezáratni sziveskedjék. Bud

s.k. elnökhelyettes. --- A

A másolat hiteléül :

Kantezkyné

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1960 JUL 27

ZALAI HIRLAP
Zalaegerszeg

1021

Két népművész egy házban

BÁR HÁTRAFORDULVA még láthatjuk a Zala megye feliratú táblát, már jellegzetes somogyi tájban kanyargó úton haladunk. Még pár száz méter, s máris a szomszéd megye egyik kis falu eperfáktól szegélyezett utcájába érünk, hogy egy tipikus Somogy megyei népművészeti ág a faragás mai képviselőivel találkozzunk.

A verandán barnára sült fiatalember fogad bennünket, Vas László, az apja nyomdokain haladó újdonsült népművész. Alig néhány hete kapta meg a kitüntetés címet. Így ma már két népművész dolgozik a Vas-portán. Az apa, Vas János ugyanis még évekkel ezelőtt, 1958-ban lett a cím tulajdonosa.

A műhellyé kinevezett konyhában hellyel kínálnak. Az asztalon alig kinagyolt, s félig kész faragások s az egyes munkafolyamatokhoz szükséges szerszámok, vasreszelőkből házilag készült kések, vésők.

— Ebből élünk — mutat kezét széttárva az asztalra Vas János. — A fiam is ezt választotta, s azt hiszem, nem bánja meg. Akinek ügyes keze, szépérzéke fantáziája, s emellett jó megfigyelőkészsége van, az itt boldogul.

Míg szóval tart, fia néhány készre faragott darabot hoz ki a szobából, s egyenként lerakja az asztalra.

NÖVÉNYI ornamentikával díszített kis tálcára erősített pálinkás kupák, — ahogy ők mondják: — italkínáló, betyárfejes gyertyatartó csónakforma alátéten ízlésesen megoldott cigaretta- és hamutartó együttese, s egy szépen faragott madárfejben végződő ünnepi kígyósbot jelentik a pillanatnyi kollekciót.

— A többit elküldtük a Népművészek Háziipari Szövetkezetének. Nekik dolgozunk — fűzi a látottakhoz magyarázatképpen az ifiú népművész. — De azért még valamit megmutatok.

Egy, az asztalfiókból előkotort fotót tesz elém. Szinte csipke finomságú, vadászjelenettel díszített, domború faragásos kürt látható rajta.

— Kár, hogy mostanában nem jutunk ökörszarvhoz. Apám igen szeret kürtöt faragni. Egy ízben 3 ezer forintos díjat kapott egy ilyen munkájára.

— Régebben csontra és szarura is faragtam — veszi át a szót Vas János. — Ma jobbára már csak fával dolgozunk.

Egy esztergályozott sakkfigurát fog a kezébe.

— A kinagyolást esztergapadon végezzük. Utána aztán kézzel kifaragjuk az egyes darabokat. Ebből például egy emberi figura lesz — mutatja. — Azelőtt virágmintával díszítettük a bábukat. De az ember mindig újat akar.

FIA PAPÍRT, ceruzát vesz a kezébe, s gyorsan fel is skicceli az elképzelt figurát.

— Ez lesz a paraszt bábu — mutat a rajzra, egy vállig érő hajú, marcona kinézetű, amolyan Dózsa-seregbeli paraszt fizimiskájára.

— Azelőtt gazdálkodtam, csak a fogság idején kezdtem faragni — töri meg a beálló pillanatnyi csendet ismét a családfő. — Aztán itthon se hagyott nyugodni a gondolat, hogy folytassam. Írtam egy faragónak, Kálmán Istvánnak. Később fel is kerestem, megtanultam tőle amit lehetett, s lassan egyre bonyolultabb dolgokkal is megpróbálkozva, elsajátítottam a „mesterséget". Már amennyire lehet — teszi hozzá. — Az a fő, hogy az ember mindig tudja, meddig mehet el, mit csinálhat. Itt vannak például ezek az emberi alakok, meg állatfigurák — mutat a maga elé tett kis faszobrokra. — Próbálkoztam ezekkel is. De rájöttem, hogy ez már kontárkodás, ez nem az én asztalom.

A fiának aztán már volt kitől tanulnia itthon is.

— De nemcsak neki, mert a Marcaliba férjhez ment lányom is farag. S egész ügyesen — teszi hozzá apai és tanítómesteri örömmel.

Kifelé menet az előszobában egy kezdetleges faragást látok az asztalon.

— Az öcsém próbálkozása — mondja a tekintetemet követve Laci, az ifjú népművész.

LEHET, HOGY pár év múlva újabb, harmadik népművésszel gyarapodik a kis somogysimonyi ház. Hisz, most már két mester, apa és fia is egyengetheti a kisebbik fiú útját.

Szelestey László

Vas János

ban (ism.)
18.33: **Mi az igazság a termelékenység alakulásáról?**
18.48: Könnyűzene
19.35: **Kapcsoljuk a fertődi Eszterházy-kastélyt. A Liszt Ferenc kamarazenekar hangversenye**
Kb. 21.10: Tündérkert. III. rész. Móricz Zsigmond regénye rádióra
Kb. 22.05: Tánczene
23.10: Zongoraművek

URH:

18.10: Tánczenei koktél
18.55: URH zenei kalauz
19.30: **Puccini: A Nyugat lánya. Háromfelvonásos opera**
22.05: A jazz kedvelőinek: Eugen Cicero triója játszik
22.20: Századunk zenéjéből

15.19: A
dic
kai
Közben:
15.44: Ve
15.59: A
17.05: Há
17.40: Iro
18.00: Fil
18.15: Le
ga
19.10: No
19.49: Ili
sz
III
21.04: Na
lá
ha
22.43: Ki
Jó
ve
22.58: Könnyűzene
0.10: Operaáriák

PETŐFI:

8.12: Miska bácsi lemezesládája
8.32: Operakalauz
9.32: **Szívesen hallgattuk: Göcsej. I. rész**
10.35: IV. Dunakanyar dalostalálkozó
Közben:
Kb. 11.30: Művelődéspolitikai műsor
Kb. 11.50: A dalostalálkozó folytatása
Kb. 12.25: Kétévi vakáció. Rádiójáték
Kb. 13.05: Gül baba. Operettrészletek
14.00: Táskarádió
15.00: Mit üzen a Rádió?
15.35: Mit hallunk?
16.05: Színes népi muzsika
16.35: Könyvek és századok: a fejedelem
17.00: Eilsabeth Scchwarzkopf énekel
17.40: Könnyűzene
18.05: Tündérkert. (Befejező rész)
19.01: Farkas Ferenc: A bűvös szekrény. Vígopera
20.49: Ritmusturmix
21.50: Művelődéspolitika
22.00: A MR és TV énekkara énekel
22.12: A jazz kedvelőinek
22.44: Janine Andrade hegedül, zongorán kísér Alfred Holecek
23.10: Csajkovszkij: V. szimfónia

URH:

16.05: Csak fiataloknak!
17.35: Hanglemezparádé
18.05: Wehner Tibor zongoraestje.
18.50: Külföldi tudósoké a szó
19.05: A zongoraest folyt.
19.40: Honegger-művek
21.00: Jazz Moszkvából
21.20: Operafelvételek
22.11: Kamarazene

Film és valóság

(Szerda, 21,10) Balázs Béla, a filmművészet első igazi hazai teoretikusa, esztétikájában, a Filmkultúrában írta: „A kultúra története folyamán változó és differenciálódó ízlések, a hős képét aszerint változtatták, hogy értéke és szépsége milyen osztályérdekek vágyálmaiból született". Vagyis a film hőse is mindig olyan, amilyen társadalmi célt vagy mondanivalót fejez ki. És az is társadalmi mondanivaló, ha nincs hős, amint az az 1930-as évek filmjeiből látható, mert azt mutatja, hogy az akkori társadalom nem akart igazi hősöket, mivel félt a valódi hősiességtől. A vitaműsorban résztvevők fő témája a filmhős, az, hogy koronként miként és hogyan változott, és milyen ma.

18,45: **Írók, könyvek, kritikusok . . .**
19,05: Esti mese.
19,15: Aktuális riportműsor.
20,00: TV-híradó.
20,20: Fekete-fehér minstér show. Angol zenés film.
21,10: **A film hőse. Riportműsor.**
22,10: TV-híradó — 2. kiadás.

CSÜTÖRTÖK

17,58: Hírek.
18,05: Vaszjukovkai torreádorok. Szovjet kisfilm.
18,40: **Göcsej: 1969. Riportfilm.**

ú a VIDEOTON

Vásárhelyi Győző

reklámgrafikus.

Kollektiv kiállitás az

Ernst-Múzeumban.

Magyarország. 1933. szept. 24.

(Modern reklámgrafikus

és öt fiatal festő az

Ernst-Múzeumban.)

U. 237 fo.

KONYV
VIII. STANLY-UTCA 1.

yi Gyula dr.
eti Muzeum tit-
urnak

7.IV.4. BUDAPEST

Vásárhelyi Győző

ród
2

V. E. Csoportkiállítás.
Budapesti Hirlap 1933.
szept. 24.
U. 2374

Az Ernst Múzeumban.

Amerikai magyar népszava

Megjelenik minden szerdán.

Amerikai magyar népszava

Megjelenik minden szerdán.

Amerikai magyar népszava

Vásárhelyi Győző

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 564

Gab. említi 1930 szept. h. en
Kovács Ákos dolgozójában Szimon
kiári és Vásárhelyi Győző plakát
és reklámgrafikai kiállítását.

alakulása.

részvény tőke =
részvények drb-ja
x 1. részvény értékével.
5000 drb. részvény a 20 P
érték = 100,000 s részvényesek
csak a részvény erejéig felelősek

A Részvény Társaság megalakul:
1.) Ha az alaptőke 30% befizetett.
2.) az alapszabályok létre jöttek.
cégjegyzékbe bevezetett.
Az alapítók.

MDK

Victor Vasarely, festő
[Vásárhelyi Victor]

Nagy vásárhozás előzi meg „a híres, Franciaországban élő és szintén magyar származású Victor Vasarely" budapesti tárlatát.

– : Külföldi művészek kiállításai hazánkban, magyar tárlatok külföldön 9.

Népszabadság. Bp. 1969 febr. 13.

Victor Vasarely
festő

Méltatás

Bodri Ferenc: Magyar művészek . . .
Művészet, 1970. október - 9 lap.

Vasarely Viktor

két külföldön dolgozott magyar mű-
vészének tartják számon.

Gyenthon I.: Monumenti artistici Ungheresi all'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-252. 10 l.

Vasarely Victor

művei Párizs, Bruxelles, London, Párizsban látható; továbbá a Caracas-i egyetemen.

Genthon I.: Monumenti artistici Ungheresi all'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

2 l

Victor Vasarely

1964-ben a nyugatnémet Kasselben a III. „~~Doku~~ Documenta" kiállítás on mutatkozott be.
Kilépett a klasnikus táblakép keretei közül - architektonikus formák.

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe, Bps. 1969.

182.o.

Victor Vasarely

.t Sao Paulóban építészeti vonatkozású munkáiért tüntették ki.
1963-ban eddigi legjelentősebb tárlata: Párisban, a Musée d'Arts Decorativs-ban, a francia iparművészeti múzeumban.

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe, Bp. 1969.

187 o.

Victor Vasarely
Kto

Pécsett nületett ápr. 9.-én.

„Cleo, 1961-1968" Repr.

Hasom óra...
Dunántúli Napló 1968 V. 12. 7.

Vasarely

Szerepel a túlföldön élő magyar művészek műsaruda-táslatán.

Gyuris: hit láthatunk a műsarudban?

Hajtamú 1970 X. 3

Vasarely, Victor

Kiállításáról írt cikket

Fehete Judit a 4. oldalon

Magyar Nemzet

1969 október 25

Victor Vasarely
épületén

Mértalis

Bauer Jenő: Magyar származásu művészek külföldön.
Művészet, 1971.február - 36.lap

Victor Vasarely
festő -

konfigurativ kompozíciói
a legszemléletesebb példák
a térjellegi hatásokra.

Maksay László: A térábrázolás alakulása.
Művészet, 1971. január - 4.lap.

Vásárhelyi Viktor

Grafika kiállítása nyílt
Zalaszentgróton

N. N.: Elkészült Zalaszentgrót 1969 évi rendezési terve

Zalai Hírlap 1969 II. 16

Vasarely (Vásárhelyi)

Szerepel a „modern francia grafikai kiállításban a Képművészeti Múzeum ban

Lukány Sándor: Két kiállítás a Képmův. Múzeum ban

Népművelés 1968 V. n. 35 old.

1) Vasarely, Victor (Vásárhelyi Viktor)
és tő

60. évét töltötte be. Az Ipsműv. Tőiskolá-
nak, a Szépműv. Múzeumnak és a pécsi Janus
Pannonius Múzeumnak ajándékozta művei-
nek egy-egy sorozatát.

A Műcsarnokban nyílt gyűjteménye kiállí-

Passath Krisztina: Vasarely
Élet és Tud. XXIV. 1969. X. 31. 44. n. 2087.

2) Victor Vasarely / Vásárhelyi Viktor /

tytő

tása.

Eredetileg orvosnak készült.

Járt Franciaországban.

Műveiz Repr.

Passath Krisztina: Vasarely

Ekt és Tud. XXIV. 1969. X. 31. 44. sz. 2087.
2088.

Vasarely, Victor / Vásárhelyi Viktor / festő

„Komponáció" repr.

Élet és Tud. ~~44~~ XXIV/ 1969. X. 31. 44. n.

Limlapon

Viktor Vasarely
festő

Méltatás. – Művei
egyedi alkotások.

Dobrédy Vörös Maksay László: A nonfigurativ...
Művészet, 1970. junius – 3 lap

MDK

Vasarely, Victor, festő

A dél-franciaországi Gordes városi tanácsa egy volt kastélyt ajánlott fel Vasarelynek „Vasarely-Múzeum" céljára.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl. 20.

Vasarely, Viktor / Vásárhelyi Györö /
jestö

1908-ban Pécsett született. Bortnyik Sándor
magániskolájában tanult 20 évesen rajzolni
Konstruktív felfogását elsősorban a reklám-
grafika területén érvényesítette.
1930-ban Párizsban költözött, de kapcsola-
tait még több évig fenntartotta.
1933-ban kiállít az Ernst Múzeumban.

Élet és Tudomány, 1969. 44. 2087-91.
Passuth Krisztina: Vasarely és az op-art.

Viktor Vasarely
festő-

„Zebra"
(repro)

Kovács Imre: Vasarely...
Művészet, 1970. május – 25 lap

Vasarely-tárlat nyílt Izraelben

Netánja (MTI) – Vasarely-kiállítás nyílt csütörtökön az izraeli Netánján. Ami örök vágya volt a magyar származású mesternek, de nem valósulhatott meg életében, most valóság – mondta Csetei Tibor, a kiállítás szervezője, Vasarely barátja és műveinek gyűjtője-szakértője.

A tengerparti kisvárosban, amelyet magyarországi bevándorlók alapítottak, a múlt héten Varga Imre szobrászművész kisplasztikáit és Csiszár Elek képeit mutatták be. Mostantól

Vasarely művei vonzzák a nagy számú érdeklődőt.

Hajdú – Bihari Napló
1997. 11. 21.

- fizetési feltételeinkre a rendszeresség és megbízhatóság jellemző,
- tevékenységét a hivatalos helyek támogatják.

Érdeklődjék telefonon: (1) 201-1136
(1) 212-4214
vagy jelezzék faxon: (1) 201-3246

Magyar Térképház® Kft.
1024 Budapest, Margit krt. 43–45.

Viktor Vasarely
festő

Tisztán határolt színek,
tiszta formamegoldások.
A pontosan kiszámított,
hatást az optikai eszlelés
tudományos törvényének
felhasználása biztosítja

Kovács Imre: Vasarely...
Műkeszet, 1970. Magus – 25 lap

MDK

Vásárhelyi Viktor /1908-/

Modiano. 1933., 126x95 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 42.1.

Vasarely (Vásárhelyi) Viktor

Pécsi műletesű festő

Dévényi Iván: Jean Cocteau ~~level~~ sorai
Kassák hajoshoz (cikk)

Jelenkor, 1964 II. 155 oldal

Vásárhelyi Viktor

Közismert nevén Victor Vasarely a 20-as évek végén Bortnyik Budapesti Bauhausának növendéke, majd emigrál az ellenforradalmi Magyarországról és 1930-ban Párizsban telepszik le.

1961-ben a párizsi Galerie Denise Renée bibliofil albumban bocsájtja ki 6 művét, 70x50 cm-es lapokon. Közzétett művei az utolsó 10 év termékei, faldekorációnak grafikai változatai.

Francia művészeti kiadvány magyar festők műveiről
Nagyvilág. 1962. 3. szám. 462. oldal.

MDK

Vásárhelyi Viktor

Párisi Magyar hírek.
Magyar Nemzet 1946.dec.12.

Vásárhelyi Viktor M.D.K.

festő és grafikus. A huszas évek végén Bortnyik tanitványa, majd emigrál. 1930 óta Párizsban él.

OSZK. repitas

Vásárhelyi / Vasarly/ Viktor festő M.~.

/ 1908/

Elvont, vagy elvont szerkesztő müvészet hive.

Kivándorolt.

1933-ban kiállitott Budapesten

Kampis Antal ä A képzőművészetek története

A Kultura Világa Kp. 1963. 757.1.

Vasarély
Kompozició
Kompozició

Francia, spanyol köztársasági és magyar művészek kiállitása. Nemzeti Szalon, 1948. augusztus, 13 l.

Vásárhelyi Viktor MDK

és mestere Moholy Nagy /akinek pettyes-csikos vásznát kiállitották/ mennyiben reprezentánsa a modern magyar müvészetnek.???

27.o.

Oelmacher Anna: A brüsszeli figyelmeztetés. 50 év modern művészete.
Műterem 1958 I. évf. 12. sz. 26-31.o.

Victor Vasarely

Párisban él.

„Beletri" /repró/

Nejmava 1967 v.n. 641 old.

M.D.K.

Vásárhely Győző

Lásd Vasarely

Perneczky Géza: Beszélgetés Barcsay Jenővel
Magyar Nemzet 1967. jan. 19. 4.1.

MDK

Vásárhelyi

1946-ban meghivásra résztvett Párisban az ellenállás vértanui hozzátartozóinak megsegitésére a Musée des Arts-ban rendezett kiállitáson, valamint az ugyanekkor ott rendezett magyar reprezentativ kiállitáson.

Gereblyés László: Magyar képzőművészek Franciaországban. Uj Épitészet, 1947. 1.sz. 13 l.

M D K

Vásárhelyi

Igyunk tejet plakát, repr.

Hevesy Iván : A Magyar Könyv-és Reklámművészek
első kiáll. Reklámélet 1930. 4.sz. 9. l.kép u.o.

Vásárhelyi Viktor
festő

M.D.K.

50 év modern művészete "című
"nemzethőzi hiállitáson vett részt.

Oelmacher Anna: Derkovits Gyula hiállitása Amsterdamban
Művészet, 1961. április – 19 lap.

Vásárhelyi Viktor /1908- /

"Modiano" 1933

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp. 1960.
42.l.

M.Dk

Vásárhelyi Viktor
(Victor Vasarely)
festő

Az optikai művészet megalapítója
a Franciaországban elő képző művész
A művész 1964 es, 1957 es kiállításáról

O.K.: Opart magyar módra
Nők Lapja, 1966. ápr. 9 - 20 lap

MDK

Vásárhelyi György
→ Victor Vasarely, festő

Arma Pál egyik nemzetközi
címlapját V. Vasarely műve díszíti.

(Kristóf): Picasso oratóriumáról és a Madridi
irodalmi jubileumáról beszél Arma
Pál 2

ESTI HIRLAP Bp., 1967. jún. 5.

MDK

Victor Vasarely (Vásárhelyi Viktor)
festő

1930-ban telepedett le Párizsban. Az op-art képzőművészeti irányzat megalapítója.

— Az Europe. Aragon/Triolet különszáma. Élet és Irodalom, 1967. ápr. 29-i lap

M.D.K.

Vásárhelyi (Vasarely) Viktor, festő

(1908 —)

nevét a geometrikus absztrakt felfogás felé hajló fiatalabb festő nemzedék körött emeliti a szerző, akik Párisban telepedtek le és csak lazs kapcsolatokat tartottak fent a hazai művénettel. Vásárhelyinek 1933-ban volt kiállítása Budapesten; 1961-ben Kassák Lajossal közösen adott ki egy grafikai albumot Párisban.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

342. old.

1) Victor Vasarely
festő
37 év óta él Párizsban
1908-ban, Pécsett nőlelett
Pesten végzi tanulmányait. Hosa gyermekkorá-
tól rajzol és fest.
Podolinyi Volkmann Arthurnál végezte
a ~~rajziskolát~~ rajzakadémiát
1929-ben belép Bortnyik Sándor műhelyebe.
– ez döntő élmény volt életében

Victor Vasarely nyilatkozata
Alföld, 1970 - I. 48-50.

Vasarelly [Vásárhelyi], Jestő Mosk

A magyar származási Vasarelly az Op-Art atyja.

Krajczár Imre: A vonzó Kubejű dolgok kora 5

ESTI HIRLAP Bu. 1966. júl. 9

Meghívó

Pécs m. j. város Tanácsa és a Janus Pannonius Múzeum
rendezésében
1969. március 30-án délelőtt 11 órakor
kiállítás nyílik a múzeum Széchenyi tér 12. számú épületében

Victor Vasarely

festőművész grafikai műveiből

Ünnepélyes megnyitót mond:

Passuth Krisztina művészettörténész,
a Szépművészeti Múzeum munkatársa

A Párizsban élő festőművész e kiállítás anyagát szülővárosának,
a pécsi Modern Magyar Képtár gyűjteményének adományozta

F. k.: dr. Dankó Imre
69-1258 Pécsi Szikra Nyomda

VASARELY

VICTOR

Viktor Vasarely
festő.

"Kompozíció"
(nyomat)

Maksay János: A térábrázolás alakulása.
Művészet, 1971. január - 4.lap

Vásárhelyi Viktor

Modiano, 1933

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiállitás

Victor Vasarely
festő.

Vasarely geometrikus jellegű
absztrakt kompozíciói a di-
zájnművészet körébe tartoznak.

Maksay László: A térábrázolás alakulása.
Művészet, 1971. január - 4.lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 OKT 21.

Vasarely V.

1021

...i napló

Vasarely-adomány Pécsnek

Victor Vasarely, a Pécsett született világhírű festőművész nemrégiben Magyarországon tett látogatása alkalmával már említette azt a tervét, hogy műveiből adományozni készül szülővárosának.

A terv most valóság lett: a művészeti „világpiacon" a legelsők közt álló művész 42 nagyméretű grafikai lapból álló gyűjteményt adományozott Pécsnek. Az értékes gyűjteményt az illetékes hazai szervek már átvették. A Janus Pannonius Múzeum nevében Hárs Éva holnap veszi át hivatalosan az ajándékot, amely tehát jövő héten már végleges helyén, a pécsi múzeumban lesz.

Dunaú

Ma utoljára tekinthet az I. Országos Kerámia

Háromheti nyitvatartás után ma utoljára tekinthető meg az I. Országos Kerámia Biannalé anyaga a Technika Háza nagytermében, reggel 9-től este 6 óráig.

A Biennalé bizonyult eddig Pécsett a legnagyobb kiállítási sikernek: közel 10 ezer látogató tekintette meg, és minden tizedik látogató katalógust is vásárolt. A rendkívül sok elragadtatott, elismerő vélemény közül egyik Duránczi Bélától, a szabadkai múzeum igazgatójától származik. Duránczi Béla bejelentette, hogy szeretné múzeumában annál is inkább, mivel a rendkívül magas színvonalú magyar kerémia ez idén nem szerepel a Szabadkán már hagyományos nemzetközi kerámia triennálén. E kiállítás csereanyagaként szívesen bemutatnák Pécsett az ottani anyagot.

A Kerámia Biennalé anyagából közel 150 ezer forint értékben vásárolt a Művelődésügyi Minisztérium a Janus Pannonius Múzeum számára, valamint kisebb összegért maga a múzeum is megvett néhány kiállított tárgyat. A díjazott műveket m

Vásárhelyi Viktor

A párs. modern hagyat kép tárnak adományozott néhány művét közli a Jelenkor januári száma

N.N.: hagyjelent a Jelenkor januári száma

Tolna megyei Nagyság 1969 I. 9.

Vasarely: Jelek

- Magyarországon született, de a Vasarely-képek szülőhazája Franciaország.

S. Gy. F.: A Vasarely-kiállítás
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 9. l.

Victor Vasarely

festő- grafikus

Méltatás

Vadas József: Két világ határán.

MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 35.lap

Victor Vasarely

A lap bemutatja a müvészt egyik müvének egy részletével.
Herskó Anna a Mücsarnokban rendezett kiállitás alkalmából szines filmet készitett az Op-Art magyar származásu megteremtőjéről.
A filmen Vasarely kifejti müvészi elveit, "miközben a háttérben megjelennek világhirü kompozicióí".

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. okt. 25.
XIII. évf. 43. sz. 18. lap

Vasarely, Victor Jertő

- az Op-Art jellegzetes képviselője, bizonyos mértékig az alapítója.

S. Gy. F.: Egyszerűen – Op Art?
Magyar Ifjúság, 1969. 1.24. 9. l.

Vasarely, festő

– regítette világra az op-art-irány-zatot.

S. Gy. F: A Vasarely-káprázat
Magyar Ifjúság, 1968. XIII.3. 9. l.

get. Külön kiállítást nemrég vasa-
rely művészetének.

S. Gy. F.: A Vasarely-kápráza
Magyar Hírlap, 1968. XII. 13. 9. l.

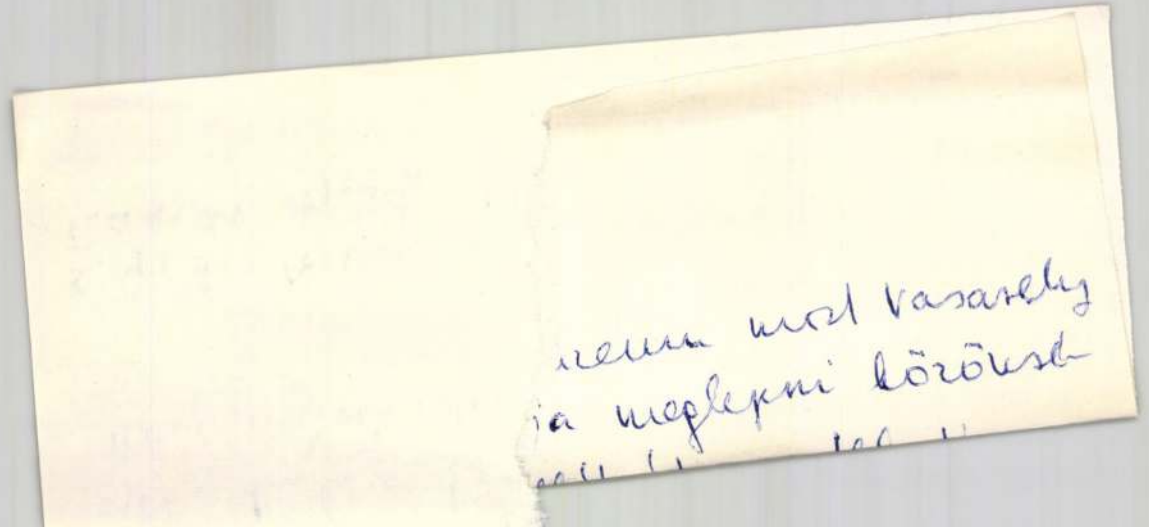

Vásárhelyi Viktor
(Victor Vasarely)

op-art művei is részt vettek a Cegléden bemutatott Szitagrafik 1967 kiállításon.

Pest megyei Hírlap 1967. dec. 22. (Cegléd)

Vasarely, festő

- művei a Képművészeti Múzeumban a Modern francia grafika c. kiállításon. Optikai hatások, mozgásérzetek, fekete-fehér felületi vibrálások. Vasarely nem érez és nem gondolkodik. !!!!

Simon Gy. Ferenc: A hallgatás művészete
Magyar Ifjúság, 1968. IV. 12. 15. l.

Vasarely, festő

Kompozíció repr.

Magyar Ifjúság, 1968. IV. 12. 15. o.

Vasarely: festő

- Kompozíció c. alkotása a képzőművészeti Múzeumban a Modern francia grafika c. kiállításon.

Simon Gy. Ferenc: A hallgatás művészete
Magyar Ifjúság, 1968. IV. 12. 15. l.